Gennagyij Bondarev

„És megismeritek az Igazságot …”

(Jn 8,32)

„Mi az igazság?”

Pontius Pilatus

Harmadik rész

«И познаете Истину…»

Basel-Moszkva

2018-2020

Szociális-politikai-szellemtudományos trilógia.

„A világ és az emberiség a modern kor okkult-politikai áramlatainak kereszteződésében”

A könyvet orosz nyelvről fordította: Rákos Éva

Az orosz nyelvű könyv borítója

Tartalomjegyzék

Előszó.....3

1. fejezet Az ember a világfejlődésben, és ami számára közvetlenül adott.....13

A négytagú ember 30

Tudat, élet, forma 37

A közvetlenül adott lét és tudat lemniszkátája 46

2. fejezet A szemlélődő ítélőképesség 56

3. fejezet A háromtagú lélek a morális intuícióhoz vezető úton.....81

Az út, mely az Ént szabad akarathoz vezeti 87

Szabad akarat és érző lélek 95

4. fejezet Az individuális és az általános dialektikája (életrajzi).....113

5. fejezet A Szent Gotthárd-alagút.....166

6. fejezet Isten és a világgonosz.....198

Az éterekről és az elemekről szóló szellemtudományos tanítások alapjai….216

A nyolcadik szféra.....231

7. fejezet A digitalizmus vallása – a XXI. század „Gondisapurja”.....245

Epilógus a trilógia mindhárom részéhez.....332

Függelék.....352

Ez a könyv szociális-politikai-szellemi trilógiánk harmadik része, melyet még a múlt század 90-es éveinek közepén kezdtünk írni. Akkor, Rudolf Steiner Szellemtudományának intenzív tanulmányozása, továbbá a társadalmi, a politikai sőt még a történelmi élet jelenségeinek megfigyelésében való tapasztalatunk alapján történő elmélyülés eredményeképpen arra éreztünk késztetést, hogy a magunk

számára rendszerezett kapcsolatba hozzuk és ebben a kapcsolatrendszerben értelmezzük ezeket, és vizsgáljuk meg: nem nyilatkozik-e meg eközben a mélyebb, rejtett, ezoterikus értelmük is.

Ezen kívül a Szovjetunióban megszerzett élettapasztalat nálunk akkor a Nyugati élet tapasztalatával egyesült; ezek kölcsönösen gazdagították egymást, de egymásnak ellentmondó kérdések sorát is előidézték, ami azt a kívánságot stimulálta, hogy ezeket bizonyos szintézisbe hozzuk. Mindez lassanként egy könyv megírásának szándékába nőtte ki magát. Így jelent meg ennek a trilógiának[1] az első könyve. Ahogy befejeztük ezt a munkát, abban a meggyőződésben voltunk, hogy ez egy önálló, teljesen befejezett könyv. De teltek az évek, velük együtt növekedtek a felismerések, és a megfigyelések köre is nőtt. Ez a növekedés, ha nincs az emberben az absztraktság nyomása által beszorítva, amely mindenben „információt" lát, hanem szellemtudományosan fogja fel a dolgokat, sok mindent megváltoztat a megismerő tudatában; fogalmakban gondolkodó szelleme „szemlélődő" jellegűvé kezd válni, ahogyan ezt a goetheanizmus nevezi, vagyis képessé válik nemcsak kigondolni a gondolatokat, hanem bizonyos mértékben azokat a megismerni kívánt fenomének *érzékeléséből* megkapni.

Bennünk ez a folyamat olyan módon fejeződött ki, hogy az első rész megírása óta eltelt 20 év után teljesen természetesen önmagától jelent meg egy impulzus, amely látensen nőtt ezek alatt az évek alatt, hogy elkezdjünk a trilógia második kötetén dolgozni. Ez a kötet három év folyamán három brosúra alakjában született meg, melynek a következő címet adtuk: „Az Ukrajnai események és a jövő lehetséges forgatókönyve". Deutsch* nyelven egymást követően 2014-ben, 2015-ben és 2016-ban lettek kiadva. Aztán mindez bizonyos módon ki lett egészítve, és 2017-ben könyv formájában kiadva[2]. Be kell ismernünk, hogy a második rész is egy különálló, önálló, befejezett munkának tűnt. És hatalmas volt a csodálkozásunk, amikor a régi impulzus harmadjára is hírt adott magáról, és a harmadik rész megírására ösztönzött bennünket. És ekkor értettük meg, hogy majd 25 évig egyetlen művön dolgoztunk, egy trilógián. És már csak annyi marad hátra, hogy elmondjuk, ez alatt az idő alatt a mű „dolgozott rajtunk". Így vált nyilvánvalóvá számunkra Rudolf Steiner szavainak igazsága, mely szerint a földi emberek könyveit az égben írják.

2018. Advent

*[Bondarev a „német" helyett tudatosan használja a „deutsch" jelzőt, amellyel a németek önmagukat jelölik. ford. megj.]

Előszó

A mi időnkre nagyon jellemző az, hogy az egész kultúrát, az egész civilizációt szó szerint szétszakítja két tábor kibékíthetetlen, egyre növekvő, és bármely pillanatban késhegyre menő harca. Ennek a két tábornak a gyűjtőneve: „baloldal" és „jobboldal" – liberális-demokrata, szocialista és konzervatív.

[1] Címe: „Antropozófia a modern kor okkult-politikai áramlatainak kereszteződésében", Moszkva 1996. A könyv német nyelven is ki lett adva (ld. bdn-Steiner.ru és methodosophia.com). Véleményünk szerint sikerült a szintézis, de egyesek ezt nem látták meg, mások nem akarták ezt meglátni, és őbennük ez máig sem csituló dühöt keltett.

[2] A könyv címe: „Welt und Menschheit auf der Kreuzung der okkult-politischen Bewegungen der Gegenwart" („A világ és az emberiség a modern kor okkult-politikai áramlatainak kereszteződésében"). Basel-Moskau, 2017. Verl. BoD. Norderstedt (ISBN:978-3-7431-9268-3). Lásd még itt: methodosophia.com. Orosz nyelven is ki lett adva ezen a címen: „События на Украине и возможный сценарий будущего" (Ukrajnai események és a jövő lehetséges forgatókönyve), Szentpétervár. 2017. „Моя строка" és „Супериздательство" kiadó.

Ez a harc lényegét tekintve ősi; az újabb időkben a XX. század „Armageddonjait” idézték elő, most pedig a XXI. század „Armageddonja” készül. Ebben a harcban valójában nem csupán világnézetek, nem csupán politikai irányultságok állnak egymással szemben, hanem nem több és nem kevesebb, mint az emberiség két faja, két típusa, amely attól a pillanattól kezdve megvan, amióta Ádám és Éva gyermekei megszülettek, ahogyan ezt a bibliai mítosz ábrázolja. Az egyik típus neve: „káiniták”, a másiké: „ábeliták”.

A trilógia második részében már érintettük ezt a témát. Ebben, a harmadik részben domináns szerephez jut, mivel hozzá fordulva lehetőséget kapunk, hogy valóban megértsük a ma végbemenő politikai, szociális, valamint tudományos, szellemi és más folyamatokat is. Az ember igazság szerint minden dolgok mércéje, és csak helyesen kell értékelni, megismerni ezt a „mércét” a lényét tekintve, és ez tesz bennünket képessé arra, hogy mélységében megismerjük a minket körülvevő világot.

Egy ilyen állítás sokakban csak érthetetlenséget idézhet elő. Hogyan van ez? – kérdezik – egyik oldalról egy bibliai mítosz, a másikról pedig – egy eléggé triviális politikai harc, bármi is menjen végbe benne, amitől mindenféle vallásosság távol áll!

Nos, ami a „vallásosságot” illeti, az a félelmek, a fanatizmus és a békétlenség tekintetében semmiben sem különbözik a múlt vallásháborúitól. Ebben – és a politológusok ezt nem tudják se érezni, se látni – a két oldal közül bármelyiknek a győzelmétől függ az emberi létezés *formája*, a kultúra formája is, és a civilizációé is, ahogyan ez mindig is volt a vallási háborúk esetén is, legyen az a katolicizmus harca a protestantizmussal, vagy a keresztesek harca a muzulmán Kelettel. De mivel a politológusok képtelennek érzik magukat arra, hogy a modern politikai életnek ezt a sajátosságát racionálisan értelmezzék, inkább hallgatnak róla.

Magyarázatot pedig csak akkor kaphatunk, ha a politikai élet ezoterikus alapjainak megismeréséhez fordulunk. Ebben az esetben a bibliai mítosz is egészen másként áll előttünk: a legmélyebb ezoterikus ismeretek jelképes formájaként. És amikor az egyiket a másikkal egyesítjük: az ezoterikát a politikai harc fenomenológiájával – akkor kénytelenek leszünk elismerni, hogy ez a harc valójában – *okkult-politikai*. És azok, akik ezt a harcot a világ politikai erőinek bizonyos centrumából vagy centrumjaiból irányítják, sötét okkultisták. De aki róluk semmit sem akar tudni, az egyszerű halandó, a „politika iránt érdeklődő”, érdeklődésével egyszerűen pórul jár. A materialista politológus helyzete sem jobb.

És még azt is figyelembe kell venni, hogy *ha valamilyen emberi csoportok harca világméreteket ölt, akkor azt nem annyira személyiségek*, hanem inkább **személyiség-típusok** vezetik. Minél nagyobb méretű ez a harc, annál inkább megjelennek bennük ezeknek a típusoknak az ősi, sőt faji tulajdonságai. Ezért veszélyes, ha alulértékeljük a napjainkban zajló háborút. A háborúban mindkét félnek az a szándéka, hogy teljes, végleges győzelmet arasson, egyedüli erővé válhasson, meghatározva az emberek minden földi viszonyát. És eközben a két félnek *semmi sem drága*, ahogyan szoktuk mondani!

*

A XV. század elején Christian Rosenkreutz megalapította a beavatottak egy kisebb körét, amelynek feladata az volt, hogy gondoskodjon arról, hogy az emberiség fejlődése a tudati lélek korába lépjen, a körükben egy mítosz született, amely ezt a nevet kapta: „Templomlegenda”. Ez azokról az időkről tudósít, amikor az Elohim megteremtette az embert. Először – eltérően attól, amit a bibliai mítosz mond –

nem Ádámot, hanem Évát alkotta meg. „Évával egyesült maga az Elohim, és Éva megszülte Káint. Aztán Jahve Elohim, vagy Jehova, megteremtette Ádámot. Ádám szintén egyesült Évával, és ebből a nászból származott Ábel”.

* [Steiner egyes számban Elohim-ot (der/ein Elohim) többes számban pedig die Elohim-ot használ. Az orosz szöveg is ezt követi: e.sz. Элоим, t.sz. Элоимы. Így a magyar fordításban is Elohim ill. Elohimok lesz. ford. megj.]

Rudolf Steiner így szemlélteti a legendának ezt a helyét: Káinban közvetlenül az istenek fiával van dolgunk, míg „Ábelben – emberi utóddal, Ádám és Éva fiával.” (GA93, 1904. 11. 04.) Így keletkezett az emberi nem két faja. „Két emberi fajjal van dolgunk: az egyik, amit később Salamon képvisel, az isteni bölcsességgel rendelkezik, továbbá Káin fajával, Káin utódaival, akik megértik a tüzet, és tudják, hogyan kell vele bánni. Ez a tűz nem fizikai tűz, hanem az asztrális térben izzó *szenvedélyek, vágyak, ösztönök tüze*.

Kik azok a Káin fiai? Káin fiai, a legendának megfelelően, azoknak az Elohimoknak a fiai, akik az Elohimok Hierarchiájában a Hold-korszakban kissé lemaradtak. A Hold-korszakban a „kámával” [a vágyak szubsztanciájával] van dolgunk. Ez a káma vagy tűz, akkor bölcsességgel volt áthatva. Ily módon az Elohimoknak két fajtája létezik. Az egyik fajta Elohimok nem maradtak meg a bölcsesség és a tűz közötti szövetségben. Amikor megformázták az embert, nem voltak szenvedélyekkel áthatva, és az embert nyugodt, megszűrt bölcsességgel látták el. És ez volt a Jahve- vagy Jehova-vallás, olyan bölcsesség, amelyik szenvedély nélküli. A másik Elohák, akiknél a bölcsesség még a Hold-korszak tüzével egyesült, azok teremtették meg Káin fiait.

Ezért Sét fiaiban a vallásos, letisztult bölcsességgel rendelkező emberekkel van dolgunk, Káin fiaiban pedig azokkal, akik rendelkeznek az impulzivitás elemével, ami fellobban és lelkesedést tud a bölcsességben kifejleszteni. Ezt a két fajt, két típust alkották meg, minden rasszon, minden időkön áthaladva. Káin fiainak szenvedélyeiből született meg minden művészet és tudomány, Ábel-Sét áramlatából keletkezett az „átszűrt” istenfélelem és a lelkesültség nélküli bölcsesség.

Így ment minden egészen a mi gyökérfajunk negyedik alfajáig [vagyis az ógörög kultúrkorszakig]. Aztán eljött a Kereszténység. Ennek köszönhetően a korábbi káma-mentes istenfélelem egy olyan elembe merült bele, amely Krisztusnak köszönhetően érkezett a Földre. Krisztus nem csupán bölcsesség. Ő a megtestesült szeretet, a legmagasabb isteni Káma, amely ugyanakkor Budhi [Életszellem] is, egy tisztán áramló Káma, amely semmit sem kíván a maga számára, hanem minden szenvedélyes kívánságot egy kívülre irányuló végtelen önátadásra irányít, egy „fordított Káma”. A Budhi – fordított Káma. Ennek köszönhetően az olyan típusú emberek között, akik istenfélők, a bölcsesség fiai között egy magasabb istenfélelem készül elő, amely lelkesedéssel is rendelkezhet. Ez a keresztény istenfélelem. Ez először a mi (ötödik) gyökérfajunk 4. alfajánál alapozódott meg. De ez az áramlat nem képes még Káin fiaival egyesülni. Azok számára még ellenségek. Ha a Kereszténység feltétlenül minden embert gyorsan megragadott volna, akkor megtelhettek volna szeretettel, de az egyes emberi szív, az individuális emberi szív ebben nem vett volna részt. Ez nem egy szabad istenfélelem lett volna, akkor Krisztus az emberben nem szabadon, testvérként született volna, hanem úrként. Ezen kell dolgozniuk Káin fiainak az egész 5. alfaj idején [vagyis a mi kultúrkorszakunkban]. Ők a beavatottaikban tevékenykednek, és az emberiség Templomát építik, a világi művészetből és világi bölcsességből építik fel azt. Ezért látjuk, hogy a 4. és 5. alfaj folyamán állandóan és egyre inkább a világi elem fejlődik, hogy az egész világi történelmi fejlődés fizikai szintre helyezkedik, hogy a materializmus világnézete növekszik. A materializmus világi elemében

a személyes, az egoizmus fejlődik ki, ami a mindenki mindenki elleni háborúhoz vezet. Habár a Kereszténység is jelen volt, az bizonyos értelemben kevesek titka volt. De az tette lehetővé, hogy a 4. és 5. alfaj idején az emberek számára világossá vált, hogy *Isten előtt mindenki egyenlő*. Ez egy alapvető keresztény tézis. De ezt az emberek nem tudják teljesen megérteni, amíg a materializmus és az egoizmus fogságban tartja őket.

A francia forradalom a keresztény tanítás következményeit világi értelemben valósította meg. A Kereszténység spirituális tanítását, miszerint „az emberek Isten előtt mind egyenlőek, tisztán világi tanításba fordította át a francia forradalom" (uo.).

Még egy rendkívül fontos aspektust kell megemlíteni, hogy megfejtsük a két embertípus megteremtésének és létezésének titkát, amit Rudolf Steinernek egy másik, mindeddig még nem publikált előadásában találunk. Vegyünk belőle egy jelentős idézetet. Az „ábel" szó, mondja ebben, „pneumát", „szellemet" jelent, és a szónak „határozottan *női* karaktere" van. „Káin, épp ellenkezőleg, azt jelenti, hogy »férfi«. Ily módon Káinban és Ábelben az egymással szemben álló férfi és női princípium jelenik meg".

Káin földműves volt, vagyis fizikai szinten tanult élni. A Föld (Boden – talaj) az ősi nyelven a fizikai szintet jelentette a négy aggregációs állapotával. „Ilyen volt a férfias karakter … Az ember pásztorként az életet olyannak veszi, ahogy a Teremtő adta neki. A nyájat nem dolgozza fel, csak őrzi… (Ábel) annak az embertípusnak a képviselője, aki nem önálló munkája által jut értelemhez, hanem a szellemet Magának az Istenségnek a megnyilatkozásaként fogadja, és őrzi azt. A föld őre, annak az őre, ami azon nő – ez Ábel. Az, aki valamit maga dolgoz ki – ez Káin. Ő fektette le a citerán való játék és más művészetek alapjait. Ő a saját értelmének terméseivel akar az Istenhez fordulni, és ez az Isten számára teljesen idegen, vagyis ez az, amit az ember saját szabadságában vívott ki. Káin a művészetekre és tudományokra törekvő ember, és kezdetben ez nem áll rokonságban az Istenséggel … Aki jártas az okkultizmusban, az tudja, hogy a művészetek [kezdetben] nem olyan dolgok voltak, amik az embert a szellemihez vezették volna. Ellenkezőleg, elvezették az embereket magától a spirituálistól. A művészet valami olyan, ami az ember saját talaján és alapján nőtt a fizikai színtéren ...

A női az, amit az Isten inspirál és közvetlenül befogad".

A pásztorokra, a papokra, a papságra az inspiráció princípiuma áradt ki. A többiek világiak maradtak. „Az agy férfiúivá vált, a mélyebb lény – nőivé" Az ember a természeten belül maradva szüli az utódokat. De az aggyal kapcsolatban álló szellem – férfiúi, és a „fizikai szinten való produktivitása – korlátozott".

Az ábeliták – Isten fiai, rokonságban állnak vele. Óvatosnak kell lenniük a földibe belépni. Innen ered az aszkézis princípiuma mindazok számára, akik Istennek szentelik magukat. És számukra bűn, ha olyan dologhoz kapcsolódnak, amely a földinek szentelt (publikálatlan előadás, 1904. 06. 10..

És még ugyanebben az előadásban Rudolf Steiner a figyelmünket arra irányítja, hogy a Teremtés könyvében valójában arról van szó, hogy Isten Ádámot „férfinak-nőnek" teremtette. És ez az „ember". Az embert „Isten képére és hasonlatosságára" teremtette.

Ádám Sétet nemzette Évától, és az Ádámra hasonlított. „Ily módon kezdetben olyan emberek vannak, akik egymással egyformák, és mindannyian Isten képére és hasonlatosságára voltak teremtve. Nem nemi úton szaporodnak… egyforma alakjuk van, amit kezdetben kaptak… Mi változtatja meg az embereket, mi teszi őket különbözőekké? Amikor a szaporodásban két ember vesz részt" (ugyanott).

Ily módon kezdetben Istenre hasonlító emberek fajáról van szó. A különbséget Sét hozza. És mielőtt Ádámtól Séthez jutunk, megszületett Ábel és Káin, vagyis a női és férfi-princípium, melyek az ember lelkét, szellemét és testét is jellemzik. Nekik köszönhetően keletkezik az embereknek az a faja, amelyik nemi úton születik. Ezzel együtt beköszönt az emberek sokfélesége is.

Rudolf Steiner még más előadásaiban is mondja, hogy „Káinban azt látjuk, aki felkel az ellen, ami a vérségi szereteten keresztül teremtődik. … Ő az öntudatosság képviselője (GA97, 1906. 03. 30.). És még ő „az isteni szellemi erők fia, akik a földi fejlődésre oly módon hatnak, hogy létre tudják hozni a mikrokozmoszt, melyben makrokozmikus erők vannak jelen...

Ábel (pedig) más makrokozmikus erőkhöz tartozik, amelyek nem tudják annyira közvetlenül interiorizálni (az emberben) az Én erőit" (GA265; 381-387.oldal)

Rudolf Steiner széles körű, gazdag anyagot adott a teremtés megismeréséhez, és ahhoz, hogy megismerjük annak a két típusnak a lényegét és jelentőségét, amelyre szétválik az emberi nem. De a már eddig felhozottak is elegendőek, hogy olyan következtetésre jussunk, hogy *az egész emberiség ebből a két típusú emberből áll, és ezek alapvető, gyökeres, archetipikus jellegűek, vagyis hogy ez a legjelentősebb abban, ami Istennek azt a teremtményét jellemzi, melyet „embernek" hívunk*.

Mondhatjuk így is: a világban két mindent meghatározó jelenség létezik. Az egyik – az Atyai Világalap első kinyilatkoztatása, amely az evolúció alapvető törvényét két egyenlő oldalú háromszögben jeleníti meg, melyekből az egyik csúccsal felfelé, a másik pedig lefelé irányul. Együtt egy hexagrammát képeznek, melynek középpontjában egy hetedik pont van – maga a világ-Én (erről részletesebben később lesz szó).

Az első ember, Ádám, mint az evolúció alapfenoménja, szintén *két háromszöget alkot, melyek az ádámi egység káini és ábeli típusának lényegét is kifejezik. De ezek még nem képeznek hexagrammát. Ehhez számukra még nincs meg az egységes magasabb Én. Éppen ennek kifejlesztése az a feladat, amit dialektikus-ontológiai módon kell megoldani (ezt a fogalmat a 2. fejezetben fejtjük ki), mind az evolúcióban, mind a kulturális-történelmi folyamatban.*

Az első isteni kinyilatkozás valódi *ős-fenoménja* ennek a nagyon bonyolult, és gyakran tragikusan zajló fenomenológiának. A forma, ami alapjául szolgál: a hexagrammát nem képező két háromszög – pont az az ős-fenomén, mely az ember modern fejlődésének is az első számú feladatát képezi. Ezek egészen addig a szintig ereszkedtek, hogy **mindennapi feladatokká** váltak. Ezek határozzák meg a kultúra és civilizáció érlelődő krízisét is. Ebben a krízisben a káini és ábeli princípiumok *bevezetik a közöttük lévő ellentmondást a szociális és politikai harc szférájába, kibékíthetetlenné téve azt, és megszüntetve dialektikus jellegét.* És ezt törekszünk megmutatni ebben a trilógiában. A trilógia tartalma feltárja, részletezi a „káiniták" és „ábeliták" destruktív szembenállását a modern kultúra és civilizáció különböző szociális, politikai, szellemi, sőt tudományos-technikai és gyakorlatilag bármely fenomenológiájában. Maga a probléma az emberekben három szinten gyökerezik: fejlődésük fizikai-fiziológiai (a nem, a faj problémái), lelki (antagonizmus) és szellemi (gnoszeológiai) folyamataiban. És ez nem is lehet másképp, mivel a probléma alapvető.

Ha megértjük a probléma legmélyebb értelmét, az az igazságot adja számunkra, mely szabaddá tesz bennünket; de a mostani időkben az emberiség dolgával még az a helyzet, hogy az érlelődő krízis **civilizációs pusztulással** fenyegeti. E krízis természetének a helyes és mély megértése szükséges ahhoz,

hogy tudjuk, mit kell ezek mellett a feltételek mellett a szellemileg felébredt embernek tenni, és az pedig, aki szociális álomba merült, hogyan tud felébredni.

Ha külsőleg vesszük, akkor az utóbbi évtizedekben minden oldalról egyfajta „abszurd színház" lép elénk. A politikai és más deklarációk irracionalizmusa, amoralitása, a vezető politikai pártok cselekvési módja csak zavarodottságba hajszolhat. És azok, aki ezt generálják – ha nem is mindannyian, de a döntő többségük – üres, meggondolatlan és öntelt emberek. A „legrosszabbak szelekciójának" eredményeképpen jutottak a hatalom kormányához. És ők az abszurditás színházának statisztái és marionettfigurái, de hiszen valakinek a markában kell tartani azokat a madzagokat, amelyek őket cselekvésre késztetik. Róluk a trilógia második részében beszéltünk. Ők az új időkben a világhatalom 5 centrumának összeesküvői, akik egy fejjel lefelé álló pentagramma princípiuma szerint egyesülnek (lásd ott a 11. és 12. ábra). És azok az emberek, akik ennek az összeesküvésnek a részei, szintén vagy káiniták, vagy ábeliták. A fő jellegzetességük az, hogy egyrészt elfeledkeztek a szellemi lényükről, másrészt pedig nem akarják a nagy evolúciós feladatot megoldani, miszerint a kulturális történelmi folyamatra oly módon kell hatni, hogy megteremtődjenek annak a kedvező feltételei, hogy az egyes emberi individualitásokban ismét egyesülhessen a káini és ábeli princípium, vagy ha bibliai nyelven fejezzük ki magunkat, hogy ezek a testvérek kibéküljenek egymással.

A valódi kibékülésüket egy *harmadik* áramlat felbukkanása jelzi. Ez a harmadik áramlat azokból a *harmadik típusú* emberekből áll, akik lelkileg-szellemileg szintetizálták magukban az ábeli és káini princípiumot. Ez a típus először még a bibliai időkben adott jelet magáról. Hiram Abif vált a képviselőjévé, aki „legjelentősebb Káin fiai közül" (GA264, 227.o.), az építész, a Mester, aki Salamon (a legjelentősebb ábelita) templomát építette fel, és aki helyes módon volt képes egyesíteni a „réztengerben" a nyugodt bölcsesség vizét az asztrális tér tüzével, és ezzel egy kemény, megingathatatlan alapot adott a fejlődés jövőjéhez, amely egészen a 6. kultúrkorszakig tart, a Kereszténység megvalósulásának (az előkészítés korszakát követő) korszakáig.

Később, már a kereszténység korában, Hiram Abif áramlata az „eretnekek" – albigensek, katárok, templomosok – és a katolikus egyház harcában folytatódott. Ők amiatt folytatták a harcot, mivel az egyház eltávolodott a keresztény fejlődés feladatainak megoldásától, melynek eredménye kell, hogy legyen a harmadik áramlat kicsírázása, ki kell hogy alakuljon a szintetikus egyéniség, aki magában a föld és az ég érdekeit egyesíti, a tiszta vallásosságot a szabad világiassággal, a bölcsességet a szellemi lelkesedéssel. A későbbiekben ez az integrációs folyamat a nemeknek egy emberben való egyesüléséhez, és a fizikai testiségének az átszellemiesítéséhez vezet. A Hiram Abif-áramlat legfőbb képviselője az 5. kultúrkorszakban Christian Rosenkreutz.

*

A világ és az ember evolúciója dialektikus. Az ellentétek harca és egységbe vezetésük útján halad előre. És ez a dialektika tölti meg a kulturális-történelmi folyamatot. És mivel a világ fejlődésében az ellentéteket különböző hierarchikus lények személyesítik meg, melyek közül egyesek a normál fejlődésű Hierarchiákhoz tartoznak, mások attól luciferi és ahrimáni módon eltértek – így a fejlődésben az elmaradt, egyoldalú lények hatása alá került ábeliták és káiniták reménytelenül elmaradnak a szembenállásukban, a kibékíthetetlen antagonizmusban. Ellenségeskedésük épp a mi időnkben juttatta őket a reményeik szerinti utolsó harcra, hogy egyeduralkodóvá váljanak az emberiség felett.

Ebben a tévedésükben a metafizikai patrónusaik hatalmas tévedése tükröződik, mely szerint minden évben, az évszakok változásának ciklusában, a tavasz közeledtével feléled a földi mészkő, és az ahrimáni lények törekszenek azt átlelkesíteni, lehúzva belé a kozmikus asztralitást. Így abban reménykednek, hogy a természetnek és az embereknek a saját sárkány-természetüket oltják be. De ez a törekvésük – illúzió, amely minden tavasszal elhalványul a természeti folyamatnak köszönhetően (lásd GA229, 1923. 10. 07.). A szellemi magasságokban ebben az időben – amikor eljön a március – luciferi lények adják át magukat illúzióknak. Abban reménykednek, hogy elrabolják a Földtől (részletekbe most nem megyünk bele) az éteritását, magukba szippantva azt. De az ő reményük is szertefoszlik, amikor az év folyamán a nyár lép a tavasz nyomába. „Természetesen, emberi szemszögből – jegyzi meg Rudolf Steiner – mondhatjuk: az ahrimáni lényeknek elég okossá kell válniuk, hogy lemondjanak erről a reményről. Ugyanakkor a világban nem úgy mennek a dolgok, ahogy az ember ezt elképzeli…” (ugyanott) – a makrokozmosz világában, ezt már mi tesszük hozzá, a Föld planetáris szellemi életében. De ehhez nagyon hasonló hatást észlelünk a luciferizált ábeliták („jobboldaliak”) és az ahrimanizált káiniták („baloldaliak”) vallási és most már politikai szembenállásában is. Befejezve a forró harc egyik körét, amely lényegében semmivel sem végződik sem az egyik, sem a másik fél számára, rögtön elkezdik a következőt készíteni. És mivel a harcot a népek vezetik, és vannak világháborúk is, az emberiség ezek következtében elveszti erőit, és nem marad neki az igazi fejlődésre.

Meg kell jegyezni, hogy Ahrimán és Lucifer harcának („szezonális” illúziók) prototípusa a „jobboldaliak” és „baloldaliak” mostani harcában annyira nyilvánvalóan jelenik meg, hogy a dolog egészen a bolygó-klíma (elektromágnes berendezések segítségével történő) politikai manipulációjáig fajul el, és ez idézte elő a „klímaegyezmény” aláírásáért folytatott mai harcot is.

Rudolf Steiner azt mondja, hogy ezek az áramlatok (az ábelitáké és a káinitáké) egymással szemben mélyen ellenségesnek maradva, egykor „egyhangú megállapodásra jutott: a harmadik áramlat [mely épp az ő megbékélésükön tevékenykedik] iránti gyűlöletben. Az [ő] egyhangúlagos szövetségük eredménye ...volt a János-épület [Goetheanum] megsemmisítése” (GA265, 460.o.) Ez nem csupán az évszázad, hanem az évezred legnagyobb bűntette volt. Következményei még a következő eonban is mutatkozni fognak!

Ez arra kényszerít bennünket, hogy elgondolkozzunk azon, mi vár a földi lakókra, ha a „jobboldaliak” és a „baloldaliak” egy időre „egyhangúlagos egyezségre” jutnak a szociális-politikai szférában. Nem vezet-e ez a globalizmus olyan modelljéhez, amelyben „egy ember sem fogja az örömöt ismerni”? (GA187, 1918. 12. 31.)

Ennyire bonyolult és kolosszálisan veszélyes a világkultúra és világcivilizáció modern konstellációja. És kinek van joga, hogy ne nyilvánítson ez irányban érdeklődést, és ne törekedjen ezt megváltoztatni vagy legalább megérteni?

De az emberiségnek megvan a felmentő eszköze is. Ez az eszköz az Antropozófia. A világba abban a korban jött, amelyet „világosnak” nevezünk. Az Antropozófia 1899-ben kezdődött, amikor befejeződött a korábbi, a sötét korszak, a kali-juga, amely az embernek az intellektualizmust adományozta, és eközben őt a materializmusban „konzerválta”.

A kozmikus törvények értelmében a világos korszak 2500 évig tart. Az Én-ember individuális kialakulását lehetővé tevő minden külső és belső viszony teljes átépítését hozza magával. Ennek az első

szakasza kb. 300 évig tart, amely Michael arkangyal vezetése alatt áll, akit még Krisztus Arcának is neveznek.

Ily módon a világ ma a nagy michaeli átépítés stádiumában van. Ennek eszköze, módszertana, vagy ha úgy tetszik, „szerve" (a szó baconi értelmében) a Szellemtudomány, amelyet a „Hermész-testvér", a beavatott, „az érzékfeletti világ tudósa", Rudolf Steiner hozott el a világba. A szellemtudomány mély koherens kapcsolatban áll a középső áramlattal, ahol lehetséges a káini és ábeli princípiumok egyesítése az egyes emberi személyiségben. A szellemtudomány megmagyarázza ezeknek a princípiumoknak az eredetét, a szembenállásuk okát, és gyakorlati módszereket ad az emberben való szintetizálásukra, melynek következtében a megbékélésük is elkerülhetetlenül bekövetkezik a kulturális-történelmi folyamatban.

Ha az ember önmagára van utalva, az emberi személyiség e két archetípusa egyre inkább nyílt barbarizmusba kerül. Az antropozófia képes arra, hogy az igazság fényét adja nekik. Amikor megértik magukat és a fejlődés szellemi feladatait, elkezdődik az emberi Énben ezek progresszív szimbiózisa. *Ily módon egyáltalán nem arról van szó, hogy a Földön ezek közül a princípiumok, típusok közül az egyik győzedelmeskedjen, a másik pedig tűnjön el.* Hosszú élet vár még rájuk, de ha ez az élet permanens konfrontációban zajlik, kemény harcban, akkor végül az emberiség „gonosz faját" fogják képezni.

Azok pedig, akik megismerik az igazságot, szabaddá válnak a szó igazi értelmében, mely ma még sokak elől rejtve van, és ők ezért a szabadságot önkénnyel akarják helyettesíteni. Ennek oka abban gyökerezik, hogy az emberiségnek olyan igazságokra van szüksége, melyek nem minden időben érthetők teljesen. „Magunkba fogadni az igazságot nemcsak azt jelenti, hogy a megismerés számára kapjunk valamit, hanem olyan igazságokat, melyek életerőt tartalmaznak. És amikor igazsággal hatjuk át magunkat, akkor a lelkünkben a világelemmel hatjuk át magunkat, ahhoz hasonlóan, ahogy a kívülről befogadott levegőre is szükségünk van ahhoz, hogy képesek legyünk élni". Erre nem minden ember képes, és éppen „ez az oka annak, hogy a vallásos hagyományokban mély igazságokat mondanak ki, de olyan formában, hogy az emberek ezek belső értelmének megértésére csak jóval később válnak képessé, mint ahogy azokat kinyilvánították" (GA155, 1914. 07. 16.)

Michael korszakának beköszöntéig az Ószövetség és Újszövetség igazságai is ilyenek voltak. Egyszerű kifejezésükben sokáig hatásosak voltak, mielőtt mélyen megértették volna, és ilyen formában minden ember számára elérhetőek lettek volna. De az ember fejlődik, individuális szelleme egyre bonyolultabbá válik, és az igazság elmélyült, lényegi megértésére van szüksége. És mivel a jövő egy összetett szellem mögött van, az Antropozófia a világba a legszélesebb, legmélyebb, leggazdagabb tudást hozta el, amely az embernek valódi életerőt is képes adni. Képes *az igazság megismerése által az emberben életerőt is létrehozni*.

Nem szabad azt gondolni, hogy ennek a hatalmas feladatnak a megoldását az ember könnyen megkapja. Bármely individuális vívmány munkával érhető el, és itt nem többről és nem kevesebbről van szó, mint a személyes metamorfózisról, a szellem individuális erőfeszítéséről, mely képes metamorfózist előidézni, amely megváltoztatja az embert *mint fajt*. És mégis, ez áll életbe vágó, *mindennapi* követelményként minden modern ember előtt. És szabad-e csodálkoznunk, ha ő, a kortársunk, aki a szellemének katasztrofális leegyszerűsödéséhez jutott, akit elrontott az önelégültség, a rafinált fogyasztás, erről a feladatról még csak hallani sem akar? De ezzel létezésének az alapját semmisíti meg, földi életének minden értelmétől megfosztja.

A fejlődést megállítani nem lehet. Az a létezőnek a permanens metamorfózisai útján történik, melyek eredményeképpen új minőségekre tesz szert. Ezek közül némelyiket a természet hozza létre bennünk, másikakat a kulturális-történelmi folyamat, és végül eljött az ideje olyan metamorfózisoknak, melyeket a szubjektumnak önmagában kell előidézni. És ha ezt nem teszi meg, akkor a fejlődésben a kríziseknek nem lesz vége.

A mai időkben az emberiség egyfajta Küszöbhöz érkezett, melynek egyik oldala mentén az absztrakt intellektus szándékainak kimerüléséhez érkeztek, de ezzel együtt kimerültek a lehetőségei és az intellektussal kapcsolatos *tudat formája* is. A másik oldalhoz, vagyis a valóság most megnyíló érzékfeletti oldalához való átmenet folyamán, az átmenet kapujánál egy új, az embert a jövő tudati formájába vezetni képes tudati forma ébred, melyet a Goetheanizmusban (a Goethe által alapított, és az antropozófiában továbbfejlesztett tudományban) a „szemlélődő ítélőerőnek (gondolkodási erőnek)" nevezünk.

Aki ezzel rendelkezik, az nem pusztán kombinálja a fogalmait, azokat nem a valóság absztrakt szubjektív alakjaként vizsgálja, hanem valóságos, tapasztalati objektumokban alkotó módon ható dolgokként. És akkor nem kényszeríti az objektumokra a szubjektív ítéletét, hanem hagyja, hogy azok a saját lényüket megnyilvánítsák, és azt az ő saját szellemi szemével fogadja be. Az emberi szellem képessége, hogy az ideát teremtő erőként tapasztalja meg, amely a valóságot a metamorfózis princípiuma alapján alakítja, az emberi tudat formáját is metamorfizálja, és ilyen módon az ember faji metamorfózisát is előidézi.

Valaki ellenvetésként felhozhatja, hogy ez a feladat az ismeretelmélet területéről tisztán filozófiai, hogy csak kevesek, csak szakemberek számára való. Nos, ha annak fényében nézzük, hogy milyen kulturális folyamatban keletkezett és érlelődött, akkor valóban így is van. Csak néhány kiemelkedő elme dolgozott ezen. De az Antropozófiában másként adott jelet magáról. Itt a feladat filozófiai tartalma már azzal egységben jelenik meg, ami *a beavatás tudományában* minden időkben ismeretelmélet volt, az embernek olyan magasabb tudati formákhoz való felemelkedési módszerekről való tanításokban, amelyek számára megnyílik az érzékfeletti világok valósága. Rudolf Steiner az egyszerű tudat számára is elérhetővé tette a beavatás tudományának „bonyolultságát", és egészen egyszerű, bármely ember megismerése számára elérhető kifejezési formákat talált.

De az érzékfelettihez vezető úton a szemlélődő ítélőerő kidolgozása, mint feladat, szükséges előkészületi fokozat a beavatás magasságaihoz való további felemelkedéshez. És az emberiségnek, ha valamennyivel bölcsebb lenne, és a materializmus béklyói nem lennének olyan nehezek, örvendeznie kellene, amikor megtudja, hogy a Misztérium-templom előszobájába való belépés az emberek számára mindennapi feladattá vált, egyenrangúan azzal, ahogyan feladat számára az olvasás, írás, számolás, logikus gondolkozás stb. ismerete. Hogy ezt a feladatot hogyan lehet antropozófus módra megoldani, a könyv 2. fejezetében törekszünk megmutatni.

Másik, az elsővel aktualitásban megegyező, szintén mindennapi feladat és ami az ember kinézetének metamorfózisához vezet: cselekedetei teljesen új *motívációjának* kidolgozása. Ez az ember háromtagú lelke – az érző lélek, értő lélek és tudati lélek – átalakításának útja, amely az emberi Ént a „*morális intuíciók*" világába vezeti. Ezt az utat Rudolf Steiner „A szabadság filozófiája" c. művében mutatta meg a legjelentősebb módon. Ezzel a kérdéssel a könyv 3. fejezetében fogunk foglalkozni. Egyelőre csak annyit mondunk, hogy ennek a két feladatnak a megoldását csak az individuális szellem két Mont Blanc-ra való felemelkedéshez lehet hasonlítani. Ehhez az embernek meglehetősen sok idő áll rendelkezésére. Sok szó

esik majd itt annak köszönhetően, hogy az Antropozófia, mint az új, világos korszak organonja, megtermékenyítve a társadalmi, szellemi, tudományos és más életet, életerőt ad az igazság megismerésével. De mivel ez egy individuális út, a felemelkedés feltétele az ember individuális szellemének a szándéka, amely számára az a feladat, hogy átlépje az érzékfeletti világ Küszöbét, olyan jellegű, mint Hamlet kérdése, hogy legyen vagy ne legyen.

Éppen erről lesz szó a trilógiának ebben a harmadik részében.

1.fejezet Az ember a világfejlődésben, és ami számára közvetlenül adott

Első preambulum.

Rudolf Steiner az első és egyetlen filozófus, aki a mindenféle előfeltételezés nélküli ismeretelméletet megalkotta. Ehhez kiindulási pontként valami olyat vett, ami mindenfajta megismerésen kívül helyezkedik el, aminek csak a megismerési tevékenység következtében kell megismeréssé válnia, ahol a fogalom az észlelettel kapcsolatba kerül. „De kezdeni – írja az egyik terjedelemre nem nagy, de tartalma szerint nagyon jelentős könyvecskéjében, az „Igazság és tudomány" címűben, ami fő művének, „A szabadság filozófiája" címűnek a prológusává vált – csak a *világ közvetlenül adott képével* lehet, vagyis a világnak azzal a képével, amely már azt megelőzően az emberhez tartozott, mielőtt azt bármilyen megismerési folyamatnak alávetette volna… mielőtt bármilyen kijelentést, bármilyen gondolati meghatározást tett volna róla" (GA3, 1.fejezet), melynek köszönhetően a számára közvetlenül adott közvetetté válik.

A közvetlenül adottnak az ilyen posztulálása azt is lehetővé tette Rudolf Steiner számára, hogy megmutassa az emberi megismerési aktusban a tiszta fogalmak és ideák keletkezését, mint az ember *legsajátabb* tevékenységét, mellyel az észlelésben a világnak számára közvetlenül adott képébe egy teljesen új tartalmat visz. „A világképünkben minden más – írja később Rudolf Steiner – éppen olyan jellegű, hogy *adottnak* kell lennie, ha meg akarjuk tapasztalni, és csak a fogalmak és ideák esetén fordul elő még az ellenkezője is: *létre kell ezeket hoznunk, ha meg akarjuk tapasztalni őket*" (ugyanott). De hogyan hozzuk létre? Úgy, hogy a gondolkodási *formával* együtt a *tartalmát* is megkapjuk, de nem reflektív módon, hanem „*intellektuális szemlélődésben*", vagyis bárminemű tárgyhoz való kapcsolódás nélkül, ez pedig azt jelenti, hogy ilyen esetben nem az ember határozza meg az adott világot a fogalmon keresztül, hanem a *világ határozza meg a fogalmat az emberben*.

Kant az ilyen lehetőséget, az emberi szellemnek a fogalmakban való gondolkodási képességét kategorikusan ellenezte, de Rudolf Steiner megtalálta a módját, hogy a ismeretelméletet kivezesse a kanti „önmagukban való dolgok" kilátástalanságából. Steiner a fogalmi ismeretelmélettől egy hidat épített Fichte azon kísérletéhez, hogy az Én előfeltétel nélküli ismeretelméletét megalkossa, aminek alaptétele: „ha az Én pozicionált, akkor pozicionált az Én", ami azt jelenti, hogy „Én = Én". Fichte szándékának sikertelensége azzal magyarázható, hogy a gnoszeológus ilyen esetben egy *ontológiai* problémát kap, a filozófiában pedig a létezőről való tanításban egyszerűen tilos választ keresni a lény kérdésére és a fogalmi gondolkodás határaira. Ezt metafizikának tartják.

De ugyanakkor Fichte idején már létezett egy híd, amelyen a gnoszeológiától át lehetett jutni az ontológiához, mellőzve a metafizikát annak filozófiai értelmében. Ugyanakkor a híd nem a filozófiában lett megteremtve. Ez a híd Goethe tanítása volt a növények morfológiájáról és a metamorfózisról, mint a fejlődés alapelvéről. És erre a hídra lépett Rudolf Steiner. Ismeretelméletét, amelyre tisztán filozófiai úton tett szert, kapcsolatba hozta a metamorfózisról szóló goethei tanítással, ami egyszerűen elkerülhetetlen volt, mivel az észlelő szellem a saját magát való feltételezésében nem más, mint a *természet még egy, ötödik birodalma*, még egy természet a hordozójának – a homo sapiens-nek a természetében, és ez teszi lehetővé az utóbbinak, hogy egy új *faji* szintre, a szabad szellem, a szabad individualitás szintjére lépjen.

Így Rudolf Steiner ismeretelméleti kutatásainak és Goethe természettudományos felfedezéseinek köszönhetően még egy, egy második híd lett felépítve, melyen mind az egyes ember, mint az egész kultúra és civilizáció, minden nép át tud kelni a régi „partról", a reflexióba és materializmusba süppedés sötét korszakából (kali-juga), az új „partra" – az új, világos, spirituális korszak világába.

Ezt a hidat Goethe prófétai módon mutatta meg a „Mese a zöld kígyóról és a szépséges Liliomról" c. írásában. Annak köszönhetően jön létre, hogy a „kígyó", a fizikai világban fejlődő emberi énség jelképe, annak az énségnek, amely kifejleszti az értő megismerést, és amely őt az élettapasztalattal egyesíti, feláldozza magát, és a „szemlélődő ítélőerő" hídjává válik, vagyis filozofikusan mondva, nem gnoszeológiai módon viselkedik, hanem lényszerűen, saját lényét metamorfizálva.

Rudolf Steiner előfeltételmentes ismeretelmélete erre a hídra lépve goethei jellegre tesz szert, és a megismerés határaira vonatkozó kérdést az egyetlen helyes módon oldja fel: rámutatva a *tudati formák metamorfózisra való képességére*. És ezért nemcsak a megismerésnek, hanem az életnek is új módszertanává vált, az új kor organonjává, amely a kali-juga baconi organonjának leváltására érkezett.

Ha képszerűen fejezzük ki magunkat, azt mondhatjuk, hogy ez az ismeretelmélet a „brit" empirizmus végét jelenti. Ez nem kevés hasznot hozott a kultúrának és civilizációnak, de közben teljesen kimerítette önmagát. A kultúra most a belül életbölcsességgé vált és önmagát feláldozó reflexió hídjának másik oldalára kerül. Ennek a hídnak a feljáratánál áll a Küszöb őre az apokaliptikus Angyal képében, aki egyik lábával a tengerre támaszkodik, a másikkal pedig a szárazföldre, és a kezében nyitott könyvet tart (Jel 10,1-9). Ezt a könyvet mindenkinek, aki erre a hídra akar lépni, meg kell „enni", vagyis szellemi táplálékká kell fordítani. És ez a könyv – a Szellemtudomány módszertana. Ez valóban „édes" a szájban, de arról, hogy „keserűvé teszi a gyomrodat", lesz még módunk beszélni.

Dührer. Apokalipszis. János, aki megette a könyvet

Rudolf Steiner minden követőjének, aki megérti az általa állított hidat, és aki áthalad a hídon, a metamorfózison átment tudatforma hídján, melyet a „Zöld kígyó” állított, részt kell venni a harmadik híd építésében, amelyen a modern, az 5., európai kultúrkorszak, elsősorban a közép-európai, el kell hogy most már kezdjen átáramlani a következőbe, a hatodikba, a szláv-germán kultúrkorszakba (lásd a trilógia 2. részében a 16. ábrát). Ehhez, Krisztust utánozva, morálisan „felövezve magunkat” – hiszen a tudat feláldozásáról van szó – az etikai individualizmus „kötényével”, kezünkbe venni a szerszámot, és megpróbálni nekünk is hozzájárulni a híd építéséhez, letenni az alapjait és a saját „kövünket” is beletenni. Az ember így fekteti le sorsának új alapját; de jaj mindazoknak, akik gátolják ezt az építkezést.

Az elmondottakból következik, hogy Rudolf Steiner igaz követője, eltérően ő magától, az ő Szellemtudományával, mint összefüggő tudásrendszerrel a posteriori rendelkezik, melybe belépve, elsajátítva a módszertanát, maga elé állíthatja a feladatot, hogy ilyen, vagy olyan mértékben elsajátítsa annak valamely részét, hiszen teljes, tökéletes tudás nem létezik. És mivel az ismeretelmélet, mint a világban minden, szintén fejlődés előtt áll, képes szigorúan logikailag metamorfózison átmenve ontológiába alakulni: a dolgokról, a lényekről, az Én-lényekről való tanításba – úgy a közvetlenül adott problémájának megoldását az **ember közvetlenül adott létének** problémájaként lehet elkezdeni, és nem csak a megismerés problémájaként. *Hiszen az előfeltételmentes ismeretelmélet az emberi szellem összetevőjévé vált*. Ezért ebben és a két következő fejezetben ennek a problémának a megoldási útjait fogjuk vizsgálni.

Második preambulum

Az emberiség fejlődése kettő, első ránézésre teljesen különböző, de ugyanakkor egymással mély kapcsolatban álló szinten történik: a világ általános evolúciójában és a földi lét mindennapjaiban. Ha az egyik szintet szétválasztjuk, szétszakítjuk a másiktól, ha az első megismerését csak speciális tudományok tárgyává tesszük, és csak a mindennapi anyagi létnek hagyjuk, hogy meghatározza az emberi tudatot, az erős romboló következményekkel jár, amit különösen impozáns módon demonstrál a mai időkben az egész világot eluraló tudati krízis.

Ez a tudati krízis kétségtelenül elsődleges forrásnak bizonyul az emberi földi lét minden formájának krízise számára. És érdekes, hogy épp ilyenfajta krízist láttak előre meghökkentő pontossággal már a XIX. század végén, amiről Konsztantyin Merezskovszkij „Földi paradicsom” c., 1902-ben publikált utópisztikus regényéből tudhatunk. (Trilógiánkban már többször fordultunk a szerzőhöz.) A regényben a jövő már romos emberiségének „védőszentje”, „mentora” beszél a XIX. század felvilágosult képviselőjének, aki ebbe a jövendőbeli paradicsomba került: „A mi századunk (ő a XIX. századra és a XX. század elejére gondol) a meghatározatlanság bélyegét hordozta, ez a tudomány és a vak hit, az ipari találmányok és a militarizmus, kapitalizmus és szocializmus, a nemzeti szellem felemelkedésének és a kozmopolitizmus fejlődésének egyfajta keveréke volt; morális értelemben ez a század mindenekelőtt az igazság keresésének százada volt”.

Később még ezt is mondja: „A haladás nem a boldogsághoz vezetett, csak elbonyolódtak a dolgok, a boldogsághoz semmilyen módon sem köthető módon fejlődött, különös törvények alapján, az emberi jólét általános szintje minden századdal (az utópiában az elbeszélés a XXVII. századból történik) egyre inkább csökkent”. Ennek fő oka, ahogyan a „mentor” tartja, elsősorban „az emberi szellem bonyolódása” volt. „A korábbi embereknél ez a szint túlzottan fel lett emelve; a szellemnek ez a felemelkedése, az

értelemnek és az érzéseknek ez a hirtelen felemelkedése az ember számára természetellenes volt, a földi életével összeegyeztethetetlen". Ez az embert csak szenvedésekre vezette. És ezért a világ „megújítói" elhatározták, hogy az emberiséget egy szerintük nagyon egyszerű, de radikális módon mentik meg: lesüllyesztik a „bonyolultságot", vagyis az individuális szellem erejét. És így a földön megvalósult a paradicsom.

Ily módon az emberiség „megmentői" Konsztantyin Merezskovszkijnál, akik (ahogyan erről már a többi művünkben is írtunk) a jezsuitizmus nézőpontján állnak, a XXI. századra is kiterjedő krízisből kivezető utat egyáltalán nem úgy látják, hogy a szellem még jobban „bonyolódjon" a materializmus elhárításával és spirituális betöltekezéssel, hanem pont ellenkezőleg – az individuális tudat visszatérítésével az emberiség rég megjárt gyermeki szintjére.

Ma, a XXI. században, ha az emberiség „megújítóinak" látomására és terveire tekintünk, azt kell mondanunk, hogy a XX. század, tekintet nélkül a benne lejátszódó apokaliptikusságra, *az emberi szellem csökkentésében jelentős sikereket nem ért el, de létrehozta az abszolút megingathatatlan előfeltételeket ahhoz, hogy ez a folyamat a XXI. században mérhetetlenül felgyorsulva, lezajlódjon*. És már csak annyi van hátra, hogy megkérdezzük: kíséri-e ezt a földi paradicsom felállása? Egyesek véleménye szerint: igen, mások véleménye szerint: a pokolba süllyedünk. De maga a leereszkedés, az emberi szellem bonyolultságának egyszerűsödése – ez kétségtelen tény. Példák segítségével bebizonyítani – teljesen felesleges feladat. Ugyanakkor egyet közülük mégis idehozunk. Ez az úgynevezett „street-parad" (utcai parádé), amit Zürichben minden évben megrendeznek. Ilyen „parádét" Európában mindenütt tartanak. Például Hollandia szinte csak egyik parádétól a másikig él.

Most a 2018. augusztusában zajló zürichi parádéra gondolunk. Az utcára 1 millióan (!) vonultak ki. Most nem érintjük a parádénak magát a tartalmát, hanem oda fordulunk, hogy milyen „titkait" tárták elő a svájci újságok. Az derül ki, hogy ez a gigantikus tömeg (ahogyan ez más hasonló esetekben is mindig megtörténik) „Exstasy" tablettát fogyasztott. De ezekben a tablettákban a narkotikum anyaga az utóbbi fél év alatt *megduplázódott*: az MDMA 120 mg-ról 240 mg-ra nőtt – vagyis az emberre ható ereje megkétszereződött, habár már a korábbi adagja is veszélyes volt az egészségre, és romboló hatású az ember pszichikuma számára. Ezek a tabletták, ahogy az újságok írták, a „vérkeringés összeomlását", a „szervek súlyos károsodását" okozzák, sőt „halálhoz is vezetnek". Egy tabletta bevétele egy héten keresztül hat, és azt a kívánságot idézi elő, hogy ismét bevegyék. A benne található kokain „szexuális narkotikumként" a „libidót" gerjeszti. Egy tabletta, ahogy a Baselben ingyenesen terjesztett újság („20 perc") összegzi, három 75 kg-os fiatalembernek elegendő, de a parádén az emberek egészében fogyasztották, még törékeny fiatal lányok is. Kérdezzük meg magunkat: mi is volt ez a „parádé", a közeledő földi paradicsom jele, vagy a lábunk alatt elszabaduló pokol mélysége?

Az orosz tudat az „ecstasy" szóról Alekszandr Szkrjabin „Az extázis poémája" c. művére asszociál. Ezt 1907-ben írta, hatalmas eseménnyé vált, és heves vitákat váltott ki azoknál a kortársaknál, akik még „összetett szellemmel" rendelkeztek. Sokan lelkesedéssel fogadták, mások szokatlannak, sőt forradalminak találták, de ami azt illeti, hol máshol kell a forradalmaknak végbemenni, mint az esztétika területén, hacsak nem az esztétikai és etikai értékek devalvációja váltja fel a forradalmat?

És ebből az összehasonlításból számunkra egy egyszerű és egyszerűségében ijesztő *ábra* keletkezik, amely megmutatja, milyen hatalmas a mai időkre bekövetkezett süllyedés, az individuális szellem

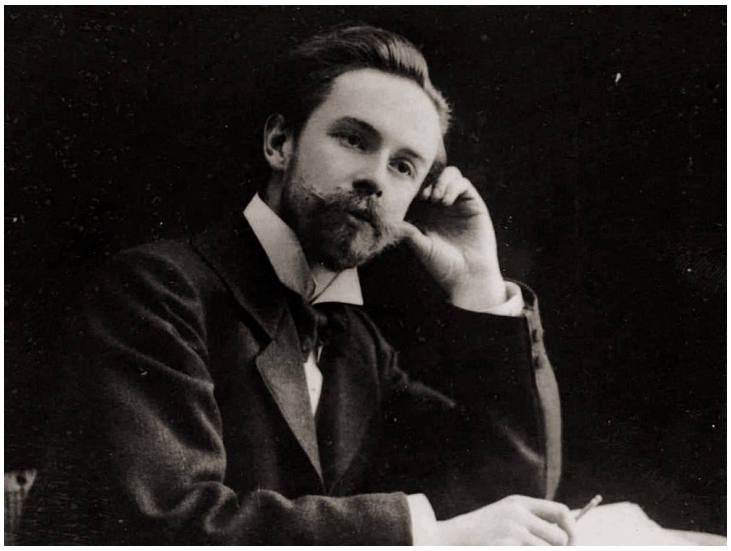
leegyszerűsödése. A jövő nemzedéke, mely arra hivatott, hogy kiemelkedjen a krízisből, az ilyen „paradicsomi” szellem hordozóit elveszett generációnak fogja hívni (lásd 1. ábra).

*

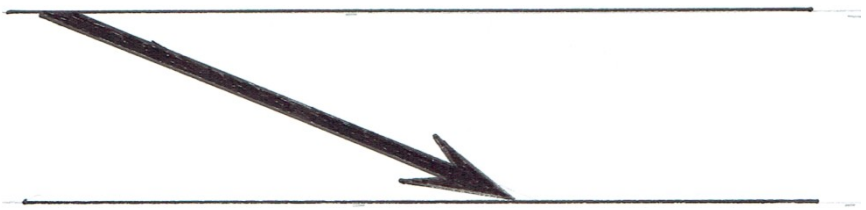
Ilyen „közvetlenül adottat” tanúsít az ember léte XXI. század első negyedében.

Ettől elvonatkoztatva, ha bezárkóznánk a kérdés úgyszólván tiszta elméletébe, nem kevesebbet és nem többet jelentene, mint teljes kizuhanást az időből, amelybe most bele vagyunk állítva. Ezt semmilyen tudomány nem teheti meg, főképpen a Szellemtudomány nem.

Alekszandr Szkrjabin

1907-ben A. Szkrjabin megírta „Az extázis poémáját”

2018. – zürichi „Street-parad”

“Ecstasy” tabletták

Utcai parádé Zürichben

1. ábra

Ellenvethetik, hogy de hiszen nem minden ember vesz részt az ilyen parádén! Igen, nem mindenki, ugyanakkor 1 millió fiatalember – „a világ reménysége” – ez mi: csak egy példa a modern ifjúság szórakozásának szférájából? (Egy évvel később Zürichben az ugyanilyen parádén 3,5 millió ember gyűlt össze!) Nem, meg kell próbálni az ilyen „parádék” szimptomatikájába behatolni, hogy helyesen tudjuk megítélni. Ők lényegében az *új emberiséget* jelenítik meg számunkra, amely csupán az elmúlt 30-40 évben jött létre.

Az emberi személyiség típusának ilyen villámlásszerű, ugyanakkor nagyon mély metamorfózisa nem első alkalommal történik. Amikor Oroszországban 1917-ben végbement a bolsevista fordulat, akkor az idősebb nemzedékekhez tartozók már néhány évvel később meghökkentek, hogy új, korábban nem látott személyiségtípus jelent meg, olyan ideák, mentalitás hordozója, melyeket a bolsevista kísérlet szült. És nem kell, hogy ez csodálkozással töltsön el bennünket, ha azokra a szellemi lényekre gondolunk, akik a földi embereken, és azok földi kapcsolatain keresztül irányítanak. Ilyen hasonló „forradalmi” metamorfózisokat, melyek a világ normál fejlődését *kizökkentik ritmusából*, az ahrimáni lények szeretnek létrehozni, de csatlakozva eközben a luciferi lények cselekedeteihez. Tehát éppen az a fontos, hogy az említett parádékkal kapcsolatban is megértsük: milyen szellemek uralkodnak felettük? Uralva a tömegtudatot, különösen ha az el van homályosodva, olyan *szellemekké* válnak, amelyek *megadják a kor tónusát*. És az ilyen kor az ember individuális szellemének csak halált hozhat. 1917-ben a sötét szellemek a kultúra és civilizáció ellen először léptek fel, hogy ne engedjék meg a világnak, hogy az 1899-es esemény szellemében egy új, spirituális kor köszönthessen be, s hogy ebben a szellemben valósulhasson meg a világ átalakítása. Ma a *második* támadást valósítják meg.

Nagy-e a szerepe annak az embernek, aki ennek a folyamatnak ellen akar állni? Mivel létének közvetlen adottsága érzéki-érzékfeletti jellegű, szociális és szellemi összetevővel is rendelkezik, így kétségtelen, hogy nagy. És ez a szerep közvetlenül kapcsolódik az emberi individuális szellem **összetettségéhez**. A passzivitás entrópiához, az Én kioltásához vezeti ezt a szellemet. **Így válik a szigorú tudomány – az ismeretelmélet – első szintű gyakorlati tudománnyá.**

Az emberi fejlődés új feladatai alapján az, ami számára közvetlenül adott, a lét tényezőjeként a gondolkodását is magába foglalja. Emiatt a gondolkodásnak valódi életre kell szert tennie, ez pedig azt jelenti, hogy ahogyan a földi ember számára megjelenik, olyan tulajdonságokat kell megnyilvánítania, melyek a gondolkodást az érzékfelettiben jellemzik az intelligibilis lények világában.

Akkor az, ami az ember léte számára közvetlenül adott, elveszíti az önmaga és a makrokozmosz közötti szűk határt. Ezek egyre aktívabban és tudatosabban kezdenek egymásba folyni, a poláris inverzió princípiuma szerint. Az alsó „én” metamorfózisba kezd, átalakulni a magasabb Énbe. És ez már a logika szintjén történik, ahol a tiszta fogalmi gondolkozás dialektikája úgymond „kihajt” *a lét szférájába*. Az emberi szellemnek ez a jogos és szükségszerű összetettebbé válása. És ilyen az *emberi fejlődés ábécéje* földi inkarnációjának keretein belül. Elsajátítani ezt vagy sem, működésbe hozni vagy sem – az embernek nincs ilyen választása. De ha mégis választani szeretne, automatikusan a „lenni vagy nem lenni” választása előtt áll. Ily módon az individuális szellem összetettségének növelése azáltal, hogy szellemi ismerettel gazdagítja, egyszerűen *elkerülhetetlenség*, de olyan elkerülhetetlenség, amely meleget és fényt képes adni annak, ami a létezésünk számára közvetlenül adott.

Mi az, ami eközben bezavarhat? Itt ismét korunk krízisének jellegéhez kell fordulnunk. Ez, különösen az utóbbi időkben, olyan vonásokra tett szert, hogy az emberi lét szinte *minden* tényezőjét

halálossá tette az ember számára, szellemiségének összetettségét katasztrofálisan lecsökkentve. És vakmerőség lenne a régi megszokásból azt gondolni, hogy a világban egyfajta fejlődés történik. Az ember – és ezt el kell ismerni – lehetőségei alapján fantasztikus technikával rendelkezik, ugyanakkor kérdezzük meg magunkat: miféle fejlődés ez, ha a mai ember, amikor annak eldöntése előtt áll, hogy mennyi a 6x7, az okostelefonjához fordul?

———

Az ember a számára közvetlenül adottban, amely létének teljességét foglalja magába, három-, négy, hét- és tizenkét-tagú, egységes lény. Az ezoterikában a szám a létezés és a fejlődés törvényeit fejezi ki, és ugyanilyen az „ember száma” is.

Mint egységes lény, ő a legmagasabb univerzális és a kinyilatkoztatásáig megismerhetetlen Istenség, az Atyai Világalap őskinyilatkoztatásának *másléte* [Anderssein].

Ha valakinek ez a gondolat túlzásnak tűnik, akkor még egy kis magyarázatot fűzünk hozzá. A világon hatalmas számú lény létezik és fejlődik, és közülük mindegyik egyénként vagy fajként az őskinyilatkoztatás középpontjába kerül. Ezért az őskinyilatkoztatás és a belőle kiinduló evolúció érzékfeletti kutatásban vizsgálva antropomorf módon is felfedi magát. Az embernek az ehhez való joga univerzális: hiszen az evolúció teljes gigantikus ciklusát, amely hét eonból áll, egy bizonyos szemszögből tarthatjuk úgy, hogy az Atyai Világalap csupán azért gondolta ki és impulzálta, hogy az elmúlt ciklusokban keletkezett és fejlődött isteni Hierarchiák lényei mellé még egyet létrehozzon, egy tizediket, az emberi Hierarchiát.

A többi hierarchiától való különbözőségünk abban fog állni, hogy az Isten bennünk olyan lényeket akar látni, akik belsőleg *függetlenek Tőle*, saját kívánságuk alapján fordulnak hozzá, és szabadon nyilvánítanak Felé szeretetet, válaszul az Ő irántuk való szeretetére.

Az evolúció folyamán az isteni lények új Hierarchiájának szintjére lépve, az ember lényegében, ahogy Rudolf Steiner mondja, „a Szeráfoknál magasabbra” kerül. A feladat teljesen egyedülálló! És egyedülállósága határozza meg fejlődésünk minden *sajátosságát*. Nem könnyű ezt megérteni, megértve pedig sokaknak nehéz elfogadni, különösen a jó és a gonosz közti szembenállás tényezőjének a fejlődésbe való bevonását. De „morogni” lényegében értelmetlen. Ez egy adottság, és az Isten gondolta ki. És mély értelemmel van tele.

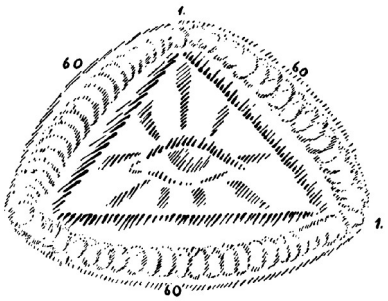
*

A háromtagú ember, mint lény a három hiposztázisban megnyilatkozó Isten képmása és hasonlatossága. Az emberi lény alapvető háromtagúsága a test, lélek és szellem hármassága, melynek köszönhetően az evolúciós ciklusban minden eonban az egész világmindenség *tudati, élet- és forma*állapotán átmegy. De mi ebben a fejezetben a figyelmünket alapvetően egy másik alaphármasságára fókuszáljuk, melynek köszönhetően saját formára, életre és tudatra tesz szert – a testiségének hármasságára, annak három burkára: a fizikaira, éterire és asztrálisra. Ezek megismeréséhez Rudolf Steiner számunkra egy teljes, széles körű és bonyolult tanítást adott. Ennek a tanításnak a teljes elsajátításához egy teljes élet is aligha elegendő, és ezért arra korlátozódunk, hogy rámutatunk ennek a

hármas testiségnek az előzetes, általánosított elképzelésére, amilyenre a későbbi vizsgálataink során szükségünk lesz.

Kezdjük azzal a kérdéssel, hogy a kimondhatatlan Isten miért három arcban, három Hiposztázisban mutatta meg Önmagát, mint Atya-Isten, Fiú-Isten és Szent Szellem-Isten. Ez a kérdés a keresztény vallás számára alapvető, és benne, ahogyan azt el kell ismernünk, egyfajta kimondatlanság van, melynek következtében más vallások képviselői a Kereszténységet többistenhittel, politeizmussal vádolják.

Mi ez a három Hiposztázis? Ez Isten három arca? Akkor ki ez – ez Istenség? A Hiposztázisok hármas egységet alkotnak. Mi is ez lényegében? Csupán egy eszme? Vagyis a Hiposztázisok – ezek Lények, és az egységük – csupán egy gondolat? De melyik keresztény lenne képes ezt feltételezni? Vagyis az *egység – szintén egy lény*! És íme ennek az első bizonyítása. Van egy szimbólum, melyet nemcsak a szabadkőműves páholyok ismernek, hanem a katolikus templomok oltárain is látható. Ez egy egyenlő oldalú háromszög, amelynek középpontjában a „mindent látó szem” van ábrázolva. Ez már nem egy eszme, hanem egy alak, amely mögött egy szellemi lény valósága rejlik (2. ábra).

2. ábra (GA273, 1917. 11. 02.)

Mindent látó sze.

A keresztény monoteizmus tanulmányozásának szenteltük a „Makrokozmosz és mikrokozmosz”[3] c. trilógiánk első kötetét, és most nem fogjuk az ott található teljes érvelést megismételni, hanem megpróbáljuk új argumentációval kiegészíteni, melyet Rudolf Steiner más közléseiből merítünk.

A kvázi népszerű keresztény monoteizmus azt állítja, hogy az Atya-Isten az egyetlen legmagasabb Istenség. Abban, hogy ezt ellenvetés nélkül fogadjuk el, az a körülmény zavar, hogy más szempontból az Atya-Isten *Hiposztázisnak* számít, egyenrangúan a Trinitás másik kettő hiposztázisával. Vagyis fel kell ismernünk, hogy az Atya-Isten kettős módon jeleníti meg magát: egyszer mint egyetlen Lényt, másszor pedig – mint Önmagának *Hiposztázisát*, de mint Önmagának három *Hiposztázisát is.*

Nem, a világ egyetlen Istene – ha Rudolf Steiner terminusát kölcsönvesszük, akkor előzetesen mondhatjuk, hogy ez „az Atyai Világalap” (Väterlicher Weltengrund). Ez annyira magasztos, hogy az ember földi tudata számára nem hozzáférhető. Ezért mondják „kimondhatatlannak”, az Atya-Istenről ilyen nem mondanak. Ha kinyilatkoztatásban nem jelenítené meg önmagát, akkor semmiféle tudásunk nem lenne Róla, akkor *erről* az oldaláról nem is létezne. Önmagát a három Hiposztázisban megnyilvánítva nem tudott teljesen beléjük ömleni, vagyis elveszíteni Önmagát mint kezdeti egységet. Megőrzi Magát bennük egy negyedik tagként, mint legmagasabb Én.

Ilyen fajta tudáshoz a múlt egyszerű embere nem tudott felemelkedni, de a Misztériumokban az emberek magasabb tudati formákkal rendelkeztek, és ott a világ Teremtőjéről úgy beszéltek, mint a hangzó Szóról, a Logoszról. Ebből a Logoszból származott a világ. Aztán megkezdődött a világ genezise, s meg kellett azt és a törvényeit ismerni. Akkor keletkezett az egységes, differenciálatlan Logosznak, a „mozdulatlan mozgatónak” három teremtő Logoszra való szétválásáról szóló (természetesen érzékfeletti tapasztalatokra épülő) elmélete. A róluk való tudás az ősi kultúrák folyamán mítoszokban őrződött meg. Azokban a Főistenség alakját mindenütt az atya, az anya és a fiú egységében látjuk, például az egyiptomiaknál: Ozirisz, Ízisz, Hórusz.

Ez az ősi tradíció, amely ezt a háromság-Istent az ember földi családjának ősképeként értelmezi, a Kereszténységbe is átment, de abban külső módon nyilatkoztatta ki magát az ezoterikus alapja is, hiszen az evolúció során az emberek öntudata növekszik, és képessé válik az Isten magasabb szintű megértésére.

Épp erre számítva Rudolf Steiner ezt mondja: „A teljes élet a maga sokféleségében az egységből, az egy Logoszból származik. Benne elválasztatlanul, differenciálatlanul rejlett a sokféleség. Amikor az egység megismerhetővé, *Önmagaként* [Selbst] felfoghatónak kezdett válni, kilépett a különbözőségektől mentes Abszolútumból, és megteremti a Nem-Önmagát [Nicht-Selbst], önmaga képmását, a második Logoszt. Ezt a képmást lélekkel tölti be és életre kelti, és ez a harmadik aspektusa, a harmadik Logosz” (GA89, 1903. nyara, 231.o). Magát a differenciálatlan egységet, melyben elkülönítetlenül nyugszik az élet és a forma, (vagyis az evolúciós folyamatba való lépés előtt), „Atyának” is szokás nevezni. Az Ő létével (Desein) együtt kezdődik az idő; elkülöníti magától a képmását, a formát, a nőit, amit a saját életével tölt meg. A megéletesedett forma – a Fiú (ugyanott). Az Atya képezi a Világegyetemben az örökkévalót. Ő minden időben létezik, Ő a minden dolgok alapjául szolgáló változatlan törvény (ugyanott, 234.o.).

[3] „Makrokozmosz és mikrokozmosz”. A háromság-Isten vallásának monoteizmusa”. 1. kötet „Demetra” kiadó, 2008. Létezik deutsch nyelvű kiadás.

Rudolf Steinernek ebben a közlésében jól látható az „Atyai Világalap” alakjának és a Atya-Isten Hiposztázis alakjának átfedése, de mindezt csak a Hiposztázis alakjára redukálni nem szabad. És ebből következik a Trinitás egységének az önálló jellege is.

De most nem állunk meg itt, hanem továbblépünk ennek a kérdésnek a tanulmányozásában. Rudolf Steiner mélyen ezoterikus módon interpretálja az Isteni Háromság fogalmát – amely már 2000 éve létezik a keresztény vallásban – ahol az 1. Logoszt úgy is értik, mint egyedi Istent, és úgy is, mint Hiposztázist. És mit gondoljunk mi erről? Itt van ennek kapcsán néhány gondolat.

Az Atyai Világalap a világ megszemélyesített [perszonifikált], minden tekintetben egyetemes Istensége. Az ilyen jellegű igazságot nem volt könnyű beleplántálni az új vallás egyszerű nem-beavatott hordozóiba, ezért tulajdonságait az 1. Logoszra való kivetítéseiben adták meg. Maga Krisztus ugyanakkor ezt mondja: „Én és az Atya – egyek vagyunk”, „Aki engem látott, az Atyát is látta”. Ha azt feltételezzük, hogy Krisztus, mint Hiposztázis az Atya-Isten-Hiposztázisra gondol – nem jelenti-e a Krisztus-Lény felfogásának egyfajta lealacsonyítását, ha Őt a Hiposztázis Hiposztázisának tartjuk? Hiszen már az első egyházatyák sem azt tartották, hogy a Földet az Atya-Isten Hiposztázis teremtette, hanem „hogy a Fiú a Föld Teremtője” (ld. GA204, 1912. 06. 03.). Ő „mindennek Teremtője”.

De például Johannes Scotus Erigena az Atya-Istent tartotta Teremtőnek, Aki ugyanakkor *Önmaga* teremtetlen. Ez azt jelenti, hogy Ő nem hiposztatikus? A teremtetlen Isten megpihen és lehetőséget ad a Fiúnak, hogy előjöjjön Belőle, átruházva Rá a teremtő Logoszt. Ez a folyamat, ahogy az Antropozófia tanítja, az ősi Szaturnusz-eonban kezdődött, és a Golgotai Misztérium beteljesüléséig tart.

A régi gnosztikusok azt állították, hogy „az isteni ős-Atyában az van, amit a világ Alapjának nevezhetünk. És ha ebből az Alapból indulunk ki, akkor Mellette lesz először is az, amihez a lélek hozzá tud férni, ha minden materialista elképzelést félreállítva keresi önmaga legmélyebb tartalmát: a hallgatás, a végtelen hallgatás, amiben nincs idő és tér, hanem csak hallgatagság”. „Az ős-Atya és a hallgatás nászából jönnek elő a világok, melyeket lényeknek is nevezhetünk; ezekből megint újak és újabbak jönnek létre – harminc fokozaton át. (GA149, 1913. 12. 28.)

Az Antropozófia a gnózist természetesen leküzdötte, de annak termékenyítő örökségét megőrzi. Rudolf Steiner nem csupán feltárta igazságainak értelmét, hanem elmélyítve és továbbfejlesztve azokat olyan leírásokat ad, melyekből érthetővé válnak azok az ezoterikus alapok, melynek értelmében az egységes Atyai Világalap, ahogyan már megneveztük, első Logoszként jeleníti meg Magát. Ezt mondja: „Amikor a jövőben haladva nagyobb tökéletességre érünk meg, akkor az az erő, amelyet a létezésünknek köszönhetünk, és amely ma bennünk a *lét rejtett ős-alapjaként* hat, forma-, alakképző erőként fog megjelenni. Ezt úgy érzékelték, mint az ember Isteni, *kifejezhetetlen* részét, ami egyenlő (hasonló, gleich) a háromtagú világ első lényegi összetevőjével. Aztán azt érzékelték, hogy ami ma él az emberben, ami ehhez a magasabbhoz törekszik, ami a modernitásban ható Szó, a Fiú, aki az Atyától keletkezett, Aki kimondatlanul Benne nyugszik: az Atyától eredt a Fiú-Ember. Ahogyan igaz az, hogy ez az Atyai Alap képzi, formálja a jövőbeli, tökéletesebb embert, ugyanannyira igaz az is, hogy ez az Atyai Alap teremtette a fejlődő Fiú-Embert, a Budhit is, az ember második lénytagját, amely még nem tökéletes, de annak alapja (oka), hogy a tökéletességre törekszünk. Ez a második Lény. De a múltban is működött ez a világalap. És ahogy az érzéki ember a múltban az egyetemes Ős-alap által lett létrehozva, úgy a múltban az Ős-alapból eredt az, ami ma már benne formát és alakot öltött. Tekintsünk az Univerzumra, amilyennek az magát a színben, hangban, tapintásban és szagban érzékelhetővé teszi magát: mindez a

kimondhatatlan Ős-alapból eredt. Ilyen értelemben ezt az Ős-alapot, amely számunkra, teremtmények számára, megjelenik, Szellemnek nevezhetjük; keresztény értelemben is. De a világ még nincsen teljesen megteremtve. A világ egy csíra, egy mag, valami olyan, aminek lelke van, önmagában egy törekvése van a jövőre. Ez a Fiú. Ezért ezt a törekvést így nevezték: Szó, Véda, Edda" (GA54, 1905. 11. 16.)

Rudolf Steiner más előadásában továbbfejlesztve ezt a gondolatot, a keresztény hitvallásnak ezt a sajátosságát jegyzi meg: „A Logosz által keletkezett minden dolog, mindaz, ami a keletkezőhöz tartozik, és semmi sem lett, ami másként lett, mint a Logosz által. Ha ezekhez a szavakhoz nem felszínesen fordulunk, akkor azt kell mondanunk: ezek azt jelentik, hogy a Logosz valójában … a világ Teremtője. De a keresztény tudatban a IV. évszázad után a Logosz, akit a János-evangélium értelmében helyesen azonosítunk Krisztussal, egyáltalán nem számított a látható dolgok Teremtőjének, ezért Krisztussal az Atya-Istent állították szembe Teremtőként. A Logoszt Fiúnak nevezték, és nem a Fiút, hanem az Atyát tették meg Teremtőnek. Ez a tanítás él évszázadokon át, és ez teljesen ellentmond a János-evangéliumnak. A János-evangéliumot nem vehetjük komolyan, ha Krisztusban nem a látható dolgok Teremtőjét látjuk… Láthatják, kedves barátaim, mennyire kevés komolyság volt abban, ahogy a későbbi Keresztény idők az Evangéliumhoz viszonyultak" (GA204, 1921. 06. 03.)

Ahhoz, hogy ezekben a dolgokban eligazodjunk, vissza kell térnünk az első keresztény évszázadok gondolkodásmódjához, mely a pogány bölcsesség maradványaira épült, és ahhoz, hogy milyen törés történt a IV. évszázadban ebben a gondolkodásban. El kell mélyednünk az eucharisztia szentségében, ahol ezek a szavak hangzanak el: „ez az Én Testem" és „ez az Én Vérem".

Az ősi idők a bölcsességnek főképp az Atya-Isten Lényére épült vallásos tanításával rendelkeztek. Minden ősi vallásra jellemző annak a tisztelete, ami örökölt dologként marad az elődöktől. Tacitus a „Germania" c. írásában olyan törzsekről beszél, amelyek megszállták a Római Birodalmat és lehetővé tették egy új civilizáció kialakulását, s akik még emlékeztek a törzsek istenségeire. Az emberek azt gondolták, hogy a törzs elején álló, az ősi elől, aki a törzs kezdetén áll, a következő nemzedékeket is irányítja. Ez az irányítás a törzs tagjainak testével kapcsolatos, és őket rokonokká teszi. A vénájukon keresztül közös vér folyik. A test és a vér – egy. A törzsfő, az ősatya él a lelkiségben-szellemiségben, és onnan vezeti az egész törzset, az egész népet. És valami különösen rejtélyes dolgot láttak a test és a vér erőinek titkaiban. Ezek az Istenség erői voltak. „Hogy akkor az anyagiban egyidejűleg hogyan tisztelték az isteni-szellemit is, erről a modern emberek semmiféle elképzelést nem tudnak alkotni." A vérben egyidejűleg érezték a pulzáló földi erőket, és a föld különböző területein ez másképpen zajlott. Nem materialisztikusan tapasztalták az emberek a földit. „Ezt mondták maguknak: Az isteni uralkodik a vérben, a testben, és az uralkodik a földön keresztül. Ez volt, amit Isten fogalmán értettek" (ugyanott).

Ilyen elképzelésük volt az ősi népeknek, többek között az Európát benépesítő, misztériumi beavatott germán népcsoportoknak is. A Misztériumokban ez az elképzelés azokból az erőkből alakult ki, melyeket az egyes emberek az individuális magasabb Én megszerzésére irányítottak. „Az ősi beavatott ehhez a teljesen tudatosított Énhez csak annak köszönhetően jutott el, hogy a Misztérium szertartása következtében valami olyan hatolt belé, amit minden ősi kultúrában és civilizációban a *kozmosz örök Atyjának* érzékeltek. És az ősi Misztériumok beavatottja akkor jutott ehhez a tapasztalathoz, amikor a beavatásának egy meghatározott pontjához ért, ahol azt mondta magának: az Atya él bennem..

Ha az ősi zsidó kultúrában képzelünk el egy ilyen beavatottat, akkor azt kell mondanunk: azt, ami vele a beavatás következtében történt, a beavatott a következő módon jellemezte. Ezt mondta: az egész

emberiség rendelkezik azzal a jellemzővel, hogy habár az Atya őriz, fenntart és hord mindent, de Ő a tudatba nem lép, és a tudatot nem lobbantja az Énig lángra. Az Atya az átlag embernek csak a lélegzet szellemét adja; lélegzetet lélegez belé, és ő az élő lélek. De a beavatott érzékelte, hogy kiegészítésképpen ahhoz, ami élő lélekként lett belé lehelve, az emberbe egy különös szellemiség lépett, a kozmosz Atyjának *élő* princípiuma. És amikor a zsidó világnak ebbe az ősi beavatottjába beágyazódott az Atyának ez az isteni princípiuma és ő felismerte azt, akkor az az ember teljes joggal beszélt arról, hogy mit jelent számára az Én. Én vagyok az Én-vagyok. És az ilyen embert, aki az ősi népek között járt, a benne lakozó isteni Atya-princípiumnak köszönhetően kimondhatta az Ént, ami a régi korokban az *Istenség, az Atya-Isten kimondhatatlan nevének* számított, az ilyen embert magát az Atya földi képviselőjének tekintették. Az ilyen beavatottakat, akik a népek között jártak, „Atyáknak" nevezték. A pravoszlávok a mai napig „atyának" hívnak minden papot.

És az egész világot átható Atya-princípiumot *makrokozmosznak* nevezték, a Misztériumhelyeket pedig, melyek az Atya lakhelyei, kicsi világnak, *mikrokozmosznak*. (A hasonló fogalmakat még Goethe hozta ki abból a páholyból, amelyhez tartozott – a páholyt mikrokozmosznak tartották.)

De a Golgotai Misztérium idejére az emberek a földi fejlődés külső, exoterikus szférájában elkezdtek magukban az Énről beszélni, az Ént a tudatukba emelni. „Az egyik ilyen emberbe, a názáreti Jézusba lépett most be a Fiú-princípium, a Krisztus-princípium. Ez a Krisztus-princípium ilyen módon az Énbe lépett be. Míg korábban az Atya-princípium lépett a fizikai testbe, az étertestbe és az asztráltestbe, most a továbbfejlődött ember esetén a Krisztus-princípium belépésével van dolgunk..

„Most emlékezzenek rá – folytatja Rudolf Steiner – hogyan jellemeztem az embert ezekben a napokban (GA214, 1922. 07. 30-i előadás). Azt mondtam, hogy a növény megsemmisíti magában a fizikai természetet, lebontja, lerontja azt; az állat lerontja a fizikai és éteri természetet, az ember pedig … ezeket (beleértve az asztráltestet is) nem korrumpálta teljesen az emberiség-fejlődésnek a Golgotai Misztériumig tartó idejében, [de] most, amikor az Én behatolt a lényébe, teljes egészében korrumpálja azokat. De az ősi Misztériumok beavatottja teljesen szabaddá tette magát a fizikai, éter- és asztráltesttől, amikor lehetővé tette az isteni Atya-princípiumnak, hogy belé áradjon, és már abban a korban Énné vált.

Amikor Krisztus beköltözött a Názáreti Jézusba, behúzódásával nemcsak fizikai testét, étertestét és asztráltestét semmisítette meg, hanem az Ént is, amilyennek az akkor a Názáreti Jézusban kifejlődött. Így Jézus Krisztusban a magasabb Krisztus-princípium élt, amely úgy viszonyult az Énhez, ahogy más esetben az ember „Énje" viszonyul az asztráltesthez".

Krisztus Jézus különösen ragyogó lény, és ezt a beavatatlanok is láthatták. „Még a Golgotai Misztérium korának beavatottai számára is teljesen új volt, hogy Jézus Krisztusban a magasabb természetet nemcsak a misztériumok adományaival, hanem a csak természeti adottságokkal rendelkező egyes emberek is felismerhették.

Innen származott annak megértése, hogy most, a Golgotai Misztériumtól kezdve valami olyan ment végbe, ami korábban csak a Misztériumokon belül tudott végbemenni. A nagyvilágba, a makrokozmoszba valami olyan került bele, ami korábban csak a kis világ, a mikrokozmosz belsejében tudott végbemenni. És az történt, hogy Krisztus titkát mindenekelőtt az ősi Misztériumhelyek közül a legutolsókban hirdették legvilágosabb módon, és épp Krisztus titkának ez a kihirdetése veszett el az európai fejlődés első négy évszázadában az új civilizáció számára. Ezek a régi beavatottak tudták, hogy mivel Krisztus Jézusban nem egyszerűen az Atya-princípium, hanem a Fiú-princípium élt, hogy Krisztus Jézus valami unikálisat

képviselt a földi fejlődésben, mert a továbbiakban ilyen Golgotai Misztérium sohasem tud ismét megtörténni, hogy a Fiú-princípium ismét egy ember belsejében éljen, ahogyan az élt a Názáreti Jézus belsejében.

És ezek a beavatottak felismerték, hogy Krisztus az emberiségbe mint Gyógyító lépett, mint hatalmas Gyógyító, mint az, Akinek meg kellett akadályoznia, hogy az emberi fizikai test kárt szenvedjen az Én belehúzódása miatt" (ugyanott).

Íme ez az, amiért a világ bizonyos értelemben egységes ős-alapja az Atya-Isten megnevezést kapta. Kinyilatkoztatásban úgy jelenítette meg magát, mint ami „*egy*" a Fiúval. De a kinyilatkoztatásnak egy evolúciós ciklusba kellett fordulnia, és ehhez egy *szubsztanciára* volt szükség, s még az *Ideáját* is ki kellett nyilatkoztatni. Ezért az Atyai Világalapnak önmagát három Hiposztázisban kellett megnyilatkoztatnia. Lényegében a másik két Hiposztázissal is *egy*, de fel kell még ismernünk, hogy milyen értelemben, hol, mikor és hogyan történik ez, hogyan válik igazsággá. Ehhez tudnunk kell, hogy „mindent, ami a tudat szintjén válik megismerhetővé, Szellemnek nevezett az ember, ami a lelki élet tudatalattijában hat, és csak hullámokat vet fel onnan, azt Fiúnak vagy Logosznak nevezte. Azt pedig, ami egyrészt a természethez tartozik, mivel egyelőre ismeretlen, s ugyanúgy a saját lényünknek ahhoz a részéhez is, ami a természettel azonos jellegű – ezt az emberi szellem mindig … Atya-princípiumnak nevezte." A tudatos és tudattalan viszonyát fejezi ki ez a mondás „A szellem éber, de a test erőtlen" (GA131, 1911. 10. 05.).

Ebből kettő dolog következik, először is, hogy az Atya-Isten Hiposztázis az az Istenség, amely létrehozta a világot a természeti birodalmak vonatkozásában, „az ásványok, növények, állatok vonatkozásában, sőt még a külső állati-fizikai ember vonatkozásában is … az ember állati természetének vonatkozásában, amely a lelkin kívül van, és ahol az ember nem tudja szenvedélyeivel és (luciferi) vágyaival megfertőzni magát …" (GA218, 1922. 11. 16.). Másodszor pedig, és ez számunkra rendkívül fontos, az Atyai Világalap, mint a Háromság negyedik tagja, mint a perszonifikált Egyisten **a teremtésben az embert arra rendelte el, hogy ezzé a negyedik taggá váljon**! Rudolf Steiner egyenesen beszél erről, de egy még publikálatlan előadásban: „Korábban a Földön csak az út és az igazság létezett. Most már van út, igazság és élet. Ez a hatalmas különbség a korábbi vallások és a Kereszténység között. A Kereszténység a korábbi vallások *beteljesülése*…" Korábban a trinitást három Isteni Személy alakjában képzelték el. A *Kereszténységgel „nemcsak a háromság, hanem a* ***négyesség*** *is szentté vált. … A szentség leszállt a személyiségig. Ezt megelőzően a Szentség isteni volt, és az ember feletti elérhetetlen magasságokban trónolt*". A richik Őt, mint a kimondhatatlan Brahmát tisztelték. A második kultúrkorszakban a fény és sötétség kettősségévé vált, a harmadikban pedig Trinitássá. „Azután, a negyedik kultúrában ez a Trinitás leszállt a Földre és Persona-vá vált. A személyes pedig végül még lejjebb ereszkedett, az egyszerű értelemig, amely az emberiségi személyest feloldja, és csupán egy absztrakt ideálként való tiszteletre jut" (publikálatlan előadás, 1904. 12. 19.).

De hogy az ember az absztrakttól a neki elrendelt „kimondhatatlan" magasságba tudjon emelkedni, ez a magasság „*kimondatott*" számára az Antropozófiában, a „Védában", annak a Szent Szellemnek a híradásában, Akit Krisztus küldött az embernek.

*

Ezeket a gondolatokat elegendőnek tartjuk ahhoz, hogy elhárítsuk a kételkedést abban, hogy jogos az a szándékunk, hogy konkretizáljuk a keresztény monoteizmus szellemtudományos értelmezését. És akkor az a kérdés marad: Rudolf Steiner miért nem tette ezt meg önmaga? Sok oka lehet. Először is, fordítsuk a figyelmünket arra, hogy az isteni Háromság lényéről való jelentős közléseket Rudolf Steiner az előadó tevékenységének elején adta – 1903-ban és 1904-ben, és ezt kicsi, intim körökben tette, akiket képesnek tartott arra, hogy őt adekvát módon értsék meg. Ezeknek az előadásoknak a jegyzetei emlékezetből készültek, gyakran nagyon rövidek és töredékesek; bizonyos előadásokról egyáltalán nem maradtak jegyzetek, és így nehéz megítélnünk, hogy mi volt annak a teljes tartalma, amit erről a kérdésről akkor mondott.

Másodszor, Rudolf Steiner dönthetett tudatosan úgy, hogy nem tárja fel teljesen, megértve, hogy az egyházi tömegek tudata mennyire benne gyökerezik az Isten háromságának szokásos elképzelésében, és ugyanakkor ez vallásuk sarokköve.

De fontos magyarázatot kell abban látnunk, hogy Rudolf Steiner *hogyan* közli ezeket az igazságokat. Az erről a témáról szóló előadásaiban az exoterikust összekapcsolja a misztériumi tudással. Isten hiposztázisának kérdését az Újszövetség épphogy csak érinti. Ez az ismeret később alakult ki, annak eredményeképpen, hogy a háromságról szóló pogány tanítások rokoni kapcsolatba kerültek a Kereszténység teogóniájával. Ennek a kapcsolatnak a felismerése a mai napig is elhúzódik. Másként, mit mondhatnánk Rudolf Steinernek arról a közléséről, amit egy privát órán (private Lehrstunde) adott 1903 nyarán: az első Logosz „elválasztja magától a tükröződését, a formát, azt a nőit, amit élettel tölt meg, a *második Logoszt*; és ebből a lélekkel ellátottból, e meglelkesítettből származik a *harmadik Logosz, mint Fiú*, mint egy megelevenített forma”? (GA89, 231.o.)

Rudolf Steiner törekszik, hogy egyesítse a Kereszténységhez kapcsolatot találó ősi gnózis ezoterikus tudását a pogányok vallásos elképzelésével, akik a Isten hármas alakjáról úgy gondolkodtak, „mint az Atyáról, Anyáról és Fiúról. Ilyenek voltak Uránusz és Gaia, az anyai Föld, Kronosz pedig, az idő, az ő öléből származik, mint Fiú …” (ugyanott).

De 1904-ben Rudolf Steiner egyenesen megmagyarázza: „Ha a *lélek hármasságáról* beszélünk, akkor beszélnünk kell az Atyáról, Anyáról és Fiúról: Oziriszről, Íziszről, Hóruszról. Ha pedig a *szellem hármasságáról* beszélünk, akkor az Atyáról, az Igéről és a Szent Szellemről kell beszélnünk”; és hozzáteszi: „Később zavar keletkezett, és összekeveredett a lelki háromság a szellemivel” (GA89, 1904. 11. 01.). És ehhez hozzá kell még tennünk, hogy a Szellemtudománynak a világba érkezésével az Isteni Háromság régi kérdését kellett a világ és ember fejlődéséről szóló tanítás alapjául tenni. Ez ezoterikus tanítás, melynek alapjául Rudolf Steiner szellemi, érzékfeletti kísérletei szolgálnak, ezért benne a teológiai elképzelésekre való visszaemlékezést el kell különíteni a misztériumi elképzelésektől.

Ez utóbbiakban először annak leírását kapjuk, hogy az egységes Logosz hogyan nyilvánítja meg magát az általa kigondolt világ *evolúciója* számára. És ebben az esetben Rudolf Steiner arról beszél, hogy az 1. Logosz viszonya a másodikhoz hasonló, mintha a tükör előtt, a tükörképünk előtt állnánk, és át akarnánk neki adni az életünket. „A második Logosz – ugyanaz, mint az 1. Logosz, de Ő a létét áldozaton keresztül kapta. … A 2. Logosz lénye abban áll, hogy Ő az 1. Logosz lényét visszatükrözi az 1. Logosznak. Ilyen módon a 2. Logosz a tükröződése az 1. Logosznak, akitől megkapta a saját életét, azt az életet, ami az 1. Logosztól ered. És míg az 1. Logoszban minden kívülre irányul, az egzisztencia kívülre

hat, a 2. Logosz elsősorban azzal az egzisztenciával rendelkezik, amit kapott, másodsorban azzal a tulajdonsággal, hogy Saját tartalmát visszatükrözze az 1. Logosznak. Ezért a 2. Logoszban kettősséggel van dolgunk. A 2. Logosz élete és tartalma kettős. A tartalom nála ugyanolyan, mint az 1. Logosznál, de az élet valami más, mint az 1. Logosz élete".

De két Logosztól nem tudott volna a világrendszer létrejönni. Lehetetlen lett volna a sokféleség. Ezért még egy áldozatra volt szükség. Még egy tükröződésnek meg kellett történni: a két Logosz egymáshoz való viszonyának is tükröződnie kellett. A következő történik: először is az 1. Logosz tükröződik még egyszer, másodszor, a tükröződés tükröződik. Ennek köszönhetően létrejön a 3. Logosz, mint a két másik tükröződése: 1) az 1. Logosz tükröződése, 2) annak tükröződése, amint az 1. Logosz előidézett a másodikban, 3) annak tükröződése, amit a 2. Logosz visszasugároz az elsőnek. Sokféleség keletkezik, ha meggondoljuk, hogy a két Logosz viszonya még egyszer tükröződik. Ennek köszönhetően először is az 1. Logosz tükröződése jön létre, másodszor az, amit az 1. Logosz előidéz a 2. Logoszban, mégpedig – a Saját életét a 2. Logoszban, és harmadszor az, amit a 2. Logosz tükröz az elsőnek.

„Képzeljük el, hogy az 1. Logosz az *a*-ban tükröződik. Míg az 1. Logosz kívülre törekvő teremtő tevékenység, addig tükröződése a 3. Logoszban épp az 1. Logosszal ellentétes tevékenység.

Az 1. Logoszban *a* – a legmagasabb szellemi fény; a 3. Logoszban *a* – a legmagasabb szellemi sötétség… Az élet (*b*), ami az 1. Logosz áldozata – a szeretet. Ellentéte a 3. Logoszban – az abszolút kívánság (az 1. Logoszra irányuló vágy, törekvés)".

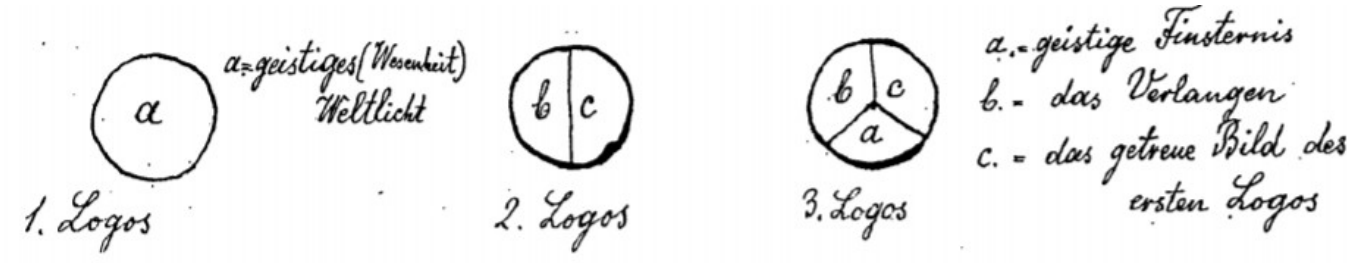
A 3. Logoszba.

a – szellemi sötétség, tamasz (Tamas).

b – abszolút vágy, radzsasz (Rajas).

c – a 2. Logosz egyszerű tükröződése, szattva (Sattwa) [a 2. Logoszban *c* – az 1. Logosz tükröződése, melyet a 2. Logosz visszasugároz].

Ez a „három guna", a 3. Logosz három része. Ezeket különböző kapcsolódásokban vehetjük: *a*, *b*, *c*; *ab*, *ac*, *bc*; *abc*. Ez az un. „hét teremtő szellem az Isten trónja előtt. A három Logosz után – ez a *hét* teremtő erő következik"(GA89, 1904.11.10.)

(az ábra a GA89-ből van)

Ebben a leírásban megismerjük annak a törvénynek az ősfenoménját, melynek értelmében az alsó „én" a reflexió kegyelmének köszönhetően önrendelkezésre tett szert, és ezzel megtalálta az első viszonyát az *Isteni Háromság negyedik tagjához, az Atyai Világalap Énjéhez*. De ezt egy gigantikus evolúció előzte meg, melynek mozgatóereje más volt – az Atyai Világalap kinyilatkoztatása három Hiposztázisban. Vagyis az Ő kinyilatkoztatása, melyben Ő három módon *hangzott fel* (a hang, a „szférák

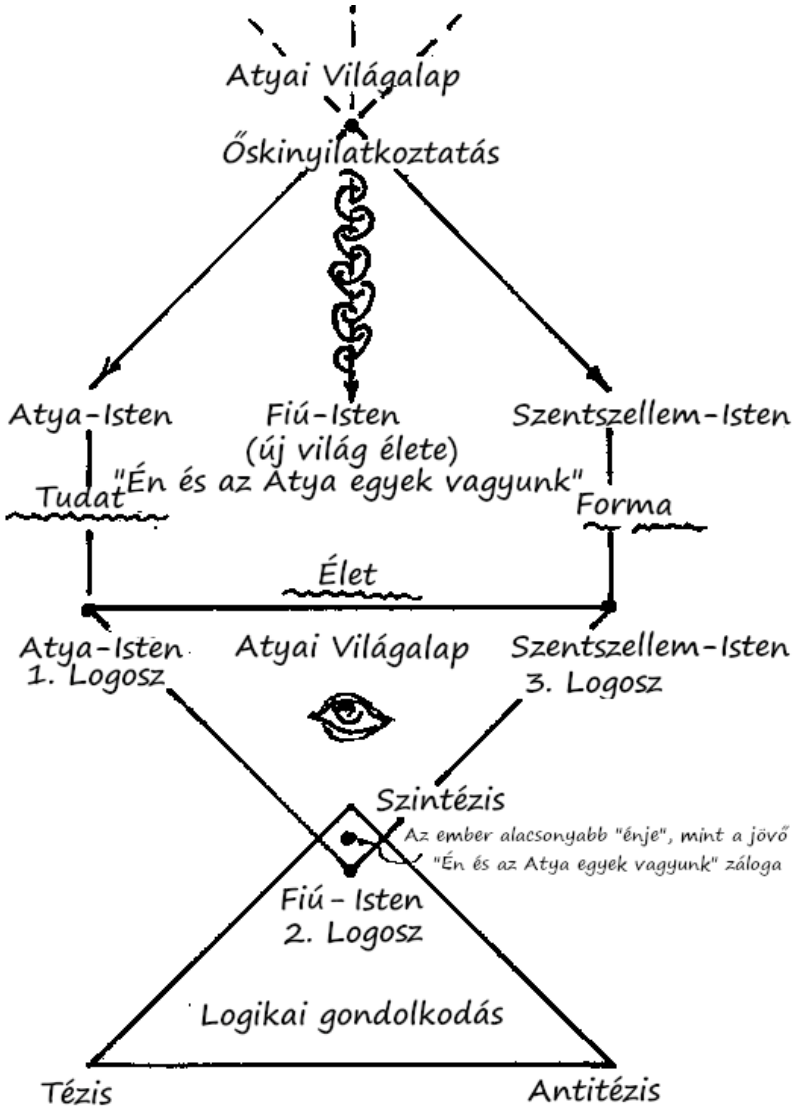
harmóniája” – az élet kinyilatkoztatásának ezoterikus formája), a kigondolt evolúciós ciklus kereteiben a tudat, élet és forma törvényévé kellett, hogy váljon, és megszemélyesített, *hiposztatikus* törvénnyé.

Ezek az új ismeretelmélet alapjai, melyet a következő fejezetekben megpróbálunk részletesebben megvizsgálni. Ez meg kell, hogy mutassa nekünk azt a korunk szellemének megfelelő utat, amelyen az ember saját felsőbb fejlődését gyakorlatilag meg tudja valósítani, és ami lefekteti az Atyai Világalappal való jövőbeni egyesülésének alapját, amely az emberben Saját máslétébe (Anderssein) ereszkedett le, egészen az egyszerű emberi értelemig.

*

A három Hiposztázisban önmagát kinyilatkoztató Atyai Világalap ezzel lefektette az evolúciós fejlődés alaptörvényét – a háromság törvényét, lényegében – a dialektika törvényét. És éppen ez vált – metamorfózis útján – a héttagú metamorfózisok törvényévé. Azt, hogy hogyan ment ez végbe ősfenomén szinten, azt Rudolf Steiner 1904. november 10-i előadásának fenti nagyobb kivonatában mutattuk meg.

A háromság törvénye a földi emberig lejőve az ember logikájának, a gondolkodás dialektikájának törvényévé vált (3. ábra).

3. ábra

A „másikban”, a máslétben gondolkodó kozmikus össztudat számára hordozóra volt szükség. És ezért az 1. Logosz az Atya-Isten Hiposztázisában a szubsztanciának, az evolúciós ciklus új, fizikai szubsztanciájának a régensévé vált. Ez végső soron nem más, mint az Atya-Isten *tudata*, de a másik két Hiposztázissal való együttműködésének köszönhetően – már a megjelenésben – életre tett szert, a héttagú metamorfózisnak köszönhetően pedig a formák sokféleségére. Ezért az evolúciós folyamatok minden eonban háromtagúak és héttagúak: a hét tudatállapot mindegyike (enonként egy-egy) hét életállapotban valósítja meg magát, az életállapotok pedig 7 formaállapotban. Így minden evolúciós ciklus 7x7x7=343 formaállapotból áll, és 343 metamorfózison megy keresztül. És ez valójában a ciklus Ideája, a 3. Logosz, aki a formát a legmagasabb szinten jeleníti meg. (l. GA89, 1904. 10. 25). A Szent Szellem – a forma Logosza, aki impulzálja a 343 metamorfózist. Ezek emelik az embert a teremtő Hierarchiák rangjára, s teremtővé, „Istenné” válik. Ez a ciklus fő értelme, általános Ideája.

Az evolúciós ciklusban a 2. Logosz bizonyos értelemben „tengely” szerepet foglal el. Ő az új teremtés „tengelye”, amely mentén a teremtés leszáll és felemelkedik. Ez a *létesülés* tengelye. Az Atyai Világalap az életnél magasabban áll. Ahogy Rudolf Steiner meghatározza, az „örökkévalóságban” van. Abból előlépve, megnyilvánítja magát, földiesen, gondolatban és hangban szólva, szóban és ritmusban, mint hangzó hang, Logosz. Így kell értenünk az evangéliumi szavakat: „Az Isten elküldte a világba a Fiút” és: a Fiú Ővele egy. Aki látta Krisztust, az kinyilatkoztatásban látta az Atyai Alapot, és látta az „örök életet”. Általa segít Krisztus az embernek megosztani egyik értelemben alsó, másik értelemben felső formáját: a fogalmakban gondolkodó tudati formát. Ezzel kezdődik minden szubsztancia feltámadása, beleértve az emberi testet is. Az Atyai Világalap benne jut el kinyilatkoztatásának határára, ahol az össztudat reflexióvá válva, nem-tudattá alakul, az élet – halállá, a forma – formálatlan porrá, anyaggá, nemlétté.

Ezek a Szellemtudományban mind a fejlődéstan, mind az ismeretelmélet némely alapvetései. Ezek a Szellemtudomány kategóriái, és domináns szerepet játszanak az ember számára közvetlenül adottban. És hogy az embert tovább kutassuk, szükséges, hogy megismerjük (vagy a már megismertre aktívan emlékezzünk), hogy mik az ember soktagú lényének formái, amelyek az Atyai tudat, a világ szubsztanciájának evolúciós élete eredményeképpen kristályosodtak ki. Ezzel fogunk most foglalkozni, egyfajta – az antropozófiai irányultságú ismeretek alapján történő vizsgálódáshoz szükséges – „compendiumot” fogunk összegyűjteni. Ahhoz, hogy aranyat készítsünk, aranyra van szükségünk – mondták az alkimisták; hogy az Antropozófia egyes kérdéseit azok fejlődésében elsajátítsuk, szükséges, hogy ismerjük az antropozófia alapjait.

A négytagú ember

Fizikai test

Az emberi lét számára közvetlenül adott alapja a földi létezésben a háromtagú test: fizikai-éteri-asztrális; a fizikai test az anyag és a szellem kombinációja (ld. GA89, 1905. 03. 27.). Ilyen az az ősanyag is, amellyel a fejlődési ciklusunk kezdődött. Akkor és a mai napig is az ősanyag a fizikai-anyagi testünkben „szellemi tevékenységek egyesülése, melyek ezerszeresen kereszteződnek benne, és sokféle hatást idéznek elő” (GA98, 1908. 02. 24.). Az ásványi világunk belsejében ezek a szellemi

tevékenységek mint törvények szervezetét hozzák létre „a fizikai testet ugyanolyan módon, ahogyan a kvarc, a smaragd kristályszerkezete létrejön” (GA124, 1910.12.19.). És annak oka, hogy mégis ember fizikai teste jön létre, nem pedig kvarcé, az az, hogy az ember számára egy olyan felépítmény, *forma* szükséges, amely megfelel a *gondolkodó tudat* számára. Ezért „ugyanazok az anyagok és erők vannak az emberi testben, melyek az ásványi világban is, de olyan összeállításban, hogy ezen az összeállításon keresztül megjelenhet, megnyilvánulhat a gondolkodás. Ezt az ásványi, a feladatának megfelelően kialakított építményt a továbbiakban az ember *fizikai testének* nevezzük.

Ez az ásványi felépítmény, amely az agyra, mint középpontra szerveződött, *szaporodás* útján keletkezik, és a *növekedés* útján kapja meg a végső formáját. A szaporodás és a növekedés a növényekkel és az állatokkal közös” (GA9, 34-35.o.) Ugyanakkor az ember fizikai teste nem él a természet három birodalma közül egyikben sem, „saját birodalma van… ez egy birodalom önmaga számára” (GA199, 1920. 09. 03.), az Én számára.

„A testi emberünk egészében az Én tükröződése. És azért vagyunk úgy megkonstruálva, ahogy vagyunk, mivel Ének vagyunk. A külalakunkban az Én külső alakját kell felfedeznünk. Hiszen a testet, amit most viselünk, a Földnek köszönhetően kaptuk” (GA196, 1920. 02. 13.): a Föld-eonban, már háromtagúvá válva, az ember teste megkapta a saját Énjét. De maga ez a fizikai test a földi színtéren egyfajta mag, valami nagyon apró, amiből a későbbiekben egy hatalmas szervezet fog kifejlődni. A szellemi mag pedig, a jövő fizikai testének kozmikus csírája a születésig tartó életben erőit tekintve végtelenül hatalmas, óriási. Az ember azt kozmoszként éli meg, de aztán egyre inkább összehúzódik, és kicsi földi testté válik. De ezt nem térbelileg kell elképzelnünk. Az ember a születést megelőző életben önmagát lelkileg az egész kozmoszra kiterjedőnek érzi. „És ez a kozmosz nem más, mint az Univerzumig kiterjedő jövendőbeli emberi fizikai test” (GA215, 1922. 09. 11.). Az ember a földi létét megelőzően, és a halál után a szellemi magasságokba kilépve „a kozmosz lényeivel a fizikai emberi test belső, bölcsességgel teli felépítésén dolgozik, amikor ezt, mint egy univerzális magot kialakítja” (ugyanott).

A fizikai test értését tovább tágíthatjuk, ha az étertest mellé állítjuk.

Étertest

Az étertest „nem csupán a fizikai test anyagainak és erőinek az eredménye, hanem önálló, valóságos lény, ő kelti életre a szóban forgó fizikai anyagokat és erőket. Amikor azt mondjuk, hogy az egyszerű fizikai test, például az ásvány, kinézetét a benne lévő, az élettelent jellemző fizikai formaképző erőknek köszönhetően kapja, akkor a Szellemtudomány szellemében fejezzük ki magunkat, [de] az élő test formáját *nem* ezektől az *erőktől* kapja, hiszen abban a pillanatban, amikor az élet elhagyja, és *csak* a fizikai erőkre támaszkodik, szétesik. Az élettest (étertest) olyan lény, amely a fizikai testet az élet minden pillanatában megóvja a széteséstől. Ahhoz, hogy *meglássuk* ezt a élettestet, hogy egy másik lénynél érzékelhessük, felnyílt *szellemi szemre* van szükségünk. Enélkül logikai alapon fogadhatjuk el a létezését. De szellemi szemmel ugyanúgy *láthatjuk*, mint ahogy a színt látjuk fizikai szemmel. Nem szabad az „étertest” kifejezéssel összekeverednünk. Az „éter” itt teljesen mást jelent, mint a fizikában a feltételezett éter. A étertest legyen egyszerűen az itt leírtak jelölése” (GA9, 36-38.o.).

Az étertest az, ami a fizikai testet az erőivel és folyamataival egyben tartja. Ez egy „egység, egy összefüggő képződmény … egy forma vagy alak” – eltérően a természet étertestétől, amely egy végtelen

sokféleség, „különböző differenciált lények sokasága” (GA136, 1912. 04. 03.). Ezek a lények az elemi természetű szellemi lények típusához tartoznak. Tudatosan vagy tudat alatt imaginációkat tudnak bennünk előidézni, és állandóan ilyen-olyan viszonyban állunk velük. „Az emberek ezért különböznek egymástól: egyesek egyféle elemi lények meghatározott mennyiségéhez kötődnek, mások pedig másokhoz. De a különböző emberek viszonya meghatározott elemi lényekhez megegyezhet.” Eközben különösen erősen kapcsolódunk az elemi lények nagy sokaságából egyhez. Ez az étertestünk ellenképe. „Mondhatjuk, hogy étertestünk intim viszonyban áll egy különös éteri lénnyel”. Ez utóbbi, lévén az étertestünk ellenképe, ellenpólusa, közvetíti az egész környező kozmikus-elemi világhoz való viszonyunkat.

Állandóan ilyen éteri elemi lények között járkálunk. Egyesek közelebb állnak hozzánk, mások messzebb. „Ilyen lények vagyunk mi magunk is a halál kapujának átlépését követő legelső időben, mint ezek az elemi lények, amikor még magunkon viseljük az étertestet”. Aztán azt mintegy kiszívja, magára ölti az éteri ellenképünk. Az étertestünk és az ellenképe, továbbá a bennünket születéstől halálig kísérő elemi lények között ahhoz hasonló kapcsolat jön létre, mint amilyen a Nap és a bolygók között van. Az étertest az ellenképével együtt a Nap szerepét tölti be, a többi elemi lény pedig (heten vannak) a bolygórendszer mintájára körbeveszi azt. Az ilyen kölcsönhatásnak köszönhetően olyan erők élednek, amelyek helyesen és fokozatosan az elemi világba viszik a halál után azt, amit az étertestünk hordott. Az, amit az étertestünkben kidolgoztunk, a szellemi világok tagjává válik (GA168, 1916. 11. 09.).

Az étertest gondolatokból áll, ő az intellektusunk összességének hordozója. A gondolatok benne „erőként hatnak. Mindannyian gondolatokkal vagyunk áthatva, de ezek erőként működnek”. És ezek világgondolatok (GA224, 1923. 07. 11.).

Ha a kezünket használjuk, a fizikai testet tapasztaljuk, ha gondolatokat, akkor az étertestet. Ez nem egy térbeli, hanem *időbeli* test. Csak az adott pillanatban él a térben. „A következő pillanatban már valami más lesz. Állandó mozgásban van, állandó változásban”. Ezenkívül az étertest állandóan arra törekszik, hogy a fizikai anyagot a semmibe oldja. Állandó harc folyik az étertest és a táplálékként befogadott anyag között, s ennek kifejeződése a kiválasztás. Ekkor „pontosan ugyanannyi, mint amennyit a kiválasztási szervek segítségével kiválasztunk, másik oldalról egy negatív anyaggá, egy negatív dologgá alakul át”, ebből épül fel a fizikai test. Ez a negatív dolog az „abszorpció elve alapján él az idegrendszerünkben, különösen az agyban” (GA84, 1923. 04. 20.).

A fizikai testben a növekedés során anyagot halmozunk fel, zsírt növesztünk. Az étertestben valami hasonló történik, de „nem anyagot, hanem mozgást adunk hozzá. A mozgás az élet során egyre bonyolultabbá válik” (GA169, 1916. 06. 27.).

A fizikai test és az étertest egy bizonyos értelemben egymás *ellenpólusai*, mint az északi és a déli pólus, mint a plusz és a mínusz. „Az étertest neme ellentétes a fizikai test nemével” (publikálatlan előadás, 1908. 01. 10.).

Minden inkarnációban új étertestet kapunk, és ezért fiziognómialilag másmilyen a kinézetünk (ld. GA94, 1906. 06. 07.).

„Az étertest a fizikai test éteri ősképe” (GA283, 1906. 12. 03.).

Asztráltest

Minden lényben az asztráltest adja az impulzust a mozgáshoz. Az asztráltest „folyamatok összessége". Benne „átszellemiesített fény van, a szeretet képességének erejével áthatott kozmikus *hő*". Az asztráltest egy oppozíciót jelent a természet törvényeihez képest, és ő szabadít ki bennünket a nap folyamán ható természettörvények bilincseiből (GA227, 1923. 08. 22.).

Az asztráltest „az elégedettség és a szenvedés, az öröm és a bánat, és minden akarati impulzus hordozója" is. „Kapcsolatban áll a Földet körülvevő csillagvilággal, és az összes erő, amely lényegesen meghatározza az ember sorsát és karakterét, kapcsolatban áll ezzel a világgal" (GA97, 1907. 01. 12.).

A földön, az emberben az asztráltest különös tulajdonsága az egoizmus. „És az asztráltest számára nem lenne jó, rossz lenne, tökéletlenség lenne, ha nem tudná áthatni magát az egoizmus erejével, ha nem tudná ezt mondani: mindent önállóan akarok elérni … minden külső segítség nélkül" (GA145, 1913. 03. 26).

A mindennapi tudatban az asztrális szervezet „a gondolkodás, érzés és akarat révén fejeződik ki" (GA215, 1922.09.07.). Az asztráltest szubsztanciájában fény, de „belső fény". Ellentétes a számunkra kívülről sugárzó fénnyel. Képzeljük el, hogy a napfény elhal, véget ér, de másik oldalról saját negatívjává válik. Ez a belső fény. „Egy részleges megsemmisülést hajt végre, és csak ennek köszönhetően válik lehetővé a tudat". A fény szellemisége pedig az idegrendszerünket építi fel (GA57, 1908. 12. 17.).

Fizikai, éter- és asztráltest.

Most pedig vizsgáljuk meg a három test tulajdonságát egymással összehasonlítva és kölcsönhatásukban. Először is, a fizikai test: „a testi szemekkel látható ember, a természetes ember. Ő az Univerzum összes fizikai erejének az összpontosulása".

Az étertest „a fizikai testnek formát kölcsönöz, de némileg túlnyúlik annak határain. Többé-kevésbé fénylő és folyékony. Szervei olyanok, mint különböző színek áramlatai, és a szív területén valójában egy erőgombolyag, áramlatok körforgása található benne. Az étertest a fizikai test igazi éteri doppelgängere. … A növények és az ember számára a növekedés ereje, a ritmus és a reprodukció ereje".

Az asztráltestnek „tojásdad formája van, és felhőhöz, aurához hasonlóan magaslik a fizikai test fölé. A szivárvány minden színében megjelenhet azoknak a szenvedélyeknek megfelelően, amelyek betöltik. Ezen kívül az asztráltest egyfajta *szintézise* a fizikai és az étertestnek…". Ahogy a férfiaknál, úgy a nőknél is „az asztráltest kétnemű, az étertest pedig a férfiaknál női, a nőknél pedig férfi. Az asztráltest mindezt szintetizálja" (GA94, 1906. 05. 29.)

Továbbá „az anyag önmagából kristályosítja ki a fizikai testet… Az étertest adja az alapsablont. … az asztráltest összesűrűsödve képezi az étertestet. Az asztráltest a vágyak és vonzalmak külső formája. A fizikai a szellemiségből és lelkiségből lett létrehozva (publikálatlan előadás, 1906.10.12.).

De ha szubsztanciálisan közelebbről megvizsgáljuk az éter- és asztráltestet, teljes egészében lényekből áll. „A lények azok, akikhez végül is a világ összes magyarázatában el kell jutnunk. Hiszen a lények az egyedül valóságosak” (GA224, 1923. 05. 02.).

Az evolúció folyamatában az éteri az asztrálisból keletkezik és ismét az asztrálisba tér vissza, mint a felsőbb alakjába, de az anyagiságba leszálló evolúcióban „az asztráltest az ériből születik, hasonlóan a fa lángjához, de aztán felemészti először önmagát, ahogy a láng felemészti a fát, aztán az étertestet, aztán a fizikait is” (publikálatlan előadás, 1907. 01. 21.).

Az étertest az asztráltestnél egy fokkal lejjebb áll, „de az étertest által végrehajtott tevékenység feljebb van az asztráltest tevékenységénél” (GA283, 1906. 12. 03.).

Az étertest része – az állati birodalom mindenféle formái. „Az étertestünk egy kiterjedt állatbirodalom, amely a fizikai test elaszticitásával össze van nyomva” (GA167, 1916. 04. 25.). Az asztráltestünkben gyökerezik a külvilágban szétterülő növényvilág összes formája. „Az egész növényvilág – annak a külső formája, ami az emberi asztráltestben van összepréselve (GA167, 1916. 04. 25.).

Az asztráltest az étertest sorsát határozza meg, az étertest pedig a fizikaiét (GA99, 1907.05.30.). „Az asztráltestre az asztrál-világ erőivel lehet hatni, az étertestre a devacháni világ erőivel A fizikai testre csak a felső devacháni világ erőivel lehet hatni. (GA283, 1906. 12. 03.).

Lelki, etikai, vallási szempontból „sok princípium és morális eszme, ami az asztráltestben gyökerezik, erőként kiterjed az étertestbe, például a művészetben. Az, amit az ember magába vesz a művészi alkotásokból, hat az étertestben, ugyanezt idézi elő a vallásos tevékenység is” (publikálatlan előadás, 1906. 10. 12.).

Az együttérzésen keresztül az asztráltest megerősödik az étertest helyes formálásához. Ezért idézett elő például a görög tragédia katarzist. Betegség és gyógyulás után az asztráltest és az Én nagyobb hatalmat kap a fizikai és az étertest felett (l. GA211, 1922. 03. 31.).

Az embernek az asztrálteste arra van, hogy „kerülő úton, vágy által arra kapjon késztetést, amit másképp sosem tenne: fizikai szintre menjen. Hiszen azelőtt, hogy az ember fizikai szinten objektíven tudjon megismerni, előbb a kívánságait, vágyait kell arra irányítania. Enélkül sohasem tudott volna sem objektív világképet, sem kötelesség- és erkölcsérzetet kialakítani. Csak fokozatos átalakulás révén lesz a vágyakból kötelességtudat és eszme. …

Az étertest a gondolatok hordozója. … amikor tiszta gondolkodás kezdődik, akkor éteri anyag sugárzik asztrális impulzusokba. Amíg a gondolatok nem tiszták, az éteri formák körül asztrális anyag van. Ilyen módon a gondolat-forma egy éteri anyagból álló mag, melyet asztrális anyag vesz körbe. Az idegutak mentén áramlanak az úgynevezett absztrakt gondolatfolyamok, melyek a valóságban a legkonkrétabbak, hiszen ezek éteri erők. Általában, az ember ahogy elkezd gondolkodni, az „énjét” az étertestbe dolgozza bele” (GA93a, 1905. 10. 07.).

Az étertest közvetíti számunkra az esztétikai nézeteket is. De az asztráltestünk, „ha nem adja át magát annak az egészségtelen hitnek, miszerint a tartalma a semmiből épül, hanem amikor tudja, hogy a szellemi világból keletkeznek benne az érzések, amikor abban él stb., akkor az asztráltestünk vallásosnak

éli meg magát. A természetünknek ez természetes része, amely önmagát vallásosan képes átélni" (GA63, 1913. 11. 20.).

A három test természetéből eredő tapasztalatok, melyeket itt leírtunk, az emberben a háromtagú lelket alakítják ki, melynek köszönhetően fejlődik és tudatosodik az Én.

Én

A négytagú ember legmagasabb tagja az Énje. Ez háromféle lehet, először is a magasabb, transzcendens Én, melyet a fejlődésben előzetesen megkap. Ennek köszönhetően lesz képes a saját empirikus „énjét" kifejleszteni, mely benne az érzéseknek és reflexióknak a kegyelméből él. Tőle emelkedik fel az ember a magasabb immanens „Énhez", vagyis a saját individuális magasabb „Énhez".

Az Én jelenléte révén az embert jellemző összes háromtagúság egységre jut, vagyis azok négytagúvá válnak. Az Én ezek perszonifikációjának a középpontja.

A test, lélek és szellem háromságában „egyik oldalról az érzékelhető jelenségek, másik oldalról a *szellem* nyilatkozik meg az Én számára. A test és a lélek az Énnek adja át magát, hogy őt szolgálja; az Én pedig a szellemnek adja át magát, hogy az betöltse. Az Én a testben és a lélekben él, a szellem pedig az Énben. És ami az Énben a szellemből van, az örökkévaló. Hiszen az Én attól kapja jellegét és jelentőségét, amivel összekapcsolódik. Amennyiben fizikai testben él, az ásványi törvényeknek van alávetve, az étertestnek köszönhetően a szaporodási és növekedési erőknek, az érző léleknek és értő léleknek köszönhetően a lelki világ törvényeinek, amennyiben szellemit fogad magába, a szellem törvényeinek van alávetve. Ami az ásványi törvényeknek és az élet törvényeinek következtében képződik, az keletkezik és elmúlik, de a szellemnek semmi köze sincs a keletkezéshez és elmúláshoz" (GA9, 50-51.o.).

Az Én a szellemi világból sugároz, meg kell tanulnunk érezni őt, meg kell tanulnunk érezni azt, hogy van bennünk egy Én, amely mögött a Hierarchiák állnak, mint ahogy az empirikus „én" mögött, amely csak egy alak, egy tükröződés, egy olyan test áll, amely a három természeti birodalomból egyesülve tevődik össze. „A passzivitás élményétől a teljes aktivitáshoz kell eljutni". Meg kell tanulni érezni, hogy az ember a valódi „Énjét" a szellemi világból építi fel, a tükröződött alakot, az „ént" – a fizikai léthez tartozó testből. „Ez a belső érzés inverziója (átfordulása), és a belső érzésnek ebbe az inverziójába bele kell élnünk magunkat …" (GA196, 1920. 01. 18.).

Az Én mint az emberi akarat középpontja

Természetesen lehet azt mondani, hogy az Én az egész testre kiterjed. „De erői kifejtésének legfőbb pontja, ahol különösen beleavatkozik az emberi plaszticitásba, az emberi szervezetbe – ez a napfonat, vagy jobban mondva, mivel hozzá tartozik minden elágazás – az idegdúcok rendszere, ez a tudatalattiban élő idegi folyamat, amely az idegdúcok rendszerében megy végbe. Mivel az idegdúcok rendszere teszi lehetővé a vér áramlását, ezért ez nem mond ellent annak a ténynek, hogy az Én a vérben fejeződik ki. Ilyen kérdésekben az elmondottakat teljesen pontosan kell értelmeznünk. Ha azt mondjuk, hogy az

idegdúcok rendszerén keresztül az Én a szervezet felépítő erőibe és összes élet-viszonyába lép, az valami más, mint amikor azt mondjuk, hogy a vér a cirkulációjával az Én kifejeződése az emberben" (GA174, 1917. 01. 14.)

Az Én, mint Én-gondolat támaszpontja a kétszirmú lótuszvirág területén van. De ott ő nem egyszerűen egy eszme, hanem egy szerv.[4] De a valós Én, mint plasztikus produktív erő a napfonaton keresztül az ember egész szervezetébe beavatkozik (ugyanott).

A magasabb Én, mivel transzcendens, az ember tudatába nem lép be. Abba csak az Énről való képzet lép be, ezt tükrözi az agy. És csak az alvás idején, „elalvástól a felébredésig az Én valóban eljut önmagához, csak az ember erről nem tud egy rendes mély álomban, mivel akkor tudat nélküli … Lényegében ez az Én az ember alsó testiségével napközben belülről áll kapcsolatban, az alvás idején viszont kívülről".

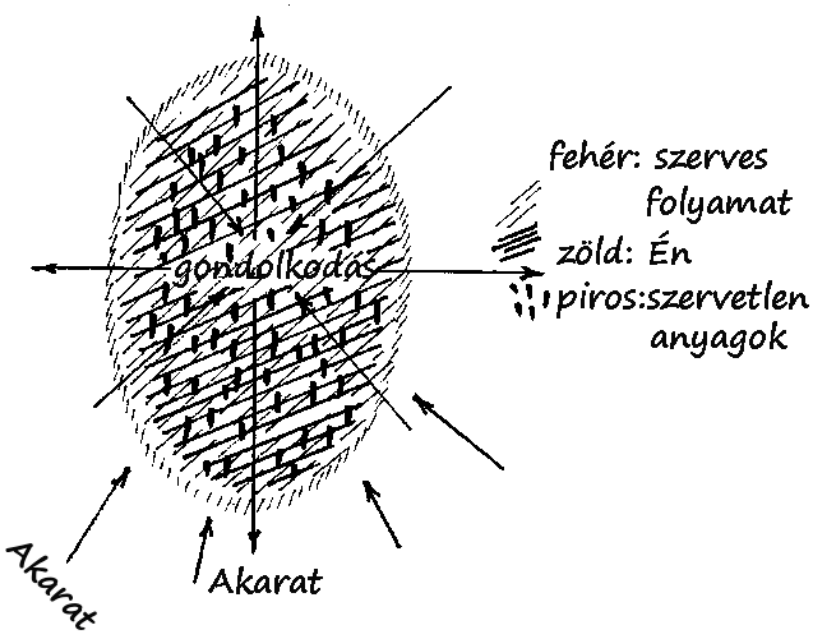
Az asztráltest „az emberi test mellkas-részével áll kapcsolatban. És arról, hogy mi megy végbe ebben az asztráltestben, és mi hat a mellkason keresztül, csak álmokat tudunk látni".

Az étertest a fejjel áll kapcsolatban. „Így mondhatjuk: az Én a testünk alacsonyabb tagjaival áll kapcsolatban, az asztráltest a mellkassal. A szív, melynek folyamatairól pontos tudatunk nincsen, csak álom-tudatunk, az asztráltestünk hatása alatt pulzál, lüktet. Amikor a fej gondolkodik, akkor az étertest hatása alatt gondolkodik. Aztán jutunk el az egész fizikai testhez … az a teljes külvilággal áll kapcsolatban" (GA175, 1917. 03. 06.).

Az Én a szervezetünkben áthatja egyrészt a szerves folyamatot, „melyen belül az anyagok mint élő anyagok vannak, másrészt az Én az élettelent is áthatja … az ásványit is a szervezetünkben. Amikor gondolkodunk, akkor állandóan az történik, hogy az Én, amely az érzékszervek külső észlelése által vagy az emlékezet által ingerelve is bizonyos módon megragadja ezeket az élettelen anyagokat, és vagy külső érzéki inger vagy emlékezet által előidézett inger, vagy az emlékezet által előidézett inger hatására lengetni kezdi azokat…" (GA209, 1921. 12. 23.)

Fontos még megjegyezni, hogy a szerves élet az Ént kitaszítja a testből, és az Én a kozmosz erőivel egyesülve és azokkal kívülről hatva, az akaratot fejleszti (ugyanott).

[4] „Az emberi Én az ovális formájú emberi aurán belül még egy ovális forma, amely kék színben csillog, jobban mondva egy kék, ragyogó „Én-test". Ez még a tisztánlátó számára is zárt szentély. Senki nem tekinthet be a másik ember Énjébe. … De ennek a csillogó helynek a belsejében valami új lobban lángra … egy új lángoló képződmény a kék láng közepében. Ez... a szellem. Ez is háromtagú… (GA53, 1904. 10. 13.)

4. ábra

Ilyen a háromtagú testi ember, ha röviden vázoljuk, amely háromaspektusú Énjének hatásával, erejével van felruházva. Leírásában Rudolf Steiner azon közléseire támaszkodtunk, melyekben ennek a négytagúságnak a fogalmait fogalmazza meg, és nem érintjük azokat a leírásokat, melyek ezek bonyolult kapcsolatát és kölcsönhatását mutatják be.

Tudat, élet, forma

Vizsgálódásunkban most forduljunk az ember számára a makro- és mikrokozmikus kiterjedésében közvetlenül adottól a tudat, élet és forma háromtagúságának az embervilághoz való viszonyában való vizsgálatához, nem elfeledkezve eközben a felállított feladat módszertani aspektusáról.

„A Földön – mondja Rudolf Steiner – a lények a formát attól kapják, amit ásványvilágnak nevezünk. A földi világban az ember számára semmilyen más forma nem létezik. Ez az ásványi forma csak annak köszönhetően emelhető feljebb, ha megéletesedik. De középpontot minden lény csak abban az esetben kaphat, ha tudatára ébred az életnek. Ezért a *forma, élet és tudat minden lény* **három princípiuma**" (GA89, 1904. 10. 22).

Ezek univerzalizmusát az Atyai Világalap őskinyilatkoztatásának jellege teszi lehetővé. Ez az Atyai Világalap az evolúció minden új ciklusának alapformájaként nyilatkoztatta ki magát, különböző lépcsőfokokat, birodalmakat megjárva, kezdve a világok még forma nélküli szellemi csíráitól a természet törvényeivel, erőivel és anyagaival bezárólag, létrehozva a formák sokféleségét, melyek szükségszerűségét a tudat- és életfejlődés feladatai határozzák meg. Ezt az alapformát Világideának vehetjük. Régense a Szent Szellem-Isten. A Fiúban a formaképződés folyamata életre és lélekre tesz szert.

Aztán pedig a lélekkel és élettel áthatott formákhoz egyesül tulajdonképpen a szellemi, a spirituális – az Atya-Isten adománya.

De mivel az új szellemi lénynek fokozatosan kell saját erőiből birtokba venni ezt a hatalmas adományt, ezért kezdetben azt mint Káma-Manaszt, mint alsó Manaszt kapja meg, az asztrális manasz-elemben, vagyis a Szent Szellem aspektusában.

Az ember az Ős-Szaturnuszon tett szert első formájára, amikor a kinyilatkozó isteni Én [Selbst, Самость], a kinyilatkoztatásban lefelé haladva elérte a nem-én szintjét, anyagi-fizikai szubsztanciává vált, melybe involválódott az isteni össztudat.

Az Ős-Szaturnuszon ez hő-forma volt, és nem volt még saját élete, hanem a kozmikus élet és tudat tiszta, tökéletesen önzetlen [бессамостный] tükröző eszköze volt. Az ember ebben a formájában mély transz-tudattal rendelkezett, és teljes egészében az isteni tudat ölében tartózkodott.

Az emberi fizikai testhez saját élet a Nap-eonban érkezett. És saját tudatot – annak lelki aspektusában – az ember az ősi Hold-eonban kapott, amikor az asztralitás élettel áthatott különféle formákba differenciálódott. A Föld-eonban az emberi tudat öntudattá vált.

És milyen módon jelenik meg az evolúcióban Maga az Isteni Világalap? Lényi egységben jelenik meg a világ Életével, a Krisztus-hiposztázissal, a létesülés minden metamorfózisának „tengely”-princípiumával. Ez az Élet az Egyisten világ-Szava, amely a létnek ezen az oldalán, a „mi” oldalunkon Krisztusnak köszönhetően hangzik fel. Krisztus – a világ Logosza. Ő az Egyisten Kezdeti Logosza [Первологос], aki a fejlődés specifikus feladatai következtében három Logoszra tagozódik, de eközben mindig a világ, az evolúciós ciklus egységes Logosza marad.

A kinyilatkoztatás első Logoszában, az Atya-Istenben a világ új, fizikai szubsztancialitásra tett szert. Ezért a vallási tudatban az első Logosznak különös szerep jut. Hogy a világ élete kapcsolódni tudjon ehhez a szubsztanciához, „ki kell lépnie” az Atya-Istenből. És ebben az értelemben lehet arról beszélni, hogy az Atya-Isten Hiposztázisa nemzette a Fiú-Isten Hiposztázisát, a második Logoszt. De itt feltétlenül tennünk kell egy pontosítást: **evolúcióba** „nemzette” Őt. Evolúciósan ennek olyan formája volt, hogy a Szaturnusz-eon befejeződése után egy hatalmas pralayába fordult, és amikor ismét előjött, akkor ez már a Nap-eon volt, amely ölében már hordozta a fizikai szubsztancia saját életét. Krisztus vált a Nap-eon régensévé, de az Atyai Világalap még a ciklus kezdete előtt „mindent” rábízott.

Konkretizáljuk, pontosítsuk ezt a gondolatot Rudolf Steiner egyik közlése segítségével, melyben ezt mondja: „A Szaturnuszon az isteni Életszellem [az Én legmagasabb éteritása, amelyet áthat az Egyisten Énje], amely a Föld-eonban csak éjjel lakozik az alvó emberben... formálta a fizikai testet mint valami ásványszerűt [vagyis saját élettel nem rendelkezőt], a Nap-korszakban mint valami növényszerűt…”. A Hold-eonban már örömet és fájdalmat is tudott érezni. „Mi az, ami nélkül lehetetlen lett volna a fejlődése? Ez a Logoszból, a Szóból származik. Mert már a Szaturnuszon minden arra irányult, hogy később beszélni tudjon, hogy a Logosz tanúja lehessen … és a Logosz ma is hat, amikor a fizikai test az Éntől elhagyottan az ágyban fekszik: a isteni Logosz működik ilyenkor az ember által elhagyott lénytagokban.

A Szaturnusz-kor elmúltával azután az emberi test újból megjelenik a Napon, és beletagolódik az Életszellemmel áthatott élettest. A Napon a Logosz életté vált, az embert magasabb fokra emelve”. A Holdon ehhez még hozzájött a fény-(asztrál)test. Az élet fénnyé vált. „Annak következtében azonban,

hogy belépett az Én, nemcsak azt a képességet szerezte meg, hogy benne éljen a világosságban, az életben, hanem azt is, hogy mindezeket kívülről tudja szemlélni, hogy szembeállítsa magát a Logosszal, az élettel, a világossággal. Ezáltal számára minden anyagivá vált, elérte az anyagi létet." A János-evangélium kezdetét így kell értenünk: „Az emberi bensőbe, a sötétségbe, a nem-tudásba belevilágít a fény. És a földi lét értelme az, hogy az ember belső világában legyőzi a sötétséget, hogy felismerje a Logosz fényét" (GA103, 1908. 05. 19). És ez a Logosz: Krisztus!

Befejezve ezzel az Egyisten, az Atyai Világalap *Énségének* [Самостности, Selbstheit] témáját, hivatkozzunk Rudolf Steiner még egy közlésére, ahol „*Isten első, második és harmadik fiúságáról beszél*". „Isten első fiúsága az **Őslényiség** első visszavetülése, **tükröződése**, amely gondolatban, névben és vágyban semmi másról nem ad hírt, mint Magáról az Istenségről, vagyis nem más, mint a Mindenegy (des All-Einen) egyedüli Kinyilatkoztatója (1903/1904-es bejegyzés, GA89, 209.o.). „Ennek az önmagában ragyogó végtelenségnek minden pontjában… csak *Egy* Istenség[van]. A világtudat".

Itt teljesen nyilvánvalóan arra mutat rá, hogy teológiailag az Atyai Világalap egységes Logoszának képzete miért helyeződött át az Atya-Isten első Logoszának képzetére, és ezért nagyon fontos számunkra, hogy Rudolf Steiner az „Őslényiséget" mint *mindenegy* Istenséget emeli ki. Teszi ezt úgy, hogy jellemzi mind a második, mind a harmadik „Isten-fiúságot". És ebben az esetben is, ez nem egy, hanem két fogalom: *Isten* és az *ő fiai.*

„A második fiúság – áll tovább a bejegyzésében – az **Őslényiség** második visszavetülése, **tükröződése**, aki mindent áthat a létezés akaratával, és lehetővé teszi az Ősszellemnek az egyes lényekből való kisugárzását. Ez a létezésre irányuló akarat – egységes. Ez az Ősszellem, ami nem pusztán van, hanem akarja Önmagát… A Mindenegy különböző (sokféle) módon nyilvánítja ki magát. A lények sokfélesége a Világegyetemet isteni Egységnek ismeri fel.

… [És végül] Isten harmadik fiúsága, az **Őslényiség** harmadik visszavetülése, **tükröződése**, Aki mindent külön akarattal hat át, és ezekben az elkülönültségekben rejti el az Ősszellemet. A létre irányuló akarat – sokféle. Ez az Ősszellem, Aki nem csupán van, és nem csupán Magát akarja, hanem minden lényt akar. Az Őslényiség akarata az egyes lényben válik észlelhetővé, vagyis az egyes lény az akaratot mint *saját* akaratát észleli … Az evolúció mint megváltás az akarat sokfélesége felett lebegő egységes Szellem által. A Szellem – a harmadik Fiú. A sokféle lény sokféle tudatossággal rendelkezik" (ugyanott).

Magától értetődő, hogy „a három Fiú", akiről itt szó van – a „mindenegy Istenség" három Hiposztázisa.

* * *

Az Egyisten számára az Univerzum vált a külső megjelenéssé, mintegy „kívülre fordult" egy lemniszkáta mentén, melynek metszéspontjában a leghatalmasabb Isten Énje áll. És ez a „külső" volt az egész emberiség fizikai teste, az *összemberé*, akiben az isteni össztudat-lét hőszubsztancia jelleget vett fel, amelynek kezdetben nem volt külső hordozója. *Lelki hő* jellege volt. Benne mutatkozott meg először az Atyai Világalapnak a teremtésre irányuló szeretete.

Ennek az állapotnak a megismétlésével kezdődik minden új eon. A Föld-eonban az ősi Szaturnuszon keletkezett és a Nap- és Hold-eonokon áthaladó összembert [всечеловек, Allmensch] Adam Kamonnak nevezzük. Ő tartalmazza magában formája, élete és tudata korábbi fejlődésének minden tényezőjét, de

ezek magasabb szintjén, ahol sokféleségüket az egységük egy ideig egy bizonyos mértékig kioltja. Ahogy Adam Kadmon Énhez jutott, ez a fizikailag materializálódott színtérre való lejövetelüket és differenciálódást idézett elő, ami az emberiségnek, mint típusok és egyedi individualitások sokféleségének képződéséhez vezetett. És mindegyikük feladata, hogy *magába foglalja a Föld első emberének, a makrokozmikus* embernek *a teljes tartalmát.*

Ehhez először az kellett, hogy a fizikai szubsztancia a földi ásványi birodalom állapotáig sűrűsödjön, melyet az ember a fizikai testébe kezdett magába szívni, ami lehetővé tette számára, hogy az számára a szellem tükrözésének készülékévé, a fogalmi gondolkozás eszközévé váljon.

És most az ember feladata, hogy a tükrözést élettel hassa át, aminek első megnyilvánulása a szemlélődő ítélőképesség. És az ember szelleme, amely ily módon kezd el gondolkodni, olyan állapotig fog felemelkedni, amelyben a második Logoszhoz fog hasonlítani, „melynek lénye abban áll, hogy az első [egyetlen] Logosz lényét tükrözi [neki] vissza". Steiner előadásának ezt a helyét már idéztük (GA89, 1904. 11. 10.), és a továbbiakban még egyszer át kell ezt gondolnunk a jó és a gonosz szembenállásának keletkezésére vezető evolúciós leereszkedés fenoménjainak nézőpontjából.

A szellemi szférának, ahonnan Adam Kadmon leereszkedett a Föld-eonba, most Zodiákus-kör nézete van. A Zodiákus lényegében fizikai teste tárgyiasulásának formája. Ezért semmi csodálkozni való sincs abban, hogy a Zodiákus állandóan kapcsolatban marad az ember fizikai testével, és mély, az anyagiakig érő hatással van rá. A Zodiákust a 12-tagúság jellemzi, és a mi fizikai alakunk is 12-tagú. Rudolf Steiner a fizikai testet „a Zodiákus visszhangjának" nevezi (GA209, 1921. 12. 18.)

De a Zodiákusnak az emberi lélek létesüléséhez is van köze. 12 érzékszervünk ősfenoménjai is benne vannak. Elképzelhetjük, hogy a Szaturnusz-eonban hogyan jutott el első ízben az akkori ember az előtte eonokban álló fejlődési út *észlelésének* szükségszerűségéhez, és 12 pontból tekintett az őt akkor körülvevő sötétségbe, és azok a jövő érzékszerveinek csíráiként durván kifejezve „kondenzálódtak".

A Föld-eonban lett az embernek Énje – „a Zodiákus visszhangjának észlelése" (ugyanott), és az lett a feladata, hogy az érzékfeletti érzékszervekkel, azokra „ráépítse" az érzéki érzékszerveket. De ezen az úton az ember azzal ütközik, amiről a János-evangélium beszél, hogy a második Logosz, Krisztus élete az „emberek fényévé" vált, ugyanakkor a külső sötétség (az érzéki) nem fogadja be őt. Ezért Krisztus is lejött a földi emberi Énig, és már a mi időnkben is küldi neki a Szent Szellemet – az antropozófiai Önismeretet. Az ilyen megismerés segítségével, „bízva a [Logosz] Nevében", vagyis magunknak azt mondva, hogy „nem én, hanem Maga Krisztus bennem", az immanens magasabb Énünkre teszünk szert. Krisztus végtelen lelki melegségében, és kegyelmében *ajándékozza* ezt nekünk, amikor megoldva az előttünk álló fejlődés feladatait, mint közvetlenül adott létünk összetevőit, képessé válunk befogadni.

*

A Nap-eonban, amikor az ember a fizikai mellé megkapta az étertestet is, elkezdődött benne életének fejlődése. A Föld-eonban ennek megint megvannak a makrokozmoszban, a bolygórendszerben a megfelelői. Rudolf Steiner ezzel kapcsolatban így nevezi az étertestet: „a bolygók mozgásának visszhangja" (ugyanott).

Az élet egy örök metamorfózis, törvénye a hetes szám. Ezért van hét bolygó (beleértve a Holdat és a Napot). A többi bolygónak másmilyen, a Naprendszerrel közvetlenül nem kapcsolatos a származása.

Míg az ember formája 12 külön formából áll, addig az *élet hét fajtából, fokozatból* áll. Ezekből az első az élet legkülsőbb rétege. Ez az érzékszervi élet. Az idegi élet ezt az életet belülre vezeti. Ott a légzési élettel (gerinccsatorna, légzés ritmusa, stb.) kerül érintkezésbe A légzés megújítja a vért, a vér körforgása pedig az anyagcserével áll kapcsolatban. „Az anyagcserét az éleszti fel, amit a külső mozgásban végzünk" (GA208, 1921. 10. 29.) Itt ismét bekapcsoljuk magunkat a külvilágba, de ugyanakkor ezzel el is fogyasztjuk magunkat, és ezért kell lennie egy belső reprodukciónak – a mozgás „korrelátumának". De ez önállóan is létezik a szaporodási életben. Vagyis, ezekkel van dolgunk:

„1. Az érzékszervi élet
2. Az idegi élet
3. A légzési élet
4. A keringési élet
5. Az anyagcsere-élet
6. A mozgási élet
7. A szaporodási élet

Az életnek ez a hét fokozata … valójában olyan, hogy az ember az étertestével különböző módon él rajtuk" (uo.). Így például az érzékszervek élete, mivel ezek halott szervek – fizikai apparátusok – lényegét tekintve elhaló élet. Az idegi élet megőrzi az érzékszervek által megtapasztaltakat, ez egy nyugvó vagy megőrző élet. A légzési ritmus és az idegáramok érintkezésének köszönhetően lehetnek képeink a külvilágról. Az absztrakt gondolatok még az idegekkel kapcsolatosak, a képek pedig a légzéssel, ez egy képző élet. Mivel a képek a Zodiákus köre által képzett emberi formában élnek, ezért ez a forma betagozódik az emberi belsőbe is. És a külsőnek a forma számára való tükröződéséből, a légzés folyamatából keletkezik az ember összes belső szervének a képe. A Földdel együtt a Zodiákus körében mozgunk, és állandóan magunkba lélegezzük a belső szervezetünk képeit. Ezek a képek az egész szervezetre szétterjednek a keringési élet által. A keringés az anyagcsere életével egyesül, melynek köszönhetően a szervek képei anyaggal telítődnek. A mozgási életből az életszervekbe erő hatol. A szaporodási élet egy megújító élet.

Ez a hét életfolyamat az emberben három csoportra bomlik szét (uo.), lényének még egy *hármas egységét* képezve. Ez „az ember belső Naprendszere" (GA170, 1916. 09. 03.)

A bolygók mozgásában megfigyelhetjük azt, ami képes megmagyarázni számunkra az ember életének különböző fokozatait. A bolygók pedig a Zodiákus körében – az ember makrokozmikus formájában mozognak.

Evolúciósan ez a forma úgy alakult ki, hogy például „az ember szimmetrikus formájának adottsága, vagyis hogy mindkét oldala egyforma, akkor alakult ki, amikor az Ős-Szaturnusz az Ikrek alatt állt. … fejünk felső részének kezdeménye akkor tagolódott belénk, amikor az Ős-Szaturnusz a Kos jegyében állt. Beszédszervünk kezdeményét viszont akkor kaptuk meg, amikor a Szaturnusz a Bika jegyében állt"; a lábakat – a Vízöntőben, a lábfejeket – a Halakban (GA110, 1909. 04. 18..

Amikor az ember még ősi, csoportos, ösztönös tisztánlátással rendelkezett, a Napot nem csak a fény, hanem az élet és a szeretet forrásaként is megtapasztalta. De ha csak egyedül a Nap lenne, az ember nem tudná kifejleszteni az érzékszerveit. Ezért jött a Nap segítségére, amikor Adam Kadmon bolygórendszer volt, a Szaturnusz. A Szaturnusz egy bizonyos módon „kiszárítja az edényt, és ennek köszönhetően keletkezik, nagy vonásokban, a fizikai apparátus". Utána az idegek „kiszáradására" is szükség volt. Ezt a

Jupiter tevékenysége idézte elő. A Mars legyengíti a légzés viharos erejét; a Merkúr, eltakarva a Napot, gyengíti az életet, hogy az befogadható legyen az ember számára, hogy képes legyen az anyagot átdolgozni; a mozgás élete a Vénusztól függ. A Hold élete nem csupán gyengítően hat, lehetővé téve az anyag átalakítását, hanem organikusan „félretolja" azt (az anyagot) egy kozmoszból jövő hatással, és egy olyan helyet hoz létre, ahol létre jöhet az embrió. „Ezért a szaporodási élet a Hold életén nyugszik" (GA208, 1921.10.29.).

Az ember formája a kozmoszból, a Zodiákus köréből hatva és az emberben mozogva, belső szerveinek képeként áramlik. Az ember pedig függőlegesen áll a földön a születés és a halál között, mint felülről lefelé és alulról felfelé szervezett lény. Ezért nála minden polárisan formálódik. Azok a képek, amelyek belülre mennek, anyaggal töltődnek ki, fizikai szervekké válnak. De a képeknek úgymond az emberbe áramlása során ennek egy bizonyos ellenhatása is létrejön, egyfajta visszhang, amellyel a képek visszavetülnek. Közben a szervek az ember életének első periódusában jönnek létre, a válaszcsapás pedig állandóan folyik. „Elegendő – mondja Rudolf Steiner – ha csak a saját fülükre gondolnak, és megkapják azt a visszaütést, hatást. Ezek a képek a levegőben fognak megformálódni, és ezek valójában a magánhangzók és a mássalhangzók. A magánhangzók inkább a bolygóktól jönnek, a mássalhangzók a Zodiákus csillagképeiből. Ez a visszaütés a *beszéd*. Az, ami most belülre megy, szerveket képez, ami pedig visszaütődik, az él a beszédben. A mássalhangzók és a magánhangzók bizonyos módon belénk zúdulnak és a szerveink alapját képezik. Ami a belsőnkben inkább forma, az inkább a Zodiákus képeiből jön, ami inkább élet, az alapjában a bolygóktól. Ha inkább az élet ütődik vissza, akkor vokalizálunk (Vokale – magánhangzók), ha a forma, akkor konszonantizálunk (Konsonante – mássalhangzók). Bizonyos módon mindez a légzés életével kapcsolatos. És a beszédben világosan kifejeződik a beszéd kapcsolata a légzés életével." (uo.)

Az elmondott elvezet bennünket annak megértéséhez, hogy ha Jahve az emberbe lehelte az „élet leheletét", akkor azzal együtt belé lehelte a Logoszt, Krisztust is. És az ember a földön, beszéddel rendelkezve Krisztofórusszá, a Logosz hordozójává, kifejezőjévé válik [*)].

*

Próbáljuk meg a fentieket egy ábrába egyesíteni (5. ábra), amely megkönnyítheti megérteni ennek a fejezetnek az alapgondolatát.

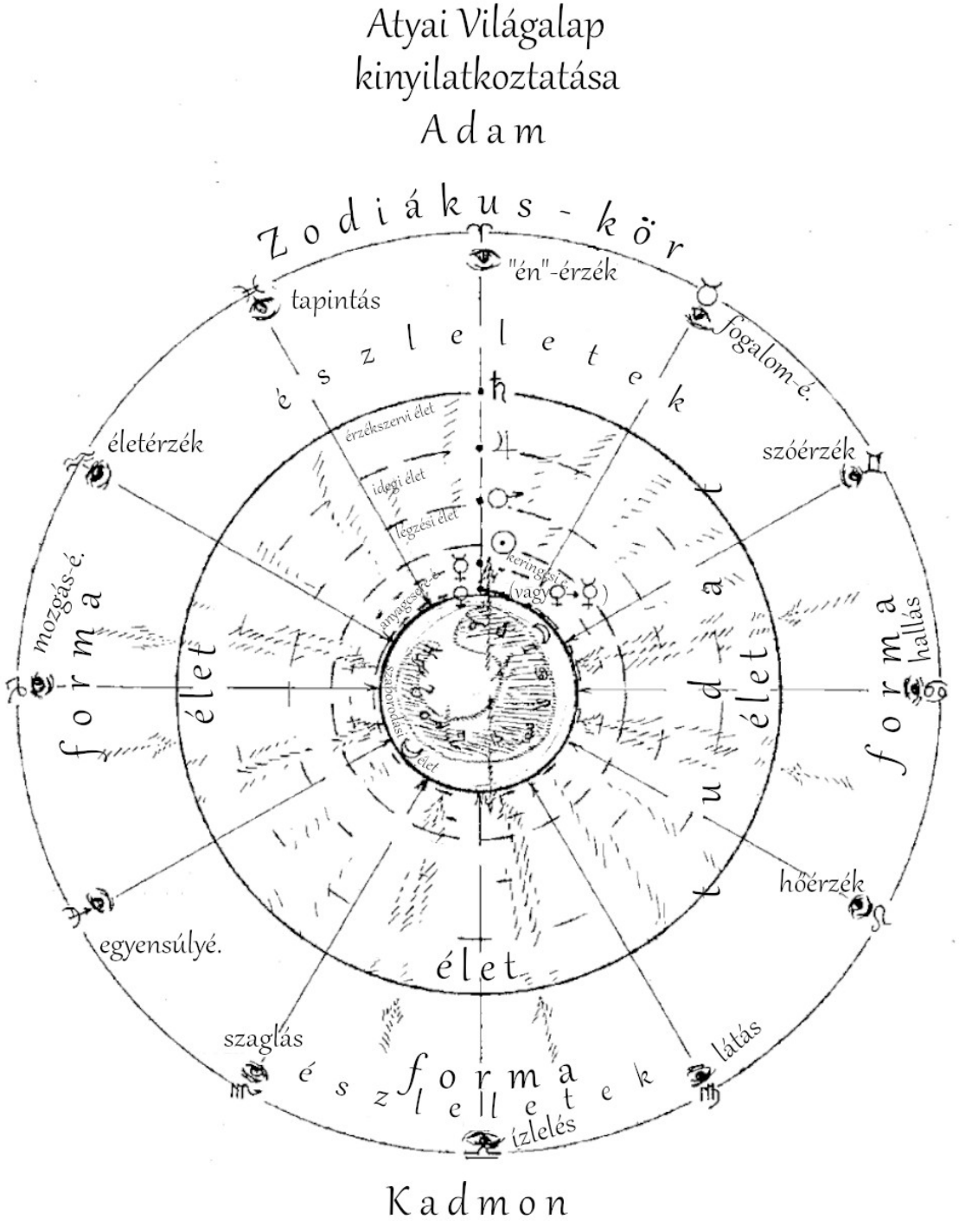
Rudolf Steiner egyik előadásában egy átfogó, kiterjedt és koncentrált leírását adja annak, hogy hogyan egyesül az emberben a kozmikus és a biológiai, a szellemi és az anyagi, lehetővé téve az öntudatos létét, és ha ezt egyesítjük azzal az alakkal, amelyhez az 5. ábrában jutottunk, akkor ez az összes együtt vett dolog az *ember léte számára közvetlenül adottat* képezi, melyben a legfontosabb összetevő a tudat. És ezért ábránkat egy átfogó idézettel támasztjuk alá, melyet ebből az előadásból vettünk. Rudolf Steiner ezt mondja: „Ha az emberi szervezet legalsó határáról gondolkodunk, akkor el kell képzelnünk, hogy itt szemben áll egymással a fizikai anyag és az az érzékfeletti forma, amely mint az érzékfeletti világból született erőrendszer arra hivatott, hogy felvegye az anyagot – nem úgy, mint egy fizikai zsák vagy bunda, hanem mint egy fizikain túli, érzékfeletti – és hogy formálja, alakítsa azt, ami egyáltalán elsőként lehetővé teszi az ember fizikai-érzéki megjelenését. Az, hogy ez az egyébként tisztán érzékfeletti emberi organizmus fizikai-érzékivé válik, mely szemmel látható és kézzel fogható, csak annak

[*)] Ebből következik az olyan művészetek, mint az euritmia és recitálás teljesen egyedi, maradandó jelentősége.

köszönhető, hogy ez az érzékfeletti forma magába tagolja a táplálék asszimilált anyagát” (GA128, 1911. 03. 28.).

A táplálékok az emberben a formának köszönhetően bonyolult változáson mennek keresztül, és betagozódnak a szervezet belső törvényrendszerébe. A táplálékelemek átalakításának első fokozatát az emberi lény első érzékfeletti lénytagja: az étertest idézi elő, melynek köszönhetően a szervezet életfolyamata felveszi ezeket. De ezután további átalakításon mennek keresztül, hogy szolgálni tudják azokat a szerveket, amelyek az asztráltest és az Én kifejeződései, melyek mozgékonyságukat le kell hogy küldjék egészen a táplálkozás és emésztés szerveihez, hatva a táplálék átalakított anyagaiban is.

Ha a tápanyagok csak addig az állapotig lennének feldolgozva, amelyben az életet tudják szolgálni, akkor az embernek csak növényi léte lehetne. De a belső szervek ezeket továbbalakítják.

5. ábra

A belső szervekben végbemenő dolgokat a szimpatikus idegrendszer vágja el a tudat elől. A belső teljesen el van zárva a külvilágtól, ehhez a belső munkához szükséges anyagok az emésztő traktusban készülnek elő. De hogy az ember tudatot tudjon fejleszteni, mindenekelőtt arra a kapcsolatra van szükség, ami aközött van, ami az emberben kívülről felépített belső világrendszer hét szervében megy végbe, és aközött, ami a szervezet belsejében még (tovább) létezik. Ez annak köszönhetően érhető el, hogy az egész szervezet egy bizonyos fajta egyszerű szövettel van áthatva, melyből különböző szervek tudnak képződni. De ez a szövet, lényegében szintén valami növényi.

Ahhoz, hogy az ember kifejleszthesse a tudat legegyszerűbb, homályos formáját, melynek köszönhetően átéli, érzékeli a belső (szerves) életet (és nem pusztán birtokolja az életet, mint a növény), szükségesek a *kiválasztási* folyamatok. Ezek segítik az élet belső folyamatát a *tudat* tapasztalatával áthatni. A nyirokedények rendszerébe a szervezet minden szövetéből bekerülnek a kiválasztási termékek, és ez egy homályos belső élményt közvetít. Ez állati tudat. Ez mintegy a másik oldala annak a tudatnak, amelyet a szimpatikus idegrendszer használ, és amely az emberi tudatban a szimpatikus idegrendszer és a nyirokrendszer kapcsolatának köszönhetően tükröződik. Az embernél ez a homályos tudat beárnyékolódik a világos nappali tudat által.

Az Én-tudat kifejlődéséhez szükséges, hogy az ember ne csak megtapasztalja saját belsejét, hanem megnyíljon a külsőnek is, ami a légzőszerveknek köszönhetően valósulhat meg, még magasabb szinten pedig azoknak a szerveknek köszönhetően, amelyek a lelki funkciókat szolgálják. Annak köszönhetően, hogy ellenállással találkozunk, a külvilág ellenhatásával (és nemcsak a kiválasztás folyamataiban), keletkezik az Én-tudat. Az Én szerve a vér. A vérkeringés és az énség az egész embert élettel szövi át.

A táplálkozás eleven áramlata kívülről érkezik, belülről pedig az asztráltest ellenhat neki. Utána az asztráltest úgy alakítja azt át, hogy mindinkább megfeleljen a szervezet belső mozgékonyságának. Aztán az Én, a vér ragadja meg. „Hiszen a vér a táplálkozási szervekbe éppúgy behatol, mint más szervekbe. A táplálkozási szervekben bizonyos folyamatot hajt végre, és csak ennek köszönhetően válhat a vér az Én tökéletes eszközévé a fizikai világban”. A vér ebben a szerepben egy átmenetet hajt végre a piros vérből a kékbe. A portális vénán keresztül a vér a májba lép, és ott a vér módosult részéből epe készül és az a táplálék-árammal szembeáll. „Itt, az epében, a belső emberi szervezet két vége közötti csodálatos kapcsolattal van dolgunk”. A külső anyag találkozik az Énnel. A vér kapcsolja őket össze. Az emberi szervezet sok titka gyökerezik itt. „Ilyen módon az epehólyagban, az epében valami olyannal van dolgunk, amely az Én hatása alatt egyenesen szembeáll a táplálék-árammal” (uo.).

A lép, a máj, az epehólyag azokat a szerveket is szolgálják, amelyek kívülre nyílnak, ezt teszik a szív, a tüdő, és az emésztő traktus is, de mindenekelőtt a fej szerveit, az érzékszerveket. Minden belső tapasztalat a kiválasztás folyamataival áll kapcsolatban. A máj, az epehólyag, a lép is választanak ki anyagokat, de ez a táplálékkal kapcsolatos, ők közvetítik az emelkedő életet, amely az alacsonyabb életformáktól a tudat szerve felé, magához a tudathoz fordul. Annak köszönhetően tesz szert az ember Én-tudatra, hogy ezekhez a szervekhez csatlakozik a szív, amely a vérkeringésen keresztül nyílik meg a külvilágnak. De az ember a saját Énjét nem tudná a külvilággal szemben állónak megélni, ha nem hozná kapcsolatba a nyirokkiválasztásnak köszönhető homályos tudatát a belső testi életével. A vérből való anyagkiválasztásnak köszönhetően tapasztalja meg magát belső Énként. De hogy ne veszítse el önmagát a külvilág megtapasztalásában, tudnia kell, hogy a lény, aki levegőt lélegez be és tápanyagokat vesz

magához, az ugyanaz, mint az, amit belül tapasztal. „Hogy az ember nem veszíti el önmagát, hogy a lényével a világgal szemben áll, ez annak köszönhetően lehetséges, hogy a tüdején keresztül az átalakított vérből kiválasztja a szénsavat, a vérből jövő átalakított anyagokat a vesén keresztül választja ki”. A tüdő és a vese a leszálló folyamatokat szolgálják, a lép, a máj és a többi a felszállókat. A tüdő és a vese az emberi szervek rendszerének belső mozgékonyságát szabályozzák. Ha a mozgékonyság túlzott, akkor a kiválasztási folyamatokon keresztül kilökődik a tüdőbe és a vesébe. (És mindez megfelel a Naprendszer-beli viszonyoknak, a Napnak a belső és külső bolygókhoz való viszonyának.)

Továbbá kapcsolat van az epehólyag és a gége között (ezért speciális vas-preparátumok segítenek a torok betegségeiben), a máj és a fej felső része, az előagy képződménye között, a lép és a fej hátsó része között (GA128, 1911. 03. 28.).

Az ember belső szervei lényegében egy benne belsővé vált bolygórendszer. A kapcsolatok a következők:

Szaturnusz – lép
Jupiter – máj
Mars – epehólyag
Nap – szív
Vénusz – vese
Merkúr – tüdő
Hold – agy, szaporodási szervek.

Csak ebben a bonyolult kapcsolatrendszerben lehetséges az ember számára az élet fenoménja egy különálló fizikai testben, és nemcsak az életé, hanem a tudaté is.

Az, hogy az ember tudatát három tevékenységfajtában fejleszti – a gondolkodásban, az érzésben és az akaratban – csak annak köszönhető, hogy az állattal ellentétben, nem „görbül” a Zodiákus körében, hanem kiegyenesedik, felé emelkedik, fej-képződményével annak *szféráján kívülre lép*. Rudolf Steiner ezt a következő módon jellemzi: „És akkor mondhatjuk: az érzékszervekben az észlelések idején elkülönülő éteri lény szó. Az ideg-organizmusban az érzékszervi észlelések testtel kapcsolatos, legyengült élete szó. - Mindez egészében egy képi jelleget ölt, és annak oka, hogy képi és nem anyagi jelleggel van dolgunk, abban áll, hogy az ember függőleges helyzetet foglal el. Az állat a Zodiákuson belül marad és álomszerű, nem képi képzetei lesznek, mint az embernek. Az álomszerű képzetek a szervezet élet-princípiumából erednek, míg a képi képzetek a szabad éteri életbe emelkednek fel, amely már nem áll kapcsolatban a fizikai testtel. … A fejben, annak köszönhetően, hogy megszabadul a Zodiákus csillagképeitől és a bolygók szövésétől, szabad éteri élet keletkezik. … aztán ezt áthatja az asztráltest és az Én, melyek ennek köszönhetően részt vesznek a gondolatok és képzetek étertest általi szövésében” (GA208, 1921. 10. 30.)

A *szabad gondolkodás* fejlődése annak köszönhető, hogy az ember a fejben állandóan szétporlasztja az anyagot, és ilyen módon megsemmisíti saját kozmikus múltját. A gondolatképekben az ember a múltból képződött makrokozmoszt éli át.

Az ember nemcsak szabadon gondolkodhat, hanem önállóan *cselekedhet* is – nem a makrokozmosz hatása alatt, hanem saját impulzusaiból kiindulva. Ez azért történik, mert a végtagok pólusán nem engedi meg az anyagnak, hogy a kozmikus érettség állapotáig fejlődjön. Ennek is köszönhető, hogy az ember az akaratát ki tudja terjeszteni következő földi inkarnációjának csírájaként, a jövő csírájaként.

Az érzésben, amely a szervezetben a ritmikus rendszerre és a mirigyekre támaszkodik, az ember a két jelzett pólus, a múlt és a jövő között „pulzál”.

A lelki élet elemei a testi burkok életében különböző módon vesznek részt. Míg, ahogyan már megmutattuk, a gondolkodásban az ember az Énjével a fizikaitól megszabadult asztrál- és étertestben él, és ennek köszönhetően fejleszt ki éber tudatot, addig az érzésben csak az asztráltestben és az Énben él, ugyanakkor az étertest ritmikusan belesüllyed a fizikai testbe, az anyagba. Ezért az érzésben az ember álomtudatot fejleszt.

Az akaratban az ember csak az Énjével él, hiszen abban éber állapotban az asztrálteste is „belesüpped” a fizikai testbe, és valójában ez teszi az embert képessé teszi mozgás végzésére (míg a fej-pólus az emberben a nyugalom pólusa). Az akarásban, az akaratban a tudat álom nélkül alszik. Az emberi lelki életnek ez a legfiatalabb eleme.

A gondolkodásban az ember leginkább a makrokozmoszban él, az érzésben ritmikusan pulzál a makro- és a mikrokozmosz között, hol kinyílik a világnak, hol a világot veszi magába. Az akaratban az ember leginkább csak mikrokozmosz – mivel az anyagi-fizikai mivolta van leginkább megragadva – és tevékenységében, az akaratban el van zárva a makrokozmikus tevékenységtől.

Az ember a belső tevékenység e három szférájában, lelkének ebben a három elemében jövőbeli tudatállapotainak csíráit hordozza, mivel az absztrakt gondolkodás mögött az élő imagináció rejtőzik, az álomszerű érzés mögött – az inspiráció, az alvó akarat mögött – az intuíció. Az ember ezeket a magasabb tudatállapotokat teljes mértékben a három jövőbeli eonban fejleszti ki, de előzetesen a Föld-eonban kell kifejlesztenie őket, és már egyenesen most. Közvetlenül adott létének elemeivé kell válniuk, és az, ami lehetővé teszi előzetes fejlődésüket, azok már *ilyen* elemek.

Igaz, itt már a közvetlenül adottunknak a másik, úgynevezett „külső” oldalára lépünk ki, de az ugyanakkor aktív kölcsönhatásban van ezzel, a lemniszkáta formájú metamorfózis törvényének alávetve magát. Ennek a hatásnak az első lépcsőfoka, hogy élő gondolkodással rendelkezzünk, az absztrakt gondolkodás éterizációjával, amely a ma élő ember *mindennapi feladatát* képezi.

A közvetlenül adott lét és tudat lemniszkátája

Forduljunk ismét Rudolf Steiner evolúcióról adott tanításának egy bizonyos aspektusához. Ahogyan már megjegyeztük, az első három eon menetében képződött a háromtagú testiséggel rendelkező emberi monád; a fizikai test volt az Atyai Világalap kinyilatkozásának első és új gyümölcse. Az Atya-Isten Hipposztázis vált szubsztanciájának régensévé, ez a szubsztancia kezdetben magába foglalta mindazt, ami később az összemberből [Allmenschen] a természet három birodalmaként kivált. Eközben a hierarchikus lények által végbement a világ össztudatának feldarabolása, ami a szubsztancia durvulásával járt. De magába az emberi lénybe már a Szaturnusz-eonban be lett oltva a Szellemember csírája, ezért tudott az megjelenni a Szaturnusz végén, ugyan mint automatikus, kívülről az Akaratszellemek által irányított, de már homályos emberi akaratot fejlesztő személyiség, s az akarat megnyilatkozásainak észlelete a „szagok” tapasztalatához hasonlítható (ld. GA13, 168.o.)

A Nap-eonban a fizikai szubsztancia éterivel egészül ki, a forma saját életre tesz szert és belép az időbeli létesülésbe. Habár maga az idő a Szaturnuszon született meg, és ott már voltak keletkezési és elmúlási folyamatok, de a Napon az idő és az öröklét szétválnak, az idő mindenbe belepecsételődik, és a monádok – még ugyan az első, primitív fokon – magukba foglalják az idő elvét. Az ős-Napon születik meg új dologként a kezdetben egydimenziós tér. És a monádok térbeli, a szellemtől még jobban eltávolodott fizikai testén, amely a levegő állapotig sűrűsödött, most az Életszellem dolgozik, meghatározva annak sorsát.

Az étertest, ahogyan már elmondtuk, egy mulandó, időleges test. A térben működik, de attól nem függ. És valós egységet képez. Az idő az étertestben *a múltból a jövőbe* folyik, de a múlt és a jövő az éteri szervezetben mindig kapcsolatban áll, az egyik meghatározza a másikat. És a lény létesülésének tapasztalata, amely a tökéletes ősképből való tökéletlen megvalósulás, visszaáramlik a szellembe, erőket merítve belőle a tökéletesedéshez, és ugyanakkor visszahat a *kezdeti* teremtő ideára.

Az étertest erőiben kapcsolatban áll a nagy éteri Univerzummal, melyben az időleges a magasabb örökvalóhoz vonzódik.

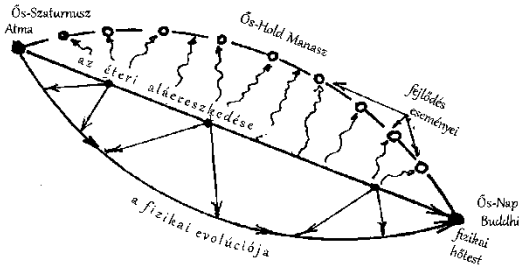
A monádok az ősi Napon álom nélküli alvási tudatukkal nem az időben éltek, hanem az öröklétben. Hiszen az időt tudatosan először csak az Énnel megajándékozott lény képes tapasztalni. A monád időbeni létesülését pedig azok a Hierarchiák élték át az ős-Napon, amelyeknek ölében élt akkor az ember.

A Nap-eon végén az emberi monádokba be lett pecsételve saját Életszellemük csírája, melynek eredményeként a szó teljes értelmében eleven monádokká váltak (ld. GA11), és ezzel megkapták az előjelét annak a képességnek, hogy szimpátiát-antipátiát érezzenek a környezetükkel kapcsolatban, és szag-észlelethez hasonló élettevékenységről adjanak kívülre hírt „egyfajta primitív nyelven” (GA13, 185.o.).

A Hold-eonban a monádok asztráltestre tesznek szert. Ez ugyan áthatja az étertestet és a fizikai testet, de csak az árnyékhoz hasonlóan, *önmaga eközben időn és téren kívül marad*.

A monádok az ősi Holdon képi álomszerű tudatra tettek szert, és a képeik világában, melyek a Hierarchiáknak az emberi burkokon való munkáját tükrözték, átélték a saját létesülésüket, de még nem elkülönítve a képekben a belsőt és a külsőt. A monádok a cselekedetre való impulzust a kozmosz bölcsességével áthatott Holdtól kapták. A Holdon lettek beléjük pecsételve az érző lélek és értő lélek továbbá a Szellemén csírája.

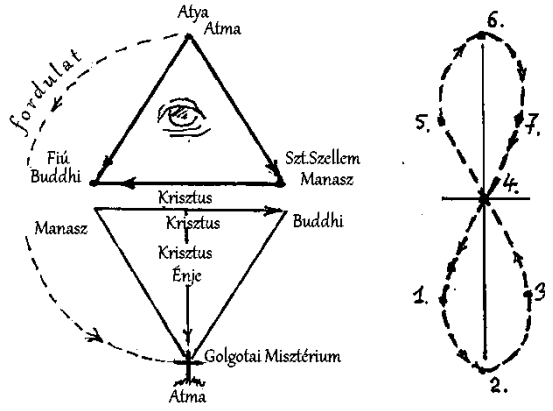
A Hold-eonban a három első eon egy háromságot alkot. Benne az éteri közvetíti az asztralitás kapcsolatát a fizikaival, ami a modern embernél is állandóan végbemegy. Egészében nézve a következő képet kapjuk, amely tükrözi az evolucionizmus alapelvét, amely a Hold-eonban született, és folytatja hatását a Föld emberének individuális létében (6. ábra)

6. ábra

Az ezoterikában az ábrán mutatott evolúció elvét a hexagramma szimbólummal jelölik. Mi a létesülésének egy szakaszát mutattuk meg. Ez az Atyai Világalap kinyilatkoztatásának három-hiposztázisú vetülete az evolúció folyamatára. Maga a kezdeti kinyilatkoztatás, ahogyan már mondtuk, egy egyenlő oldalú háromszöggel ábrázolható. Hogy a fejlődést impulzálja, csúccsal lefelé kell fordulnia; de ezután is megtartja a magasabbra való irányultságát. A két háromszög egy felbonthatatlan egységet képez, amely a *hetedik* tagja a hattagúságuknak, és amely csak egy másik aspektusa a háromtagúság *negyedik* tagjának. És ennek a hetedik tagnak ugyanaz a feladata: *az újonnan teremtett Hierarchia lényét – az embert – az Atyai Világalap Énjének kimondhatatlan magasztosságával felruházni.* A hexagramma mint héttagúság egy ilyen folyamat bizonyos munkaeszköze. Rudolf Steiner a hexagrammát a Szent Grál szimbólumának nevezi. Benne az éteri, Krisztus Életszelleme erőként hat, ami ezt a folyamatot lefelé mozdítja és egyidejűleg a magasságokban tartja, kiegyensúlyozva ezt a *kettős* [двуединый, zweieinigen] folyamatot.

A 6. ábrán megmutattuk, hogyan adódott össze mindez a három első eon folyamán, és íme, hogyan lehet ezt hexagramma formájában kifejezni (7. ábra)[5]

7. ábra

A két háromszög egysége úgy jön létre, ha részlegesen egymásra helyezzük őket. Így képződnek a tudat különböző fokozatai (szintjei) az „Én és az Atya – egyek vagyunk”-tól az „én” és „nem-én”-ig. A hexagramma ebben az esetben egy lemniszkátába fordul, pontosabban „Möbiusz-szalagba”, hiszen a benne zajló metamorfózisok egymás után hol kívülre lépnek, hol belülre. És mindezek a fejlődés *törvényei*.

[5] Mellékesen jegyezzük meg, hogy a helyes fejlődés során valójában semmi sem "borul fel", hanem egy ilyen vagy olyan körforgás formájában megfordul.

*

Az emberben, mint a földi fejlődés szubjektumában a világ fent leírt múltja lényének immanens része. Az emberi lény minden inkarnációban leereszkedik a magasságból az anyagi-fizikai szintre. Itt úgymond „részleteződik", önmaga kifejezésére az ember háromtagú lelkére tesz szert: érző lélekre, értő lélekre és tudati lélekre.[6]

A három lélek fejlődése alkotja az evolúción átmenő ember *jelenét*. Ezzel azt akarjuk mondani, hogy a szubjektumban a tudati lélek korában, vagyis a modern korban, ezek *létesülését* a szubjektum múltjának és jövőjének dialektikus szembenállása határozza meg. Ez egyfelől egy hajtóerő, másfelől pedig fejlődési válságokat generál, amelyek közül az egyik különösen veszélyes, korunkban Ádám és Éva „gyermekeinek" (ábeliták és káiniták) kibékíthetetlen ellentétében halmozódott fel a jövőbeni szintézisük küszöbén. Könyvünknek ez a fő témája, és itt készítjük elő módszertani alátámasztását.

A háromtagú lélek fejlődése meghatározott kulturális, szociális és más viszonyokat igényel. Az ember formálja ezeket, de ő maga is formálódik általuk. Itt hívja fel magára a figyelmet a *szabad akarattal* való rendelkezés feladata, és Krisztus ránk hagyta, hogy ennek igazságát megismerjük.

A Föld-eonban az ember anyagi létébe leszáll a Szellemén, és az emberi agyba „süppedve" eljut saját árny-kifejeződéséig, a reflexióig, megadva az ember számára az ő saját (vagyis immanens) „énjének", az alsó „énnek" az első csíráját. Benne kezdetben az érzéki észlelések, érzékelések, érzések játszanak nagy szerepet. Kulturális, szociális, etikai kifejezésre szert téve az érző lelket is megformálják. Az érző lélekben szubsztancia van, és az asztrális. Íme mit mond erről Rudolf Steiner: „Azzal kapcsolatban, amit asztráltestnek nevezünk, az Én kidolgozta az érző lelket, mintegy belső tükrözéseként az érző testnek. Míg az érzőtest azt közli velünk, amit elégedettségnek nevezhetünk – nélküle nem lenne elégedettségünk – az elégedettség a belsőben, a lelkiben mint egy vágy tükröződik, aztán a vágyat a léleknek tulajdonítjuk. Így az asztráltest és az átalakított asztráltest vagy érző lélek egymással kapcsolatban áll, egy egységet képez, ahogyan kapcsolatban áll az élvezet, elégedettség és a vágy. (GA59, 1910. 01. 20.)

Az értő lélek szubsztanciáját az étertestünkből nyeri, és ezzel kapcsolatos, hogy [az étertest] magasabb és alacsonyabb részekre osztódik. Az egyiket az ember „magával hozta [a Nap-eonból], a másikat az Én dolgozta ki, amikor az ember még állati, hal-fokon volt" (GA283, 1906. 11. 10.). Belőle formálódott az értő lélek is. Hiszen ő a gondolatok szakadatlan áradata, és ilyen a hordozója, az étertest: ami belül gondolat, az kívül éter. Ez hasonlít a vágy és az asztráltest viszonyához. Így potenciálódik az individualitás ereje, az Én-tudat a háromtagú lélekben.

Az értő lélekben tesz szert először az ember az alsóbb „énjére", mint saját szerzeményére. Általa válik az ember individuálisan önmaga által meghatározottá. És ezért innen kezdődik hatalmas felemelkedése a szellem magasságaiba, ahonnan oly hosszan ereszkedett le, elveszítve a csoporttudat formáit. Ennek az útnak az elején az értő lélek teszi lehetővé az érző lélek kapcsolatát a születő tudati lélekkel, melynek szubsztanciája a fizikai testből származik. Ő az értelem hordozója. Benne kezd felragyogni a Szellemén, mint az ember magasabb Énje.

[6] Vizsgálódásunk feladatára különösen válaszol ezek Rudolf Steiner által „A szabadság filozófiája" c. mű 9. fejezetében adott leírása, amely a mi 3. fejezetünk témája lesz.

Ilyen az ember „*jelene*”. Az inkarnáció befejeztével kilép a szellem magasságaiba, az öröklétbe, a „maradandóba”, mondhatjuk, az „örök jelenbe”, abba a világba, ahol a tudat intuitív formája uralkodik, ahol minden mindenben benne van. Ott a lélek egyesül háromtagú szellemének ősképeivel: a Szelleménnel, amely individuális Énjévé válik, aztán az Életszellemmel és a Szellememberrel, melyeknek szintén az individuális Énje formáivá kell válniuk. Végezetül az egész individualizációs folyamat az embert egyetemes Énné teszi; egyesül az Atyai Világalappal, eggyé válva Krisztussal, Aki mindig egy az Atyai Világalappal.

*

A háromtagú lelket fejlesztve az ember a *saját erejével kezd el evolúciós módon a jövőbe haladni*. Ez a lehetőség csak a tudati lélek korában lép teljes mértékben érvénybe, pontosabban ennek a modern időszakában, amely 1899-ben kezdődött, amikor lezárult a kali-juga kora, az ember anyagba való nagy leereszkedése. A korszakváltásnak egyfajta „láncszeme”, csomópontja volt az 1879-es évvel kezdődő korszak, amikor az emberiség kultúrtörténelmi fejlődésének irányításába belépett Mihály arkangyal, és amely 1899-ig tartott. Ez azt jelenti, hogy az akkor kezdődő, minden földi viszonyra kiterjedő gigantikus *átépítésnek michaeli* jellegűnek kell lennie, s ennek köszönhetően a *földi emberiség egyetemes fejlődésének teljesen felfelé ívelővé kell válnia*. És ezzel kapcsolatos az, hogy az egyes embernek egyre inkább képessé kell válnia a saját ***evolúciós feladatainak*** megoldására. Amit azelőtt a természet tett benne, vagyis az isteni Hierarchiák, abból most sok mindent ő magának kell megtennie.

Az embernek kezdetben nehéz hinnie abban, hogy képes ilyenre, de meg kell értenie, hogy az evolúciós folyamat lényege a faji változásban áll, de a faji metamorfózisok nemcsak a testünkben, hanem a lélekben, és a szellemben is végbemennek. És a metamorfózisnak ezt a két utóbbi típusát az ember valóban képes önmagában előidézni, azok pedig ugyanakkor testiségének a faji metamorfózisát is elő fogják benne idézni.

Érdekes, hogy azt, amit az ember itt nem tud megérteni, a normál fejlődésével ellenséges akadályszellemek jól megértik. A civilizációnkra akarják erőltetni a nekünk szükséges faji metamorfózisok valójában halálos palliatívumait [palliatívum = a betegség tünetet átmenetileg enyhítő, megszüntető, de a betegséget nem gyógyító szer]. A lelki élet felemelése, nemesítése, gazdagítása, megtisztítása, az emberi szellem erősítése, *összetettebbé* válása, az individuális tudat szélesítése, a tudat új, imaginatív formájának kifejlesztése helyett különböző – ahogyan ezt ma nevezik – „gender”-gyalázatokat kényszerítenek ránk, a tudat „szélesítését” digitális eszközök segítségével, ami reménytelenül elpusztítja a *gondolkodásban az akaratot*. És ebben áll a kultúra és civilizáció modern mély krízisének lényege.

Ebből a krízisből *csak egy* kijárat létezik: az embernek meg kell értenie saját *közvetlen evolúciós* feladatait, és magára kell vennie azok megoldását, mivel azok az ő individuális szelleme számára megvalósíthatók. *Három ilyen feladat van. Az első közülük a tudat formájának metamorfizálása annak révén, hogy az eszméket reflexió helyett szemléli. A másik – az Én felemelkedése a háromtagú lélek morális átlényegítése révén a „morális intuíciók” világáig, ahonnan a szabad tevékenység motívuma meríthető. Hogy milyen módon oldhatók meg ezek a feladatok, a következő két fejezetben mutatjuk meg.*

A fent említett feladatok között a harmadik az új szociális rend létrehozása a földön, amely képes kedvező feltételeket biztosítani az ember számára az első két feladat megoldásához. Ez az úgynevezett

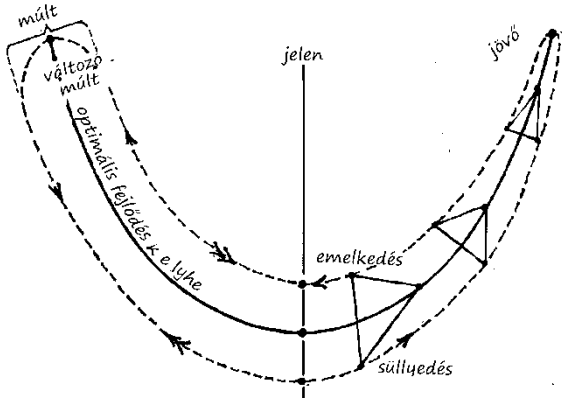
szociális hármas tagozódás, amelyben az egész szociális élet mai krízisét előidéző állami teljhatalom korlátozás alá kerül, és csak azt a területet kapja meg, ahol minden ember egyenlő, vagyis a tisztán jogi szférát, melyet a demokrácia és egyenlőség alapján kell építeni. Az államtól független szellemi életben a szabadság princípiumának kell uralkodnia, a szintén szuverén gazdasági életben pedig a testvériség princípiumának.

Nem várhatjuk, hogy ennek a három feladatnak a megismerése, még inkább pedig a megoldása egyszerű dolog. És ezért mindenki, aki könnyű utakon szeretne járni, kudarcra van ítélve. A civilizáció is kudarcra van ítélve, ha továbbra is a régi elvekhez ragaszkodik, és elnyomja azokat a követelményeket, amelyek korunkban a szellemi világokból hangzanak. Vagy egy globális diktatúrába degenerálódik, vagy egyszerűen összeomlik, és a földön elképzelhetetlen káosz fog uralkodni. Erről majd később részletesen beszélünk.

Annak, aki nem szeretne a hanyatlás útján haladni, a saját sorsát saját kezébe kell vennie. De ezt nem politikailag és még kevésbe tudományos-technikai módon kell tenni. Itt **magának az embernek** a **változása** szükséges. És ezt a változást annak a közvetlenül adott triád feletti különös uralással lehet kezdeni, amely lehetővé teszi az Énnek, hogy irányítsa a háromtagú lélek létesülését. *Ez a gondolkodás, érzés és akarat triádja*.

Ezen az úton a világ és az ember objektív fejlődése egyre inkább ki fogja ez utóbbit engedni a kezei közül, a saját törvényszerűségeinek „kezeiből”, ezek valós kivetülését okozva benne magában. Ez azt jelenti, hogy a megnevezett triádnak a *teremtő szellem* állapotára kell fejlődnie. Ez az emberi fejlődés különösen fontos és felelősségteljes konstellációja. És a ember már belelépett. Aki ezt megértette, az már nem hiába él, és ezzel radikális módon különbözik a lét „könnyű útjainak” emberétől.

Ebben a konstellációban az embernek meg kell érteni, hogy mint Én egy bonyolult fejlődési lemniszkáta közepében áll, melyben a jelen és a jövő, valamint a materiális és a szellemi állandó *kölcsönhatásban* és *változásban* van (ld. lejjebb, 9. ábra)

8. ábra

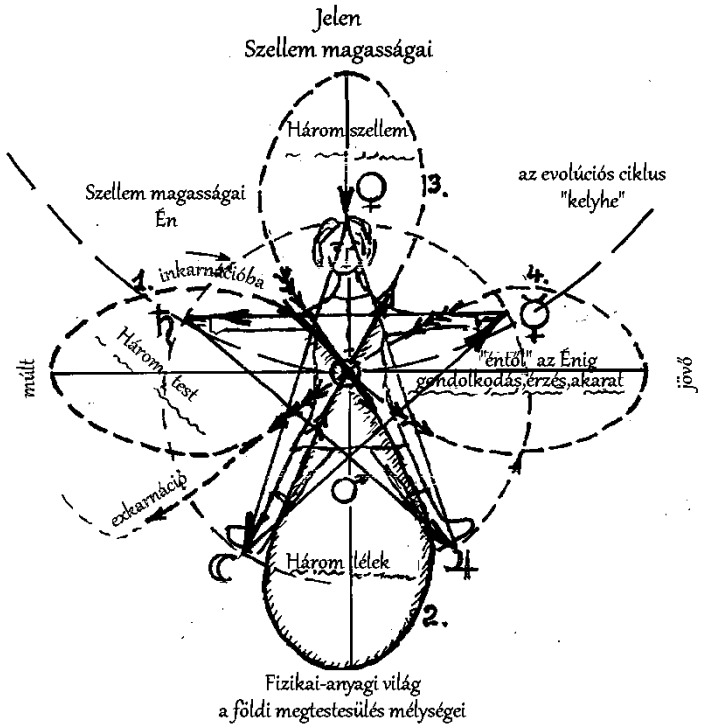
A világ és az ember fejlődését elképzelhetjük egy kehely formájú vonal mentén (8. ábra). A vonal kezdetén a világ kiinduló Ideája általi előidézettséggel van dolgunk. De minden valódi esemény a fejlődési folyamat megvalósítása során ez a „vonalat” ahogy felemelheti a szellemhez, úgy le is süllyesztheti, a földi szubjektum kialakításának feladatai és az emberi tevékenység növekvő szubjektív faktora révén.

Az ilyen jellegű fenomenológia a világ előre törő életével, éteriségével hátrafelé is fordul, a múlt perspektívájába, egészen az evolúciós ciklus legelejéig, és minden teljességet képviselő időszak végén a legmagasabb szellemi ősképhez emelkedik fel. Eközben, mivel a világban a kinyilatkoztatás fejlődése nem pusztán a szó szoros értelmében valósul meg, hanem a fejlődés folyamatában a lények és események *viszonyából* valami *új* keletkezik, vagyis az úgynevezett „*semmiből való teremtés*" megy végbe, így evolúciós ciklusunk kezdetének konstellációja részlegesen állandóan változik. Ilyen átalakított formában a múlt hat a jelenre, ez utóbbi pedig a jövőre. Így születnek a jövő világ alternatívái.

Rudolf Steiner egyik zodiákusra vonatkozó kijelentésében (amely a Bakra, a január jelére vonatkozik) van egy ilyen sor: „Múlt, viseld el (ertrage) a jövőt". Ez a szakrális értelme az időbeni létesülésnek.

A Föld-eonban az ember szert tett az Énre, individualitássá változott, és annak köszönhetően, hogy az ősi Szaturnusz, Nap és Hold fejlődésének lezárásaként eljött Krisztus és véghez vitte a Golgotai Misztériumot, az ember megkapta önmaga legmagasabbját, ami képessé teszi őt, hogy a jövő perspektívájában éljen, és egyre többet és többet teremtsen a viszonyokból, nem abból, ami már ott van vagy itt, hanem abból, „hogy az ember a környező világ tényeihez *hogyan* áll hozzá ahhoz, amit a szó átfogó értelmében Szent Szellemnek nevezünk" (GA107, 1909. 06. 17.). Annak az embernek, aki szilárdan áll Krisztus megtapasztalásában, annak Krisztus „elküldi a Szent Szellemet, és az képes lesz a további fejlődés értelmében tenni az igazat, a szépet és a jót". Eredményképpen az utolsó eonban, a Vulkánon „valami egészen új, ami a Szaturnuszon még nem volt" (uo.) keletkezik, ami az univerzális kezdeti világideában még nem volt meghatározva. És ez az új ugyanakkor az evolúciós ciklus ember számára fontos *eredeti* lényegének megvalósulása lesz, amely abban áll, hogy az ember új teremtő Hierarchiává válik, a szabadság és szeretet Hierarchiájává. *Nem teremthető szabad lény, előre meghatározva az összes tulajdonságát, képességét, lehetőségét!*

Az elmondottból kiindulva, az ember létének és tudatának közvetlenül adottat egy általános összetett lemniszkáta formájában képzelhetjük magunk elé, amely a világ és az ember egész fejlődését magába foglalja (9. ábra). Hogy mennyire képes az ember ezt felismerni, és még inkább ennek a tudásnak megfelelően szervezni a földi létét, az a szabad akaratának mértékétől függ. De mindenkinek feltétlenül képet kell kapnia róla.

9. ábra

A lemniszkáta a maga négyoldalú irányultságában a fejlődésben egy világkereszt által strukturálódik. Aki ezt tudatosan magára veszi, az magát a „világkeresztre feszítve” és a Golgotai Misztérium beteljesedésében részesnek ismeri fel. Ő akkor Krisztusban lesz megfeszítve, ami az embernek az Istenben való megdicsőüléséhez vezet. Aki pedig nem akarja magára venni a keresztet és ezt felismerni, az a Golgotán megfeszített gonosztevőkhöz hasonlóvá válik.

A közvetlenül adottnak ezt a lemniszkátáját az ember mikrokozmoszként viseli magán. A mikrokozmosz szimbóluma a pentagramma. A pentagramma az étertest szimbóluma is, és ennek megfelelően az Életszellemé. 5 különböző étererő halad a pentagramma mentén, az étertest egyfajta „csontvázát” képezve. Ezek olyan erő-áramlatok, melyek a kozmoszból lépnek az emberbe. Később szó lesz még róluk.

A közvetlenül adott lemniszkátájában a fejlődés vonala a mikrokozmoszt a szellemből vezeti, az 1. területből az inkarnációba, a 2. területbe. De ilyen úton haladnak az emberben születő eszmék is és a múlt tapasztalatának a megértése is. Vagyis a lemniszkátánál van egy ismeretelméleti aspektus is, amellyel a következő fejezetben foglalkozunk.

A 2. területen az ember földi individualitásként van jelen, aki az alacsonyabb „éntől” a magasabb Énig fejlődik, gondolkodását, érzését és akaratát használva a háromtagú lelke átalakítására, felemelésére. Az ilyen jellegű munka létrehozza a maga ellenképét a 3. szellemi területen. A 2. területen ezt értelemmel meg lehet és meg is kell érteni, és az emberi tevékenység jellegének változásához vezetni. Akkor ez valóságként rögzül a 3. területen, és a továbbiakban inspirálja az ember tevékenységét a 4. területen. Ott ez hat a jövő emberének gondolataira, érzéseire és akaratára. Ezen az úton minden kaotikus, minden negatív is megmutatkozik. A 4. területről az 1. területre vezető út – ez az exkarnáció.

Az ember csak a fizikai-éteri testében fejlődik, és halad az időben teljes mértékben. Az étertest részvétele ebben a folyamatban egészen sajátos: egyesíti a földi élet kezdetét minden egyes pillanatával.

„Az étertest a közvetítő [az inkarnáció során az élet kezdetén maradt] szellemi-lelki és a fizikai test között”, az egész élet folyama alatt kapcsolatot létesítve közöttük (GA226, 1923. 05. 16.))

Az ember, amikor meghal, a múltba ragadtatik, ott átgondolja, magáévá teszi megtestesülésének gyümölcseit, és felemelkedik, azokkal együtt felviszik legmagasabb ősképéhez, az evolúciós ciklus kezdetéhez. Ott az időben és térben végrehajtott, múltból jövőbe tartó mozgás *kozmikus áttekintése* következik. Ezért az asztráltest és az Én nem lépnek a földi inkarnációba, visszatartódnak annak küszöbén, és „megvárják” a földi ember visszatérését, akiben a földi élet során ezeknek csak az árnyéka vesz részt, vissza, a szellemi hazájába.

Rudolf Steiner ennek kapcsán a következőt mondja: „A mi igazi, valójában belső Énünket a szellemi világból nem hozzuk a földi fizikai világba. … Az mindig a szellemi világban marad. Amikor Énnek mondjuk magunkat, akkor ez a szó egy mutató valami olyanra, ami ebben a fizikai világban nincs jelen, ebben a fizikai világban csak egy képe van (GA228, 63.o.). És tovább: „… Az ember lényegét tekintve az időbeni tapasztalataiban egy pusztaságra tekint... Egy bizonyos értelemben egy lyukat lát az időben, amely tulajdonképpen sötétségnek tűnik számára. Ez az, amire azt mondja: »én«” (uo. 75.o.) De emögött a sötétség mögött a valódi Énjének fénye rejtőzik.

Az asztráltestről ezzel kapcsolatban Rudolf Steiner ezt mondja: „Az asztralitás az ember körül csak az emberen kívüli világban van. Önök az embereket szemlélve asztráltestük vonatkozásában a szellemi világba tekinthetnek. Egyenesen arra néznek, amit az ember a szellemi világban az előtt tett, hogy leereszkedett a Földre”. Ez természetesen hat ránk, de ez a hatás emlékeztet a bábszínházra, ahol a bábokat fonalak segítségével irányítják. A múlt idő mindig a jelenben él. „Az ember olyan, mint egy üstökös, melynek a csóvája messze a múltba nyúlik.” (GA234, 1924. 02. 02.)

A fizikai és étertestünk külső lényét teljesen a külvilágnak köszönhetjük: a látható fizikainak és a láthatatlan éterinek. „Amit az ember belül hord az asztráltestében és az Énjében, a jelenlegi életében annak köszönheti …, amit a világgal együtt a múltbeli földi életeiben végzett (GA240, 1924. 01. 15). A szociális tevékenységünkben nagyon hasznos, ha tudunk erről.

A közvetlenül adott lemniszkátájának tartalmát ki lehet egészíteni és el lehet mélyíteni a természeti birodalmak fejlődési aspektusainak, az isteni Hierarchiák és a hierarchikus akadályszellemek fejlődésben való sokoldalú hatásának és kölcsönhatásának vizsgálatával. (Bizonyos mértékben, részlegesen törekedni fogunk ezt tenni a következő fejezetekben. Eközben javasoljuk az olvasónak, hogy tekintse meg a „Makrokozmosz és mikrokozmosz” c. könyvünk (I. kötet) 72. paragrafusát.) Maga a lemniszkáta konkretizálja, részletezi a mikrokozmosz alakját a makrokozmosszal való kapcsolatában, ahogyan János, az Apokalipszis szerzője látta. Ezért azt a képet egyesítenünk kell a 9. ábrával, hogy új, ezoterikus teljességét megkapjuk. Maga a kép, amilyennek Dürer ábrázolta, a 4. apokaliptikus pecsét ábrázolásában lett ezoterikusan elmélyítve, amely az első, a müncheni teozófiai kongresszusra készült. Most fel is használjuk (9a ábra)

9a ábra

2.fejezet A szemlélődő ítélő- (gondolkodási) képesség

Vizsgálódásainkban egyesítve a szociológiai, szociális-politikai tematikát a módszertanival, kettős célt követünk: egyrészt hogy az elsőnek egy reális alapot adjunk, amely lehetővé teszi, hogy a változatos, szinte mindig csak félrevezető jelenségek külső fátyla mögé hatoljon a szellemi, ezoterikus eredetük és okaik megértéséhez. Ilyen értelemben a külső fenomenológia – csupán a tünetek lánca. A vizsgálódás ilyen fajtájára még azért van szükség, mivel a társadalmi szociális-politikai élet, lévén, hogy az ember alakította ki, annak részévé válik, ami számára közvetlenül adott, és benne megy végbe *leginkább a tudati léleknek*, vagyis a lélek legmagasabb tagjának *létesülése*, melyet ha birtokba veszünk, kivezet bennünket abba a szférába, ahol elkezdjük felismerni a magasabb Énünket. Ezért azok az erők is, melyek a magasabb fejlődésünket akadályozzák, különös intenzitással tudatnak magukról a korunkban éppen a szociális életben, ahol mindent súlyos, elhúzódó krízis sújt.

Másrészt, ilyen feltételek között minden lépésen „az emberi szellem leegyszerűsödésével" kell számolni, amiről Konsztantyin Merezskovszkij beszél a „Földi paradicsom" c. utópisztikus regényben. Azonkívül, miután teljesen rendelkezésére áll a „intellektuális" (digitális) gép, amely *minden*, a kultúra és civilizáció fejlődésének útjain exoterikusan felhalmozott tudást tartalmaz, az ember elkezdte elveszíteni a szellemi aktivitást, még a reflexió elemi tulajdonságait is. A humán tudományok egyszerűen elhalnak, a kultúra antikultúrába fordul. Ennek az antikultúrának az ostobaságba, teljes abszurditásba, a pszichopatológia szintjéig forduló torz jelenségei, amelyek az emberekből azonban nem váltanak ki tömeges tiltakozást, *különösen meggyőzően bizonyítják*, hogy az individuális szellem haldoklik.

Az Oroszországban a múlt század 80-as éveiben kezdődött peresztrojka [=átalakítás, átépítés] légyegét tekintve a *tudat* veszélyes átalakításának kezdete, mely átalakítás az *egész* emberiséget utolérte. Az ennek során radikálisan rosszabbra változó anyagi életkörülmények, a növekvő szociális káosz a legtöbb ember tudatát ürességben hagyja. *A világnézetért folyó harcot felváltotta a létért való harc*. Az emberek minden intellektuális erejét elnyeli a szakbarbár tevékenység, amely az emberiségnek alapjában csak az anyagi szükségleteit szolgálja. A lét „örök" kérdéseire való válasz keresésének problémája leegyszerűsödik a „pokémonvadászok" szintjéig, és úgy tűnik, most már genetikai szinten. Az utóbbi 20-30 év alatt a felismerhetetlenségig megváltozott az emberi személyiség *típusa*: kezdi elveszíteni az *individualitás* vonásait. Az értelem mindent meghatározó jelévé válik a számítógép funkcióival való virtuóz bánásmód képessége. Napjaink hősévé a hacker válik.

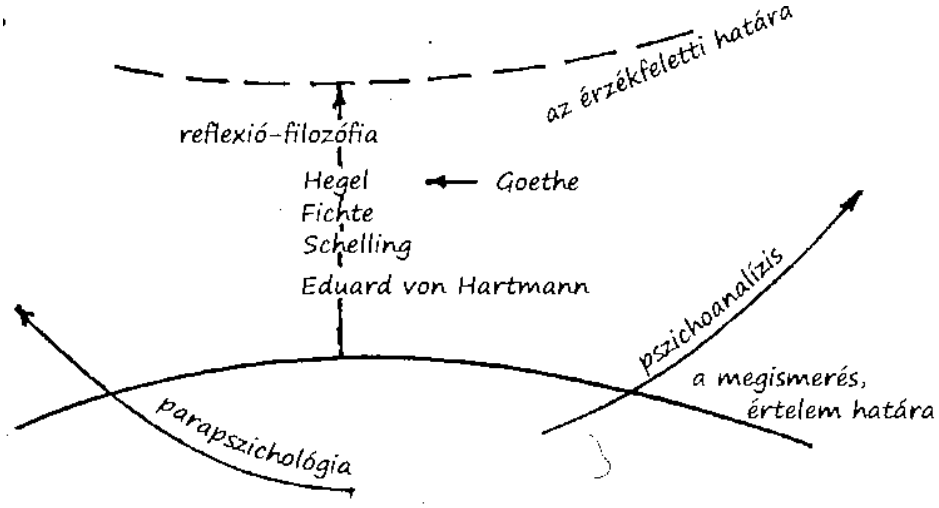
Mindez arról beszél, hogy az emberiségnek, mint a múltban sosem, szüksége van a *felébredésre*, a gondolkodás és tevékenység új módszereinek elsajátítására, melyek megállíthatják a kultúra és a civilizáció lecsúszását a régen meghaladott általános emberi csoportos tudatforma restaurációjához, visszatéríthetik az embert a hatalmas „Én vagyok"-hoz, amely először Mózesnek szólalt meg az égő csipkebokorból, később pedig, a Golgotai Misztérium bekövetkezte után minden egyes, erre hajlandó földi embernek.

A megújulás ilyen impulzusai és módszerei csak a szellemi világok új kinyilatkozásából, az Antropozófiából meríthetők, mely egy új, Fényes korszakot vezet be. Ezért minden vizsgálatunk alapját, tápláló közegét Rudolf Steiner Szellemtudománya jelenti. Emellett kétségtelen, hogy éber figyelemre szolgál az a kultúrtörténelmi folyamat, amely az előtt zajlott, mielőtt Rudolf Steiner az általános kultúra jelenségévé megtette az Antropozófiát. Benne tárul fel számunkra az individuális szellem néha valóban

hősi harca az érzéki valóság határainak túllépésére, a harc egy olyan világnézetért, amely a valóság mindkét részét képes átölelni: azt a részt is, amely az érzékelésekben és a gondolkodásban adott, és az érzékfelettit is.

Ezen az úton nagy akadályt állított fel Kant, aki a megismerés és ennek következtében a tudat határainak áthághatatlanságáról szóló kategorikus imperatívuszt állította fel. Az emberiség mintha megbotlott volna benne, és megkezdődött szellemi hanyatlása. Igaz, Kant után is történtek nagy, néha még zseniális, néha pedig törvénytelen kísérletek arra, hogy mégis áthatoljanak a „megismerhetetlen" határain. Ezek közül azt a filozófiai irányzatot választjuk ki, melyben az emberi gondolat az erő és az individualizmus legjobb kombinációját érte el. Hiszen éppen ilyen tudat szükséges a degradálódó szellemnek a fejlődés útjára való visszatéréshez.

Egy kicsi ábra segítségével megmagyarázzuk, mire is gondolunk (10. ábra). Mondhatjuk, hogy a fejlődő individuális szellem „generális" irányaként elsősorban a deutsch idealista filozófia gondolkodóinak zseniális plejádja áll előttünk, akiknek a reflexió útján, a tiszta gondolkodással végzett munkájukban sikerült megérinteniük az „eget", az érzékfeletti világ határát. Ebben az irányban különös szerepet töltött be Goethe tudománya, természettudományos módszere, amely benne az ő individuális lelki-szellemi életének empirizmusával elszakíthatatlan kapcsolatban alakult ki. Goethe egyúttal egy új ismeretelmélet alapjait is lefektette, amelyben megszüntette Kant imperatívuszát, megmutatva, hogy a megismerés határai nem abszolútak, hogy azokat csak egy egészen meghatározott, módosulni, metamorfizálódni is képes *tudatforma* állítja fel. Ahhoz viszont, hogy ilyen metamorfózist idézzünk elő, különleges viszonyban kell állnunk a gondolkodással, a gondolkodás technikájával. És ezzel rendelkezett például Hegel. Azt mondja önmagáról: „Amikor gondolkodom, a szubjektív sajátosságaimról lemondok, a tárgyba mélyedve lehetővé teszem a gondolkodásnak, hogy maga legyen tevékeny, és én rosszul gondolkodom, ha valamit magamtól teszek hozzá".[7]

10. ábra

Az, hogy a gondolkodásnak lehetősége van az önálló tevékenységre, visszafordítja azt az ember archetipikus tulajdonságához, melynek köszönhetően az ember létesülésének elejétől fogva *észlelési* alapon individualizálódik: legyen ez a táplálkozás, a légzés folyamata, az érzékszervi észlelés vagy végül a gondolatok észlelése. Az észlelés az emberben élettel rendelkezik, és akarati természetű. Ezért Hegel dialektikája Hegel számára valami egészen mást jelent, mint az absztrakt követői számára. Ők csak

[7] G.W.F. Hegel: A filozófiai tudományok enciklopédiája /Г.В.Ф. Гегель. Энциклопедия философских наук. Том I. «Наука логики». М., 1974. 124. o.

külsődlegesen sajátítják el Hegel dialektikájának formáját, de egyáltalán nem veszik észre azt a tudatformát, amelyben az megszületett.

A dialektika Hegel számára annak *tapasztalata* és képessége volt, hogy saját szellemiségét a gondolat szellemiségével kapcsolatba hozza. És ez a kapcsolatteremtés, ez a tapasztalat individualizált volt benne. Ez *szemlélődés* volt. Hegel a saját szemlélődő intellektusával gondolkodott. Önmagát a saját involút világtartalmában gondolta. Ezért természetesen az Abszolútumot gondolta.

Íme mit lehet erről Rudolf Steinernél olvasni: „Hegel értelmében az eszmét nem absztrakt módon, egy absztrakt ponthoz hasonlóan kell feltételezni. Nem, az meg van töltve, gazdag tartalmat tud önmagából létrehozni, ahhoz hasonlóan, ahogy a magban implicit módon benne van az egész növény.

Úgyhogy az eszmének, Hegel szerint, önmagából kell létrehoznia egy tartalmat, amely független a szellemtől és a természettől; és amikor ezt a tartalmat alkalmazzák, mindkettőre kell alkalmazni. Úgyhogy még azelőtt, hogy az ember a szellem és a természet jelentőségének kérdésével foglalkozik, már szert tett egy nézőpontra, amely mind az egyik, mind a másik felett áll, és azután látja a természetben az eszme manifesztációját, és látja a szellemiben az eszme kifejeződését. Így egy olyan nézőpontra kell szert tennünk, amelyen az eszme úgy fejlődik, hogy az embernek mintegy semmi köze hozzá. Az ember mélyen átadja magát egy saját (ősi) folyamatnak, a benne és belőle fejlődő eszmék világa folyamatának. Ez a nézőpont adja azt, amit hegeli értelemben a logika tudományának nevezhetünk. Benne nem szubjektummal és objektummal van dolgunk, mint az arisztotelészi logikában, hanem a szubjektum és objektum felett álló eszme önmozgásával. … Az eszme kell, hogy gondolkodjon, nem én”.[8]

Goethe, Hegeltől eltérően, figyelmét főképpen a természetben manifesztálódó eszmére irányította, és az volt a véleménye, hogy nem lehet a természet összes jelenségét egy gondolati formába bepréselni. A gondolkodó szellemnek ugyanannyira mozgékonynak és élőnek kell lennie, mint amilyen maga a természet is. És az ilyen szellem, az ilyen gondolkodás ***észlelheti*** az *érzéki, külső észlelet tárgyaiban* az eszme cselekedetét, megvalósulását. Ezért Goethe gondolkodása állandóan metamorfizálta saját fogalmait, az ő ismeretelmélete pedig morfológiai jellegre tett szert. És „a „képességünket, hogy megértsük a szerves természetet, *szemlélődő ítélőképességnek*” nevezte. Ebben „az eszme, melynek segítségével megértjük az organikust, ilyen módon lényegesen különbözik a fogalomtól, melynek segítségével a szervetlent magyarázzuk; az adott sokféleséget nem pusztán összegnek érti, hanem önmagából hívja elő a saját konkrét tartalmát. Az eszme az *adott eredménye* (általunk kiemelve – G.B.), konkrét jelenség” (GA1, 5. fejezet).

A szervetlen természetben, ahol a formák nem fejlődnek, lényegüket tekintve nem változnak, a fogalmakat az észleletekkel egyesítve, felfedezzük a *természet törvényeit* és azokkal magyarázzuk a tényeket. A szerves természetben Goethe eljut a „típus” fogalmához, amelyben *az ideajellegű és az észlelésnek adott valós egységgé váltak*. Erre a helyzetre alapozva Goethe a növényekben a formák metamorfózisát nem mint szummát, nem mint érzékileg megjelent folyamatok összességét tekintette, hanem úgy, mint önmagából önmagát a létbe előhívó erőt, melyet „entelechia”-nak nevezett (uo.). Ami a jelenségben előlép, érzéki léttel rendelkezik, de az entelechia alapelve határozza meg.

„Itt – mondja ennek kapcsán Rudolf Steiner – egy látszólagos ellentmondás keletkezik. Az organizmus magát önmagából határozza meg, tulajdonságait a feltételezett szabálynak megfelelően

[8] Kiegészítések a Rudolf Steiner Összkiadáshoz / Beiträge zur Rudolf Steiner Gesamtausgabe. Heft 30, S. 5.
A továbbiakban az ilyen hivatkozásnál a kezdőbetűt, a füzet számát és az oldalszámot adjuk meg. Jelen esetben B.30, 5.o.,

képezi, és mégis érzéki-valós. Egészen más módon jut érzéki valóságához, mint az érzéki világ más objektumai; ezért úgy tűnik, mintha nem természetes úton jött volna létre. De teljesen világos, hogy az organizmus a külső megnyilvánulásaiban ugyanúgy az érzéki világ hatásainak van alávetve, mint minden más test is. A tetőről a tégla éppúgy eshet élő, mint szervetlen testre. […] De itt előlép az emberi értelem, és az eszmében egy olyan szervezetet képez magának, amely nincs alávetve a külvilág hatásainak, hanem csak a megnevezett alapelvnek. Minden véletlen hatás, amelynek nincs kapcsolata a szervessel, mint olyannal, eközben teljesen kizárható. Ez az eszme, amely a szervezetben kizárólag a szervesnek felel meg, ez a ős-szervezet goethei eszméje, a **típus**. Ebből lehet meglátni a típus eszméjének magasabb megalapozottságát, jogosságát. Ez nemcsak egy ész-fogalom, hanem az, ami minden organizmusban igazán szerves, ami nélkül nem lehetne organizmus. Ez valami olyan, ami még reálisabb, mint bármely külön organizmus, mivel minden organizmusban felfedezhető. És a szervezet lényegét teljesebben, tisztábban fejezi ki, mint bármely különálló, speciális szervezet.

Az organizmus eszméje, mint entelechia, tevékeny, hat a szervezetben; a mi értelmünkkel elérhető formában az idea csak magának az entelechiának a lényege. Nem a tapasztalatot foglalja össze; a kapottat tapasztalatban idézi elő. Goethe ezt így fejezte ki: „A fogalom a tapasztalatok összessége, az idea a tapasztalatok eredménye, az elsőhöz észre, a másodikhoz értelemre van szükség („Kijelentések prózában", 7,2) … [A szervetlenben] sokféleséggel (Mannigfaltigkeit) van dolgunk, melyet megfigyelünk, és egységgel, melyet elgondolunk. Az organikus természetben a lény tagjai nem ilyen külső viszonyban vannak egymással. Az egység a szemlélt dologban valósággá válik, valósággá válik egyidejűleg a sokféleséggel, amellyel azonos. A megjelenő egész (organizmus) külön tagjainak viszonya valóssá vált. Konkrét megjelenéshez már nemcsak az értelmünkben jut el, hanem magában az objektumban, amelyben a sokféleséget önmagából hozza létre. A fogalom nem csupán egy szumma, egyesülés szerepet játszik, amellyel az objektum magán kívül rendelkezik, hanem teljesen *eggyé* vált vele. Amit most látunk, többé nem különbözik attól, aminek köszönhetően a látottról gondolunk; a fogalomra úgy tekintünk, mint magára az eszmére" (ugyanott). Szert tettünk a szemlélődő ítélőerőre. Ebben az esetben „a gondolkodás az eszme számára ugyanolyan jelentőségű, mint a szem a fénynek, a fül a hangnak. *A megértés szerve.* Az ilyen felfogás képes két dolgot egyesíteni, amelyeket ma egyesíthetetlennek tartanak: az empirikus módszert és az idealizmust, mint tudományos világnézetet" (GA1, 7.fejezet) [4. fejezet ford.megj.]

Az organikus természetben, a szervetlentől eltérően, ahol a lényt és a lények kölcsönhatását a rajtuk kívül álló törvények irányítják, az érzéki észleléseknek adott egység már maga a határain túlra mutat – „az általunk észlelhetőknél szélesebb meghatározásokra. Akkor a fogalmilag megérthető látható egységnek minősül". Habár a fogalom és az észlelet nem azonosak, de „a fogalom nem az érzéki sokféleségen kívüli törvény, hanem benne működő princípium. Az alapját adja, mint valami, ami áthatja, de érzékileg nem észlelhető", amit Goethe „*típusnak*" nevezett. Vele van dolga az organikus természettudománynak, ahogyan már mondtuk. De a fogalom még benne sem saját formájában van fogalomként, hanem előbb mint *típus*. „Amikor ez nem mint mindent átható princípium jelenik meg, hanem a maga fogalmi alakjában, akkor olyan mint a tudat; akkor végül megjelenik az, ami a korábbi fokokon másban van. A fogalom itt maga észleletté változik. Az öntudatos emberrel van dolgunk.

A természettörvény, a típus, a fogalom – ez lényegében három forma, melyben az ideajellegű megjelenik. A természettörvény absztrakt, az érzéki sokféleség felett áll, a szervetlen természettudományban uralkodik. Itt az idea és a valóság teljességgel szét van választva. A típus egyesíti

őket lénnyé. A szellemi ható lénnyé válik, de nem ilyenként hat. Mint ilyen, itt nincsen, de ha létének megfelelően akarják vizsgálni, akkor *érzéki-szerűnek* kell meglátni. Így van jelen az organikus természeti birodalomban. A fogalom észlelhető módon van jelen. Az emberi tudatban maga a fogalom észlelhető. A szemlélődés és az eszme egymást fedi. Ezek lényegében az az idea-jellegű, amely szemlélhető. Ezért ezen a fokon [a tudatban] a természeti alsóbb szintek létének ideális magja megjelenésre jut. Az emberi tudattal lehetővé válik, hogy ami a lét alsóbb szintjein egyszerűen van, de nem jelenik meg, *megjelenő* (általunk kiemelve – G.B.) valósággá váljon" (GA1, 16.fejezet)

*

Goethe nemcsak felfedezte az idea-jellegűt szemlélni képes erők létezését, a szemlélődő szellem létezését az emberben, hanem gyakorlatilag is tudta használni ezt az erőt, megismerve a természetet. Ugyanakkor nem jutott el az emberi szabadság szemléléséhez, olyan szemléléshez, mely *önmagát hozza létre*, mivel az önismerettel kapcsolatban egy előítélet volt benne. Nem tett különbséget a gondolkodásról való gondolkodás és a gondolatok világának szemlélése között. De Goethe eszméi a tudat morfológiájáról, az eszmék természetben való szemlélésének gyakorlati tapasztalatai, megkapva a legmélyebb sőt még ezoterikus értelmezésüket Rudolf Steiner Szellemtudományában, abban még további fejlődtek.

Mint arra a két oszlopra, amelyeken állva az Apokalipszisben Jánosnak megjelent az Angyal könyvvel a kezében, Rudolf Steiner úgy helyezett „boltozatot" Hegel és Goethe ismeretrendszereire, amelyek ezt megelőzően nem álltak összhangban. Ezzé a „boltozattá" vált *az emberi közvetlenül adott lemniszkátájába a gondoltnak a bekapcsolása, bevezetése*. Ez vált ismeretelméletének egyik alapvetésévé.

Általános filozófiai értelemben a közvetlenül adott alatt egy érzékileg észlelhető és „konkrétnak" nyilvánított egészet értenek, eltérően a csak elgondolttól, az „absztrakt"-tól. Ez a lényege annak a zsákutcának is, amelybe Kant az ismeretelméletet vezette. Nem látta, hogy kategorikusan absztraktnak határozta meg a konkrétum természetét, és ezzel egyszerűen erőszakot követett el ellene.

Tőle eltérően, Rudolf Steiner azt feltételezi, hogy az ismeretelméleti kutatások kezdetén először el kell kerülni minden absztrakt meghatározást, mindent, ami már magának a megismerésnek a területére visz, vagyis a világ közvetlenül adott, a megismerése *előtti* képét kell venni. Ily módon az ismeretelmélet első kiindulópontjának *előítélet-mentesnek* kell lenni. Rudolf Steiner ismeretelméletének a második kiindulópontja „ebben a posztulátumban áll: az adott területén kell valaminek lenni, ahol a tevékenységünk nem lebeg a pusztaságban, ahol ebbe a tevékenységbe beletartozik maga a világtartalom. A világképünkben minden más éppen olyan jellegű, hogy adottnak kell lennie, ha át akarjuk élni; csak a fogalmaknál és eszméknél fordul elő az ellenkezője is: nekünk kell létrehoznunk, ha át akarjuk élni őket. Csak a fogalmak és az eszmék adottak számunkra intellektuális szemlélődésnek nevezett formában" (GA3, 55.o.). Goethe természettudományos műveihez írt előszavai egyikében, amelynek címe „Goethei megismerési mód" még ezt írja: „Aki a gondolkodás mögött felismeri az észlelőképességet, amely az érzéki felfogást meghaladja, annak el kell ismernie, hogy ennek tárgyai ez érzéki valóság felett helyezkednek el. De a gondolkodás objektumai: ezek eszmék. Amikor a gondolkodás birtokba veszi az eszmét, akkor a világlét ősalapjával olvad össze; az ember szellemébe lép az, ami kívül hat, az ember eggyé válik a objektív valósággal annak legmagasabb potenciájában. *Az idea valóságban való látása – az ember valódi úrvacsorája*" (GA1, 125-126. o.) És korunkban az ideák „látásának" elsajátítása az ember

aktuális mindennapi feladatává vált, melynek megoldása *fajként* megváltoztatja őt. Már korábban megjegyeztük, hogy a személyiség*típusokban* az elmúlt 20-30 évben bekövetkezett markáns változások a fajváltás benyomását is keltik. Vagy jobb azt mondani, hogy „fajszerű" váltás. De ha meggondoljuk, hová vezet a „gender", akkor minden okunk megvan arra, hogy természetellenes fajváltásra számítsunk az emberi típusban.

De ezen nagyon komolyan kell a figyelmünket összpontosítani. A minket körülvevő világban, a *létünk feltételeiben* aktívan, de gyakran még erőszakosan is egyfajta ***ellen-evolúció*** valósítja meg magát, a *szabálytalanul* fejlődő hierarchikus lények törekvése, az ahrimáni és luciferi lények törekvése, akik az Isten által akart fejlődést meg akarják állítani és egy másikkal helyettesíteni, melyhez a meglévő emberiségnek csak anyagként, "nyersanyagként" kellene szolgálnia. Ezért semmi túlzás sincs abban, hogy az *ilyen szándékkal csak a személyiség faji előrehaladását lehet szembeállítani, de a személyiség magasabb fejlődése irányába*. És a probléma itt csak az, hogy ehhez az individuális szellem jelentős megfeszülésére van szükség; ami pedig az ellen-evolúciót illeti, ott minden könnyű, hiszen az úgy megy a célja felé, hogy az embert, a létét de facto különféle kényelemmel látja el. Ott elegendő csak egy: akarat nélkül csak csúszni a lejtőn, hódolni a lustaságnak, és a kényelmek iránti szeretetnek. És látjuk, milyen mértéket öltött ez a világban.

Ilyen globálisak, mélyek és komolyak azok az alapok, amelyek alapján el lehet sajátítani és *megvalósítani* a szellemtudományos ismeretelméletet. Ez ma már nem a szakemberek számára való száraz elmélet, hanem kiemelkedő gyakorlati tudománnyá vált, hiszen az embert a szemlélődő szellem birtoklásához vezeti.

Annak lehetősége, hogy ezt tegyük, evolúciós értelemben egészen új. És ez a lehetőség csak részben van az öntudatunkra bízva. Egy másik része már egy régi, természetes módon, vagyis a természet és a mögötte álló szellemek által lett előkészítve. A helyzet az, hogy a XV. századtól kezdve és a XIX. század utolsó harmadáig (a kali-juga végéig) Gábriel arkangyal erői úgy tevékenykedtek az emberi agyon, hogy benne egy „finom szervet" képeztek, amely lehetővé teszi az ideák szemlélését. „És habár ezt külső úton bizonyítani nem lehet, de mégis igaz. Akkor a homlokcsont mögött az emberben kifejlődött egy finom szerv… És most ez a szerv már létezik, legalábbis a nyugati emberek zöménél…" (GA146, 1913. 06. 01.)

Így evolúciósan, de már az öntudatos ember részvételével készül egy új, spirituális kor. És ha ezt a szervet nem használják, akkor elkezd meghalni, és akkor az ember számára a jövőjébe vezető út lezárul.

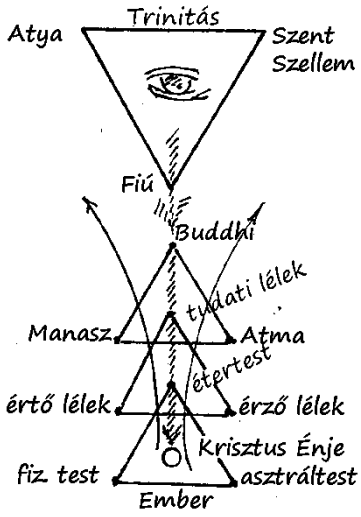
*

Tekintettel a mikrokozmosznak a makrokozmosszal való összefüggéseire és a mikrokozmosznak a makrokozmosz általi meghatározottságára, már nem nehéz megérteni, hogy a gondolkodás az ember igazi úrvacsorája. És ez a legszentebb úrvacsora, hiszen a szemlélődő ítélőképesség birtoklásának arányában magával az Isteni Világalappal úrvacsorálunk. Rudolf Steiner azt mondja, hogy az ember mint 10. Hierarchia a Szeráfok felett fog állni. És most megérthetjük, hogy miért. *Az Isteni Háromság Perszonifikált egysége a kinyilatkoztatásban a kimondhatatlan princípiumát az* ***emberi Én lényeként*** *jelentette ki.* A kali-juga végéig ez nem nyílhatott meg az ember számára, mivel az evolúció leszálló vonalán (ívén) volt, az alacsonyabb „énjének" szűkösségébe szorult. De az 1899-es évtől kezdve, a világos kor beköszöntével, ami kb. 2500 évig tart, a fejlődés minden, úgymond, akcentusa alapjaiban

megváltozik, beleértve a jó és a rossz közötti szembenállás jellegét is, amitől a rossz megnyilvánulásai manapság olyan nyugtalanítóan szokatlanná és sikeressé váltak.

Ebben a korban az emberiség az előkészítés stádiumából a legmagasabb isteni terv megvalósításának stádiumába lép át. Ilyen ez a hatalmas fordulat. De ehhez a kezdetet az Isten emberré válásának hatalmas Misztériuma adta. Rudolf Steiner erről a fordulatról a következőt mondja: „Az ég le akar tekinteni a Földre, és ehhez egy „ablakra" van szükség … ez abban a pillanatban lett kiütve, amikor Krisztus Lénye leszállt Jézus individualitásába a Jordán-keresztelőnél. És a szavak: „Íme az én szerelmetes Fiam" arra utalnak, hogy a magasabb ismét látni akarja az alacsonyabbat, hogy a magasabb nem egy légzési folyamatban akar belelépni és kilépni belőle [ahogyan ez annak köszönhetően volt, hogy Jahve belehelte az emberbe „az élet lélegzetét", és az „élő lélekké" vált, de egyszerűen szólva, még nem gondolkodóvá], hanem *gondolatokkal és képzetekkel*" (GA176, 1917. 08. 14.)

Ez csak annak köszönhetően vált lehetségessé, hogy a földi emberrel azonosuló Isten az *Atyai Világalap Énjévé vált az Ember Énjében*! („Én és az Atya egyek vagyunk") Így keletkezett először a földi élet közegében egy olyan ember, aki elérte a 10. Hierarchia méltóságát. Ezért is tudott feltámadni, áthaladva a halálon a Golgotán. Az evolúciós ciklus kezdete eközben egyesült a végével (11. ábra)

11. ábra

Meg kell próbálni behatolni ennek a jelentőségében felmérhetetlen ténynek a megértéséhez, hogy az Isten emberré válásának Misztériumával az emberi életbe valami olyan lépett be, „ami valójában az *I. hierarchiánál magasabbat* igényel (általunk kiemelve – G.B.). Az embernek csak meg kell éreznie ezt a maga hallatlanul átfogó jelentőségében, és akkor megérti, hogy eljött az idő, amikor az isteneknek túl kellett lépniük azt, amit az I. Hierarchia tartalmazott" (GA224, 1923. 04. 13.).

Az evolúciós ciklusunkat okozó ős-kinyilatkoztatás határát kellett túllépniük. A szellem halála vált ezzé a határrá, ez a halál külsőleg, úgymond, egy anyagi "porhüvely" formáját öltötte, melynek vastagsággal nem rendelkező rétegén túlra egyetlen szellem sem léphetett. És az ember erre a határra lett állítva. Lénye, fejlődése a legközvetlenebb kapcsolatba került a halál problémájával. Ő, mint a világegyetemet benépesítő lények egyike, ebben az értelemben egyedülállóvá vált. Egyedül ő tapasztalta meg többször, és a magasabb tudatával tudta, hogy a halál egy metamorfózis, de olyan, amely csak visszaviszi őt a szellemi világ múltjába. Ezt a határt mint nem-létet megszüntetni, az Atyai Világalap összegységét az Ő kinyilatkoztatásában is helyreállítani csak – engedjék meg ezt a fogalmazást – *ketten*

tudták: a Fiút a világba küldő Atyai Világalap és a földi ember. Ez utóbbinak részesülnie kellett a hierarchikus lények valódi szubsztancialitásában, akik intelligibilisek, vagyis *a gondolat szubsztanciájából állnak*. De eközben még rendelkeznie kellett az Atyai Világalap kiváltságával is: a szabadsággal, beleértve a jó és a rossz, a feltámadás és a halál közötti választás szabadságát. Ez azt jelenti, hogy részesülnie kellett az Atyai Világalap *szubsztanciájában*. Ez akkor vált számára megvalósíthatóvá, amikor képes lett ezt mondani magának: „Nem én, hanem maga Krisztus énbennem.”. Csak a szemlélődő gondolkodás teszi elsőként lehetővé, hogy ezt ne misztikusan, ne szentimentálisan, ne csupán érzésben, hanem az Énben: „***etikai individualizmusban***” tegye.

A Golgotai Misztérium után, mondja Rudolf Steiner, az első Hierarchia egy magasabb területre emelkedett, vagyis a Szentháromság területére, objektivizálta az ős-kinyilatkoztatást, fölé került. Ennek köszönhetően a legmagasabb Szubjektum, az Atyai Világalap az ős-kinyilatkoztatást teljes egészében az alsóbb szubjektum, az ember objektumává tette. Mostantól fogva az ős-kinyilatkoztatás az ember által fog visszatérni a kimondhatatlanba, és az ember benne fogja megvalósítani istenszerűségét. A szemlélődő szellem e folyamat megvalósításának csak az elkezdését teszi lehetővé, és ezen a szinten sok mindent elérhetünk pusztán az ilyen hatalmas feladat megértésével.

A megvalósítás pedig a módszer ismeretét igényli. És a Szellemtudomány ad nekünk ilyen módszert: egyrészt, *magas szinten megújítja a beavatás tudományát, másrészt exoterikusan rámutat az ismeretelmélet új fő alapelveire*. Az ezeken való munka során úgy tűnik, elég részletesen sikerült megértenünk a tudat morfológiájának felépítését és dinamikáját, ahogyan ez a tudat felemelkedik a reflexiótól a szemlélődésig. Ezt már sokszor leírtuk a könyveinkben, és most újra megtesszük. A mi értelmezésünk fő előnye a konkrétsága, ami valójában értéke minden módszernek.

***

Az „Én” a külső észlelések világával szemben áll a belsőjével. És ha a teremtés erői elég erősek lennének benne, akkor megszüntetve a külső valóságot, mint saját ellentétét, azt újból megteremtené, ahogyan ezt a kozmikus intelligenciák teszik a természeti birodalmakban. Akkor az ember számára is megvalósítható lenne az, amit Schelling így fogalmazott meg: „megismerni a természetet azt jelenti, hogy megteremteni a természetet”.

De a tiszta gondolkodásban semmi sem zavarja a szubjektumot, hogy megteremtse saját „énjének” természetét. Ez annál valóságosabb lesz, minél jobban hasonlít a gondolkodási folyamat az érzékszervi észleléseken alapuló képzetek folyamatához, vagyis *észlelővé* válik.

Filozofálva, a tiszta gondolkodás elemében közlekedni Hegelnél a szellem természetes állapota volt, de filozófiája a tiszta tükrözés szférájában maradva az emberi gondolkodó tudatot csak a két világ, az érzéki és az érzékfeletti határára vezette. Az antropozófia pedig azt tanítja, hogyan kell ezt a határt átlépni, *nem megszakítva ugyanakkor a kapcsolatot a gondolkodó tudat szférájával*, a gondolkodás különös aktivizálása útján, amely kezdetben a dialektikus módszer szerint halad, de ezután mindkettőjüknek: a módszernek és magának a gondolkodásnak is a metamorfózisa következhet be – ha még egy kicsit más minőségben is, de követjük Hegel meghatározását, amelyet a dialektikus módszernek ad, mégpedig hogy ennek köszönhetően végbemegy „egy immanens átmenet az egyik meghatározásból a

másikba, amelyben észrevehető, hogy az értelemnek ezek a meghatározásai egyoldalúak, korlátozottak, vagyis önmaguk tagadását tartalmazzák”.[9]

Ha egy lépéssel továbblépünk ebben az irányban, akkor felfedezzük magunkban magának a gondolkodó értelemnek azt a szükségletét, hogy magát is immanens módon tagadja, amivel a korlátozottsága feloldódik, és megnyílnak az Én számára az idea-jellegű észlelésének, a szemlélődésnek a kapui. Ez az általunk végrehajtott lépés kiterjed úgy a jövőbe, mint a múltba is, de itt már az antropozófiai *ontológia* szférájába kerülünk, amely evolucionista módon tanulmányozza az értelem dialektikus meghatározásainak természetét úgy, hogy feltárja a mögötte álló metamorfózisok jellegét, melyek egykor a világ materializációjához vezettek, de amelyek már a jelenben és a jövőben már a dematerializációra, az anyagi világ átszellemiesítésére törekszenek. Az eszmék mint intelligibilis lények a világ evolúciójának folyamatában leereszkednek az absztrakció szintjéig, aztán ismét az Abszolútumban lévő saját valójukhoz törekszenek, és ez határozza meg létük dialektikus formáját, permanens megszűnésüket.

Hegel logikájának az Antropozófia ismeretelméletével való még egy összhangja abban áll, hogy ez utóbbiban jelen van a törekvés, hogy eljusson a saját kiindulópontjához, hogy elérje Hegel szavaival a „saját fogalmának fogalmát”, a minden előfeltételezéstől szabad kezdetet, ami nélkül a szellem szabadságára, és ezzel együtt az ember valódi teremtésre való képességére vonatkozó kérdés hiábavaló marad. A tudományba lépve, írja Hegel, le kell mondani minden előfeltevésről, előítéletről, melyeket akár előfeltevésekből vagy előítéletekből, de akár *képzetből* vagy *gondolkodásból* merítünk, – az ilyen feladat csak úgy teljesíthető, ha az ember elhatározza, hogy „egyedül a tiszta gondolkodásra vágyik" (uo. 91. o.). Hegel az ilyen feladattal nem teljesen boldogult, de épp ezt oldotta meg Rudolf Steiner „Igazság és tudomány” és „A szabadság filozófiája” c. művében.

Az evolucionizmus elvének az ismeretelméletbe való bevezetése lehetővé teszi, hogy mindkettő határait és tudományos lehetőségeit hatékonyan előremozdítsuk. Éppen ezen az úton lehet legmeggyőzőbb módon eljutni az érzéki és az érzékfeletti valóságok egyesítéséhez. A tudomány kezdetének, a filozofálás kezdetének kérdése pedig ugyanaz, mint az emberi Én individuális evolúciójának a kezdetére, az önmaga általi meghatározottságra [самообусловленность], a szabadságára vonatkozó kérdés. Ebben a kérdésben a lényeg annak az elemnek a megtalálása, amely az emberi szellemi filogenezis gyümölcseként kezd ettől a filogenezistől megszabadulni, önrendelkezni, önmagában megállni, aztán pedig ezt a filogenezist előidézni – először a megismerésben, majd a *létben* is. Ugyanakkor még egyszer le kell szögezni, hogy nem a világ teremtéséről beszélünk, hanem annak megismeréséről, és különösen megjegyezzük: egy *szabad szubjektum megteremtéséről*. És hogy ez utóbbi mire képes – erről majd később lesz szó.

Rudolf Steiner feltételezi, hogy a keresett elem abban a pillanatban jelenik meg, amikor az ember elkezd „gondolkodni a gondolkodásról". Ennek köszönhetően az embernek a részvétele nélkül adott világban még egy, tökéletesen különös adottság képződik, melyet maga az ember hoz létre. Rudolf Steiner – ismételjük meg még egyszer – így írja le ezt az adottságot: „A világképünkben minden más éppen olyan jellegű, hogy *adottnak* kell lennie, ha meg akarjuk tapasztalni; csak a fogalmaknál és eszméknél fordul elő még az ellenkezője is: *nekünk kell létrehoznunk, ha meg akarjuk azokat tapasztalni*” (GA3, 55.o.) Ez az adottság éppen az ismeretelmélet kezdetének értelmében elsődleges, mivel számunkra a forma és tartalom egységében lép elő, és eközben bármilyen meghatározást mellőz. „Intellektuális

[9] A filozófiai tudományok enciklopédiája. Энциклопедия философских наук. M., 1974, 1.kötet, 206.o.

szemlélődésben" jelenik meg számunkra, önmagából hozva létre magát. Így születik a „valódi tudat", amely csak akkor létezik, „amikor önmagát valósítja meg" (uo. 68.o.).

Az a mód, ahogyan a tudat kategóriájának tartalma az Antropozófiában feltárul, megkönnyíti a létéről való kérdés eldöntését. Az első forma, melyben a tudat magát öntudatként valósítja meg az emberi szellem ontogenezisében: a logikai. A dialektika a logikának olyan létet ad, amilyen az eszmék önmozgása.

A dialektikus triád: a tézis, antitézis és szintézis segítségével halad a gondolkodó tudat. A tagadás princípiuma immanens módon megtalálható bennük. Ősforrása az őskinyilatkoztatás csúccsal egyszer felfelé, másszor lefelé irányuló háromszöge. Az őskinyilatkoztatás ilyen kettős konstellációja *minden* létesülés univerzális törvényét ábrázolja. A gondolkodás dialektikájában is hat absztrakt formájában.

Nem túlzás azt mondani, hogy *az első három eon dialektikus triádja a földi eonban az ember Én-tudata számára az ő dialektikus gondolatformáinak triádjaként jelenik meg*.

A dialektikus triádok felépítésével egy objektum jön létre, az idea-jellegű észlelések szemlélésének tárgya, nem pedig csak a megismerés eleme. Az észlelésnek pedig a neki megfelelő fogalomra van szüksége. Itt, kétségtelenül, lehetne haladni a dialektikus triádok végtelen egymáshoz való fűzésének útján. Ilyen az intellektuális megismerés. De az első gondolatforma intellektuális levezetése után meg lehet változtatni a gondolkodás módszerét, el lehet utasítani a reflexiót. Ez pedig azt jelenti, hogy az ember üres tudatban van. Ilyen feladattal általában a meditatív gyakorlatban lehet találkozni. A gondolkodó tudat általunk leírt metamorfózis-ciklusában e feladat megoldásának úgymond a küszöbén találjuk magunkat.

A feladatnak morális összetevője van. Miért ilyen nehéz az embernek üres tudatot előidéznie magában? A saját egocentrizmusa miatt. Számára a nem-gondolkodás legalább valamilyen formában: asszociatív módon, vagy egyfajta gondolati fátyollal ráncigálva az önmagától haladó érzésáramlatot – ez elalvást vagy halált jelent. De egy új feladat fényében: a gondolkodást kommunióként átélni – feltétlenül emlékezni kell arra, hogy a kommunió egyik összetevő része az *áldozathozatal*. És ennek a feladatnak a megértését az Isten által a Golgotán végrehajtott hatalmas áldozatból kiindulva kell elkezdeni.

A Golgotai Misztérium Krisztus negyedik áldozata volt, melyet közvetlenül a földön hozott meg. (A három másikat a kozmoszban hozta meg a „nátáni lélekkel" kapcsolatban; itt ezt a témát nem érintjük.) És ez úgymond *csomóponti* áldozat volt, amely a Golgotai Misztériumot előkészítő stádiumot metamorfizálta a megvalósításának és a további emberi evolúcióba való bevezetésének stádiumába. Ez az áldozat abszolút minden világviszonyt megváltoztatott, de az emberi tudatig csak a modern, Atlantisz utáni 5. kultúrkorszakban ér el annak megértése, hogy akkor az emberi fejlődés minden törvénye *váltáson* ment át, hogy az emberi éntudatba, amely keletkezését az anyagi világnak köszönheti, bele lett pecsételve a hierarchikus princípium. Ezentúl ki kell fejlesztenie magában a szemlélődésnek, az idea-jellegű észlelésének képességét, és ehhez a tagadás princípiumát a megismerés objektumával való azonosulás princípiumába kell metamorfizálnia az *iránta való szeretetből*. Ez az alap ahhoz, hogy a dialektikus logika a goethei logikában folytatódjon.

A gondolat már a dialektikus triádon belül is a metamorfózis elve szerint mozog; a gondolat triádjának határain való kilépést egy törvény zavarja: az „én" kialakulásának *centripetális* elve. Ezért a lett [ставшее, gewordene], az alacsonyabb „énnek" meg kell valósítania – amivel az ember evolúciójának

fő feladata oldódik meg – „Krisztus utánzását”, egy új törvényt kell oda bevinnie, ahol az Atyai princípium, a dialektika uralkodik. A megismerésben döntenie kell, hogy áldozatot hoz, a Hierarchiák elvének megfelelően kezd cselekedni. Ilyen lehetőségre az „én” annak köszönhetően tesz szert, hogy a gondolkodás teljes egészében az emberhez tartozik, és *feláldozni csak azt lehet, amivel teljesen rendelkezik*. Az ember az Atyai (dialektikus) princípium és a az embert a szellemi felébredéshez vezető Szent Szellem princípiuma közötti „kapcsolat alapjává” (Fichte) válik, és akkor gondolkodásban egyesül a lét princípiumával. A meghozott áldozatért való hálából az idea megjelenik a szubjektumnak idea-jellegű észlelésben. Ellentmondásmentesen összeolvad a léttel, és ezért részesévé válik a kezdeti egységnek, amely csak ideiglenesen mutatkozott számára kettősségben: észlelésben és gondolkodásban.

Az üres tudat előidézéséhez áldozatot kell hozni: a tudatnak nemcsak az összes tartalmát kell *megszüntetni*[*]*, hanem magát az „ént” is*. Akkor egy összeolvadás következik, az eszme-fogalomnak az eszme-észleléssel való azonosulása. Az ember úgy kezd gondolkodni, ahogyan a magasabb lények gondolkodnak. Hiszen az ő gondolkodásukat *szeretet* tölti be az észlelő gondolkodás objektuma iránt. Az objektumot *önmagáért* szeretik. Ezért tudják egyesíteni azt a saját lényükkel, be tudnak töltekezni annak tartalmával, másrészt be tudják tölteni saját szubsztancionális tudatukkal, fokozatosan felemelve azt.

* [Az orosz „снимать” (német „aufheben”) szónak itt és a továbbiakban a „megszüntet” fordítását használjuk, de a szónak a szünet szóval való rokonsága értelmében. ford. megj.]

A legmagasabbhoz fordulva és azonosulva vele, betöltekezve vele, a Hierarchiák maguk felemelkednek a tudat magasabb fokaira. Ezért „Isten: szeretet”. És Isten az embert Önmagával, a Saját tudatával-létével betöltve, nem kioltja az ember Énjét, hanem felemeli.

Az absztrakt-logikai egocentrizmusra hajlamos. Ezért könnyen Ahrimán zsákmányává válhat, aki már a távoli múltban egoista módon, a „*kisajátítás*” elve alapján egyesült a kozmikus intelligenciával, és törekszik az ember által szabad rendelkezésre kapott intelligencián, mint a kozmoszból kapott ajándékon keresztül, hozzáférést kapni az emberi lélekhez, és az emberi intellektust a sajátjához hasonlóvá tenni, hogy az ember az intellektusban, mint hideg, szeretet-vesztett automatizmusban éljen, és végül a gondolkodásban veszítse el magát, a saját individualitását.

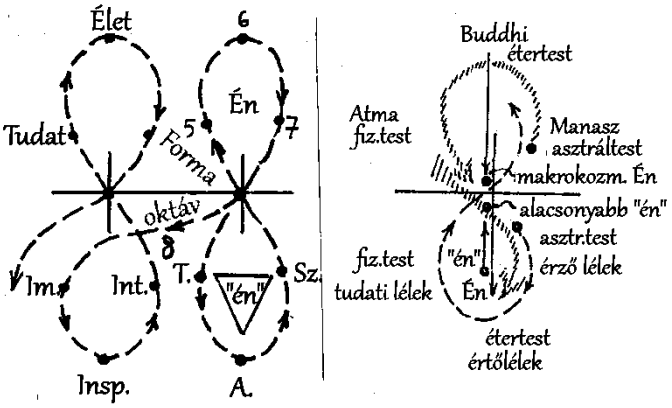
Hogy a metamorfizálódó gondolkodás lemniszkátájának 3. eleméből az 5. elemhez hatoljunk, hogy a lemniszkáta felső hurokjába lépjünk be, meg kell próbálni a *dialektikus triádot* nem az alsóbb „énből”, hanem mintegy a „környezetből”, a magasabb Énünkből *észlelni*. A gondolkodás *módjának* ilyen változási aktusa kezdetben (érzésben is és gondolkodásban is) hallgatag várakozásban, később pedig a minden érzékiségtől és fogalmiságtól való megszabadulásban fejeződik ki. És így az elgondolt észleléséhez való átmenet következik be. Ez csak *üres tudatban* jelenhet meg, *az éberség megőrzése mellett*. A továbbiakban, amikor a szemlélődés ilyen tapasztalata megerősödik, akkor az ember felemelkedik magasabb tudatának első fokához, az imaginatív tudathoz, melyben érzékfeletti lények észlelése tárul fel.

A logikai metamorfózis 4. láncszemének elmélyítése, megerősítése megváltoztatja az idea-jellegű észlelésének: az 5. láncszemnek a természetét:

A 4. láncszemben megvalósuló szemlélődés azzal készül elő, hogy az ember megtanul tisztán gondolkodni, gondolkodni a gondolkodásról, ahol az észlelés objektuma szintén a gondolat, az észlelés

*

többi szerve pedig ki van kapcsolva. Aztán az akarat megerősítésével megáll maga a gondolkodási folyamat is; akkor az 5. fokon egymást követően imaginatív, inspiratív és intuitív észlelések nyílhatnak meg. Ezek későbbi *individualizálása* – ez már a 6. fok – idővel oda vezet, hogy az ember egész fizikai teste átalakul. Belőle emelkedik fel a fizikai test szellemi ősképe, a „fantom" vagy Szellemember.

12. ábra

A keresztény-rózsakeresztes beavatásban, melyet az Antropozófia az ember *modern* szellemi konstellációjával kapcsolatban kidolgoz, a mi logikai metamorfózisunk 6. fokát „a bölcsek köve feletti munkának" nevezik, továbbá „a mikrokozmosz és a Makrokozmosz viszonyai megismerésének". (A lemniszkátánk hetedik fokának neve: „eggyé válás a Makrokozmosszal"; l. „Szellemtudomány körvonala", GA13; 393.o.)

A keresztény-rózsakeresztes beavatási út hetedik foka túllép a mi logikai sorunk határain. Ha zenei képet veszünk, akkor az oktávjának, a 8. fokának felel meg, és így hívják: „Istenben való üdvösség" vagy „az előző tapasztalatok összességének átélése mint lelki alaphangulat" (uo.)

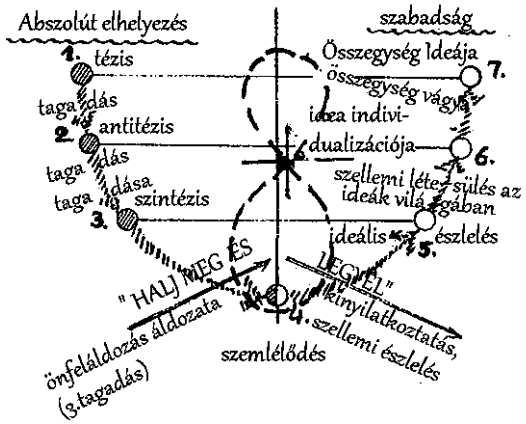
És most kismértékben sem kell, hogy ámulatba essünk azon a következtetésen, hogy a beavatás útja minden korban az evolúció törvényeire épül. Aki ilyen úton halad, az saját felső fejlődését valósítja meg az egyetemes fejlődésen belül. A Misztériumok pedig olyan központok, melyekből az Istenivel való kapcsolatuk révén az evolúció szellemi, spirituális összetevőinek beavatottak általi tudatos impulzálása valósul meg, vagyis az evolúció felemelkedő, szubjektív részének impulzálása, amely a fajok, a természet evolúcióján belül egy magasabb természetet alkot: ezek a kulturális, szociális, politikai és gazdasági élet fenoménjai.

Az individuálisan akart, tiszta gondolkodással kezdve az ember a továbbiakban mikrokozmikusan meg tudja valósítani magában a hét eonon át haladó makrokozmikus metamorfózisok egész sorát. Ezt úgy teszi, hogy már az absztrakció szintjén előidézi a gondolatok mozgását a minden fejlődés elvét kifejező héttagú metamorfózis törvényei alapján. A gondolkodási ciklus elemei közötti kapcsolatok ebben az esetben mikropralaya jellegűek, mivel *az elemek metamorfózisa a mentális szintre való távozásukat jelenti, ami után ismét visszatérnek a fenoménok világába*. Asztrális szinten csak az elemek között ható törvények váltása megy végbe, *nem pedig az elemek változása*. Az új törvény hatása alatt az elem meg is változik.

Az eszme dialektikus metamorfózisát előidéző törvények ismertek. A tézist az antitézissel a tagadás egyesíti; az antitézist a szintézissel a tagadás tagadása egyesíti. Így a növények világában a talaj tagadja a magot, és amikor a mag tagadása tagadásra kerül, akkor képződik a gyökérrel rendelkező hajtás: a mag és

a talaj szintézise. A mag tagadása pedig amiatt van, mivel benne megszűnt alakban jelen van az „ég”, az elmúlt növekedés és érés ege.

A reflexiótól a szemlélődéshez való továbblépéshez a szokásos gondolati intuíción kívül ki kell fejleszteni a magasabb Én előérzetét. Éppen ő az, aki a gondolkodás szubjektumát őrzi, amikor az még egy tagadást hajt végre: önmagának, mint a fogalmakban gondolkodó „énnek” a tagadását. Akkor tiszta érzékiségben jelenik meg a magasabb Én. Ő törvényszerűen lehetővé teszi a gondolkodási folyamatot a másik oldalon, ahol állandó teremtés folyik. A goethei „halj meg és legyél” rendkívül lakonikusan írja le a 3., 4. és 5. elemek közötti kapcsolatot. Az azonosulás, a szintézis, a szeretet erejétől hajtva a gondolkodó szubjektum felemelkedik a 4. elemtől a 7. elemig (13. ábra).

13. ábra

Meg kell jegyezni, hogy a zenei hangközök is a „pralaya” természetét tartalmazzák a hangok „manvantaráihoz” képest. És csak kettőjük összességéből képződik a hangsor. Az általunk felfedezett törvényszerűségnek van egy látható képe is. Az első Goetheanum nagytermének oszlopfőire gondolunk, melyek a hét nagy, planetáris manvantarát fejezik ki. A kiskupola oszlopfői a Nagy Pralayák állapotát fejezik ki.

A létesülés összes mozgatóereje a pralayákban rejlik. A manvantarák a létesülés fenomenológiáját fejezik ki. A pralayákban a legmagasabb Én uralkodik: az Isteni akarat a *közvetlen* megjelenésében. A transzcendens és az immanens viszonya a pralaya és a manvantara viszonya. A pralayában a forma azonosul a tartalommal, az objektum szubjektummá válik.

Még azt is lehet mondani, hogy a pralaya tisztán *morális* állapot. A logikai-imaginatív ciklus esetében a „pralayák" megvalósulásukban a gondolkodó szubjektum erkölcsi tökéletessége mértékének, a legmagasabb Énhez való viszonyának, a legfelsőbb lét világába való következetes belépésre való képességének köszönhetők. A *logikai lelkiismeret* az a minőség, mely nélkül az absztrakt határait nem lehet legyőzni. A másik szükséges minőség a *megismerés egoizmusának* legyőzési útján érhető el. A két megjelölt minőség jelenléte esetén az ember számára a lélek legmagasabb tagja, a tudati lélek és a szellem legalacsonyabb tagja, a Szellemén (Manasz) határán a szemlélődésben morális intuíciók nyílnak meg (ezekről a következő fejezetben lesz szó). Ők adják a folyamatos tudat, a szellemi és morális autonómia és a szabadság első fokát. Aki ezeket elérte, az Én-tudatát a pralaya állapotában is meg tudja őrizni. Krisztus megjelenése lényegében a Nagy Pralaya megjelenése a földi manvantarában. Ezért is hangzik: „Isten: Szeretet”.

A gondolkodó és szerető ember Istennek részese. Akkor a Bölcsességnek a Szeretettel, a tudatnak az élettel való egyesülésének az útján áll. Individuálisan helyreállítja magában az ember kezdeti alakját – az isteni hasonlatosságot, magából „új Ádámot" teremt – az Ábel- és Káin-princípiumok legmagasabb szintézisét az emberben. Az ilyen ember valóban minden dolog mértéke. A világfejlődés törvényei átkerülnek belé. *A világ evolúciója, miután őt létrehozta, ezentúl belőle fog megszületni.* A mikrokozmosz fogja építeni a Makrokozmoszt.

*

Az ember individuális létesülése a Föld-eonban a jelen ideig két ellentétes irányban haladt, egyrészt az embernek a szellemből való kiesése, szellemi *leereszkedés* volt, másrészt, ha az individuális szellem születése szempontjából ítélünk, akkor *felemelkedés*. És ez egy bonyolult, kockázattól sem mentes folyamat volt.

Ha képi gondolkodáshoz folyamodunk, akkor az embernek az alacsonyabb „én" által megvalósított logikai-dialektikus tevékenységét, mely lényegében egocentrikus, egy lovas munkájához lehet hasonlítani, aki sétáltatja a lovat, hosszú pórázon tartva és körbe-körbe való futásra kényszerítve. Ha megrövidíti a pórázt, korlátozza a ló számára a mozgási lehetőséget, meghosszabbítva azt kockáztatja, hogy nem boldogul a centrifugális erővel, amely erő lerombolja a körmozgást, és a ló akkor ismeretlen irányba fut el, az „én" kontrollja elvész fölötte.

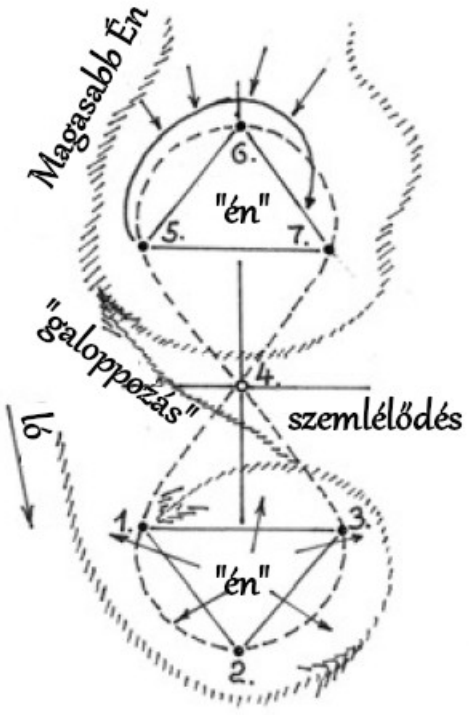
Az igazi dialektikus tudja és tapasztalja, hogy a gondolkodás önmozgással rendelkezik, az „én" feladata pedig az, hogy az önmozgást irányítsa. Egyfajta táguló és összehúzódó spirál a gondolkodás logikai menete, melyet a kis „én" irányít. Ez utóbbitól egy meghatározott koncentrációs erőt, szilárdságot igényel, hogy az ilyen folyamatnak lehetőséget adjon végbemenni, és kontroll alatt is tartsa. Maga a folyamat állandó immanens megszűnések útján halad. A ló esetében ez a statika és dinamika momentumainak kölcsönös váltakozása. A ló mozgási körének középpontjában lévő lovas a lóval folyamatos kölcsönös megszűnési viszonyban van, melynek köszönhetően a ló körkörösen mozog.

Így a gondolat objektív önmozgásának princípiuma átmegy az emberre és a gondolkodás kegyelmének köszönhetően létező én-tudata princípiumává válik. Ilyen a szellem és az anyag egykor a Világegyetemben keletkezett szembenállásának utolsó eredménye, amely az emberbe leereszkedett. Ennek gyümölcse lett az öntudatos emberi személyiség lett.

Azonban egy új feladat áll előttünk, melyet a felemelkedés szükségessége idéz elő. „Lovasunknak" most fel kell ülnie a lóra, és rajta kell lovagolnia. Ez gyökeres módon megváltoztatja az „énje" létezésének és tevékenységének korábbi feltételeit. Először is, eltűnik az „én" és a ló közötti korábbi ellentét. Ezt az ellentétet a közvetlen egoizmus idézte elő. Most a lovasnak a lóra úgy kell gondolnia, mint önmagára, eggyé kell vele olvadnia, különösen vad galopp idején, nemhogy rögös terepen. Emlékezzünk itt még az üldözéstől menekülő lovas állapotára, aki könyörög a lónak, hogy ne hagyja őt cserben, és teljesen elengedi a gyeplőt, a ló ösztönére, vagyis magasabb tudatára hagyatkozva.

Ez a kép segíteni tud nekünk megérteni az átmenetet a héttagú gondolkodási ciklus 4. eleméhez, az üres tudathoz. Ezt megtéve, már az *ontológiai hármasság* világába lépünk, melyben a dialektikus megszűnés elvét valami egészen más váltja fel. Az ellentét a szubjektum és az objektum (a gondolkodásé) között megmarad, de ezek összeolvadni törekszenek. Valami hasonló jellemzi a tézis és antitézis

szembenállását a dialektikus triádban, ahol a megszűnés princípiuma részben szintén ontológiai, de nagyon magas szellemi értelemben, ezért a gondolat dialektikus önmozgását transzcendensnek kell elismerni a gondolkodó szubjektum irányában. Most ugyanakkor ez a transzcendencia a gondolkodás szubjektumát nem absztrakt módon tölti be. Elkezdi érezni a gondoltat, az felébreszti az akaratát, tevékenység indítékává válva. Egy szóval, a korábbi *szembenállás* helyébe egy olyan *viszony* lép, amely a magasabb lényeket jellemzi: ők a viszonyokban egymásba olvadnak, de magukat el nem veszítve. Így ad hírt magáról a szemlélődésben gondolkodó szubjektum számára a magasabb Énjének transzcendenciája (14. ábra). Eközben az ontológiai triádban az alacsonyabb „én” tevékenysége ismét fellobban, de úgy, hogy a magasabb Én úgymond „pórázon” tartja. A reflexió ismét működésbe lép, mihelyst az ítélet (szintézis), miután a szemlélődés folyamatán áthaladt, nem reflexív módon, hanem érzéki-ideális módon lett észlelve a lemniszkáta 5. elemében.

14. ábra

Ebben a munkában a dialektikus elv megint csak nem szűnik meg, hanem új formában jelenik meg, amely egy bizonyos értelemben az absztraktban való formájának fordítottja.

Most tézisként valami *egyetemes* jelenik meg, mint tartalom, melyben részlegesen a saját magasabb lénye jelenik meg az embernek. Hiszen a magasabb Énnel való ideális észlelés is ennek az Énnek a része. És habár eközben minden egy gondolati, megismerhető tartalom burkában jelenik meg, ugyanakkor már nem ez a fontos, hanem a magasabb Én által hordozott egyetemesség megtapasztalása. Az 5. elemhez ezért *individuális* viszonyt kell kidolgozni. És ebben az individualizálásban ismét jelen van az alacsonyabb „én”. Hiszen az 5. elem a fogalmi gondolkodás szférájában található.

Hogy megértsük, miben áll e fenomén sajátossága, vegyünk egy példát a képzőművészet területéről. A művész megfigyeli a valóságot (úgy a külsőt, mint a belsőt), vázlatokat, számtalan skiccet készít róla.

És mindebben az értelem dominál. De ebben a folyamatban egyszer csak sikerül neki meggyengítenie az alacsonyabb „én” szerepét, és akkor az alulról felemelkedő tapasztalatát egy pillanatra a magasabb szellem, a művész magasabb Énje világítja meg. Ezt zseniális sejtésként éli át, és elkezdi azt az érzéki világban megtestesíteni. Egy zseniális festészeti alkotás jön létre. Benne mindenütt láthatók a vázlatokkal való munka nyomai, és ugyanakkor ez már valami egészen más. Megjelenésének *módjában* más. Ez a megjelenés a művész magasabb lényének része. De először nem ismeri fel benne önmagát. Meghallgatja más emberek véleményét az alkotásáról, és így hétköznapi „énjével” fokozatosan azonosítja magát az alkotásával, azzal egy egészet képez.

Valami hasonlóval van dolgunk, ha elsajátítjuk a gondolkodásnak a héttagú metamorfózis törvénye alapján megvalósuló művészetét. A lemniszkáta felső triádjában szemben áll a magasabb Én az alacsonyabbnak való megjelenésében és az individuális alacsonyabb „én”. De ezek nem tagadják egymást, nem szünteti meg egyik a másikat, hanem összeolvadnak, azonosulnak egymással, *az individuálisnak (6. elem) az egyetemessel* való szintézisére jutnak. Akkor keletkezik a 7. elem és a gondolkodás hételemű lemniszkátája lezárul. Ezután felemelkedik az oktávhoz, lefektetve a következő lemniszkáta kezdetét (tézis).

*

A logikusan átgondolt eszme, miután átment a szemlélődésen, ismét megnyilvánul, „átgondolttá” válik, és az alacsonyabb „énünk” számára a magasabb Énünk jeleníti meg. A magasabb individualitásunk manifesztációja az alacsonyabb határai között. Így érintkezünk önmagunkban a valódi individuális princípiumunkkal. És akkor érthető lesz, hogy a valódi individuális gondolkodási folyamatunk a lemniszkáta felső hurkában van, ahol, nevezzük ezt így: a „***létező dialektikája***” működik.

Az alacsonyabb „én”, ha helyesen gondolkodik, az objektív gondolkodásnak csak az eszköze. Csak „tükröző”, a szemlélőt tükrözi. Valóban hasonlít a tükörre, csak összegyűjti magába a sokféleség elemeit egyfajta képpé. A lemniszkáta felső hurkának triádjában az alacsonyabb „én” feladata, hogy objektív és egyidejűleg *személyes* viszonyt találjon a ideális észlelés tárgyához (5. elem), és befogadva azt, az ember szellemi organizmusának részévé tegye, úgymond „megemésszе” azt, mint a szellemi táplálék tárgyát, gondolkodással, érzéssel és akarattal.

Ha a gondolkodásban akarattal gyengítjük az alacsonyabb „ént”, akkor bizonyos értelemben magunkba húzzuk a magasabb Énünket, aztán az alacsonyabb „énnel” tudatosítjuk és átéljük a bennünk megvalósult jelenlétét. Ez hasonlít egy mikromegvilágosodáshoz, és ezért a gondolkodás művészi alkotás jellegét ölti. Benne az egységes bölcsesség a férfi jellegűből felemelkedik a nőibe és ismét visszatér a férfi jellegűbe.

A tudattal való ilyen munka hasonlóvá válik a kozmikus intelligencia világában való gondolkodás jellegéhez, ahol a gondolkodás egyik összetevője szubsztanciálisan megnyitja magát a másikban, mint az ő magasabbja. A lények együttgondolkodása ott egyidejűleg az individuális növekedésüket is jelenti.

A gondolkodó emberben ez úgy megy végbe, hogy a Küszöbön (lényegében az érzékfeletti küszöbén), a 4. elemben, a magasabb Én megszünteti az alacsonyabbat. De, mint a dialektikus triádban is, itt sem a korábbi megsemmisítése megy végbe, hanem a metamorfózisa. Ha egyszerűen csak eltörlésre kerülne, akkor csak a magasabb Én diadalmaskodna olyan állapotban, melyben az ember még nem képes

megőrizni az öntudatát. Minden megint csak azzal végződne, hogy az ember elaludna. Ezért a gnoszeológiai lemniszkátán való haladás során (a metszéspontján való áthaladás után) létrejön az 5. elem, amely a *szintézis metamorfizált gondolatformája, és nem imagináció*. De *nem antitézis által lett metamorfizálva, hanem az Énben zajló folyamat által*.

Éppen azért, mivel a 4. elem küszöbén túl nem imaginatív (tisztán érzékfeletti), hanem szemlélő gondolkodó tudati forma vár minket, az egész gnoszeológiai lemniszkáta szubsztanciájaként egy meghatározott *elgondolt* tartalmat veszünk (itt különösen hasznos „A szabadság filozófiája" tartalmával gyakorolni).

Bonyolult manipulációkat hajtunk végre ezzel a szubsztanciával, nem mondunk le róla (és ott sem teljesen) csak egyszer – a 4. elemben. Ugyanakkor ennek a lemondásnak köszönhetően, formája alapján (mint gondolatforma), látszólag változatlan marad, de másmilyen lesz a *keletkezési (megjelenési) elve alapján*.

A harmadik elemtől az ötödikhez haladva, megváltoztattuk a gondolkodás *módját*, a metamorfózis jellegét. A gnoszeológiai lemniszkáta így három részre oszlott. Ez a három rész a dialektika elvének a magasabb szférákba való kiterjedését mutatja, melyben valójában az emberi magasabbnak az emberi alacsonyabból való kiemelkedése fejeződik ki. Ez valóban a *test feltámadásának* a kezdete. A krisztusi Világegyetemben internalizálódott Egyisten őskinyilatkoztatása az emberi tudat metamorfózisában, melyben árnyékjelleget öltött, ismét felemelkedik mint objektív valóság. Az Isten abból emelkedik fel, amihez az emberben a világ evolúciója eljutott: az alacsonyabb „énjéből". És ez az ember individuális magasabb Énjének az objektivitása.

Ha a gondolkodás áthalad a 4. elemen, eltávolodunk az „énnek" a dialektikus triádon belüli elkülönültségétől, önmagába zárkózásától. És megnyilatkozik számunkra, hogy szemlélődésben a megismerés az Énnek a megismerés objektumával való *azonosulása* révén valósul meg. Így gondolkodnak és léteznek a hierarchikus lények.

*

Ilyen módon az alacsonyabb „énünkkel" *közvetlenül* érintkezünk a kozmikus intelligencia világával. Ez a tökéletesen egyedi lehetőség az ismeretelméleti lemniszkátával való munkában annak köszönhető, hogy a reflektáló, alacsonyabb „én" a gondolkodás aktusának úgymond a posteriori a felsőbb hurkába lép be, de a gondolat szubsztanciája ott már másmilyen: *szemlélődésben* észlelt.

Az ilyen gondolkodási tevékenység sajátossága és különös jelentősége számunkra abban áll, hogy nem állítja elénk rögtön azt a feladatot, hogy a gondolkodás meditatív formájával rendelkezzünk, hanem egy nagyszerű *edzés* annak kifejlesztésére. Ezért a tudat „üressége" benne más, mint a tisztánlátás megnyílásához vezető meditációban. Ez abban áll, hogy a lemniszkáta metszéspontjában nem csak egy *törvénnyel* van dolgunk, hanem a gondolkodási *elemmel* is, a többi hat elem mellett. Nekik jelenik meg a szintézis gondolati tartalma, de ennek szemlélése nem teljesen üres, hanem csak *félig* üres tudatot követel. A gondolkodás a szintézis tartalmáról *gondolkodik*, de az *ítélethozatalt határozottan elutasítja*. Csak megfigyeli a szintézis által közvetlen adottat, ami már ismert róla (a tudományból, a kérdés történelméből, stb.), sőt már általánosan elfogadottá is vált.

Goethe például a növényvilágot szemlélve erőteljesen tanulmányozta a botanikát, ugyanakkor nem engedte meg magának, hogy arra gondoljon, annak eredményei számára igaznak-e vagy hamisnak tűnnek. Úgymond „megterhelte" a szemlélő szellemét észlelésekkel, *bizalommal* várva, hogy az előbb vagy utóbb feltárja előtte azt az alapvető ítéletet, mely megoldja a növényi képződmény kialakulása lényegének rejtélyét. A megismerésben való élményeit zseniálisan írta le „A természet" c. himnuszában. Mivel ez az szemlélő ítélőerő himnusza is, ezért itt jelentős részét idézzük.

„Természet! Általa körbevéve és megragadva, nem tudunk belőle sem kilépni, sem mélyebben belé hatolni. Kéretlenül, váratlanul megragad mindet táncának örvényében, és addig tart bennünket, amíg kimerülten ki nem esünk a kezei közül.

Örökké új formákat teremt; ami benne van, az még nem volt; ami volt, az nem lesz, minden új és mégis minden régi. Vele körülvéve élünk, de mégis idegenek vagyunk neki. Örökösen beszél velünk, de a titkait nem tárja fel. Állandóan hatunk rá, de semmilyen hatalmunk nincs felette. Úgy tűnik, mindent a személyiségre alapoz, de nem törődik az arcokkal. Örökösen teremt és örökösen lerombol, de műhelye elérhetetlen. Teljesen a gyermekeiben van, de maga az anya – hol van? Egyedülálló művész: a legegyszerűbb anyagból a legellentétesebb műveket hozza létre, a legkisebb erőfeszítés nélkül, a legnagyobb tökéletességgel, és minderre egy puha leplet borít. Minden teremtménye különös lény, minden jelenségnek külön fogalma van, de minden egy...

Minden ember benne van, és ő minden emberben. Mindenkit játékba visz, és minél inkább győznek felette, annál inkább örül. Sokakkal annyira titokban játszik, hogy önmaga számára észrevétlenül fejeződik be a játék...

Örül az illúziónak. Aki őt magában vagy másokban megtöri, azt szörnyű zsarnokként bünteti. Aki őt bizalommal követi, azt mint kedvenc gyermeket, a szívéhez szorítja.

Gyermekeinek nincs száma. Mindenkivel egyformán bőkezű, de vannak kedvencei, akikre sokat pazarol, akiknek sokat áldoz. Minden nagyszerűt a takarója alá vesz.

Látványa örökké új, mert folyton új szemlélőket teremt. Az élet a legjobb találmánya; számára a halál a nagyobb élethez való eszköz. Az embert sötétségbe burkolja, és örökké a fény felé hajszolja.

A földhöz láncolja és ismét elszakítja...

Nincs beszéde és nyelve, de nyelvek és szívek ezreit hozza létre, melyekkel beszél és érez. Koronája a szeretet. Csak a szeretet által közelednek hozzá. Szakadékokat helyezett a teremtmények közé, és minden teremtmény egy közös ölelésben való összeolvadásra vágyakozik. Szétválasztotta őket az újbóli egyesülésért. A szeretet kelyhéhez való egyetlen ajakérintéssel egy egész életre szóló szenvedést vált meg.

Ő minden. Ő maga jutalmaz is, büntet is, örül is, gyötrődik is. Szigorú és szelíd, kedves és szörnyű, tehetetlen és mindenható. Benne minden szüntelen. Nem ismeri a múltat és a jövőt; jelene az örökkévalóság…

Ő vezetett engem az életbe, ő is fog kivezetni. Bízom benne. Tegyen velem azt, amit akar. Nem fogja gyűlölni a teremtményét. Semmit sem mondtam róla. Ő már mindent elmondott, hogy mi igaz és mi hamis. Minden az ő oka, és minden az ő érdeme".

„Ő minden.”

És ez a minden magába foglalja – engedjünk meg magunknak egy ilyen pontosítást – a tiszta fogalmakat is; melyeket mint a természet részét nekünk feltétlenül *át kell élnünk*.

Éppen ilyen állapotban kell magát tartania a reflektáló szellemnek, amikor metamorfózison megy keresztül a gnoszeológiai lemniszkáta metszéspontján való áthaladáskor.

Ebben a metamorfózisban, ezt be kell ismerni, a tudat tartalma jelentősen hatványozódik, és ezért az 5. elem mindig valami *kinyilatkozás*-jellegű dolgot tartalmaz. Annál jelentősebb, minél mélyebben megtörtént a reflexiótól való elszakadás, és eközben minél erősebb volt a belső éberség a tiszta szemlélődés pillanatában, ami a szintézis adott tartalmának passzív gondolati megfigyelésével párhuzamosan zajlott.

Világosítsuk meg egy példával az elhangzottakat, megvizsgálva az egyiket azok közül a héttagú struktúrák közül, melyekkel Rudolf Steiner „A szabadság filozófiája” c. művét írta. Vegyük a legelső héttagúságot az 1. fejezetből. Ez tökéletesen egyszerű. Ami általa tisztán tartalmilag elérhető, lehet, hogy nem túl jelentős az intellektuális ember, az információvadász számára, de mégis könnyű benne átélni az elemeinek *minőségét*.

Rudolf Steiner ezt a héttagúságot a tézis és antitézis maximális szembeállításával kezdi, azokat egy egészen kategorikus „igenre” és „nemre” szétválasztva. (Mellesleg megjegyezzük, hogy Hamlet a híres monológjában szemlélő módon gondolkodik.) A szintézis kibékíti őket. Az itt előttünk álló ellentétek egyetemes történelmi jelentőségűek, és meg kell adni ennek a szintézisnek az őt illetőt: olyan véleményt fejez ki, melyben előzetesen az emberi szabadság hívei és ellenzői is egyetértenek, vagyis „megszüntetik” benne magukat. Ez a szintézis egy szóval egyszerű, de optimális.

1. (Tézis) „Szellemileg *szabad* lény-e az ember a gondolkodásában és a tevékenységében

2. (Antitézis) vagy pedig tisztán természeti vaskényszerek törvényeinek nyomása alatt áll?

3. (Szintézis) Kevés olyan kérdés van, melyre oly sok éleselméjűséget fordítottak volna, mint erre. Az emberi akarat szabadságának eszméje úgy forró hívek mint makacs ellenzők bőséges számára talált”.

Aztán a ciklusban az az elem jön, amelyet a dialektikus gondolkodásra erősen fejlett ösztönnel rendelkező emberek „emészthetetlennek” szoktak nevezni. Amennyire aktív volt a gondolkodás a triádban, most annyira *passzívvá* kell válnia. Itt nem csak lemondani kell az ítélethozatalról, hanem meg kell szüntetni, elnyomni magunkban az iránta való szükségletet. Törekedve a lehető legteljesebb azonosulással a kifejtettel, törekedni kell azt aggyal szemlélni, szemlélni a szférát, melyben a kapott szintézis lakozik, és ezt mindaddig tenni, amíg az ítélet *magából a szemlélődésből* meg nem születik. Az erőfeszítésünk egyes esetekben nem nagy, de lényegét tekintve olyan, hogy benne Goethe tapasztalata reprodukálódik, amikor éveken át csendben szemlélte a növények világát, amíg fel nem tárult számára a fő eszme, hogy a növény minden eleme a levél (a csomóval) metamorfózisa.

Próbáljunk meg egy ilyen tapasztalatot tenni. Abbahagyjuk az aktív gondolkodást, és „értelmi szemünkkel” a 4. elem tartalmát fogjuk szemlélni. Mellesleg megjegyezzük, hogy érdekes módon annak az absztrakt elmélkedésnek, melyet a nyugat-európai nyelvek spekulációnak neveznek, az orosz nyelvben a neve: *умозрение* [=„értelem-nézés”]. Vegyük tehát ezt a fogalmat a szó szoros értelmében.

4. (Szemlélődés) „Vannak emberek, akik morális pátoszukban agyilag korlátozottnak nyilvánítanak mindenkit, aki képes tagadni egy olyan nyilvánvaló tényt, mint a szabadság. Velük szemben állnak mások, akik a tudománytalanság tetőfokát látják abban, ha valaki feltételezi, hogy az emberi tevékenység és gondolkodás területén megszűnik a természeti törvényszerűség. Egy és ugyanazt a dolgot egyformán gyakran nyilvánítják hol az emberiség legdrágább kincsének, hol a leggonoszabb illúziónak. Végtelen éleselméjűséggel magyarázták, hogyan fér össze az emberi szabadság a természet működésével, mely természethez végül az ember is hozzátartozik. Nem kevesebb erőfeszítést tettek másrészt arra, hogy érthetővé tegyék, hogyan tudott ilyen hasonló őrült ötlet létrejönni".

A ciklus szerkezetére irányuló vizsgálataink kutatási jellegűek, tehát elkerülhetetlenül racionálisak, sőt bizonyos mértékig műviek. Ne gondoljuk, hogy ugyanígy művi módon építette gondolatmenetét Rudolf Steiner. Nem, ő egyszerűen a szellemi természetéből kiindulva gondolkodott, amely nála egészen másmilyen volt, mint nálunk. Őt az jellemezte, hogy azonosult a gondolkodásban a metamorfózis folyamatával, ahogy minket az jellemez, hogy ellentmondásokkal gondolkozunk. Számtalan fogalom, eszme, ítélet keletkezik bennünk. Ezeket gyakran kimondjuk bármely erre bennünket világosan buzdító ok nélkül. De amikor már elhangzottak, akkor tudjuk, hogy a különböző nézőpontokból kiindulva lehet ezeket állítani is, és tagadni is. Azok az emberek, akik nem képesek szintézisre jutni a megismerésben, általában erre szorítkoznak, és emiatt végtelen vitákat folytatnak egymás között. Mások (például Hegel) teremtő módon gondolkodnak, számukra az ellentmondás áldásos talaj az új gondolatformák képzéséhez. Így működik a gondolkodási ösztönünk. Ha felismerjük, akkor megerősödik a *gondolatképzési érzékünk*, a gondolati szférában esztétikai princípium fejlődik, az eszmék szép, következetes, művészi kidolgozásának ízlése, amihez szükség van a gondolat anyagával való azonosulás képességére, ahogy a művész azonosul a forma, a szín anyagával, a zeneszerző a hang anyagával. Továbbá kifejlődik még bennünk a logikai *lelkiismeret*. Ha mindez megvan, akkor csak az marad, hogy elkezdjünk a gondolkodásban teremteni.

Ha a gondolkodási folyamatot a *metamorfózison átmenő gondolat elemeinek jellegét, tulajdonságait aktívan megtapasztaló folyamat* kíséri, akkor már közel vagyunk a szemlélődéshez. A gondolkodás művészi kidolgozásának útján még kifejlődik bennünk egy érzék, a saját magasabb Énünk előérzete; ennek segítségével észlelni tudjuk az észlelésből éledő tézis gondolat-formáját, és a konkrét esetünkben a tézis erejét jelentősen növekvőnek érzékeljük: a mindössze megállapító jellege életszemléleti alapkérdéssé változott:

5. (Ideális észlelés) „Hogy itt az élet, a vallás, a gyakorlat és a tudomány egyik *legfontosabb* kérdéséről van szó, ezt mindenki érzi, kivéve ha jellemének fő vonása az alaposság ellentéte".

Egy kis kirándulás a kérdés történetébe lehetővé tette, hogy éppen a kérdéssel való *azonosulásnak* köszönhetően olyan eredményekre jussunk, amelyek absztrakt spekulációk útjain egy speciális könyv megírását tették volna szükségessé.

Előfordulhat, hogy a nem kellően fejlett metamorfózis-érzékkel, vagy a gondolkodást egyáltalán nem kedvelő olvasónak mindezek az árnyalatok, nüanszok az élő gondolatok létesülésében felületesnek sőt kitaláltnak tűnnek; nem véletlen ugyanis, hogy a gondolkodást, megismerést még a filozófiai irányzatok túlnyomó többsége is az élet nem elég valós alapjának tartja, és makacsul keresi az „önmagában való dolgot". Épp azért foglalkozunk a gyakorlati antropozófiai munka módszertani bevezetésével, hogy egy ilyen lehetséges kudarcot minimalizáljunk.

Aki figyel rá, az az antropozófiai gondolkodás általunk feltárt módjának és struktúrájának még az *elkerülhetetlenségét* is megértheti.

A Szellemtudomány módszere sok közös vonást mutat az ellenpontozással. Ennek köszönhetően a megismerés egésze sok különböző téma összekapcsolódásából születik, és térbeli, „sztereoszkópikus" jelleget ölt. Az időben megismert a szemlélése folyamán a „hirtelen megismerésben" ismét megjelenik. Könnyű-e mindezt megtanulni? A mindenben egyszerűséget követelőtől meg lehetne kérdezni: fog-e a zenész azzal számolni, hogy valaki a hallgatók közül nem tudja megkülönböztetni a többszólamúságot egy Bach-fúgában, vagy képtelen megkülönböztetni a cisz-mollt az esz-dúrtól? A Szellemtudományban a dolog még bonyolultabb, mint a zenében és a tradicionális tudományban együttvéve. Törvényszerűségeit érzékekkel is, értelemmel is, és még valami olyannal kell megtanulni, ami magasabb az érzékeknél és az intellektusnál.

A szemlélődésből kifejlődött ítéletek mondhatjuk, fokozott a posterioritással, ezáltal pedig realitással rendelkeznek; hajlamosak az individualizációra, amely, akárcsak az ember individualizációja esetén, a legkülönbözőbb jellegű lehet: összhangban lehet az elképzeléseinkkel vagy ellentmondhat azoknak, lehet érvényes vagy abszurd stb. Mint a dialektikában, az ellentmondás itt néha még többet is adhat, mint az összhang. Éppen ez történik az általunk vizsgált ciklusban is. Ahogy „A szabadság filozófiája" további tartalmából látható, nehéz olyan korszakokat találni az emberi gondolat történelmében, melyek kedvezőek a szabadság eszméjének individualizációja vagy egyáltalán az eszme individualizációja számára. Ezért Rudolf Steiner gyakran átadja az 5. elemben kapottakat a szabadság ellenzői számára, lehetővé teszi számukra, hogy az eszmének individuális kifejezést adjanak, amire ők általában képtelenek.

6. (Individualizáció) „És a modern gondolkodás felszínességének szomorú jele az a tény, hogy egy könyv, amely a legújabb természettudomány eredményeiből egy „új hitet" akar kialakítani (David Friedrich Strauss: A régi és az új hit), semmit sem tartalmaz erről a kérdésről, ezeken a szavakon kívül: „Az emberi akarat szabadságáról szóló kérdésbe nincs miért belemennünk. A közömbösnek vélt választási szabadságot mindig is üres fantomnak ismerte el minden nevéhez méltó filozófia; az emberi cselekedetek és attitűdök morális értékelését azonban ez a kérdés nem érinti"".

Az ilyen hátralépés gyümölcsei az összegység elemében fejeződnek ki, amellyel a ciklus véget ér. Meggyőződünk arról, mennyire volt eredményes itt a hátralépés. Most valós jogot kaptunk egy hatalmas terjedelmű általánosításra.

7. (Összegység) „Nem azért idézem itt ezt a helyet, mert különös jelentőséget tulajdonítok a könyvnek, melyben áll, hanem azért, mert szerintem azt a véleményt fejezi ki, ameddig a gondolkodó kortársaink többsége képes felemelkedni ebben a vitatott kérdésben". És így tovább a bekezdés végéig. Aztán kezdődik a második ciklus: tézis: „Ez meggyőzőnek tűnik"; antitézis: „És mégis….". Stb.

Így az első pillantásra nem bonyolult dialektikus kezdet: szabad – nem szabad – a szemlélő gondolkodás logikájának törvényei szerint fejlődve, mindössze egy oldal terjedelemben egy alapvető következtetésre vezetett bennünket, amely nemcsak filozófiai, hanem szociális, politikai és pszichológiai jelentőségű is.

Az ezt követő második ciklus, mindazzal rendelkezve, amellyel az első ciklus elemei minőségileg rendelkeznek, ezen kívül még árnyalatot kap azzal, hogy az első ciklussal (tézis) való kapcsolatában *antitézis jellegű*, stb.[10]

*

A tudatot transzformálni csak úgy lehet, ha a gondolkodást az egyetlen elérhető módon változtatjuk meg: a megerősödött Énből az akarat elemét belevezetve. Az ilyen akarat megajándékozza szellemünket a lélek legmagasabb vívmányaival, melyek az alacsonyabb érzékszervek megnemesítéséből és a magasabbaknak egészen az ideális észlelésig való fejlesztéséből állnak. A gondolkodásban ezen az úton ki kell zárni minden érzékit, szenvedélyest, mely az Én által nem irányítható módon ösztönöz reflexióra.

Az organikus mélységeiben a vérben zajló, a gondolkodási folyamatot kísérő folyamatnak *el kell válnia az idegben zajló folyamattól*. Akkor jön létre a szemlélődés. Teljesen nyilvánvaló, hogy egy ilyen eljárást könnyebb egy morális embernek megvalósítania, mint az alantas vágyakkal terheltnek.

Amikor az Én a szemlélődéshez fordul, akkor az agy még folytatja a reflektálást, de az aktív gondolkodás megszakad, és a vérben ható Én-akarat gerjesztés nélkül marad. Egy bizonyos módon elkezd újraegyesülni a gondolatlénnyel, amely szintén akarati természetű, de a mi fogalmi területünkre csak az árnyékát veti. Az Énnel való új kapcsolatban a tiszta akarat elemében ez a lény ahhoz hasonlóan mutatkozik meg, mint ahogy ez a zseniális sejtések esetén is történik, amikor azt mondják, hogy „az intuíció működött”.

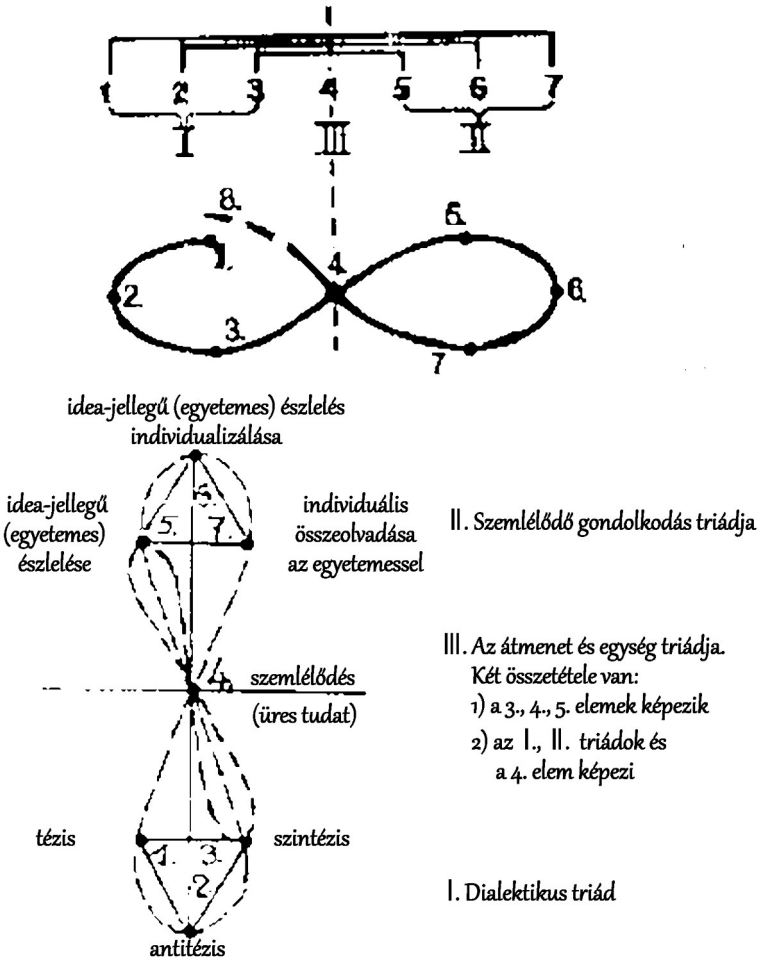
Az ilyen módon megjelenő gondolat-lény nem egyszerűen a posteriori ítélet. Ő a „dolgok előtti” eszme is, amely „a dolgok után” nyilvánul meg, ezért is volt szükséges az észlelésnek egy meghatározott, a dialektikus triádban kapott tartalomra irányulnia. Egy ilyen eszme még az értelem számára való megjelenésében is valóságos, ezért az új állapotban *individualizált létet* törekszik elérni. Ez a morfológiai gondolkodás héttagú ciklusának a *hatodik* eleme: az eszme individualizálása. A ciklus azzal fejeződik be, hogy az eszme, mellyel elkezdődött, visszatér az adott lépték határai között számára lehetséges *összegységbe*. Ez a záró, a *hetedik* elem vagy fok.

Azokkal a törvényekkel összhangban gondolkodva, melyekkel a gnoszeológiai lemniszkáta felső hurka épült, még ha érzékfeletti látás nélkül is, de meggyengítve kapcsolatainkat a fizikai aggyal, az asztráltestünkkel kiemelkedünk a fizikaiból, és akkor a gondolkodás életét jellemző ritmus tapasztalásába kerülünk. A gondolkodás héttagú ciklusa elkezd egy bizonyos módon „hangzani”, a hangsorhoz hasonlóan. És ezért az ilyen gondolkodási folyamatban nemcsak az elemeit (hangok) lehet „hallani”, hanem a közöttük levő intervallumokat is (a metamorfózis törvényeit). Ebben fejeződik ki a gondolkodás éteri természete, az, amit Rudolf Steiner „gondolat-éternek” hív. (Ezt a témát a többi fejezetben is érintjük.)

[10] A figyelmes olvasó, aki nemcsak átgondolni képes a felhozott példánkat, hanem magát bele is tudja élni, észreveheti annak a bizonyos szemlélő gondolkodásnak a meglétét, melynek segítségével az első fejezetet megírtuk. Benne kihagytuk a dialektikus részt, az első három elemet; azokban a közvetlenül adott fogalmának levezetése filozófiai jelleget kellett, hogy öltsön. Abban a fejezetben a 4. elemmel dolgoztunk, lehetőség szerint tartózkodva az elhamarkodott ítéletektől, de erőt halmozva az 5. elemhez, amely e fejezet utolsó oldalain nyilvánítja meg magát.
A könyv teljes további tartalma a kapott, az 5. elemben feltáruló általánosnak az individualizálásáért, és az individuálisnak a kolosszális méretű közössel való összegységbe történő felemelkedéséért folytatott harca. Hatalmasak az akadályok is, melyek eközben az utunkba állnak. Róluk is kell tudni. Ilyen a könyvünknek – nem a terve, hanem inkább az „ellenpontja”. Nem a megírása előtt, hanem a megírása után tárult fel előttünk.

Legvégül, éppen az „intervallumok” megtapasztalása mozdítja a tudatunkat a héttagú gondolkodási ciklusban ahhoz, hogy a „kvartban” magát az alacsonyabb „énünket” megszüntessük, és a negyedik elem gondolati „csendjébe”, a szemlélődés állapotába kerüljünk, melynek köszönhetően belénk léphet az *Isteni Logosz*. Akkor a gondolkodás kozmikus ritmusába, a Logosz teremtő ritmusába lépünk be. Ezt a magasabb Énünk hozza el nekünk. Ahhoz, hogy valós kapcsolatba lépjünk vele, szükséges megszüntetnünk az alacsonyabb „én” egocentrizmusát: nem megsemmisíteni az „ént”, hanem metamorfizálni.

A gondolkodás héttagú rendszere tehát belsőleg szigorúan szervezett. A héttagúsága sokszorosan kötődik az őt átható hármasság elvéhez; abból indul ki és abba tér vissza. Benne az egyik háromtagú-hármas [трехчленно-триединая dreigliedrig-dreieinige] metamorfózis a dialektikus triád. Ez a világ egyfajta *múltja*: a tükrözésben adott megvalósult világ. Absztrakt módon csak a megvalósultat lehet gondolni, és innen jutott Kant is a kardinális kérdéshez: lehetségesek-e a priori szintetikus ítéletek? A háromtagú metamorfózis, amelynek a középpontja a 4. elemben van (3-4-5. elemek), a jelen pillanatát tükrözi, melyben ellentmondásosan ütközik a múlt és a jövő, a tükrözés és az ideális észlelés. Míg a lemniszkáta első hurkában (1-2-3. elemek) az Én képével, az én-tudattal van dolgunk, addig a másodikban a magasabb Én tiszta aktualitásával, amely annyira hatékony, hogy még az agy struktúráját is képes megváltoztatni, az étertestét attól szabadabb viszonyba helyezni. Végül a harmadik triád a közös lemniszkáta felső hurkában (5-6-7. elemek) egységbe foglalja a jövő gondolkodásának triádját, melyben a tudat életre tesz szert (15. ábra).

15. ábra

[Az orosz szövegben az ábrán a jobb oldalon a II. és III. számok bizonyára felcserélődtek, javítottam az ábra felső része szerinti sorrendre, ford.megj.]

Összességében pedig a gondolkodás héttagú ciklusa egy nagy triádot képez (részei: I., II., III.), melyben az új törvénynek megfelelően gondolkodó Én a tudat gnoszeológiai és ontológiai princípiumainak egységében (ami szintén dialektikus) tapasztalja meg magát.

*

Befejezve ezt a fejezetet, vizsgáljuk meg a dialektikus logika tapasztalatától az ontológiai dialektikához való felemelkedés egy példáját. Vesszük magunknak a bátorságot, hogy „továbbgondoljuk" Hegel dialektikus triádját: lét – nemlét – létesülés – a gnoszeológiai lemniszkáta felső hurkában való gondolkodás törvényeinek megfelelően.

Érdekes, hogy Marx is valami hasonlóra törekedett, de természetesen nem egészen tudatosan, és nem rendelkezve az ehhez szükséges gondolkodási móddal. Ezért tragikus hibákat követett el. De másoknak tanulniuk kell egyesek hibáiból, hogy azokat ne ismételjék meg. Marx két egyáltalán nem absztrakt tömeget [всеобщность, Allgemeinheit] állított szembe egymással: a burzsoázia rendjét és a proletariátust. Ebből a szembeállításból azt a következtetést vonta le, hogy a szocializmus elkerülhetetlen, mivel ez a két tömeg dialektikusan megszünteti egymást, vagy inkább az antitézis megszünteti a tézist, és szintézissé válik! De mivel ezek mégsem fogalmak, hanem a lét két területe, így a megszüntetés elkerülhetetlenül az egyik osztálynak a másik általi *megsemmisítésébe* fordult át. Valójában közöttük az egyetemesség – a burzsoázia már kialakult osztálya – és az individuális – a proletárok növekvő individuális tudata – viszonya van jelenik. Milyen egységhez juthattak volna ezek? A szociális hármas tagozódásból született egységhez, először is: egységhez a testvériségben, amely áthatja a gazdasági életet, aztán egységhez a szabad szellemi életben, amely még magasabb individuális tudatot szül, és a jogi egyenlőségben való egységhez. Így ebben az esetben az individuális egységre tudott volna jutni az egyetemessel, melyben ez is és az is (a burzsoázia is, a proletariátus is) újjászületett volna egy metamorfózis után a szociális lét új, magasabb formájában. Marx pedig, az absztrakt dialektikus princípiumot (a lemniszkáta alsó hurkát) alkalmazva a szociális életre, melyben a létezés dialektikája működik, a gonosz metafizikáját hozta létre.

Hegel gondolkodásához egészen másként kell viszonyulni. Kezdjük a „létesülés" kategória szemlélésével, és nézzük meg, mit kapunk. (itt csak a személyes tapasztalatból kiindulva tudunk beszélni). Az ideális észlelésben, ha előtte valamilyen módon elveszítjük magunkat egy időre az absztrakt „létesülés" szemlélésében, akkor létrejön az „élet" fogalma (5. elem). Hegel nagyjából szintén erre jutott, de másként, logikai következtetés útján, semmiképpen sem átlépve az absztrakt-gondolati határait.

A mi esetünkben fontos, hogy az absztrakció általánosságának és az élet konkrétságának szembenállásához: *a tudat életéhez* jutottunk, mivel itt az individuális tudatélet szférájával dolgozunk. Egyesíthető-e a szubjektumban az élet a gondolat absztrakt mozgásával? – kérdezzük, és válaszolunk: a *tudatforma metamorfózisán* keresztül egyesíthető. És ezért felépíthető a triád, melyben a tudat általános életével szemben áll az individuális élete. Csak egyesülésükből jön létre a tudat léte, vagyis más szavakkal, a *kozmikus intelligencia kifejeződése az individualizált emberek intelligenciájában*.

Ebben a triádban semmi sincs előre meghatározva. Az individuálisnak az egyetemeshez való viszonya háromféle lehet. A tudat egyik fajtája akkor keletkezik, ha az individuális tagadja az egyetemest. Ez magának a tudat realitásának a tagadása. Ilyen a dialektikus materializmus létező tudata. Másik abban az esetben keletkezik, ha az individuális megadja magát az egyetemesnek, például az Isten élő gondolata magasztosságának. Ez oda vezet, hogy a szubjektum elveszíti önmagát. Tudatának személyes léte ismét csoportossá válik. Csak a harmadik esetben kapjuk meg a kívánt eredményt. Benne a személyes tudat a folyamatos mozgás jellegét ölti magára, az individuálisnak az általánossal való azonosulása és a tőle való elkülönülése váltogatja egymást. Éppen ez az individuális szellem evolúciója.

Ily módon héttagúságot kapunk: lét – nemlét – létesülés – logikai értelemben passzív, de a létesülésnek belső akarati gondolati szemlélése [умозрение] – a tudat élete – a tudat személyes léte – a tudat személyes létének a Világegyetem össztudatával való létesülése.

De Hegelnek ez a dialektikus triádja valami teljesen globálisba is fejlődhet, amely kifejezi minden létesülés értelmét, lényegét és célját. A következő összetételre gondolunk: lét – nemlét – létesülés – a létesülés belső akarati szemlélése – élet – halál – feltámadás.

3.fejezet A háromtagú lélek a morális intuícióhoz vezető úton

Most forduljunk az emberi létezés fő kérdéséhez. Ez a legegyszerűbb módon így fogalmazható meg: miért döntött úgy a kimondhatatlan magasságban levő Isten, hogy megteremti az embert? És miért egyeztek bele az Ő kimondhatatlanul magasztos és hatalmas hierarchikus lényei abba, hogy hatalmas áldozatokat hozzanak e teremtés evolúciójának oltárán? Áldozataik oly hatalmasak, hogy sokukat még luciferi és ahrimáni lemaradásra is kárhoztattak.

Beszéltünk már arról, hogy milyen választ ad Rudolf Steiner erre a kérdésre, mégpedig: Az ember tizedik Hierarchiaként lett elgondolva és megteremtve, de azzal a különösséggel, hogy az evolúciós ciklus végén egyesíteni fogja magában a Teremtő iránti szeretetet saját akaratának szabadságával, és ezért a Szeráfoknál magasabban fog állni. Ez azt jelenti, hogy az ember majd szabadon dönthet: visszaadja-e ezt a szeretetet Istennek, aki a teremtésénél határtalan szeretetet nyilvánított, vagy sem. A Hierarchiák lényei erre nem képesek. Még a Szeráfoknak sincs szabad akaratuk. Számukra Isten akaratának teljesítése megmagyarázhatatlan boldogság forrása, és ettől az akarattól lehetetlen számukra eltérni. De rendelkeznek a szeretet adományával, és azt oda tudják ajándékozni az embernek. Az ember egész fejlődése az ő teremtés iránti szeretetüknek köszönhető. Az embert saját maga miatt szeretik. Egyedül az Isten rendelkezik szabad akarattal. Hiszen még Krisztus is ezt mondja: „mert nem a magam akaratát keresem, hanem az engem elküldő Atyáét” (Jn 5,30).

Úgy tűnik, az emberen teljesednek be az evangéliumi szavak: „utolsókból lesznek az elsők”. Isten megengedi az embernek, hogy Saját Maga „jobbjára” üljön. Ennek ismerete meglepő lehet, de nem mondható, hogy mindezt könnyű megérteni. Elegendő arra gondolni, hogy az egész keresztény egyházi jámborság még csak nem is gondol másra, mint Isten akaratának teljesítésére. Ilyen szövetséget tulajdonképpen minden ember kapott, de a helyzet az, hogy ez is Isten akarata: hogy az ember egyesítse önmagában a szeretet adományát a szabadsággal. Az Antropozófia pedig a Szent Szellem első üzenete, amely tájékoztatja az embert Istennek erről az akaratáró, s amely elmagyarázza, hogyan teljesítse ezt az akaratot.

Nem könnyű megérteni egy ilyen hatalmas feladatot az anyagi lét szűkösségében, még ha hisz is az ember a lélek létezésében a tradicionális teológiai elképzelések alapján. Különösen nehéz ezt megtenni a konzervatív, ábeli lelki beállítottságú embereknek. A káini beállítottságú embereknél, bár elfogadják a szabadság eszméjét és törekszenek azt könnyen, sőt szemtelenül megvalósítani, a szabadságról alkotott felfogásuk eleinte szentimentális jellegű volt, később, a Francia forradalommal kezdve, szegényessé és politizálttá vált, most pedig egyszerűen eltorzulttá. A szabadságot az önkénnyel váltották fel, és végül fekete mágiára támaszkodtak: „csinálj, amit akarsz!”.

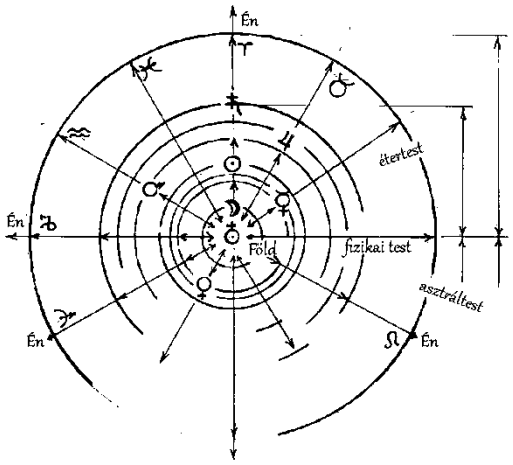
Ugyanakkor az emberi faj, amely evolúciósan két embertípusra oszlott: az ábelitákra és a káinitákra, a kultúrtörténelmi folyamat során eljutott addig a szükségszerűségig, hogy a két típust harmonikus szintézisbe hozza. *És a szintézis éppen az akaratszabadság megszerzésének aktusában a mi korunkban vált lehetségessé.* De ezt nem könnyű elérni, hiszen Káin és Ábel a fejlődés különböző szintjeit képviseli, Ábel azt, amikor az emberiség még közel állt az Istenhez, Káin pedig azt, amikor lehetőséghez jutott, hogy szabad akaratból kiindulva lépjen fel, de ugyanebből teremtődik a gonosz is. Ugyanakkor figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy az ember individuális fejlődése oly messzire jutott, hogy az képessé teszi őt arra, hogy magára vállalja az evolúciós feladatok megoldását is.

Az Antropozófia rámutat, hogy az egyetlen szféra, ahol az ember önmagából tudja tevékenységének motívumait meríteni – ez a morális intuíciók világa. Az ember akkor képes oda belépni, ha rendelkezik individuális Szelleménnel, Manasszal – a saját individuális szellemének első tagjával, ami tulajdonképpen számára már az imaginatív tudatformába való belépést jelenti. Ennek teljes birtokbavétele, mint evolúciós feladat, egészen a födi eon végéig sőt még a Jupiter-eonban is az ember előtt fog állni. Ennek teljes megoldásához az *egész* asztráltestet az Én szubsztanciájába kell metamorfizálni. De vannak előzetes lépcsőfokok, melyeken az alacsonyabb „én" kapcsolatba kerülhet az Én-Szelleménnel. Ez annak köszönhető, hogy az individuális Szellemén birtokbavétele, lévén, hogy ez evolúciós feladat, elérhetővé vált a kultúrtörténelmi folyamat során, amikor az ember a tudati lelket fejleszti, melyben a szemlélő szellem kezd gondolkodni (ahogyan erre rámutattunk az előző fejezetben).

A Szellemén szférájába való belépés következő feltétele, még az érzékfeletti észlelés felébredése előtt, az egész háromtagú lélek morális átalakítása. Erre már a szemlélő ítélőerők kidolgozásakor is szükség van, de a morális intuíciók világába való belépéshez az embernek ezt a feladatot mindennapi *praxisként* kell magára vennie. De mint a szellemi fejlődés összes más kérdésében is, itt előbb meg kell érteni annak értelmét és tartalmát, és amennyire csak lehet, részletesen, amihez meg kell tanulni nagy szellemtudományos kategóriákban gondolkodni és megismerni, azokat az Antropozófiából, mint egy összefüggő tudásrendszerből merítve, amely saját princípiumokkal, kritériumokkal, a lét és a fejlődés megismert törvényeinek saját összetételével rendelkezik, ami a megismerésben egy meghatározott szabadsághoz vezet, sőt lehetővé teszi, hogy felfedezéseket tegyünk vagy a már ismertet új módon gondoljuk át.

Ez éppen módszertanilag helyes: az emberre, mint mikrokozmoszra, mint a nagy kozmosz, a Világegyetem ismétlésére tekintsünk. Az ember a Világegyetemből érkezik a földi megtestesülésbe, és annak befejezése után a Világegyetembe tér vissza. A lét formái a Földön és a szellemben – a Világegyetemben – gyökeresen különbözőek, habár kölcsönösen feltételezik is egymást.

A Világegyetem, megteremtve saját hasonmását, hármas módon fejeződik ki benne: mint a test háromsága, a lélek háromsága és a szellem háromsága. Ezt az egész kilenctagúságot a magasabb Én egyesíti. Az első háromtagúság ellenképe a földi szférában, a bolygószférában és az állócsillagok szférájában van. Egységének princípiuma, a magasabb Én, nem fér ezek határai közé. Az ember valódi egyetemes egységének a Zodiákus körénél magasabbra kell emelkednie. Valójában ott kezdődik az emberi szabadság világa. Magyarázzuk meg az elmondottakat egy ábra segítségével (16. ábra).

16. ábra

Az ember fizikai teste szoros kapcsolatban áll a Földdel, mint bolygóképződménnyel, melyben szoros szerepet játszik még a Hold. Az étertest az egész Naprendszerre kiterjed, az asztráltest egészen az állócsillagok szférájába. „A Zodiákus körének túloldalán – mondja Rudolf Steiner – fekszik az, amitől mi emberek jobban függünk, mint mindattól, ami a Zodiákus körén belül, vagyis az állócsillagok egén belül van. Ez az a lényeges dolog, ami az Énünknek felel meg. A asztráltestünkkel – ilyenjük az állatoknak is van – a makrokozmosztól való függőségen belül vagyunk. Az asztráltestben minden úgy szerveződik, ahogyan azt a csillagok akarják. Az Énünkkel a csillagvilág túloldalán, a Zodiákus körén kívül állunk. Itt kell azt keresnünk, ami szabaddá tesz bennünket. A Zodiákus körén belül nem tudunk vétkezni, ugyanannyira kevéssé, mint az állatok. Akkor kezdünk vétkezni, ha viselkedésünket kivisszük a Zodiákus körén kívülre. És ezt meg tudjuk tenni. Ilyen az Énünk lényegi tartalma.

Az emberben valami olyan megy végbe, ami ennek a térnek és ennek az időnek a határain túl fekszik, mindazon túl, ami az asztrálisban végbemegy. Ennek határain túl semmilyen természeti szükségszerűség sincsen, ott az található, ami kizárólag a morális természetünkkel, a morális cselekedeteinkkel kapcsolatos. Az állócsillagok ege alatt nem tudjuk a morális világunkat kibontani, amikor pedig kibontjuk, akkor azt a makrokozmoszba a Zodiákus körén kívül rajzoljuk be (GA201, 1920. 04. 18.).

Ilyen a mikrokozmosz a makrokozmosszal való kapcsolatában. Ezt a kölcsönös kapcsolatot nem szabad szférikusnak és „monotonnak” képzelnünk. Azt akarjuk ezzel mondani, hogy a embert a világlét minden szintjéről minden oldalról különféle hatás éri. És ez befolyásolja az Én haladását a szabadsághoz vezető úton. Hiszen a bolygók mozognak, útjuk a Zodiákus-kör 12 területén halad keresztül azok különféle erőivel, melyek hatnak az emberre. A bolygó- és zodiákusi erők kölcsönösen módosulnak. Ennek köszönhető mind az emberi organikus formák sokfélesége, mind lelke és szelleme tulajdonságainak sokfélesége. És mindebből, mint előidézőből, ki kell tudni lépni, hogy a szabadság szférájába hatolhassunk.

Mindezt figyelembe kell vennünk a további vizsgálódásainkban, melyeknek tárgya a háromtagú lélek lesz.

Rudolf Steiner az Énnek a lélek három szféráján át való mozgását az emberben a legegyszerűbben és ugyanakkor különösen jelentős módon adta meg „A szabadság filozófiája” 9. fejezetében. Csak képesnek kell lennünk *értelmezni* és kommentálni a benne foglaltakat. Ezt egyszer már megtettük „»A szabadság filozófiája« mint a szemlélő gondolkodás logikájának alapja” című könyvünk 12. fejezetében, és most ennek a fejezetnek a nagy részét még egyszer idehelyezzük, és törekszünk megmutatni különös aktualitását az ember két feladata közül a másodiknak a megoldásában, az ember e két *hétköznapi evolúciós feladatának* megoldásától függ, hogy belép-e az új, spirituális korszak világába, vagy nem csupán kultúrtörténelmileg, hanem evolúciósan is vissza lesz lökve.

*

Annak megértése, hogy az ember hogyan tud belépni a morális intuíciók világába, azzal a körülménnyel van megnehezítve, hogy a tudat intuitív formája a legmagasabb a hét tudati forma közül, melyeket az embernek az egész evolúciós ciklusunk során birtokba kell vennie. Ez a *tudatos össztudat*

állapota. Mint az individuális lét formája ez a tudat feltételezi, hogy az ember a feltámadási testre tesz szert. De az ember elé itt azt a feladatot állítják, hogy – még ha csak előzetesen is, még ha csak speciális módon is, – belépjen ebbe a legmagasabb szférába már rögtön azután, ahogy az Én képessé válik a morális katarzison áthaladt tudati lélek fölé kerülni (l. még a 26. ábrát).

Itt meg kell érteni, hogy a tudati lélek és a Szellemén szférája között, ahol lehetővé válik morális intuíciók merítése, egy egészen különös jellegű Küszöb található. Ez elválasztja az embert, mint a fejlődés termékét, vagyis a természet (4. birodalom) és a szociális viszonyok, a nevelés, kultúra (5. birodalom) termékét, a szabadság emberétől, az önkondícionáló embertől.

Rudolf Steiner Goethe természettudományos műveihez írt egyik bevezetőjében egészen nagyszerű, kivételes magyarázatot ad erre az emberi konstellációra. Ott felhívja a figyelmünket az ok-okozati kapcsolati törvények természetben való és az emberi cselekedetekben való hatásának különbségére. A jelenségben, a természet produktumában nincsenek ideális törvényszerűségek – mindazok rajta kívül, felette állnak. Az emberi gondolkodásnak kell hozzálépni, hogy megnyíljon az, ami benne irányít. A jelenséget mint következményt észlelem, és keresem az okát, és eközben még meg kell értenem a törvényt, melynek alapján egy meghatározott ok előidézte ezt a hatást. „Az emberi cselekedetekben más történik. Ott a jelenséget előidéző törvényszerűség maga lép működésbe; az, ami a jelenségben van, ami a produktumot létrehozza, maga lép elő a cselekvés színpadán. Egy megnyilvánuló léttel van dolgunk, melynél megmaradhatunk, nem kérdezve a mélyebben fekvő állapotokról. Egy művészi alkotást úgy értünk meg, ha felismerjük a benne megtestesült eszmét, nincs szükségünk, hogy kérdést tegyünk fel az eszme (ok) és az alkotás (következmény) között fennálló további törvényszerű kapcsolatról. Egy államférfi cselekedeteit akkor értjük meg, amikor tudjuk a szándékát (eszme), nem kell a jelenségen túllépni. A természeti folyamat abban különbözik az ember cselekedeteitől, hogy az elsőben a törvényt, mint a megjelenő lét alapját kell vizsgálni, míg a másodiknál maga a lét a törvény, és semmi más nem idézi elő, mint önmaga. Ezért minden természeti folyamat kettéválik előidézőre és előidézettre, és ez utóbbi feltétlenül az előzőből következik, míg az emberi cselekedeteket önmaguk idézik elő. Ez pedig a szabadságban való cselekedet. Amikor a természet szándékai, melyek a jelenségek mögött állnak és előidézik azokat, belépnek az emberbe, akkor maguk válnak jelenséggé; akkor azok úgymond háttalanok, semmi sem áll mögöttük. Míg az összes természeti folyamat csak eszmék manifesztációja, addig az emberi tevékenység maga a cselekvő eszme”.

Tudatunk tartalma nem pusztán a világalap leképezésének eszköze, hanem „maga ez a világalap lép elő a saját eredeti alakjában a gondolkodásunkban”, és akkor „nem tehetünk mást, mint hogy közvetlenül megismerjük az emberi tevékenységben magának ennek a világalapnak a feltétlen működését. … A Világ Vezetője a teljes hatalmát átadta az embernek, saját külön létét megsemmisítve, és ezt a feladatot állította az ember elé: cselekedj tovább. … Az önmagáért véghez vitt cselekedet olyan cselekedet, amely a szeretetből következik. Csak az cselekszik valóban szabadon, akit a cselekedet iránti szeretetet, az objektivitás iránti odaadás vezérel” (GA1, 198.o. ff).

Így tulajdonképpen először válik ismertté az emberben teljes erővel az a tény, hogy „felemeli” a fejét a Zodiákus köre fölé. Akkor rögtön két egymás felé haladó evolúciós folyamatba kapcsolva találja magát. Ezek közül az egyik, az emelkedő, az úgymond klasszikus, először levezette az emberiség csoporttudatát az individuálisan fogalmakban gondolkodó tudatformáig. Utána ennek a tudatnak a szemlélődéshez kell eljutnia, vagyis az eszmék ideális érzékeléséhez, majd később az imaginatív észleléshez és az inspiratív és intuitív tudatformák birtokba vételéhez.

De ha csak ilyen evolúció létezne, akkor pusztán a tudattal való munka segítségével, csak egy bizonyos egyetemes fejlődési törvény alapján fel lehetne emelkedni a szellem bármely szférájába, anélkül hogy szükség lenne a moralitás felemelésére, az Isten fogalmának elsajátítására. Akkor a Golgotai Misztériumra sem lett volna szükség, a világ és az ember megteremtése pedig mechanikus jellegű lenne. De az evolúcióról való ilyen elképzelés hibás. A fejlődés ilyen természetes menetével szemben áll a legmagasabb isteni Lény alapvető tevékenysége, akinek feltétel nélküli (motiváció nélküli) kinyilatkoztatása a teremtés irányában való tiszta szeretet volt. És ez a fejlődés másik, nem ok-okozati princípiuma, az *etikai* princípium. Erről a Bibliában ez áll: „Isten: szeretet".

A 3. ábrán megmutattuk az őskinyilatkoztatás úgymond kétaspektusú hatását az evolúcióban, mely két részlegesen egymásra helyezett háromszög formájú. Ez a forma fejezik ki a két evolúció jellegét. Az egyenes, felemelkedő evolúciónak csak eddig van mindent meghatározó jelentősége, amíg tevékeny léte lényegi egységbe nem jut az eszmével, mint az önmagát hordozó lénnyel. Magasabb értelemben ez a világ Ideája, amely az Atyai Világalap Lényéből nyilatkozik meg. Az érzéki világban megjelenve maga „okozóvá", vagyis akarattal áthatottá válik. Ez az akarat a *világot megmentően* hat, lefelé irányulva. És az ember ilyen módon, áthaladva a fentebb említett Küszöbön, de praxisában a szemlélő ítélőerővel – az ismeretelméleti lemniszkáta metszéspontjának üres, puszta tudatán át, tudati metamorfózison megy keresztül, amely őt mint fajt megváltoztatja: ő, az isteni teremtmény, a világot, annak lényeit a lemaradástól megmentő Isten munkatársává válik. És mellékesen megjegyezzük, hogy ebben áll a *manicheizmus* lényege (ami teljesen más, mint amit a katolicizmus tulajdonít neki).

Az etika szférájában, mondja Rudolf Steiner, „a hétköznapi tudatállapotok … ösztönösen intuitívak". Ezért ha olyan egyenesvonalúan, ahogy ez „A szabadság filozófiájában" történt, „megy az ember afelé, hogy a gondolkodásból kilépjen az élő moralitás szférájába, ha átugorva az imaginációt és inspirációt akar beszélni az intuícióról, akkor támaszpontja a hétköznapi morális tudatban lehet" (GA73a, 1920. 05 11.). Ez a „morális tudat" felgyorsítja akkor az emelkedő evolúciót, melyben a test, az ember egész háromtagú testének átszellemiesítése is megtörténik.

Ha az ember ebben az emelkedő evolúcióban is saját kezébe veszi a fejlődését, a beavatás útjára lép, akkor gondolkodásában először az imaginatív világ képiségéhez jut. És a magasabb tudatnak szintén ezen az első fokán eljut ahhoz a képességhez, hogy morális intuíciókat kapjon, ami a természet világában evolúciósan csak a harmadik fokon érhető el. A morális világban *a külső észlelések mögött rögtön intuíció lép fel, vagyis a legmagasabb Isten egyenes jelenléte válik észlelhetővé*. Az embernek ez akkor is megnyílik, ha a gondolkodását áthatja spiritualitással, és akkor észre veszi, hogy a moralitásában valami olyan megy végbe, ami közvetlenül a szellemi világból impulzálódik. Ezek az impulzálók a morális intuíciók, és ezek belépnek az emberi gondolkodásba, az ember magukkal tudja őket hozni, visszatérve az érzéki világba. „És éppen ez a jelentős az emberi lényben a földön – húzza alá Rudolf Steiner – hogy belső homályos előérzetben a legmagasabbal állunk kapcsolatban, amely viszont igazi alakjában csak a fejlett tudatnak érhető el. Csak a szeretet képességének legmagasabb kidolgozása és átszellemiesítése által érhető el az, ami intuícióban megnyilatkozik. Az ember számára lehetővé kell válnia, hogy **a szeretet képességét megismerő erővé tegye**" (GA227, 1923. 08. 20.).

A szeretet átszellemiesítésének előfeltétele a *lelkiismeret* fejlődése. Az ember földi emberként egy magasabb egyfajta árnyképét viseli magában: a morális lelkiismeret tartalmában. „A lélek mozgásai és az intuíciók közötti átmenetnél keletkezik a lelkiismeret minden mozgása. A lelkiismeret ebben az átmenetben van, ha meg akarjuk találni a helyét" (GA115, 1911. 12. 15.). De mivel az átmenet mind a

lélek jellemi adottságában, mind pedig fogalmi alapjában (e fogalmak jelentését kicsit később magyarázzuk meg) is megtörténik, így az embernek lelkiismeretre a saját gondolkodó szellemeként is szüksége van: mint *logikai lelkiismeretre*. Hiszen az, ami a lelkiismeretben él, azt egyszerűen a tiszta gondolkodás tudattalan intuíciója által, tudattalan morális intuíció által kerül a szellemi világból. A valódi, lelkiismeretből fakadó morális impulzusok olyan *morális intuíciók*, melyek a szellemi világból erednek, melyeket aztán valódiságukban először az inspiratív és intuitív megismerésen keresztül lehet megtalálni, vagyis a gondolkodás akarattal való áthatása által, ami képi jelleget ad neki, elszakítva a gondolkodást az idegrendszertől stb.

A morális intuíciók megkapásának képességé Rudolf Steiner még „*morális fantáziának*" is nevezi, és ilyen magyarázatot ad: „A szabadságunk azon nyugszik, hogy az észleléseink világa maja. A lényünk házasságra lép a majával és ezért válik szabaddá. Ha a bennünket körbevevő világ valóság lenne, akkor ez a valóság kényszerítene minket és nem lennénk szabad lények… A szabad ember titka azon nyugszik, hogy átlátja a kapcsolatot az észlelések világa, mint maja, a valóság egyszerű tükrözése, és az ember önmagán keresztüli impulzálása között. Az embernek önmagát kell impulzálnia, ha az, aminek benyomása alatt áll, többé nem készteti cselekedetre. ...

A morális fantázia, úgy mondanám, ellentéte a tükrözésnek. Ami körülöttünk mint külső fizikai valóság terül el, az tükrözés, benne a dolgok tükröződnek nekünk. A morális fantázia egy panoráma, melyen nem látunk keresztül. Ezért minden dolog fantáziaként jelenik meg számunkra. De a dolgok mögött maguk az impulzusok állnak: imaginációk, inspirációk, intuíciók, melyek hatnak. Ha az ember nem tudja, hogy ezek hatnak, hanem csak kapja a tudatában, a köznapi tudatában a tetteik következményét, akkor ennek fantázia jellege van. Ilyen eredményei vannak a morális fantáziának: szabad hajtóerők, és nem olyanok, melyek vágyakból, szenvedélyekből, affektusokból erednek… A lényeg az, hogy az ember egy érzést fejlesszen, egy egyre növekedő érzést … hogy itt, a Földön ő azért van, hogy olyan dolgokat végezzen, melyek nem egyszerűen az ő személyiségét, individualitását érintik, hanem amelyeken keresztül az valósul meg, amit a Korszellemek akarnak (GA179, 1917. 12. 15.).

Az út, mely az Ént szabad akarathoz vezeti

Jákin és Boáz, Ábel és Káin

Ha figyelmesebben tanulmányozzuk, hogyan vázolja Rudolf Steiner „A szabadság filozófiája” 9. fejezetében a tevékenységre való motívumok és hajtóerők lépésenkénti fejlődését a szubjektumban, akkor aránylag könnyen eljuthatunk annak felfedezéséhez, hogy a szerző a *háromtagú lélek* szerkezetének analízisét adja valójában. Két oldalt, két alapot különít el a lélekben, melyek polárisan szemben állnak egymással, állandóan ellentmondást szülve, melyeknek megoldásából áll a lelki élet. Az alapokat a lélek érző és gondolkodó része képzi. Az elsőt ezek közül Rudolf Steiner „jellemi adottságnak”, a másodikat „fogalmi alapnak” nevezi. Mi egyszerűen alapnak fogjuk nevezni mindkettőt. Ezek mentén felemelkedve az ember a magasabb individuális princípiumot realizálja önmagában. Ennek a felemelkedésnek minden fokán egy saját, a többi foktól eltérő kölcsönhatás megy végbe az érzés, a gondolat és az akarat között. Az akarat, amely bizonyos módon a lélek „tengelye”, impulzusok késztetnek cselekedetekre, melyek a gondolkodásból és érzésből, az észleletek és fogalmak lélek általi megtapasztalásából születnek, a lelki élet alacsonyabb megnyilvánulásaitól mozog a magasabbak felé, ahol morális intuíciók adnak jelet magukról.

A lélek két említett alapja nem formaság, nem séma, azok még az ember organikus szerkezetében is kifejeződnek. A közöttük lévő kölcsönhatást egy lemniszkáta mentén végbemenőnek lehet elképzelni, amikor a jobb hurokjának tartalma túlcsordul, metamorfizálódik a balba, és fordítva. A lélek minden rétegében a saját lemniszkátája működik. Ha összegezzük ezeket, akkor a lélek két alapja egyfajta „pillér”, oszlop formájában áll előttünk, melyek ellentmondó, gyakran még egymást kölcsönösen tagadó viszonyban állnak egymással. A lélektestben gyökereznek, sőt még a többi testben is. A „Manasz” egyfajta egyesítő „architrávként” fekszik az oszlopokon. Az oszlopok fiziológiai megfelelője a artériás és a vénás vérkeringési rendszer, melyek között a kölcsönhatás valóban lemniszkáta mentén megy végbe.

A bibliai ezotériában a testinek, lelkinek és szelleminek ez a kölcsönös kapcsolata a két fa, az élet fája és a tudás fája képében jut kifejezésre, továbbá a két oszlop: Jákin és Boáz képében (l. még a 9a ábrát).

Foglalkozzunk egy kicsit ezeknek a fogalmaknak az ezoterikus etimológiájával. Emlékezzünk Christian Rosenkreutz „Aranylegendájára”, mely elmondja, hogy amikor Ádám fia, Sét – ő foglalta el a megölt Ábel helyét – elérte a szükséges érettséget, akkor meglátogathatta a Paradicsomot. Ott meglátta, hogy az Élet fája és a Tudás fája összefonódott egymással. Három magot vett belőlük, és lehozta azokat a Földre. Amikor az apja meghalt, belehelyezte a szájába ezeket a magokat, és Ádám sírjából hatalmas fa nőtt ki. Ez a fa hőséget és lángot sugárzott ki, és azok számára, akik képesek volt ezt látni, a láng két betű formáját öltötte: J és B. Ezek két szó kezdőbetűi, melyek jelentését a következő módon lehet lefordítani: „Vagyok, Aki volt; Vagyok, Aki van; Vagyok, Aki lesz”. A fa három törzsre ágazott, és Sét részeket vett belőlük, melyeket, ahogy Rudolf Steiner magyarázza, „a világfejlődésben különböző módon használtak” (GA265, S.343).

Egyszer ebből a fából készült Mózes varázsbotja, másszor a Salamoni Templom kapunyílását keretezték vele (П betű alakjában). Később a léviták meggondolatlanul a Bethesda tóba vetették ennek a

keretnek mindhárom részét. Amikor onnan kivették őket, akkor híd alakjában a Kedron patakra fektették, amelyen Krisztus az Olajfák hegyére ment az utolsó éjszaka. Belőlük készült a Golgota keresztje.

Ez a rózsakeresztes legenda. Tartalma alapján igazából kimeríthetetlen. Képi formában fejezi ki a földi eon lényegét és az ember létesülésének ezoterikus titkát. Az új időkben a legfontosabb feladatok közé tartozik a megértése, melyeket az emberi Én szabadság felé haladásának útján kell megoldani. Rudolf Steiner közléseinek köszönhetően ismertté vált, hogy a két mágikus szó együtt annak a lényegét rejti, amit Isten a Földre hozott, ezt mondva: „Én vagyok az ÉN VAGYOK". Először Mózesnek hangzottak fel ezek a szavak az érzékfeletti világból az izzó tüskebokorból, mint az eljövendő Messiás hirdetése. A kanonikus szövegben ezt így fordítják: „Én vagyok a Létező" (2Móz 3,14). Héber nyelven (a Rudolf Steiner által adott deutsch átírásban) ez így hangzik: „Ehjeh – ascher – Ehjeh" – „Én vagyok Én" (uo. 341.o.). Ilyen módon, Jákin és Boáz képileg, de még a nevükkel is az „Én vagyok"-ot jelenítik meg az embernek. Deutsch-ul ez így hangzik „Ich bin"[11]. Az I betű, mellyel a deutsch Én (Ich) kezdődik, közel áll a J félmássalhangzóhoz. Különböző nyelvekben az „én" névmásban az „i" és „j" között hangeltolódás van, Az orosz „й"-t a „j"-vel analógnak lehet tartani. Az orosz „я"-t a „j-a" kettőshangzójaként hangzik; az angolban az „I" (én)-ben ennek ellenkezője van: „a-j". A kétszeres „и", amivel az oroszban «Иисус» [Iisus] Jézus neve kezdődik, szintén az a „i"-ből „j"-be való átmenet tendenciáját tartalmazza: az európai nyelvek Jesus-ához.

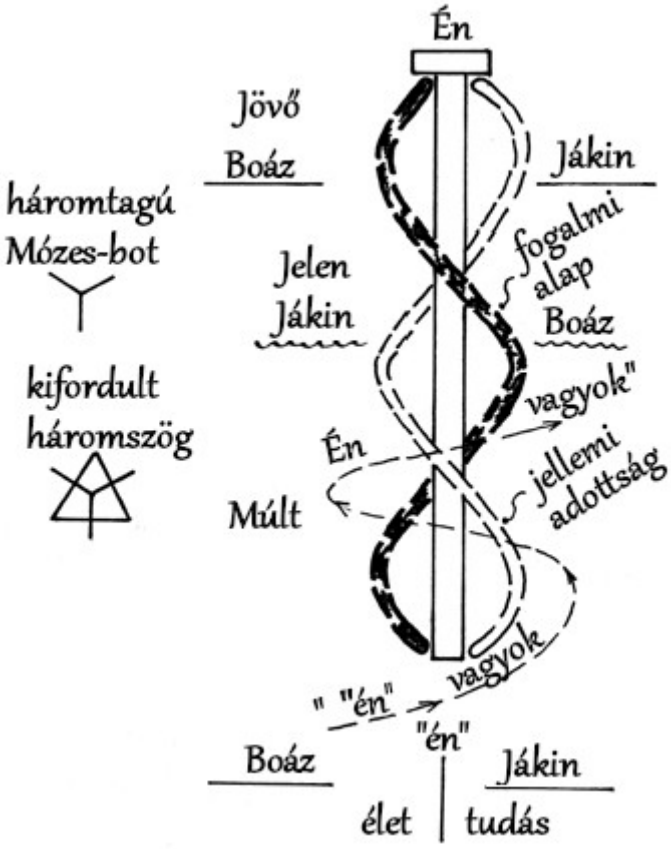
A latin „B" (Boas) betűvel kezdődik a deutsch „bin" (vagyok) szó. Az orosz nyelvben van egy szó: a „бытие" [„bytije"], és ezért oroszul az „Ich bin"-t (Én vagyok) ki lehet így is fejezni: „Én-lét" (vagyis mint J és B betűk). Így az indo-európai nyelvcsalád nyelvgéniuszai Isten nevének ősi szent hangzását fejezték ki, amikor kialakították az ember legfőbb kincsének, az emberben Létező létének a megnevezését, nevét.

Ha az emberi lélek „oszlopait" a most elsajátított értelemben átéljük, akkor megértjük a közöttük lévő ellentmondást is. Az individuális Én fejlődése az ember vörös vérében veszi kezdetét, de mivel hierarchikus jellegű lény, idegen az érzéki világegyetem máslétének, tagadja azt [a vért]. Azt is mondhatjuk, hogy a máslét is tagadja őt [az Ént]. Ez Ábel és Káin ütközése. A magasabb Énnek, a létének tagadása erejével születik az alacsonyabb „én", amely nélkülözi a létet; *az ő „vagyok"-ja [vagyis az „én vagyok"]– csak a megismerés aktusa.*

Az alacsonyabb „én" a magasabbal fiziológiailag a kék véren keresztül konfrontálódik, melyben a vörös vért „megölik". Még mélyebben fejeződik ki az alacsonyabb és a magasabb Én közötti ellentét a vérrendszer és az idegrendszer szembenállásában; a háromság-emberben – a tudás és az élet szembenállásában. Ez a szembenállás az evolúció menetében változik, ezért a bibliai oszlopok a jelentésüket a jelenből kiterjesztik mind a múltba, mind a jövőbe. Az ilyen lényegüket fejezte ki Mózes mágikus botja, mely nem más volt, mint Merkúr-bot (ezért mondják, hogy „vizet" szakasztott a sziklából – Merkúr-folyamat), melynek tengelye éppen az Én mozgását fejezi ki a szabad akarat felé, mely mozgás három metamorfózison megy át a háromtagú lélekben (a bot köré tekeredő kígyók). A lélek a közvetítő a test és a szellem között. Metamorfózisait a háromtagú test metamorfózisai előzik meg, felülről pedig a háromtagú szellem metamorfózisai lépnek fel.

A bibliai oszlopok ezeknek a folyamatoknak az összességét szimbolizálják az Én aspektusában, amely az emberben időben és térben testesül meg. És mindezt a Merkúr-bot is ábrázolja (17. ábra)

[11] A nyelvgéniusz hatására a deutsch Ich-ben Jesus Christus nevének kezdőbetűi egyesülnek.

17. ábra

Ha megismerkedünk Rudolf Steinernek az általunk kidolgozandó témával kapcsolatos összes közlésével, akkor azzal ütközünk, amit az Antropozófiában a módszertanát ignorálók ellentmondásoknak neveznek, melyet mintegy ők fedeznek fel. Valójában Rudolf Steiner különböző aspektusokhoz fordul, mindenekelőtt időbeliekhez, amikor az oszlopok jelentését értelmezi. Eredeti létükben (a Paradicsomban, vagyis a Lemúriai korszak közepéig) a lét és a tudat magasabb egységét fejezték ki, melyben az összember, Ádám az anyagba való süppedése előtt volt. A „létet” ebben az esetben úgy kell érteni, mint az Atya akaratát, a „tudatot” pedig, mint a Szent Szellem kinyilatkoztatását, melyet az isteni Hierarchiák, a kozmikus intelligenciák tevékenysége közvetít. És ez akkor még lényegében két Hiposztázis, és nem két pólus. Ami egyesíti őket, az a Fiú Hiposztázis.

Amikor az első ember sűrűbb létbe, a Földre ereszkedett, elveszítette – fiaiban – korábbi egységét. Érintkezett a levegő-tűzzel – „élet leheletét lehelték” az orrába; és mi volt ez az élet? Ez az élet a vörös vér képződésével kezdődött. Az artériás vér rendszere fokozatosan áthatotta az embert, az ágas-bogas fához hasonlóan. „Róla a keresztény ezotéria ezt mondja: ez a tudás fája. Az ember… harapott a vér vörös fájából. A *vér vörös fájának* felállítása, amely a *tudás igazi fája* – ez a bűn (GA265, 1907. 05. 21.), – így beszél Rudolf Steiner az általunk tárgyalt előadásban, tekintetbe véve, hogy a vér volt az alacsonyabb „én” első kifejezése, amikor az én még nem rendelkezett a reflexióval, csak az érzékek észlelésének tapasztalatával, a vér pedig azok hatása alatt kiépítette az idegrendszert és a légzésrendszert is, a táplálkozási rendszert is. A környezettel való csere bonyolódásának mértékében – mivel az materializálódott – a vérkeringési rendszer differenciálódott, és létrejött a vénás vér rendszer. A bibliai

mítoszban ezt az állapotot Ádám két fiának: Ábelnek és Káinnak a születéséről szóló elbeszélés tükrözi. Ábel az isteni kinyilatkoztatásra mint tevékenysége motívumára apelláló ember képviselője; a képességeit ő nem fejleszti, hanem fentebbről kapja, mindenekelőtt a tisztánlátás adományát. Káin pedig annak az embernek a képviselője, aki az érzéki valóság birtokbavételéhez a tudati erőinek fejlesztésével törekszik. A káinita – gyakorlati ember, tudós; az ábelita – született pap, aki Isten Országát keresi magában. Rudolf Steiner a káiniták tipikus képviselőjének Keely mérnököt nevezi, aki egy olyan motort talált fel, amely a hangrezgések elvén működik, az emberi beszéd által és lelki típusú hullámzásokkal működésbe hozva; tipikus ábelita Lev Tolsztoj volt.

Ábel és Káin a földi emberiség születésének kapujánál áll. Polaritásuk nem csak a vörös és a kék vérben gyökerezik, hanem még mélyebben – a vér és az ideg, a világszimpátia és a világantipátia szembenállásán. Egy meghatározott, és értést, nem pedig emocionális izgatottságot követelő értelemben Káin az Istenek „mostohafia". Benne, földi gondolati tevékenységében meghal a kozmikus szellem. A Föld és az emberi test ásványosodása Káin „bűne miatt" megy végbe – áldozatának füstje a földre száll, ahogy a Biblia mondja. A hét kehely, melyekről az Apokalipszis ad hírt, a szellem anyaggal szembeni „antipátiájának" jövőbeni kifejezése. Az emberben a magasabb szimpátia kifejeződése a szívtől a fej felé áramló éterizálódó vérfolyam.

Most teljesebben megérthetjük a harag misszióját a lélek fogalmi alapjának nevelésében. Rudolf Steiner ezt mondja: „Az isteni szeretet ellentétét isteni haragnak nevezzük. Ez egy „technikai" kifejezés. Míg ez a szeretet a negyedik kultúrfokon [korszakban] az embernek be lett vésve, míg egyre melegebbé válik (a 6. és 7. kultúrkorszakban) … addig az is nő, ami az anyagot maga körül egyre keményebbé teszi: az isteni harag" (GA104, 1908. 06. 25). Ez a világdualizmus másik kifejeződése. Az anyag, amely nem képes véglegesen átmenni a szellembe, ki lesz vetve az evolúció normális menetéből, és a Jupiter-eonban egyfajta kozmikus maradványt képez – a jövő Jupiterének ásványosodott kísérőbolygóját. *Ezért a földi ember feladata az is, hogy életet vigyen a gondolkodásba, hogy az megszűnjön „eltaposni" azt, ami az ő keletkezése következtében esett le, maradt el.*

De egyelőre az emberi énség létezésének nevében a kék vérnek meg kell „ölnie" a vöröst, a gondolkodásnak az ideget. Ha nem képződne vénás vér, akkor az ember elveszíteni egyedi vonásait és elfeledkezne az isteni származásáról. A vörös vérben gyökerezik az élet, de az illuzórikus, mivel fiziológiai jelleget hordoz. Jákin „azt az életet szimbolizálja, mely az Atyai szellemtől ered …" (GA112, 1909. 07. 07.). Ez a természet élete, amely mulandó, és ha ez uralná az idegek életét, akkor azok elveszítenék azt a képességet, hogy közvetítsék az észlelések tudatosítását; lehetetlenné válna a gondolkodás. Ezért a vörös vér tendenciájával szembeáll a kék tendenciája; sőt, ez utóbbi a legvégén legyőzi a földi életet. A halál erősebbnek bizonyul, megsemmisíti azt, ami egyébként önmagában veszítené el magát. De annak a megsemmisítése, ami egyébként elveszítené önmagát, a feltámadásra való felhívást jelenti! (uo.)

A testben való életünk amiatt veszíti el magát, mert az az evolúció gyümölcse, ahol minden keletkezik és elmúlik: vagy meghal, vagy metamorfizálódik. Magának a világevolúciónak a menetében nincs erő a felemelkedésre, melynek a földi eon közepétől általánossá kell válnia. Benne (a világevolúcióban) növekvő erővel hatnak a luciferi-ahrimáni szellemek, akik csak sűrítik az „isteni haragot", mely természeti folyamaton keresztül vezeti el az embert az istenektől. Ezért Jákin oszlopa mintegy figyelmezteti az embert, hogy neki Ábel életébe és tudatába lép, vagyis a *csoporttudat* határai között tartózkodik. Boáz oszlopán keresztül az ember a halállal került rokonságba, de egyidejűleg

elnyerte az *erőt*, hogy áthaladjon a „halj meg és legyél [werde]” ponton, hogy levegye magát, mint alacsonyabb „ént” és a magasabb „Én vagyok”-ban támadjon fel. Együttvéve, ahogy Rudolf Steiner mondja, „élet nincs sem Jákinban, hiszen benne a szellemtől a test felé való átmenettel van dolgunk, sem Boázban, hiszen benne a testtől a szellemhez való átmenettel van dolgunk. Az egyensúly – íme ebben van a lényeg” (GA265, 353. o.). A lélekben éppen a két oszlop egyensúlyi viszonyát veszítette el az ember, és ezért vált dualistává. A monizmus kereséseiben az elveszett, Istennel való újraegyesülést garantáló egyensúly utáni vágyakozás fejeződik ki,

A Paradicsomból való kiűzetés előtt „amikor az ember még az Istenség ölén volt, maga az Istenség tudta összefonni azt, ami az ember életét és tudását jelentette; a jövőben eljön a pillanat, amikor az ember a kitágult tudat segítségével önmaga válik képessé átalakítani önmagában a kék vért a vörösbe; akkor önmagában tesz szert arra a forrásra, melynek köszönhetően *a vér kék fája az élet fájává válik*. … Így él ebben a képben az előre és hátratekintés” (uo. 345.o.).

A Merkúr-botban (l. 17. ábra) ezt a szemléletet úgy tudtuk konkretizálni, hogy bemutattuk az itt végbemenő átalakulások mindhárom aspektusát. Ha elképzeljük, hogy a bot bal oldala az életet fejezi ki, a jobb oldala pedig a tudást, akkor világossá válik, hogy a két oszlop princípiuma a Föld-eonban *háromszor* váltja a jelentését. Épp erről van szó Rudolf Steinernél, és csak a dilettáns lát itt ellentmondást. A lélek jellemi és fogalmi alapja, ha bennük a szabadság felé haladó Én működik, mindazt, amit a két oszlop fejez ki, egységbe vezeti, következésképpen átalakító hatást gyakorol még a testiségre is– a szerves folyamatokra és az anyagra. Ezek a szabadságot kísérő jelenségek.

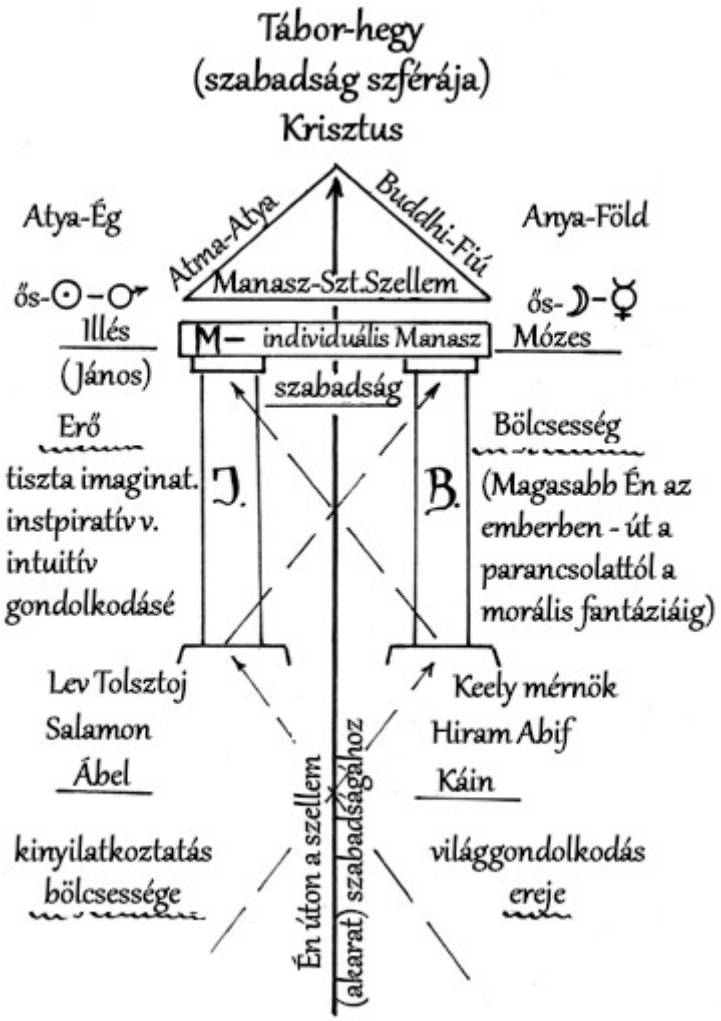
*

A szellemi világban, asztrális szinten, a 4., fizikai-éteri glóbuszba való lépés előtt, mely 7 gyökérfajból áll, az ember az evolúció Atyai, éteri-fizikai áramlatának, mely a múltból a jövőbe halad, és a Szent Szellem asztrális áramlatának egysége volt, mely a jövőből megy a múltba. A Világi, Krisztusi „ÉN VAGYOK”, őt csak felülről beárnyékolta. A tudás fája akkor a paradicsomi Jákin volt, az életé pedig a paradicsomi Boáz (l. 17. ábra, alsó rész). És azok egyek voltak, az örökkévalóságból előlépve; az evolúció folyamata választotta szét őket.

Ahhoz, hogy a világ múltja beléphessen a jövőbe, a jövő pedig öntudattal hassa át az egyetemes múltat, Jákinnak és Boáznak helyet kellett cserélni az emberben. Az élet fája, Boáz a halál fájává vált az alacsonyabb absztrakt tudásban, az isteni bölcsesség fája – Jákin – pedig időbeli, természeti és lelki életté vált; a tudat az emberben elkülönült a világtudattól, sőt még szemben is állt vele. Az ember, hogy ne váljon a szellem örök „opponensévé”, időszakosan kezdett megszületni és meghalni. Egy összetett lelki folyamat fejlődött benne: az észlelések, a gondolkodás és a tevékenység hajtóerőinek és motívumainak élete, a feltételes és a szabad moralitás hatása, stb.

Az ember, evolúciós feladatát teljesítve, most törekszik áttenni az életet Boáz oszlopára. Épp őt támasztotta fel Krisztus. áthaladva a halálon a Golgotán. Azóta a szemlélődés törvényei alapján gondolkodó ember szert tehet az Énben az életre. Akkor felmegy a Szent Szellem világába, az individuális Manaszhoz, tudatosítja az életet. Gondolkodásával akkor nem a fizikai, hanem az étertestre támaszkodik: az élet- és a kémiai (hang-) éterből harap. A Logosz mint az Énjének élete hangzik fel benne. Ilyen Jákin és Boáz jövőbeni konstellációja. Benne helyre lesz állítva a múltbeli, a paradicsomi egységük, *de individuális alapon*.

Az ősi lemúriai gyökérfajban Ábel és Káin előzetes egysége az ábelita Sétben – a jámborság szimbólumában valósult meg. Az egész Ószövetség ilyen egység jellegét hordja. Az Újszövetségben Krisztus adja Káinnak az erőt, hogy tovább „ne ölje” Ábelt, felemelve a lélek mindkét alapját a morális intuíciók világába. A Tábor-hegyen jelent meg az emberiség számára az újszövetségi konstellációja: Illés – az erő princípiuma – Jákin oldalán és Mózes – a bölcsesség princípiuma – Boáz oldalán. Az erő ebben az esetben az észlelés erejét jelenti, mely az ideális észlelésekig, a 13. (szintetikus, mindent egyesítő) érzék fejlődéséig emelkedik. És amikor Boáz Jákin helyére kerül (l. 17. ábra, felső rész), Mózes bölcsessége, újra egyesülve a szeretettel, felemeli a fogalmi alapot a morális fantáziából kiinduló teremtés képességig („A szabadság filozófiája 12. fejezetének témája). Így a Jákinban lévő szellemi élet veszi át a Boázban lévő élet helyét. Ami egyesíti őket: Isten Szeretete az emberben, vagyis Krisztus, aki Sét helyére áll: *Szeretet mint „az Énben újjászületett bölcsesség eredménye*” (GA13, 416.o.) (18. ábra).

18. ábra

Illés – mondja Rudolf Steiner – az embereknek Jákin oszlopáról, mint az erő oszlopáról hozott hírt (l. GA104. 1908. 06. 26.). Ez az individuális élet ereje a háromtagú lélek jellemi alapjában. Az étertest erői dominálnak benne; ezekből kell kialakítani a fej területén az „éteri szívet”. Az étertest a Nap-eonban vésődött az emberbe, a Föld-eonban a Napot a Mars képviseli. A harmadik formaállapotban (glóbuszban), vagyis az asztrális szinten, a Mars erői átmentek a Földön, és önmagukkal táplálták, a vas szubsztanciáját – a piros vér alapját vitték bele. A Marsnak ez az áthaladása még a 4. glóbuszon is tartott; amikor

végbement, a vezető lények elvették a Marstól az értő lélek számára a káma-anyagot (a vágyak anyagát – G.B.), és az itt, a Földön a meleg vérben (az árészi harcosok vérében) találta meg a fizikai »szekerét«" (GA89, 1905. 11. 25.).

A modern Merkúr a földi eonban az Ős-Hold eonját képviseli, ahol a teremtésben a kozmikus bölcsesség uralkodott. A bölcsesség emberi képviselője a Földön Mózes, kezében a Merkúr-bottal. A Merkúr bolygót, mondja Rudolf Steiner, az ember sosem fogja lakni, de az Atlantiszi kor közepétől különös kapcsolatban áll az emberben lévő káma-Manasz-anyaggal, a magasabb, tiszta vágyak anyagával. A vezető lények a tudati lélek erőivel ruházzák fel. A víz-elem, a Merkúr-folyamat – lényegében ezeknek a hatásoknak a hordozói, melyek előkészítik a Földet 5. glóbuszon való áthaladására – melyben asztrális szintre lép – a Merkúr éteri szféráján keresztül (l. uo.).

Ez az a két oszlop, melyen Krisztus a Tábor-hegyen áll, a Színeváltozás Misztériumát megvalósítva, mely megjeleníti azt a folyamatot, amellyel befejeződik a földi fejlődés, „megjelenik a Nap, a szeretet szellemi Napja, a szeretet földi missziójának kinyilatkoztatása, mely a Nap-Marsra és a Hold-Merkúrra, Illésre és Mózesre támaszkodik" (GA104, 1908. 06. 26.).

A színeváltozást János apostol is megtapasztalta, amikor kinyilatkoztatásban megjelent neki egy „Angyal" Nap-arccal, szivárvánnyal a feje körül, „a tengerben és földön" állva, egy bizonyos könyvet nyújtva neki, mellyel az embernek azonosulnia kell, mint szellemi táplálékot magába fogadni, „nem én, hanem Krisztus énbennem"-mé válva. „A szabadság filozófiája" egy gyakorlati kézikönyv, mely megtanítja, hogyan lehet ezt a beavatási aktust végrehajtani. Ez a könyv Mózes-Merkúr bölcsességének szellemében íródott, aki Káin, Hiram Abif útján ment; de magába zárja Illés-Keresztelő János átváltoztató erejét is, amely képes az anyagot szellembe fordítani.

A Hüberniai Misztériumokban, ahogy azokat Rudolf Steiner vázolja, Jákin oszlopa a Tudomány előképeként, férfias jelleggel, bolygókkal körülvéve jelent meg a tanítványoknak. Boáz viszont a Művészet, a fantázia ősképét jelenítette meg, és női jellegű volt. Közülük az első ezt mondta:

„Én vagyok a tudás.
De ami én vagyok, az nem a lét";
a második ezt mondta:
„Én vagyok a fantázia.
De az, ami én vagyok, nem tartalmaz semmilyen igazságot". (GA232, 1923. 12. 07.)

Rudolf Steiner táblarajza krétával, mint illusztráció a Hüberniai Misztériumokról szóló előadáshoz. A bal oldali alakon „Tudomány” felirat, a jobboldalin: „Művészet”

Ezekben az átélésekben a jelentől a jövőbe való átmenet titka rejlik, melyet „A szabadság filozófiája” 9. fejezete tár fel. A jellemi adottság megtisztításán és individualizálásán dolgozva ez ember magában eljut a vörös vérnek a kék vér feletti győzelméhez: a vér éterizációja és az „éteri szív” kidolgozása (először a fej területén) révén. (Ez megfelel a Merkúr-bot középső részéből a felsőbe való átmenetnek; l. 17. ábra). Akkor *az élet belép a tudásba*. Íme az ilyen átfordulás meditatív formulája:

Jákin: „A tiszta gondolatban önállóságra teszel szert,
mely képes önmagán megállni.
Alakítsd a gondolatot képpé,
s a teremtő bölcsességet tapasztalod meg”.

(Ilyen lesz a jövő tudománya – B.G.) (GA265, 347.o.)

Az ember, lelkének fogalmi alapján dolgozva, az igazság egyfajta „ragyogásától”, amilyennek az a művészeti alkotásban megjelenik, a morális fantáziához jut el, tevékenységének motívumait a morális intuiciók világából kezdi meríteni, a Káin által megdicsőített – képszerűen kifejezve – *tudással belép az életbe*, individualizálja Ábel csoportos, papi bölcsességét. Az ilyen átalakulás meditatív formulája a következő módon hangzik:

Boáz: „Sűrítsd az érzést a fényig –
és akkor feltárod a formaképző erőket.
Anyagosítsd (tárgyiasítsd) meg az akaratot (a gondolkodásban – G.B.) a lényegig –
és akkor a világlétben fogsz teremteni” (uo.)

Megmagyarázva a két említett meditatív formulát, Rudolf Steiner azt mondja, hogy a formaképző erő az *első* mondás értelmében nyílik meg, a második értelmében pedig mágikussá válik. A Merkúr (Mózes) botja az élet „vizét" képes fakasztani az ember mineralizálódó fizikai testéből, átszellemiesítve azt. Ehhez a lélek két „oszlopát" meg kell tanulni kivezetni a hanyatlás „statikájából", valódi Próteuszokká tenni őket.

Az ilyen átalakulások legmélyebb Misztériuma jelenik meg számunkra a két Jézus-fiú – a Salamoni (bölcs, királyi) és a Nátáni (papi) vonalból –születésének titkában. Ez azonban egy hatalmas, önálló, mélyen ezoterikus téma az Antropozófiában, habár „A szabadság filozófiája" is ad hozzá megközelítéseket.

Ilyen módon felnyílt számunkra, hogy mennyire összetett, tágas, mély az emberi faj két típusa – az ábeliták és a káiniták – létezésének problémája, hogy mennyire összetett e probléma genezise a világ- és emberi evolúció folyamatában, mennyire hatalmas és sokféle szerepe van a földi ember szinte minden viszonyának alakulásában. Az ilyennek következménye kell, hogy legyen az ember élete számára a szellemi világban is.

A probléma univerzalizmusát még az is mélyíti, hogy *minden* ember magában hordja ezt a két princípiumot: az ábelit és a káinit. És ő – a Föld-Anya és az Ég-Atya fia – képtelen a föld individuálisát kibékíteni az ég egyetemességével, az ég individuálisát pedig a föld egyetemességével. Ezért ez a két princípium, melyek ellentmondásai az evolúcióban gyökereznek, az ember individuális létesülésének *motorjává* kell, hogy váljon, de mivel nem tölti be benne a szerepét, ezért szétszakítják az emberi lelket, elviselhetetlen fájdalmat okoznak neki. *Mivel az ember ezt nem érti, törekszik objektiválni, kívülre vinni ezt a fájdalmat, de ott ez számos ellentmondást, polarizációt okoz a szociális-politikai, a vallási és más életben. Ahhoz, hogy ezek megoldhatókká váljanak, az embernek önmagában kell tudnia megoldania őket. Ehhez meg kell szereznie a szükséges tudást és erőt, hogy az igazságot ne cserélje fel az irracionalizmussal, a szépséget a rúttal és visszataszítóval, a jóságot az amoralitással.*

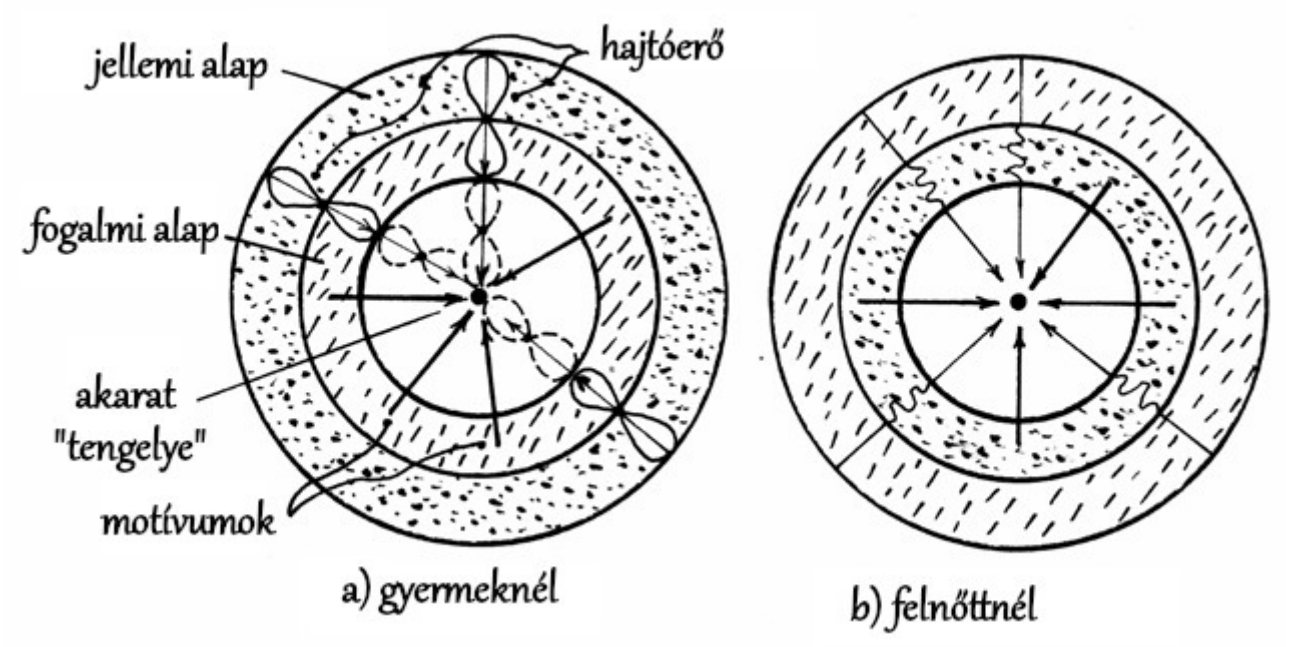
Ez az ember három istennője – az Igazság, a Szépség, a Jóság. Ők vezetik az embert azon az úton, melyen idővel maga fog istenné válni.

Szabad akarat és érző lélek

Ha a lelki élet egyes fokára úgymond „felülről", „metszetben" tekintünk, akkor nem tisztán feltételezés, ha azt körök sorának képzeljük, melyekből egyesek a jellemi adottságnak (alapnak), mások pedig a fogalmi alapnak felelnek meg. Az egymáshoz viszonyított elhelyezkedésük, következésképpen pedig a két alap egymásra hatása változik, ha az egyik lelki szintről felemelkedünk a másikhoz. Mindenekelőtt a személyiség ontogenezisében változnak. Az emberben először, az érzékszervek fejlettségének mértékében, a jellemi alap (adottság) születik meg, benne pedig elkezd érni a fogalmi alap (19. ábra). A Waldorf-iskolában a tanulás metodikája ennek a ténynek az ismeretén alapul. Hogy milyen hatásoknak van kitéve a gyermek létesülő jellemi alapja (adottsága), attól függ az intellektuális képességeinek fejlődése. Ha ez utóbbit törekszünk korai gyerekkorban fejleszteni, az reménytelenül eltorzítja a jellemi alapot.

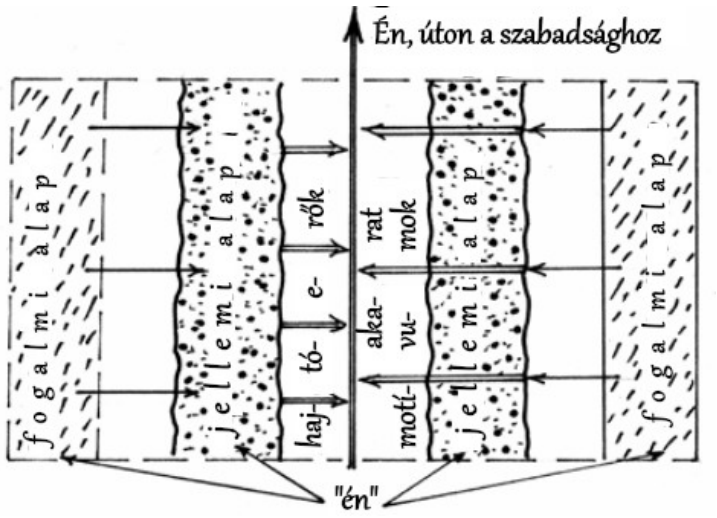
A felnövés mértékében erősödik a fogalmi alap, és túllép a jellemi alapon, azt önmaga alá rendeli: az értelem kezdi az érzelmeket kontrollálni. Helytelen fejlődés esetén az értelem az érzelmekre szárító

hatású lehet, s ennek következtében a lelki élet elszegényedik, elszíntelenedik. A valós lelki életben a gondolatok és érzések összetett játékának van helye, melyek állandóan metamorfizálják egymást. Ennek a játék-metamorfózisnak az eredményei *motívumok és hajtóerők* (késztetések) formájában elérik az akaratot, és cselekvésre vezetik azt. Ezért amit a 19. ábra ábrázol, a lelki élet csupán alap-sémájának lehet nevezni, de a valóságban, amikor a háromtagú lélek valós életéről van szó, akkor a képe természetesen sokkal bonyolultabb.

19. ábra

„A szabadság filozófiája” 9. fejezetében Rudolf Steiner megmutatja a „szabadság eszméjének” létesülését a felnőtt ember, az öntudatos személyiség lelkében, akinek a lelki életében a kiinduló pozíció legalább az alacsonyabb „én” tevékenysége az érző lélekben. Ez a tevékenység nem egyértelmű, és hogy feltárjuk, szükséges elképzelnünk a lelki élet, mondjuk függőleges metszetét. Benne azt találjuk, hogy hogy az érző lélekben a jellemi alap – amely az ő alapjának: a lélek-testnek az ösztönéletével táplálkozik – tevékenysége elemi erővel hat. A lélek külső, fogalmi rétege (én-tudat) csak a jellemi alapban született, és az akaratra közvetlenül ható hajtóerőket viszi az ember tudatáig. De a lélek úgymond „másik oldaláról” (a körmetszete (ld. 19. ábra) összetettebbé válik) a fogalmi alap a motívumait nagyobb erővel jeleníti meg. Ott azok az érzőlélekben is kiindulóknak bizonyulnak; a jellemi alap csak módosítja őket: ellenáll nekik vagy erősíti őket (20. ábra).

20. ábra

Rudolf Steiner az „én” fenoménját az „énnek” a szabad – motívumok és hajtóerők között egyensúlyozó – cselekedet felé vezető útján kutatja, mely motívumok és hajtóerők a lélek minden rétegében és minden külön lélekben különböző erővel és tartalommal rendelkeznek. Felsorolja a lelki élet összetevőit, melyek *formát* adnak a motívumoknak és hajtóerőknek. Ezekből a formákból egyfajta „lajtorja” áll össze, melyen fel lehet jutni a tudati lélekhez és a morális intuíciókhoz, és ez utóbbiakban a motívum és a hajtóerő eggyé olvad.

Az elsődleges akarat a teljes szabadság nélküliség szférájában, a tudattalan anyagcserében keletkezik, ahol a világakarat működik, és mindaz, ami később a hipofízisbe szorul, ellenállva az éterizálódó vérnek, amely a szívből az epifízishez (tobozmirigy) árad.

A fizikainak és a lelkinek az érintkezése éppen az epifízishez és hipofízishez érkező áramlatok polarizációjának eredményeképpen megy végbe. Lényegében ott találkozik az emberi lény mind a négy tagjának: a három testének és az énnek a tevékenysége. Kölcsönhatásuk eredménye a test, lélek és szellem hármasának embere. Emlékezzünk, Rudolf Steiner a legáltalánosabb értelemben a következő módon jellemzi őt: a lélekben „három tagot kell megkülönböztetni: az érző lelket, az értő lelket és a tudati lelket. És ahhoz hasonlóan, ahogy a lélekre alulról felfelé a testiség *korlátozó* módon hat, úgy felülről lefelé a szellemiség *tágító* módon hat. Mert minél inkább betölti a lelket az igaz, a jó, annál távolabb és mélyebben hatja őt át az, ami örökkévaló” (GA9, 47.o.).

A szabad akarathoz vezető úton az ember áthalad a hármas lelken, ahol alulról a szabadságot a test szűkíti a maga természeti szükségszerűségével, felülről a szellem megszünteti a test által és a lélek alsóbb, ösztönös, állati és egocentrikus megnyilvánulásai által felállított határokat. A szellem azonban maga is háromtagú: az első, alacsonyabb része a Szellemén (Manasz). Benne az Őrangyalnak, az ember individuális vezetőjének a lénye tevékenykedik. Az Angyalnak az egész asztrálteste öntudattal áthatott. Az embernek ugyanezt kell elérnie.

A Szellemén szférája – a moralitás forrása. Oda belépni csak a magasabb Énnel lehet. Ha az ember képes erre, akkor a Szellemén létében elkezdi kidolgozni a saját morális hajtóerőit és céljait, összhangban a világ magasabb moralitásával. Hogy megértsük, miért lehet szabadnak tekinteni az Én ilyen munkáját, megengedhető, ha példaként összehasonlítjuk a légzés princípiumát a halnál és az embernél. A hal vizet lélegzik – az oxigént a vízből kapja, és az egész létét ez a tény hatja át, és egész léte ennek a ténynek

köszönhető. Ugyanígy az ember egész léte annak a körülménynek köszönhető, hogy levegőt lélegzik, levegős közegben él, ahol a szellemi szabadság szintje sokkal magasabb a víz-elemben való szabadsághoz képest. Ha az ember megtanulja a Szellemén „levegőjét”„lélegezni”, akkor ennek során megintcsak megváltoztatja létének és lényének egész összetételét, és a szabadság szintje összehasonlíthatatlanul magasabb lesz. A levegőn keresztül az ember a Föld egész atmoszférájával van egyesítve, a Szelleménen keresztül a *Világegyetem egész asztralitásával*, és a Világegyetem összes bölcsességével és moralitásával. Akkor a határnélkülivel, az egyetemessel lesz „korlátozva”. Ez elegendő ahhoz, hogy magát szellemileg szabad lényként tapasztalja meg.

Ha az ember az alacsonyabb „énben” marad, nem képes a saját morális hajtóerőit (motívumait) kidolgozni, melyek összhangban állnak a világ magasabb moralitásával, és ezért magasabbról az Őrangyalán keresztül inspirálódik. Ez elég bonyolult módon történik. „Az éber embernél – mondja Rudolf Steiner – az intellektuális elem alulról törekszik felfelé (a szívtől a tobozmirigy felé az éterizált vér áramlatában – G.B.) fényhatás formájában, az pedig, ami morális-etikai természetű, felülről lefelé törekszik (a makrokozmoszból a szívhez – G.B.). Ezek a felülről lefelé és alulról felfelé menő áramlatok a felébredés és az elalvás pillanatában találkoznak Akkor megítélhető, mennyire eszes az ember, hogy eközben alacsonyabb hajtóerői vannak-e – akkor a tobozmirigy közelében egy harc megy végbe – vagy pedig jó elvekhez tartja magát, amelyek felé a mirigy körül fényjelenségek tágulva áramlanak (GA130, 1911. 10. 01.).

Az „alacsonyabb hajtóerők” az emberben elsősorban annak köszönhetők, hogy az állati természete behatol a lelki életbe, tudatosul, de az anyagcsere-rendszerben ható természeti törvények irányítása alá kerül. Ez a folyamat a hipofízishez is közelít, mint a magasabb Én tudattalan szervezetéhez, amely magasabb Én azonos a világakarattal. A magasabb Én konfrontálódik az embert beárnyékoló Szelleménnel, és éppen közöttük születik meg az individuális Én létesülésének folyamata a legalacsonyabbtól a legmagasabb megnyilvánulásáig.

A hipofízis és az epifízis közötti küzdelmet kezdetben az individuálisan nem felismert határozza meg (az anyagcsere, a ritmikus rendszer és az észlelések aktusai mint olyanok függetlenül a felismerésektől; ezek akkor egyszerűen lerombolják az anyagot és ezáltal idézik elő a fogalom, észlelés és akarat találkozását), s ez oda vezet, hogy az ember *mindhárom testének* szubsztanciája részlegesen megfinomodik és megfinomodásában *egybe*olvad, a testiségnek még egy fajtáját képezve – a lélektestet. Ilyen módon, még azt megelőzően, hogy az éterizált áramlatban elkezdődött volna az emlékek tengelye képződni, amely a tudatot elválasztja a belső folyamatoktól, az emberbe bele lett helyezve a lelki élet általános alapja, tekintettel arra, hogy kezdetben minden benne zajló folyamat az Én megtestesülésére irányul. A lelki életnek köszönhetően az érzékszerveink kifelé nyíltak, de maga az észlelés már felette áll. A lélektest (*észlelések testének* is nevezik) hatására az észlelés objektumával kerülünk érintkezésbe. Az ebben a testben működő asztralitás eléggé tudattalan, hogy egységben legyen az egész világgal, másrészt pedig, a három test hatásának, a bennük zajló folyamatok következtében ez az asztralitás az ember belseje felé fordul.

Rudolf Steiner ezt a testet jellemezve, így ír: „Ez a testiség legfinomabb képződménye, de mégis a testiséghez tartozik, és attól függ” (GA9, 76.o.). Egységet képezve a fizikai és az étertesttel, az öröklődés törvényeinek van alávetve. Annak hordozója, ami az ősök személyes sajátosságaiként öröklődik. A testiség legváltozékonyabb formája, „benne az fejeződik ki, amit az ember *külső személyes* sajátosságaként érzékelünk” (uo. 77. o.). Megtestesülésről megtestesülésre változik és növekszik, magába

szívva az élet gyümölcseit, ezért szorosan kapcsolódik az úgynevezett *kauzális testhez* (l. GA95, 1906. 08. 25.)

A lélektestet a környező világ élő erői dolgozzák ki, de felülről, az észlelés, a nevelés folyamatain keresztül, melyek szintén kívülről közelednek az emberhez, és a lélektestet eléri az ember magasabb Énje. Ez főleg a fogalmi alapban megy végbe, és rajta keresztül eléri a jellemi alapot. Ez utóbbiban születik meg az individuális „én", mint én-tudat, és felemelkedve a három lélek fokain, fokozatosan metamorfizálódik a magasabb Énbe. Ezért a jellemi alap (adottság) adja az ember *személyes* életét. A fogalmi alap kezdetben kevésbé személyes. Benne az alacsonyabb „én" mintegy „*rávezetés*" útján keletkezik, melyet a magasabb, de még nem individualizált Én végez. Ez utóbbi, elérve a lélektestet, mintegy „hátralép" a magasságokba, és a három lelken át hatva, magához vonzza az alacsonyabb „ént".

Az Én a háromszoros lélekbe való megtestesülésének (leereszkedésének) útján, a lelki ontogenezisben, egy bizonyos *felülről jövő cselekedet* által plasztikusan kitagolja az érzőtest szubsztanciájából az érzőlelket. Az érzőlélek születésében egy meghatározott isteni adottság (volt időszaka, amikor az emberben archetipikusan, csoportosan működött), egy emberfeletti princípium van jelen (a finn mitológia Vejnemöjnenje). A lelki ontogenezisben az érzőlélek az érzéki észlelések életének kultiválása útján fejlődik, ami az emberi élet legelejétől kezdve zajlik. A csecsemő, a gyermek az észlelések hatásával formálódik, hasonlóan a puha agyaghoz a szobrász kezében. A létesülő ember szobrásza a magasabb Énje. Tevékenységének egyik eszköze és anyaga is a természet, az organikus, a másik: a kultúra. A *neveléstől* függ, hogy az észlelések tökéletes, a Világépítmény törvényeivel összhangban álló működése harmonikus összhangba kerül-e az individuális lelki élet első, alacsonyabb rétegének fejlődési folyamatával, vagy a jövőbeli lelki káosz alapjai lesznek benne lefektetve. A fejlődésnek ebben a szakaszában az észlelések jellege és minősége, azok túlfeszítése vagy elszegényedése, az iránt való érdeklődés hiánya következményként kihatással lesz az ember azon képességére, hogy saját ítéleteket és képzeteket dolgozzon ki.

A magasabb világokból, asztrális szintről érkeznek a lélektestet formáló impulzusok. Az állatoknál ezekkel az erőkkel, vagyis az ő *csoportos „Énükkel"*, csak az asztráltest formálódik, az embernél a *Manasz* a lélektestet alakítja, amely nyitott morális hatásokra, melyek ugyanakkor nem természeti alapon érkeznek – kultúrfolyamat közvetíti őket. Ezért az emberi észlelések állati természetét meg lehet nemesíteni a *morális ízlés és tapintat* nevelése által. Ez utóbbiakat kívülről oltják be, következésképpen, a nekik köszönhető cselekvésre való késztetések nem lehetnek szabadok, sőt egyfajta automatizmus jellegük van[12].

Az érző lélek vágyakból és szenvedélyekből van szőve, a kényelem és kényelmetlenség tapasztalataiból. És az érző lélek egocentrikus. A külvilágnak és a saját vágyainak hatását észlelve átadja azokat az individuális szellemnek, vagyis közvetítőként lép fel a test és a szellem között. Történelmi születése folyamán, amely az egyiptomi-káldeus kultúrkorszakban ment végbe, képes volt még a gondolatokat is, mint szellemi lények kinyilatkoztatását észlelni. Az ilyen észlelések közegében az embernek megnyílt a magasabb Énje is, mellyel az embert a Formaszellem ruházta fel. De a szenvedélyek, vágyak hatására a fizikai test sűrűsödött, a saját törvényeinek vetette alá az éteri és az asztráltestben zajló folyamatokat – uralta azok törvényeit – és az érzékfeletti észlelések bezárultak. A

[12] Ezeknek a módszertani vizsgálódásoknak még az is céljuk, hogy megmutassák, mennyire reménytelenül rombolóan hatnak az ember evolúciójára a modern civilizáció szinte minden feltétel, melyekről az utolsó fejezetben van szó. Ezért a könyvet olvasva, nem szabad szem elől veszíteni a részeinek (fejezeteinek) kapcsolatát.

magasabb Én részlegesen immanenssé vált az érzőlélek számára, ami következésképpen a *lelkiismeretnek* a lélek általi megtapasztalása születéséhez vezetett. Az érző lélekben a lelkiismeret a fogalmakon túli, ősi erővel hat, ezért az ősi népek, és az egyszerű modern emberek is, például az orosz parasztok, természetszerűen morálisak. A lelkiismerettel való bánásmód szabadsága később jött el, amikor individuálisan kifejlődött az értő lélek. Képviselője volt az ősi Görögország korszakában a „ravasz" Odüsszeusz, később pedig Oidipusz.

Az érző lélek, lévén hogy ügyesen nevelt, képes (már a tudati lélek korában) magasabb észlelő szerveket is fejleszteni magában: a szavakét, gondolatokét – képes volt mélyen *esztétizálttá* válni. Forduljuk csak a Reneszánsz korszakának hatalmas művészetéhez, különösen a festészethez, hogy megértsük, mily hatalmas képessége van az érző léleknek. Ugyanakkor: „Az Én tompán rejtőzik az érző lélekben; ott belül az elégedettség és elégedetlenség, öröm és szenvedés hullámai emelkednek, az Én pedig alig észlelhető, hiszen bevonódik az affektusok, szenvedélyek, stb. e hullámaiba" (GA58, 1909. 12. 05.). Az Én természetesen érintkezik a gondolkodással (az észlelések fogalmakat vonzanak magukhoz a kén-folyamat segítségével), de a gondolkodás az érző lélekben az álomképhez hasonlít, mint mellesleg az akarat is, amely az észlelési folyamatban csak az észlelés tárgya utáni vágyakozóként ismerhető fel. Az ember, aki erősen belesüpped az érzőlélek életébe, szereti, ahogy Rudolf Steiner megjegyzi, megveregetni magának a hasát, amikor jóllakott az étellel.

Az érző lélek fogalmi alapja, lévén, hogy szorosan kapcsolódik a szenvedélyekhez, egoizmus formájában fejeződik ki. Az ember nem csak élvezetet akar és nem akar kellemetlenséget, de ezt remekül fel is ismeri. Ezért nem lehet egoista a kicsi gyermek: az ő motivációja *észlelési és utánzási természetű*. A felnőtt emberekben az egoizmus néha grandiózus méreteket ölthet, mint a nacionalizmusban.

Az egoista fogalmi alap megnemesítésének eszközéül szolgálhat a nemes harag. Megtapasztalva a haragot, valamilyen eseményről ítélkezünk, mondja Rudolf Steiner, és az ilyen ítéletnek köszönhetően „érettebbé válunk arra, hogy fénnyel teli ítéletekhez jussunk a lélek magasabb szférájában. … Hiszen senki sem jut biztosabb ítélethez, mint az, aki a lélek egy régi, nemes állapotából úgy fejleszti magát, hogy nemes harag gyullad benne a nemtelen, az immorális, ostoba iránt. … A harag olyan dühhé fajulhat, hogy a leggonoszabb egoizmust kezdi kielégíteni. De ilyen alternatívának léteznie kell, hogy az ember a szabadsághoz fejlődjön" (uo.). A nemes harag olyan tulajdonságokat alakít, mint az önzetlenség, önfeláldozás; teljes metamorfózison áthaladva puhaságba és szelídségbe fordul.

Másik eszköz az érző lélek egoizmusával folytatott harcban a félelem. Ezért mesélnek a gyermekeknek nevelési célzattal félelmetes meséket – nem azért, hogy megijesszék őket, hanem hogy a gyermeki lélekben megdöbbenés szülessen, és a megdöbbenésből idővel tisztelet fejlődik az újhoz, az ismeretlenhez.

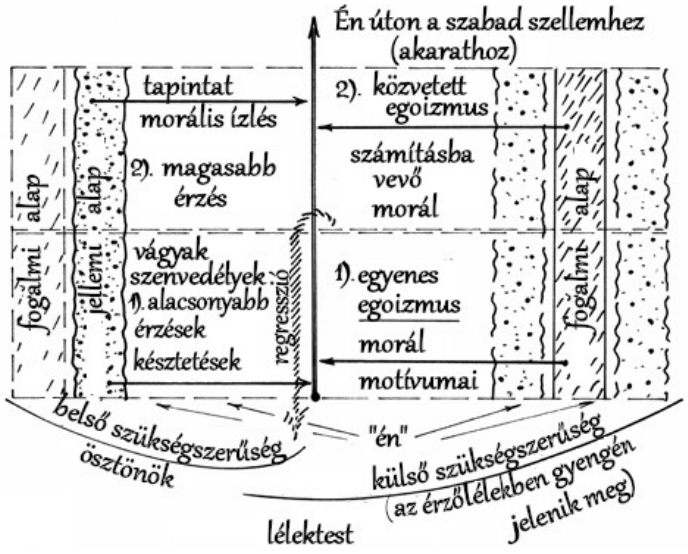
Az érző lélek hajlamos a szemlélődésre, de még az individuálist megelőző alapon, mint a csoporttudat jelenségére. Benne élve, az ember nem koncentrál az öntudatra, ugyanakkor élő érzéki kapcsolatban áll a környezettel, részben annak érzékfeletti lényegében is. Az ilyen lélek vallásos, az jellemzi, hogy a szellemi világban merít erőket, melyek megölik az asztráltest durva ösztöneit, és melyek megszabadítják a szenvedélyektől és az egoizmustól. Kommentálva a „Hegyi Beszédet" Rudolf Steiner azt mondja, hogy „az embernek olyanná kell válnia, hogy vágyva arra, hogy egyre inkább megtapasztalja önmagában Krisztust (Isten országát önmagában), az érzőlelkében átélje ezt a késztetést… mint éhséget és szomjat. … És ha az érző lelkét betölti Krisztus ereje, akkor el tudja érni, hogy önmagában csillapítsa

az igazságszomját” (GA123, 1910. 09. 09.). Az igazságosságot pedig mindannyian ezért szomjazzuk, mivel ez a *földi eon fő erénye*; ez vezet az üdvösséghez, az eredendő bűntől való megszabaduláshoz, amikor kialakításra kerül a szemlélő ítélőerői és morális intuíciókat észlelünk. Teljesen nyilvánvaló, hogy az ilyen munkának a lélek alacsonyabb tagjától kell kezdődnie.

Rudolf Steiner még egy előadásában ezt mondja: „Az érzőlélek főként az asztráltest teljes legyőzésének köszönhetően fokozatosan kikapcsolódik (az alacsonyabb természetében – G.B.), amikor a világérdekek (az ember) személyes érzékelései fölé emelkednek, személyes érdekekké (érdekeivé) válnak; ennek köszönhetően az érző lélek, az összes belső impulzus, a belső szenvedélyek, affektusok intuíciókba fordulnak, és az érző lélek helyén az intuíciós lélek lép elő (GA145, 1913. 03. 29.), – magasabb, megszentelt értelemben, amikor a magasabb Én teljesen betölti azt, annak tisztaságában és közvetlenségében. De hogy ezt a magas célt elérjük. először az éretlen érző lélektől fel kell törni a szabad akarathoz, negatív tulajdonságait pozitívba metamorfizálva: mindenekelőtt az egyenes, szűk egoizmust - *közvetettbe*, amikor az ember önmagát az emberek szolgálatán keresztül szolgálja.

Ami az érző lélek jellemi alapját illeti, úgy ennek első cselekedetre való hajtóerői a lélektest belső szükségszerűségéből erednek: ezek az észlelések, a késztetések, az elégedettség és elégedetlenség érzése. Fejlődést érünk el a nevelésükben, a tapintatot és a morális ízlést fejlesztve, ahogyan már mondtuk. Az egyenes egoizmus, amely az érzések észlelésére támaszkodik, képes a tevékenység bűnös motívumait felkelteni. A morális ízlés és altruizmus az embert a felebarát iránti szeretet nevében való tettre mozdítja. De az érző lélek mégis egocentrizmusra épül. Ha lemondana erről, az nem fejlődést, hanem az érző lélek feloldódását jelentené. *Az embernek objektív joga van önmagát szolgálni, még ha a világ legmagasabb céljait is szolgálja. Egyetlen egy isteni lény sem érdekelt abban, hogy az ember, Istent szolgálva, elveszítse magát mint személyiséget, feloldódjon mint Én-lény.*

Most megpróbáljuk egybegyűjteni, megjeleníteni ezt az összefüggő struktúrát, a jellemi és fogalmi alapok összekapcsolódását ebben a lélekben (21. ábra). Eközben a rajzon balra a fogalmi alap csak egyfajta háttér szerepben lép elő. Jobbról, ellenkezőleg, háttérként, de egészen erősen megnyilvánulva lép elő a fogalmi mögött a jellemi alap; itt is számolni kell vele. Ezért az érző lélekben a hajtóerők gyengén reflektálódnak, a motívumok reflexiója pedig az érzések, kívánságok „vastagságában” születik. Ezt elkezdjük erősen érezni, ha a közvetett egoizmus által minden alacsonyabb rendűn felemelkedünk.

21. ábra

Értő lélek

Az alacsonyabb „én” teljes mértékben megvalósítja magát az értő lélekben, sőt azonosul is vele. Itt teljesen megnyilvánul a gondolat és az érzés, az ész és a szív közötti ellentmondás. Az értő lélekből ered a dualista képzetek minden fajtája. Alsó részével még erősen megreked az érző lélek affektusaiban, a felsővel az örök jó eszméivel érintkezik. Éppen benne alakítja ki az ember a képzeteit, az „énje” az észleletek tapasztalatát kapcsolatba hozza a fogalmakkal, és a gondolkodás elemében, mint olyanban dolgozik, és ebből határozottan felvázolt fogalmak születnek, ítéletek képződnek; az én-tudat tisztul, és az ember elnyeri a képességét annak, hogy önmaga felett tudatos dolgozóvá váljon. Elkezdi érteni és érezni, hogy az igazság, jóság és szépség kitágítja a lelkét, de ezzel együtt megtelepszik benne a *kettéosztottság* tapasztalata is. Rudolf Steiner ezt mondja: „Az értő lelket kedélyléleknek is nevezzük, mivel ez a lélek valóban kettős, hiszen az emberben mind az értelem, mind a kedély [jellem], érzés is hat. Mivel a kedély is hat, a szív érezheti azt, ami az értelemtől el van zárva, ezért egy meghatározott érzelmi értés keletkezik, melyet a Golgotai Misztériumban való hitnek nevezhetünk, ami azt jelenti, hogy az ember lelke rendelkezik a Krisztus-impulzus belső érzékével” (GA148, 1913. 10. 21.). Annak köszönhetően rendelkezik vele, hogy a Krisztus-impulzus az étertest szubsztanciájában gyökerezik, ezért az értő lélekről elmondható, hogy természetszerűen vallásos, és az egyetlen a vallásos megélésekben. De az értelemben született „én” mindenekelőtt a megismerésen keresztül képes eljutni a szellemhez; a megismerés pedig, mivel a fizikai testben megy végbe, az idegekre támaszkodik, ezért a világ antipátiájával és a gonosszal ütközik. Az értő lélekben a gonosz, az idegi folyamatok antipátiája szemben áll a jóval, a vér-folyamatok szimpátiájával.

Mivel az értő lélek világnézetileg (az ismeretelméletben) eltévedt, ezért relativizálja az értelmi tevékenységet, és azt az antipátia és az érzékiség szolgálatába állítja. Ekkor az ahrimáni doppelgänger kerekedik az emberi „én” fölé. Ez a jelenség az orosz ember lelkében különösen tisztán jelenik meg, akinél a lélek jó, „angyali” része közvetlen szomszédságban áll a doppelgängeri, ahrimáni résszel, és ezért el kell veszítenie a hitet, vallásosságot, és jó lényből könnyen bestiába fordul (de fordítva is). Hasonlót találunk a Kelet népeinél is, akik keresik az utat a spiritualizált értő lélekhez, és mivel hamis vallási képzetek káoszába merültek, a radikális fundamentalizmushoz fordulnak. Európa népeinél a doppelgänger, nem találva kívülre a kiutat, belülről pedig nem átalakítva. lerombolja az ember pszichéjét.

Az ilyen dolgok elmélyült *megértést* követelnek, mivel *az emberiség karmájából*, fejlődésének karmájából erednek. Az istenek akaratából történt, hogy az ember egyesült az anyaggal, és gondolkodó tudatra tett szert, individualitássá vált, ehhez a világhoz kapott vonzást: „minden kaccsával a földhöz tapadna…” De ugyanezek az istenek a lélek mélyébe a szellemi iránti vonzást is belehelyezték, annak vágyát, hogy visszatérjünk „dicső ősökhöz a magasba” (Goethe: Faust).

Ahhoz, hogy az ember megbirkózzon ezzel az objektív és elkerülhetetlen ellentmondással, önismerettel kell foglalkoznia, türelemmel és erővel kell rendelkeznie, hogy a harcot önmagában folytassa, és ne vigye ki a szociális viszonyokba.

Rudolf Steiner ezt mondja: „Az ember minél inkább önmagába lép (éppen az értő lélekben hajlamos a saját szellemi eredetébe mélyülni – G.B.), és … őszintén szeretne önismeretben gyakorlatozni, annál inkább felfedezi, hogy lelkében háború dúl, háború az értő vagy kedélylélekben. Hiszen az »önismeret« ebben az értelemben ma nehezebb dolog, mint azt sokan feltételezik, sőt egyre nehezebbé válik. Valaki mondjuk önismeretre törekszik, és ha képes külsőleg sok tekintetben megfeszíteni a gyeplőt és jellemessé

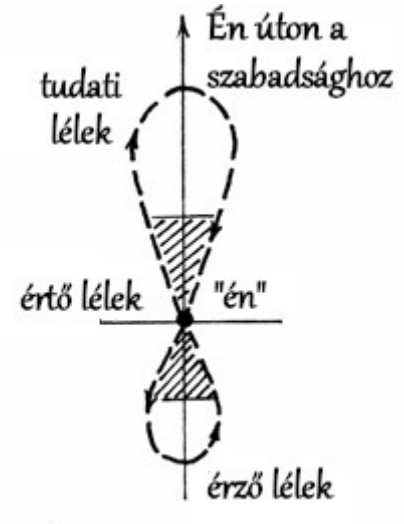
válni, akkor hamar észreveszi... hogy belső világa legmélyén rejtett szenvedélyek és rejtett erők őrjöngéssé válnak, és szétszakítják éppen azt, ami az értő lélek szférája” (GA144, 1913. 02. 06.). Sokan, arra vágyva, hogy megszabaduljanak ettől az „őrjöngéstől”, kifelé okádják ezt. Éppen ilyen lény volt Trockij, Lenin és még sok hozzájuk hasonló. Ezért, ha az ember nem vesz módszereket az Antropozófiából az értő lélek megfékezésére és felemelésére, akkor reménytelenül és kíméletlenül tönkreteszi magát és a világot is. A XX. század tapasztalatával a hátunk mögött aligha szükséges bármit is bebizonyítani.

Az Antropozófiában egy erős segítő kéz nyúlik az emberiség felé, amely elmondja, hogyan ismerjük meg a lelket: mint *hármas egységből álló képződményt*, melyet metamorfózisok áramlata hat át. Ezekben a szubjektum mozgása fejeződik ki az alacsonyabb „éntől” a magasabb Énig, a szűkös előidézettségtől a szabad szellemiségig.

Ahogy az érző lélek esetében, úgy az értő lélek számára is nagy jelentőségű a kulturális munka, ezért a szabad szellem ellenzői annyira rafináltan rombolják a kulturális közeget, a szabadság fogalmát az önkény váltja fel. Eközben az értő lélek fejlődésének immanens ellentmondásosságára játszanak. Ez a tulajdonság klasszikusan a francia kultúra képviselőiben fejlődött ki, melyben éppen az értő lélek a domináns. Rudolf Steiner ilyen példát hoz: Voltaire „a lélekkel, a jellemmel áthatott száraz értelem”, Molière „az értelem által hordott lélek” (GA64, 1914. 11. 27.). A lélek éppen e két tulajdonságának túltengésére és szétválasztására épül a modern tömeg-szubkultúra, amely teljesen elfoglalta az igazi kultúra helyét.

*

Az értő lélekben, ahogyan már mondtuk, a fogalmaknak az észlelésekkel való egyesülése, és a fogalmakkal való munka megy végbe. Ez a munka elsősorban a felismert, individualizált éteri szubsztancia alapján épül fel. Ezért ez a lélek képes a fizikai testet mind megölni, mind megéletesíteni.

22. ábra

Az egész étertestet teljes egészében ritmusok hatják át. Ezért a kultusz-cselekedetek ritmusán keresztül pecsételődtek bele az ősi zsidó népbe a parancsolatok. Az ősi görögöket az értő lélek szellemében a filozófusok úgy nevelték, hogy erényekre *tanították* őket. Akkor tudatosodott elsőként a

lelkiismeret jelensége. Ez a fogalom, jegyzi meg Rudolf Steiner, Aiszkhülosz számára még ismeretlen, de Euripidésznél már ott van. „A lelkiismeret az én-tudathoz tartozik. Először az én-tudat kifejlődésével lép elő” (GA61, 1912. 02. 01.), és ez éppen a görög-latin korszakban ment végbe.

A lelkiismeret homályos előérzetként már az érző lélekben is tudat magáról – az igazságosság megtapasztalásában, melyre az emberek anélkül törekszenek, hogy gondolkodnának róla. Az értő lélekben teljes erejét feltárja az igazság, jóság és szépség összességében. Általa nemesedik meg az értőlélek érzéki, szenvedélyes jellemi hajlama.

Az értő lélek jelentős erénye a bátorság. Alapjai az érző lélekben rakódnak le, amikor megtapasztaljuk benne a méltatlankodást minden helytelennel, visszataszítóval kapcsolatban. De ennek az erénynek az igazi helye az értőlélekben vagy kedélylélekben van. A deutsch nyelvben a „bátorság” szó benne van a „kedélylélek” megnevezésében: Gemütssele (Mut=bátorság, merészség), vagyis már a lélek megnevezésének etimológiájában kifejeződik a bátor jellege[13].

A kedélylélek a lelki élet közepe. Itt megy végbe az átfordulás az érzéki és az érzésekkel kapcsolatos minden alacsonyabb minőségből a magasabbakba, a spirituálisba: „A spirituálisba átvitt bátorság (Starkmut) – ez a szeretet (GA155, 1912. 05. 29.).

A három lélek mozgékony egységét lemniszkátával is ki lehet fejezni (22. ábra). A lemniszkátában az értő lélek mintegy két részre oszlik, melyek közül az egyik befelé, az érzékeléshez, érzéshez és az absztrakthoz fordul, a másik pedig kifelé, az ábrázolthoz és a szemlélthez. Alsó részében egocentrikusan összeszűkül az érző lélek hatására, a felsőben szélesen kitárul a szellemnek.

Ha a háromtagú lélek lemniszkátáját kapcsolatba hozzuk a háromtagú ember – fej, ritmikus rendszer és végtagok – lemniszkátájával, akkor meglátjuk, hogy az értő lélek jelentős mértékben a légzési és vérkeringési rendszerre támaszkodik. Ezért nem lesz hiba, ha azt mondjuk, hogy ennek a léleknek a dualizmusa az ideg és a vér közötti ellentmondásban gyökerezik. Az emberi Én csak akkor képes nyugalomra, egységre szert tenni, ha belép a tudati lélekbe.

*

Rudolf Steiner „A szabadság filozófiája” 9. fejezetében az értő lélek jellemi alapját *érzések* (Gefühle) által képzettnek írja le, és nem érzékelések által, melyeket az érzékszervek észlelése nyújt. Az emberben az élet folyamán egy bizonyos érzéskészlet alakul ki, amelynek az étertest időtartamot ad, tartóssá teszi őket. Sőt ezek az életfolyamatokkal is egyesülnek, és akaratunk ellenére is megjelenhetnek. Ezek összetétele széles körű: becsület, büszkeség, alázat, szégyen, bűntudat, bosszúvágy, kötelességtudat, stb. Cselekvésre való hajtóerőként, jelentős fokú automatizmussal lépnek bennünk elő. Létesülésük folyamatában a fogalmi alap motívumaival itatódtak át, de aztán függetlenekké váltak tőle, sőt ellentmondásba is kerülhetnek vele. A motívumoknál konzervatívabbak, éppen az éteri alapjukra tekintettel.

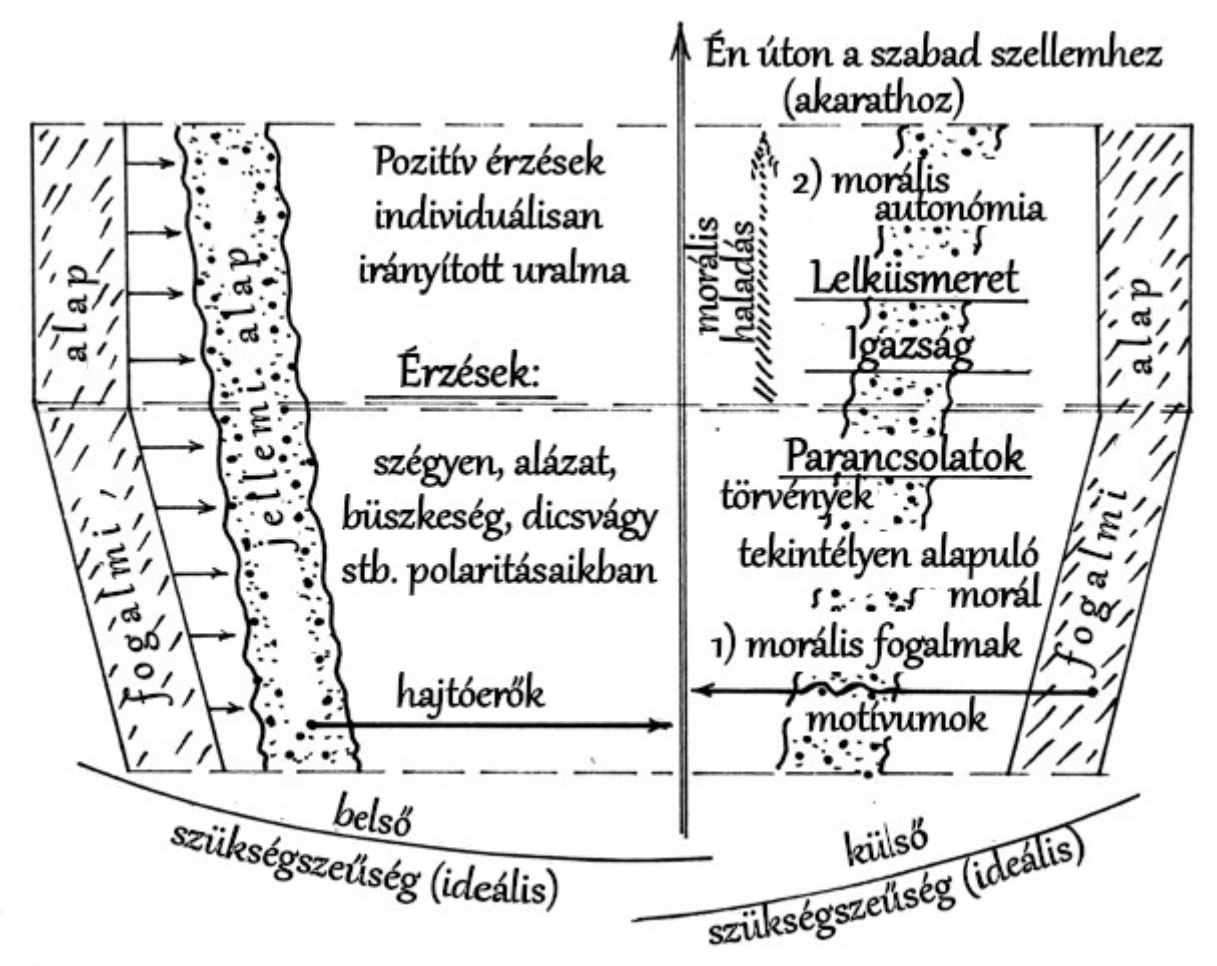
Kivétel nélkül mindegyikük poláris, megvan a pozitív és negatív kifejezésük: szimpátia és antipátia, alázat és büszkeség, bosszúvágy és megbocsátásra való hajlam, szeretet és gyűlölet stb. A léleknek ebben a részében a fejlődés az érzés negatív pólusából pozitívba való metamorfózis révén történik. Itt az ember

[13] Tudva erről, könnyű megérteni, ki és miért ülteti el a világban a félelem érzését. Ez az értő lélek lerombolásának hatásos módja.

tervszerűen, tudatosan dolgozhat magán, tudva ugyanakkor, hogy éteri jelenségekkel van dolgunk, és a változásokhoz évek szükségesek. Az új eszméket, melyeket miután elsajátítunk, és később sokszor átélünk, be kell vinni az emlékek-képzetek szférájába, és így tudunk az asztráltesttel az étertestre hatni. Az ember, ha nem dolgozik az érzésekkel, általuk rabságba kerül. Sőt még a pozitív, de velünk született érzések is legjobb esetben csak nem akadályozzák a szabadság felé való mozgásunkat. De amikor szemlélődésben például szükségessé válik az üres tudat előidézése, akkor ennek néha a szimpátia is ellenszegül.

Az értő lélek jellemi alapjának megváltoztatásához az első impulzusokat a fogalmi alapjában kell keresnünk. És ott minden azzal kezdődik, hogy a közvetett egoizmus motívumait szisztematikusan elkezdjük átgondolni, hogy erkölcsi elvek, értékek egész rendszerével támasszuk alá azokat. Magát a rendszert először valahonnan kívülről kölcsönözzük: családi, állami, egyházi, párt- vagy más tekintélytől. A *parancsolatok* itt alapvető szerepet játszanak. Az értő lélek legmagasabb motivációja a *lelkiismeret* hangja. Ennek forrása rendkívül magas. A lelkiismeret jelenségével születik a lelki élet autonómiája. Rudolf Steiner azt mondja, hogy még a lemúriai korszakban, amikor a bűnbeesés megtörtént, és az Elohimok harcot vívtak Luciferrel, ez utóbbi az ember szívébe helyezte a saját tüzét (szenvedélyeket, beleértve a szabadságra való szenvedélyes törekvést). Az Elohimok is belehelyezték saját ajándékukat az emberi szívbe, hogy az benne lakozzék – és ez volt a lelkiismeret hangja. Ennek köszönhetően az isteni inspiráció *közvetlenül* eléri az embert, és segít neki ellenállni az ahrimáni és a luciferi hatásokkal szemben (ld. GA266/3, 321.o. ff). A lelkiismeret elemében az európai népek úgy érzékelték a keletről a lelkükbe lépő Krisztust, mint „Isten szeretet”.

Ha az értő lélek felépítését sematikusan akarjuk ábrázolni, két fő jellegzetességét kell kiemelni. Először is, nagy úgymond „rés” keletkezik a jellemi és a fogalmi alap „körei” között. Ez egyrészt a gondolat és érzés közötti ellentét növekedését jelenti, másrészt pedig az „én” autonómiájának és az öntudat erejének növekedését. Másodszor, a lélek mindkét alapjának „körei” kezdenek helyet cserélni; a jellemi alap, a lélek személyes életét formálva, a fogalmi alap tulajdonságait magába szívva, tendenciát mutat, hogy meghatározóvá váljék. Az értő lélekben minden reflexióval van áthatva, az érzések pedig tudatosulnak (23. ábra).

23. ábra

Tudati lélek

A tudati lélek sok tekintetben az értő lélek ereje által metamorfizálódott érző lélek. Ez is és az is a fizikai és az asztráltest szubsztanciáiban gyökerezik, de épp ellentétes módon. Az érző lélekben a fizikai hatása a maga ösztönös-szervi lényegén mutatkozik meg. A tudati lélekben a magasabb Én létezése a fizikai test megszüntetésén alapul, az, mint a fizikai agy, csak az eszköz szerepét játssza, amely a szemlélő gondolkodásért való harcban rendkívül szükséges, de amelyről legvégül le kell mondani. Az érző lélekben az örök valami olyan, amit egy hozzá képest külső dolog idéz benne elő. A tudati lélekben lévő örökről pedig ezt írja Rudolf Steiner: „Lehetővé téve, hogy éljen benne a független igaz és jó, az ember felülemelkedik a puszta érző lelken. Akkor kezdi őt (a lelket) áthatni az örök szellem fénye. Az a fény kel fel benne, amely halhatatlan. És mivel a lélek ebben a fényben él, ezért részese az örökkévalónak. … Ami a lélekben fellobban, mint örök, azt itt tudati léleknek nevezzük. … Tudati lélek alatt az emberi tudat magvát értjük, azt, ami lélek a lélekben” (GA9, 46.o.).

Az igazság az értő lélekben is működik és annak nevelője, de ott még viharokkal, affektusokkal van beburkolva. A tudati lélekben megszabadul minden szimpátia- és antipátia-adaléktól, szeretet és együttérzés kíséri. Az embereket egységbe vezeti. Az érző lélek megváltoztatott nemes haragja szelídséggé, puhasággá, szeretetté válik, azzá, aminek a neve „áldó kéz”, ez az, hogy az egyik ember képes megáldani a másikat.

Az emberi alacsonyabb „én”, felemelkedve a tudati lélekbe, elsajátítva a morfológiai, formaképző gondolkodás módszerét, a magasabb Énbe metamorfizálódik, magát a kozmikus intelligencia összetevőjének ismerve fel. Az „én” megszületése a háromtagú lélekben az intelligencia teremtő tevékenységének gyümölcse a háromtagú testben, amely tevékenység ennek szintéziséhez, a lélektesthez vezet, melyben az egyetemes és a természeti érintkezésbe lép az individuális-lelkivel. A szenvedélyek lelke teszi lehetővé a pánintelligencia visszatérésének kezdetét a földi síkon keresztül önmagához. Bátorsággá és értelemmé válik az értő lélekben, aminek köszönhetően az érző lelket megvilágítja az öntudat. Majd a gondolatok észlelését fejlesztve és egyre morálisabbá válva, a lélek értelemre, bölcsességre tesz szert. És mindez egybevéve megnemesíti az emberi individualitást, a jóhoz**,** az igazhoz irányítja.

Arisztotelész a tudati lelket „dianoetikon”-nak nevezte, ami alatt ő ezt értette: „intellektuális, a lelki-szellemi világból leszálló” (GA191, 1919. 10. 12.). Az értő lélek születésének korszakában a tudati lélek „vendég” („idegen nő” Platón „Lakoma” c. dialógusában) volt a magasabb világból – intelligibilis lényként. A modern korban a tudati lélek a földi tapasztalat feltételei között, szellemi evolúció folyamatában fejlődik, időbeli jelleget ölt, és akár *szociális léleknek* is lehet nevezni, mivel ez a kapcsolatok szülöttje a földi emberi birodalomban. A fogalmi alapja szüli a moralitás motívumait, melyekben az érző lélek közvetett egoizmusa kiterjeszthető az egész emberiség érdekeire. A tudati lélekben az ember olyan fokra emelkedhet, ahol az *emberiség érdekeit* mint *sajátjait* tudja megélni, és ez az ő személyes életének részévé válik, és még a jellemi alapba is belép. Ebben az esetben a moralitás motívumait fogja előidézni, melyekben az igazságosság iránti szomj uralkodik a legtisztább ideális kifejeződésében. *Szűz Szófiának* nevezik a megtisztított tudati lelket. Az abszolút örök igazságokban való hit jellemzi. A tett iránti, a megismerés tárgya iránti szeretet a legtökéletesebb a tudati lélekben, mivel az egocentrizmusa világ-centrizmussá vált. A lelkiismeret hangja tisztán és állandóan hangzik benne, morális értéssel kísérve.

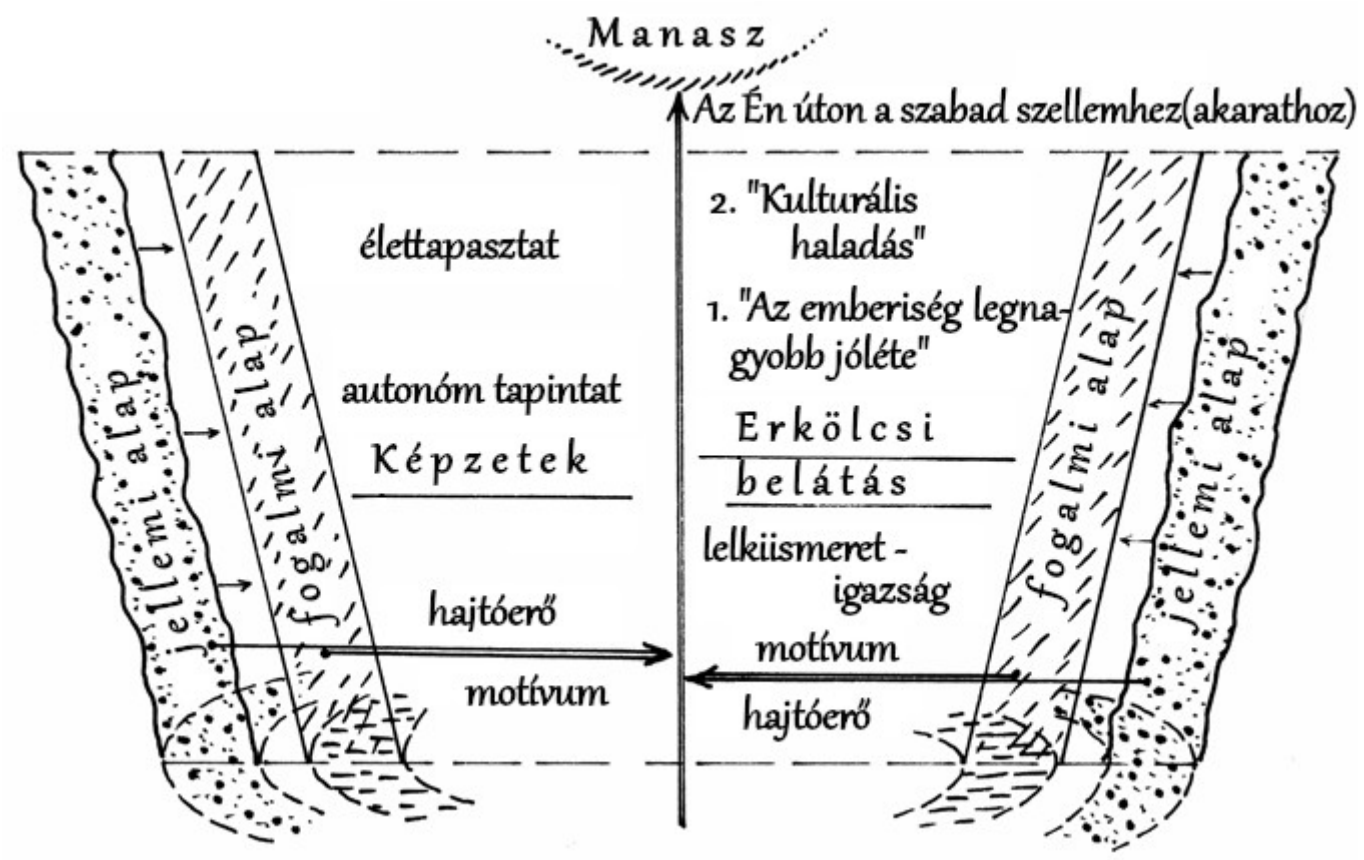
A tudati lélek általános konfigurációjában *a jellemi alap ismét, mint a gyermeknél* (l. 19. ábra), *külső helyzetet foglal el a fogalmi alaphoz képest*, ugyanakkor a legnagyobb mértékben individualizáltnak marad. Ebben áll Krisztus szavainak értelme: „Aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba” (Lk 18,17). Éppen észlelési alapon nő bele az ember a Makrokozmoszba, gyermekként pedig azzal teremt életének első éveiben. A felnőttnél a 12 érzékszerv rendszere túlnő a határain, valami magasabb keletkezik: a gondolat-lények ideális észlelése, azelőtt pedig a morális intuícióké. Ezek a saját makrokozmikus hiposztázisát elérő személyiség részeiként születnek; de hogy be lehessen velük az emberek gyakorlati életébe lépni, szükség van a fogalmi alapra, amely kifejleszti a *morális technikát*.

A tudati lélek tévedésbe is eshet, különösen ha ösztönösen nyilvánul meg. Közvetett egoizmusa a világi helyett csoportos, például nacionalista jelleget ölthet. Akkor egyetlen nemzet érdekeit mint egyetemest, egyetlen párt politikai elfogultságát mint az egész emberiség legnagyobb áldását kezdik deklarálni. Az ilyen lélekben az abszolút igazságokban való hit ki tud lépni az Én ellenőrzése alól. Akkor nem a lélek uralkodik az eszmék felett, hanem az eszmék a lélek felett, de az ilyen embert az okkultizmusban „belső szaddukeusnak” nevezik (ld. GA266/2, 397.o.). Az ilyen típusú emberek nagyon erős akaratúak és aktívak, de zártak minden külső szellemi hatásra, befolyásra. Közülük sokan állnak a világpolitika élén. Nem szabad nekik tulajdonítani azt, ami az értő lélekben vétkezőkre jellemző, és akiknek a neve „belső farizeusok” (uo.). Ezek az általuk elismerteket készek egyetemes igazságnak

kiadni, és ennek köszönhetően vétkeznek az igazság ellen, elfeledve, hogy az igazság mindig konkrét. A „belső farizeus” tevékenységének elve gyakran a közmondás: „a cél szentesíti az eszközt”.

Ahhoz, hogy a tudati lélekről elég világos képzetet kapjunk, hasznos, hogy ha a lélek egész háromtagú összességéhez fordulunk. Rudolf Steiner az egyik előadásban ezt mondja: vegyenek egy rózsát – az érzést idéz önökben elő; itt az érző lélek működik. Aztán lehet gondolkodni a rózsáról, mivel az értő lélek van jelen. De ha a rózsából csokrot készítek és örömet akarok valakinek ezzel szerezni, akkor a tudati lélekbe lépek, tudatos és etikus lényként érintkezem a külvilággal (ld. GA119, 1910. 03. 07.), a természet legmagasabb, tisztán emberi birodalmával. Ebben emberi öntudatos *etikus* lények állnak szociális, kulturális kapcsolatokban egymással szemben. A köztük levő ellentmondások akkor szűnnek meg, ha szabad szellemnek tekintjük az embert. És ez a tudati lélekben megy végbe. Ilyen személyiségtípussal van zsúfolásig megtöltve a modern USA „deep State”-je.

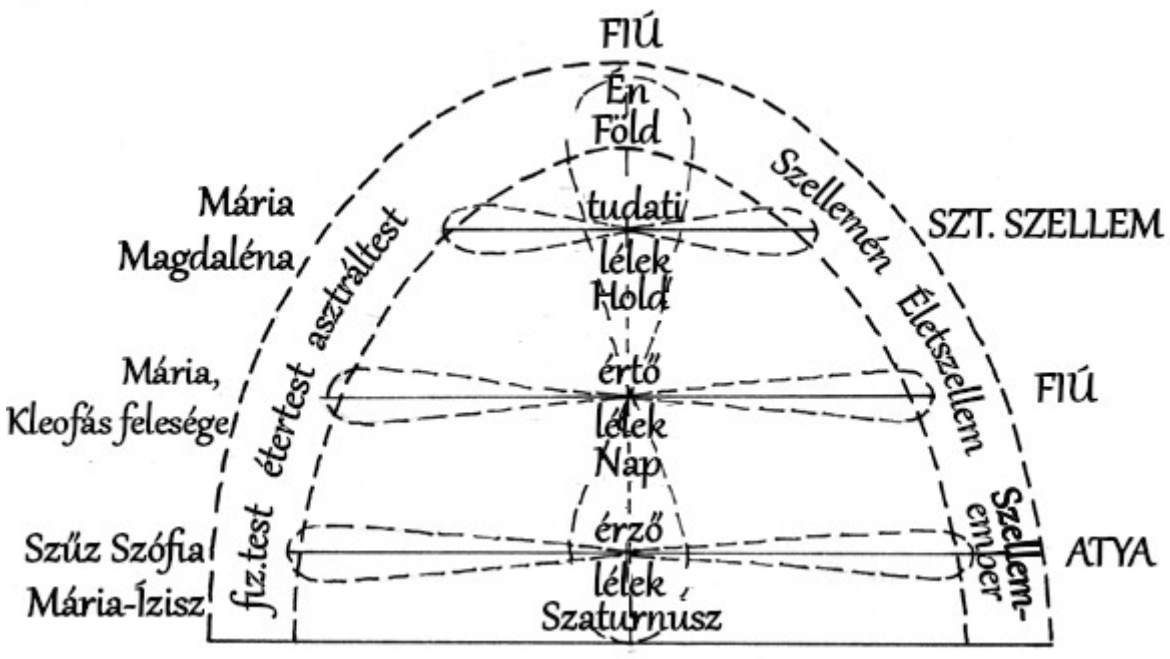
A tudati lélek jellemi beállítottsága a *képzetekben való fogalmi gondolkodást, mint „gyakorlati tapasztalatot”* teszi az individuális élet alapjává. Az érzőlélekbe kívülről, nevelés útján ültetett tapintat és morális ízlés a tudati lélekben az élettapasztalatnak és a róla való gondolkodásnak köszönhetően a jellem tudatosított és szabadon elsajátított vonásává válik. Ezek egészen az étertestig legyökereznek. *A motívum és a tettre való hajtóerő egységgé válik* (24. ábra).

24. ábra

Lélek és Szellemén

A tudati lélekben megszerzett egység túlmutat a tisztán lelki ellentmondásokon. Ez az Én és a világ egysége, mely a lélekben jeleníti meg magát. A tudati lélekben az ember *ontológiai monista*. Benne a tudat és a lét újraegyesül. Az ember a megismerésben önmagát a világ részeként kezdi tapasztalni. Ez annak köszönhetően válik lehetővé, hogy az Én az új magasságán érzéki-érzékfeletti módon úgy kezd tekinteni a saját lényére, mint aki a három háromságot egységhez vezeti. Itt áll előttünk a tíztagú ember, akiről Saint-Martin tízlapos könyve ad hírt. Az Antropozófia fényében ez az ember a 25. ábrán látható alakot ölti.

25. ábra

A rajzon ábrázolt struktúra lehetővé teszi számunkra, hogy kiegészítő tudást kapjunk a test, lélek és szellem hármas egységének emberéről. A benne lévő háromtagú lélek a legsajátabb képződménye, a Világépítmény egy *új képződménye*, amely a háromtagú testnek – az objektív evolúció gyümölcsének – az individuális emberi szellemmé való átalakítását végzi. A három Mária az ember háromtagú lelkét képviseli az Újszövetségben. Ez a lélek összefügg az idegek, ritmus és végtagok hármas egységének emberével is, vagyis a belső bolygórendszerrel, ezért az alvási és éber állapotok váltásában a lélek a Nap és a ritmus szférája által meghatározott metamorfózison megy át a belső bolygókkal való kapcsolattól – ezek a Hold, Merkúr, Vénusz (a gondolkodás, légzés szférája, de a víz-szervezet is: Vénusz: vesék; epifízis-folyamat); ez az ébrenlét állapota – a külső bolygókkal – Mars, Jupiter, Szaturnusz: a belső szervek szférája, nyirok, hipofízis; ez az alvás állapota – való kapcsolatokhoz. A lélek így előrevetíti halál utáni vándorlását.

Az Antropozófiában a lélek háromságáról szóló tanítás szokatlanul széles körű. Ezt csak abból a szempontból érintjük, hogy az ember motivumokat szerez a szabad tevékenységhez. Ezek a tudati léleknek a Szelleménnel való érintkezési szférájától kezdve keletkeznek, amikor a Szellemén elkezd leszállni a tudati lélekbe.

Törekedve megérteni ezt a jelenséget, tartózkodni kell attól a hibától, hogy az ember magasabb Énjét a Manasszal azonosítsuk. A Szellemén lényegében az Angyal Énje. Az Angyal megjelenése a lélekben és maga a lélek – ez nem egy és ugyanaz. De az Angyal megjelenése és maga az Angyal – ezek is különböző dolgok. Az ember magasabb Énje a hármas lélek teljes kifejlődésének gyümölcseként fejlődik ki a gondolkodás, érzés és akaratnyilvánítás együttes működésében. Az ilyen munkát a három test szubsztanciális átalakítása kíséri. Nem lesz hiba, ha azt mondjuk, hogy az *Én teste a lélektest magasabb állapota, melyben a lélek által végrehajtott tevékenység megszünteti a háromtagú testet*. Ezért az Én-tudat, amely a testnek köszönhetően születik meg, tőle függetlenül fog tovább létezni. Az Én-tudat következő fokán szemlélő majd imaginatív gondolkodásra tesz szert. Az ilyen Énben kezd működni az individuális emberi Manasz. Az ember ennek erejével a tudati lelket imaginációs lélekké, a értő lelket – inspirációs, az érzőlelket – intuíciós lélekké alakítja. Még magasabb fokon a magasabb Én teljesen áthatja az asztráltestet, az szubsztanciálisan megváltozik, az egyes ember *Én-Manaszává* válik. Az azutáni fokon, az Én-Manasz erejével, az inspirációs lélekben az étertestet lehet Én-Budhivá alakítani, és végül az intuíciós lélekben a fizikai testet lehet Én-Atmává alakítani. *Ezek a magasabb tudati formáknak a magasabb léttel való egyesítésének fokai.* Az ilyen fajta fejlődés távoli feladat, de bármennyire is távoli, az embernek most kell rá felkészülnie. És ilyen felkészülés a szemlélő gondolkodási erő elsajátítása. Különösen fontos eközben, hogy az a fejlődési elv, melyet az ember a szemlélő gondolkodás kialakításakor alkalmaz, lényegesen különbözik a fogalmi gondolkodás fejlődési elvétől – annak a fizikai testre és az anyagi világegyetemre való támaszával – és a fejlődés következő, még magasabb fokain is megmarad. Valójában *a szemlélő gondolkodáson keresztül az ember a határ nélküli jövőjébe lép be*.

A szemlélő ítélőerőre egyfajta „térben” lehet szert tenni, a tudati lélek és a Szellemén között. Hogy az Én belépjen oda, egyesítenie kell magában mindhárom test magasabb, Én-tudattal áthatott részét. Ekkor a fej területén az asztráltest egy része az éber állapot idején kihelyeződhet (eloldódhat) a fizikaiból, az étertest tudatos része ott „éteri szívet” tud képezni; a fizikai test magasabb szintű részvétele eközben az epifízis és a hipofízis között zajló titokzatos folyamatokban, valamint a test anyagának átszellemiesítésében fejeződik ki. A tudati lelket olyan módon kell előkészíteni, hogy olyan minőségek érvényesüljenek benne, melyek a hierarchikus gondolat-lényeket jellemzik: képesség az önmegtagadásra, hűség (odaadás a magasabb iránt), szeretet. Akkor a Szellemén elkezd *beragyogni* az ember magasabb Énjébe. És mivel a Szellemén egyetemes, az egész makrokozmoszra kiterjedő létet él, ezért az ember által kapott morális intuíciók szintén univerzálisak. Az Énbe lépve azok a tudati léleknek köszönhetően individuális jellegre tesznek szert. Rudolf Steiner a „Szellemismeretben” [Духоведение] („Teozófia”) ezt írja: „A »Szellemén« és a »tudati lélek« közötti különbséget a következő módon lehet megvilágítani a magunk számára. A tudati lélek *érintkezik* a minden szimpátiától és antipátiától mentes, önmagában megálló igazsággal; a Szellemén ugyanennek az igazságnak a hordozója, de csak az Én közvetítése által fogadja és zárja be magába, rajta keresztül individualizálja és fogadja be az ember önálló lényébe. Annak köszönhetően, hogy az örök igazság ilyen módon önállóvá és az Énnel egy lénnyé egyesültté válik, maga az Én örökléthez jut” (GA9, 51.o.)

Ezekben a szavakban rejlik a szabad szellem titka. Rudolf Steiner „A szabadság filozófiájában” feltárja ezt a titkot. Az *ideál-realizmus* általa megalapított *monizmusa* nem más, mint a világnézetek „zodiákusának”, a magasabb asztralitásnak az Énben való megjelenése, a Manasz megjelenése világnézeti egységben: az Énnek az önelégséges igazsággal való egységében, aminek köszönhetően az Én elnyeri az erőt, hogy tudatosan, individuálisan a Zodiákus köre *fölé* emelkedjen, hagyja magát *beárnyékolni az isteni Háromság negyedik princípiumával, az Atyai Világalap Énjével*.

A tudati lélek és a Szellemén közti területre annak köszönhetően lépünk, hogy a saját jellemi alapunkban, ahogyan erről szó van „A szabadság filozófiája” 9. fejezetében, tiszta gondolkodáshoz, „gyakorlati értelemhez”, „gyakorlati apriori”-hoz jutunk. A fogalmi alapban a legmagasabb motívum ebben az esetben a fogalmi intuíció. Az összeolvadt hajtóerő és motívum egybeömölve az akaratot nem kívülről, képzeten vagy észlelésen keresztül impulzálják, hanem belülről, ahol *morális intuíciók* gyúlnak. Ezek maguk akarati természetűek. Ezért a *morális intuíció és az akarat lényegében egy*. (Ezzel analóg volt a gondolkodás észlelése és az erről való gondolkodás.) A működésbe hozott morális intuíció áthatja aztán az *összeolvadt* fogalmi és jellemi alapot, és ezzel *szubjektivizálódik, és hozzáférést talál a külvilághoz*. A morális intuíció akkor intenzíven megváltoztatja a szubjektum jellemi és fogalmi alapját továbbá a külvilágot.

Tiszta gondolkodásra támaszkodva az ember megszabadul a jellemi alap kényszerítő hatásától. Ehhez az Én uralmának kell benne felállnia. Akkor legfontosabb feladata az lesz, hogy *lemondjon minden külső észlelésről*. Ez egyidejűleg lemondást jelent a testről, a fizikai agyról is, mint gondolkodási eszközről, hiszen „az intuíció a tisztán szellemi tartalomnak a tisztán szellemiben való tudatos átélése” (GA4, 146.o.). A jellemi alap akkor a fogalmi alappal összeolvadva ideálisan észleli, szemléli az eszmék világát – „minden lét ősforrását és elvét” (GA40, 273.o.).

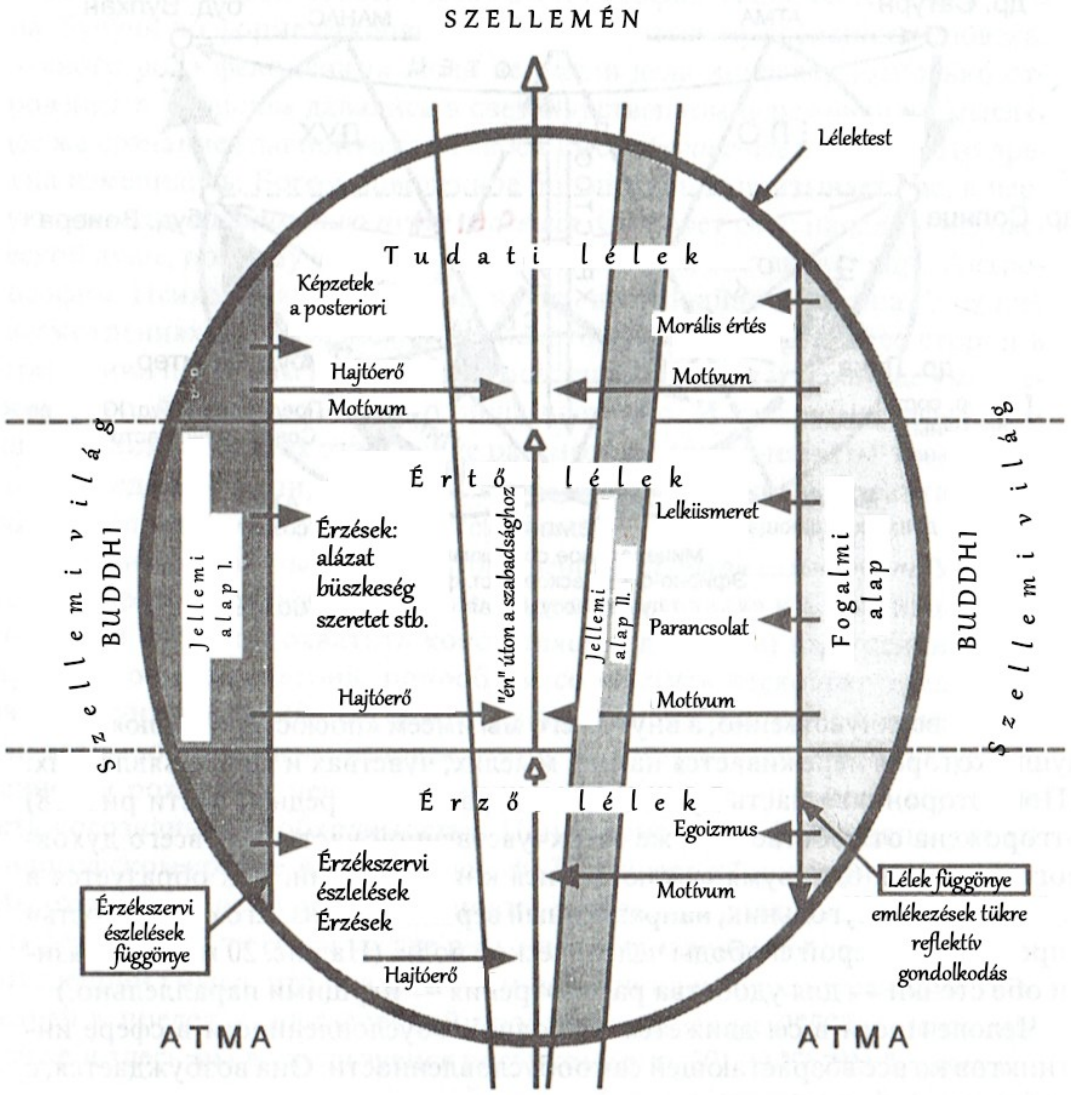
Ilyen befejezéshez ér az út, melyet az Én az érzőlélek félösztönös alapjától a szabad szellem csúcsáig tesz, az út, amely az ellentétek hierarchiáján keresztül egységhez vezet. Ezen az úton számunkra a fő nehézséget az *egyetemes és az individuális* közötti ellentét jelentette. Ennek az elhárításában annak a megértése segített, hogy az észlelésnek, a megfigyelésnek a „lényege (Essenz) nem a sajátosságban, hanem a fogalmi általánosságban van. Ugyanakkor ezt az általánosságot a jelenségtől függően előbb a szubjektumban kell megtalálni; hiszen míg a szubjektum az objektum adottsága révén (an dem Objekte) tesz rá szert, de mégsem *belőle*.

A fogalom nem tudja a tartalmát a tapasztalatból kölcsönözni, mivel éppen éppen a tapasztalat jellemzőjét, a sajátosságot, nem fogadja magába. Mindaz, amit a tapasztalat képez, számára idegen. Ezért a fogalomnak önmagának kell a saját tartalmát megadnia” (GA1, 154.o.).

Tehát most megismertük azt az abszolút ősforrást, melyből a fogalom a tartalmát meríti. Ami a szubjektum individuális életét illeti, a jellemi alapjában gyökerező jellegzetessége, a fogalmi intuíciók világában emelkedik *önlétre*, a személyes a magasabb Én tapasztalatában azonosul a lélek végtelenül kiterjesztett fogalmi alapjának egyetemesével. Másfelől, mivel a fogalmi alap a lélekben nincs elválasztva a jellemitől, ezért a fogalmi képes *észlelhető* jelleget ölteni, vagyis egy bizonyos *magasabb* érzékkel *érzékelhetővé* válni, saját morális lényegében megjelenni. Általában véve a lélek a gondolkodó akarat cselekedeteiben, a lényegét tekintve *vallásos* természetű cselekedetekben jut el a legmagasabb egységéhez.

„Az akaratban az ember – írja Rudolf Steiner – a szabadságot *gyakorolja*, az érzésben *átéli*, a gondolkodásban *megismeri*. Csak arra van szükség, hogy ennek elérésében ne vesszen el a gondolkodásban az élet” (GA28, 122.o. 1925-ös kiadás).

A fejezetben elmondottakat összegezve egy olyan lezárást tehetünk, hogy az ember csak az érzékfeletti világból merítheti tevékenységének szabad motívumait. Ott van minden lét ősforrása és ősoka. És ott gyökerezik az ember magasabb Énje is a maga lényegében. És ez azt jelenti, hogy csak a magasabb Én képes a földi tevékenység motívumát megadni, azt az érzéki valóságból semmi sem idézi elő. Az ember cselekedete ebben az esetben tekinthető szabadnak.

26. ábra

4.fejezet Az individuális és az egyetemes dialektikája (életrajzi)

Az ismeretelméleti lemniszkátában, ahogy ezt a 2. fejezetben megmutattuk, az absztrakt-logikaitól a lényegi gondolkodáshoz való felemelkedés annak köszönhetően megy végbe, hogy megváltozik a gondolkodás *módja*, és ezzel maga a *tudatforma* is bekerül a metamorfózis folyamatába. És akkor elénk tárul a *létező dialektikája*.

Annak a lemniszkátának az alsó hurokjában a gondolkodás descartes-i módjától: „gondolkodom, tehát vagyok" a kanti mód felé mozdul: „a gondolkodási létem elől mindig zárva marad a dolgok önmagukban való (an sich) megismerése". Ezzel együtt megkérdőjeleződik az a descartes-i imperatívusz, miszerint a létezés a gondolkodásnak köszönhető. De ahogy a kanti, úgy a descartes-i imperatívusz is hamis.

Rudolf Steiner azt mondja a descartes-i imperatívuszról, hogy a reflexió idején éppen hogy nem is létezünk. Csak „tükröt" állítunk a gondolkodási képességünkkel egy érzékfeletti valóság számára, amely ennek felületére egyfajta árnyat vet. Ha ebbe a folyamatba a legkisebb szubjektivitás is belekerül, akkor az a tükrözést azonnal eltorzítja. Ezenkívül, még a leghomályosabb érzésben is több élet van, mint Hegel filozófiájának legmagasabb reflexióiban. A fogalmi, absztrakt gondolkodás csak másodlagos, ezért még a hagyományos gnoszeológiája is előfeltételhez kötött.

Az ismeretelméleti lemniszkáta felső, ontológiai részén minden megváltozik. Ott a descartes-i cogito igaznak minősül, és éppen azért, mivel magának a **gondolkodási** folyamatnak elengedhetetlenül szükséges elemévé válik maga a szubjektum, az ember. És fejlődésünk modern stádiumán ez egy tökéletesen egyedülálló állapot.

Valami hasonló jellemezte az embert régen, amikor csoporttudat volt, és nem volt öntudat. Akkor ez a tudat magasabb tudatformák kinyilatkoztatási formája volt a „máslétben". Ezt meghatározott forma és élet jellemezte, melyek az intelligibilis világ, a Hierarchiák lényeinek sajátjai, akik teljes egészében gondolkodásból, de természetesen szubsztanciális gondolkodásból állnak. És az vált a fejlődés feladatává, hogy minden egyes ember *szubsztanciális öntudatra* tegyen szert. Ennek a feladatnak a megoldásával először a gnoszeológiai lemniszkáta felső hurkában szembesülünk, a lemniszkáta absztrakt-dialektikus része pedig e feladat megértéséhez és megoldási képességéhez vezet bennünket, ami az emberben egész lényének *faji* metamorfózisát idézi elő.

Ezt a metamorfózist az emberi tudat formájának egy másik metamorfózisa előzte meg. Ez az ősi Görögország korszakában történt. Akkor a görögök némelyikénél, akik még csoporttudat-formával rendelkeztek, az agy struktúrájának változása ment végbe. Ugyanolyanná vált, mint a modern embereknél, és „tükör"-jellegre tett szert, elveszítve korábbi tulajdonságát, hogy *észlelő szerv* legyen. Az ilyen görögök filozófusokká váltak. Elveszítették az ősi tisztánlátás maradványait, melyben lehetővé vált az *eszmék szemlélése*, és fogalmilag kezdtek gondolkodni. E gondolkodásmód birtokba vételében különösen messzire jutott Arisztotelész, a logika tudományának létrehozója.

Azt kell gondolni, hogy valami hasonló megy végbe a modern időkben is, de ami az embert ellenkező irányba vezeti: a reflexiótól a szemléléshez, de már individuális tapasztalatban. A tudat újfajta metamorfózisának első képviselői Goethe és Rudolf Steiner. Érdekes megjegyezni, hogy ez a metamorfózis a személyiségnek a neki magának köszönhető új típusát is feltárja számunkra. Az ő

individuális szellemi fejlődésük és munkásságuk minőségileg, mondhatni, radikálisan különbözik mindattól, amit a kultúrtörténetből ismerünk. Ezért a külvilág értetlenséggel vette őket körül, oppozícióban állt hozzájuk képest. Goethét még Schiller sem tudta teljesen megérteni. Amikor Goethe elmondta neki az ősnövényre vonatkozó felfedezését, akkor Schiller azzal ellenkezett, hogy ez mindössze egy idea, pedig Goethe számára ez egy szemlélhető valóság volt.

Goethénél és Rudolf Steinernél az egész életút, az élet összes dolga dialektikus volt, magasabb, ontológiai értelemben. *Személyiségek* voltak a szó legjobb, legmagasabb értelmében, mindenben személyiségek. És ezek a személyiségek, akikben az önlétük és a tudás egy volt, egy egység, a külső, az őket körülvevő lét tényeivel úgy álltak szemben, mint egyetemességekkel, melyek megszerzése vagy melyek tagadása új tudást és személyiségük új határait szülte bennük. Ilyen volt az ***életük módszertana***.

Ahhoz, hogy az ilyen új emberekkel szembeni, régi valóság általi értetlenséget, elutasítást legyőzzük, az szükséges, hogy egyre több ilyen új ember legyen (ahogyan ez tulajdonképpen az ősi Görögország kultúrájában is megtörtént). Ehhez az objektív, természetes előfeltételek már létrejöttek. Fentebb beszéltünk már arról, hogy Gábriel arkangyal előidézte az emberi agyban a szükséges finom változtatásokat, melyek lehetővé teszik az átmenetet a reflexiótól az eszmék szemléléséhez, észleléséhez a tapasztalatok sokféleségében, olyan képességhez, amely az intellektus erőinek segítségével jut el az érzékfelettihez, hogy fokozatosan át lehessen menni a szellemi realitás új individualizált megtapasztalásához. Csak annyi a dolgunk, hogy használjuk az új gondolkodásnak ezt a szervét, és ne hagyjuk meghalni. És az Antropozófia különösen kedvező talajként szolgál a megerősítéséhez, fejlődéséhez és individualizációjához.

*

Mindazok, akik a maguk számára szükségesnek találták, hogy komolyan tanulmányozzák Rudolf Steiner Szellemtudományát, egy bizonyos idő után észreveszik, hogy a megismerés tradicionális befogadási formái – az olvasott megjegyzése által – itt rosszul működnek. Az egyszer megismert elég gyorsan teljesen elfelejtődik. Nagyon sok mindent újra kell olvasni, egész életünkben. De eközben ez számunkra egyre újabb oldalaival nyílik meg, melyeket korábban nem láttunk. Ennek oka a Szellemtudomány sajátosságában rejlik. Rudolf Steiner szellemtudományos közlései azoknak a világoknak a *szubsztanciáját* hordozzák magukban, melyekről szólnak. És ezt a szubsztanciát nem elég pusztán tükrözni. Az ember számára ez *szellemi táplálék*, melyet magáévá kell tennie, az egész soktagú lényével elsajátítani, ez a folyamat pedig az emberi személyiség *típusának* magasabb fejlődés irányában történő megváltoztatásában éri el kulminációját.

Megértve ezt, az Antropozófia megismerésének saját tapasztalatában egy idő után arra a következtetésre jutottunk, hogy ez a megismerés csak akkor lehet kellően sikeres, ha elsajátítjuk a módszertanát. És akkor fokozatosan megnyílt számunkra a gondolatok lemniszkáta-szerű mozgása, amely az absztrakttól a konkréthoz, a logikaitól az ontológiaiba, az egzisztenciálisan logikaiba vezet.

Ezzel egyidejűleg megnyílt a lehetőség, hogy hacsak kis lépésekkel is, de tovább haladjunk a Szellemtudománnyal, hogy kapcsolatba hozzuk azt az élet legújabb jelenségeivel, magyarázatot kapva a mélyebb értelmükre.

Kétségtelen, hogy meghatározott (egyes esetekben akár nagyon nagy) kockázattal jár erre az útra lépni. Ez a kockázat a megismerő személyiség tökéletlenségéből fakad. Hiszen ilyen esetben, anélkül, hogy meggyőzően elsajátítottuk volna az új érzékfeletti észlelést, mégis az érzékfeletti szférába hatolunk. Az ilyen ember az individuális fejlődéssel szemben ellenséges lények erős támadásának van kitéve. A Szellemtudomány tartalmával való egyszerű megismerkedésnek, az ahhoz való epigoni ragaszkodás állapota adott esetben nyugalmasabbnak és reménytelibbnek tűnik számára. (Habár az Antropozófia egyszerű tanulmányozása is lehet veszélyes a lélek számára.)

Annak az állapota, aki az Antropozófia megismerésében a legkisebb önálló lépéseket teszi, hasonlít a repülőgép-pilóta felszálláskori helyzetére. Repülőgépe kezdetben a kifutópályán fut neki, amikor létezésének feltételei nem veszítik el a kapcsolatot a földi lét megszokott nehézségével, stabilitásával. De ahogy el kell rugaszkodnia a kifutópályától, létezésének ezek a feltételei radikálisan, minőségileg megváltoznak.

Az a döntés, hogy a Szellemtudomány módszertanára bízzuk magunkat, azt jelenti, hogy az Antropozófiával való munkában úgyszólván szabad repülés állapotába akarunk kerülni még azelőtt, hogy rendelkeznénk az imaginatív tudatformával. De éppen úgy érhető el ez az állapot, ha működésbe lép a szemlélő ítélőerő. Ahogyan a repülés esetén is (folytassuk az analógiánkat), az ilyen munka bázisául a „repülés" összes előzetes feltételének, vagyis a Szellemtudomány *tartalmának* az alapos tanulmányozása kell, hogy szolgáljon. Ez a „kifutópálya", de maga a repülési lehetőség, annak sikere – ez olyan feladat, amelyet a „pilóta" személyiségének struktúrájában, a megismerő szubjektumban kell megoldani. Teljesen nyilvánvaló, hogy a szubjektum ennek a lépésnek a megtételével „vékony jégre" lép, amely beszakadhat fejletlen individualitásának nehézsége alatt. Ekkor nem arról van szó, hogy a tökéletességig, szent állapotig kell azt fejleszteni, hanem csak arról a képességről. hogy a megismerés folyamatában megszabaduljon a szubjektivitás, vélemények, előítéletek, szenvedélyek támadásától, a szimpátiától és antipátiától, a legfontosabb pedig, hogy kioltsa a reflexió folyamatát, hogy a következő pillanatban felfedezze magában az észlelés tárgyát mint szellemi tartalmat. Más szavakkal, itt arról van szó, hogy ilyen vagy olyan mértékben önmagát mint *személyiséget tapasztalja meg* a gondolkodási folyamat ***elemeként.***

Az a feladat nem igényel veleszületett zsenialitást, antropozófusok *sokasága* képes lehet erre, ha elsajátítja a Szellemtudomány módszertanát. És éppen ők ennek köszönhetően az Antropozófiával nem „önmagáért" kezdenek foglalkozni, hanem azt eszközként, módszerként veszik, hogy a „megváltás evolúciójának" útján haladva a szellemi tudást a világba vigyék, annak reményében, hogy friss fejlődési erőket lélegeznek belé.

Ez az egész út új képződményekből áll. Semmilyen részleges „felújítás" nem felel meg számára. És a rajta járó személyiségnek ezért törekednie kell, hogy szabaddá váljon, hogy tevékenységének motívumait ne a külsőnek, az érzékinek köszönhetőből merítse. De ebben az esetben állandóan a már fennálló egyetemességeinek értetlenségével, tagadásával fog ütközni. És a fő feladata ekkor az lesz, hogy az ilyen típusú ellentmondásokat *lényegében dialektikussá* tegye: érdeklődést és szeretetet fejlesszen a külvilág iránt, és állandóan törekedjen a gonoszt jóvá metamorfizálni benne (és természetesen önmagában is).

A mi konkrét esetünkben kezdetben tapogatózva haladtunk ezen az úton, nem értve, mi is ez az út és hová vezet. Úgy léptünk rá, hogy azt a feladatot tűztük ki magunk elé, hogy egyik vagy másik konkrét

kérdésben, melyet Rudolf Steiner kifejtett és magyarázott, de nem minden oldalról, a széleskörűsége, az időhiány miatt stb., megvizsgáljuk: *mit tudott volna még mondani Rudolf Steiner az adott témáról*?

Eleinte egy ilyen feladat nem tartalmaz semmilyen kockázatot, és felébreszti a szemlélődés csíraerejét. Itt csak az a fontos, hogy ne menjünk messzire az Antropozófia alapvető ismereteitől, ne törekedjünk a félénk repülés állapotában „halálhurkokat" végezni.

A megismerő tevékenységeink és a szemlélő ítélőerő érintkezéséről akkor szereztünk tudomást, amikor első önálló antropozófiai írásainkról és az olvasók általi fogadtatásukról (pl. „Várakozó kultúra") gondolkodtunk. Akkor azt mondtuk magunknak, ismételve az orosz költő és fordító, Zsukovszkij vallomását, melyet az egyik Gogolhoz írott levelében tett: „Ilyen az én szerzői munkásságom jellege: szinte minden idegen vagy idegennel kapcsolatos – mégis az egész az enyém".

A tudomány, különösen a Szellemtudomány szférájában való ilyenfajta szerzőség az írót tökéletesen új kapcsolatba állítja az olvasóval. Ebben az olvasó számára nagy szerepet kezd játszani a *szerző ismerete*. Ettől kezd függeni a műve iránti *előzetes* bizalma, ami elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy valaki érdeklődjön a mű iránt. Ez az ismeret természetesen nem az egyedüli kritériuma a bizalomnak, sőt még kevésbé a szerző által írottak megbízhatóságába vetett hitnek. És ez az ismeret szintén különleges fajta. Fel kell tárnia számunkra az individuális úgymond *„gnoszeológiáját" a megismerés tárgyának egyetemessége felé való útján*. És éppen ezért a trilógiánknak ebben az utolsó részében szükségesnek tartottuk, hogy az Antropozófiához vezető életutunkról egy rövid vázlatot adjunk, megmutatva benne, hogy életünknek az Antropozófiával szorosan összeszövődő tényei milyen módon állították személyiségünket lényegi dialektikus ellentmondásba azokkal az egyetemességekkel, melyeken az életutunkon keresztül kellett haladnunk.

Ilyen példához jobb lenne másik embert venni. Ehhez azonban a belső életének alapos ismeretére lenne szükség. Ilyen példánk nekünk nincsen. Ha pedig lenne is, nem tudni, hogyan viszonyulna egy ilyen ember a szándékunkhoz. Ezt pedig szükséges megadni, hogy a szellemtudományos ismeretelméletet ne érje az a szemrehányás, hogy távol áll a gyakorlati élettől.

I.

1936. októberben születtem Belorussziában, Bobrujszk városban. Ez a város éppen attól figyelemre méltó, hogy a Berezina folyó partján áll, ahol Napóleon serege teljes megsemmisülésen ment át, amikor Oroszországból menekült. Ott volt az apám hazája, a szülei, az elődei „mindig" ott éltek, ahogy a családban tartották, mivel az egyszerű emberek nem vezetnek könyvet a családfájukról.

Anyám a Tver tartománybeli Rzsev városból származott. És az ő családjában is azt tartották, hogy a családjuk „mindig" ott élt.

Apám elődei iparosok voltak, amiről a családneve tanúskodik. A nagyapám családneve egyszerűen Bondar (=Kádár) volt. Anyám családja valószínűleg paptól eredt. Lánykori családneve Jovleva volt. Bibliai nevet Oroszországban többnyire a papság viselt. A kiválasztott bibliai próféta nevéből ítélve ez a pap alacsony rangú volt, vagyis szegény (mint Jób [oroszul: Иов, vagyis „Jov"]).

Rzsev város a második Világháború idején nagy csata színhelyévé vált, amely a néptől a „rzsevi vérontás" nevet kapta. Méretét és az áldozatok számát tekintve a „vérontás" felülmúlta a sztálingrádi

csatát. A szovjet seregeknek nem sikerült visszafoglalniuk Rzsevet. A német sereg maga hagyta el a várost, amikor ki kellett egyenlíteni a frontvonalat.

Anyám Rzsevben élve először egy hatalmas erdőgazdasági tröszt vezetőjéhez ment feleségül. Amikor nőtt a 30-as évek terrorhulláma, a férjét letartóztatták. Abban az időben ez azt jelentette, hogy hamarosan jönnek a feleségért is. A családi tanácson úgy döntöttek, hogy sürgősen el kell menekülnie valahová. Akkor az újságban véletlenül olvasott egy felhívást, hogy Bobrujszk városában hallgatókat toboroznak a dvinszki folyami hajózási vállalat távírász tanfolyamaira. Oda menekült. Ott találkozott az apámmal, én is ott jöttem a világra, Karácsonykor a pravoszláv templomban megkeresztelték és Jevgenyijnek neveztek el.

Apám a gyermeke születése miatt felmentést kapott a hadseregbe való behívás alól, de egy év múlva behívták, és repülőiskolába irányították.

Anyámnak az anyósához való viszonya kezdettől fogva nem jól alakult. Elbeszélése alapján az anyósa jellemével Kabanyiha szerepére emlékeztetett Osztrovszkij „Vihar" c. drámájából. És apa nélkül maradva visszatértünk Rzsevbe. Anyámat nem üldözték. Közeledett a 39-es év – a nagy háború kezdete. Még munkát is tudott szerezni a katonai légibázis postáján.

Apámat akkor, az iskola befejezése után gyorsan a szovjet-finn frontra irányították, ott megsebesült, és amikor kiengedték a kórházból, akkor – micsoda sorsfordulat! – Rzsevbe küldték szolgálatra, ugyanarra a bázisra, mint ahol anyám is dolgozott. A családunk újraegyesült. De nem hosszú időre. Egyszer, 1941 júliusában anyám, amikor munkába érkezett, szokásához híven odament a tisztek csoportjához, és megkérdezte, aznap hol szolgál a férje. A csoport egyik tagja az égre mutatott, ahol a repülők egyre magasabbra emelkedve, sorba rendeződtek, és nevetve ezt mondta: O-o-o-tt fenn van!

1941 augusztusában a frontvonal közeledtével a bázis összes katonájának és dolgozójának a családja számára felajánlották az evakuálás lehetőségét. Kis áruszállító vagonok egész vonatnyi sorát biztosították. Mi – a nagymama, két nagynéni és én (anyám hadkötelezettnek számított, és a munkahelyén kellett maradnia) – felpakoltunk és elhagytuk Rzsevet.

Itt szeretném megjegyezni, hogy abban a korai életkorban a háború némely valós eseményének tanújává válhattam. Az egyik Moszkvában történt, ahová a vonatunk este megérkezett. Annak a napnak az éjszakáján Moszkvát ellenséges légierők tömegesen támadták. Jól megjegyeztem, ahogy a bomba-óvóhelyre menekültünk, a síneken álló vagonok alatt mászva. Az égen reflektor-sugarak pásztáztak. Az óvóhelyet egyetlen, falon függő petróleumlámpa világította meg. A padlón víz állt, és vastag deszkák voltak lefektetve. Azokon kúsztunk a padokhoz és rájuk ültünk. Egy idő múlva „dördült" – a lehulló bombák robbanásának hangjai hallatszódtak. A gyermekek sírtak, de én nem sírtam, és egyáltalán nem féltem, bizonyára amiatt, hogy gyermekként képtelen voltam felismerni a veszélyt.

A vonatunk megúszta, habár a pusztulásának valószínűsége hatalmas volt. Ahogy később a felnőttektől megtudtam, mellette egy olajjal megrakott vonat állt. Reggel továbbutaztunk a szaratovi területre, egy távoli faluba, amely nem messzire található a Hopjor folyó forrásától, ahonnan az egészen Donig elhúzódó kozák települések lánca kezdődik.

A helyi lakossággal való találkozásunk – de nem mi voltunk az egyetlenek, akik ideutaztak – elkedvetlenítő volt. Így kezdtek bennünket kérdezni: De miért menekültök a németek elől? Tán zsidók vagytok? A németek azért jönnek, hogy megszabadítsanak bennünket a bolsevikoktól.

A viszonyok akkor kezdtek kisimulni, amikor az égen két törzsű, teljesen ismeretlen és ezért ijesztő felderítő repülőgépek kezdtek megjelenni, az ún. „rámák” („рамы”). A falutanácstól jött a parancs, hogy ássunk árkokat, de senki sem tudta, hogyan kell ezt tenni. Nekünk viszont volt tapasztalatunk, és elkezdtük megosztani velük. De a gyanú, hogy mi mégis zsidók vagyunk, aránylag sokáig megmaradt. És amikor első osztályba mentem, a felsőbb évesek időről időre mély hókupacba kezdtek engem dobálni. Így érezhetően, fizikailag egy gigantikus világproblémát tapasztaltam. Ezt természetesen képtelen voltam megérteni, csak a fizikai kényelmetlenséget érzékeltem a hideg hóba kerülve, de ez az ellenem elkövetett erőszak nem hagyott bennem lelki traumát. Anyám bement az iskolába, beszélt a tanárokkal, engem pedig békén hagytak.

Itt rögtön az elején meg kell jegyezzem, hogy egész életemben a jellegemet, a mentalitásomat, ahogyan ma mondják, az agyamat nem a „pro-métheuszi”, vagyis az előre gondoló (ez a név görögül ezt jelenti) jellemzi, hanem az „epi-méteuszi”, vagyis az után-gondoló. Kezdetben ez a tulajdonság a gyermeki fejletlenség következtében maradt bennem, de később egész életemre rögzült. Ennek köszönhetően egyfajta „archivarius” élt bennem. Ez megfigyelt, és elhelyezte bennem valahová, az „archívumba” mindazt, amit megfigyeltem, átéltem és amiről felületesen előzetesen gondolkodtam. De az „archívum” nem hevert tétlenül. Állandóan egy másik princípium munkálkodott bennem felette, és végül, néha évek sőt évtizedek múltán érkezett meg a megélt dolog értelmének az elmélyült megértése. Eredményképpen pedig megkíméltem magam az éretlen döntésektől, a közvetlen benyomások túlzott élességének megtapasztalásától. Azért tartom fontosnak, hogy ezt közöljem, mert az idősebb nemzedékek kötelességének tartom, hogy megosszák élettapasztalatukat a fiatalabb nemzedékekkel.

De visszatérek az életrajzomhoz. Anyám csak késő ősszel csatlakozott hozzánk a faluban. Várandóssága következtében leszerelték a hadseregtől. De az akkori szörnyű feltételek között született öcsém egy évet sem élt. Anyám Rzsevből való evakuációja veszélyes és lélegzetelállító kalandnak bizonyult. Ő és a kolléganője ketten ültek egy gyertya mellett, letakart ablakok mögött a posta kiürült helyiségében, ahol várniuk kellett az evakuációjukat. De az mégsem kezdődött. Körülöttük, a bázison már egyetlen hang sem hallatszott, távolból tompa, nehéz dübörgés jött. Ezek ellenséges tankok voltak, az ellenkező oldalról kúsztak a városba. És hirtelen a folyosón hangos léptek hallatszottak. A nők félelmükben összehúzódtak. Az ajtó kitárult, és a küszöbön egy ismerős tiszt jelent meg.

– Még mindig itt vannak? – csapta össze a kezét. Teljesen véletlenül jutott eszembe, hogy bejöjjek és ellenőrizzem! Fussunk! Gyorsan!

Kiszaladtak az utcára. Nem messze egy autó és egy teherautó állt, melyben három katona ült és valamilyen felszerelés hevert. A koromsötétben a járművek az erdőbe tértek, és Volokolamszk felé indultak. Kiderült azonban, hogy az erdőben valamilyen különös embercsoportok laktak. Ültek, feküdtek a tüzek mellett, és nézték a mellettük elhaladó járműveket.

Valami csoda folytán sikerült eljutniuk Volokolamszkig, de a teherautó, amelynek elromlott a motorja, nem ért oda. Anyám a hosszú téli estéken nem egyszer elmesélte a falu lakóinak a történetét különböző részletekkel. Izgalmasabb volt, mint Stevenson „Kincses szigete”.

*

Abban a faluban éltük át a háború összes évét. Természetesen éhség és hideg volt, szívfacsaró bánatkitörések valamely közeli ember elvesztésekor. De engem a gyermekkor itt is megvédett mindezeknek a tapasztalatoknak a keserűségétől.

Amikor a háború véget ért, rögtön felmerült a kérdés: mikor térjünk vissza? rögtön most vagy még várjunk egy keveset? Hogy mi lett Rzsevvel a háború eredményeként, azt nem tudtuk. A faluban az információ szűkös volt.

Abban az időben, 1945-ben, de lehet, hogy még korábban, elkezdődött az orosz lakosság toborzása azokra a területekre, melyek 1939-ben csatlakoztak a Szovjetunióhoz. Az átköltözötteknek munkát és lakóhelyet biztosítottak. Anyám úgy döntött, hogy kihasználja ezt a lehetőséget. És mi, csak ketten, felderítésként elutaztunk Lvovba. Anyámnak ott rögtön megígérték, hogy helyet keresnek neki a postán, ideiglenesen pedig a főposta jóságos részlegvezetője megengedte, hogy az irodájában éjszakázzunk, ő foglalkozik az áttelepültek munkához juttatásával, ugyanolyan áttelepült, mint mi.

Napközben a városban sétáltunk. Nagyon tetszett nekünk. Az építészetet másmilyen, inkább nyugati vonásokkal rendelkezett, melyet nem ismertünk. A lakosság egyszerűen idegen volt.

Este a padlóra egy pehely-paplant fektettünk, melytől anyám sohasem vált meg, és próbáltunk elaludni a szüntelen lövöldözés hangjára, mely egész éjszaka folyt a városban. Ezek a banderisták – magyarázták nekünk, – banditák. Napközben azonban állandóan arról győződtünk meg, hogy a lakosság egésze egyáltalán nem jóindulatú velünk, migránsokkal kapcsolatban. Még beszélgetni sem akartak velünk. Ha valakitől meg kellett kérdeznünk az utat, akkor okvetlenül így kellett kezdeni: „Hölgyem, kérem!” Még nevelni is akartak bennünket.

Kaptunk egy lakáskiutalást, és azt mondták, menjünk megnézni. Kiderült, hogy egy kényelmes, kétszobás lakás egy kőházban, gáztűzhellyel, fürdőszobával és teljes bútorzattal. Még soha életünkben nem láttunk ilyet. Akik korábban érkeztek Oroszországból, elmondták, hogy vannak esetek, amikor az ilyen lakásokban a szekrények még teli vannak ruhákkal, de figyelmeztettek, hogy nem biztonságos ezekbe beköltözni – minden attól függ, hogy hol vannak most a lakói: ha nem haltak meg vagy nem utaztak messze nyugatra, akkor éjjel visszajönnek és mészárolnak.

De a lakásról nem kellett többet gondolkodnunk. Lvovtól keletre is és északra is egy gigantikus, lepusztult ország terült el, és tömegesen érkeztek az áttelepülők. A munkahelyek gyorsan megteltek, és anyámnak azt javasolták, hogy utazzunk el vidékre, megígérték, hogy ott megkapja a postai részleg vezetői posztját. Elmentünk sétálni, és megtanácskozni ezt a javaslatot. És ekkor ismét megjelent a sors gesztusa. Anyám találkozott az utcán egy ismerős rzsevi lakossal, aki elmesélte nekünk a történetét. Hozzánk hasonlóan ő is azt a javaslatot kapta, hogy menjen vidékre, és vállalja el egy kisebb üzem igazgatói posztját.

– Elutaztunk oda ketten a sofőrömmel – mesélte. A személyzet nagyon udvariasan fogadott bennünket. Senki semmiben sem mondott nekem ellent. Az összes utasításomra ezt mondták: Igenis, igazgató úr. De senki sem csinált semmint. És éppen ma, a sofőröm kora reggel bejött a szobámba, és azt kiabálta, hogy futnunk kell. Kiugrottunk az udvarra, felugrottunk egy teherautóra, és sikerült a gyár kapuin túlra kerülni, amelyek szerencsére nyitva voltak. A nyomunkban lövések dördültek.

Ezután a történet után világossá vált, hogy ezeken a helyeken nincs keresnivalónk. És visszautaztunk a faluba.

*

1946 nyarán tértünk vissza Rzsevbe. A házunk helyén egy hatalmas kráter volt, amely már tóvá alakult, és békák lakták. Egy nagy kaliberű bomba pontosan rá esett. A városközponttól nem messze, a már újjáépülő romok között „telepedtünk” le, egy zöld tisztáson, a megmaradt víztorony mellett. Volt ott egy lámpaoszlop, és éjjel kevésbé volt veszélyes. De a városban működött már a hatalom, és törekedett a visszatérőket valahogy letelepíteni. Kiutalást kaptunk egy földkunyhóra, amely a Volga magas partja mentén húzódó árokban helyezkedett el. Szerencsére kiderült, hogy csak félig volt a földbe ásva, felülről bádog és gyep borította. Az egyik oldalról meg egy kis ablaka is volt. Nyáron ragyogóan lehetett benne élni, de télen a vödrökben a vizet éjszaka jégréteg borította. Két télen át laktunk benne, aztán kaptunk mindannyiunkra egy 12 négyzetméternyi szobát egy faházban, amely két szobából és egy konyhából állt, melyben szintén egy család lakott.

A Rzsevbe való átutazás egybeesett az iskolához való viszonyomban beállt töréssel. A faluban az első két osztályt annak köszönhetően végeztem kitűnővel, hogy mindent, amit tudni kellett, kívülről megtanultam. Sőt elképzelni sem tudtam, hogy valahogy másképpen is lehet tanulni. A harmadik osztályban kiderült, hogy a továbbiakban nem tudok mindent kívülről megtanulni. És a képzésem csődöt mondott. A tanulásom szétesett. Minden érdeklődésemet elvesztettem az iskola irányában. Egyébként már az első osztálytól nem tűnt kellemesnek számomra, habár a tanulás némely folyamata, például a szépírás, tetszett nekem; amikor azzal foglalkoztunk, még valami varázslatosat is éreztem.

Az iskola iránti antipátia egészen a befejezéséig megmaradt, de később mégis „észhez tértem”, azonban erre különös indítékaim voltak. Egyszerűen az élet vonzott engem egyre inkább magához. És egész napokat el tudtam tölteni barátok társaságában, az utcán „lődörögve”. Nyáron a Volgában fürödtünk, télen korcsolyáztunk vagy síeltünk. A nyári estéken a kedvenc időtöltésünk éjfélig, sőt tovább is az volt, hogy ücsörögtünk az egyik ház mellett felhalmozott rönkökön és beszélgettünk. De engem állandóan zavart az anyám. Éjfélkor, amikor a rádióban a himnuszt játszották – ezt a nyitott ablakokból hallottuk – otthon kellett lennem, ami jelentősen csökkentett engem a barátok szemében. Ők azonban, látva anyám parancsoló jellegét, engedékenyen viszonyultak a „szabadság-nélküliségemhez”. Én azonban irigyeltem őket. Tudtam, hogy bármelyikük akár reggelre is hazaérkezhetett – az anyja vagy az apja felemeli a fejét és kábultan megkérdezi: Petya, Ványa, te vagy az? a krumpli meleg a tűzhelyen, egyél. És ennyi. Én azonban csak álmodozhattam ilyen hozzám való viszonyulásról.

Anyám harcolt az iskolai sikereim újjáéledéséért is, de itt semmi sem segített. A fejlődés szintje az egész társaságunkban közel egyforma volt: egyáltalán nem volt. Amit az iskola adott nekünk, sohasem jött el velünk a küszöbén túlra. De minek is kellett volna kijönnie? Senki sem törekedett komolyan, hogy valamilyen szellemi, esztétikai érdeklődést, morális eszméket oltson belénk. De a barátságunk kötelékei erősek voltak, és évekig megőrződtek. A róla való emlékek egész életre megmaradtak. Kebelbarátok voltunk – egy csapat utcagyerek, egy azoknak a sokaságából, melyek szétszóródtak az egész város területén. Hasonló gyermekkora volt Maxim Gorkijnak, és ő érdekes leírását adta ennek. Ugyanilyen gyermekkora volt Ivan Kramszkoj festőművésznek.

De sajátosságok is voltak a gyermekkorunkban. Állandóan a városon túlra akartunk csatangolni, az „erdőbe”, ahogyan akkor mondták, habár ott semmilyen erdő nem volt. A háború előtt ott volt, de a harcok során annyira szétlőtték, hogy még a 40-es évek végéig sem tudott helyreállni. „Az erdőbe menést” a legszigorúbban megtiltották nekünk. A folyamatos gránátmentesítés ellenére veszélyek

sokaságát rejtette. Nem volt ritka, hogy hétfőnként az iskolába érve, megtudtuk, hogy valaki, sőt valamely városi iskola tanulóinak egész csoportja meghalt vasárnap, felrobbanva valamitől az „erdőben".

Fentebb már említettem, hogy a „rzsevi vérontás" méretei alapján meghaladta a sztálingrádit. A harc 15 hónapja alatt szovjet oldalról *több mint 2,5 millió ember* esett el, német oldalról pedig 350-400 ezer[14]. Az eltemetésükkel mind a mait napig foglalkoznak. És hogy hogyan néztek ki ezek a csatamezők a csata utáni első évtizedben, arra a helyi lakosok így emlékeznek: „A mezőn volt, hogy nem lehetett átmenni, mindenütt holttestek feküdtek. Mivel lábbelink nem volt, így a bátrabb asszonyok kirázták a csizmából a csontokat és magukra vették....A csontokat nem szedték fel ezekről a mezőkről. Hol buldózerrel gereblyézték azokat, hol úgy szántottak, a csontokon keresztül. Volt, hogy elindítod a traktort és előre nézel, valamilyen nyírfára, hogy ne zavarodj meg és ne láss, mi kerül a traktor alá… A fenyőerdőben hébe-hóba sisakokra, csajkákra és gázálarcos dobozokra bukkansz. --- Ez valami halottak városa. Nem látszik a vége. … A tűz sűrűsége szörnyű. Kannák, dobozok – minden szétszórva..."[15]

A vérontás emlékműve csak 2005-ben épült fel – és az is csak Németország pénzügyi támogatásával. Érdekes, hogy az egész háború utáni korszak folyamán sem a szovjet, sem a német oldal nem tett komoly erőfeszítéseket a veszteségek valós mértékeinek megállapítására. Erről a csatáról ott is és itt is inkább hallgatni törekszenek, mint beszélni. Szerintünk ez azzal magyarázható, hogy a „rzsevi vérontásban" legnyilvánvalóbban egy *második*, egy „paralel" háború jelent meg, amelyről már írtunk a trilógia második részében. Nem véletlen, hogy Sztálin a szörnyű útnélküliség ellenére is meglátogatta, ahogy a front biztonságos távolságra haladt. Kíváncsi volt – hiszen ott valóban az ő háborúja zajlott.

Sztálin a környezetében lévőknél jobban megértette, hogy a Szovjetunió Németország nélkül egyedül maradva az angol–amerikai uralom világában, előbb vagy utóbb összeomlik. Később éppen ez is történt. Németországban Ribbentrop különösen világosan megértette, hogy a Szovjetunióval való egyezség nélkül nem tud megállni. Mindezt sokan megérthetik, annak a kornak az eseményeire távoli történelmi visszatekintésben tekintve. Amit viszont sehogy sem tudnak megérteni: a modern angolszász világnak miért ment el hirtelen az esze. Igaz, ennek a súlyos betegségnek a szimptómái már a XIX. sz. végén megjelentek, amiről az egyik szatirikus hetilap adott hírt, leleplezve egy gigantikus összeesküvési tervet, amely csak egy beteg agyban születhetett meg.

Úgy látom, hogy nem volt értelem nélküli az a körülmény, hogy a gyermekkoromat ilyen szörnyű vérontás helyszínein töltöttem. Nos igen, egy értelem nélküli gyermek voltam, de mi az a gyermek? A világevolúción keresztülhaladó egységes ember szellemének még nem teljesen kibontakozott földi hordozója. Az asztráltestünk és az Énünk minden éjszaka ismét egyesül a magasabb, kozmikus tudattal rendelkező részünkkel. És mi történt abban a világban, ahol akkor ez a rész ottmaradt, Rzsev aurájában és a környékén még hosszú ideig azt követően, hogy befejeződött a vérontás? Csak el kell képzelnünk magunknak e fiatal emberek lelkének seregeit, akik telve voltak életerőkkel, reményekkel, akik földi kapcsolatokat és kötelékeket építettek, melyeket hirtelen, erőszakosan szétszakítottak. Őket gyakran egyenesen a sorozóhelyekről lökték tömegesen a „rzsevi frontra", útközben éhezve, anélkül hogy átöltözhettek volna katonai egyenruhába, szögesdrótra és géppuskákra vetették őket, képmutató parancsot adva: „Vedd el az ellenség fegyverét!". És mentek a mészárlásra, egész holttest-falakat képezve, és az ellenség géppuskásainak néha elment ettől az eszük.

[14] Szvetlána Geraszimova: Rzsevi vérontás (Светлана Герасимова. Ржевское побоище. М., 2010.)
[15] uo., 234-235., 135. o.

Rudolf Steiner azt mondja, hogy különös esetekben a világkarma, az emberiség karmája nagy áldozathozatalt követel a szellemi életnek a földön való megújításáért. Ebben állt az első Világháború áldozatainak értelme, és ugyanez volt a másodiknak is. De az áldozatok csak abban az esetben indokoltak, ha a földön maradt emberek valóban megújítják a szellemi életet, ha pedig nem, akkor a halálon átment lelkek látják, hogy az áldozatuk *hiábavaló* volt. Nagy egyértelműséggel ennek kellett Rzsev aurájában megnyilvánulnia. Nem lehetett-e tehát, hogy a magasabb, nem tudatosult szellememben már akkor látható volt, hogy idővel sikerül majd eljutnom mindennek a megértéséhez, és nem lehetett-e végrendelet azoktól a lelkektől nekem: „Amikor a földi hordozód kellőképpen kifejlődik, akkor írd meg, mi történt valójában velünk". És íme, az én Epi-méteuszom megőrizte ezeket a tapasztalatokat az „archívumomban", és 70 évre volt szükség, hogy ezek alapeszméje feltáruljon.

De gyermekekként a korunknak megfelelő módon viselkedtünk. Ellenállhatatlanul vonzottak bennünket az „erdőbe" a számunkra lenyűgöző dolgok. Nagy kaliberű töltényhüvelyekből puskaport gyűjtöttünk. Ez hasonlított a makarónira, és ha meggyújtottuk, akkor az üregében egy reaktív sugár keletkezett, amely cikk-cakkban elkezdte repíteni a levegőben, mi pedig nevetve futottunk előle. A játékaink valódi töltények, gyújtószerkezetek, különféle lőporok, rakéta lövedékek voltak, melyek töltetei élénk színes lánggal égtek. Még egy hatalmas Mausert is elrejtettem, igaz, cső nélkül, de mit számít az! Egyikünk sem gondolt a veszélyekre. Ilyen a gyermeki pszichológia. Néha előfordult, hogy egy felsőbb osztályba járó ráült egy méretes malac nagyságú lövedékre, és egy speciális kulccsal lecsavarta a fejét. Kitekeri, kiveszi a gyújtózsinórt, és bedugja a zsebébe. Mi pedig, az „apróságok", körbeálljuk, és lélegzetünket visszafojtva nézzük, mint csinál. Ez pedig csak akkor volt veszélytelen, ha korábban a hüvelyt nem érte erős rázkódás. De honnan lehetett ezt előre tudni? Ugyanakkor nem lehet azt mondani, hogy annyira ostobák lettünk volta, hogy nem értettük, mivel van dolgunk. Csak nagyon népszerűtlen volt gyávának látszani. És így a „ kiskorúak orosz rulettjét" játszottuk.

*

Korán felébredt bennem az olvasás iránti érdeklődés. Eleinte természetesen meséket olvastam, és szívesen olvastam volna éjszakákon át, ha megengedték volna nekem. Ezek valami misztikusat ébresztettek fel bennem, én pedig gyötrő aggodalommal kezdtem azon gondolkodni, hogy hová kerülünk éjszaka, amikor elalszunk.

14 éves korom körül esztétikai élmények kezdtek önmaguktól születni. Az eszközök ehhez végtelenül szerények voltak – csak a rádió. Általában háttérzajként érzékeltük. De egyszer – 6. osztályos voltam akkor – miután megfáztam, napközben ágyban maradtam. Egyedül voltam a szobában, a többiek mindannyian elmentek valahová. És a rádióban hirtelen Oginski Polonézét kezdték sugározni. Valami korábban ismeretlen töltötte be a lelkemet. Az izgalom, mely elkapott, mindennél nagyobb volt, mint amivel az életben addig találkoztam. Egy számomra ismeretlen vendég hagyott bennem kitörölhetetlen nyomot. És ez a vendég a *szépség* élménye volt. Ezután egyszerűen vadászni kezdtem a hasonló látogatásokat. Megkapni őket, átélni őket – kitartó szükségletté vált. De ezek hozták a lelkembe az első hasadást is. Egy másfajta, rejtélyes és kívánatos élet született benne, a korábbi, hétköznapi élet pedig kezdett elhalványulni. Túl egyszerűnek, egyhangúnak kezdett tűnni, ez pedig, a másik, egyre újabb és újabb élményeket hozott.

Emlékszem a nápolyi dalokkal való első találkozásomra. Nem pusztán elragadtak, hanem magukba olvasztottak. A világuk egyszerűen, mondhatni, elviselhetetlenül szép volt, és szerettem volna véget nem érően benne maradni.

Aztán jött a klasszikus operett iránti szeretet. Meg kell mondanom, ezt anyámtól örököltem. A háború előtt ő még operettekben is énekelt, melyeket a Rzsevben állomásozó katonai egység amatőr művészeti csoportja állított színpadra. Gyakran énekelt egy motívumot Danilo híres áriájából: „Elmegyek a Maximba" (Lehár Ferenc: Víg özvegy), de a szavak másmilyenek voltak benne, úgymond összhangba lettek hozva a proletár világnézettel. Csak mosolyogtam rajtuk:

Bátor tábornokom
Idehívtam Önt
Hogy Ön, a munkások
Minden hamissága nélkül...

Íme, látszik, ki, hol és mikor kezdte a klasszikus opera- és operettlibrettók elferdítésének „nagy folyamatát", átfordításukat a freudi „fenékiszap" nyelvére, amely mára a világ összes színházát elárasztotta.

De a zenehallgatás szereteténél sokkal korábban ébredt fel bennem az éneklés iránti szeretet, lehet, hogy hét, lehet, hogy hatéves kortól. Azóta egész életemben énekelek, de csak önmagam számára, előzőleg meggyőződve arról, hogy senki sem hall engem. És be kell vallanom, hogy nem kevés vigaszt, örömteli pillanatot élhettem át ennek köszönhetően. Az ilyen éneklésnek van egy előnye: nincsen benne „ravaszkodás", ami a „mások számára való éneklésben" mindig feltétlenül jelen van. Ebben annyira lehet a saját lelkünk hangulatához, jellegéhez közelíteni, hogy mintegy maga a lélek kezd énekelni. És őt néha érdemes meghallgatni. A mesterség eközben természetesen megőrzi a saját jelentőségét, mint a szépség feltétlen jellemzőjét, de elkerülhetetlenül a háttérbe szorul és imitációval helyettesíthető. Elmondok egy emlékezetes esetet. Amikor már a bányászati egyetemen tanultam, és kivettem egy éves szabadságot, elutaztam Donbasszba, szénbányába dolgozni. Egyszer egyedül küldtek engem a telephelyünk felső tárnájába, hogy a rögzítő fát közelebb tegyem a fejtéshez. A meredek esésű (75°-ig) rétegeken a felső tárnák legtöbbször alacsonyak, elhanyagoltak. Amelyikben dolgoznom kellett, a környező sziklák nyomása (400 m mélyen feküdt) következtében jelentősen megrongálódott. Rögzítésének minden fém eleme elhajlott, a közöttük lévő deszkák eltörtek, a keskeny nyom mind a négy irányból meghajlott. Mindenfelől nagy kőtömbök néztek rám, melyek vissza akarták venni a tőlük elvett teret.

Védőruha volt rajtam, amelyet áthatott a szénpor és az izzadtság, amitől, amikor megszáradt, merevvé vált, és hajlításkor el is tudott törni. A homlokomra, a sisakomra, mint egy küklopsz-szem, lámpás volt felerősítve, egyetlen fényforrásként. A porral keveredett izzadsággal bekent arcommal valójában pokoli látványt nyújtottam. A hangulatom nyomott volt. Az a gondolat fúródott a fejembe: hová is jutottál az életpályádon? És ahogy leültem pihenni, megéreztem, hogy hirtelen rám tört az ismerős vágy, hogy énekeljek. És elénekeltem Alekszandr Vlaszov románcát, melyhez alapul Puskin „Bahcsiszeráji szökőkút"-hoz írt szavai szolgáltak:

Szeretet szökőkútja, élő szökőkút!
Két rózsát hoztam neked ajándékba.
Szeretem soha el nem halkuló hangodat
És költői könnyeidet.

Ezüstös porod
Hűsítő harmattal hint engem:
Áramolj, áramolj örömteli forrás!
Csobogd el nekem létedet...

E költemény finom, nemes szépsége egyesülve a zene ritka bájával, amely mintha magából a költészetből hallatszana ki, egyszerűen szörnyű kontrasztot képezett azzal, ami körbevett engem, aki a „őskáosz" lyukában voltam. És ezt hirtelen felismertem. Hirtelen valami mint egy görcs összepréselt egy pillanatra, és kiszabadította a lelkem. És a zene korábbi, egy másik életre vágyakozón hívó hatása helyett egyszer csak azt éreztem, hogy belül valami átalakult, felfénylett. A lelkemet az élet iránti lelkes bizonyosság töltötte be, hogy annak van valami jelenleg ugyan érthetetlen, de magasabb célja. Most azt mondanám arról az élményről: az örökkévalóság szelleme ölelt át és átmosta a pillanat hangulatát. Megtapasztaltam a szépségben ható örökkévalót. Ez egy fényes, megtisztító szépség volt. Csüggedésemnek, komor gondolataimnak nyoma sem maradt. Akkor jelent meg számomra először, hogy a szépség: erő, a leggyönyörűbb erő, és természetesen, ahogy Dosztojevszkij mondta, „majd megmenti a világot".

Gyorsan a megfelelő helyre húztam a fát, és könnyű lélekkel, éberen indultam az aknához, hogy a felszínre emelkedjek. Ott pedig már reggel volt. A horizont felett felkelt a meleg, „vörösarany" ukrán Nap. „Barátom, micsoda bolond vagy és maradsz!" – gondoltam örömmel magamról.

*

A mesék olvasása iránti szeretet az évek során a regények olvasásának szeretetévé alakult. Ezek először valamiért francia regények voltak: Stendhal, Hugo, Flaubert, George Sand, Balzac, Mérimée. Nyáron időről időre elolvastam őket, egy volgai sziget puha füvén fekve. Az olvasást váltani lehetett a Volga meleg és akkor még tökéletesen tiszta vizében való fürdéssel. Nyáron erősen sekéllyé vált – valahol feljebb lezártak valamilyen zsilipet - de a korábbi szélessége megmaradt, a városon belül mintegy száz méterig terjedt, és elég gyors volt. És ezen a vízfelületen egyszerűen le lehetett ülni a finom homokkal borított fenekére, és élvezni, hogy a meleg, átlátszó, vállig érő víz minden oldalról átmos, és lágyan, óvatosan levisz a folyón, te pedig sarokkal a homokba támaszkodsz. Valami hasonlót tapasztalhattak Görögországban az ősi görögök. A fejemben mindenféle álmok, homályos ábrándok jártak, melyek távol álltak az engem körbevevő valós élettől. Ahelyett sokkal sokkal kedvesebb volt számomra a fény, a hő, a nedvesség és a színek elemeinek gazdag látványa. És természetesen a könyvek regényhőseinek „élettapasztalata".

A nyári látványt télen a jég, a hideg, a fagy és a víz olvadásának látványa váltotta. A víz bolyhos hó formájában esett le, jéggé alakulva megkeményedett, mint a kő, elolvadt, patakokként folyt, aztán ismét megfagyott. A jég beborította az utakat, úgyhogy korcsolyázni lehetett rajtuk. A „hegyekről", a Volga meredek partjairól pedig síeltünk.

Festőien befagyott a Volga. Először jégkorongok kezdtek úszni rajta. Ezek teljesen kerek, hatalmas tányérokra emlékeztető jéglemezek, melyeket a szélén mintha csipke, finom fehér jégmorzsákból álló rojtok díszítenének, melyek a korongok egymáshoz ütközésétől keletkeztek. Amikor túl sok jégkorong lett, torlaszt képeztek, és attól gyarapodva beborították a folyó teljes felületét. Aztán mindez megfagyott, amikor pedig elkezdett olvadni, akkor a víz a felszínre tört, és nagy távolságokra ömlött. Amikor ismét

megfagyott, akkor tükörsima jég alakult ki. A nemezcsizmánkhoz kötözött korcsolyákkal igazi kínszenvedés volt korcsolyázni. De ha fújt a szél, akkor a kabátot szétnyitva mintha vitorlák alatt siklott volna a jégen az ember. Alkalmanként ezt is tettünk. Egyszer egy kis csoporttal így ereszkedtünk le a Volgán. Lent, a jég felszínét könnyű hóköd (поземочка) borította, térdig betakarva a lábunkat, és kívülről úgy tűnt, mintha a levegőben repülnénk. Így „repültünk" a városon kívülre, de nem akaródzott megállni. Aztán mégis megálltunk. A hóköd hirtelen leült, és megláttunk elöl, hozzánk egészen közel, egy nagy hasadékot. Ez lenyűgözőbb volt, mint a lövedékek szétcsavarása, még a gyermeki lelket is képes volt metafizikai élményben részesíteni.

A tavasz közeledtével a Volga jege kékes színűvé vált, felfúvódott, végül hangos reccsenéssel megkezdődött a jégzajlás. Hatalmas jégtáblák hömpölyögtek, egymásra csúsztak, összetörtek, felszántották a puha partot, szilárd jégbarikádokat hagyva rajta. Az utakon minden irányba patakok futottak, helyenként kis folyókat és tavakat képezve.

Az év ezen időszakának éppen Oroszország középső sávjában uralkodó hangulatát nagyszerűen fejezte ki Rachmanyinov a „Tavaszi vizek" c. románcában, melyet Tyutcsev zseniális versére szerzett:

A mezőkön még fehérlik a hó,
A vizek már tavaszt zúgnak.
Szaladnak és felébresztik az álmos partot,
Szaladnak és csillognak és hangoznak …
Mindenfelé ezt hangozzák:
„Jön a tavasz! Jön a tavasz!
Mi vagyunk a tavasz ifjú hírnökei,
Előreküldött bennünket!"
Jön a tavasz! Jön a tavasz!
És csendes, meleg májusi napok
Pirospozsgás, fényes körtánca
Tolong vidáman mögötte.

*

13-14 éves koromtól kezdve elkezdett nőni a vágyam, hogy érdekes, okos emberekkel találkozzak, akiknek van mondanivalójuk mások számára. A szűk baráti körünkben barbárok voltunk, az intellektuális fejlődésünkben úgymond tiszta lapot képviseltünk. Így ezt a „tiszta lapot" az olvasás, és a mégoly ritka, de erős hatást gyakorló zenei élmények hatására az unalom és valami homályos vágyakozás ha nem is viharfelhői, de sötét gomolyfelhői kezdték betölteni. Egy homályos várakozás kezdett kialakulni, hogy valami csodának kell történnie fog történni velem, és annak gyökeresen meg kell változtatnia az életemet.

Itt is a véletlen (véletlen-e?) segített nekem – megismerkedtem „Szevka barátommal". A teljes neve természetesen Vszevolod volt, de az akkori életünk egyszerűségében nem volt szokás egymást teljes néven hívni. Azért teszem itt ezt a megjegyzést, mivel „Szevka" a közegünkben egy különleges személy volt, és ezért legalábbis „Szevának" kellett volna hívnunk. Két évvel volt idősebb nálam. Akkor a háború miatt előfordult, hogy a nappali iskolát valaki 20 évesen fejezte be.

Szeva egy már kialakult ember benyomását keltette. (És mi mindannyian idősebbnek és komolyabbnak néztünk ki, mint a mai kortársak.) Kicsit magasabb volt nálam, erős testalkatú, kicsit hullámos barna hajboglyával (a férfiaknál akkor az volt a divat), a vakmerőségig bátor, de ami a

legfontosabb, volt benne valami különös, úgy mondanám, világiasság. Beszélték, hogy van valami bűnügyi múltja, ami a rablásra mindig hajlamos Rzsev városában megkérdőjelezhetetlen tekintélyt biztosított számára. És a tekintély számomra védőpajzs lett. Volt, hogy amikor az utcán sétáltam, találkoztam egy csoport kortársammal, akik elkezdtek kötözködni, hogy verekedést provokáljanak, aztán hirtelen az egyikük ezt mondja: Menjünk, fiúk, ennek Szevka a barátja! És a találkozás számomra sikeresen ért véget.

Ellenállhatatlanul vonzott Szevához az a viselkedésmódja, ahogy tartotta magát és beszélt. Például az iskolánkba járt táncolni. Akkor az volt a szokás, hogy szombatonként valamelyik városi iskolában táncot szerveztek, melyekre más iskolákból is eljöhettek a felsős diákok. A mi iskolánkban egy nagy sportcsarnok volt, ezért volt hol táncolni. Szeva általában egy kísérővel jött, és csak ővele táncolt. Olyan öltöny volt rajta, amely tökéletesen rásimult tekintélyes alakjára. Távolról figyeltük őt, hogyan tudta a partnerét beszédével szabadon és bizonyára érdekesen lekötni, ami közülünk sokak számára nehezen megoldható feladatnak bizonyult. A feladat pedig számunkra egyenesen életfeladat volt! A nemek viszonya akkoriban meglehetősen ártatlan volt. A lányokat többnyire szigorúan tartották, sokuk bemásolták kedvenc füzetükbe Csernisevszkij utasítását: „Inkább halj meg, de ne adj csókot szerelem nélkül” (később ezt kinevették, viccé alakították, de az 50-es években ez nem vicc volt), és a velük való kapcsolatban tudni kellett tartani magunkat, érdekes beszélgetést folytatni stb. Szevának remek viselkedésmódja volt, ezt távolról demonstrálta nekünk. És állandóan tartotta magát hozzájuk. Ha új emberekkel ismerkedett, jól tudta, kivel és hogyan kell kezet fogni, mit illik eközben mondani, hogyan kell „őszinte” érdeklődést tanúsítani a beszélgetőpartner iránt, ő volt az, akit „világi” embernek neveznek, ami élesen kiemelte őt az akkori, meglehetősen szürke társadalmi élet és az akkori életfeltételek hátteréből. És ő mindezt nagy, „kétségtelen” meggyőződéssel tette. Azt lehetett róla mondani, hogy ez egy fiatalember, aki tudatosan egy meghatározott személyiségtípussá tette magát. Nem tudom, hogyan, kinek a hatása alatt alakította az életmódját egyfajta szereppé, egy számára érdekes szereppé. Ebben segített neki a veleszületett színészi képessége, és természetesen a regények, melyeket ő is, akárcsak én, nagyon szeretett olvasni, és melyekben, különösen a franciákban, nagyszerű példákat talált a követésre.

Bennem nem volt meg Szevának sem a szociális, sem a színészi képessége, de általában véve én is „szerepben” éltem, melyet teljes egészében a képzeletem szőtt. És csak arra vártam, hogy valami véletlen összhangba hozza az életemet ezzel. Szevával éreztük a lelkünk rokonságát, amely barátságunk alapjává is vált. Emellett még azt is el kell mondani, hogy azokban az években a forradalom előtti múlt emléke még sokkal erősebb volt, mint most, és sokak számára ez „fényes” emlék volt.

Szeva apja rejtély volt számomra. Állandóan melegítőben volt, ült az egyszobás házikójukban, egy kis nyikorgó vevőkészüléken állandóan valami külföldi „Hang” adót hallgatott, és hangosan szidta Sztálint, előttünk, Szeva fiatal vendégei füle hallatára. Nem tudom miért, de érdeklődéssel hallgattam. Már az az egy is tetszett, hogy az „igazság” kapcsán, ami akkor nem idézett elő kételyt a „nyilvánvalósága miatt”, létezhetett egy másik, azzal ellentétes vélemény.

De anyám megtudta a „találkozóinkat”, és természetesen megrémült. Hiszen tudta, hogy politikai okokból már egy 12 évest is le lehetett lőni, nem beszélve a 16 évesről! Kategorikusan megkövetelte, hogy szakítsam meg „Szevkával” a barátságot, de az ettől csak jobban megerősödött. A barátságnak ez az új, „politikai” tartalma, melyet én természetesen még nem tudtam teljesen megérteni, egy bizonyos módon megerősítette bennem azt, amit a „belső oszlop” élményének lehet nevezni. Ami Szeva apját illeti,

később megértettem, hogy egyike volt a sztálinizmus előtti időszak azon eszerjeinek, kadétjainak, stb., forradalmárjainak, akik túlélték a tisztogatást.

Ez volt az első politikával kapcsolatos tapasztalatom.

*

Gyermekkorom és korai ifjúságom másik jellemzője a futballhoz való teljesen negatív hozzáállásom volt. Egyszerűen utálatot idézett elő bennem. És ez így maradt egész életemre. Még a jazz is sértette a spontán kialakuló zenei ízlésemet. De hogyan lehet ez, ha az ember a „társadalmi viszonyok terméke”?

Az iskola iránti érdeklődésem nem tért vissza. Az országban pedig eközben nőtt az érdeklődés a felsőfokú műszaki képesítésre, melyet az állami politika is támogatott. Sőt az iskolák munkájának sikerét azok száma alapján értékelték, akik felsőfokú oktatási intézménybe iratkoztak. Az egzakt tudományokban azonban nem voltam jó, a humán tudományok iránti érdeklődést azok között a szegény életfeltételek között nem volt honnan venni; és abban az időben azok nem voltak divatban. Mellesleg, azt gondolom, tehetségem sem volt hozzá. Ami megérintett, az a leningrádi tengerészeti szakiskola nyári szünetre ideutazó kadétjainak viselkedésmódja: „szabadnak” maradni, és az egyenruhájuk. El is döntöttem, hogy az iskola befejezése után oda jelentkezem. És amikor elkezdtem megvalósítani ezt a feladatot, a következő módon alakultak a dolgok. Ahogy utaztam a villamoson a szakiskolához, kérdeztem a kalauzt, hol kell leszállnom. Bosszúsan nézett rám, és így morgott: Szóval ezekhez a banditákhoz mész! – a következőnél! Jegyet sosem vesznek!

Ez a jellemzés csak felvidított. Hiszen mégiscsak rzsevi vagyok. Bementem a szakiskolába, és kerestem, hol vannak a jelentkezők. Mindannyian egy hatalmas, ágyakkal telerakott sportcsarnokban voltak. Ezeken az ágyakon ülve sokan koncentrálva próbálták megszilárdítani az emlékezetükben az iskolai bölcsesség alapjait. A szakiskolában versengés volt.

Álltam egy darabig, járkáltam, körbenéztem, és hirtelen teljesen váratlanul, egy nem tudom honnan vett döntés tört elő bennem, hogy nem fogok ide beiratkozni. Elvettem az iratokat, és még ugyanazon a napon beadtam azokat a Műszaki Egyetemre. A versengés ott még nagyobb volt, mint a tengerészetin, nem szereztem meg a szükséges pontot, és teljes magasságában előttem állt a katonasághoz való behívás mumusa, amelytől pánikszerűen rettegtem.

Mielőtt hazamentem volna, meglátogattam egy barátomat, akivel a felvételi vizsgák idején kerültünk közelebb egymáshoz. Ő sem iratkozott be, hanem egy gyárban fogott munkához, egy kollégiumban kapott helyet és ami a legfontosabb – lehetőséget, hogy egy évvel elhalassza a hadseregbe való behívását, ami lehetőséget adott neki, hogy még egyszer felvételizzen az egyetemre. Ugyanezt tanácsolta nekem is, de valamiért elvetettem. Ezt sem motiválta semmi.

Az este közeledtével a kollégium lakói összegyűltek és elmentek táncolni, de én nem akartam velük menni. Elnyújtóztam a barátom ágyán, és sötét élményeknek adtam át magam. És hirtelen a rádióban, amelyben folyamatosan és hangosan szólt valami, elkezdték Grieg „Peer Gynt” c. zenedrámáját közvetíteni. A zene és a tartalom is teljesen magával ragadott. Ez volt az első, úgy mondanám, találkozásom a magasabb spirituális bölcsességgel. A találkozás azért volt különös, mert a bölcsesség teljesen az érzés hullámán lépett belém, és ugyanakkor tudással töltött el, melyet azonban konkrét fogalomba sűríteni nem voltam képes. Ahogy van „beszélő fény”, „beszélő színek”, úgy volt ez beszélő,

tudást hordozó érzés. A lét egyfajta „szilárdságának” megtapasztalását hozta, ami korábban ismeretlen volt számomra; ez teljesen új világ volt, melynek a létezését még csak nem is sejtettem. Éreztem, hogy valami magassal, valami lenyűgözően érdekessel érintkezem, hogy itt valami teljesen más élet kezdődik, és ez eloszlatja addigi életem ingatag bizonytalanságát.

Aznap este valóban elbúcsúztam a „ködös ifjúságomtól”. Egyfajta „életfilozófia” hatotta át az érzésvilágomat. Ezzel a filozófiával már magabiztosabban tudtam belépni az „igazán felnőtt emberek” közvetlenül felém közeledő világába, ahol a kapcsolatok felelősséget rónak az emberre, és ahol elkerülhetetlen, hogy kockázatot is kelljen vállalnia, de attól félnie nem szabad.

Szellemi Vezetőm így gyönyörűen és hatékonyan, egy pillanat alatt készített fel életem új szakaszára. Később ezt az élményt átfordítottam a Szellemtudomány nyelvére, és megértettem, hogy a Szellemi Vezető akkor azt mondta nekem: Te vagy Peer Gynt. Solveig a lelked magasabb része. De egyelőre gyengécske vagy, és sem a származásod, sem a kinézeted alapján nem felelsz meg neki. Menj a világba és válj személyiséggé. Ott mindenfélét tapasztalsz. Legyél óvatos. „Gombokká olvaszthatnak” vagy „kanalakká”. Legyél mindenre készen. Ne bukj el és térj vissza!

Végighallgatva a drámát, mintha jelentősen felnőtté váltam volna. Ami addig lírai volt a lelkemben, mintha etikussá is vált volna, a lelkem magasabb része pedig – ezt természetesen később tudtam meg – elragadtatással mondta minderre: Igen!

Azóta Grieg „Napfelkelte” és Muszorgszkij „Hajnal a Moszkva folyó felett” darabja számomra egyfajta kapukká váltak, melyek az európai Észak és a vele mély összhangban álló oroszországi közép elvarázsolt természetvilágának élményéhez vezetnek. És amikor végül el tudtam látogatni Norvégiába, akkor ezek az élményeim csodálatosan alá lettek támasztva.

Az évek során egyre inkább feltárult számomra annak az értelme, amit azon az estén tapasztaltam, és ösztönösen állandóan hatott, megerősítve bennem a lét értelmének érzését.

És ez a Szellemi Vezető még bizonyára ezt is mondta: Ó, Peer Gynt, a tengerészeti szakiskola nem az olyanok számára van, mint amilyen te vagy; olyat csinálnak ott belőled egy szempillantás alatt, hogy újra kell maid téged olvasztani!

*

A hadsereg mumusa nem bizonyult annyira szörnyűnek, mint amilyennek vártam. Sőt, egyáltalán nem volt szörnyű. Abban az időben még nem alakult ki benne az a rémálomszerű „vegzálás”, amely orkok gyűjtőhelyévé tette, és amely sok nemzedék pszichéjét elcsúfította. Abban az időben, a szörnyű háború befejezése után, amikor mindenki a következő előérzetében élt, a hadsereg rangját magasra tartották. A tisztek, akik a háború során visszakapták a cári „arany váll-lapjukat”, a beosztottaikat olyan szellemben nevelték, hogy számukra ők nemcsak parancsnokok, hanem „apák” is voltak. Természetesen gyakorlatoztattak bennünket, de vigyáztak is, hogy ne gyakorlatoztassanak túl. Azokat, akik azokban az években börtönben ültek, megfosztották attól a megtiszteltetéstől, hogy a hadseregben szolgáljanak.

Rögtön az elején a tengerészeti légierő ifjúsági repülési szakembereinek iskolájába kerültem, amely Bihov város régi kastélyában található, ugyanabban a mogiljovi régióban, ahol Bobrujszk is. Ez a városka nagy történelmi nevezetesség. Kerenszkij oda hajtotta az általa letartóztatott azon orosz tábornokok

csoportját, akik később a fehér mozgalmat vezették: Alekszejev, Gyenyikin, Kornyilov stb. Ott ültek, majd később a Donhoz menekültek és elkezdték a polgárháborút.

Bihovban élték át a legkeserűbb pillanatukat, ahogy a portugál és spanyol picadorok mondják, „az igazság pillanatát". Egy időben, azon túl, hogy a katonai kötelességet, esküt betartották, még strict observance-t („szigorú engedelmességet", az összeesküvés-elméletekben jártas olvasó tudja, mire utalok) is önkéntesen magukra vettek. Ez biztosította számukra a gyors előléptetést, de végül is ez átverésnek bizonyult. Kornyilov a saját letartóztatása előtt nem sokkal magát a cárt tartóztatta le Kerenszkij parancsára, és most annyira kétségbeesett volt, hogy csak a halálra vágyott, és azt meg is találta a „Jégmenet" idején. A sors ráadásul nem golyót küldött neki, hanem egy egész gránátot, amely megölte őt. Nem tünet-e ez? Alekszejev tábornok, aki a cár idején az egyszerű katona fiából az egész orosz hadsereg irányítójává vált, szintén csak a halálban látott önmaga számára kiutat.

Bihovba tehát, a szellemi aurájába a nagy orosz tragédia röge került. Ezt azért jegyzem meg, mivel a magasabb tudatomban a Bihovban való tartózkodás következtében ennek közvetlenebb részesévé váltam. Mint minden ember, én is mintegy két szinten éltem: a magasabbon, az érzékfelettin, és az alacsonyabb, mindennapi, hétköznapi szinten. Ezek a szintek aktív kölcsönhatásba léptek bennem, de ezt csak később, jóval később tudtam meg. Az Epi-méteuszom a szellemem „archívumába" helyezte azokat az érzékfeletti élményeket, amelyeken dolgozva később erős, és bizonyos „közvetlen" érdeklődés ébredt az említett háború, az említett mozgalom iránt, hogy megértsem mély értelmét és Oroszország sorsára vonatkozó jelentőségét. Néha úgy éreztem magam, mint ahogy az egyik dalban éneklik, „mintha velük együtt állnék a tűzvonalon".

A katonai szolgálat a belső fejlődésemben szünetet idézett elő, és külsőleg alakított aktívan. Megtanultam korán kelni, egy perc alatt felöltözni, jeges vízzel mosakodni, öt kilométeres meneteléseket tenni a frissen hullott hóval borított jeges utakon. Egészen odáig jutottam, hogy reggelente saját akaratból kiugrottam az udvarra, és hóval megtöröltem magam. De amikor a szolgálat ideje a végéhez közeledett, egyre gyakrabban kezdett a lelkemben ez a kérdés hangzani: de mit csináljak azután, hogy leszerelnek? Akkoriban Rigában szolgáltam, és ez segített nekem megérteni, hogy természetemnél fogva eléggé szociális lény vagyok, hogy ellenállhatatlanul magukhoz vonzanak „a nagyváros fényei". Ezt egyetlen módon tudtam elérni: ha felsőoktatásba iratkozom, és ráadásul olyan ösztöndíjjal, amelyből legalább valahogy meg lehet élni, hiszen édesanyám nem tudott engem eltartani. Így az iskolai tankönyvekhez fordultam. Gyakran, amikor felszabadultam az éjszakai szolgálattól (az őrszolgálatban, ahová végül vezetett a sorsom), nem feküdtem le, hogy két órát aludjak, hanem trigonometriával, nyelvtannal, fizikával foglalkoztam.

Úgy döntöttem, hogy a Moszkvai Bányászati Egyetemre iratkozom, és, habár nehézséggel, de beiratkoztam. Az egyetemi tanulás, a nagy városban való mozgás szabadsága a katonaság három éves zárkája után kezdetben erősen felvidított. Hirtelen felébredt bennem a matematika megértése. Csodálkozva vettem észre, milyen könnyen kezdte magát megadni nekem. A beszámoló munkák során, amikor az évfolyamtársaim segítségért fordultak hozzám, akkor az enyémen kívül még másnak is el tudtam készíteni egy-két munkát. De már az első tanév végére szomorkodni kezdtem. Félelmetesen erősödni kezdtek bennem ezek a kérdések: tulajdonképpen miért kell ez az egész tanulás, szakma? És általában – mi az élet értelme? Mi a célja, és van-e neki egyáltalán?

Az ilyen kérdésekből kiinduló veszély túlságosan valós volt, és úgy döntöttem, hogy hirtelen változtatok a helyzeten: kivettem egy év tanulási szünetet, és elutaztam Donbasszba, ahol az egyik nagynéném élt a férjével. Ott az egyik legnehezebb munkára vállalkoztam a bányában. Ez annyira nehéz volt, hogy eleinte, amikor a műszakváltás után lefeküdtem az ágyra, kész voltam sírni az izmaimban érzett elviselhetetlen fájdalomtól. Később soha többé nem tapasztaltam ilyen izomtúlterhelésből eredő fájdalmat.

A munka elterelte a figyelmemet a veszélyes elmélkedésekről, de nem hosszú időre. A kérdések nőttek és előtörtek: miért szenvedünk? miért van az, hogy törekszünk valamire, ha végül úgyis meghalunk, és ahogy Lev Tolsztoj egyik hőse mondja, csak „fű nő rajta”?

A belső hang így válaszolt.

– Ezt megszokásból tesszük.

– Vagyis ostobaságból? – kérdeztem.

– Igen.

– És ha ezt megértettem, mit tegyek?

Erre egy meglehetősen cikornyás válasz érkezett:

– Hallgass bele Hermann áriájába Csajkovszkij Pikk dáma c. művéből – talán nem ez az élet programja?

– Igen, „az élet játék, a jó és a gonosz – csupán álmok”. És milyen erősen mondja! Milyen szépen! Akkor mit is tegyek?

A válasz Szergej Jeszenyintől jött, amit Szeva még Rzsevben adott nekem olvasni: „És akkor a pohár fölé hajoltam, hogy ne álmodozzam semmiről …” Stb.

A bányászati egyetemen nem volt nehéz ezt tenni. A bányászok általában kiemelkednek az erős italozásukkal. Erre gyakran a rendkívül nehéz és egészségre veszélyes munkakörülmények késztetik őket. Egy jó pohár vodka a kimerítő munka után segít kiűzni a tüdőből az ott felgyülemlett port – a szénport, vagy ami még rosszabb, szilikátport.

A bányászati egyetem hallgatói körében hősies dolognak számított, ha valaki sokat ivott anélkül, hogy elveszítette volna önmagát. Volt egy baráti körünk, melyben meglehetősen gyakran hangzott el orosz fordításban a középkori diákok következtetése: Ergo, bibamus! (Vagyis, igyunk!). Még ezt az éneket is énekeltük:

Kolumbusz felfedezte Amerikát,
A számunkra teljesen idegen országot,
Ostoba! Inkább egy söröző.
nyitott volna nálunk az utcán.
Öntsél diák a diáklánynak,
A diáklány is bort iszik,
Bor! bor, bor, bor –
Ez adatott az örömünkre.

Engem pedig még prédikációra is késztetett. Azt kezdtem mondani az ivócimboráimnak, hogy egyáltalán nem értem azokat, akik egy ivászat után bűntudatot éreznek az „elkövetett miatt”, sajnálkoznak efölött, és megígérik maguknak, hogy ezt többé nem ismétlik meg. Micsoda ostobaság! Örvendve kell inni, hiszen a bor az egyedüli eszköz, amely megszünteti az élet unalmát. Valóban embernek kezded érezni magad, valami eszedbe jut, tudsz valamiről beszélni. Az egészség pedig – minek erre gondolni? Hogy előbb vagy utóbb halunk meg – ugyan mi a különbség? Hiszen úgyis meghalunk! Így inni fogunk és örvendezni.

A társaim hallgattak engem és búsan hallgattak. Nem értettek velem egyet. Erős bányászcsaládokból származtak, biztos, természetes életösztönnel rendelkeztek. Ennek köszönhetően sohasem ébredt bennük kétség az élet értelmével kapcsolatban. Az élet számukra egyszerűen axióma volt. Nekem pedig valamiért nem volt ilyen ösztönöm.

S miután egy bizonyos mennyiségű tüzesítőt elfogyasztottam, felébredt bennem a vágy, hogy filozofáljak, mégpedig a szó tulajdonképpeni értelmében. Elkezdtem a filozófia nyelvén beszélni, különféle következtetéseket levonva. A barátaim egyszerűen nem értettek meg engem, és másnap megkérdezték, honnan vettem ezeket. És magam sem tudtam, miféle jelenség ez. (Valami szektás mondhatná, hogy bibliai értelemben „nyelveken beszéltem”). Most már elmondhatom, hogy a nappali tudatom gyengülése mértékében működésbe lépett valami akkor, amit a múltból hoztam. Ez lappangott bennem, felébresztve az „örök kérdéseket”, melankóliába taszítva, de nem volt lehetősége a nappali tudatba lépnie. Ez a bennem születő Én volt.

De az „erős” ifjaknak sem volt minden sikeres. Egy napon a mindannyiunk által őszintén tisztelt ilyen „erős bányászcsaládból” való végzős, akit mindannyian őszintén szerettünk, végzett magával. Utána sokáig értetlenül járkáltunk és kérdezgettük:

– De miért? De miért? És közben semmit sem mondott nekünk!

A helyzet pedig az volt, hogy a magasabb ember benne is felébredt, de az alacsonyabb egyáltalán nem állt erre készen. Az élet veszélyes folyamat.

Csak egyetlen hasonló gondolkodású társam volt. Ő már megjárta a hadsereget, mint én is, de Németországban szolgált. Jellegében, sőt külsőleg is Lermontovra hasonlított. Néha, az esti italozások után, reggel nem mentünk az előadásokra, hanem a hasunkon feküdtünk keresztben a krémszínű takaróval fedett ágyunkon, orrunkat a fal és az ágy háttámlája által képzett sarokba dugtuk, és hangosan panaszkodni kezdtünk a sorsra és az életre, és vádoltuk őket, amiért fekete testben, áthatolhatatlan szegénységben és szürkeségben tartanak bennünket, semmilyen örömet sem hoznak nekünk, sötétek és érthetetlenek. Ezt mondtuk: Na, majd mérnökökké válunk, egy távoli kőbányába helyeznek bennünket, ahol kavicsot bányásznak, ott el is fogunk pusztulni! Valójában nem volt annyira reménytelen a helyzetünk, mint ahogyan az nekünk tűnt. Aki akart, az áttörhetett, csak az volt a kérdés, hová és miért törjön át.

Az életemnek abban a szakaszában természetesen más is volt. Az italozások már csak azért sem lehettek túl gyakoriak, mivel mindannyian szegények voltunk. A korábbiaknak megfelelően törekedtem érdekes embereket találni, hiszen az évfolyamtársaimmal általában nem volt miről beszélgetnünk. És találtam is ilyen embereket. Több diákkal is összebarátkoztam, az egyikük a műszaki egyetemi tanulmányával párhuzamosan zongoraművészi karrier reményét dédelgette; a másik (nevezzük

Szláviknak) habár nem mélyen – hogyan is lehetett volna elmélyülni abban az életkorunkban és azok között a feltételek között – de a legkülönfélébb ismeretek birtokában volt, még az akkor csak kezdődő népszerűséggel rendelkező paranormális jelenségek iránt is érdeklődött. Épp ez utóbbi körülmény volt az, amely különösen erősen vonzott hozzá.

Szláviknak még egy érdekes képessége volt: be tudott jutni a szovjet elit zárt klubjaiba – az írók házába, az újságírók házába stb. Volt, hogy odalépett az „árgushoz" – a „nénihez", aki éberen őrizte a bejáratot minden „idegen", kívülálló elől, beszélt vele valamiről, hivatkozott valakire, megmondta valakinek a nevét, aztán a kezével intett nekünk – és mindannyian beléptünk a „szentélybe". Aztán ha már bejutottál, csinálj ott, amit akarsz. Be lehetett menni az étterembe, ha volt pénzed, a bárba és ott koktélt inni. Az árak egészen mérsékeltek voltak. De látogatni lehetett pl. a „kelet-szibériai fiatal költők szemináriumát", és meghallgatni egy előadást a költészet technikájáról stb. Koncertre is el lehetett menni. Nagyon érdekes volt megfigyelni a közönséget – a szovjet humán elitet, a „tiszteletre méltókat" a tiszteletre méltóság hízelgő trónkövetelőivel körülvéve, és másokat. Nyugodtan viselkedtek, biztosak voltak benne, hogy csak a „sajátjaik" között vannak.

Emlékszem, egyszer Szlávik elvezetett minket egy „kapusztnyikra"* a szovjet kultúra dolgozóinak házába. Amit ott hallottam, lenyűgözött. Mindaz, ami a színpadról elhangzott, szokatlanul szellemes volt, a tartalma alapján pedig, ahogyan ezt akkor mondták, „masszív szovjetellenes". Annyira nevettem, hogy a fejemet bevertem az előttem lévő szék támlájába. De kiderült, hogy a viselkedésem égbekiáltóan illetlen volt. Azon a koncerten visszafogottnak, összeszedettnek kellett volna lennem, nevetni csak mértékkel kellett volna, de ami a legfontosabb – meg kellett volna értenem, miféle „kapusztnyik" volt ez, hogy ez – ahogy később megértettem – egyike volt azoknak a rendezvényeknek, melyek segítségével már a 60-as években előkészítették a peresztrojkát.

*[kapusztnyik = káposzta-fesztivál, orosz tradicionális ünnep a káposzta betakarítását és feldolgozását követően. Humoros darabokat adnak elő. ford. megj.]

Az egyik esti összejövetelünkön Szlávik azt javasolta, hogy mindenki írja fel egy lapra, mi az, amit a legjobban akar az életben, ő pedig borítékba zárja ezeket, tíz évig őrzi, aztán összehív bennünket, elolvassuk, és megtudjuk, milyenek voltunk tíz évvel ezelőtt. Az ötlet mindenkinek nagyon megtetszett. Én a saját lapomra azt írtam, hogy a világon mindennél jobban szeretném tudni az élet értelmét, célját és rendeltetését; eközben megelégszem a válasszal még akkor is, ha csak az én számomra bizonyul meggyőzőnek. És később az történt, hogy nem sokkal a boríték lezárása után a kezembe került Rudolf Steiner első könyve. Szlávik segített nekem megszerezni. Később, amikor az Antropozófia már az életem fő tartalmává vált, Szlávikkal a metrón találkozva elkezdtem neki forrón hálálkodni azért az első segítségért, de nem fogadta el a hálámat, sőt ingerülten azt mondta:

– Értem én, hogy a rejtélyes, a misztikus érdeklődést kelt, de nem annyira, hogy az ember így átadja magát ennek!

Csak évtizedekkel a leírt események után értettem meg, hogy Szlávik, még egyetemistaként, kapcsolatban állt a szovjet „árnyéktestvérek" valamelyikével, és engem is oda akart vonzani. Egyszer egyfajta „háztűznézőt" is szerveztek számomra. De csütörtököt mondtam. Hirtelen kijelentettem, hogy Lomonoszov volt a jambus megteremtője az orosz költészetben (ez pedig valóban így van). Az „ellenőrző személy" értetlenül és szkeptikusan nézett Szlávikra, aki összezsugorodott, és ezután sokáig haragudott rám, én pedig nem tudtam megérteni – miért? Élő „Simplizissimus" voltam.

*

Rudolf Steiner első könyvének elolvasása után egy új valóság töltötte be az életemet. Mintha egy magasabb lény lépett volna párbeszédbe velem. Ezt kérdezte tőlem:

– Kérdéseid voltak a világ nagy titkairól, itt van rájuk a válasz, kielégít-e téged?

Némi szünet után válaszoltam:

– Hm, igen.

– Vagyis valami még érthetetlen számodra? – folytatta a lény, – itt vannak még válaszok. Milyen kérdés lesz még?

– Íme a válaszok. Tovább?

– Íme még a válaszok.

A válaszok végtelen sorban jöttek elém, több volt belőlük, mint ahány kérdésem volt.

– Nos, miért hallgattál el, „fausti lélek” – kérdezett engem ironikusan az új valóság. – Kérdezz, kérdezz!

De már nem tudtam kérdezni. Annyi minden tárult elém a megismerésben és olyan meggyőzően, hogy „kapituláltam” ez előtt a valóság előtt. Egyre érthetőbbé vált, mennyire csíraállapotban van az emberi lényem ahhoz képest, amilyen a valós érzéki-érzékfeletti világ. És azt is megértettem, hogy kapcsolatba lépve ezzel a valósággal, kevés valamit megismerni, de valamit meg is kell benne *valósítani*.

Mint minden kezdő antropozófusban, bennem is egy szenvedélyes vágy keletkezett, hogy a bölcsesség engem lenyűgöző kincseit valahogy az emlékezetemben tartsam és valamiféle egységbe foglaljam. A tudás megnyíló horizontjain egyszerűen el lehetett veszni. Elkezdtem összeállítani a Szellemtudomány enciklopédiáját, amely számomra és mások számára lehetővé tette, hogy szabadon tájékozódjon az Antropozófia tartalmában. Egy hatalmas kétkötetes mű keletkezett. A 90-es években sikerült kiadni; nagyon gyorsan elfogyott, és a mai napig növekvő népszerűséggel használják. 2017-ben ennek az enciklopédiának egy átdolgozott és jelentősen kibővített kiadását készítettem el. Összességében 25 év ment el erre a munkára. Segítségével nekem (másoknak nem tudom, hogyan) sikerült, képben kifejezve, egyfajta „kifutópályát” építenem, melytől az antropozófiai munkám egy bizonyos szakaszán el lehetett rugaszkodni, és megtenni a nem reflektáló, hanem szemlélő gondolkodás első bátortalan repüléseit az „égbe”. Ebben az eredményben a legfontosabb annak a megértése volt, hogy az Antropozófia elsajátításához szükséges megérteni a *módszertanát*, és erre koncentráltam sok éven át.

De a „kifutópálya” tovább is játszotta a szerepét. Ahhoz, hogy az ember a repülés állapotába jusson, egy meghatározott úgymond nekifutási sebességet kellett elérni, ehhez pedig az Antropozófia teljes tartalmának a tanulmányozását kellett állandó és megfeszített folyamatban végezni. Éppen ez vált életem fő törekvésévé.

Családom, gyermekem volt, kenyeret kellett keresnem. És felmerült a probléma: honnan vegyek elegendő időt az Antropozófiával való foglalkozásra? Törekedtem a munkám optimalizálására, sőt az úgynevezett munkaidő-fényképezést is bevezettem. Ennek segítségével kiderül, mennyi tiszta időt

dolgozunk, és mennyi időt fecsérlünk a különböző köztes tevékenységekre: ételkészítésre, cigarettázásra, stb.

Az életfeladataim teljesítésének optimalizálása során figyelmesen tanulmányoztam az életem külső feltételeit, hogy hatékonyabban használjam azokat. Például, amikor a munkából hazafelé utaztam az autóbuszon, melyen úgy zsúfolódtunk, mint heringek a hordóban, megtanultam az ablakon át a különböző jelekből megtudni, hogy a nekem szükséges áruk megtalálhatók-e abban az üzletben, amely mellett az autóbusz megállója volt, vagy sem, mert ez utóbbi azt jelenti, hogy felesleges leszállásra pazarolni az időt, és a következő megállóig kell utazni.

De az idő így sem volt elegendő. Akkor megtudtam, hogy az egyetemi tudományos kutatóintézetekben létezik az ún. „akadémiai" munkahelyi jelenléti rendszer. Ez a rendszer csak rövid időre kötötte a munkahelyhez a dolgozókat, a fennmaradó időben, ahogyan akkor mondták, „carte blanche" [szabad kezet] kaptak, maguk határozták meg, hol és mit csinálnak. És az volt az álmom, hogy ilyen munkahelyhez jussak.

Abban az időben már eljöttem a bányaipartól, és szociológussá képeztem át magam. Ezt az új állami politika segítette megtennem. A Nyugat hatására megérthették, hogy a régi, „házilagos" ideológia-rendszer nem működik tovább szociológia nélkül. De speciálisan képzett szociológusok még nem voltak, és különböző szakmákból kezdték őket toborozni: történészekből, a „tudományos kommunizmus" oktatóiból, stb. Az ipari szociológia számára különböző mérnöki szakemberekre volt szükség.

Szerencsém volt, végül is kaptam egy ilyen helyet, és jó tíz évet dolgoztam benne, s ez gazdagon biztosított számomra szabad időt. A helyzet azt volt, hogy ez mégiscsak szovjet szociológia volt, és a szociológiai kísérlet eredménye mindig előre ismert volt benne. Nekem viszont segített ebben a munkában az Antropozófia. Úgymond szélesre szántotta a szociális, a politikai és más világnézetek horizontjait is, és ettől a mindennapi szociológiai munka úgymond alsóbb osztályos házi feladattá vált.

Nem mondom, hogy azzal, ahogy ezt a munkát – ahogy mondják – „ímmel-ámmal" [szó szerint leengedett ruhaujjal] végeztem, szociálisan viselkedtem volna. De nem szabad elfelejteni, hogy ez a bolsevista ideológia szférája volt, az ideológia pedig szellemi méreg. Engem az akkori munkában csak az időnyereség érdekelt, amely lehetővé tette számomra – és ebben nem kételkedtem – hogy teljesítsem a valódi szociális kötelességemet. A disszertációmon való munkában törekedtem legalább bizonyos utalásokat tenni a társadalmi hármas tagozódásra, de a tudományos témavezetőm azonnal mindet felismerte és könyörtelenül kihúzta.

*

Az Antropozófiával való foglalkozásom egyre rendszerezettebbé és intenzívebbé kezdett válni. Emlékezve, hogy milyen pszichológiai és élet-gödörből húzott ki az Antropozófia, nem engedtem meg magamnak, hogy félmunkát végezzek, ha már egyszer megtaláltam. Beteljesületlennek látszó reményeim megvalósultak. Minden értelemmel, a leggazdagabb tartalommal telt meg. És csak az maradt, hogy teljesen ennek az új életnek átadjam magamat, s ezt meg is tettem.

Emlékszem, 1967-ben, amikor november 7-én a „nagy októberi" stb. győzelmének 50. évfordulóját ünnepe volt, megkérdeztem magamtól, meddig fog húzódni ez a gyalázat? Hány évfordulót fog még ünnepelni? és mit lehet ezzel szembeállítani? A válasz azonnal jött: antropozófiai munkát kell vele

szembeállítani. És azóta számítom az éveket, amikor az életem és az Antropozófia egységgé vált számomra.

Akkoriban kezdett szélesedni a disszidensek, a rendszer elleni harcosok mozgalma. Én tisztelettel viszonyultam hozzájuk, de azt tartottam, hogy ennek csak azok számára van értelme, akik még semmilyen bizalmat nem szereztek a lét érzékfeletti erőinek irányában. Nekem pedig ez megvolt. És ez szintén nem engedte meg, hogy könnyelműen viszonyuljak az Antropozófiához. Ugyanakkor egyre nehezebbé vált magányosan foglalkozni a megismerésével. Nőtt a természetes szükségszerűség a hasonlóan gondolkodó emberekre.

Közülük az első Mischa Tepper volt. Egy nagy dolgot megvalósítását terveztük: antropozófiai könyvtár összegyűjtését. Ehhez olyan embereket kellett keresni, akiknek megvoltak Rudolf Steiner lefordított művei. És ez zökkenőmentesen ment. Moszkvában egy sor idős antropozófussal ismerkedtünk meg, akiknél – a bolsevik terror ellenére – megmaradtak Rudolf Steiner előadásainak gépírásos, de néha egyszerű kézírásos másolatai; aztán más városokból is jelentek meg barátok. Mikrofilmezéshez való felszerelést szereztünk. Ebben még a katonai szakmám is segített, melynek megfelelően a hadseregben fényképészettel, légi fényképes felderítés anyagainak feldolgozásával foglalkoztam.

Fokozatosan, mondhatnám magától alakult Moszkvában egy antropozófiai csoport. Elkezdte ezt látogatni egy idős antropozófus hölgy. Ő már fiatalkora óta antropozófus volt, még Andrej Bélij előadásait is hallgatta, és mesélt nekem róluk. Dora Dmitrijevna Mazel volt a neve. A férje festő volt, Párizsban tanult az impresszionistáknál. A Tretyakov Galéria raktáraiban kell lenniük a képeinek.

Ő volt az, aki segített nekem helyet találni a szociológiai központban, ahol akadémiai munkarend volt. Nagyon érdekes asszony volt, aki született életbölcsességgel rendelkezett. Ez segített neki, hogy gyorsan és sikeresen megszüntesse az emberek közötti pszichológiai feszültségeket, melyek gyakran és elkerülhetetlenül előjönnek azok között, akik közös antropozófiai munkába kezdenek, és nem tudják, hogy ehhez meghatározott ezoterikus „biztonsági technikát” kell követni. Dora Dmitrijevna nem adott lehetőséget ezeknek a problémáknak „teret nyerni”, és így gyorsan elhalványultak és feledésbe merültek. Emlékszem, egyszer „fiatalságomnál fogva” egyfajta „ezoterikus elemet” vittem be a munkánkba. Az egyik csoporttalálkozón Dora Dmitrijevna ezt valahogy kézzel jelezte, ami számomra mind nevetséges, mind szégyenteljes is volt. Az „újítást” természetesen rögtön megszüntettem, és hamar feledésbe merült. Másként ez a vélemények szétválásához, sőt még az irányok szétválásához is vezethetett volna! És Isten tudja, mi lehetett volna ebből.

*

Moszkvában kezdő antropozófusokkal dolgozva állandóan azokra gondoltam, akik Nyugaton, úgymond az „eredeti helyen” éltek. Nagyon szerettem volna találkozni velük. És ebben a tallinni nagyon jó, akkor megismert antropozófiai barátok segítettek nekem. Egy antropozófiai csoport működött ott, úgy tűnik, megszakítatlanul, még a háború előtti idők óta. Zinaida Andrejevna Szepp töltött be abban vezető szerepet. A férje egykor a finn Antropozófiai Társaság elnöke volt, amelynek különösen szoros kapcsolatai voltak Tallinn-nal. Az életéről részleteket nem tudtam. A szovjet besúgótevékenység körülményei között ezekről nem volt szokás kérdezősködni.

Zinaida Andrejevna nővére Nyugat-Németországban élt, rajta keresztül lett szervezték meg találkozásomat a dornachi vendégekkel. A Vörös téren találkoztunk, a Boldog Vazul-székesegyház közelében, 1969 őszén, Karácsonyra pedig Annie Jahn, aki két antropozófussal már ősszel itt volt, ismét Moszkvában volt, és megszervezte velünk az antropozófusok körében kedvelt „Karácsonyi munkát". Akkor láttunk először egy erre az alkalomra (a bolygók jeleivel, 12 igazi gyertyával) feldíszített karácsonyfát, és tizenkét estén át gyűltünk köré, olvastuk Rudolf Steiner előadásait, meditációit, és beszélgettünk.

Ez Marija Alekszandrovna Szkrjabina lakásában történt. Akkor sikerült neki végül vízumot kapnia és elutaznia a nővéréhez Párizsba, de onnan hamarosan Dornachba költözött, és amikor megtudta, hogy Annie Jahn Moszkvába utazik, átadta naki a lakása kulcsait, és megengedte, hogy abban dolgozzunk.

A találkozásunkról értesítettem Zviad Gamszahurdiát is, akivel akkor már jól ismertük egymást. Moszkvába utazott és néhány estén át velünk dolgozott, majd javasolta, hogy a következő nyáron gyűljünk össze Picundában. ahol az apjának volt egy dácsája [nyaralója]. És ez a találkozó létrejött. Mondhatjuk, hogy ez volt az első antropozófiai nemzetközi konferencia azt követően, hogy 1924-ben az Antropozófiai Társaság (továbbiakban AT) Oroszországban megszakította a munkáját. Euritmia-órákat adtak nekünk, amivel először találkoztunk. Zviad mesélt nekünk a kolkhiszi misztériumokkal kapcsolatos kutatásairól, grúz barátaink nemzeti táncokat mutattak. Mindez természetesen minimális léptékben zajlott, de a szellem, ahogy tudjuk, képes potenciálódni, és később erről könnyű volt meggyőződni.

A munkánk Moszkvában azután, hogy kiépítettük a kapcsolatot Nyugattal, viharosan nőni kezdett. Kialakult egy stabil, rendszeresen dolgozó antropozófus csoport. Minden héten összegyűltünk, és az évenkénti karácsonyi munka egy jó hagyományunkká vált. Hangosan olvastuk Rudolf Steiner előadásait, megvitattuk, beszélgetéseket folytattunk más témákról is, gyakran azoknak a napoknak a politikájáról. Meséltem valamit a történelmi szimptomatológiáról, melyet az előadásokban akkor fokozottan tanulmányoztam, és melynek titkai folyton megráztak.

A picundai találkozó vendégeinek csoportja (középen Annie Jahn, balról a második Merab Kosztava) [közöttük pedig a Szerző]

Egyre több vendég kezdett Nyugatról érkezni hozzánk. Ők vezették be a munkánkba azokat a művészeteket, melyeket vagy Rudolf Steiner szellemi impulzusai újítottak meg, vagy ő maga hozott létre. Ezek a következők voltak: a mozgásművészet – euritmia, a beszédképzés művészete – a recitáció, a

festészet, a szobrászat. Eva-Maria Garbe szobrász, aki sokáig Ratnowsky dornachi iskolájában tanult, hűséges barátunk és tanárunk lett. Hosszú évek során évente néhányszor elutazott hozzánk Moszkvába, és gyakorlati kurzus keretében az első Goetheanum oszlopfőinek modellezését tanította nekünk. Mind művészeti, mind ezoterikus értelemben kimeríthetetlennek tűntek magyarázatai annak minden egyes síkjáról, ívéről. Mi pedig megpróbáltuk az általunk készített vázakon az eredeti oszlopfők 1:20 arányú másolatait agyagból elkészíteni. Ennek a munkának a számunkra való jelentőségét lehetetlen túlértékelni. Ebben nemcsak az eszemmel, hanem tapintással, az ujjaimmal is átéltem a héttagú metamorfózis elvét, ennek a metamorfózisnak a héttagú misztériumát. Éppen ez a munka képezte a módszertani tanulmányaim és kutatási kísérleteim alapját.

Hogy ne maradjunk le semmiről, részekre osztottak bennünket. A vendégek pedig folyamatosan új iniciatívákat hoztak nekünk: megtanították, hogy hogyan kell bábokat készíteni a gyermekeknek a pedagógia új elvei szerint, hogyan kell megtanulni a ritmikus masszázst stb. A Keresztény Közösség papja, Dieter Hornemann, jó barátunkká vált, és megkeresztelt néhány gyermeket annak a közösségnek a szertartása szerint, amely az első keresztények keresztelési rítusának az újjászületése.

Az első Goetheanum oszlopfőinek formázási órái Eva-Maria Garbe-val

A Keresztény Közösség stuttgarti szellemi szemináriumának vezetője, dr. Friedrich Benesch Moszkvában. Kiemelkedő goetheánista volt; fő témája a természet krisztológiája. Jobbról a harmadik:

Pjotr Sztárcsik, róla ld. 7. fejezet. Balról a harmadik: Irene Fischer-Rhode (számunkra, moszkvai barátok számára Irina Fjodorovna), családjában semmilyen orosz gyökér sem volt, mégis akcentus nélkül beszélt oroszul, és Oroszország jövőbeli szellemi küldetésének eszméjével élt.

Dieter Hornemann a jobb szélen (mellette Pjotr Sztárcsik, róla l. 7. fejezet), moszkvai antropozófusok csoportjával, 1977-ben

Saját kezdeményezéseink is voltak. Vettük a bátorságot a moszkvai lakás körülményei között, hogy Rudolf Steiner misztériumdrámáját színre állítsuk. A 18 m²-es szobában megvalósítottuk ezt a feladatot, aztán pedig a második drámát is színre állítottuk.

Jelenet Rudolf Steiner „A lélek megpróbáltatása” c. misztériumdrámájából.
Lucifer és Ahrimán – Lida és Szása Gyemidov, a szerzetes: Ira Szirkova.

De 1983-ban ez az egész munkánk hirtelen leállt. Kénytelen voltam otthagyni a csoportot – erre engem lényegében felkértek (ezzel kapcsolatban később különböző vélemények hangzottak el, egészen odáig, hogy otthagytam a csoportot és ezzel cserben hagytam azt; ezekkel csak akkor lenne értelme számolni, ha a később a moszkvai AT-ban tomboló hatalmi harc szempontjából beszélnénk róla), a csoport pedig, ezután még egy évig létezett, s utána szétesett.*)

*) A szakítást követő KGB-s kihallgatásnál a nyomozó ezt kérdezte tőlem: Mi ez, ravaszság? Látszólag szétestek, hogy a tevékenységüket kiszélesítsék? Azt akaródzott mondani neki: Nem, nem ravaszság, Belzebub szolgálója, hanem az ostobaságunk.

Valahogy mindannyian letértünk az fő útról, és azon gyakran teljesen véletlenszerű emberek kóboroltak. Eljutottak egészen 1991-ig, és akkor megalapították az Általános Antropozófiai Társaság (ÁAT) orosz tagozatát, amely létezésének legelejétől kezdve nem bizonyult életképesnek.

Egy ideig mély kétségbeesésben voltam, de aztán egy új csoport alakult ki körülöttem. Jól dolgoztunk az egész 80-as években. Ekkor az euritmia-foglalkozások domináltak, melyeket professzionális euritmisták vezettek, akik Dornachból érkeztek hozzánk, mint Eva-Maria Garbe, évente néhányszor.

Ez alkalommal a 18 m²-es szobában 15 ember dolgozott. Kis csoportokban foglalkoztunk az euritmiával minden nap a hét folyamán, szombatonként pedig egy közös koncert-számadást szerveztünk, melyen minden csoport bemutatta az általa elért eredményeket. Tanáraink felhívták a figyelmünket arra, hogy ilyen tömegben (és még vendégek is voltak) mindig friss maradt a levegő a szobában. Ez biztos jele annak, hogy az euritmiát szellemileg helyesen végeztük. Ilyen módon néha megmutatkozott a szellem valósága.

*

A csoport akkori szétesésének okait mérlegelve, találtam néhányt. Az első és természetes ok abban állt, hogy a közös antropozófiai munka felerősíti a résztvevők karmájának teljesítését, mind a személyesét, mind a csoport-karmáét, ami néha nehéz próbatételeket készít számukra. És hatott még egyfajta törvény is, melynek megfelelően az antropozófiai kezdeményezés létrejöttekor Ahrimán rögtön feladatul tűzi ki magának, hogy megsemmisítse azt. Mindig így történik, ha az ember még csak hozzáfogott az Antropozófiával való foglalkozáshoz, Ahrimán pedig már látja ezt, és fokozza támadásait ellene, az illető pedig ezt észre sem veszi. Egy szóval az antropozófiai munkát mindig egy speciális, ezotériai „biztonságtechnikának" kell kísérnie. Rudolf Steiner sokszor beszél erről, én rendszeresen rámutattam erre a csoportban, mindenki egyetértőleg bólogatott a fejével, de azon nyomban elfeledkezett róla. Az ahrimáni szellemek pedig eközben mindenkiben alaposan hatottak a hiányosságaikra, és arra ösztönözték őket, hogy a felelősséget ezért a hibákért másokra hárítsák. Az emberekben elkezdett uralkodni az, amit Nietzsche így nevezett: „emberi, túlzottan emberi".

Magamról még el tudom mondani, hogy az életben mindig hiányosságom volt a szociális viszonyok művészetének, a hét, új összetételű „gyönyörű művészet" legnehezebbikének elsajátításában. Ami számomra gyakran magától értetődőnek bizonyult, a többiek számára nem volt az, és én ezt nem láttam. A barátokkal való viszonyom gyakran ugyanolyan egyszerű és közvetlen volt, mint gyermekkoromban, az utcai haverok társaságában.

A szétforgácsolódásunkban lényeges szerepet játszottak néhányan azok közül, akik Nyugatról érkeztek hozzánk. Megkérdőjelezhetetlenül egyesek oldalára álltak, másoknak pedig ellenségeivé váltak. De erről később beszélünk.

*

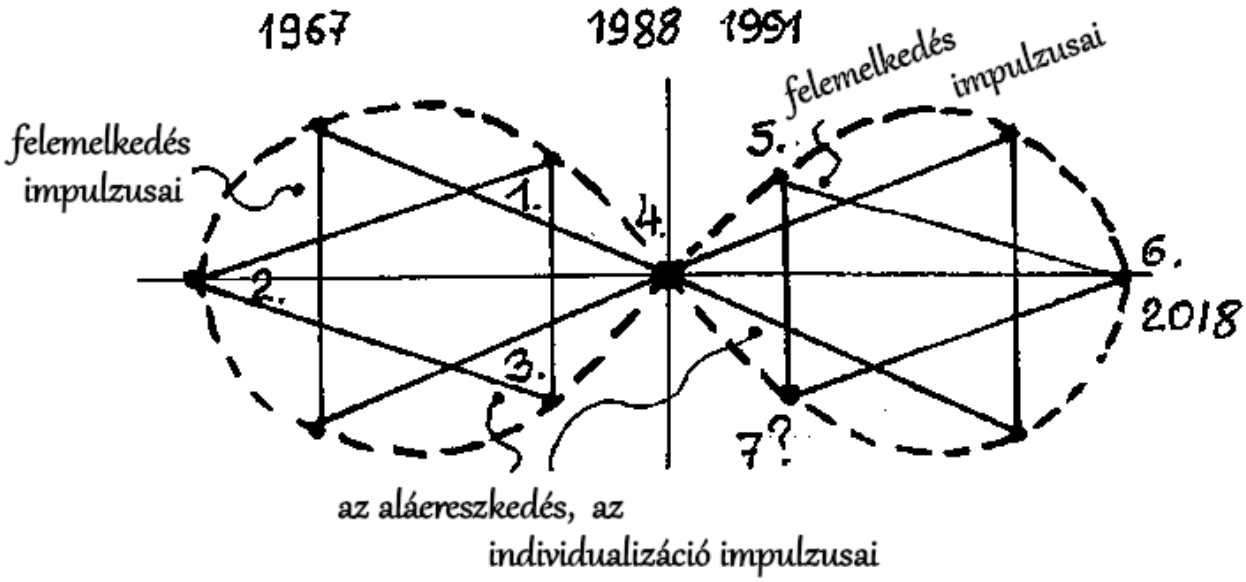
1988-ban utaztam először külföldre. Ez Drezda volt. Onnan Weimarba mentem, meglátogattam Goethe múzeumát, sétáltam Goethe kedvenc parkjában, aztán meglátogattam Jénát, Lipcsét, Berlint, ahol ültem a szétválasztó fal mellett.

A Semper Operában Wagner Parsifal c. operájának élménye nagyon különleges volt számomra ezen az úton. Azt mondanám, egyszerűen „megsemmisített". Amikor felhangzott a zene, olyan volt, mintha válasz érkezett volna bennem valamilyen hívásra, amely, úgy mondanám, hogy egy nagyon távoli, magas, végtelenül gyönyörű, a lelkemhez közelálló drága hazából jött, melyet valamikor régen elhagytam, és azóta hosszan bolyongtam a lét sötétségében, vágyakozva rá, és nem felismerve, hogy mire vágyakozom. Ez a vágyakozás már kora ifjúságomban előidézte a szürke élet el nem fogadását, elutasítását, és felébresztette a várakozást egy olyan csodára, amely képes az egész életemet megváltoztatni.

Nehéz ezt az élményt részletesen leírni. Különösen tiszta, magasztos, gyönyörű és mégis annyira erős volt, hogy akár ki is tudtam volna futni a nézőtérről. Számomra ez bizonyára olyan volt, mint amit a görögök „katarzisnak" neveztek.

Erről az élményről azért beszélek itt, hogy megmutathassam az Antropozófia nagy ajándékát elnyerő személyiségem „gnoszeológiáját". Ez az ajándék hővel és fénnyel, hittel, reménnyel és szeretettel töltötte be lelkemet. A Semper Operában való élményt pedig az antropozófiai életutam általános lemniszkátájában metszéspontnak tartom (29. ábra). Ez a lemniszkáta 1967-ben kezdett kialakulni, akkor

31 éves voltam. Az első hurokján 1988-ig haladtam, vagyis 21 évig, aztán beléptem a második hurokba – az ontológiaiba, ahol az individuális princípiumom egzisztenciális dialektikus ellentmondásba került az általánossal, elsősorban az Általános Antropozófiai Társasággal; és közöttük azóta sem jött létre az egység. Eközben, mivel a lemniszkátának Möbiusz-szalag formája van, a belső életem a metszésponton való áthaladás után az élet külső oldalára ment át, ennek az oldalnak a tartalma különös erővel áradt belém, megrázva, felrázva, de a megismerés kolosszális tapasztalatát is ajándékozva.

29. ábra

Ahogyan a 2. fejezetben már írtam, a tudati lélek fejlődési korszakában az ilyen típusú lemniszkáták minden ember életére jellemzőek, de csak kevesen gyanítják létezésüket, és kevesen képesek tudatosan haladni e lemniszkáták útján.

II.

Nem lehet azt mondani, hogy a 70-es években az antropozófiai csoportmunkánk csak ragyogó volt. Nehéz felhők is tömörültek felette. Elég, ha annyit mondok, hogy abban az időben a „külföldiekkel való találkozások", ahogy mondani szokták, implicit módon maguk után vonták a KGB üldözését. Én különösen aktív voltam az ilyen találkozók szervezésében, következésképpen a legnagyobb mértékben ez az én életemet terhelte. De mindannyiunkat szorosan körülvettek a megfigyeléssel. Nyíltan követett minket a KGB-ügynökök egész brigádja. Amikor összegyűltünk valamilyen házban, az udvaron sétáltak, és amikor hazamentünk, követtek bennünket a metrón. Eközben lehallgattak mindent, amit a lakásokban mondtunk.

Az állam számára természetesen – legalábbis a titkosszolgálatok értelmezésében – semmilyen veszélyt sem jelentettünk, ezért egyszerűen csak pszichológiai nyomást gyakoroltak ránk. És ez hatott. Nem egyszer meg lehetett figyelni, ahogy valakinek elsápad az arca. Csak azok tartották magukat éberen, akik a „szervek" voltak közénk beállítva. Igen, voltak köztünk ilyenek is, de ezek antropozófusnak mutatkoztak, szívesen vettek részt a csoport munkájában, sőt a maguk módján még el is köteleződtek az Antropozófia iránt. Nos – Isten az ő bírájuk. Néhányan közülük egyszerűen csak „áldozatok" voltak. Például ez egyikük párttag volt, és nem volt bátorsága szakítani azzal. Amikor a KGB-be beidézték, a

nyomozó első hozzá irányuló kérdése ez volt: „Beszélünk-e úgy, mint kommunista a kommunistával?” – Esélye sem maradt.

Mások az ügyük „lelkes hívei” voltak. Emlékszem két emberre, akik évtizedeken keresztül „dörgölőztek” az Antropozófusok között, még a peresztrojka éveiben is. Nagyon szerettek volna kebelbarátaimmá válni, de nem válaszoltam nekik „kölcsönösséggel”. Mindketten komolyan érdeklődtek a tudományos-technikai fejlődés iránt, és sokat tudtak különböző „egzotikus” felfedezésekről. Egyikük zsidó volt, és egyidejűleg heves, közönséges antiszemita. Már a 90-es években szerette látogatni az előadásaimat, és az előadóteremben lehetetlen rasszista kijelentéseket hangoztatott, hogy azt a benyomást keltse, hogy én is így gondolkodom. De szerencsére a „szovjet emberek” „dörzsöltek” voltak, és nem lehetett őket könnyen „megvezetni”. Kijelentései csak az „emberi faj aljáról” tettek bizonyságot. Közülük a másik tudott hegedülni, egyszer pedig elmesélte Szása Gyemidovnak, hogy tudja, hogyan lehet egy embert egy szekrényben felakasztani.

Anyám, aki velünk egy házban lakott, néha odaszaladt hozzánk, amikor találkozó volt a lakásunkban, kihívott engem a konyhába, és vészjóslóan suttogva kérdezte tőlem.

– A fejed a válladon van? Gyermeked van, és tessék, egy egész halom van belőlük az udvaron!

Nem tudtam ellenkezni vele, pedig a fejem természetesen a vállamon volt.

Egy idő után kihallgatásra idéztek be. Az elsőn egy idős nyomozó (vagyis ő még a sztálini időkben kezdett) „csapdát” állított nekem. Egy darabig beszélt erről-arról, hogy ellazuljak, aztán pedig élesen, közvetlen közelről kérdezte:

– Szokott-e külföldiekkel találkozni?

– Igen, válaszoltam neki nyugodtan.

– Miért?

És ezt mondtam neki:

– Antropozófiával foglalkozunk velük együtt.

A nyomozó reakciója váratlan volt. Hirtelen elsápadt, összeesett, mint egy labda, amelyből kieresztették a levegőt, az érdeklődése „elhalványult” irántam, és a kihallgatást rutinszerűen folytatta tovább, mivel egyszerűen nem tudta abbahagyni.

Abban a „sötét birodalomban” már maga az „Antropozófia” szó is ilyen hatást gyakorolt. De az is szerepet játszott, amit látott, hogy nincs bennem félelem. Igen, *abban a szervezetben* nem szabadott félni, pedig amikor annak helyiségébe belépett az ember, akkor a félelmet és a veszély érzését, ahogy mondják, tapintani lehetett.

A mindennapi életben nem alkalmaztak közvetlen erőszakot ellenünk, de különböző közvetett formában elég sok volt belőlük.

Ezen a kihallgatáson a nyomozó ezt mondta nekem:

– De ön a kapitányuk!

Ez azt jelentette, hogy elsősorban engem fognak ütni. És ütöttek is, de minderre már nem érdemes emlékezni. A csoportban viszont én semmilyen „kapitány” sem voltam. Ha már megfelelő képet keresünk, én voltam Figaro: szerveztem a nemzetközi találkozóinkat, fordítottam a beszédeket, fogadtam és kísértem a vendégeket stb.:

Figaro itt,
Figaro ott …
Ah, Figaro!

Számomra mindig idegen volt valamilyen vezető szerepet játszani a szellemi munkában, abban hatalommal rendelkezni,, de micsoda paradoxon: a viselkedésem semmilyen módon sem tudott némelyeket megszabadítani attól a gyanútól, hogy én hatalomra vágyom, és azt megkapva diktátorrá válok. Moszkvában valakiknél a mai napig is megmaradta az ilyen hangulat. És ez számomra rejtély.

*

A moszkvai csoportunknak különösen szoros kapcsolata alakult ki Tallinn-nal és Tbiliszivel. Zviad Gamszahurdia és Merab Kosztava Tbilisziben élt. Zviadban az antropozófus egy ritka típusát ismertem meg, aki szabadon képes nagyon sok antropozófiai témában beszélni, és aránylag nehéz válaszolni kérdésekre. Merab erős, akarati, a keresztény etika alapelvein álló személyiség volt. Amikor a disszidens tevékenysége miatt bebörtönözték, akkor az ott ülő muszlimok meghívták az ünnepeikre. Ő mosolygott és ezt mondta: De én keresztény vagyok! Ők így válaszoltak: Nem számít, jó ember vagy.

Zviad volt az ész, Merab az akarat, érzésekért pedig a grúzoknak nem kell a szomszédba menni. Erős páros volt, lehetett rá építeni. Ráadásul Zviad apja – író, a grúz irodalom klasszikusa, aki széleskörűen ismert külföldi írókat – erős védelmül szolgált a „szervek” támadásaival szemben.

Az Antropozófia valóban élettartalom volt mind Zviad, mind Merab számára, és jól *értették*, miért van ez így. Szabadon és nyíltan beszéltek róla mindenütt, ahol csak alkalom mutatkozott. Zviad apja pedig még a grúz televízióban is elismerőleg beszélt róla.

És így mentünk volna tovább: Moszkva és Tbiliszi. De a sors másként rendelkezett. Az országban megnőtt a disszidens mozgalom. Zviad és Merab ebben aktívan vettek részt, mivel reményt keltett a bolsevik iga alóli felszabadulásra. Megérett bennük a döntés, hogy bizonyos politikai hatalomhoz jussanak, hogy aztán az Antropozófiát nyíltan és szabadon tudják fejleszteni. Évekig folyamatos munkát vittek ebbe. Emlékszem, még a 70-es évek elején, amikor Tbiliszibe mentem, Zviad zöld dzsipjén jártuk hárman a várost. Megérkezünk valahová, mindketten elmennek, visszajönnek, megyünk tovább, és így egész nap.

Tudjuk, hogy a tervük egy bizonyos fokig sikerült. Zviad Gamszahurdia szabad választások eredményeképpen Grúzia elnökévé vált, és csak azt mondhatom, hogy alaposan előkészítette a győzelmét.

Akkor pedig, a 70-es években, egyszer elvonultunk egy étterembe, és ott, ahol biztosak voltak abban, hogy senki sem hallgatja ki őket, megosztották velem a terveiket. Megközelítőleg a következőt mondták: Gennagyij, sosem szabad kételkedned abban, hogy antropozófusok voltunk és maradunk, de a mostani időkben a helyzet a Szovjetunióban erősen változik. Meg vagyunk róla győződve, hogy a bolsevizmus hamar összeomlik, és akkor egy egyedülálló lehetőség nyílik arra, hogy politikai hatalmat kapjunk, és azt a szociális hármas tagozódás megvalósítására használjuk. Ezért egy időre megváltoztatjuk

a cselekvésmódunkat. Teljesen a politikai harc felé fordulunk. Hogy ne kompromittáljuk az Antropozófiát, ne tegyük ki annak a vádnak, amelyre a KGB-ben vágynak, hogy az antropozófusok politikával foglalkoznak, egy időre abbahagyjuk, hogy nyíltan beszéljünk róla, de te tudni fogod, hogy miért tesszük ezt. És ne kételkedj bennünk, bármilyen beszédet is hallanál rólunk.

Ha a jelenlegi idők feltételei közül tekintünk vissza az akkori időkre, egyre inkább arra a következtetésre jutok, hogy Zviad és Merab már akkor tudtak valami konkrét dolgot a peresztrojkáról. Hiszen annak előkészítése a Szovjetunióban ténylegesen Churchill „fultoni" beszéde után elkezdődött. Most pedig olyan bizonyítékokat tártak fel, hogy már Sztálin gondolkodott a peresztrojkán: a modern kínai modell szellemében.

Éppen a tudás adott nekik meggyőződést, és azáltal, hogy ezt a választást tették, végül is nem hibáztak. A gorbacsovi peresztrojka egész vasláncában Zviad Gamszahurdia volt az *egyetlen* láncszem, ahol a bolsevik szocializmusból fordulatot lehetett volna végrehajtani nem a vadkapitalizmus restaurációja felé, hanem a szociális hármas tagozódás szocializmusához. És amikor elnökké vált, akkor minden antropozófusnak, aki a Nyugaton a szociális hármas tagozódás eszméjével foglalkozott, úgymond tolongania kellett volna a dolgozószobája előtt, szolgálatait felajánlva. Az egész antropozófiai mozgalomnak az ő irányába kellett volna fordulnia, törekedve mindenféle támogatást nyújtani. De semmi ilyesmi nem történt. És most mondhatjuk: *nem is tudott* történni, amire a magyarázatot később adjuk, Zviadnak nagy szüksége lett volna ilyen segítségre. És ő kereste is ezt. Például írt nekem egy levelet, amelyben megkérdezte: mivel lenne legjobb elkezdeni a szociális hármas tagozódás bevezetését, meg hogy: nem ismerek-e olyan antropozófusokat Nyugaton, akik kifejezetten a szociális hármas tagozódás tanulmányozásával foglalkoznak (ezeket a kérdéseket Zviadtól Omar Cikolia, a picundai találkozó résztvevője hozta)?

A helyzet, amelybe Zviad Gamszahurdia került, nem egyszerűen nehéz volt, hanem kivételesen nehéz. Fegyvert fogott ellene a világ összessége, melyet a Nyugat Oroszországban a peresztrojka gorbacsovi típusú végrehajtására készített fel, mely az azóta is zajló világperesztrojka első szakaszának lett kigondolva. Köréje ragadt egy csorda sötét bűnöző üzletember, leendő oligarcha, akik a peresztrojkában meglátták azt a pillanatot, amely kedvez a gyors, törvénytelen meggazdagodásnak, de szélsőséges nacionalisták is.

Egy híres emberi jogvédő, Szaharov akadémikus felesége, egy tiszteletreméltó hölgy, gyilkossággal fenyegette meg Gamszahurdiát. Nyíltan mondta, a hangja pedig az egész országban hallatszott, és sok vezetőt cselekvésre sarkallt: „Vagy maga megy el, vagy »elmenesztik«".

A helyzet, amibe Zviad Gamszahurdia elnökké válva került, erősen emlékeztet Donald Trump elnök helyzetére. Érdemes a figyelmet arra fordítani, hogy a *modern politikában lényegében ők ketten voltak az egyedüliek, akik ellenálltak a gorbacsovi* (széleskörű értelemben vett) *peresztrojkának*. És megfigyelhető, hogy a „balliberális" amerikai és világszintű közösség harcának különféle formáit: szabotázs, rágalmazás, gúnyolódás stb. elsőként a Gamszahurdia elleni harcban alkalmazták. És ha hirtelen úgy alakul, hogy a baloldalnak sikerül Trumpot is megölnie, akkor nemcsak a politikai, hanem a „népi" szóbeszéd is ugyanolyan lesz róla, mint amilyet a tömegek Gamszahurdia esetében is magukévá tettek.

Amikor ezt mondjuk, nem pusztán valakinek a védőbeszédével foglalkozunk. Például jól értjük a hatalmas, egyszerűen alapvető különbséget Trump és Gamszahurdia között, és tudjuk, hogy Trump sosem fog belemenni a szociális hármas tagozódás bevezetésébe. Csak a Gamszahurdiához való „tömeges"

ellenséges viszonynak az igazi forrásaira akarunk rámutatni, és hogy mik az okai ennek az ellenségeskedésnek. Helyes és kifogástalan volt-e minden a viselkedésében? Ilyen kérdést egyáltalán nem teszünk fel. Az ilyen szörnyen nehéz helyzetben, amilyenbe ő került, egyetlen ember sem képes hiba nélkül cselekedni. Az ellene való harcban, csakúgy, mint Trump esetében, a „balliberális" hatalom a világban ezt hirdeti: Adott esetben a cél bármilyen eszközt szentesít! (Merkel asszony napjainkban nyíltan beszél erről.) Nos, el kell gondolkoznunk azokról, akik ilyen cselekedési módot plántálnak.

*

Az említett beszélgetésünk idején kettős módon éreztem magam. Egyrészt szilárd meggyőződésem volt, hogy bármely feltételek esetén kétségtelenül csak az antropozófia lehet gyógyító, másrészt azt gondoltam: de ki tudja? Lehet, hogy a bolsevizmus összeomlik és szabadok leszünk? stb. Hiszen mindannyian *először* csináltunk mindent. De személy szerint szomorú lettem. Azt gondoltam: a mieinket veszteség érte.

A találkozásaink ezután nem szűntek meg, de más jelleget öltöttek. Így egyszer Zviad télen az éjszaka közepén bekopogott az ajtónkon. Sehol sem tudott éjszakázni, de bőrönd volt nála, tele a „Gulág szigetvilág" apró másolataival. Biztosított arról, hogy nem követik. A székeken vetettem neki ágyat. Kora reggel elutazott, nekem ajándékozva a könyv egy másolatát.

A szociális státuszom is „elindult a lejtőn". A csoport szétesésével egybeesett a munkából való elbocsátásom. A KGB kezdte elveszíteni a türelmét. Előbb reménykedtek, hogy egy meleg munkahely majd átnevel engem, családos embert. Szó szerint rákényszerítettek, hogy disszertációt írjak. A főnök ultimátum elé állított: vagy megvédem a disszertációt vagy felmondok. A nyomozó egy másik kihallgatás idején szigorúan megkérdezett: Ön komolyan disszertációt ír vagy hülyéskedik?

Megvédtem a disszertációt, a fizetésem rögtön a kétszeresére nőtt. De ez minden. Akkor elrendelték a kirúgásomat. Az ismerős disszidensek akkor ezt mondták nekem: Az életünkben három szakasz van: idézés kihallgatásra, elbocsátás majd börtön. Kettőn már áthaladtál. Készülj! Volt még egy tényező, amely előrevetítette a leszállásomat. Egy brosúrában, melyet a KGB munkatársai írtak, kritikát publikáltak rólam, mint antropozófusról. Ebben az Antropozófiát a szovjet hatalom ellenségének nyilvánították, engem pedig az ő követének, aki azt a feladatot vette magára, hogy a külföldi ügynököktől antropozófiai propagandista irodalmat kapjon, és azt a szovjet állampolgárok között terjessze. A peresztrojka mentett meg. „Friss szele" már a 80-as évek közepén fújt. Nem börtönöztek be, de a megfigyelés megmaradt. A 90-es években utánam „jött" még Svájcba is. *A mai napig is belé akadok.* Itt lépten-nyomon toborzott migránsokra bízzák – ami a legolcsóbb munkaerő, néha pedig nyugdíjasokra, ezért nem nehéz őket felfedezni. Gyakran nem is rejtegetik, hanem mutogatják, az orrom alá tolják, csak ki kell mennem az utcára; de a lakásban is mindent állandóan lehallgatnak. Így élünk a világ legdemokratikusabb országában. Csak nem értem, *kinek* a titkosszolgálata foglalkozik a megfigyelésemmel? Svájcra állami veszélyt semmiképpen sem jelenthetek, vagyis ezt a szolgálatot az *antropozófiai munkám* érdekli. De át ez nem tünet? Valaki megkérdezheti: De milyen? Erre a kérdésre a válasz a könyveimben van. Azok, akikről bennük szó van, nem tartják azt fantáziának. Ó, bárcsak az „átlagos" olvasó is megértené ezt!

*

Az egyik KGB-s kihallgatáson a nyomozó ilyen kérdést tett fel nekem: Tudja-e garantálni, hogy azok között, akik látogatják önöket, nincsen külföldi titkosszolgálat ügynöke? És én teljes készséggel kezeskedtem erről neki. De a mellkasomban eközben éreztem valamit. Nem mutattam ki, és hamar el is feledkeztem erről. De eltelt egy idő, és fokozatosan kiderült, hogy nem teljesen úgy volt, ahogyan azt a magam egyszerűségében elképzeltem. Dornachot egyfajta új „Monsalvatnak" láttuk, a vendégeit pedig kicsit „lohengrineknek". De hogy folytassuk az elbeszélésünket, érinteni kell a világ nagy, nagyon nagy ügyeit.

Azzal kell kezdeni, hogy a valódi peresztrojka, a minden létező peresztrojkája a földön 1879-ben kezdődött, nem sokkal az 5 ezer évig tartó „sötét korszak", a kali-juga befejezése előtt, melynek folyamán az ember anyagba süppedése maximálisan végbement, és ennek köszönhetően az individuális alacsonyabb, a reflexió kegyelméből élő „én" tökéletes birtokba vétele. Az *egész evolúciós ciklusban* egy új korszaknak, mondhatni, „fordulónak" kellett kezdődnie. Az emberiség leszálló evolúcióját el kell hogy kezdje felváltani a felszálló. Az individuális alacsonyabb „éntől" az embernek el kell kezdenie felemelkedni az individuális magasabb Énhez. A múltban egyébként minderről már sokat beszéltünk.

Új, világos korszak kezdődött 1899-ben. Ezt némileg megelőzve, 1879-ben kezdődött Michael arkangyal uralkodásának korszaka. Minden kultúrkorszakban (ezekből hét alkotja az ún. „gyökérrasszt") a kultúr-történelmi fejlődés irányításában hét arkangyal váltja egymást sorban, egymás után. Éppen ebben az egymásutániságban lépett „tisztségébe" Michael arkangyal, aki a fejlődése alapján már személyiségszellem, és képes egy egész kultúrkorszakot irányítani.

Ezen a fordulóponton a hierarchikus tudatnak éppen olyan magasságára volt szükség, amely képes lehet az emberek mindennapi életében felmerülő *radikálisan új* fejlődési feladatokra a jövő, a hatodik, a spirituális kultúrkorszak jelenlegi kultúrkorszakunkban való előkészítésének nézőpontjából tekinteni, amely kultúrkorszakban majd teljes mértékben megnyilvánul a Krisztus-impulzus, akinek arca Mihály, és a jó fajt, a michaeliták faját alkotó emberek szellemi testvérisége kezd erőre kapni. A 7. kultúrkorszakban ők túlélik a „mindenki mindenki elleni háborút", amely a gonosz fajt elragadja, és a véget ért *gyökér*fajt átvezetik a következőbe, a hatodikba.

Ilyen fajta peresztrojkát kezdett Michael arkangyal 1879-ben, és Rudolf Steiner volt a hírnöke ennek a *világméretű, evolúció általi teremtő peresztrojkának*. De szemben állt vele az evolúciós ciklusunkat gátló összes erő. Nem lesz túlzás azt mondani, hogy mindkét világháború és az oroszországi bolsevik fordulat e peresztrojka meghiúsítására irányuló törekvés volt.

Éppen ez a michaeli peresztrojka állította a mindennapi feladatok sorába annak szükségszerűségét, hogy ki legyen fejlesztve a szemlélő ítélőerő, és hogy felemelkedjünk a morális intuíciókhoz, a szabad akarat szférájába, hogy a fejlődésben *újat* teremtsünk, mivel ez az egyetlen dolog, ami előreviszi azt.

Rudolf Steiner nemcsak az új korszakról való tudást hozta a földre, hanem a *megvalósításának módszertanát* is. Ezért elsőként a „sötét korszak" klasszikus ismeretelméletét kivezette a zsákutcából, rámutatva, hogy ez az ismeretelmélet a tudat metamorfizálódó, vagyis evolucionálódó *formájának* feltételei között előfeltétel-mentessé válik.

A világon bármennyi olyan profán ember lehet, aki semmit sem akar erről tudni. De mit törődünk velük? Ők Krisztus eljövetelét is csak néhány évszázaddal azután ismerték fel, hogy az megtörtént. Az Antropozófia, annak ellenére, hogy milyen ellenhatások érik, már a világ életének tényévé vált. És

megfeszített, döntő erejű harcot vív vele minden olyan erő, amely nem képes kiutat találni a kali-jugaból. Ezeknek a központi magja megérti az Antropozófia jelentőségét, amire Rudolf Steiner számtalanszor rámutatott, képes azt értékelni, de a maga módján, a maga atavisztikus létezését fenyegető veszélyt látva benne, és félve a megújulástól, amely az egész emberi lényt az alapjáig megváltoztatja. Ebben nagy szerepet játszik a világot uraló embereknek az ahrimáni, azurikus és luciferi erőktől való közvetlen függősége. Ez a függőség, meg kell mondani, hasonlít a kábítószer-függőséghez, de sokszorosan felülmúlja azt.

És éppen ennek a körnek és a mögöttük álló sötét metafizikai erőknek a kezdeményezése alapján lett kigondolva a gorbacsovi peresztrojka. Mint egyfajta palliatívum, melyben elkerülhetetlenül – legalábbis egy átmeneti időre – meg kellett engedni egy meghatározott szabadságot, és ennek el kellett terelnie a figyelmet a michaeli peresztrojkáról, és ezt a mai napig is sikeresen teszi, különösen káros következményei pedig még előttünk állnak. Ezek például vezethetnek a bolsevizmus világméretű újjáéledéséhez, és még szörnyűbb formában, mint amilyen Lenin, Trockij, Sztálin, Mao Cetung és mások korszakában volt.

A bolsevik fordulat megakadályozta az Antropozófia belépését Kelet-Európa és ezzel az egész un. „szocialista tábor" kulturális életébe. De ott ezt a kísérletet nem tervezték a végtelenségig folytatni. A szláv etnikumok nem igazán alkalmasak erre. Ezt egy meghatározott pillanatban át kellett vinni Nyugat-Európába. És éppen ezt a folyamatot tapasztaljuk a XXI. század első negyedében. De a kísérlet Nyugatra való áthelyezésének időszakában szükséges volt Oroszország és az egész szocialista tábor társadalmi életében legalábbis ideiglenesen engedélyezni bizonyos szellemi és politikai szabadságot, megengedni az ország állampolgárainak szabad kiutazását, megszüntetni a kemény cenzúrát, stb. Ezek között a feltételek között viszont végbemehetett Kelet-Európában az Antropozófia újjászületése, ahol a szocialista kísérlet nem annyira megölte, inkább egyszerűen „lefagyasztotta" a népek szellemi erőit, és ebben látták a kali juga erői a fő veszélyt önmaguk számára, melyet mindenáron meg kell szüntetni.

Nyugaton abban az időben, amíg Oroszország „sötétségben" volt, az Antropozófia elleni harc más módszereit és formáit alkalmazták. Ott az ÁAT az „árnyéktestvériségek" által lett – a gorbacsovi peresztrojka nyelvén szólva – „*privatizálva*". Ebben természetesen a „sötétség atyái" is óriási szerepet játszottak, de ezt nem akarták nyíltan önmaguk tenni. Túl nagy a rizikó! És ahogy már a múltban nem egyszer, a történelmi és szellemi opponensüknek, az „árnyéktestvériségeknek" adtak lehetőséget a kockáztatásra, akik lelkesen fogtak ehhez a feladathoz, annál is inkább, mivel számukra úgy tűnt, mintha ez a feladat őket jellemezné belsőleg.

Mindez akkor vált számomra érthetővé, amikor elkezdhettem Nyugatra utazni. De az évek során még ott is nőtt az értés. Ez a jelenség (fenomén) túlságosan is alapvető volt. De velünk, akik Oroszországban dolgoztunk az Antropozófiával, közvetlen kapcsolatban állt. De persze, magától értetődően, nem utolsó sorban személyesen velem is.

Rudolf Steiner történelmi szimptomatológiájának alaposan tanulmányozásával, és nem engedve a csoportos egoizmus, a csoportos elfogultság szemellenzőinek, hogy elhomályosítsák tekintetemet a valóság irányában, gyorsan előrejutottam a mozgató világpolitikai erők okkult alapjainak megértéséhez.

Gondolataimat megosztottam a Nyugatról érkező antropozófiai barátokkal. Meg voltam róla győződve, hogy ami számomra megnyilatkozott, azt ismerték már, de ők vagy egyetértettek velem, vagy elhallgattak. Elsősorban azokra gondolok, akik az ÁAT-val együtt már „privatizálva" voltak.

Semmi esetre sem szabad azt mondani, hogy ők „ügynökök” voltak, a szó titkosszolgálati értelmében. „Antropozófusok” voltak, mindazokkal a tulajdonságokkal, melyek az embereknek ezt a típusát jellemzik, a modern kor alapproblémáinak megértésében naivak, kényelmesek, akik képtelenek és nem is akarják felismerni az Antropozófia valódi jelentőségét és helyzetét a világban. Például Moszkva utcáin sétálva, rólunk beszélgettek, amiket nem osztottak meg velünk, és még csak eszükbe sem jutott (pedig figyelmeztettük őket erre), hogy a KGB ügynökei követik őket, és lehallgatnak sőt feljegyeznek mindent, amiről beszélnek. Ennek eredményeként a KGB többet tudott a vendégeinkről, mint mi magunk. Természetesen itt nem a bennünket meglátogató vendégek többségéről van szó, ezek túlnyomó többsége az igazi barátunk volt, akik az antropozófiai testvériség révén látogattak meg bennünket. A „barátoknak” ez a másik típusa azonban úgy utazott hozzánk, hogy a dornachi nomenklatúrától arra volt megrendelésük, hogy megfigyeljenek minket, tanulmányozzanak bennünket mint embereket és mint antropozófusokat, és hogy a megszerzett tapasztalatokat vigyék vissza Dornachba.

Ami az ÁAT nomenklatúráját, a „privatizátorokat” illeti, éppen ők voltak azok, akik azt a feladatot kapták, hogy még a gorbacsovi peresztrojka kezdetét megelőzően előkészüljenek, hogy majd amikor elkezdődik, akkor rögtön egész Kelet-Európában az ellenőrzésük alá vegyenek mindent, ami ott már létezik, antropozófiai módon él, hogy ne engedjék szabadon nőni. Ahogy ők meg vannak győződve, éppen az „árnyéktestvériségek” azok, akik „zseniálisan” előkészítették és megvalósítják az egész gorbacsovi peresztrojkát, melynek sáncává kell válnia ezen az úton. És ki lehetne leghatékonyabb ennek e feladatnak a megoldásában, mint az „árnyéktestvériség” magában az ÁAT-ban?

Az ÁAT-n belüli „páholyokként” ezek a testvériségek valami perifériásnak, jelentéktelennek minősülnek az úgynevezett „szabályos” páholyokhoz képest, melyekből kitagozódtak. És látva ezt, megértve a saját alsóbbrendűségüket, minden erejükkel azon igyekeznek, hogy a rájuk testált feladatot „jól” teljesítsék, és ezt néha nyíltan megosztják a modern „antropozófiai” folyóiratokban, pl. a [Das] Goetheanumban.

Munkáimban már nem egyszer érintettem az Antropozófia e „privatizációjának” témáját, de most még egyszer szükséges ehhez fordulni. Állandóan aláhúztam és még egyszer aláhúzom, hogy mint antropozófus nem állítom magam elé a feladatot, hogy harcoljak az „árnyéktestvériségekkel” mondjuk abban a szellemben, mint amilyet a „sötétség atyái” vezetnek ellenük. Egyszerűen nem törődöm velük. Csak egy dolog nyugtalanít: *miért törődnek ők ilyen sokat velünk*?

Rudolf Steiner annak idején ezt mondta: „Az antropozófiai mozgalom számára az számít, hogy ő [az ember] jó antropozófus-e. Hogy eközben még jó, rossz vagy közepes szabadkőműves – ez az Antropozófiai Társaságot nem érdekli. Értelmetlen lenne, ha a tag, mint antropozófus értékét attól tennénk függővé, hogy szabadkőműves-e vagy sem” (GA259, 608.o.). Mindabból, amit sikerült megfigyelnünk és tanulmányoznunk, teljes mértékben megfelel ennek a meghatározásnak Polzer-Hoditz gróf, a nagyszerű, egyszerűen kiváló antropozófus, aki egész életében szabadkőműves maradt.

Ebben a kérdésben azt is számításba kell venni, hogy Rudolf Steiner, behozva az Antropozófiát a világba, arra törekedett, hogy ezt a múlttal való *folytonos kapcsolatban* tegye. Emiatt bizonyos kapcsolatba került a páholyokkal. Ezt a kérdést elég jól tanulmányozták, és most nem fogunk belemenni. Csak megjegyezzük, hogy a klasszikus szabadkőművesség a keletkezésétől a XVIII. század végéig, továbbá az új kor „baloldali”, politizált szabadkőművessége (amely a XIX. században kezdődött) – ez, ahogy Ogyesszában mondják: „két teljesen különböző dolog” [szó szerint: két hatalmas különbség].

Rudolf Steiner az első fajta szabadkőművességgel keresett folytonos kapcsolatot, és az I. világháború kezdetével megértette, hogy az veszített a „baloldali” szabadkőművességgel szemben. 1918-ban ezt mondta: „… kivételesen szép lett volna, hogy Közép-Európában legalább néhány ember lenne, aki bizonyos szabadkőműves impulzusból kiindulva felismerné az egész jelentőségét annak, amit két évvel ezelőtt itt kifejtettem itt a világban létező titkos társaságokról [ld. GA171,172]. De az akkor elmondott – meg kell mondani: magától értetődően – süket fülekre talált. Hiszen az utóbbi évtizedekben semmi sem volt terméketlenebb, mint a szabadkőművesség helyzete Közép-Európában. Ez már abból is látható, hogy – és ezt állandóan alá kell húzni – hogy állandóan védekezni kell az ellen, hogy mindarra, amit az antropozófiai irányultságú Szellemtudomány ad, ne legyen felhordva a közép-európai szabadkőművesség amalgámja” (GA185, 1918. 10. 26) *)

*) Ennek az amalgámnak a nyomai még a Karácsonyi Gyűlés jegyzőkönyvében is megtalálhatók. Próbáltunk utalni erre a „Karácsonyi gyűlés a kor megváltozott feltételei között”. Most pedig az amalgám mögött már az Antropozófia sem látszik!

Úgy tűnik, ezzel fel lett téve a pont az i-re. De még 1916-ban Rudolf Steiner ezzel kapcsolatban még kategorikusabban nyilatkozott. Akkor egyenesen ezt mondta: „*Hiszen a mi Mozgalmunknak csak az lehetett volna a feladata, hogy kiszakítsa a nyugat-európai testvériségek hatása alól mindazokat, akiket lehet*” (GA167, 1916. 03. 28.) (általunk kiemelve – G.B.)

Rudolf Steiner ilyen kijelentéshez való jogának szellemtudományos, mind szociális, politikai, mind ezoterikus alapja egyszerűen óriási, és ezt megértve az adott kérdést lezártnak vesszük.

*

A gorbacsovi peresztrojka úgy haladt át Oroszországon, mint egy új tatár-mongol invázió. *Az ország nemzetgazdasága csak a 90-es évek alatt erősebben le lett rombolva, mint a 2. Világháború évei alatt.* Akkor évente 1 millióval több ember halt meg az országban, mint amennyi született. A reménytelenség és a szegénység miatt egész falvak itták halálra magukat, beleértve nőket sőt gyerekeket is, és kihaltak. A szántóföldeket benőtte a gaz, hatalmas állattartó gazdaságok néptelenedtek el és semmisültek meg. Az elhagyott üzemek elrozsdásodtak.

„Dzsingiz kán” az ÁAT-n is áthaladt, a „privatizátorok” a várainkat, a „Monsegur”-unkat, „Monsalvat”-unkat nem egyszerűen harc nélkül adták fel, hanem szélesre is tárták azok kapuit, és mély meghajlással, karonfogva vitték be a Kánt, s leültették a curulisi székbe. És egy érdekes jelenet zajlott le köztük, s hogy adekvát módon, a lényegét kifejezve vázoljuk ezt, Vaszilij Suksin „A harmadik kakasszóig” c. meséjének alakjait kell használnunk.

A Kán, miután leült és körbenézett, az orosz mesék Gorinics Kígyóját utánozva, ezt mondta:

– Fúj, fúj, fúj, itt még mindig Steiner szelleme bűzlik!

Baba Jaga kislánya ellentmondott neki.

– Nos, honnan veszed ezt, Gorinics Kán? – mondta kissé kacéran. Hiszen szellőztettünk, szellőztettünk – minden nap, és már hány éve!

A Kán villámokat vetve nézett rá. Itt Baba Jaga szólt közbe.

– Köpjél rá, bátyuska! Ő az én gonosz, de mesterkéletlen lányom – jajgatta. – Megvan ez, megvan ez a szellem. Csak a baj van miatta. Kivezetjük az ajtón, de visszajön az ablakon.

A Kán meglágyult és tanító módon kezdte mondani:

– Tessék, itt van egy hatalmas terem, de hol láttatok olyat, hogy egy nagy terem oszlopok nélküli lenne? Ugye nem láttatok? – Mindenki készségesen bólogatott. – Vagy vegyük a mennyezetet. Emlékeztek-e, hogy ott, „náluk", különböző képekkel fedett kupola volt, úgyhogy ismételjétek azt meg a sík plafonotokon. *Ami náluk domború volt, nálatok* ***sík*** *legyen!* – És figyelmeztetően felemelte az ujját.

Baba Jaga a Kán mellett állt, a kezében, mint Kim Dzsung-un tanácsadói, egy nyitott jegyzettömböt és ceruzát tartva, és veszett módon jegyzetelte minden szavát. Az pedig így folytatta:

Ti mindnyájan európainak tűntök, de nincs művészi ízlésetek! Vegyük például az oszlopfőket – paradoxonok! Öntsétek azokat betonba, törjétek szilánkokra, így festői módon ragasszátok össze az oszlopokat. A szellem ezáltal magától lecsökken. Olvassátok még el Merezskovszkij könyvét. Ez megvan nektek a könyvtárban, csak elszoktatok már tőle, hogy olvassátok, ami mellesleg nem is olyan rossz. – Ilyen békítő módon fejezte be.

Miután elment a Kán, a munka forrni kezdett. Önkéntesek tömege érkezett, hogy áldozatosan, ingyenesen lerombolják azt, amit az elődeik létrehoztak, és amit megérteni sehogy sem tudtak. Megérkeztek a pénzbeli adományok. Még a Nagy Rockefeller is küldött néhány terjedelmes bőrönd „zöldhasút". A … közti válaszfalakat akarták azokkal leragasztani, mik között? Nos, ezek között a „pilaszterek" között, ugye? De aztán ezek a bőröndök eltűntek valahová, és még egy „bölcsességmondás" keletkezett azoknak a mondásoknak a szellemében, melyeket minden nap és naponta többször is elmondanak, és amelyek szellemében az európai politikusok tevékenykednek: „Mivel sokan ingyen dolgoztak, ezért a pénz is elfogyott".

*

A Rudolf Steiner által hozott szellemi potenciál a XX. század végéig elég jelentős maradt, az ellene folytatott szüntelen harc ellenére is. A „szocialista tábor" országaiban pangott, de nem halt meg. A külsőleg rabosított, de belsőleg bezárult népek szellemi erői sok szempontból érintetlenek maradtak.

Ezt a potenciált Nyugaton is pangásba vezették, habár más eszközökkel. És amikor a peresztrojkát semmiképpen sem lehetett elkezdeni nem megengedve egy meghatározott politikai szabadságot, nem megnyitva a határokat, az a „veszély" keletkezett, hogy ez a potenciál a szellem megújításának egy hatalmas lendületében egybeolvadhat Kelet és Nyugat között, és a gorbacsovi peresztrojkát teljesen más irányba fordítja. De ilyesmit nem szabadott megengedni! És ezt az ÁAT „tatár-mongoljai" is megértették. És az ő felfogásuk szerint az én – pardon – figurám a moszkvai antropozófiai munkában teljesen elfogadhatatlan volt. Valakivel feltétlenül helyettesíteni kellett engem. Ehhez egy nem valódi ember nem felelt meg. Egy ilyen a 70-es, 80-as években nálunk semmit sem ért volna el. Egy olyan valódi antropozófusra volt szükség, aki őszintén elkötelezett az Antropozófia iránt, de nem veszítette el az ambiciózus szándékát, hogy vezető szerepet játsszon, másokat vezessen stb., ezért manipulálható volt. És lett ilyen ember. Részt vett a csoportunkban, nagy reményű volt, intenzíven tanulmányozta az antropozófiát. De szokatlanul nagy dicsvágy volt benne, amit néhány zavaros érzékfeletti élmény erősített meg, ami erős zavart vitt a lelkébe. Emlékszem, az egyik nő (a nők az ilyen helyzetekben élesebben

látnak) az antropozófiai körünkből ezt mondta nekünk: Azért nem látjátok ezt a dicsvágyat, mert ez túl nagy; ilyen dicsvággyal egyszerűen még nem találkoztatok, és nem ismeritek.

És ez a személy azt a feladatot kapta Dornachból, hogy vegye át a csoportunk munkájának vezetését, engem pedig törekedjen kiszorítani onnan. Erről később mesélt nekem az egyik ember azok közül, akik részt vettek Dornachban ennek a kezdeményezésnek a megvalósításában – egy „tiszteletreméltó", „kétségbevonhatatlan tekintély", aki az ÁAT főtitkárai alatt egyfajta „graue Eminenz" (szürke eminenciás) szerepet játszott. Moszkvában a tanúságtételéről most már sokan tudnak. És van válasz arra a kérdésre, miért tette ezt.

Nos az, akit megbíztak Moszkvában azzal, hogy teljesítse a feladatot, mondhatnám, „ragyogóan" teljesítette azt, hiszen ebben más külső körülmények is segítettek neki, és ez egyszerűen „megkoronázta" a csoportunk antropozófiai munkájának összeomlását.

Ez volt a kiinduló helyzet, melyben az individualitásom közvetlen érintkezésbe került az általános AT-val.

*

Arra, hogy mire számíthatok az új körülmények között, a sors előre figyelmeztetett. A figyelmeztetését azonban nem értettem. A rózsaszín álom túl elbűvölő volt. Talán 88-ban Tallinnban a finn AT kezdeményezésére úgy döntöttek, hogy az alapító gyűlés előkészítéseként megrendezik az első antropozófiai konferenciát. A tallinni barátok javasolták nekem, hogy tartsak ott egy előadást, és én örömmel beleegyeztem. A témám körülbelül az volt, mint amit e könyv 3. fejezetében kifejtettem.

Egy régi barátom, Vaige Helum várt engem, és ezt mondta: engem bíztak meg azzal, hogy az előadásodat lefordítsam. Nos, tudod, hogy (a résztvevők) mindannyian jól értik az orosz nyelvet, de most minden változik, valami új jön.

Nem elleneztem. A teremben sokszínű volt a közönség. Volt, aki még nyíltan gúnyolódott is az Antropozófián. Sok szó esett a politikáról. Amikor elkezdtem az előadásomat, akkor a teremben ülők többsége érdeklődéssel hallgatta azt, de volt, aki nyíltan gúnyolódott rajtam, sőt még grimaszokat is vágott nekem.

Az előadás után szünet volt, azután pedig a finnországi vendég vette kezébe a gyűlés vezetését. Így kezdte: Itt most kaptunk bizonyos elméleteket (az előadásomra értette ezt), de ezekre nincs szükségünk. Most, a szünetben sétáltam a városban, és egy igazi kincset találtam. És Észtország régi nemzeti zászlójának egy kis másolatát helyezte az asztalra. És ekkor az egész terem azonnal a kezében volt, ő pedig a konferenciának – nem mondom, hogy nemzeti, hanem nacionalista irányt adott. Abban az időben a Szovjetunió összeomlása még csak készülődött, és a köztársaságok ellenállása éles politikai jellegű volt. Nacionalista túlfűtöttség nélkül nem beszéltek róla. Az „antropozófiai" vendégek Finnországból egyfajta „dekolonizátor"-alakban mutatkoztak, és ez az alak nyilvánvalóan tetszett nekik.

Magamról elmondom, hogy abban az időben pozitívan viszonyultam a nem szláv köztársaságok önállósodási törekvéséhez, de az én véleményem senkit sem érdekelt. Moszkvából érkeztem, vagyis a fő gyarmatosító képviselője voltam. Így azt a szellemi antropozófiai testvériséget, melyet az észt

barátainkkal éveken át tápláltunk a bolsevizmus uralmának feltételei között, az új „alapítók” törekedtek egyszerűen eltaposni, és a helyére nacionalista viszályt, nacionalizmust állítani.

Valamivel később a barátok tájékoztattak, hogy a konferenciára a finn AT főtitkára is megérkezett, de egyelőre a szállodában alszik. Azt gondolták, hogy jó lenne, ha találkoznék vele és beszélgetnénk. Hiszen a köztünk és a Nyugat közötti kapcsolatok elsőként váltak szabadokká. Ezt meg is mondták neki, ő azonban azt válaszolta, hogy „*nincs miről beszélgetnie*” velem. Természetesen ő már tudta, hogy Dornach hogyan viszonyul hozzám, mi pedig nem tudtuk, és tallinni barátainkat a válasza elkedvetlenítette.

A főtitkár természetesen csak „gomb” volt a finn „árnyéktestvérek” valamely funkcionáriusának egyenruháján, és éppen ő kapta azt a feladatot, hogy „időben” rátegye a kezét az észtországi antropozófiai kezdeményezésre. A konferencián mint „graue Eminenz” tartózkodott, a szállodájába rohanó jóakarók hada által távigazgatta azt, és úgy tűnik, egyszerűen megittasult ettől a szerepétől. Neki velem valóban nem volt miről beszélgetni.

Így az észtországi antropozófiai impulzus csíráját, amely Észtországban a bolsevik uralom alatt is fennmaradt, amikor Észtország végre elnyerte szuverenitását és politikai szabadságát, elfoglalták, és hamis mederbe vezették, mielőtt gyökeret ereszthetett volna. Az ottani korábbi antropozófiai barátaimat háttérbe szorították, és új, többnyire különös emberek kerültek a vezetésbe.

Néhány évvel később az „észt eljárás” megismétlődött az egykori „szocialista tábor” összes többi országában, beleértve Moszkvát is, csak ez utóbbiban a lépték nagyobb volt. Míg Tallinnban körülbelül száz számomra teljesen ismeretlen embert láttam, akik valamiért eljöttek az antropozófiai konferenciára, addig Moszkvában az alapító gyűlésen ilyen közönség gyanánt négyszáz körüli ember vett részt.

Amikor odaértem a Zeneszerzők Házához, ahol a gyűlést tartották, akkor a bejárat környékén legalább egy tucat fekete „Volgát” láttam, antennákkal. Moszkvában mindannyiunk számára ismert volt, hogy ezek a KGB autói. És tessék, az történt, hogy ez a szervezet az ÁAT moszkvai részlegének a társalapítói között volt!

A találkozó forgatókönyvét előre átgondolták és kidolgozták, és összehangolt színműként játszották le. A színpadon az ÁAT európai részlegeinek 12 főtitkárából álló elnökség ült. Középpontjában a dornachi főtitkár volt. Nem kizárt, hogy egyesek számára ez a magabiztos, céltudatos emberekből álló konszolidált csoport hasonlónak tűnhetett ahhoz a különleges erők csoportjához, amely három nap alatt sikeresen, különösebb akadályok nélkül elfoglalta „Amin palotáját”, ezúttal pedig a moszkvait.

A tervezett eljárással összhangban a gyűlés megfelelő szakaszában a színpadra hívták a létrejött AT vezetőségének tagjait. Ők, egy még meg nem erősödött virtuális valóság mintegy árnyékaiként leültek azon, törekedve, hogy egymástól minél messzebb legyenek, egymásnak ismeretlenül, félénken. És ők is 12-en voltak – a Zodiákus jeleinek száma szerint.

Hogy jobban lássam a színpadot, felmentem az erkélyre, és az első sorba ültem. A dornachi főtitkár nehéz és ideges tekintete szegeződött rám. Láthatóan provokációra számított tőlem. Felvontam a szemöldökömet, ő kissé zavarba jött és elfordult. Megértettem, hogy ezen az előadáson nincs semmi tennivalóm, felálltam és elmentem. A pszichés traumától az Epi-méteuszom óvott meg engem, mint már nem egyszer a múltban. Valahogy elhomályosította bennem a történtek felismerésének élességét, és a megértés és átélés folyamata évekre húzódott. És még évtizedekig tudtam dolgozni és harcolni.

Az „alapító”-előadás kicsit másként történt Tbilisziben. Oda a dornachi „Rambót” küldték a dornachi győzelmek „szervezőjeként és inspirátoraként”. Amikor az egyik grúz antropozófus tiltakozott a választások közvetlen manipulálása ellen, akkor „Rambó” felugrott hozzá a színpadra, ököllel mellbe vágta, aztán bokszoló pózba állt, megmutatva, hogy készen áll arra, hogy tovább üsse. A teremben ülő „lovagok”, Tariel büszke leszármazottai szemöldökráncolás nélkül tűrték a sértést. Az antropozófus viszont nem tudta önmagát megvédeni – beteg volt a szíve.

*

Egy lenyűgöző találkozásra került sor Grazban az individualitásom és az egyetemes, az ÁAT között. Az antropozófiai ág [zweig] hívott meg engem oda, hogy én mint szemtanú, tartsak előadást arról, hogyan megy a peresztrojka Oroszországban. Mivel biztos voltam abban, hogy a „sajátjaim” között vagyok, hogy könnyen megértenek engem, elkezdtem arról az oroszországi valódi pogromról beszélni, amelyet a gorbacsovi peresztrojka végrehajt, amely úgyszólván olyan volt, mint egy divatos sláger mondandója: „Mindenki úgy gazdagodjon, ahogy tud, törvény már nincsen!” Ez pedig azt jelenti, hogy a dzsungel törvénye lépett életbe, a darwini létért való küzdelem törvénye, és ez vált az ország alaptörvényévé. Ezért mindenütt a legdurvább, bűnözői magatartás vált uralkodóvá. Megkezdődött azoknak az üzletembereknek, bankároknak a „kilövése”, akik azt hitték, hogy Oroszország „felépítése” folyik (Alekszandr Szolzsenyicin értelmében) stb. [Utalás Szolzsenyicin „Hogyan építsük fel Oroszországot” c. 1990-es esszéjére, ford. megj.] Mindezt Grazban az emberek csak tőlem tudhatták meg, hiszen a nyugati sajtó akkor hallgatott arról, mi folyt az országunkban.

De a teremnek jó fele ekkor hirtelen fellázadt ellenem. Hangosan kezdtek ellentmondani nekem, félbeszakítani. De a terem másik fele érdeklődéssel és együttérezve hallgatott engem, És ez megtartott engem.

A két fél között vita alakult ki, amely megmutatta számomra, hogy régi és kibékíthetetlen ellentét osztja meg őket. Kezdtem rájönni, hogy valójában az ág [zweig] antropozófiai része – ezek azok az emberek, akik megértéssel viszonyultak az előadásomhoz, azok pedig, akik nem annyira opponensek, mint inkább agresszív ellenfelek – ők egyáltalán nem antropozófusok. Nyíltan demonstrálták, hogy számukra teljesen idegenek azok a tulajdonságok, melyek nélkül az ember nem lehet antropozófus,, nevezetesen a ember, a népek sorsa, az emberiség iránti őszinte érdeklődés. Ha ez meglett volna bennük, akkor örülniük kellett volna, hogy Moszkvából egy olyan antropozófus érkezett hozzájuk, aki személyesen megtapasztalta ott a peresztrojka menetét. Egy érdekes, nagyon fontos tartalommal teli beszélgetés alakulhatott volna ki. De úgy tűnik, hogy a graz-i antropozófiai ág rám támadó tagjai számára „irányelv” az a nekik adott utasítás volt, melyben egyértelműen meg van határozva: ezek a mieink, őket bármely eszközzel támogatni kell és helyeselni, ők a gorbacsovi peresztrojkában a „világ fényét” látják, azok pedig, akik irányelv nélkül maradnak, ők a mi ellenségeink, velük keményen harcolni kell, minden módon le kell őket nyomni; nálunk van a jó, náluk a gonosz, és ez így megy a testvériségünk létezésének kezdete óta! (Ami egyáltalán nem igaz: „kezdettől” az individualitásért folyt a harc, a jogaiért és a szabadságáért, *az igazság szabad kereséséért*.)

Graz egy kis tükörré vált számomra, melyben az összes későbbi élményem – úgy az ÁAT „privatizációja”, mint Európa politikai élete – tapasztalata tükröződött. Grazban láttam meg először, hogy a világ politikai „baloldaliakra” és „jobboldaliakra” való megosztottsága az antropozófusok sorait is

áthatotta, hogy a „baloldaliak” számára mindazok, akik törekszenek hűek maradni az antropozófiai élet még Rudolf Steiner életében kialakult jó hagyományaihoz, „jobb oldalinak”, „ortodoxnak”, majdhogynem „fasisztának” stb. minősülnek. Ezek a baloldali „antropozófusok” a gorbacsovi peresztrojkát az „árnyéktestvériség” nagy történelmi érdemének tekintették az „örökkévaló” szabadságharc során elért egyéb dicső tetteik között. De amit valójában sikerült összehozniuk, azt Jelcin éles eszű fegyvertársa, Csernomirgyin így jellemezte, igazolva a gorbacsovi peresztrojka-munkások [„peresztrojsikok”] vezető csoportjának kudarcos cselekedeteit: „*Azt akartuk, hogy a legjobb legyen, de úgy sikerült, mint mindig*”. Ez az anekdota joggal lehetne sírfelirat (epitáfium) az „árnyéktestvérek” összes szociális, politikai és szellemi ügye felett, melyeket a francia forradalom kezdete óta hajtottak végre.

Grazban ezek engem egyszerűen gyűlöltek, bármilyen szellemtudományos témában velük folytatott beszélgetés tiszta kegyeletsértés (profanáció) lett volna. Ezek sekélyes, absztrakt, mélyen ideologizált, kicsinyesen egoista és kicsinyes dicsvággyal rendelkező emberek voltak, olyasmik, mint a „20-as évek bolsevik komszomolistái”. És éppen az ő szellemiségükkel átitatott ÁAT-nomenklatúra volt az, amely eltiporta a szabad antropozófiai impulzus félénk csíráit Kelet-Európában. Ezek az erők az egész világon – nem találok most más szavakat – „elátkozták” az Antropozófiát, „látens állapotba” hozták, ahhoz hasonlóan, de ellenkező előjellel, ahogyan Krisztus tette ezt az Antikrisztussal, amikor alászállt a pokolba. Erős kifejezéseket használok itt, hiszen az a gonosztett, az a kár, amit az Antropozófiának okoztak, óriási, melynek terhét még a mai napig sem sikerült levetni, miközben a világ szakadékba siklik. Ez valójában az Antikrisztus bosszúja a kétezer évvel ezelőtti kudarcáért.

*

Graz után Dornach következett az utamon. A régi barátok csodálatosan fogadtak. Dornachban megszerettem az „antropozófiai ortodoxokat”, vagyis azokat az embereket, akik megőrizték hűségüket az antropozófiai munka és kapcsolatok régi, még Rudolf Steiner idejében kialakuló hagyományaihoz. Az első velük való találkozáskor az az élményem volt, mintha régóta ismerném őket, mint közeli barátokat. Igen, mi valóban az ezoterikus Kereszténység keresztényeinek ősi dicsőséges testvérisége voltunk.

Másképpen történtek a dolgaim a mi „tatár-mongoljainkkal”. Erőszakkal kezdtek rábeszélni, hogy legalább valamilyen „fél-árnyéktestvériség” tagjává váljak. Visszautasítottam ezt, és az ilyen típusú emberek számára megszűntem létezni. Aztán az ÁAT egyik, a horizonton felkelő „próféta” egyfajta „előfutárának” szerepét próbálták rám kényszeríteni. Ezt szintén elutasítottam, és ezek ez emberek is elveszítették az érdeklődést irántam, habár jól ismerték a moszkvai munkámat.

Az ilyen típusú emberek mindegyike az emberiség többi részét „sajátjaira” és „idegenekre” osztja. A sajátjaik között megkülönböztetik a „megvilágosodottakat” és a „profánokat”; a profánokat törekszenek „megvilágosítani”, eljuttatni a megvilágosodottak szintjére. A többiek, a „nem-sajátjaik” – ezek „bolondok”; ha saját véleményt mernek alkotni, akkor ellenségeknek nyilvánítják őket. Mindenki számára, aki „nem a sajátjuk”, mintegy kihirdetik: lehetsz közöttük akár egy példátlan zseni, akár Platón vagy Leonardo da Vinci, nem törődünk vele, és elzárjuk az útját, ha meg akar maradni a „nem a miénknek”.

A „sötétség atyáinál” mással találkoztam. Kezdetben ők is törekedtek, hogy a saját „kreatúrájukká” tegyenek. Még azt is elhatározták, hogy egy bizonyos jelentős hatalmat kapjak Oroszországban. Jól

tájékozottak voltak mindarról, ami Moszkvában történt, és el sem tudták képzelni, hogy ne szenvedjek mérhetetlenül a sértett dicsvágytól, amikor „elveszítettem ott a hatalmat”.

Ők gondolták ki az alternatív és szintén általános AT létrehozását. A kezdeményezést egy bizonyos hollandiai „kreatúrának” kellett magára vennie. Egy ilyen társaság bejegyzéséhez legalább egy külföldi részlegnek kellett lennie. És úgy döntöttek, hogy ez Oroszországban lesz. Nekem kellett ezt vezetnem, segítőnek megfogadni a nekik szükséges embereket, és ilyen módon „kárpótlást” kapni a dicsvágyamnak okozott kárért.

Amikor Dornachban ismertté vált ez a kezdeményezés (én magam még sokáig semmit sem tudtam róla), riadalom támadt. Hollandia nagykövetségére egy kérést juttattak el, hogy ne adjanak nekem vízumot, engem pedig Bázelben vezető holland újságok újságírói kezdtek felhívni. Az egyik újság még egy cikket is megjelentetett rólam. Magát a „kreatúrát” utcai demonstrációval fenyegették, ha nem adja fel a kezdeményezését. A „kreatúra” megijedt. Megmentettek attól, hogy nekem kelljen felé kinyilvánítani, hogy nem akarok a kezdeményezésében részt venni, de ő hamarosan nyíltan elárult engem, azoknak az oldalára állva, akik már a kezdeményezés előtt is támadtak engem.

A „sötétség atyáinál” van egy szokás, hogy „kreatúráit”, ha kárt szenvednek, a sors önkénye elé vetik, „elégetik”, hogy végül legalább valamennyi kormot adjanak. De nálam ez sem működött. Sehogyan sem válaszoltam Dornach felém nyilvánított ellenségeskedésére. Csak az Antropozófia iránti ellenségeskedése nyugtalanított. De a „sötétség atyáinak” azokkal szemben, akik nem akarnak hozzájuk menni, van egy szokásuk, hogy úgy bánjanak velük, mint a citromokkal: ha észreveszik valamilyen „lé”, valamilyen szellemi szubsztancia jelenlétét abban, amit csinálnak, akkor előbb megpróbálják őket „kipréselni”, aztán pedig az üres héjat eldobni. Bennem felfedeztek némi „levet”, és amikor elkezdték azt kipréselni, akkor ez lehetővé tette a sorsomnak, hogy 12 éven keresztül módszertani szemináriumot vezessek Európa néhány városának több csoportjában, és ezalatt néhány könyvet megírjak és kiadjak. (Nem hagyhatom ki, hogy mellékesen megjegyezzem, hogy a „kreatúrák” a harc más módszereit is alkalmazzák – okkult támadást indítanak a számukra kényelmetlenek ellen; ezek közül legalább hármat teljes értékű, nagyon veszélyes merényletként éltem meg.)

De a munkám iránti ellenállás mind az „árnyéktestvérek”, mind a „sötétség atyái” irányából mindenütt megnőtt. Például a könyveimet nagyon nehéz volt eladni. Egy kedves ember, aki Németország déli részén élt, úgy döntött, hogy az egyiket kiteszi a boltjában eladásra – és hirtelen tönkrement. A tönkretételt az egyik „kreatúra” szervezte meg, aki egy környékbeli nagyon fontos antropozófiai kezdeményezést tett alattomosan tönkre. (Később Dornachban láttam, hogy az a „Rambó”, aki Tbilisziben az „antropozófiai ügyet” „megalapította” – az ő mélyen tisztelt barátja. Megfigyeltem az érintkezésüket, a „kreatúra” reszketett és úgy hajlongott előtte, mintha egy érsek előtt lett volna.) Valami hasonló ért el egy másik antropozófiai könyvkereskedőt Németország északi részén. Átgondolva ezt a történetet, azt találom, hogy a baloldaliak és a jobboldaliak cselekedetei bennük egységet képeznek.

E trilógia első részének megjelenése különösen széles körű lehetőséget teremtett arra, hogy „boszorkányüldözést” indítsanak ellenem. A kezdeményezéssel a „sötétség atyáinak” „testvérévé” maszkírozott „kreatúrája” lépett elő. Ő mind nyomtatásban, mind az interneten („munkái” a mai napig elérhetők ott) antiszemitizmussal vádolt engem, és kizártak az ÁAT-ból. Ezt a kampányt természetesen a „testvérek” is folytatták. De néhány év elteltével az történt, hogy egy nagy konferencia idején, amely a Goetheanum nagytermében tartottak, az egyik antropozófus Hollandiából hangosan, 700 ember

jelenlétében megkérdezte az ÁAT főtitkárát, hogy miért zártak ki engem az ÁAT-ból, hiszen ők Hollandiában olvasták a könyvemet, és semmilyen antiszemitizmust nem találtak benne. A főtitkár pedig azt válaszolta, hogy a *moszkvai barátok állhatatos kérésére* zártak ki engem (mindez dokumentálva és publikálva lett). Jó néhány év eltelt, mire szavainak megerősítése megérkezett. Az történt, hogy az a moszkvai alak, akiről korábban beszéltünk, Dornachból egy kész levelet hozott Moszkvába, melyben a kizárásomra irányuló kérés volt megfogalmazva, és rábírta a moszkvai AT 12 (megint 12!) tagját, hogy írják alá. Közülük azonban néhányan később megértették, hogy hibáztak, és bocsánatot kértek tőlem.

Ugyanakkor bármi is történt e „boszorkányüldözés" során, állandóan és intenzíven növekszik irányomban az általános ellenségesség az egész ÁAT közegében. Néhány barátom ezt mondja nekem: az ágakban még a nevedet is tilos kiejteni – rögtön szankciókat vetnek ki: vagy abbahagyják, hogy beszéljenek veled, vagy akár ki is tesznek az ágból.

Vicces dolog ezt mondani, de a sorsom emlékeztet a Lenin-korszak vezető funkcionáriusainak sorsára, akiket a Sztálin-korszakban üldöztek, akiknek az emlékét még az elmúlt évek sajtójából is kitörölték (a régi újságokat újranyomták, és azokkal cserélték ki az archív és a könyvtári példányokat). Valaki elkezd emlékezni a 70-es évek antropozófiai munkájára, amelynek nemcsak résztvevője, hanem szervezője is voltam. de ezekben az emlékezésekben nincsen benne a nevem. Számukra nem léteztem és nem is létezem. Hogyan lehet ezen nem csodálkozni? Ezt megjegyezni azért szükséges, mivel a különböző nagyságrend ellenére, az ilyen jellegű események hasonlósága *egy és ugyanazon ahrimáni erő* jelenlétéről tanúskodik.

Az ÁAT-ból való kizárásom semmilyen benyomást sem tett rám. Akkorra már előkészítettem az onnan való önkéntes távozásom kérelmét. Láttam, hogy a Társaság, matematikailag kifejezve, nullpontra jutott, és a negatív értékek területére kezdett süppedni. És sem akartam a továbbiakban a saját sorsomat vele megosztani. A nullponton Grosse vezetése idején haladt át, aki önként lemondott a hivataláról, és átadta a helyét Schmidt-Brabantnak. (A hatalomváltásnak egy hasonló folyamata ismétlődött meg a Vatikánban, ahol XVI. Benedek helyét a mai jezsuita pápa foglalta el!)

Allgemeine
Anthroposophische Gesellschaft

Der Vorstand am Goetheanum

CH-4143 Dornach

Montag, 26. Januar 1998

Einschreiben

Herrn Gennadij Bondarew
Davidkovskaja l-12-48
GUS 121352 Moskau

Sehr geehrter Herr Bondarew,

Der Vorstand hat in seiner Sitzung vom 22. Januar dieses Jahres beschlossen, Sie aus der Anthroposophischen Gesellschaft auszuschliessen. Damit ist auch Ihre Mitgliedschaft in der Freien Hochschule für Geisteswissenschaft erloschen.

Ihre Mitgliedskarten wollen Sie bitte dem Mitglieder-Sekretariat am Goetheanum, zu Händen von Herrn Libardi, zurückgeben.

Für den Vorstand am Goetheanum

Manfred Schmidt-Brabant
1. Vorsitzender

Dr. Heinz Zimmermann
Schriftführer

CH-4143 Dornach, Postfach 134, Telefon (061) 706 42 42, Telefax (061) 706 43 14

A levél szövege:

Általános Antropozófiai Társaság

CH-4145 Domach

1998. január 26. hétfő

Tisztelt Bondarev Úr!

A vezetőség ez év január 22-i ülésén kizárta Önt az Antropozófiai Társaságból. Ez azt jelenti, hogy a Szabad Szellemtudományi Főiskolai tagsága is megszűnt.

Kérjük, tagsági igazolványát a Goetheanum tagsági titkárságára, Libardi Úr kezébe adja vissza.

A Goetheanum vezetősége nevében

Manfred Schmidt-Brabant Dr. Heinz Zimmerniann

elnökség titkár

OH-4143 Dornach, Pf. 1 34, Telefon (06t) 706 42 42, Telefax (06 1) 706 43 14

*

Térjünk azonban vissza még egyszer a 70-es évekbe. Moszkvában az antropozófiai munkánk egyre szélesebb körben vált ismertté. A fiatalok vonzódtak hozzánk, baráti együttműködés alakjait kezdték bennünk látni az ilyen munkában. Eközben ugyanakkor természetesen egyre kitartóbban kezdtek minket ostromolni az un. „trójai lovak" – ügynökök is, okkultisták is. De a velük való harc azok közé az elkerülhetetlen próbatételek közé tartozik, melyeken mindenkinek át kell menni, aki a magasabb fejlődés útjára lépett. Csak az a fontos, hogy akiket megtámadtak, értsék meg a történteket, tartsanak ki, és hogy a megtámadottak között baráti együttműködés legyen. A helyzet azonban tragikussá válik, ha egyeseknél ezek megvannak, másoknál pedig nem.

Ezzel kapcsolatban emlékszem egy „hölgyre", aki elég sokáig látogatta a csoportunkat. Extraszensz volt, és ezen kívül kapott bizonyos okkult tanítást. De a „tanítója" erősen ártott az étertestének. Ahogy mondják, „keresztül-kasul" beteg volt. Éveken át az egész csoport gyógyította őt: megkértük a barátokat, hogy hozzanak nekünk antropozófiai gyógyszereket, és egész csomagokban adtuk oda neki. Ezek sokat segítettek rajta, de amikor visszanyerte az erejét, elkezdte elég ügyesen, okkult módon, úgy mondják, „elcsavarni" egyesek fejét. Szellemileg el kellett „temetni" az elesett barátokat, abban a reményben maradva, hogy mégis magukhoz térnek. Akkor értettem meg először, hogy milyen eszköztelenek tudnak lenni a „galambok", ha híján vannak a „kígyó bölcsességének". És ó, milyen nélkülözhetetlen munkatárs lehetett volna akkor nekünk Zviad és Merab!

Igen, feltételes módban beszélek erről, pedig ma egy axióma, hogy a történelem nem viseli el a feltételes módot. Ez az axióma nem igaz, ha pedig úgy gondolunk bele, ahogyan kell, akkor egyszerűen ostobaság. Milyen történelemről van szó ebben az axiómában? Arról, hogy valahol elhaladt egy traktor vagy akár egy tank, valahol pedig az erkélyről leesett egy ember, akár egy államférfi? Vagyis hogy a történelem pusztán anyagi, sőt mechanikai folyamatok összessége? Természetesen tisztán érzékileg, anyagilag lehetetlen megismételni a végbement eseményeket. De a történelem az emberek kulturális, szellemi és társadalmi életének jelensége, amely mélyen a lelkükben és szellemükben gyökerezik,

elválaszthatatlanul kapcsolatban áll velük, és csak az ő változásuk mértékében változik. Folyamatosan a múlt verzióival élünk. Ezek aktívan alakítják a jelen eseményeit; ahogy változnak a verziók, úgy változik a jelen is. A múlt század 90-es éveiben kolosszális verzió-váltás történt a múltunkban, amely a szovjet korszakban életünk minden területét meghatározta. Sokan annyira kötődtek hozzá, hogy egyszerűen képtelenek voltak valamilyen viszony kialakítására az új verzióval. És mi az, ami ennyire radikálisan megváltoztatta az emberek életét? A múlt! A múlt verzióiról beszélve nemcsak a múlt meghamisítására gondolunk, habár az is döntő szerepet játszik az emberi közösségek életében. Minden hatalom arra törekszik, hogy a múltat a saját érdekeihez igazítsa, tudva, hogy ez döntő módon hat a jelenre. Ahogy változik a hatalom, úgy változik a múlt képe is. De itt egy valós összetevő is van. Ezt a valós összetevőt a tudatosság növekedése és azzal együtt a történtek értelmének megértése alakítja. Ez teljesen valós módon változtatja a múltat, és ezeknek a változásoknak nem lesz vége, hiszen az emberi dolgok mély, érzéki-érzékfeletti lényegükben kimeríthetetlenek, épp ezért a lehető legkomolyabban kell hozzájuk viszonyulni. A történelmi gondolkodásban feltételes igemód a – ez az a mód, ahogy a múlt képét a jelen feladataira viszonyítva gondoljuk át, hogy ne legyenek rombolóak a jövő számára. Eközben tudatosítani kell, hogy mindenképpen a múlt egy verziójánál maradunk, és ez a verzió egy elemet képez a jelen általunk történő szabad megszerkesztésében, amellyel különösen mély kapcsolatunk van. És ez a szerkesztés egy teljes értékű valóság. Feltételes módon gondolkodva a múltról, megváltoztatjuk annak a jelenre való hatását.

Mi itt Oroszországban, ha nagyon szerény mértékben is, de törekedtünk a következő, a szláv-germán kultúrkorszak impulzusainak szellemében dolgozni. Most az 5., az európai kultúrkorszakban élünk, ahogy egyrészt a tudati lélek kidolgozásával kapcsolatban az angolszász faj játszik vezető szerepet, ha pedig a jövő feladataira, a magasabb individuális Én kidolgozására tekintünk, akkor Közép-Európa népei. Az ő etnikai múltjuk kétségtelenül nagy szerepet játszott abban, hogy felemelkedjenek e küldetésükhöz. Közülük Németország játszotta a fő szerepet, ezért is vívnak vele ilyen kegyetlen harcot az ellenségei, a rasszizmus ellen sikoltozva közben – álcázva ezzel a saját szándékaikat. Ez ugyanaz a régi trükk, amikor a tolvaj kiált: „Fogjátok el a tolvajt!”

Közép-Európánál, Németországnál szintén van feltételes mód a múlttal kapcsolatban. Ide tartozik mindaz, ami az antropozófiai impulzus nem teljesített feladatainak bizonyult akkor, amikor azt Rudolf Steiner oda hozta. Ebben az impulzusban volt egy erő, megvolt a módszere Közép-Európa, azzal együtt pedig az egész modern kultúrkorszak szellemi újjászületésének. És egy ilyen feladat nem maradhat a múltban, felkavarja azt is és a jelent is, amíg át nem tör a jövőbe és meg nem valósul benne. És keserű érzések keletkeznek, amikor látod, hogy a kezeinél-lábainál megkötözött és leragasztott szájú Németországot hogyan tiporják a földre és hogyan tapossák sárba még a saját, de legrosszabb emberei is, a politikai kalandorok, hogyan törli belé a piszkos lábát minden senkiházi, aki gyorsan és probléma nélkül akar magának politikai, de azzal együtt anyagi tőkét is szerezni. Közben pedig neki az apokaliptikus „Napba öltözött asszonynak” kellene lennie.

Ezt nem a kritika iránti szeretetből mondjuk. Vannak megvetésre okot adó dolgok, például az emberiség érdekeinek elárulása vagy az erény rangjára emelt ostobaság.

Oroszországnak, még ha az elmúlt és a jelenlegi század nehéz körülményei között is, de szellemi vetést kellett és kell végeznie, melynek a 6. kultúrkorszakban kell kikelnie, megérnie és termést hoznia. Ezt nem tudja véghez vinni a Közép-Európa szellemi feladataival való folyamatos kapcsolat nélkül. *De ha ezt a kérdést teljes ezoterikus mélységében vesszük, amikor a múlt, a jelen és a jövő evolúciójának folyamatában egy dinamikus kapcsolat, egy állandó lényegi kölcsönhatás mutatkozik meg (ld. 9. ábra),*

akkor csak meg kell kérdeznünk: ilyen feltételek között elutasíthatjuk-e a feltételes módot, hogy ezzel a fejlődést örökre „látens állapotban" tartsuk?

Ezért újra és újra felteszem magamnak a kérdést: Oroszországban a 70-es években volt-e az antropozófiai munkánkban legalább valamilyen esélyünk a sikerre, amely legalább bizonyos mértékben lehetővé tette volna, hogy a gorbacsovi peresztrojka világtörténelmi tömbjével szembeállítsuk a michaeli peresztrojka feladatait, amely peresztrojka úgymond utat nyit a mai és a jövőbeni kultúrkorszakok „szabad légzéséhez"? Az általunk elmulasztottak örökké elmulasztottak lesznek-e? Íme ilyen gondolatok jutnak az eszembe.

Abban az összetételben és azok között a feltételek között, melyekre végül jutottunk, ilyen esély bizonyára nem volt. De ezek nem voltak optimálisak. Az a közös karma, melyet a születésünket megelőzően alakítottunk ki, és amely egy időben vezetett mindannyiunkat a földi megtestesülésbe, és ott a barátság csomóival kötött össze, sokkal több lehetőséget tartalmazott a földi feladataink megoldására. És ezek a lehetőségek (l. 1. fejezet), mivel nem használtuk ki őket, folyamatosan változtatják a múltat, és így előre meghatároznak valamit a jövőnkben.

Amikor az emberi lelkek a halál után felemelkednek a felső Devachánba, akkor számukra az általuk végrehajtott megtestesülések egész sora, a már kialakult karma egésze megnyílik. A lelkek akkor minden szubjektívtől, minden esetlegestől megszabadulva, maguk alakítják ki a következő megtestesülés tervét, a számukra akkor feltárult jövő hatalmas feladataiból kiindulva. Mivel lehetőségük van, hogy irányítsák a karma ok-okozati kapcsolatait, akkor megtervezik az egymással való együttműködést, közös karmát alakítanak ki, és ezt egy grandiózus stílusban, a jövő nagy feladatainak szellemében teszik.

Akkor a lelkünk számára feltárult, hogy ilyen feladatok állnak a Földre való leereszkedésünk során az antropozófiai impulzus megvalósításában. És ez kétségtelenül lelkesedéssel töltött el bennünket, és szabadon vettük magunkra a feladatot, hogy teljesen ennek a munkának szenteljük magunkat.

A karma a megvalósulásakor nem törli el, hanem feltételezi az ember szabadsághoz vezető fejlődését, de a földön ez a próbák és hibák útja. Ezért az emberek, amikor megtestesülnek, eltérülnek a magas kozmikus szándékoktól, melyek a szellem szférájában érlelődtek. És mi van, ha nem térülnek el ezektől? Legalább egy dologban, az Antropozófia dolgában?

Mi lett volna, ha a csoportunkban teljességgel, baráti egységben egyesítették volna a törekvéseiket azok is, akik a barátaink voltak, de más utakra mentek? Például Marija Alekszandrovna Szkrjabina számomra alapvetően jó ismerős maradt, de mennyit tudott volna a közös munkánkba hozni, ha a csoportunk aktív tagjává válik! Ő olyan asszony volt, aki elsősorban érzéssel, művészettel élt. De a fejében teljesen világos, határozott és kemény elképzelések voltak arról, hogy mi az Antropozófia, és hogy mennyire szüksége van rá a világnak. Teljes lelkével átadta magát neki. Rendkívüli akarata is volt. De nem is gondolt rá, ha külső körülmények nem késztették cselekvésre. És bátor ember volt. Amikor a férjét, a szintén antropozófust, a 2. Moszkvai Akadémiai Művészeti Színház rendezőjét letartóztatták, akkor fellépett az érdekében, és elérte a kiszabadulását, habár ez őt is letartóztatással fenyegette.

Még egy jellemzője volt. Egy híres orosz zeneszerző lánya volt. Ennek köszönhetően szilárdabb szociális státusszal rendelkezett, mint az átlagos szovjet ember. És az apa az egész csoportunk számára védőpajzs tudott lenni. A „szervek" tudták ezt és féltek ettől, és ezért a vele történt hirtelen súlyos betegség valószínűleg merénylet volt az élete ellen. Ő megértette ezt, és ezért a kórházban elutasította a

gyógyszerek bevételét, és amikor magához tért, 42 fokos láz után követelte, hogy küldjék haza, és hamarosan el is érte ezt. Egy hét múlva Szása Gyemidovval vittük be hordágyon a lakásába a szűk lépcsőn keresztül. (A mentősök, akik meghozták őt, nem voltak hajlandóak ezt megtenni).

Később a lakása ajtaját mindazoknak megnyitotta, akik magukat antropozófusoknak vallották, de az idő nem volt erre alkalmas. Micsoda közönség kezdett nála összegyűlni! Az egyik mohón bámulta a zongoráját (és végül meg is kapta), a másiknak egy régi ikon tetszett meg a falon (ő is elvette magának azt), a harmadik lehetőséget kapott, hogy azzal dicsekedjen, hogy ismeri magának Szkrjabinnak a lányát. Odáig fajult a dolog, hogy „bizalmas beszélgetések céljából" két mamlejevi okkult „satun" [utalás Jurij Mamlejev groteszk regényére. A satunok olyan medvék, amelyek a téli álom helyett egy megváltozott tudatállapotban vándorolnak, ford. megj.] kezdte látogatni; de lehetetlennek bizonyult felnyitni erre a szemét. Abban a szovjet időben a „nyitott ajtókat" erős figyelmi kontroll alatt kellett tartani, de Marija Alekszandrovnának hiányzott az ehhez szükséges társadalmi tapasztalata. Nálunk a csoportban azonban ez megvolt.

Zviad Gamszahurdia apja szintén védőpajzs lehetett volna számunkra. Még Sztálin sem mert az életére törni, és megparancsolta, hogy ne tartsák hosszan börtönben, hanem „csak ijesszék meg". Konsztantyin Gamszahurdia, amikor kiszabadult, nyíltan járta Tbiliszit egy lovon, pisztollyal a vállán, és azt mondta, hogy ha ismét megkísérlik letartóztatni, akkor legalább ketten fizetnek az életükkel ezért. Nagyszerű ember volt!

De maga Zviad is, az alapos képzettségével, megértve a modern élet legkülönbözőbb oldalainak szellemi alapjait széleskörűen – milyen nélkülözhetetlen előadó lehetett volna. És Merab is nem pusztán tiszta akarat volt, még a börtönben is megírt néhány érdekes antropozófiai cikket.

Végül Szergej Prokofjev nagyapja szolgálhatott volna erős védőpajzsként az antropozófiai munkánk számára a bolsevizmus uralmának feltételei között.

Egyszóval ha mindaz, ami ezekben az emberekben karmikusan feltételezett volt, működésbe lépett volna, egyesült volna, akkor a 70-es, 80-as években Oroszországban jelentős szellemi vetést végezhettünk volna el, az antropozófiai tudás elvetését. És már a gorbacsovi peresztrojka legelején kikelhetett volna, hogy reményteli, állandó hidat emeljen, melyen át a Nyugaton „látens állapotba" vezetett Antropozófia Keletre juthatott volna, és nem úgy, ahogyan azt a dornachi nomenklatúra akarta. A közép-európai szellemiség, a goetheanizmus tiszta impulzusai juthattak volna át. Keleten pedig erre egy olyan még szűzies szellemiség visszhangja válaszolt volna, amely képes ezt befogadni és megérteni.

Sok mindent nem szeretnék itt nyíltan megvitatni, neveket megnevezni. Ugyanakkor vegyük mégis legalább Szása Gyemidovot. Az ő költészete a jeszenyini irányzathoz tartozik jellege alapján. Ennek az irányzatnak a képviselőit a „falusi költőkhöz" soroljuk, akikben, s mellesleg már az elődeikben, Kolcovnál és Nyikitinnél is, ilyen vagy olyan mértékben kicsírázott a tulajdonképpeni orosz költészet. És ők voltak az orosz lényiség és orosz végzet énekesei. A szovjet időben ennek az irányzatnak a képviselőit fizikailag megsemmisítették: Jeszenyint is, Kljujevet is, Szergej Klicskovot is, Pjotr Oresint is, és másokat is. Gyemidov törekedett bevinni ebbe az irányzatba a magas valódi ezotéria kozmizmusát.[17]

[17] A költő a saját verseihez való viszonyában erősen hasonlított Tyutcsevre. A felesége hőstettet hajtott végre, amikor a 2017-ben bekövetkezett tragikus és rejtélyes halálát követően összegyűjtötte és kiadta a versei nagy részét. Alekszandr Gyemidov: A metamorfózisok országa. Szentpétervár, 2017. Demeter kiadó

Szergej Olegovics Prokofjev lenyűgöző verskötete, az egész világköltészet egyedülálló jelensége, mit jelent?[18] Megemlíthetném még az egyik közeli, sok éven keresztüli elvbarátomat. Született okkultista volt, az okkultizmussal, ahogy mondják, „tegező viszonyban" állt. Az okkult tudás önmagából jutott hozzá annak mértékében, ahogy a szükséglet felébredt benne. Különösen az alkímia állt hozzá közel. Még érdekes feltételezései is voltak arról, hogyan lehet működésbe hozni a „Strader-gépet". De teljesen kaotikus, egyszerűen megengedhetetlenül kaotikus életmódot élt. Én ugyanakkor nem ítéltem el, hiszen kora ifjúságától nagyon rosszul illettek össze a burkai: az asztrális-éteri a fizikaival, és ez az egész életét kínszenvedéssé tette.

Ha mindannyiunkat a magasabb kozmikus szándék szemszögéből, és a szándék inkarnációs menetben való megvalósítási folyamatának kudarca szemszögéből ítéljük meg, akkor sok közöset találok aközött, ami nálunk a 60-80-as években történt, azzal, ami Közép-Európában, Dornachban történt a 20-40-es években. Ott is magasabb karmikus szándék által egyesített (Rudolf Steiner tárta ezt fel) emberek csoportja dolgozott. A miénkhez képest az természetesen összehasonlíthatatlanul magasabb, globálisabb, századok sőt évezredek alatt előkészített szándék volt. Hiszen annak a csoportnak, Rudolf Steiner vezetését követve, az egész emberiséget kellett volna a michaeli peresztrojka folyamatába vezetni. De amikor elkezdődött annak a szándéknak a földi megvalósítása, akkor azoknak az embereknek a szomorú sorsa rendkívül hasonlít a mi földi utaink szomorú sorsára. És ezt a hasonlatosságot hajlamos vagyok nagyon sokatmondónak tartani.

Végül, hogy ezek a gondolataim nem alaptalanok, arról olyan példa beszél, mint Alekszandr Szolzsenyicin esete és sorsa, aki egymagában egy egész korszakká tudott válni Oroszországnak az azurikus bolsevizmus alóli felszabadításában.

Így harcoltunk, szenvedtünk és hibáztunk. És amit mi nem tudtunk megtenni, azt hamarosan megteszik mások, akik már megérkeztek vagy hamarosan megérkeznek a földi síkra. Számukra nem lesz hasztalan megismerkedni ezekkel a rövid életrajzi vázlatokkal és megtudni valamit az antropozófiai munkánk tapasztalatáról. A vázlatok célja – gnoszeológiai: abban áll, hogy bemutassuk, hogy *a személyiség szellemtudománnyal átitatott létesülése már az érzéki valóság körülményei között képes a megismerést valóságos* ***létté*** *tenni.*

Amikor a módszertani szemináriumom véget ért, teljesen visszavonultam a magánéletbe. Előrehaladott korom is erre késztetett. Az egyéni antropozófiai munkám csak nyert ettől.

De Solveighez még mindig nem tértem vissza, viszont ő időről időre meglátogat engem,

> „Amikor – ahogy Bulat Okudzsava énekelte –
> Nincs erőm a csapás legyőzéséhez,
> Ha jön a kétségbeesés…"

Az élet „veszélyes folyamat" marad.

Ez egy példája annak, hogy milyen lehet az antropozófiához vezető individuális út. Az én esetemben az Antropozófia talaján és az Antropozófiának köszönhetően kialakult individualitásom kibékíthetetlen ellentmondásra jutott annak általánosával, az ÁAT-val. Lehetetlennek bizonyult egységre jutni vele,

[18] Az ő verseskötetét az anyja gyűjtötte össze és adta ki. Szergej O. Prokofjev: A lélek misztikus tüze. Moszkva, 2013, „Új évezred" alapítvány

mivel ez az ellentét nem dialektikus. Az individuális megsemmisítését követeli, nem a megszüntetés útján való felemelkedését, hanem a stagnálását. Ezért a gonosszal sohasem szabad kompromisszumot kötni.

De abban, hogy az Antropozófiai Társaság és az antropozófiai Mozgalom sorait azok töltötték meg, akiket mi belső „tatár-mongoloknak" neveztünk, pozitív momentum is található. Ők lenyűgöző módon minden nap megmutatják az antropozófusoknak, hogy nem kell „gomboknak" maradniuk a nomenklatúra egyenruháján. Amikor a „gombok" leesnek, akkor az egyenruhák szétnyílnak, és meglátjuk, hogy alattuk tökéletes üresség vagy pokol van.

Az Antropozófiával úgy kell foglalkozni, hogy az bevezessen bennünket a *lét* szférájába. Akkor az antropozófiai impulzus is erőre tesz szert, akkor a világban folytatódni fog a michaeli peresztrojka.

Minden dolog mértéke az ember. Ezt tudták a régiek. Miért ne tudhatnánk mi is? Ha a „mérték" felemelkedik – a világ összes dolga is felemelkedik. És sehogy másképp!

5.fejezet A Szent Gotthárd-alagút

A modern kultúrtörténeti korszak egyik fő jellegzetessége az, hogy az ember előtt megnyílik a lehetőség, hogy individuális fejlődését egyetlen földi inkarnáció lefolyásán belül belül kolosszálisan előmozdítsa. Mivel azonban a fejlődésben működik egy olyan törvény, miszerint minden hatás egy vele megegyező erejű ellenhatást idéz elő, ezért azzal is számolni kell, hogy ugyanebben a korszakban teljesen e*gyedülálló erejű és összetettségű akadályok* merülnek fel azon az úton, mely az embert a magasabbjához vezeti. Ezek közé a legfontosabbnak kétségtelenül Ahrimán földi inkarnációját kell sorolni.

Már érintettük ezt a témát a trilógia előző részében, itt pedig egyfajta lezárását akarjuk adni, habár ez a feladat nem a legkönnyebb. Ott kell a szimptomatológia elég „vékony jegére" állnunk, ahol csak a megbízható érzékfeletti észlelés adhat biztos tudást. Ezzel nem rendelkezvén, adódik a kérdés, mégis miért tesszük ezt a lépést? Az emberiség történelmében példák sokasága mutatja, hogy még a sorsdöntő eseményei is sokáig érthetetlenek maradtak, ami negatívan befolyásolta az emberiség-történelem menetét. Bekötött szemmel haladni a történelmen át – a fejlődésnek nem a legjobb módja. Ezért ha nincs lehetőség rögtön megérteni a tüneteinek mélyebb értelmét, akkor a Szellemtudomány azt javasolja, hogy fokozatosan, azok jelképes értelmét megértve jussunk el hozzá. A megismerésnek ez az elve a Szellemtudomány általános módszertanának részét képezi.

Kezdjük azzal, hogy a háromság elve szinte minden szellemtudományosan vizsgált kérdésben alapvető szerepet játszik. Isten a kezdeti kinyilatkoztatásában magát Szentháromságként jelenítette meg, és ez annak a kinyilatkoztatásnak az egész további fenomenológiája számára mindent meghatározóvá vált. A szellem elkerülhetetlen materializálódása miatt, tekintettel a teremtésnek a szellemtől való elszakadására, a Szentháromság *egy másik hatékony hármasságot is megkövetelt, melyben Isten egy közbülső helyzetet foglalt el a két világegyoldalúság: a luciferi és ahrimáni egyoldalúság között*. Ez szintén egy háromság, és egyik tagjának sorsa elkerülhetetlenül tükröződik a másik kettő sorsán. És ha azt mondjuk, hogy Istennek, Krisztusnak egyszer elkerülhetetlenül emberré kellett válnia, akkor ez elkerülhetetlenül maga után vonta két ellenlábasának földi megtestesülését is. Lucifer a Kr. e. III. évezredben ment át saját inkarnációján. Ebben nagyon jelentőségteljes emléket hagyott magáról: életre hívta a konfucianizmust, melynek kultúrtörténeti szerepét nehéz túlbecsülni. Azt a képességet hozta el az embereknek, hogy a kinyilatkoztatás értelmét az emberi ítéleterő, az ész segítségével értse meg. Lucifer ezen ajándékának köszönhetjük a Krisztus-lény felfogását, megértését a kereszténység első évszázadaiban.

Ahrimán teljesen mást képvisel Luciferhez képest. Az evolúcióban neki objektív módon az a feladata, hogy konszolidálja az anyagot. Ő az anyag istene, és ő még a halál istene is. De Ahrimán túllépi objektív előjogait, behatol az ember szellemi, szociális és egyéb életébe, ahol az ember saját szellemének individualizációs feladatait oldja meg, és arra törekszik, hogy ezt az individualizációt egyoldalúvá tegye.

Az isteni teremtés minden részének velejárója az univerzalizmus. A teremtés tagadásának is velejárója. Ahrimán abban reménykedik, hogy a Világegyetemet elhódítja Istentől, megszünteti az Isten által rendelt evolúcióját és a sajátjával helyettesíti, ahol ő maga lehetne a leghatalmasabb isten. És mivel evolúciós ciklusunk lényegét tekintve emberközpontú, ezért Ahrimán arra törekszik, hogy az embert teljesen saját hatalmába kerítse. Különösen abban reménykedik, hogy ezt úgy éri el, hogy lejön a földi felszínre, emberként jelenve meg rajta. És ő is, mint Lucifer, feltétlenül arra törekszik, hogy

kitörölhetetlen nyomot hagyjon maga után, amelynek a lehető legmesszebbre kell a jövőbe nyúlnia. Ő is hoz valami hasznosat az emberiség számára, például kifinomult természettudományos leleményességet, amely feltétlenül szükséges az anyagi világban való élethez, melynek feltételei egyre nehezebbé fognak válni az ember számára. De hogy az ember ne essen Ahrimán kísértésébe és ne váljon zsákmányává, szükséges, hogy előre meglássa az inkarnációjával járó veszélyeket. És éppen ez ösztönöz bennünket arra, hogy már most aktívan gondolkodjunk arról, hogy az anyag és a halál istene közöttünk járva milyen „danaida-ajándékokat" készül nekünk hozni.

*

Trilógiánk második részében, Rudolf Steiner közléseire támaszkodva, melyek ezúttal a jegyzetfüzetei egyikéből valók, ahol azt mondja, hogy Ahrimán a megtestesülésében külsőleg a 18. életéve elérése után fog megjelenni, feltettük a kérdést: de mikor, melyik évben történhet ez? Eközben elkerülhetetlenül felmerül még egy kérdés: milyen lesz Ahrimán emberi testtel való egyesülésének folyamata, hogyan tud ez megtörténni, ha abban a testben a halál istenének kell lakoznia? Foganhatott-e és születhetett-e ugyanolyan módon, mint minden más emberi test, vagy ebben az esetben valamilyen techno-mágiára alkalmazására is szükség van stb.?

Rudolf Steinernek a 666-os szám történelemben való jelentőségéről szóló közléseire támaszkodva rámutattunk, hogy az 1998-as évnek, amikor *harmadszor* fejeződött be a 666 év hosszú történelmi korszak – ez a ritmus különösen kedvező Ahrimán számára – kell lennie, és valószínűleg az is volt az Ahrimán inkarnációjára szolgáló test keletkezésének éve, ezzel egyesülnie pedig akkor kell, amikor e test elérte a 18 éves kort. 18 éves koráig egy önálló emberi személyiségnek kellett benne fejlődni, aztán pedig – a Jordán-eseményhez hasonlóan – ennek a kozmikus szellemnek kellett vele egyesülnie. Ezek a kérdések szintén várják válaszukat, de most csak az adott pillanatban számunkra legfontosabbnál, mégpedig ennél állunk meg: megtörtént-e már ez az egyesülés?

A mi véleményünk szerint (de nem túl azon) már megtörtént. Ahrimán a Föld felszínén található, érzéki valóságban, lévén hogy emberi testben testesült meg. És hasznos számunkra, ha tudjuk, hogy ez a mégiscsak gigantikus makrokozmikus szellem hogyan tudta ezt az egyesülést megvalósítani.

Az olvasónak most el kell mondanunk, hogy a Szellemtudomány rendelkezik mindazzal, ami ahhoz szükséges, hogy erre a kérdésre, ha nem is mindent kimerítő választ, de legalábbis alapos, érvekkel alátámasztott anyagot kapjunk, amely képes minket ilyen válaszhoz elvezetni. De hogy ehhez eljussunk, először témák sorában kellett kutatásokat végezni, mint például ebben: „A szellemi lények külső és belső hozzáférése az emberhez". A téma széles körű és kevéssé tanulmányozott. Aztán tanulmányoznunk kellett az ősi Görögország misztériumait az apollóni és khthonikus istenekre való irányultságukban, egyikeknek a másikaktól való különbségét, és még sok mást, ami ebbe a könyvbe egyszerűen nem fér bele. Ezért arra törekszünk, hogy megosszuk az olvasóval a szimptomatológiai koncepciónkat. Ebben az esetben azonban beszélnünk kell néhány dologról, melyekkel Rudolf Steiner közléseiben nem találkozunk, legalábbis nem olyan kifejtésben, amilyenre nálunk jutnak. Erre a kérdés különös aktualitása miatt kényszerülünk, hogy legalább *ösztönzést* hozzunk létre komolyabb tanulmányozásához. Ennek során készen állunk arra, hogy valamiből inkább kiábrándítsuk az olvasót, minthogy hamisan elbűvöljük.

Koncepciónkban azt a bátorságot vesszük magunknak, hogy összehasonlító analízisnek vessük alá Krisztus emberré válását és Ahrimán megtestesülését. Az a gondolat ösztönöz minket erre, hogy Ahrimán

is aligha tudott volna a születésének folyamatában egyesülni a testével és passzív állapotban maradni benne évekig. Ezen kívül a küldetésére való előkészítés folyamatában a test nem lehetett egyszerűen egy normál biológiai evolúció jelensége, hanem számunkra ismeretlen mágikus manipulációk gyümölcse, techno-mágia gyümölcse. Még egy különleges, mesterségesen megalkotott táplálkozásra is szüksége volt, mely az *értelem* különleges fejlődését stimulálja (GA193, 1919. 11. 04.), stb., úgyhogy ez a test valószínűleg valami szuperintellektussal rendelkező biorobotféle. Ugyanakkor itt természetesen egy különleges, az általánosan ismertet jócskán meghaladó tudományos-technikai haladásról kell beszélni, ahogy ezt a 7. fejezetben meg fogjuk tenni.

*

Forduljuk hát a názáreti Jézus János általi, a Jordán vizében történt megkeresztelésének Misztériumához. A názáreti Jézus, testi hármasságának (fizikai, éteri és asztráltestek; itt vizsgálat nélkül hagyjuk a két Jézus-gyermek témáját) teljesen kivételes jellege ellenére úgy született és növekedett, mint bármely más földi ember. Életének 30. évében Énje elhagyta a hármas testet, és annak helyét Krisztus makrokozmikus Énje foglalta el benne. Természetesen nem tudott oda rögtön és teljességgel belépni, és három évig emberként élve, Krisztus harcolt ennek az Énnek a földi testtel való teljes azonosulásáért. Általában amikor az Én elhagyja az ember testiségét, akkor az meghal. A názáreti Jézusnál ezzel szemben a Jordán-keresztelő után az életnek egy kolosszális felemelkedése, megerősödése ment végbe, betöltve Krisztus kozmikus tudatával. Jézus korábbi Énje azonban visszatért a szellemi kozmoszba, **ugyanazon az úton**, amelyen a testbe érkezett. De mi ez az út?

Rudolf Steiner számtalanszor vázolja ezt az utat. A Földtől a Világegyetem végtelen magasságáig halad. Három szférán megy keresztül. Közülük a legmagasabbat – és egyelőre lényegében a legmagasabbat a szellemi szférákból, ahová a halál után az énünk fel tud emelkedni – magasabb (felső) Devachánnak nevezik. Alatta helyezkedik el az alsó Devachán, és még lejjebb, a Föld szférájával határosan az asztrálvilág helyezkedik el. Az Én ebbe az asztrálvilágba megy el a halál után, és belőle száll alá a Földre a megtestesülés során.

Mi az, ami különösen jellemzi az emberi monádok ilyen megtestesülését? *Lényegükben* a szellemi világegyetem úgymond polgárai maradnak. Az anyagiságot, mint olyat csak külsőleg kapják meg, észlelésben, melynek nem tudnak a leple mögé hatolni. Ennek a lepelnek a határainál végül visszalökődnek, vagyis meghalnak.

A monádok Világegyetemben való létének másik különössége, hogy ez a világegyetem tulajdonképpen az apollóni istenek világegyeteme, ahogyan ezt az ősi Görögországban hívták, Rudolf Steiner pedig a luciferi istenek világegyetemének nevezi, ami „másodlagos” isteneket jelent, akik az elsődleges, az igazi isteneknek csupán *tükröződései*. Azokat a görögök „khthonikus” isteneknek nevezték, ez szó szerint „földalattit” jelent.

Nagyon jelentős igazság, hogy Krisztus úgy ereszkedett le a Földre, hogy átjött a luciferi istenek világán, a még magasabban álló, és a kísértésüktől érintetlen világból.

És arra is emlékezni kell, hogy Lucifer az elmúlt korszakokban kizárólag építő szerepet játszott az ember evolúciójában, és ezért Krisztus testvérének tartották. De később megváltozott a szerepe, és veszélyessé vált az ember számára, amikor befészkelte magát az ember bensőjébe, ahogy az fejlődött.

Végül pedig forduljunk kutatásunk harmadik aspektusának vizsgálatához. Rudolf Steiner 1924-ben az egyik előadásában a következőt mondja: „A fizikai tudomány a Világegyetemben is keresni szeretné mindazt, ami a Földön is létezik. De fizikai szervezet a világegyetemben tulajdonképpen nincsen. ... *A világegyetem rögtön az éteri szervezettel kezdődik.* Ott egyáltalán nincsen fizikai." (GA236, S. 244)

Ebben az esetben pedig mit jelent az asztrális világ, amely rögtön a földi anyagi szféra után terül el? Nincs-e itt valamilyen ellentmondás? Nem, nincsen itt ellentmondás, de hogy ezt megértsük, egy általános tekintetet kell vetnünk a Világegyetem szerkezetére, előzetesen pedig azt kell mondani, hogy az exkarnációnál az asztráltest és az étertest két külön úton távozik: az étertest (az extraktuma) az igazi istenek világába távozik, az asztráltest pedig a Kamalokába, a luciferi istenek asztrális világába, hogy morálisan megtisztulva a szellem magasabb szféráiba emelkedjen, ahol a világegyetem két része: a luciferi rész és a khthonikus istenek világegyeteme egy magasabb egységet képeznek. Lucifernek köszönhetően tett szert az ember az alacsonyabb „énre", ezzel együtt pedig a gonosz teremtésének lehetőségére. De nem kapott lehetőséget, hogy egyen az „élet fájáról". Most pedig az ahrimáni kísértés hatása alatt képes arra, hogy a négy éter természetét korrumpálva „egyen" arról a fáról, és ezzel megölje az étertesttel való kapcsolatát, megölje az élet fenoménjának az igazi istenekkel való kapcsolatát.

*

A világegyetemet, melyet általában gömb formában szoktak ábrázolni, ha az evolúciójáról van szó, most jobb, ha *lemniszkátaként* képzeljük el. A lemniszkáta egy univerzális kép (szimbólum), mely lehetővé teszi, hogy megértsünk bármely *fejlődési formát*. Azért a lemniszkátához fordultunk, mert törekedtünk megérteni az ismeretelmélet új jellegét. A növény fejlődése a levél metamorfózisának során áthaladva lemniszkátaszerűen megy végbe. De a lemniszkátának is megvan az elsődleges fenoménja, ősfenoménja, és az éppen a lemniszkátaszerű világegyetem. Ezt a gondolatot nem szabad tisztán geometriailag rögzíteni. Itt nem formával, hanem a fejlődés törvényével és megvalósulásával, a világegyetem *életével* van dolgunk.

Ha ilyen képet állítunk fel a világegyetemről, akkor a lemniszkátájának *felső hurkába* helyezzük azt, aminek végső, logikai tükröződése az ember individuális szellemében az ismeretelméleti lemniszkáta alsó hurka. Ez a logikai gondolkodás éppen azért is reflexív, mivel az apollóni istenek[19] világából impulzált evolúció hozta létre.

Továbbá, általában azt mondjuk, hogy a lelkek abból a világegyetemből szállnak le a Földre. A csak fizikai szinten elérhető *individualizáció* nézőpontjából, *felemelkednek* a földi inkarnációhoz. És Krisztus a Földre leszállva *felemelkedett* leghatalmasabb áldozatának végrehajtására. Ennek az áldozatnak köszönhetően az emberi Énnek fejlődésének egy meghatározott fokán már nem lesz szüksége inkarnációkra és az apollóni istenek világába való visszatérésre, ahol az individuális, Földön kiküzdött magasabb Éntudatnak egy meghatározott csökkenését tapasztalja. De hogy ne kelljen oda visszatérnie, az embernek képesnek kell lennie leküzdeni az érzéki észlelések határát, vagyis ettől a határtól nem „vissza", az asztrális világba kell hátralépni, hanem átmenni a határ másik oldalára, ahol a fejlődő világegyetem a nemléttel, a „semmivel" végződik, és ott *lenni*, ahol a nemlét uralkodik. „Halj meg és legyél" – így fogalmazza meg Goethe ezt a feladatot. Krisztus, áthaladva a Golgotai Misztériumon, megmutatta, hogyan kell ezt tenni. *Valójában megszüntette az isteni kinyilatkoztatás világegyetemének*

[19] Maga Apolló alakja összetett. Lucifer evolúciós szerepének mindkét aspektusát egyesíti: mind a „testvérét", mind a „másodlagos" istenét, a kísértőét.

anyagi határát, és ennek a világegyetemnek a lemniszkátaszerű fejlődése értelmében felemelkedett a második hurokjába, az ***igazi istenek*** *világába*. Ez a hurok valójában az ősfenomén, az ismeretelméleti lemniszkáta ontológiai hurokjának ősképe. Ha elsajátítjuk ennek dialektikáját, akkor tulajdonképpen Krisztus útjára lépünk, és próbálunk a „nem én, hanem Krisztus énbennem" elve szerint élni.

A lemniszkáta a gömbtől még abban is különbözik, hogy nem egy, hanem két centruma van. Az Atyai Világalap őskinyilatkoztatását úgy lehet elképzelni, mint ami egy *gömb* középpontjában ment végbe, vagy: az egy középpontból keletkezett világegyetem gömbjeként. Az evolúció kezdetével azonban ennek a központnak a pontja az egyetlen kezdet két pontjára bomlik, azok pedig egy harmadik pontot hoznak létre, a *lemniszkáta metszéspontját*, **a létesülés pontját**. A mindhárom pontot összekötő egyenes az evolúciós ciklus fő *tengelyévé* vált a szellem leereszkedésének, materializációjának, a közepe után pedig felemelkedésének értelmében. Ezt a folyamatot az evolúciónak ez *időben* való mozgása kíséri. Így keletkezik a világkereszt. Eredménye: a kehelyforma (l. később a 27. ábrán)

Meg kell jegyezni, hogy a világegyetem lemniszkátája egyszerűen a fejlődés legkülönbözőbb törvényszerűségeinek, alapvető törvényeinek tárháza. Mindegyiket megragadni nem tudjuk, de fontos tudnunk, hogy ha ezeket a törvényszerűségeket a lemniszkátával való kapcsolatukban nézzük, akkor megkapjuk a lehetőséget, hogy individuálisan elsajátítsuk Rudolf Steiner tanítását az evolúcióról és a krisztológiát. Így például, amikor arról van szó, hogy az Atya elküldte a Fiút a világba, akkor ezt az elképzelést pontosíthatjuk, és megérthetjük, hogy ez a világkereszt függőleges tengelye mentén megy végbe, de ugyanakkor egy kiegészítést is kell tenni, azt mondva magunknak, hogy ebben az esetben az Atyaisten hiposztázisról, a szubsztancia, vagyis a tudat régenséről van szó, amely tudat az Atyai Világalap össztudatából születik a fejlődés folyamatában, a szellem materializációjának (amikor a természeti birodalmak keletkeznek) és dematerializációjának folyamán, amikor ez ember gondolkodó tudata életre tesz szert.

Az Atyaisten a világlemniszkáta felső hurokjának középpontjában tárulkozik fel, és hatását az alsó hurok középpontjáig, vagyis a ciklus végéig terjeszti ki. Ott a ciklus legelejétől kezdve a Szent Szellem hiposztázis kinyilatkoztatja a világideát (a ciklus világideáját), amelyből a világ formáinak sokfélesége keletkezik.

A Fiúisten hiposztázisa az evolúciós ciklus mindkét tengelye mentén feltárulkozik. És éppen ezt a keresztet vette magára a Fiúisten. Ez a világ fő strukturális keresztje. Valójában a Világlélek van ráfeszítve. A Világlélek a világ élete, mely a születéstől a halálig, a szellem magaslataitól az anyag semmiségéig terjed, a térbeli-időbeli létig ereszkedve és fölé emelkedve. A fejlődés, és nem egyszerűen a szenvedés feszíti őt keresztre. Útja az evolúciós ciklus kelyhe, ahol a három Hiposztázis sokféleképpen lép kölcsönhatásba.

Mivel a fejlődést az ellentétek harca mozgatja, ezért szenvedés nélkül egyáltalán nem haladhat. Ezért a világkereszt két tengelyének mindkét oldala mentén az egyoldalú fejlődés szellemei: a luciferi és az ahrimáni szellemek állnak. Ők kísérik az embert egészen a világ anyagi határáig és egészen az alacsonyabb „éntől" való megszabadulásáig. *Őtőlük az ember csak úgy tud megmenekülni, ha legyőzi ezt a határt és ezt az „ént", vagyis meghal és feltámad.*

A földi eont – a ciklusban a negyediket – úgy kell magunknak elképzelni, mint ami a lemniszkáta metszéspontjában helyezkedik el. Rajta, mint a világmetamorfózisok középpontján át halad a kereszt

vízszintes tengelye. A fejlődés során ez a tengely leereszkedik és felemelkedik, de lényegében, törvényszerűen, mindig ezen a ponton megy keresztül.

A világlemniszkáta két középpontjából tekintve megjelenik számunkra a Világegyetem két alakja. A felsőbb centrumból tekintve a Földet találjuk a világ perifériáján, ahol anyagiságával egyfajta „port" képez a Világegyetem „szférájában", határt szabva neki. A második középpontból való tekintet számára a Világegyetem úgy tűnik, mint ami ennek a határnak mindkét oldalára kiterjed, vagyis ami megnyilvánítja a magasabb létét, de a „határ" az, amely mögött a felső hurok számára a „semmi" van, egyfajta botlatókőként jelenik meg a világ függőleges tengelye mentén zajló fejlődési folyamatok számára.

Az első világegyetemben az anyagi Föld: illúzió. És illuzórikus a Világegyetemnek a Földről látott geocentrikus alakja. A második (teljes) Világegyetemben a Föld: *probléma*. Ennek megoldására a világ szubsztanciáját szükséges metamorfizálni, az Atyai Világalap tudatát az evolúcióból a magasabb kimondhatatlanságába visszavezetni. És itt, a problémának ezen a csomópontján ezért a szubsztanciáért folyik a küzdelem, a Krisztus, Lucifer és Ahrimán hármas egységében való harc.

Ahogy a világkereszt vízszintes tengelyét Krisztus hatásának ereje felfelé emeli, olyan mértékben nő az antagonizmus az evolúciót a kiindulópontba visszavetni törekvő luciferi, és a fejlődést dobásokkal, aritmikusan jövőbe taszigáló ahrimáni között. Ezért a morális intuíciókkal rendelkező ember azt a feladatot kapja, hogy vegye magára a megváltás evolúcióját, amiről a 3. fejezetben beszéltünk, állítsa magát az evolúció középső útjának szolgálatába, ellenállva az ezen az úton rá ható egyoldalú ahrimáni és luciferi impulzusoknak. Ahhoz, hogy ezen az úton menjen, Krisztussal kell azonosulnia; akkor az ember Lucifert és Ahrimánt is megmenti. Ezt az ideát, mint alapvetőt, szükséges magunkban megőrizni, megismerve Ahrimán földi inkarnációját.

Az őskinyilatkoztatásnak az evolúciós ciklus világegyetemébe való kibontakoztatása amiatt lett átadva a luciferi istenek számára, mivel ennek a világegyetemnek *határa* kellett, hogy legyen, amely nélkül az embernek, mint a 10. Hierarchia lényének megteremtése lehetetlen lett volna. A Hierarchiák luciferi lényei úgy szerezték meg a kinyilatkoztatást, mint az Atyai Világalap kilégzésének folyamatát. A mai napig is ezt szívják magukba. De egy bizonyos pillanattól kezdve ezek a lények, mondhatjuk, kifújtak, egyre távolabbra tágítva ezt a világegyetemet a kiinduló pontjától. Ez abban a szakaszban történt, amikor az őskinyilatkoztatásnak el kellett kezdenie belélegeződnie, vagyis visszatérni az ősforrás magasságaiba, betöltve a lényeket az összegységgel való egybeolvadás elragadtatottságával. *És itt az ahrimáni lények avatkoztak be aktívan a fejlődésbe.* Az ő természetükhöz a belégzés állt közel, de ők azt a *megszerzés* aktusának élik meg. Azt remélik, hogy megszereznek mindent, amit az Atyai Világalap kilélegzett. És ez a remény tartja őket megszállva a mai napig. Ezért harcolnak éppen napjainkban különös erővel. És ez a harc nem csupán érzékfeletti, kozmikus jellegű, hanem földi, szociális, politikai stb. is. Ha például a baloldali – liberális, szocialista, demokratikus – pártokat vesszük, akkor ezek luciferizmusa abban a törekvésben fejeződik ki, hogy mindent és mindenkit leromboljanak (kilégzés), de emögött az ő ahrimáni lényük áll. Ez olyan, mint az ismert marxista dalban („Internacionálé"):

A múltat végképp eltörölni
Rabszolga-had, indulj velünk!
A Föld fog sarkából kidőlni,
Semmik vagyunk, s minden leszünk!

– Arra „lesznek”, hogy megszerezve maguknak ezt a világot, az erőszak egy másik formáját építsék fel benne, melyben ők: a baloldaliak fognak parancsolni.

De globálisan, egyetemes léptékben, amikor a luciferi lényeknek már nem tudták a Világegyetemet sem kilélegezni, sem belélegezni, akkor Krisztus leszállt annak határára. Ott megmutatta, hogy az anyag „mindensége”: semmi, és ezt a „semmit” a szellem „mindenségébe” vitte be, megmutatva, hogy a halál egy metamorfózis, amely az individuális szellem felemelkedésének örök életet adományoz.

Krisztus tettének ősforrása az igazi, a khthonikus istenek világában gyökerezik. Ők egyrészt átadva a luciferi szellemeknek az őskinyilatkoztatásnak az első három eon evolúciójába való kibontakoztatását, megmaradtak ugyanakkor az evolúció őrzői, másrészt pedig a magasabb tudatukban őrzik a jövendő három eon evolúciójának előrelátását. Az evolúció kibontakozásának mértékében az apollóni, luciferi istenek (a Hierarchia istenei) át fognak lépni az igazi istenek szférájába. A világegyetem és annak tükörképe a magasabb valóság egységébe fog összeolvadni.

*

A világkereszt vízszintes tengelyének evolúciós módon való felemeléséhez, vagyis kiemeléséhez, átszellemiesítéséhez szükség van úgymond „felpuhítani” azt a „megkeményedést”, melybe a földi eon érkezett. És ez a legnehezebb feladat. Ebben az eonban a szellem materializációja elérte a határát, a Föld belsejében kialakult egy *anyag alatti* szféra, ott találták meg fellegvárukat a luciferi és az ahrimáni lények.

A Föld-eon, mint a világlemniszkáta metszéspontja (l. 27. ábra) úgy keletkezik, mint a lemniszkáta két szférájának részleges egymásra helyezése. Ez a helyzet, forma anyagi formává, bolygóvá válva a fejlődés folyamatából való kieséssel fenyeget. Gátolja a létesülésnek az egész lemniszkáta mentén áradó „szabad légzését”. Így alakult ki a világgonosz. Megakadályozza a középerőnek, Krisztusnak, hogy megvalósítsa a három múltbeli eonnak a három jövőbelibe való átfordulását. De ebben az esetben a földi eon sem teljesíti küldetését. A földi eon krízise azzal kezdődik, hogy a Világegyetem elsődleges, prafenomenális lemniszkátája a teremtésben ismeretelméleti lemniszkátává válva az emberben *az üres tudatosság pontján való áthaladás lehetetlenségét* tapasztalja. Az ahrimanizált reflexív gondolkodás, amely alacsonyabb értelemben egocentrikus, csak kisajátításra képes, de áldozatra nem.

Ahrimán szándékainak szellemében, a goethei „halj meg és legyél” helyett a fejlődés egyfajta merevsége, lefagyása következik be az anyagi lét ürességében. Lucifer részéről ezt elősegítette a már nem csoportos, hanem individuális szellem differenciálódásának folyamata, a szellemnek freudi komplexusokra való felbomlása a szubjektumban, melyek az egoizmust az önkény apró megnyilvánulásaira szűkítik.

Makrokozmikusan a Föld-eon létesülésére úgy lehet tekinteni, mint egy állandóan növekvő polarizációra a luciferi istenek világegyeteme és az igazi istenek Világegyeteme között. Ennek a polaritásnak a gyümölcseként keletkezett a Föld planetáris képződménye, benne pedig ennek a polaritásnak a feloldása is.

A 27. ábrán mutatott sémához fordulva elképzelhetjük, hogy a világlemniszkáta felső hurokja, törekedve a befejeződéséhez, ami ellenhat a metamorfózis megvalósításának, egy olyan anyagi formát alkot, amelynek csak akkor van bolygó alakja, ha az érzéki világból tekintünk rá. De valójában ez a

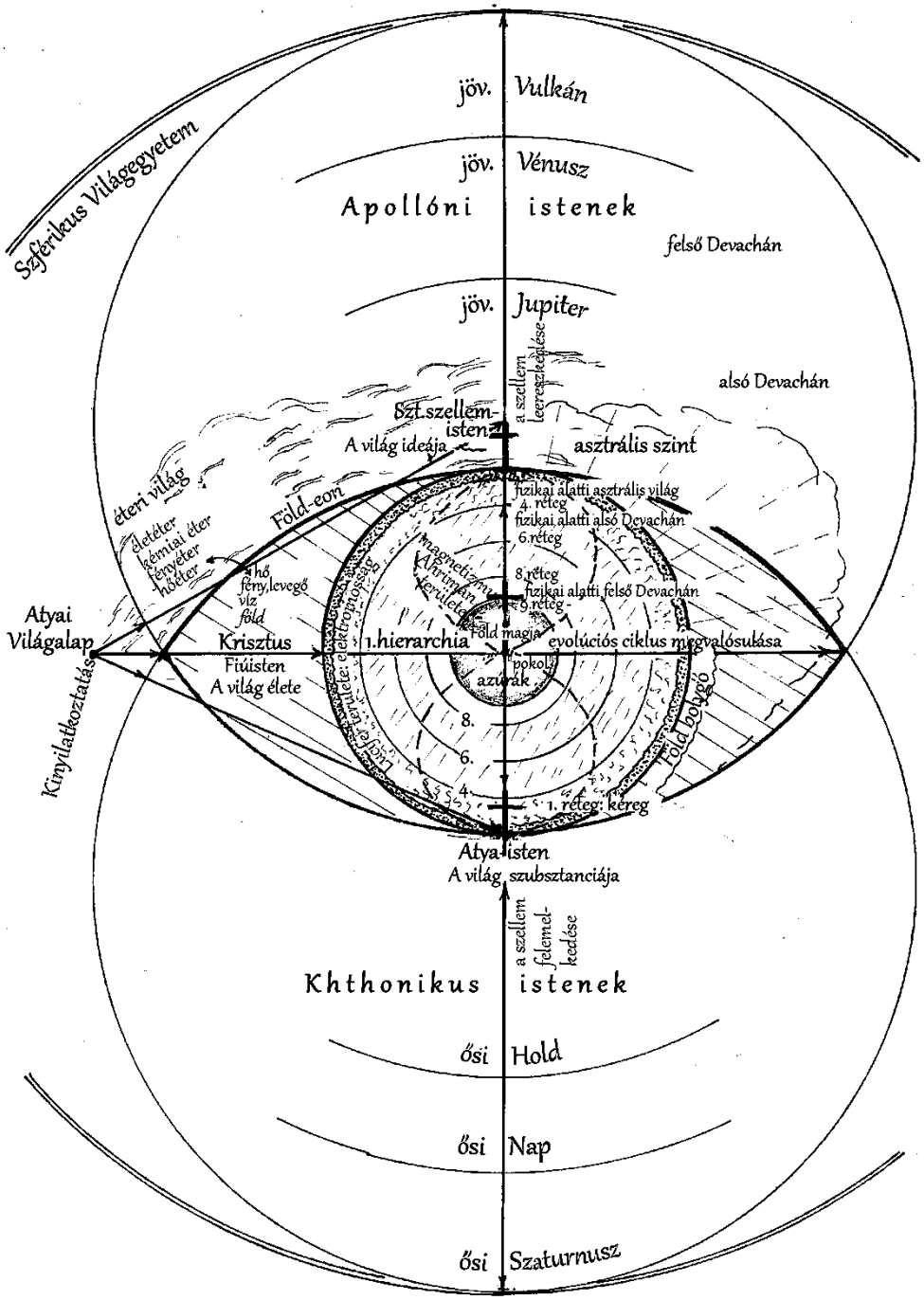
luciferi módon kialakult világegyetem anyagi határa. Íme ezért is tűnik úgy a Földről, hogy körülötte a világegyetem csupa anyag. Ebben az illúzióban csak az anyag létezésének elve valóságos. Az anyag az anyagi lét látható formájáig annak köszönhetően „sűrűsödik", hogy a khthonikus istenek alsó hurokjából olyan hatás indul, amely az anyagi határt megszünteti és helyreállítja a metamorfózis általános princípiumának hatását. Így alakul ki a földi képződmény – képileg kifejezve – másik „fele". Ez a földi képződmény az őt előidéző törvények szemszögéből „lencseszerű". Az egyik „felszínét" az apollóni istenek alakították ki. Ez egy olyan burkolat, amely az érzékszerveink észlelése számára adott. Ez a burok teljes illúzió, mögötte nincsen anyag. Csak egy tünemény, mely mögött szellemi áll. A másik „felszín" nem egyszerűen anyagi, hanem éteri-fizikai (l. „kompendium"). Benne a khthonikus istenek világéteritása nyilatkozik meg rögtön a fizikai világ burka mögött, és négy éteri alakja van, melyek szellemi pólusai a négy elemnek, melyek az anyagi lét formájának halmazállapotaiban jelennek, nyilatkoznak meg.

A Föld mint az igazi istenek Ahrimán elleni harcának eredménye négy éterből és négy elemből (erről részletesen lejjebb) áll. Ahrimán éppen ezzel a „felszínnel" törekszik befejezni a világlemniszkáta alsó hurokját és ezzel megállítani az Isten által rendelt evolúciót. És érti, hogy *ebben a harcban a döntő láncszem az ember, akinek az éterteste a négy (öt) éterből alakult ki és ez a gondolkodás hordozója.*

Az éterek az érzékfeletti valóságukban: elemi lények seregei, melyeket a Hierarchiák hoztak létre, hogy a Világegyetem perifériáján egy olyan létszférát alakítsanak ki, melyben az ember alacsonyabb „énje" meg tud születni. Ezért a materializáció a Föld „második" – a rajzunkon a felső – felszínén nem illuzórikus. Ez a világéter periferikus elemi erőinek jelensége. Előttünk itt egyfajta „természet kapuja" áll. Ha átmegyünk rajta, akkor a világéter, a világélet szférájába lépünk. A természet külső, luciferi burka mögött a beavatás útján haladó ember számára megnyílik az asztrálvilág. Ez az egész múltbeli evolúciójának az asztralitása: a Kamaloka, amely magába foglalja az eonokban végbement fejlődést.

*

Ilyen módon a Föld eonként kettős, modern nyelven szólva ambivalens. A Hierarchiák lényei számára természetesen áthatolható, akik számára ismeretlen a halál, de a felszíne ismeretlen. A Föld középpontjában van a planetáris szellem lakóhelye (l. GA97, 1906. 04. 21.), aki a magasabb erők értelmében működik. Ennek a földbelsőnek ellenállnak a szférái (rétegei), melyek a luciferi és ahrimáni lények fellegvárát képezik. Ebben az értelemben a Föld belseje a világgonosz hordozóinak minősülő lények hallatlan halmozódása.

27. ábra

A Föld középpontját, mondja Rudolf Steiner, „a Föld magját”, a földi morállal ellentétes morális aktivitás lakja (l. GA94, 1906. 06. 12.), „ hiszen a lényege, a hozzá kapcsolódó hatalom – ez a megosztás, a viszály, a gyűlölet” (uo.). A Föld magja a 9. rétege, a 8. rétegben pedig minden gonosz a saját szubsztanciáját készíti elő és szerveződik (l. GA95, 1906. 09. 04.). Az okkultisták ezt a réteget „szétforgácsolónak” [„ Zersplitterer“, GA97, 1906.04.21.] nevezik. Éppen onnan indulnak az emberekhez a Föld felszínére olyan inspirációk, melyek minden antiszociális, atomizáló individuális princípium előidézői, aminek következtében a szabadságot az önkény váltja fel, amit a globális világ általános „erényévé” akarnak tenni.

Ebben a rétegben minden harmonizálatlan, amorális, lázadó, és a szeretet szó szerinti ellentétét alkotja. A fekete mágia onnan meríti erejét, ehhez speciális szertartásokat végrehajtva (l. GA97, 1906. 04. 21.).

Rudolf Steiner közléseiben a Föld belsejének 8. rétegét az úgynevezett 8. szféra összetevőjeként ábrázolja, amely szféra mind a Földet, mind a Holdat magába foglalja.

Lucifer és Ahrimán a formaszellemekkel való harcban állandóan arra törekszik, hogy a Földtől elszakítsa az ásványi szubsztanciát, és abból a 8. szférát kialakítsa, abban reménykedve, hogy idővel elszakítják azt a Földtől és a saját útjukra vonhatják. „Különösen éles harc folyik a legnemesebb szubsztanciáért, az agyunk és koponyánk szubsztanciájáért. … Ezért a fejünkkel különösen el tudunk szabadulni a szervezettől … felemelni a gondolatokat, megkülönböztetni a jót a gonosztól. … Ha Lucifer és Ahrimán dolga simán menne, akkor egy meghatározott pillanatban megsemmisítenék a Földet, és az egész világfejlődést átvinnék a 8. szférába; akkor a földi fejlődés más úton haladna”. A szabad akarat megkötözésével, tévútra vezetésével jönnek létre a 8. szféra kísértetei (GA254, 1915. 10. 18.).

Mindent, ami nem képes csatlakozni az előrehaladó fejlődéshez, a 8. szférába taszítanak le. És hogy a fejlődésből ne essünk ki, időben meg kell ennek a fejlődésnek a feladatait oldani, melyek közül kettőt, a korunkban legaktuálisabbakat, a két előző fejezetben vázoltunk. A továbbiakban megmutatjuk, mi történik, ha ezt nem teszi az ember. Ugyanott fogjuk folytatni a 8. szféra témáját is.

Mindazoknak, akiket a 8. szférába taszítanak le, *az evolúciós ciklusunk végéig várniuk kell, aztán pedig, a világ következő ciklusában az alacsonyabb lények helyét kell majd elfoglalniuk* (l. B(Beiträge zur GA), №78, S. 38).

Az ahrimáni szellemek az egész emberiséget a 8. szférába szeretnék áttelepíteni. És lényegét tekintve ez a célja a Nyugat modern politikájának, mind a saját népükkel, mind az Afrikából és Ázsiából Európába érkező migránsokkal kapcsolatban. Ennek a célnak az eléréséhez nagyban hozzájárult az európai államfők 2018. december 10-i mexikói (Marrákes) tanácskozásán. De az újságok erről természetesen semmit sem fognak megírni.

Az Újszövetségben a Föld 8. rétegét „pokolnak” hívják, ahová Krisztus Nagyszombaton leszállt. Az ember számára ez a réteg „ a személyesben való teljes elakadást jelenti” (GA97, 1906. 02. 11.).

Közvetlenül a Föld 8. szférájába emberek lelke még nem száll le. Szellemi lények lakják. Krisztus, oda leszállva, vigaszt nyújtott a kamalokájukon áthaladó, és az őket fenyegető veszélyt szemlélő lelkeknek. És „száműzte az ember ellenségét”, az Antikrisztust, a lemaradt személyiségszellem rangján álló ahrimáni szellemet, vagyis aki Elohimmá tudott volna válni, de mégsem vált. De az „újra meg fog jelenni, ha nem áll szembe vele ismét az eredeti értelmében keresztény princípium” (GA93, 1904. 06. 10., S.39).

A jó szellemek ezt előrelátva a XIX. század végén elkezdték a kultúra és civilizáció hatalmas michaeli (vagyis Michael arkangyal szellemében és vezetése alatt álló) peresztrojkáját, de úgy tűnik, hogy ma mind a kultúrának, mind a civilizációnak az összes tényezője ahrimáni és luciferi szellemek által ellene fordul.

*

A képek nyelvéhez fordulva, elképzelhetjük magunknak a világkeresztet, melyet Krisztus visz az egész evolúciós cikluson át, amely kiterjed a ciklus kezdetétől a végéig (az időben) és az őskinyilatkoztatástól a Föld magjáig (a tudatszintek függőlegese mentén), és átjárva annak minden rétegét.

Így az evolúció menete az ahrimanizált Föld középpontjában, mint átjárhatatlan zsákutcában köt ki. Onnan, de szélesebb értelemben – a 8. szférából – kapjuk a halál erőit (l. GA194, 1919. 11. 23.) De ugyanaddig terjed a Trónok, az Akaratszellemek fényes akarata is. A 8. szféra legyőzésével, a gonosz erőit a Krisztus-impulzus jó erőivé metamorfizálva megnyílik az út az igazi istenekhez, a „világközép" hierarchiáinak lényeihez, akik megőrizték hűségüket Krisztushoz. Krisztus minden embernek megadja a gonoszt jóvá alakító erőt, mivel nemcsak a Golgotai Misztériumot hajtotta végre, hanem a „pokolba" való leszállást is. Ezért *két felemelkedésről* [az orosz nyelvben a „вознесение" a felemelkedést is, és a Mennybemenetelt is jelentheti. ford. megj.] kell beszélni. Az egyiket akkor hajtotta végre, amikor áthaladt az „ember kapuján". Ezt látták az apostolok. A másodikat Krisztus akkor jelenítette meg, miután leszállt a „pokolba", és miután áthaladt a „természet kapuján". Valójában *felemelkedett a pokolba, hiszen* ***legyőzte*** *azt*.

Krisztus, magán hordva a világ mindkét tengelyét, leereszkedik a tudatával, összeszűkíti azt magában, áldozatot hozva az emberré válás lehetőségéért. Más értelemben pedig eközben felemelkedik a saját hatalmas áldozatának függőleges tengelye mentén. A Világegyetem határán, melyet a rajta „porosodó" anyag jelzett, az a feladat keletkezik, hogy megszüntesse az anyagot, ami azt jelenti, hogy a világlemniszkáta metszéspontján való áthaladást az anyag átszellemiesítésének ügyévé kell tenni. Ezt a feladatot kapja a Golgotai Misztérium után az ember is. De az ahrimáni lények pánikszerűen félnek az embernek ettől a feladatától. Az anyagon kívül attól félnek, hogy elveszítik saját létüket, de Benedictus a Misztériumdrámában ezt mondja Ahrimánnak:

> Te majd más létbe mész át,
> Mivel munkádat befejezted.

A Feltámadás misztériumát, mint az anyag leszállásának és materializálódásának szakaszából az anyag felemelkedésének és átszellemiesedésének szakaszába vezető evolúció egyetemes fordulatának apoteózisát különösen nehéz megérteni. Még Rudolf Steiner is csak „a Golgotai Misztérium megismerésének előfokait" [„подступы к познанию Мистерии Голгофы"] adta nekünk. Rájuk támaszkodva törekednünk kell legalább valamennyire felemelkedni ezen a megismerési úton, és az első, ami ilyen esetben feltárul – az éppen Krisztus felemelkedésének kettős jellege.

E tény objektív előidézettségének módszertani alapja van. Krisztus, mint az Atyai Világalap kinyilatkoztatásának centrális, középső ereje hat a megvalósításában mindhárom Hiposztázis részeként, vagyis *minden cselekedetének hármasság és háromság jellege van*. Ilyennek kell lennie a felemelkedésének is. Ez egyrészt helyreállítja az evolúció földi adottságának kapcsolatát a Szent Szellem Hiposztázis kinyilatkoztatásában lévő kiinduló ponttal. Krisztus abban az úgymond „irányban" emelkedett fel, legyőzve az anyagi lét illúzióját és a halál illúzióját. És ez a világlemniszkáta *első hurokja fölé* való felemelkedés. Onnan küldte le Pünkösd ünnepén az apostoloknak a Szellemet, a Vigasztalót, a tudás és igazság szellemét. Így lettek létrehozva a Golgotai Misztérium megismeréséhez az előfokok előfeltételei. Elküldte az apostoloknak az isteni Szófiát, az isteni Bölcsességet, amely az új korszak 1899-es beköszöntével az embereknek Antropozófiaként jelent meg. Segítségével az ember szabadon,

teljes Én-tudatból „tudja elérni az érzékfelettit a benne élő szellem által, ha elfogadja Krisztust” (GA214, 1922. 07. 30.), hogy beteljesítse Pünkösd hatalmas célját: „az intellektuális élettől ismét a spirituális életbe hatolni” (GA93, 1904. 05. 30.), vagyis felemelkedjen az igazsághoz, lemniszkátaszerű formát adva a tudathoz. És eközben felemelkedik a világ kezdeti és mindent átfogó ideájának mérhetetlen magasságaiba, az általa létrehozott létformák és fejlődési formák teljességébe.

Krisztus azonban az Atyaisten-Hiposztázisnak, a világszubsztancia régensének tette irányában is felemelkedett. Az Atyaisten-Hiposztázis annak a világszubsztanciának a régense, amely az Atyai Világalap tudatának, elsősorban az emberi fizikai test szubsztanciájának új formája, amely szubsztancia az anyaggal való túlzott terhelése következtében elkezdte a szellemet, a világtudatot tükrözni, nem engedve sem önmagába, sem önmagán keresztül. És ennek a testnek feltámadásra van szüksége. Ez a felemelkedés, a világlemniszkáta *második hurokjába* való felemelkedés másik aspektusa, amely a gondolkodó szubjektumot még ismeretelméleti vetületében a lét törvényeinek szférájába vezeti.

Végül Krisztus felemelkedett a saját szférájába, a középsőbe is. Legyőzve a halált, a gonoszt jóval győzte le. Most az ember morális átalakítása válik a teste feltámadása kezdetének fő feltételévé, de ez az átalakítás ugyanakkor a tudati forma metamorfózisával kezdődik, vagyis a Krisztus útján járó embernek a Szellem- és az Atya-Hiposztázisra való támaszkodásával.

Ennek a három támasztéknak az egységében Krisztus felemeli az embert az Életszellemben – az „örök életben” való feltámadásra, amely lényegében a világ legmagasabb moralitásának az örök élete. Rudolf Steinernek valóban felbecsülhetetlen értékű közlései szerint a názáreti Jézus testének feltámadása éppen Krisztus Nap-Életszellemében történt. Ezt ez Életszellemet a Napról hozta magával Krisztus, a Nap szférájában hagyva Szellememberét (GA148, S. 204-205; GA112, S. 270–271; GA130, S. 222–223). Az Atyai Világalap éppen ebben az Életszellemben küldte a Fiút a „világba”, rábízva „mindent”. Ebből pedig az következik, hogy az utolsó, a legmagasabb feladatot, melyet a mi ciklusunkban meg kell oldani, a Föld-eonban úgymond csak előzetesen lehet megoldani. És ez a feladat az ember számára az, hogy saját fizikai testét individuális módon *önmaga* alakítsa Szellememberré.

A Szellememberben az emberek egy hatalmas egységbe olvadnak, de megőrzik benne a saját megismételhetetlen, az evolúciós ciklus során kiküzdött vonásaikat. Ezt a feladatot majd teljes egészében emberi lények egy bizonyos mennyisége tudja megoldani, csak a hetedik eon végére – az eljövendő Vulkán idejére. És Krisztus ennek a feladatnak a megoldását magára az emberre hagyja, hogy ne fossza meg őt ennek értelmétől. Az embereknek egységes életük van, és annak legmagasabb szintje a „nem én, hanem Krisztus énbennem”, vagyis az Én-Életszellem énbennem princípium megvalósításával tehető individuálissá. De ez az általános az embert a legmagasabb *individuálishoz* az Atyai Világalap össztudatának feltámadásán, mint az ember fizikai testének feltámadásán keresztül vezeti fel, amely akkor individuális Én-Szellememberré válik. Akkor az ember teljes mértékben kifejleszti az Atyai Világalap Hiposztázisainak háromtagúságában a *negyedik princípiumot*, és a 10. Hierarchia teremtő lényévé válik.

Rudolf Steiner egyenesen azt mondja, hogy a „pokolba” való leszállással „a feltámadás *másik pólusa* adott” (GA223, 1923. 04. 01.), és hogy Krisztus szellemi lénye kezdeti kettős megjelenésének (mint Isten és mint ember) a határa „a pokol kapujánál” volt (uo.) Ez a határ természetesen a halál jelensége volt, ráadásul *szubsztanciális* (a határ), melyet az ember *lelke* is elszenvedhet, ha a Föld magjának és 8. rétegének „ellenmoralitásához” fordul.

Krisztus, miután a halál jelenségét az új élet csírájába fordította, felemelkedett a közép isteneinek szférájába, ami számukra szabad átjárást jelent a világlemniszkáta alsó hurokjából a felsőbe és fordítva. Így kezdődött el a mi evolúciós ciklusunk kezdetének egyesülése a végével, a végének pedig a kezdetével, ami a Világegyetemet a hatalmas végső összegységéhez vezeti, melyben az ember szabadságban és szeretetben újra egyesül az Atyai Világalappal.

Ennek a hatalmas feladatnak az ismeretelméleti lemniszkátára való vetülete az 5., 6. és 7. elemeinek hármasságában adott. Benne a 6. elem játszik mozgató, vezető szerepet. *A személyiség, ahogy kiépíti kapcsolatait mind a létrejöttek mind a majd létrejövők egyetemességeivel, úgy a megismerés egyetemességeivel, mint a társadalmi egyetemességekkel, felkészíti magát arra, hogy végül egybeolvadjon a hatalmas összegységgel, és ne veszítse el magát benne.*

*

Most pedig tegyük fel magunknak ezt a kérdést: a világstruktúra mely pontján ment végbe a Golgotai Misztérium, ha a lényegét a megjelenésétől külön vizsgáljuk? A maja felszínén jelent meg, az érzéki módon észlelhető anyagi földi szinten. De a lényege eközben rejtve maradt az emberek számára. Hogy ehhez a lényeghez közeledjünk, éppen ahhoz kell fordulni, hogy az evolucionálódó világ struktúrájának kereszt formája van. Ezen a kereszten, általa szerveződve, a fejlődés lemniszkátaszerű formát ölt. Ahhoz, hogy a lemniszkáta két része egymással kölcsönhatásba kerülhessen, ahogyan mutattuk, részlegesen fedésbe kell, hogy kerüljenek. Az átfedésük területe minden eon, amitől a fejlődés egész képe minden egyes eonnal erősen megváltozik. A héttagú ciklusban a földi eon a kulcseon. Benne a lemniszkáta metszéspontja pontosan egybeesik a kereszt metszéspontjával. Ezért itt van az összes evolúciós átalakulás fő központja. És ezért az akaratszellemeknek az ősi Szaturnusz idején a teremtés oltárára helyezett szubsztanciájának éppen itt, a „másikban” kell az Isten ereje által a Szellememberrel egy szintre helyeződni, az ember tulajdonává válva. Ebből kiindulva jogos, ha azt mondjuk, hogy a Golgotai Misztérium a saját lényegében a világstrukturáló kereszt kereszteződésében ment végbe. Krisztus ott az ember fizikai testét a saját Életszellemének magasságába emelte, az Atyai Világalap tudatát pedig az Atyaisten fizikai szubsztanciájának formájában levezette a saját Életszellemének fokára. Így egy univerzális, az egész ciklus számára középső konstelláció jött létre, mint a ciklus kezdetének és végének legmagasabb, az istenek által előidézett szintézise. És ez egy *új képződménnyé* vált a ciklusban, hiszen Krisztusnak senki sem tudta *megparancsolni*, hogy hajtsa végre a Golgotai Misztériumot. Ebben a felvezetésben-levezetésben nyilvánult meg Isten teremtés iránti szeretete és az Ő szabadsága. A Golgotai Misztériumnak mondhatjuk, hogy ez a fő lényege tárul fel a Föld középpontjában, magjában. És könnyű ezt megérteni, ha meggondoljuk, hogy a Golgotai Misztériumon *kívül semmi* sem maradt a világban.

És ebben az esetben természetesen azt is könnyű megérteni, hogy „mindaz, amivel akkor találkozunk, amikor a Föld mélységeihez fordulunk, a harmadik [az embertől felemelkedve, vagyis az 1. G,B,] Hierarchia megnyilvánulását vizsgáljuk” (GA121, 1910. 06. 11.). Ezek pedig a Szeráfok, Kerubok és Trónok, az evolúció középső erői – az igazi istenek.

Ilyen módon a földi középpont két aspektusú. Benne a legmagasabb hierarchikus – a világlemniszkáta alsó hurokjából van. A felső hurokjából ment végbe a Föld magvában az akadályok szellemeinek, a gonosz szellemeinek felhalmozódása, egyfajta „antivilág” jött létre, az „ellenmoralitás” világa. A Golgotai Misztérium nem semmisítette meg ezt a gonoszt, hanem csak „száműzte”, mivel az

emberi evolúció elkerülhetetlen következményeként jött létre, belépett az emberiség, minden egyes ember karmájába, és csak őáltaluk lehetséges a jóba való átalakításuk. A Golgotai Misztérium reális erőt ad ehhez az embernek, amely elegendő a gonosz feletti végső győzelemhez, ahhoz, hogy a legmagasabb jót teremtse meg belőle. Egy ilyen feladat megoldásához nem elegendő csupán az emberek jó szándéka, itt még szükséges a gonosz *szubsztanciális* legyőzése az ember természetében, a *halál* legyőzése. Csak a test feltámadása adja a gonosz feletti végső győzelmet. Ezért a három aspektusának egyikében, a Föld középpontjában a Golgotai Misztérium a szubsztancia megváltoztatásává vált, ami csak az emberek érzékfeletti látása számára mutatkozott meg, amit kezdetben még az apostolok sem tudtak megérteni, és amiről most Rudolf Steiner Szellemtudománya ad nekünk hírt.

Nos, Föld „felszínén" a Golgota kettős módon jelent meg: a luciferi felszínen és az éteri-fizikain, ahol az igazi istenekkel szemben Ahrimán áll a saját szándékaival (l. 27. ábra)

Amikor „három Golgotai Misztériumról" beszélünk, ezalatt természetesen (ezt még egyszer aláhúzzuk) nem valamilyen térbeli-időbeli különbséget értünk, hanem csak a hármas irányultságát. Ezzel összhangban Krisztus felemelkedését (mennybemenetelét) is *hármasnak* kell elgondolni. Krisztus a Föld középpontjában felemelkedett az Atyaistenhez és rajta keresztül az Atyai Világalaphoz. Mind a kettőre gondolt, amikor ezt mondta: „az Atyához megyek". A Föld felszínein Krisztus felemelkedett a Szent Szellemhez és a modern világhoz, a ciklus végéig tartó evolúció emberéhez, amely evolúcióban Krisztus az emberi Én Istenének jeleníti meg magát; és felemelkedett még Saját Életszellemében, feltámasztotta a názáreti Jézus fizikai testét az Életszellemben, minden embernek utat mutatva Ő magához.

***

A felsorolt vizsgálatok lehetővé teszik számunkra, hogy konkrétabban megértsük a Jordán-keresztelő Misztériumát. Fentebb már megjegyeztük, hogy Krisztus a názáreti Jézus testébe ugyanazon az úton érkezett, ahogy a Földön az összes ember megtestesül. Jézus Énje eközben ugyanazon az úton távozott, ahogy az összes ember exkarnálódik. Vagyis ez a Misztérium a lemniszkáta *felső hurokján* belül ment végbe.

Krisztus pedig, emberré válva, a földi észlelés szerveivel látta meg a világ külső határát, amit korábban maguk az istenek sem ismertek. A világ luciferi Hierarchiák hatásával előidézett határának *erre az oldalára* került, ezzel lényegi jelleget adott neki. Akkor követjük ebben Krisztust, ha a Golgotai Misztériumra a tisztán külső, teljesen exoterikus tekintettől átmegyünk, hogy úgy vizsgáljuk, mint a Föld éteri-fizikai felületén zajló történést, vagyis az egyszerű teológiai vizsgálatától az ezoterikus vizsgálatához fordulunk. És csak ebben az esetben nyílnak meg számunkra az előfokok annak megértéséhez, hogy Krisztus az érzéki valóságnak erre az oldalára állva visszafoglalta ezt Ahrimántól, a haláltól. Ez az érzéki valóság azóta megszűnik pusztán tükrözni az emberben a létező valóságát, és mint létező nyilatkozik meg, mint elemi szellemek seregeinek létezése.

Ahrimánnak mindezzel fel lett téve a kérdés: lenni vagy nem lenni. És ez a kérdés Ahrimán földi inkarnációjának idején éri el legnagyobb élességét, amikor ő is a természet szőnyegének *ezen az oldalán* áll, először kap lehetőséget, hogy a világot emberi érzékszervekkel észlelje. De Ahrimán másként jut ehhez a lehetőséghez, mint Krisztus, mivel az ő lakhelye, uralmának fellegvára ott van, ahol Lucifernek ellenhatva, Lucifer gyengeségének pillanatában a szellemet az anyagig sűrítette a kinyilatkoztatás

kimerülő kiterjedésében – a Föld belsejében, a „fizikai alattijában”, abban a rétegben, melyet az okkultizmusban „tűzföldnek” neveznek (ez a 6. réteg).

Ennek a rétegnek a szubsztanciája „tiszta akaratból, az élet eleméből, vég nélküli szenvedélyekkel áthatott mozgásból” áll. Ez egyszerűen egy „akarat-tárház” (GA94, 1906. 06. 12.). Ez a réteg „asztrális állapotú”. Az állati életnek, valamint a Földön végső soron minden anyaginak is az ősforrása (hiszen az anyagi, a halott az élőből származik, az élő pedig a lelkiből, az asztrálisból). (l. GA96, 1906. 04. 16.). Ebből a rétegből állandóan erők haladnak a felette elhelyezkedő réteghez, a „termékeny földhöz” [к «плодородной земле»], attól pedig az ásványi földhöz mennek fel csatornák, és üres üregeibe tüzes anyagtömegek préselődnek, földrengést, vulkánkitörést okozva (l. GA97, 1906. 04. 21.) A 6. rétegbe lett száműzve az ős-tűz, a Föld belső, Ahrimán szolgálatába állított erői (l. GA107, 1909. 01. 01.).

Ebből a 6. rétegből érkezik Ahrimán, és egyesül az ember fizikai testével. Lemaradt arkangyal rangjában testesül meg a Földön. De nála magasabban (vagy „alacsonyabban”) állnak még erőteljesebb ahrimáni lények – lemaradt személyiségszellemek, akiket az okkult hagyományban azúráknak (vagyis nem-isteneknek) neveznek, a Bibliában, az Apokalipszisben pedig a Sátán, az Antikrisztus, Szórát képviseli őket, akik nem váltak elohákká (az elohák teremtik a bolygókat!). Az Antikrisztus a saját lényével abban gyökerezik, hogy a (mostani) Napban egyfajta „ellennapot”, „nap-démonizmust” képez. De az Azúra-Antikrisztus uralkodik a 8. szférában is, a Föld 8. rétegében is és a magjában is. Őt Ahrimán-”arkangyal” földi inkarnációja patrónusának nevezhetjük.

Az azúra valójában egybe húzza, megszilárdítja az anyagot. És ha ez a tevékenysége gyengül, akkor az anyag – az érzéki észlelés szempontjából – „fantasztikus” tulajdonságokat kezd kinyilvánítani. És akkor a 8. réteg ahrimáni lényei számára lehetőség nyílik, hogy a materializáció fenoménjának „külső” oldalára lépjenek át. Az érzéki világban ezt a Föld-belső energiáinak: mágnesesség, elektromosság növekvő hatása kíséri.

Úgyszólván ezek az előfeltételei annak, hogy Ahriman megjelenjen a Föld érzékszerveink számára elérhető felszínén. És ő abban a reményben érkezik, hogy sikerül örökre elvágnia a Földet a Golgotai Misztérium hatásától, hogy kitulajdonítsa az emberi érzéki észlelések világát, csak az anyagi világegyetemet megjelenítve neki, a gondolkodás számára pedig csak a reflexiót hagyva.

Ahrimán szubsztanciálisan ezt csak akkor érheti el, ha kivonja a négy étert (erről részletesebben később) a világéteritással, a khthonikus istenek világával való kapcsolatából, önmagával, a Föld fizikai-alattijával – ezek pedig az elektromosság és a mágnesesség erői – áthatva a négy alkímiai elemet: az anyag négy halmazállapotában megjelenő földet, a vizet, a levegőt és a tüzet, eközben véglegesen leigázva az elemi lényeket, később pedig magát az embert is.

Ezek az Azúra-Antikrisztus által inspirált Ahrimán céljai és feladatai a Krisztussal való harcban. Ezek Ahrimán általi megoldása végtelenül veszélyes helyzetbe állítja az egész földi kultúrát és civilizációt. És a minimum, ami eközben az embertől elvárható: ennek a veszélynek és lényegének megértése. Itt véleményünk szerint azzal kell kezdeni, hogy kibogozzuk, miben különbözik Ahrimán inkarnációs folyamata Krisztus emberré válásától.

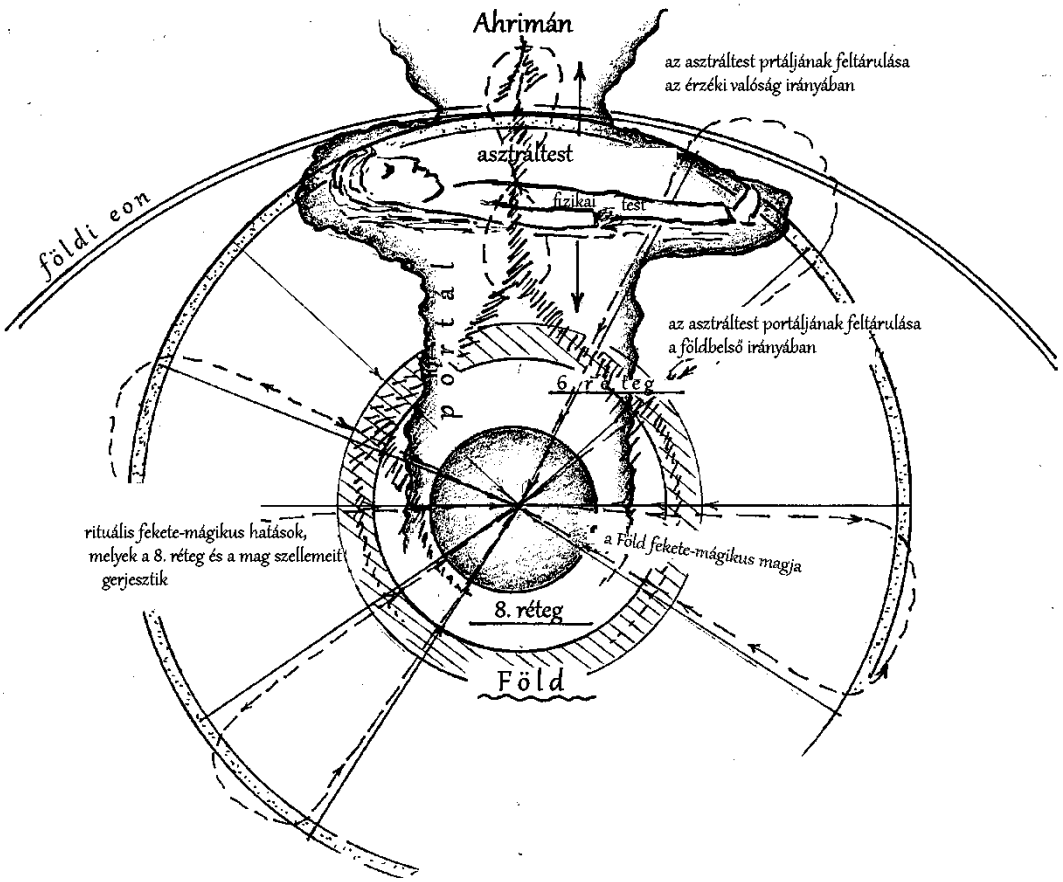
Amikor Keresztelő János a Jordánnál a názáreti Jézust vízbe merítette, akkor Jézus asztrál- és éterteste részlegesen kihúzódott, ami lehetővé tette a Krisztus énjének, hogy belépjen Jézus testébe, Jézus Énje pedig, amely kissé korábban, a Jordánhoz vezető út előtt kilépett a testből, visszatért a luciferi

istenek világába, melyben ugyanakkor az evolúció ciklusa kezdetétől fogva állandóan jelen van Krisztus is, ahol Lucifer hosszú időn keresztül „Krisztus fivére” volt.

Ahrimán a Föld belsejéből jött, amelyre az ember asztráltestе a halál pillanatában általában nem nyílik meg. A Föld-belső sötét mágiájával az emberek általában a fekete mágia szertartásainak segítségével lépnek kapcsolatba saját asztráltestükkel, ezek közül különösen erős az ún. „fekete mise”. Ahrimán inkarnációját ilyen módon nem idézhette elő a természet és fejlődés normál törvényeinek hatása. Egy olyan fizikai testet kellett létrehozni, amelynél az asztráltest képes lenne megnyílni a fekete-mágikus Föld-belső irányában, a mai népszerű ezotéria nyelvén kifejezve „portált” tudjon ott képezni, vagyis egyfajta „kapukat”, melyeken keresztül a szellemi világ lényei képesek lehetnek valós módon, nem pedig csak az ember képzeletében, átlépni az érzéki realitás oldalára. És feltételezhetően egy ilyen test lett létrehozva 1998-ban. Benne sok mindennek a techno-mágia alkotásának kellett lenni, robotszerűnek, digitálisnak, amely egyesíti a biológiai struktúrát a fizikai alatti elektromágnesességgel; de teljes egészében biorobot nem lehetett. Ennek a testnek rendelkezni kellett *emberi* asztrál- (és éter- és fizikai) testtel. Vagyis természetes úton kellett megszületnie, de ebbe a természetes testbe a Föld ahrimáni misztériumainak középpontjában valamilyen módon bele kellett „építeni” (implantálni?) valami technikai-sötét-mágikust. Aztán pedig, amikor ez a test elérte a 18. évet, még egyszer egy különleges szertartással hatni kellett rá, fekete mágusok, ahrimáni beavatottak által, és ez a szertartás képes volt asztráltestét egy „portállá” változtatni, amely megnyílt a Föld 8. rétege és magja irányába, és akkor Ahrimán lénye egyesülni tudott vele, ennek köszönhetően pedig az emberi (vagy „félig emberi”) lény fizikai testével is. Egy ábrával magyarázzuk az elmondottakat (28. ábra).

*

Most az maradt hátra, hogy megvizsgáljuk, milyen módon lett megnyitva az asztráltest „portálja” a speciálisan erre a célra megalkotott fizikai testnél. Ehhez a testhez, ahogy már mondtuk, különös erejű, vagy különös erővel betöltött fekete mágikus szertartásra volt szükség. A fekete-mágus testvériségek által évszázadok óta gyakorolt szertartást választották: a „fekete misét”. Ezt a keresztény misével szembeni ellenhatás céljával végzik, ezért teljesen az *ellenmoralitás* alapjára épül, a földi emberek szemszögéből pedig kirívóan amorális, antimorális. Azoknak az embereknek, akik ezt végrehajtják, természetesen nagyon erősen el kell tévedniük a saját evolúciójuk útján, de ez már más kérdés. Számunkra itt fontos, hogy megértsük, hogy annak a Földbelsőnek a világa szintén rendelkezik a saját létezése *törvényeivel*, és azok ellentétesek annak a világnak a létezési törvényeivel, melyet Krisztus az evolúcióban vezet. Ez a gonosz titkainak egyike. Azoknak a törvényeknek a győzelme az ember számára végső, lelki halált jelent, míg az amoralitás, amely az Én-tudat kezdeti formájának létesülési nehézségeiből ered, megterheli a karmát, de a jövőbeli inkarnációk menetében leküzdhető.

28. ábra

A papság, az egyházi körök állandóan a „fekete mise” végzésével vádolják az „árnyéktestvéreket”, és egészen szörnyű dolgokat mondanak róla: hogy ennek során fiatal szüzek csoportos megerőszakolását hajtják végre, sőt egészen az emberáldozatokig is elmennek, stb. Mindebbe nem fogunk belemenni, hanem megpróbáljuk itt a legfontosabbat megérteni. A „fekete mise” célja, hogy *maximálisan felgerjessze a Föld 8. rétegének és magjának lényeit* abból a célból, hogy ösztönözze őket arra, hogy a Föld felszínéhez közeledjenek, hogy ott ennek a „misének” a végrehajtói egyfajta összhangba, rezonanciába kerüljenek velük, és erőket és inspirációkat kapjanak tőlük földi ügyeikhez. Számukra ez az emberek feletti hatalomért vívott harc eszköze, de valójában ez *nem az ő hatalmuk*, hanem a fizikai alatti világ szörnyű azurikus lényeinek a hatalma.

Mivel az Ahrimán inkarnációjának kutatására használt módszerünk a tünetek tanulmányozására épül, ezért nem hagyhattunk figyelmen kívül egy rendkívül feltűnő eseményt, egy – mondjuk így – színpadi eseményt, amelyet még a széles körű sajtóban, az interneten is „fekete misének” neveztek. És ami érdekes, hogy ugyanakkor elhangzott, hogy „portált” nyitottak az Antikrisztus számára. Úgyhogy ez az ötlet nem a miénk. Mi csak pontosítást teszünk hozzá: Ahrimán inkarnációja hierarchikus rangjánál fogva nem az Azúra-Antikrisztus eljövetele. Az Antikrisztus csak a legfőbb támogatója ennek az inkarnációnak, és az inkarnáció gyümölcseinek sikert kell hozniuk a Krisztussal való harcában.

Ezt az előadást valaki még Misztériumnak is nevezte, és a Szent Gotthárd-alagút megnyitásakor került rá sor. Véleményünk szerint nagyon örömteli tény, hogy ezt az eseményt (a továbbiakban „performansznak” nevezzük) a különböző világnézetű és vallású irányzathoz tartozó, a szellem kérdéseihez való érdeklődést és viszonyt nem elvesztő emberek egységesen értékelték. Ez arról beszél, hogy még nem az egész emberiség süppedt bele egy felébreszthetetlen alvásba. És az ő véleményükhöz

csatlakozunk. Ezt nem lehet nem megtenni, ha videófilmek sorát nézzük, melyek részletesen bemutatták azt a performanszot. Úgy mutatták be, hogy a Föld lakosságának széles rétegei *megértsék* jellegét és értelmét. Ahrimán, kijőve a Föld érzéki síkjára, nem akar titokban maradni. De hogy az emberek hogyan fogadják, arról a megfelelő propagandának kell gondoskodnia, és természetesen ő magának, hírt adva magáról az emberiség társadalmi életében. De csak olyan emberek közegében tud megjelenni, akik évszázadokon át készítették elő az útját a „fekete mise" szertartásában. Ezek az emberek ma a világhatalom intézményét (establishment) és széleskörű szolgálatát alkotják. Egészen biztosak lehetünk abban, hogy ők mindent úgy tesznek ebben a kivételes esetben, ahogyan kell, de feltétlen szükségszerű volt mindenkinek megmutatni, hogy hosszas munkájukat siker koronázta Ezért a performanszot a társadalmi élet széles síkjára hozták elő. Természetesen a „mise" teátrális, stilizált, rejtett, a nyílt megjelenéseiben elfátyolozott volt, de egyidejűleg felerősödött az okkult hatásuk, a tudatalattira gyakorolt hatásuk.

Mindezt egyáltalán nem egyszerű részletesen leírni. Látni kell a performanszot, törekedni beleélni magunkat, habár ez a foglalkozás egyáltalán nem a kényelmesek közül való, és nem veszélytelen a lélek egyensúlya számára. Ember-zombik vonulnak benne, munkások zuhannak le a sziklákról a szakadékba (mi ez – emberáldozatok ábrázolása?), szőrmébe burkolt szellemek tombolnak, egy bizonyos lény a levegőben bukfencezik vagy a fájdalomtól vagy a félelemtől szélesre nyílt szájjal. Mi ez – „nyugtalan lélek"? A „performansz" főszereplője Baphomet! Ezt ott egyenesen meg is mondják.

Egyfajta próbabábut mutatnak, mintha az Istenanya alakját ábrázolná. Ez felszakad a közepén, és vörös folyadék ömlik belőle patakokban. Egy nagy tálcán bárányt visznek be. Áldozatként? Egy mozgó vasúti platformon balettművészek (Chile-ből hívták meg őket) stilizált formában ábrázolják a „promiszkuitás bűnét" (mint a mozgás, a haladás princípiumát?) stb. Mutatnak órát értelmetlenül keringő mutatókkal, amit lehet az idők, minden elmúlt végének és valami teljesen új beköszöntének értelmezni.

A közönséget, melyet az a megtiszteltetés ért, hogy láthassa a performanszot, gondosan kiválasztották. Ott van a politikai elit is, az okkult páholyok elitje (mágusok, mesterek), a mindenütt jelenlévő Merkel, természetesen, úgy tűnik, a svájci kormány összes tagja (ha pedig nem az összes, az egy kiegészítő tünet), vendégek az USA-ból, stb. A videón látszik, hogy a vendégek, leszállva a vonatról, mennek az alagúthoz. Valakit rögtön díszes limuzinokba ültetnek. Ki lehet az, ha Merkel gyalog megy? Észre lehet venni, hogy az alagúthoz igyekvők közül sokan zavarban vannak az újságírók, filmesek jelenléte miatt. Nem szeretnének láthatóvá válni a felvevőkamerák előtt. Mindannyian tudják, hogy eddig a pillanatig a „fekete mise" titkainak feltárását a legszörnyűbb módon büntették[20]. Itt pedig minden látható az egész világ számára, az általuk lenézettek mindegyike számára! Azok még nem teljesen értették meg, hogy „betelt az idő"! Ő eljött! Mostantól minden másként lesz. „Egészen újat" fog teremteni, radikálisan különbözőt attól, mint amiről az első, a „hamis" Messiás beszélt. A fekete mise betöltötte rendeltetését. *Mostantól fogva és a jövőben a kultúra és civilizáció egész élete a „fekete mise" végrehajtása lesz.* Ezt pedig naponta észleljük!

A performansz helyszínét okkult módon nagyon helyesen választották ki: ez egy gigantikus kőtömeg, amely 2,5 km magasságot is eléri. Az alagút megépítésével nagyon siettek. Feltétlenül be kellett fejezni az előre kitűzött időpontra, és 11 milliárd euróba került. A misztérium-cselekedetben mindennek jelentősége van. Az emberek és Ahrimán századokon, évezredeken át egyfajta „alagutat" vájtak az emberi agy „kő-"tömegében,

[20] „A mesterré avatás esküje annyira szörnyű, hogy lehetetlen elismételni" (GA93, 1904. 12. 02.).

A performansz vendégei

Nos, az elsők, mint mindig, az elit: a francia elnök, Németország kancellár asszonya és mások

Ezek pedig kik? A világ mágusai? Á, dehogy! – **az összes vallás képviselői!**

„Nyugtalan lélek”?

egymás felé haladva. Fokozatosan közeledtek egymáshoz. A materialistán gondolkodó tudósokat, amikor felfedezéseiket tették, egyre inkább Ahrimán sugallatai inspirálták. A számítógép a tudomány és a technika csodája, utánozza az emberi agyat, az agy gondolkodási sőt pszichikai funkcióit is, s feltalálása már 10 és 20 évvel ezelőtt is arra a gondolatra vezethette az éles látó okkultistákat, hogy a „fal”, amely még elválasztja a két „alagutat”, a leginkább elvékonyodott, és Ahrimán hamarosan megjelenik az emberi érzékszervi észlelések valóságában.

A performansz helyének kiválasztásában egyenes okkult értelem is volt. Rudolf Steinernek vannak közlései arról, hogy a Szicíliából jövő fekete mágia-áramlatok ezen a területen, Tessinen keresztül irányulnak tovább Európába (emlékezni kell a „Kalot Bobot” kastélyra, a bibliai Iblisre stb.). Sőt Rudolf Steiner nem tanácsolta az orosz euritmistának, Tatyjana Kiszeljevának, hogy Tessinbe menjen pihenni.

Okkult helyességgel választották ki a performansz dátumát is: 2016. június 1. Június: Keresztelő János ünnepének ideje, amikor a természet elemi szellemei a legnagyobb mértékben hagyják el a földit, és szellemi magasságokba emelkednek a Föld aurájában. A Föld ettől különösen erősen *materializálódik*, ahrimanizálódik. Mivel a János-ünnep június végére esik, ezért Uriel Arkangyal – a nyári időszak vezetője az évkör negyedrészében, és a kozmikus intelligencia és a *történelmi lelkiismeret* képviselője, a hónap elején még nem teljes erejében jeleníti meg magát, és ezért ekkor különösen „kényelmes” kihívást intézni ellene az ellenmorál oldaláról.

Magától értetődően nem szabad azt gondolni, hogy Ahrimánnak a testtel való egyesülése ugyanabban az alagútban tudott megtörténni, valahol nem messze a performansz helyszínétől. Nem, az csakis az ahrimáni misztériumok főtemplomában történhetett meg, a fő hierofantjaik jelenlétében – ők különös erejű fekete mágusok. De ennek a misztériumnak a végrehajtásához is mindannak a széles körű „akkompanement”-jére (kíséretére) volt szükség, ami a Földön a fekete mágiához tartozik. Az alagútbeli performansznak ebben vezető szerepet kellett játszania. Mindebben mély okkult értelem volt.

Ahogyan a 27. ábrán megmutattuk, a Föld mint bolygó, állandóan egyfajta „forrásban”, egy lemniszkátaszerű erjedésben van. Hiszen a Föld egy élő fejlődő szervezet. Felszínének minden pontjáról elemi lények seregei *magukba veszik* az emberek lelki-szellemi tevékenységeinek összes

megnyilvánulását, és a Föld középpontjába viszik. Ott, a középpontban, a magban vagy az I. Hierarchia lényei vagy az azurikus lények ragadják meg, és metamorfizálódnak, kifordulnak és visszaáradnak a földi felszínre. Az első esetben morális impulzusokkal, a Hierarchiák erőivel gyarapodnak, és erősítik az emberekben a morális lelkesedést. A második esetben a fekete mágia erőit hozzák a felszínre az emberek számára. Így vagy a mag és a 8. réteg sötét szellemeinek a morális megvilágosodása, vagy az emberiség 8. szférába való lecsúszása megy végbe.

Erről tudtak az ősi Görögország khthonikus misztériumaiban, és ezért ezek a misztériumok számítottak a legnehezebbeknek és legveszélyesebbeknek. És ez így maradt a mai napig is. Aki az ő útjukon akar belépni az érzékfelettibe, attól a morális megtisztulás rendkívül magas fokát követelik meg.

Ahhoz, hogy a Földnek ebben a lemniszkátaszerű körforgásában elnyomják, visszaszorítsák az emberek morális erőinek hatását legalább Ahrimán megtestesülésének misztériuma – úgymond a „nagy misztérium" – idejére, a Föld teljes fekete mágiájának „kis misztériumaira" is szükség volt. Az pedig, ami az alagútban volt, nos az közvetítette az egymással való kapcsolatukat.

***

Ilyen módon Ahrimán, a véleményünk szerint 2016. június 1-én lépett a földi inkarnációjába, azután, hogy a számára kijelölt test elérte a 18. évet.

A mai napig valahogy külsőleg, társadalmi formában még nem jelenítette meg magát, de előbb vagy később ez meg fog történni, akkor pedig a megtestesüléséről való beszéd szilárdabb talajra tesz szert. Ugyanakkor már most vannak olyan tünetek, amelyek a társadalmi élet „fátyla" mögötti jelenlétéről beszélnek.

Az ilyen típusú tüntetek közül a legjelentősebbnek Donald Trump 2016. novemberi USA-elnökké való választását tartjuk. (Itt hasznos lenne, ha még egyszer ahhoz fordulnánk, amivel a trilógiánk második részét befejeztük. Ugyanakkor ezt nem tesszük meg – túl nagy és jelentős az általunk ott érintett események csomója, és nem minden gondolat publikálható azonnal róla.) A mai napig senki sem tudja megérteni, hogyan tudott ez megtörténni. Tisztán politikailag, mivel nemcsak az USA-ban, hanem az egész világon a kormányzatban a „baloldaliak" dominálnak, Trumpnak semmilyen esélye sem volt, ugyanakkor a politikában az ilyen szintű események nem maradhatnak megmagyarázatlanok, és ezért „a hajánál fogva ráncigálnak elő" különféle „orosz nyom" típusú kitalációkat: orosz hekkereket, akik állítólag eltorzították az amerikai választások eredményét.

Elnökké válva Trump annyira meggyőzően, bátran, és ami a legfontosabb: eredeti módon viselkedett, amilyet az USA egyik korábbi elnöke sem engedhetett meg magának. Élő módon számításba vette a világ modern politikai életének *különösségét*, nevezetesen az *irracionalizmusának* maszkját, és közönséges, nyárspolgári lényegének nyílt leleplezését állította ezzel szembe. Úgy viselkedett, hogy szó szerint lemásolta Mefisztó viselkedését „Auerbach pincéjében" a goethei Faustban. Nyíltan gúnyolni kezdte az USA „demokratikus" berendezkedését, semmire sem becsülve annak sem oszlopait, sem intézményeit – „végtelen" hatalmának szimbólumait: NATO, ENSZ, FED stb. Nem egyenesen, de teljesen érthetően ezt mondja nekik: mindaz, amit akartok, csak annyi, hogy bárki, akár az ördög, lyukat fúrjon nektek az asztalon, és onnan szökőkútként csordogáljon egyikőtöknek a tokaji, másikótoknak a rajnai. Ennek érdekében bármit készen vagytok megtenni, mégis a szabadság, demokrácia és

igazságosság oszlopait építitek magatokból. Ti mindannyian régi, haszontalan kacatok vagytok, számunkra pedig egy egészen új világ köszöntött be. (De ez sajnos nem a szociális hármas tagolódás világa – tesszük hozzá.)

De Trump szokatlan viselkedésének még egy sajátossága van. Ismeretes, hogy a káiniták és ábeliták mentalitásukban különböznek egymástól a humorhoz való viszonyukban. Az ábeliták a humort gyakran rosszul értik, nem kedvelik és gúnynak nevezik. A „megnyúlt arcok" dominálnak náluk. Abszolút mindent eltúlzott komolysággal vizsgálnak. A káiniták ezzel szemben szeretik a humort, a tréfákat, a nevetést, a színjátékot, a karnevált, a misztifikálást. Az egész életet szeretnék, ahogy kedvelik mondani: burleszkbe fordítani. Ez a kívánságuk különös erővel adott fejeződött ki a XX. század elején az orosz futuristák, dadaisták, stb. körében.

És a káiniták most, hogy politikai és egyéb hatalomhoz jutottak a világban, az összes cselekedetüket burleszk formájában alakítják. Dadaista színházat csinálnak a legnagyobb világjelentőségű eseményekből, amitől a politikai gondolkodásuk is irracionális jelleget ölt. Íme egy pár példa. Az európai igazságszolgáltatás, anélkül hogy megvárná a megfelelő törvény elfogadását, kvázi de facto, elutasítja a nők megerőszakolását végrehajtó bűnözők bebörtönzését. A gyakorlatban pedig ez történik: van pénzed? - erőszakolj! Erőszakolj és fizess, erőszakolj és fizess! Ha valaki elítélné az ilyen bírákat, akkor azok az őszinteség pillanatában bizonyára ezt mondanák: Nézd meg, milyen pénzeket kapnak (a nők) nekünk köszönhetően a hírhedt morális elégtétel helyett! Egyetlen bordélyházban sem adnak nekik egy szeánszért ennyit!

– Ami igaz, az igaz! – helyesel nekik a kispolgár-kapzsi. – Néha ezek hatalmas pénzhegyek! Ha nőci lennék, ha, ha, ha, ha, én magam keresném az alkalmat alávetődni.

Az okos Zoilosz hozzáteszi:

– És az igazságszolgáltatás is sok pénzhez jut ezekből, az állam szintén, erősen megadóztatva ezeket a bírságokat. De mi történik ebben az esetben – teszi hozzá – nem stricinek bizonyul-e ebben az esetben az állam, kimeríthetetlen „klientúra"- tartalékkal? Ha, ha, ha!

Ilyen burleszket kapunk, hiszen a jogi tudat szempontjából a bírók, az európai igazságszolgáltatás ilyen viselkedése egyszerűen érthetetlen, csoportos eszementség képét ölti, teljesen irracionális.

– Fúj, micsoda közönséges vélemények! – háborognak az „új realitás" létrehozói. – Ez szellemes, nem hagyományos, új! Forradalmi! Felfrissíti és megújítja az életet! Szikrázó és ragyogó!

Tessék, te maszk, te ki vagy?

– Én? Ügyész.

– Pfuj, te bolond! Kit érdekel ez? Mit jelent a maszkod?

– Ah! Kékszakáll!

– Na így már más! És ti, kedves pár, kik vagytok ti?

– Mi vagyunk Klingsor és Iblis – válaszol egy finom női hang.

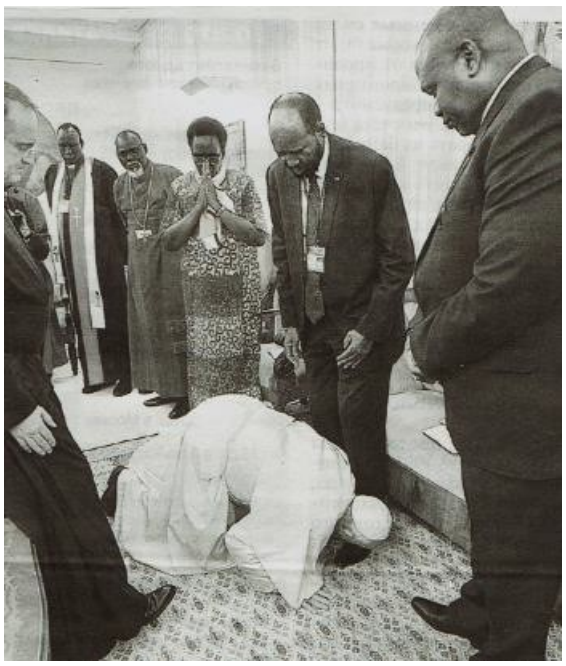
– Óriási! Téged pedig, te maszk, megismerünk, te vagy Hitler! Ha, ha, ha! Fogjátok meg! Fogjátok! Ha, ha, ha, ha!

Tehát táncolni fogunk, énekelni és örvendezni!

És még két burleszk (l. fénykép) – egy „bal” és egy „jobb”. Úgy szikráznak a humortól, mint a pezsgő! Az olvasó sehogy sem tudja kitalálni, mit fejeznek ki, mit jelentenek ezek a maszkok. Segítsünk neki! Az első felvételen: Németország Védelmi Miniszterei (új és volt), vagyis a teljes német haderő: a páncélosok, a gyalogság, a repülés, a haditengerészet, a tüzérség főparancsnokai; a legfőbb tekintély és a feltétlen engedelmesség instanciája minden német tábornok számára. A múltban Nagy Frigyes és Barbarossa Frigyes tartozott az ilyen rangú személyiségek közé.

Lent: a Római Pápa Dél-Szudán uralkodóinak frissen fényesített cipőit csókolja, arra kérve őket, hogy ne kezdjenek polgárháborút. Jelenti-e ez azt, hogy ilyen módon tagadja az ENSZ és a NATO létezését? Ebben az esetben Trump fegyvertársai közé kell őt számítani, de akkor miért mondja, hogy a Mexikó határán felállított kerítés szégyent hoz az emberiség lelkiismeretére? 2015-ben pedig az afrikai migránsok behatolását „inváziónak” nevezte. Hiszen ismeretes, hogy a „félhomály atyái” nem követnek el hibát! – Egyik rejtély a másik után! Ennek így is kell lennie bármely jó karneválban!

Közben egy másik történet is érkezett (2019. július 12). Migráns tinédzserek egy csoportja a bokorba lökött és megerőszakolt egy 18 éves lányt (ráadásul brutálisan, jegyezték meg az újságok). Amikor pedig az ügy a bíróságra került, a bíró ezt mondta: De hát el lehet-e őket ítélni? Hiszen ezek gyermekek! (És elsírta magát.)

Milyen nagyszerű műsorszám! – lelkesednek az „új valóság" létrehozói. Szipognunk kell. És valaki még erkölcstelenséggel mer vádolni bennünket! Gazemberek!

Vagy íme még egy példa. Az evangélikus egyházak kétévente megrendezésre kerülő konferenciáján (Tagung) 2019. júniusában Merkel asszony ezt a kijelentést tette: a jobboldali veszéllyel szembeni harcban bármely eszköz megfelel. Minden tabut meg kell szüntetni! A tanítómesteri, patrónusai lelkesedtek: Igen, Ön, Kancellár-asszony, született színésznő! Micsoda burleszk! Bravó! Bravó! És intelligensen tapsolnak. Nos, mely asszonynak nem tetszik, ha ilyet hall?

Mindezt megfigyelve, az ábeliták, vagy jobb itt ezt mondani: a nem baloldaliak – elveszítik a beszéd ajándékát, politikai bódulat keríti őket hatalmába. És így válik a burleszk a baloldaliaknál harci eszközzé a jobboldaliak ellen, pontosabban minden nem baloldali ellen, hiszen a baloldaliak számára mindaz jobboldali, aki nem baloldali.

Végül azonban a „nem baloldaliak" megtalálták, mit tegyenek. Hatalomra juttatták a saját burleszk-mesterüket. És ez: Donald Trump. Ilyen burleszkjei vannak: Minden tömegmédia fake-hírekkel lát el bennünket! – hirdeti. Hát ez nem nevetséges? Vagy még ilyen: A NATO elöregedett, fel kell oszlatni. Ha, ha, ha! - így tapsolunk. A UNESCO már senkinek sem kell, az USA kilép belőle! Az ENSZ-szel is ugyanez – az USA kilép némelyik bizottságából! Ekkor a nevetésbe már egyszerűen bele lehet halni. De a káiniták valamiért egyáltalán nem nevetnek, az ilyen burleszkektől falra másznak, és a dühtől egyre zöldebbé válnak.

Így civilizációnk egész élete szakadatlan „karnevállá" vált. Az pedig már régóta ismert, hogy a tisztátalan erő rajong a karneválokért. (Szemléletes példaként szolgálhat itt Bulgakov: „Mester és Margarita" c. műve.) *Ahrimán a karneválok segítségével* ügyesen és hatásosan *eltörölte az emberiség*

kultúrájának évezredes vívmányait: a moralitást, a jogtudatot, a lelkiismeretet, az emberek által az öntudattal, értelemmel kivívott civilizációt annak minden értelmében.

Trilógiánk második részében azt írtuk, hogy a politikai gondolkodás a világban irracionálissá vált. De ennél többet kell mondani: **szürreálissá** vált. Mindaz, amit a politikusoknak az Én kontrollja alól kikerült fejei naponta létrehoznak – mindaz Salvador Dali „égő zsiráfja". A kubizmus, a szürrealizmus, a szuprematizmus, a konstruktivizmus stb. egészen eddig – ahogyan mi tartjuk – a kiemelkedő gondolatig: „a vécékagyló a boltban: vécékagyló, a múzeumban kiállítva pedig: művészeti alkotás" – mindezek a közvetlen vagy sarlatán módon imitált skizofrénia formái. Itt nincs mit bizonyítani, ezt még maga Picasso is elismerte. Ezek a „művészeti" irányzatok előkészítették az emberiség intellektualizált részének a tudatát a politikai szürrealizmusba való esésbe. És ez ma egy olyan tudatforma, melyet – az elektromosság vagy mágnesesség gerjesztéséhez hasonlóan – Ahrimán gerjeszt, kilépve a földi felszínre. 3G, 4G, 5G: ezek mind Ahrimán kozmikus tudatának formái az emberré válásának feltételei között. Ezek addig tudnak nőni, amíg meg nem semmisítik az utolsó földi atomot. És tulajdonképpen ebben áll az elektromágnesesség pozitív szerepe az evolúcióban. Kiirtja a Földön az ásványi birodalmat, és ezzel felszabadítja a Földet a szellemi állapotba való átmenetelére, de az evolúciónak ez az állapota még nagyon messze van, erre sem a Föld, sem az emberek nem állnak készen, ezért az emberek már a 4G-nél kezdenek tömegesen meghalni, elveszítik az értelmüket (az eszük egyelőre megmarad, sőt élesedik). A szürrealista gondolkodás pedig az egyik legsúlyosabb tanúságtétele annak, hogy Ahrimán most a Földön van. Ilyen gondolkodás az emberiség történelmében sohasem volt, senki sem tudott magának valami hasonlót elképzelni a XXI. század elején. Az ilyen gondolkodást elültető emberekre mondhatjuk, hogy „társadalmi salak", amely az élet minden megjelenésével ellenséges. És ez lehetetlen volt Ahrimán személyes földi jelenléte nélkül, ővele együtt tudtak a Föld felszínére felemelkedni a Föld belső rétegeinek alvilági lényseregei, és végrehajtani az emberek Én-tudatának tömeges kicserélését. Mindezek az állítólagos liberálisok, neokonok és mások az összes gigantikus szolgálatukkal együtt egy élenjáró különítményt, egy eszközt alkotnak Ahrimán szándékainak az emberiség életébe való bevezetésébe. Ők egyfajta új rómaiak, a Római Birodalom hanyatlásának utolsó időszakából, akik teljesen nélkülözik a teremtő, alkotó ideákat, reménytelenül megrontotta őket a gazdagság, a kényelem, a fogyasztás, a hatalom és a büntetlenség. Állandóan az államok összeomlását intézik, hogy azok gazdagságát trófeaként maguknak gyűjtsék be. Az ő embertelenségük nem ismer határokat.

*

Trump burleszkjeiben van valami különleges. A baloldaliak burleszkjeivel ellentétben ezek logikusak, értelmesek; ez a teljes értékű emberi egészséges értelem megnyilvánulása, bennük nincs figyelmen kívül hagyva még a moralitás eleme sem. (Eközben nem akarjuk azt mondani, hogy Trumpnak minden döntése kifogástalan; azokkal kapcsolatban egyszerűen különböző véleményeknek kell keletkezniük, de egészen más dolog a hatalmi elit és a sajtó által feltüzelt, mindig démonok által megszállt tömegek véleménye, miszerint az USA törvényesen megválasztott elnöke mintha pszichésen beteg ember lenne).

Megmutatjuk egy példán (ilyenek pedig százával léteznek), hogyan csinálják ezt a gyakorlatban. Nancy Pelosi gondolta ki, hogy játsszanak el egy olyan burleszket, miszerint tartsanak egy majd' nemzeti méretű kampányt Trump elmebeteggé minősítésére. Előre össze lett állítva egy nyilatkozat (általa-e vagy még más által is – ezt nem tudjuk megmondani), melyben kénytelen volt nyugtalanságát kifejezni az

elnök lelki egészsége miatt, és „mivel a tisztségéből felmenteni nem lehet”, ezért a családjának kell itt beavatkozni (vagyis hogy vállaljanak kezességet érte), az összes amerikainak pedig „imádkozni kell az elnök lelkéért” – a közönséges megtévesztés régi, széles körben ismert eszköze. Hogy legyen ürügy ennek a nyilatkozatnak a sajtóban való megjelentetésére, úgy döntött, hogy fog néhány tanút, elmennek Trumphoz, mintha az infrastruktúra fejlesztésének kérdését vitatnák meg, és úgy beszélgetnek vele, hogy Trump adjon ilyen ürügyet. De Trump, megértve, hogy provokátorok érkeztek hozzá, közölte velük, hogy nem fogja velük megvitatni ezt a kérdést, mivel ők az üldözésével és zaklatásával foglalkoznak.

Így a burleszk megszakadt, de Pelosi már nem tudta nem előadni a kiemelkedő szövegét, és ezt már minden ürügy nélkül tette. Úgyhogy mégis volt min nevetni: az ostoba, képmutató Pelosin, akit – az USA kongresszusi képviselőházának szóvivőjét – a régi időkben egyből kirúgtak volna a hivatalából. Igen, Amerikában nincs senki, aki gondoskodna a szuperhatalom méltóságáról.

Na és hogyan reagált erre Trump? Tweetjében ezt írta: Miért teszi ő ezt? Nem értem, honnan jön ez a reakció, nyugodtan és udvariasan beszélgettem velük. – Ez egy teljesen normális emberi beszéd, ami a politikai szokásokban teljesen el lett felejtve. És Trump állandóan ilyen hangnemben beszél, nem törekedve sérteni, kigúnyolni, a dolgokat nevén nevezi, stb.

De itt felmerül a kérdés: miért van erre Ahrimánnak szüksége? Úgy tűnik, hogy itt az ahrimáni és luciferi érdekek ütközése jut kifejezésre, amikor behatolnak az emberek társadalmi és szellemi életébe. Eközben kétségtelenül a *kölcsönhatásuk* is megvan. Ez abban áll, hogy Ahrimán nem akarja, hogy egyszerűen szuggerált, féltudatos, akarat nélküli emberek kerüljenek a karmai közé. Azt kívánja, hogy ők „tudják, hogy mit csinálnak”. Ezért lehetőséget nyújt nekik, hogy válasszanak, a múltban megragadt józanság példáját jeleníti meg nekik. És mi történik erre? Az emberek hatalmas tömegei őrültnek nevezik őt, nem látva, hogy az őrültség már bennük rejtőzött el. És éppen erre van szüksége Ahrimánnak.[*)]

Ugyanakkor Trump példája is úgymond „rövid lélegzetű”. Tudjuk, hogy Lucifer szeret játszani a múlt iránti nosztalgiánkon. De ez nem a „haladás motorja”. Eleinte az ilyen visszatérés kellemes (valamikor lelkesedtünk a káiniták szabadságért vívott hősi harcáért), de idővel ezen az úton is történelmi színjátékok kezdődnek, melyek a múltban már súlyos emléket hagytak. Már most Ausztriában és Magyarországon, ahol jobboldaliak jutottak hatalomra, 12 órás munkanapot vezetnek be. Minek ez a modern feltételek között? A kapitalista társadalomban a munkanap növelése mindig a munkások elnyomását jelenti. Akkor mit tegyünk? Várjuk az új Marx születését?

Ugyanakkor kérdezzük meg magunktól: ki ez a Donald Trump, hogy mindezt megengedheti magának? Micsoda bizonyosságának kell lennie a hatalmában! Mi adja ezt neki? Ez mintha nem „ettől a világtól való” lenne, vagyis az általunk eddig ismert világtól. És *ismeri*-e látásból a forrását?

*) Ha valakit gyötör a kérdés, hogy mégis hogyan tudta mindezt az emberiség megengedni? – akkor azt a tanácsot adhatnánk neki, hogy olvassa el Rudolf Steiner két előadását: 1920. okt. 22. (GA200) és 1924. szeptember 17. (GA346). Ezekben megdöbbentő dolgokat közöl arról, hogy milyen az emberiség úgymond valódi összetétele, és mi vagy ki testesül még bele az emberi testekbe. Ezek szellemi lények (emberként élnek közöttünk), akik nem emberek. Az egyik fajtájuk: olyan monádok, akik nem egyszerűen újratestesült emberek, nem tartoznak a megtestesülések szabályos menetéhez. Ezek olyan lények, akiknek *még nem szabad emberi formába lépni, de közülük néhányan mégis idő előtt emberi testbe kúsznak azok születésénél, és elsősorban az anyagcseréjüket használva, ilyen módon tudnak az embereken keresztül hatni a fizikai világban*. Az emberre hasonlító monádok másik fajtáját azok a *lelkek* alkotják, akik erősen elmaradtak a távoli múltban, és nem tudták magukba fogadni az Ént. Külsőre ugyanolyanok, mint mi, van testük és lelkük, de **nincs emberi Énjük**.

Trumpnak felel meg a lánya is, Ivánka. Kinézete rejtélyt hordozó. Van benne valami az egyiptomi papnőből; mintha „ennek az új világnak” a fő papnőjévé kellene válnia, és istenségének ragyogása máris ott fekszik az arcán. Trump vejében, Jared Kushnerben is van valami szokatlan.

Az a benyomás alakul ki, hogy ezek az emberek személyesen ismerik az ahrimáni monádot, amely véleményük szerint az alábbi alapelv szerint működik:

Én vagyok „Az erő része, mely
örökké rosszra tör, s örökké jót mível.”
Goethe: Faust, I. rész, „Faust dolgozószobája”.

Valaki, ellenkezve velünk, azt mondja, hogy a Trump mögött álló erő: Baruch. Áh, nem! Pontosabban, igen is, meg nem is. Baruch már régóta létezik, és melyik elnök az, amely mögött nem állt? Ő *milliárdos*, és

---

E lények mindkét fajtája erősen ahrimanizált, de még luciferizált is. Közülük az első képviselői: tekintélyesek, *közülük sokan* „az angolszász titkos társaságokhoz tartoznak” (GA200, S.40), azokban hangadók, és szintén „túlnyomó részt” különböző szektákhoz. „Ilyen módon … *tökéletesen más szellemiség hat a modern emberekben*”. **És nem szabad elfelejteni, hogy a páholyokban, szektákban megadva az alaphangot, ők adják meg az alaphangot a világpolitikában is és a modern civilizáció életének minden szférájában is.** Uralkodásukban természetesen elsősorban az Éntől megfosztott emberi monádok kontingensére támaszkodnak, akik *lényegében képtelenek megérteni a szemük láttára zajló dolgok értelmét*, könnyen hajlanak bármilyen sugallatra, stb. Őket jellemezve Rudolf Steiner ezt mondja: „… korunkban megjelennek kiegészítő (számfeletti - überzählige) lények, akik nem rendelkeznek Énnel. Ezek a valóságban semmiképpen sem emberek. Ez a szörnyű igazság. Mindenütt találkozni lehet velük, és ők nem Én-megtestesülések. Benne vannak a fizikai öröklődésvonalban, kapnak étertestet és asztráltestet, de belülről egy meghatározott értelemben ahrimáni tudattal vannak ellátva. Emberek benyomását keltik, ha felületesen, nem pontosan figyelik meg őket, de ők nem emberek a szó teljes értelmében (GA346, S185-186). Nem mindig gonoszak, de az embereknek sokat kell majd szenvedniük tőlük, ahogy még az Apokalipszis beszél erről.

Az első fajtájú monádok közé tartozik „nagyon sok ember, legalábbis aránylag sok ember” (S.39). A másodikak száma, ha erről a Rudolf Steinernek a Keresztény Közösség papjai számára adott Apokalipszis-kommentárjait használjuk, jelenleg eléri az emberiség egyharmadát.

A monádok mindkét fajtája rendkívül ellenséges a szociális hármas tagozódással szemben. Korunkban a róluk való tudás sok ember tudatalattijában zsúfolódik és törekszik kívülre, de a materializmus dominanciája miatt úgy beszélnek róluk, mint „földönkívüliekről”, „idegenekről”, „reptiloidokról” (hüllőszerű) stb. Ez egy káros, nagyon veszélyes tévedés, melyet ahrimáni lények suttognak az embereknek. De a gyakorlati tapasztalat, melyet a figyelmes emberek gyűjtöttek, önmagukban megérdemlik, hogy komolyan viszonyuljunk hozzájuk. Íme az ilyen fajta példák egyike, mellyel az interneten lehet találkozni. Érdemes megfontolni és saját tapasztalattal összehasonlítani, ugyanakkor végletességbe esés nélkül, és törekedve szellemtudományosan megérteni.

„Hogyan határozzuk meg az emberi testben megtestesült reptiloidot?”

Míg a reptiloidok magasabb kasztja elég specifikus külsővel rendelkezik, és már külső jelek alapján is meg lehet őket ismerni, addig a közönséges reptiloidok gyakorlatilag nem különböznek az emberektől. Csodálkozhatnak, de ezek tisztességes, törvénytisztelő, segítőkész, egyszóval minden szempontból „helyénvaló” emberek, ugyanakkor nagyon földhöz ragadottak. A velük való társalgás leggyakrabban a hétköznapi problémák megvitatására szűkül, melyekben ők szakértők, és mindig tudnak hasznos GYAKORLATI tanácsokat adni. Nem ritka, hogy jó képesítést szereznek, nagyon olvasottak, sőt műveltek, de mivel meghatározott programokhoz kötődnek, így az élet minden területén irányítottak, és mindig meghatározott szabályokat és sztereotípiákat követnek, agresszív módon nem fogadják be azt, ami az általánosan elfogadott és általánosan elismert dolgokon túlmutat.

Képtelenek a nem standard döntéseket elfogadni, logikusan megmagyarázhatatlan tetteket végrehajtani, azt tenni, ami számukra nem kifizetődő, vagyis nem tudnak SZÍVVEL ÉLNI. Ezek leggyakrabban szívtelen és unalmas lények, melyeket a népnyelv unalmas fickónak (зануда) nevez. Nagyon kötődnek a rokonaikhoz, akikre saját tulajdonukként tekintenek, és törekszenek minden lépésüket kontrollálni.

Sok ateista van közöttük, mivel Isten számukra valami absztrakt, és a gyakorlatias eszük tudományos bizonyítékát követeli a létezésének. De a reptiloidok között sok vallási fanatikus is van. Ez közülük azokkal történik, akik szigorú vallási hagyományok között nevelkedtek, vagyis gyermekkoruktól kezdve ennek vagy annak a vallásnak az egregorjához kapcsolódtak. Ez az egregor számukra a tudatuk irányításának egy kiegészítő programja, ami még jobban személyteleníti őket. *A hitük általában rítusok és szertartások végzésére szűkül, mivel Isteni lélek híján nem képesek Istent szívvel érteni.*

A reptiloidoknál erősen fejlett az Egó. Nagyon szeretik magukat, gondoskodnak az egészségükről, és a környezetüktől, különösen a rokonaiktól fokozott figyelmet követelnek maguknak, ezért az életük társának olyanokat választanak, akik képesek őket szolgálni. Éppen ezért két reptiloid ritkán jön ki egymással. Életük társának intuitív módon olyan embert választanak, aki kész feláldozni magát értük és minden kívánságukat teljesíteni.

Ha a külső ismérvekről beszélünk, akkor a reptiloidokat elsősorban a szemükről lehet felismerni. *A szemükben nincs az az isteni fény, melyet az emberek szeme sugároz, és amelynek sokféle árnyalata van: gyengéd, lágy, szomorú, ravasz, komisz…* A reptiloidok szeme leggyakrabban fénytelen és élettelen, még akkor is, ha mosolyognak vagy nevetnek. A mozgásukból hiányzik az emberekre annyira jellemző könnyedség. Magatartásuk és gesztusaik szabványosak, akárcsak gondolataik és érzelmeik. A beléjük helyezett program mindenben érződik. A reptiloidról lehetetlen azt mondani, hogy érdekes, ragyogó, kiemelkedő ember".

megkérdezhetjük, ki lehetne nála feljebb? De Trump magatartásában van valami olyan, ami magasabban áll a pénzügyi, de még a pénzügyi-politikai hatalomnál is.

Trump konfrontációját a demokratákkal még az is okozza, hogy ő született ábelita, és természetesen, (mondjuk mi), a „félhomály atyáinak" kreatúrája (ami mellesleg *nem zavarta* az ábelita Bush-párost, sőt a a jelenlegi római pápát sem, hogy a káiniták érdekeinek szellemében nyilvánuljon meg. Itt megint emlékezhetnénk arra, amivel befejeztük a trilógia második részét). Ami pedig a pártfogóit illeti, ők a Földön az egész Kereszténység nem csupán képviselőinek, hanem „vezetőinek" tartják magukat. És ezt a feladatukat nagy léptékben hajtják végre, beleértve az okkultizmust is. El kell ismerni, hogy ők szokatlanul merész fickók az érzékfelettivel való kísérleteikben. Rudolf Steiner azt mondja, hogy még az asztrálvilágban is alapítottak egyfajta „kontroll posztokat", melynek köszönhetően felismerik a leszületni készülő jelentős lelkeket. Így láthatták meg Kaspar Hauser Földhöz való közeledését, megtudták a helyet, ahol teste öltött, és elvágták az Európa számára sorsdöntő küldetését.

Konsztantyin Merezskovszkij utópiájában a „mentor" („félhomály atyja") azt mondja, hogy ha a túlvilágon, vagyis az isteni világban az élet nem folytonos boldogság, akkor „nem-e az lesz ott is a feladatunk, hogy egyszerűsítsük az életet, csökkentsük a szellemi szintet …"! Ilyen elképzeléssel rendelkezve, a „félhomály atyáinak" törekedniük kell kontrolljuk és irányításuk alá venni Ahrimán inkarnációját is, hogy azt is „felügyeljék".

Figyelemre méltó, hogy a Moszkvai Pátriárka, amikor a hívek megtámadták a kérdéssel: nem jött-e még el az Antikrisztus, tweet-jében ezt az általános választ adta: „Még nem jött el, de követjük a helyzetet, és azonnal közölni fogjuk önökkel, ahogy megjön". Ennek a pátriárkának az ezoterizmusa a „félhomály atyáinak" ezoterizmusával összehasonlítva azonban elhanyagolható.

Végezetül, mit gondolhat minderről maga Ahrimán? Mivel fő ellenlábasa a Kereszténység, amely a Földön eddig főként vallásként, egyházként létezett, az egyházakat pedig a „félhomály atyái" „vezetik", nem teheti meg, hogy ne valahogy vallásosan jelenjen meg, és hogy ne lépjen szövetségre a „félhomály atyáival". De lényegét tekintve ő a káiniták „messiása". A liberál-demokraták közelebb állnak hozzá. A baj azonban, hogy a „messiás" hagyományos fogalma a baloldaliak számára nem elfogadott. Még az Izraelben várt „Messiásra" is szkeptikusan tekintenek. Még a 80-as években az egyik újságíró (a „Szabadság" rádióadóban) abban a szellemben beszélt, hogy vártuk őt, vártuk, de még mindig nincs itt, ugyanakkor nélküle is boldogultunk. Így a jövőben is boldogulni fogunk. És általában, a liberalizmus korában anakronizmus messiásról beszélni.

Ha megjelenik nekik a „messiás", és nem biztosít számukra világuralmat, akkor valószínűleg ezt mondják neki Dosztojevszkij regényéből a Nagy Inkvizítor szavaival: „Minek jöttél zavarni minket?"

*

Ha csak a káiniták lelkének megragadásáról vagy valamilyen ideológiáról lenne szó, amely képes az embereket a maga oldalára állítani, akkor Ahrimánnak, úgy tűnik számunkra, a legjobb lenne, ha egy gigantikus UFO-ban jelenne meg a Földön, és teljes erővel kijátszaná a „földönkívüli" kártyát. Végül is Krisztusról is úgy beszélnek, mint egy „jövevényről", aki megígérte, hogy visszatér. És akkor a diadal és imádat biztosítva lenne számára. De hogy maga Ahrimán a Földre érkezve ideológiával foglalkozzon, egyfajta világnézetet diktáljon az embereknek – ez nem felel meg sem a szelleme léptékének, sem az ő lényegének. Ahrimán – ő nem a Logosz, a számára szükséges világnézetet, cselekvési módot stb. az ő földi emberi képviselői oltják belénk; és erre a munkára évszázadok és évezredek állnak rendelkezésükre. **Hiszen Ahrimán az emberi szubsztanciáért érkezett.** Azt pedig úgy kapja meg, ahogyan majd a 7. fejezetben vázoljuk. Ehhez a munkához egyáltalán nincs szüksége, hogy megmutatkozzon a hétköznapi embereknek. De még egy új egyetemes bolygóvallást kell megalapítania; és elég neki, ha azt csak a beavatottai egy szűk körében avatja fel. De erről is majd később.

Ilyen típusú feladatok állnak Ahrimán előtt, és ilyen ellentmondásokba ütközik ezek megoldásánál. És valószínűleg ez idézi elő a közelmúlt politikai életében az összes viszontagságot, ahol például a római pápa ezt mondja az afrikai migránsoknak: Ne asszimilálódjatok! Nektek kell a mi kultúránkat alakítanotok! – és ezzel utolérhetetlenül felülmúlja a káiniták legmerészebb törekvéseit; a baloldaliak pedig „a pillanat egyfajta meghatározatlanságában" az ábeliták nyelvén beszéltek, mint például az európai migrációs politikával kapcsolatos vitákban Schäuble, Gabriel és más kevésbé tisztelt személyek ilyen kijelentést tett: a baloldaliak 2015-ben támogatták Merkel döntését, ugyanakkor ki gondolhatta, hogy ha Németország megnyitja a határait, akkor mindenki beutazik, aki ott akar élni? Hiszen ők, a baloldaliak, azt gondolták, hogy a szomszéd országok lezárják a határaikat, hogy bekerítsék a migránsok áradatától, ugyanakkor azok ezt nem tették! – Az ilyen megjátszott skizofrénia formájába öltöztetett kijelentések cinizmusa arról beszél, hogy Németország jelenlegi irányítói egyáltalán nem felelnek meg az általunk megszokott „ember" fogalmának. Ők mindannyian úgymond „túloldaliak", olyan személyek, akik a jó és a gonosz túloldalára állították magukat.

Donald Trump társadalmi-politikai lépéseinek külső értelmét úgy lehet megérteni, ha a gorbacsovi peresztrojka jellegéhez fordulunk. Az előző fejezetben már foglalkoztunk ezzel, itt pedig csak emlékeztetünk, hogy ezt világszinten gondolták ki és valósították meg. Oroszországban volt az első, a kísérleti szakasza, ezért annak ott pozitív oldalai is voltak. Ezek abból adódtak, hogy képszerűen beszélve, ha úgy döntenek, hogy egy letartóztatottat nem tartanak tovább a börtönben, hanem kivezetik a vesztőhelyre és kivégzik, akkor egy időre leveszik róla a bilincseket.

A peresztrojka világméretét a marxista szándék világméretéhez lehet hasonlítani. De az ilyen fajta szándékok megvalósíthatatlanok. Csak folytonos, mindig változó sikerű harcot idéznek elő a szemben álló erők között.

Donald Trumpot vizsgálhatjuk, mint amerikai Gorbacsovot, de aki természetesen az ellenkező oldalról cselekszik. Például ilyen kijelentéseket tesz, melyek hasonlítanak azokra, melyeket a hidegháború idején a szovjet pártnomenklatúra tett: „Amerikának elege van abból, hogy a világ csendőre legyen". De ő azért beszél így, mert az USA-ban uralkodó demokratikus berendezkedés ugyanolyan idegen számára, mint amilyen idegen volt Gorbacsov számára a szovjet pártnomenklatúra. Trumpról, ahogy számunkra tűnik, el lehet mondani, hogy egyesíti magában Gorbacsovot Putyinnal, vagyis az

USA-t peresztrojkával fenyegeti, de ki is kell vezetnie belőle, és egy olyan állapotra vinnie, amelyet a világ peresztrojkán átment országai még a mai napig sem értek el, habár már 30 éve „peresztrojkáznak”, de lehet, hogy egyáltalán nem érnek el. Trumpnak erre az egész programra 5, 6, 7 éve van. Ha ez a program teljesül, akkor az USA egy teljesen más, nem orwelli típusú világhegemóniára emelkedik. Ezért Trumpról elmondható, hogy a legmagasabb fokon forradalmi és haladó, igaz, ezeknek a szavaknak a tradicionális értelmében, ami végtelenül messze áll attól, amire *valóban szüksége van a modern világnak: a szociális hármas tagozódás ideájának megvalósításától*.

Trumpnak van még egy politikai ikre, akivel, csakúgy, mint Gorbacsovval, politikai-genetikai rokonságban áll, de a politikai „bőrszín” különbözik. Ez az észak-koreai diktátor, Kim Dzsongun. Őt észak-koreai Gorbacsovnak gondolták ki. A viselkedésmódja, öltözködésmódja, még a frizurája is, nem beszélve a svájci gimnáziumi tanulmányairól – mindez kezdetben a pártnomenklatúra iránti antipátiát demonstrálta benne, és az volt a szándéka, hogy megszünteti azt. El is kezdte a különösen szörnyű „dinoszauruszok” kilövését. De aztán a sorsa szó szerint Trump sorsára kezdett emlékeztetni, és megint csak ellenkező előjellel. Egyszer egy újságban valahogy találkoztunk egy fényképpel, melyen tábornokok egy csoportja tartja a kezénél Kim Dzsongunt, ő pedig el akarja magát szakítani tőlük; és ez nem tréfa, Kim Dzsongunnak a fényképen dühös és elég szerencsétlen kinézete van. A nomenklatúra megpróbálta ismét a saját hitébe fordítani őt, és az USA „mély államától” eltérően, végül is sikerült neki. Kétségtelenül döntő szerepet játszott ebben Kína, amely szintén elutasította az ott tervezett gorbacsovi peresztrojkát. Kína a peresztrojka mellett döntött, de olyan típusú mellett, amilyennek Sztálin tervezte azt. Csak egy dolgot mondjunk róla: a fő célja ennek a peresztrojkának a bolsevizmus megújítása és megerősítése. Ezért Oroszországban a neosztalinisták irigylik Kínát, és Kína már ebbe az irányba tesz fordulatot.

Mindezeknek a folyamatoknak az eredményeként Kelet és Nyugat régi szembenállása szokatlanul kiélesedett. Nyugaton ez az ábeliták és káiniták vabank-játékának jellegét öltötték. Világszinten ez az USA és Kína közötti kapcsolatok polarizációjában fejeződik ki. Ez a polarizáció elkerülhetetlenné teszi közöttük a háborút. De ki fogja azt vezetni? Hát nem az USA! Akkor pedig ki? Nos, igen – Oroszország. Ki más vezethetné rajta kívül? Oroszországban értik ezt, és politikusainak minden furfangos manővere az ilyen sors elkerülését célozza meg. De ezt tenni rendkívül nehéz. Csak egyetlen eszköz tudna itt segíteni: a szociális hármas tagozódás megvalósítása, de a jelenlegi körülmények között ki engedi ezt megtenni?

Fel kell ismerni, hogy az orwelli „1984” c. regény három szuperblokkjának kialakítása már teljes erővel zajlik. A köztük lévő szembenállás is növekszik, melyben minden oldal szövetségest keres két blokknak a harmadik elleni harcához. E blokkok egyike: „Óceánia”. Kialakulásával magyarázható az EU politikájának minden viszontagsága, Nagy-Britannia hánykolódása Európa és az USA között, stb.

Az „Eurázsia” blokk magja Oroszország. Hogy kialakuljon, Oroszországnak ismét egyesülnie kell a volt Szovjetunió összes területével. Aztán pedig lesz egy vita Óceániával Európáról.

„Osztázia” [Kelet-Ázsia] blokkjának kialakítása sikeresen zajlik. Ennek magja Kína, és be kell kapcsolnia ebbe a blokkba Japánt, Koreát. Indiáról és Pakisztánról vita lesz „Óceániával” is és „Eurázsiával” is.

Oroszországot egy ilyen világfolyamatban valahogy kiemelni egy külön önálló képződménybe – ez a legnagyobb nehézségű feladat. A 90-es években volt esélye ezt megvalósítani. Akkor meg lehetett volna próbálni megvalósítani a szociális hármas tagozódást, de az ország elmulasztotta ezt az esélyt.

A három említett alakuló szuperblokk mai szembenállásának sajátossága Ahrimán földi jelenlétének köszönhető. A jövőbeni világháború forgatókönyvének megvalósulását, melyről a trilógia második részében írtunk, ő is elkerülhetetlennek tartja, de őt nem elégíti ki az erők szembenállásának háromtagúsága, ennek a szembenállásnak az *ahrimáni-luciferi* jellege. Ahrimán, vagy jobb, ha azt mondjuk, hogy a mögötte álló azúra, az Antikrisztus, egyszemélyes uralmat akar a világ felett, amihez az emberiség számára egy olyan civilizációt kell létesíteni, melyben a materializmus, a technicizmus és az „örök", „végtelen" anyag iránti tisztelet vallása uralkodna. A baloldali káiniták: a demokraták, szociál-demokraták, az USA kormányzó elitje készek segíteni neki ennek a célnak az elérésében. A velük oppozícióban lévő konzervatívakra számít Lucifer. De ennek a konfliktusnak az alapjában az egységes emberiség két alapvető típusának: a káinitáknak és ábelitáknak a halálos harca lángol fel. Ezeknek szintézisre kell jutniuk, és ez kétféle lehet: vagy evolúciós, keresztény, vagy azurikus, antikrisztusi. (Még beszélni fogunk erről a 7. fejezetben.)

Ez a jövő „Armageddonjának" forgatókönyve, és ilyenek mind az elhárításának, mind a megvalósításának a problémái. Az összetevőinek kezdődő csomója azt ígéri, hogy „cikornyásabb" lesz, mint az első kettő (a két világháború), és szadisztikusan alattomos. Az összes előkészítésben részt vevő politikai erő már most ez alapján az elv alapján cselekszik: „a cél szentesíti az eszközt", *bármilyen* eszközt! Amikor pedig a viszonyok túlzottan kiélesednek, akkor mindenféle cél nélkül is keletkeznek „eszközök".

Milyen lehetne ebben a folyamatban magának az emberiségnek, az emberek tömegének a szerepe? Minden okuk megvan arra, hogy igyekezzenek ezt a keserű sorsot elkerülni. *Ezt pedig csak a szellemhez, a szellemi megismeréshez fordulással lehet megtenni, megértve az egységes érzéki-érzékfeletti valóságban végbemenő dolgok szellemi értelmét, mely valóságnak az egyetlen Istene az Atyai Világalap Fia, Krisztus, az ő legfőbb ellenfele pedig az Azúra-Antikrisztus*. A passzív, tudatlan viszony az ő szembenállásukhoz mindannyiunk számára halálos, hiszen a harc ebben a szembenállásban **értünk**, az emberiségért folyik.

*

Végül jegyezzünk meg még egy tényt, amely amellett szól, hogy Ahrimán már megérkezett. E trilógia előző részében sokat beszéltünk arról a gesztusról, melyet az összes világpolitikus és a legsikeresebb „szerencseurak" tesznek, hol az egyik, hol mindkét kezükkel a 666-os számot formázva. Fordítsunk figyelmet arra, hogy ezt a gesztust most már senki sem teszi. Egy pillanat alatt, mintha parancs alapján történt volna, mindenütt eltűnt. Ez volt a monádra várakozás gesztusa, az eljövetelének kivételes eseményére való apellálás, ha pedig már itt van, akkor minden viszony másmilyenné vált, és ezt a gesztust már értelmetlen tenni. De ami megint csak szimptomatikus: Trump ezt a gesztust tette nyíltan, a tv-kamerák előtt, Clinton és Obama urakat vádolva (2018. december végén) az ISIS létrehozásában! De ennek a gesztusnak őnála egészen más értelme volt. Trump az opponenseinek utalt arra, amit ők még egészen a közelmúltban lelkesen és oly szolgaian imádtak. Ilyen az általunk kutatott kérdés szimptomatológiája.

Az USA elnöke, Donald Trump.
Megválasztásának titka.

Átvitt értelméről a végső ítéletet a közeljövőnek kell meghoznia.

E fejezet lezárásában figyelmünket Rudolf Steiner egyik figyelmeztetésére kell összpontosítanunk. Ebben azt mondja, hogy Ahrimán inkarnációja **végbemehet észrevétlenül**, és az különösen rossz lenne az emberek számára. „*Ha Ahrimán be tudna lopakodni az emberiség alvó tudatába, akkor számára ez különösen kellemes lenne*” (GA191, 1919. 11. 01.). Ezért az emberiségnek fel kell őt ismernie a Földön, nem szabad átaludnia az emberi testben való megjelenését (l. GA195, 1913. 12. 28.). Tudatosan kell az inkarnációját megközelíteni, keresni a hozzá való helyes viszonyt.

Ahrimán egy „magányos”, „zárkózott” szellem. Még fél is attól, hogy az emberek felfedezik. Ezen kívül a megtestesülésében nem célja, hogy hasson az emberek világnézetére. Ez számára túl sekélyes. Rudolf Steiner azt mondja, hogy Lucifer inkarnációját is „csak a Misztérium-papok látnoki ereje látta” (GA193, S.187-188, 196). És sok ember volt-e képes felismerni, hogy Krisztus itt járt velük a Földön?

Ilyen módon Ahrimán inkarnációja valószínűleg nem válik a világ szuperszenzációjává, annak szellemében, amit Vlagyimir Szolovjov oly művészi módon vázolt a „Három beszélgetésében”. Ez az inkarnáció *világtragédiává* válik, de már Ahrimán távozása *után*. Most a legintenzívebb módon telíti az emberek testét a nagyfrekvenciás elektromágneses mezők mesterségesen megnövelt energiájának romboló hatásával, hogy amennyire csak lehet, elszakítsa tőlük az emberek lelkiségét és szellemiségét, hogy a test szellemtől való megfosztásának visszafordíthatatlan folyamatait indítsa el bennük. (Semmilyen képszerű, szóbeli propaganda sem hasonlítható ehhez). Aztán, amikor elmegy, csak arra lesz szüksége, hogy ne adjon lehetőséget arra, hogy észhez térjenek az emberek: hogy a digitális antennák „bozótosát kiirtsák”, újrahasznosítsák az okostelefonok milliárdjait, melyek segítenek megnyitni azt a portált, amely a pokollal egyesít. Amilyen gyorsan csak lehet, ki kell majd taszítania az embereket a földi megtestesülésből, hogy ne a Kamalokába menjenek, ahol a megtisztulás folyamata vár rájuk, hanem a 8. szférába tartsanak, és benépesítsék a Föld nyolcadik és kilencedik rétegét. És íme ez a folyamat már teljes erővel és *hatalmas sikerrel* zajlik, ez mindenkor és mindenütt megfigyelhető. Valami szörnyűség érlelődik a világban, és eközben a születő konfliktusok felduzzadnak és valami rejtélyes módon elapadnak, feloldódnak, nem történik meg az, ami mindig is megtörtént és amire az emberek várnak. – Ez a valami halmozódik az óráját várva. És ebben az órában Ahrimán majd megpróbálja elragadni azokat, akiket már rabszolgasorba taszított testben is, lélekben is, szellemben is. Ilyenek pedig – milliárdnyian vannak! És ez az, ami ma nehéz teherként nyomja a lelkeket. De cselekedni kell, az idő vesztegetése nélkül. Meg kell *érteni*, mi megy végbe, és nem szabad így körültekintés nélkül elaludni, belefulladva a digitalizmus „áldásaiba”. Erről lesz szó a könyv további részében.

6.fejezet Isten és a világgonosz

Egy moszkvai barátunk, aki mélyen vallásos ember, kénytelen volt egy szörnyű mellékhatásokkal járó allopátiás gyógyszert szedni. Hogy elkerülje ezt a hatást, úgy döntött, hogy a használata előtt keresztet vet a tablettára, de hirtelen eszébe jutott: nem fogom-e ezzel megszüntetni a gyógyító hatását is? Hiszen azért gyógyít, mert egyúttal tönkretesz.

Néha ilyen egyszerűen és közvetlenül juthat el az emberhez a jó és a gonosz létezésének kimondhatatlan titka, melyről már a régi bölcsek is tudták, hogy a Földön élő átlagember számára az megismerhetetlen. Csak a Misztériumokba beavatott képes azt megérteni, aki megváltoztatta a tudati formáját.

Az emberiség azonban makacsul nem hajlandó elfogadni ezt a megismerhetetlenséget, mivel a jó és a gonosz problémája az emberi tevékenységnek, az *emberi tevékenység szabadságának* gyökérproblémája. Egyfajta előzetes megoldásában a határokat két paranccsal lehetett kijelölni. Az egyik így hangzik: „Tegyél, amit akarsz!” Ilyen eredményre jutottak Nyugaton a káiniták. A másik pedig kategorikusan állítja, hogy a világ egész jövendő harmóniája sem ér „egyetlen gyermeki könnycseppet”. Ilyen véleményük van Kelet ábelitáinak. Ezt jelenti ki Dosztojevszkij „Karamazov testvérek” drámájának hőse, Iván Karamazov, aki lényegében ábelita, de káinitaként próbál viselkedni. „Minek megismerni ezt az ördögi jót és gonoszt – kiáltja – amikor ennek ennyi az ára? Hiszen a megismerés egész világa sem éri meg ezeket a gyermekkönnyeket »Istenkéhez«, ezért teljesen lemondok a magasabb harmóniáról…”.

Az Antropozófia tanulmányozásának alapján végzett vizsgálatainkban folyamatosan a jó és a gonosz problémájához fordulunk, ahogyan az a különböző témákkal kapcsolatba kerül, mivel az sokrétű, és most egy külön fejezet formájában kiemeljük azt, amit különösen fontos megtenni Ahrimán földi inkarnációjával kapcsolatban, amely *szubsztancionális* veszélyt hordoz az emberiség fejlődésére.

Számtalanszor hivatkoztunk Rudolf Steiner közléseire, melyekben arról beszél, hogy az ahrimáni szellemek arra törekszenek a Föld-eonban, hogy megszakítsák az Istentől rendelt evolúciót, és az evolúciónak saját, tisztán ahrimáni ciklusát kezdjék el. Ezt a veszélyt sok antropozófus távolinak képzeli, és ezért a hozzá való viszony nem megy túl egy úgymond „információbit” absztrakt konstatálásán. Az emberi lét lényegéhez való ilyen hozzáállás a világ és az emberiség valódi evolúciójáról szóló antropozófiai tanítás rossz ismeretével és értésével magyarázható. Pedig ez a tan gyakorlatilag az összes szellemtudományi vizsgálat alapja, mivel a világ bármely fenomenológiája csak dinamikában tárja fel a realitását, mint a keletkezés, létesülés és elmúlás valós folyamatát. Aki ezt nem képes meglátni, az Ahrimán inkarnációját sem képes az egész, bár kétségtelenül ijesztő, de mégis grandiózus valóságában értékelni.

Ahrimán, habár az Arkangyalok Hierarchiájához tartozik, kolosszálisan félelmetes erőt képvisel. Ő azonban még annak az erőnek is része, amely ahrimáni módon kiterjed a hierarchikus lények egész sorára, akik az evolúcióban gigantikus egyoldalúságot alakítottak ki, amely a világot arra készteti, hogy egyre erősebben besűrűsödjön az anyagiságba. Viszont enélkül az Atyai kinyilatkozás Szelleme nem tudná kivezetni teremtményét, az embert az örök „isteni gyermek” bölcsőjéből, és ez megfosztaná értelmétől az evolúciós ciklusunk elkezdését.

Rudolf Steiner az egyik előadásában a *szeráfok, kerubok és trónok egy ahrimáni módon lemaradt csoportjáról* beszél, akik emiatt fejlődésükben a bölcsességszellemek szintjén ragadtak meg, olyan lények szintjén, akiknek hatalmasságát az emberi tudat nem képes megragadni. Ők a tudatuk erejével két evolúciós fokkal haladják meg az Elohákat, a Formaszellemeket, Naprendszerünk teremtőit. Ők tehát „egy teljesen új teremtést szeretnének a Földön [a Földtől]; a földi embert egyszerűen szeretnék konzerválni. Amilyennek az Elohák által az ásványi birodalomba lettek beletestesítve, azt szeretnék kiindulásnak venni, és ettől a kiindulástól továbbvezetni a fejlődést. Minden múltbeli dolgot szeretnének eltörölni. Ah, mi ez a múlt! – mondják – ez bennünket többé nem érdekel. Az ember egyszer leszállt ebbe az ásványi birodalomba, szakítsuk el őt az Eloháktól, hiszen az Eloháknak nincsen rá szükségük; szakítsuk őt el az Eloháktól, és kezdjünk új evolúciót. Legyen az ember ennek az új evolúciónak az elsődleges [kezdeti] tagja, hogy aztán tovább és tovább élhessen!

… El ezekkel a kozmikus „léggömbökkel" – Szaturnusz, Nap, Hold! Az ember számára ezeknek semmi haszna, a Földdel egy új evolúciónak kell kezdődni, a Földnek kell az új Szaturnusszá válnia, aztán jön a Nap (mint eon) stb. (GA203, 1921. 03. 11.)

Ha az embernek itt viccelődni támadna kedve, ezt mondhatná: Ezek a szellemek úgy gondolkodnak, mint a mi baloldali politikusaink! És ebben a viccben lenne is némi igazság, csak mindez fordítva kell mondani: a „baloldali" politikusok gondolkodnak úgy, mint a lemaradt bölcsességszellemek, gondolataikat eközben szellemük teljes jelentéktelenségére redukálva. Isten ugyanakkor az embert olyannak teremtette, hogy még jelentéktelenségében is minden dolog mércéjévé váljon. Sőt, ezek a szocialisták, liberálisok és demokraták (liberál-demokraták), az egész emberiség két típusának *egyikét* képviselve, politikailag uralkodnak a világon, és ezért az, ami az eszük irracionális megnyilvánulásának hangzik, helyrehozhatatlan kárt képes okozni az *egész* emberiség sorsának. A hatalmast és a jelentéktelt gyakran csak egy lépés választja el egymástól. Ilyen a jó és a gonosz szembenállásának vezérelve.

A helyzet az, hogy az ahrimáni bölcsességszellemek a tudatalattijukra hatnak, „az akarati életükben, az anyagcseréjükben és a végtagok életében ..." támadják őket És ezek már *nem a politika, hanem az evolúció tényei*. Ezek a lények „ szellemi lények azon fajtája, amely különös érdeklődést akar az emberbe oltani minden ásványi-anyagi iránt .. minden iránt, ami például külsőleg gépszerű, mechanikus … azt szeretnék, hogy eltűnjön az állati világ, hogy eltűnjön a fizikai emberi világ, hogy eltűnjön a növényi világ, hogy az ásványvilágból csak a fizikai törvények maradjanak, de hogy eközben az ember legyen elvezetve a Földtől. És az új Szaturnuszt gépekből akarják megalkotni, az új világot pusztán csak gépekből. … Ez valójában az ő ideáljuk" (uo.). És ez az ideál benne van az általuk inspirált politikai programokban! Ezek a programok a tagadás szelleme szempontjából grandiózusak, de a szegényes anyagi valóságban csak irracionálisan tudják kifejezni az ahrimáni szellemek ideálját. Éppen ez az, amit mind a baloldali káinitáknak, mind az összes többi embernek meg kellene érteni!

A modern világban ilyen helyzet amiatt vált lehetővé, mivel az Elohák, az ember teremtői, evolúciósan nem tudtak teljes önállóságot adni neki. Mintha álomban tapasztalná ezt az önállóságot az akaratában és az anyagcsere- és végtag-rendszerében. Ezért lopakodnak hozzá a fent leírt lények, az ahrimáni Arkangyalok pedig, mint szándékuk és akaratuk végrehajtói, erős, szokatlanul hatékony tevékenységet folytatnak az emberek között.

Ilyen helyzetben van az ember a mai napig, a tudati lélek korában, és feladata, hogy birtokba vegye saját magasabb individuális szellemének első fokát, a Szellemént, a Manaszt. Ezért az embernek ez a

helyzete veszélyessé válik az evolúció összes tényezője számára. És ezért még egyszer hangsúlyozni akarjuk: a *XXI. században az emberiséget az **evolúció meghiúsulásának** kolosszális veszélye fenyegeti*.

Amikor erről beszélünk, megértjük, hogy ez mennyire kevés szorongást, aggodalmat tud a modern emberekben előidézni. Más a helyzet azokkal a próféciákkal, melyekben 400 méter magas cunamikról van szó, melyet ezért csak azok élnek túl, akik a tengerszint feletti 400 m-nél magasabban élnek. Az ilyen próféciák egyeseket felizgatnak, másokat, akik magasabban élnek, fordítva, megnyugtatnak.

Természetesen a földi eon átirányítása az ahrimáni evolúció útjára – ha ez bekövetkezik – időben nemcsak nagyon hosszú, hanem az időn túlra kilépő folyamat. De ez csak a *megvalósulását* illeti; a *kezdeti* impulzust már a Földön élő mai emberiség adhatja meg. És *már meg is adja*. De az emberek ezt akkor tudják meg, amikor áthaladnak a halál küszöbén. A lelkek azt kockáztatják, hogy a felemelkedés helyett az úgynevezett 8. szférába vezető úton találhatják magukat. Éppen ott gyökerezik a szellemek vitája az evolúciós ciklusunk további menetéről: megvalósuljon-e a héttagúsága, és az *oktávba emelkedve* a következő ciklusba lépjen, vagy ehelyett legyen eltörölve, és adja át helyét az ahrimáni evolúciónak.

Ahrimán a Földön tartózkodva törekedni fog, hogy a lehető legtöbb embert elragadja, megtévesztve őket világnézetileg és az élet javaival, hogy a haláluk után a saját hatalmában tartsa, hogy a 8. szféra „migránsaivá" tegye őket. És ebben az értelemben az evolúciós meghiúsulás veszélye az ember számára a legközvetlenebb. És mi a helyzet magával az emberrel? – Ebben az értelemben az ábelita egy szemernyit sem jobb a káinitánál, ugyanaz a meghiúsulás fenyegeti, de más, lényegét tekintve luciferi nüanszokkal. – Száz évvel ezelőtt, a XX. század első negyedében Rudolf Steiner ezt mondta: nem az a különösen rossz, hogy az emberek semmit sem akarnak tenni, hanem az a különösen rossz, hogy nem akarnak megismerni; ha majd megismernek, akkor minden további odahelyeződik.

Manapság az olyan ember, aki a megismerésben valóban szisztematikus és rendelkezik a dolog tudásával, relíkviává, emlékké válik. És mi a helyzet a „cselekvővel"? A világelit egész léte „Auerbach pincéjévé" válik. Ebben az értelemben például az amerikai republikánusok cseppet sem jobbak a demokratáknál, az európai jobboldaliak a baloldaliaknál. Elegendő, ha visszaemlékszünk az ifjabb Bush elnökségére. Elnökségének koronája a két felhőkarcoló felrobbantása volt. Ez lényegében lustaságból történt. Azt gondolták, így lesz a legegyszerűbb begyűjteni a világban a gazdag zsákmányokat. De az új burzsoázia jelentősen túllépte a goethei auerbachistáknál. Azon gondolkodnak, hogyan lehetne Mefisztofelésztől teljesen elvenni a varázs-dugóhúzót – létrehozták az FED-et stb.

„Az új rómaiak", a Római Birodalom visszavonhatatlan hanyatló korszakának kísértetei – vajon a mi világunk is hasonló sorsra jut-e? Valószínűleg nem. Most az összeomlás sokkal félelmetesebb lehet. Nem az a kor van, és az ember sem ugyanaz. Ez pedig azt jelenti, hogy valakinek arra a döntésre kell jutnia, hogy a megismerést mélyen, és ami a legfontosabb, szellemtudományos módon végzi, ami nélkül lehetetlen a valódi megismerés. Ebben a könyvbe éppen arra törekedtünk, hogy példát adjunk, hogyan lehet ezt a szükségszerűséget megvalósítani.

*

Ahogyan már nem egyszer megtettük más könyveinkben, úgy teszünk most is: kezdjük a vizsgálatunkat ebben a fejezetben azzal pillanattal, ahol a gonosz legelőször válik el a végtelen világjótól. És ez a pillanat az Atyai Világalap első kinyilatkoztatása. Isten, amikor erre a döntésre jutott, kénytelen

volt saját össztudatának *lesüllyesztésére, korlátozására*. Egy meghatározott nézőpontból ezt a tettet vizsgálhatjuk úgy. mint amely már magában rejti a gonosz elemét. A „teremtés" szó, latinul „creare", „rokon a szanszkrit »kri« szóval, az viszont a »karma« szóval. *A teremtés Isten saját karmájának a nemzését*, Isten karmájának kiáradását jelenti" (l. GA90a, S.137). Az Isten azonban olyasvalami megteremtését gondolta ki, ami magasabban állna az általa korábban teremtetteknél, magasabban a Szeráfoknál, olyan lények teremtését, akiknek léte a nemlétből, a semmiből kell, hogy megjelenjen, és akiknek csak az evolúciós ciklus végén kell teremtő Hierarchiákká, (rang szerint) 10. Hierarchiává válniuk, az Angyali Hierarchiát követve. – Így lesz megteremtve az evolúciós ciklusunk hatalmas jója.

Istennek az volt a szándéka, hogy ezt az új Hierarchiát olyan tulajdonsággal lássa el, amely csak őrá jellemző, amely egyik létező Hierarchiánál sincsen: hogy egyesítse ezen lényeinél a szeretetet a szabad akarattal, hogy azzal a képességgel ruházza fel őket, hogy tevékenységük indítékát önmagukból merítsék. Az összes létező Hierarchia Isten akaratát követi, földi módon kifejezve nem elmélkedik rajta, és ebben találja maga számára a legmagasabb boldogságot. Ez a magasabb feladat az ember egész fejlődésének egészen sajátos vonásokat adott. Ennek során az Isten saját kimondhatatlan létének felemelkedésére csak azután tesz szert, hogy a „végsőkig elviselte" saját meglévő tudatának lesüllyedését egészen a nemlétig! Így vált a gonosz a jó elkerülhetetlen kísérőjévé.

A modern ember számára, aki ítéletet törekszik erről alkotni, nem szabad hasonlóvá válnia Ivan Karamazovra – hogy az absztrakt értelem logikáját használja a legmagasabb szintű igazságok megértésénél. Hiszen a Teremtőről van szó, és ezért mint Isten akaratát illik egyszerűen tisztelni, bizalommal lenni iránta, és türelemmel várni, amíg a tudati formánk felemelkedik a lét kimondhatatlan titkainak megértésére. Igen, az ember léte teli van szenvedéssel, ugyanakkor Maga az Isten eredeti szándéka következtében Önmagát is a leghatalmasabb golgotai szenvedésre ítélte. Az ilyen dolgok előtt csak tisztelettel illik meghajolni.

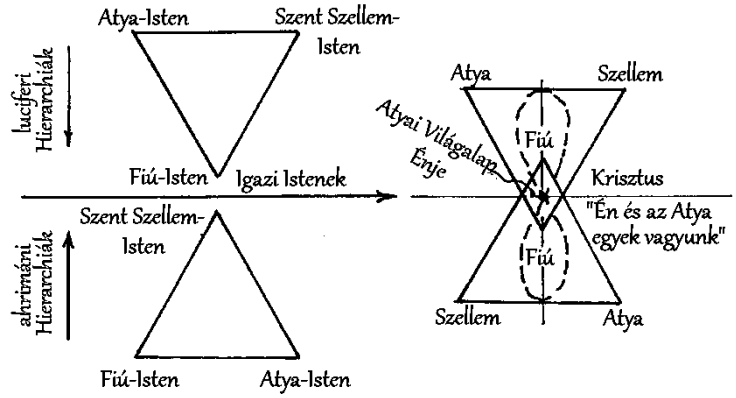
Ami pedig a megértésüket illeni, az oda vezető út mindenki számára nyitva van. Ha rálépünk, ezt mondjuk magunknak: mivel lehetőségünk van eldönteni, kinek és minek ajándékozzuk a szeretetünket, állandóan a szimpátia és antipátia, a szeretet és a közömbösség, sőt a szeretet és gyűlölet között hullámzunk; rendelkezve a jó és a gonosz közötti választás szabadságával, megszerethetjük a gonoszt is, mint olyat. És a gonosz e megnyilvánulásait elkerülni magunkban addig nincs lehetőségünk, amíg a szabadság nehéz iskolájában nem emelkedünk fel a cselekedetek valóban szabad indítékaihoz, és a minden létező iránti legmagasabb, tiszta, önzetlen, nem szentimentális szeretethez. Ez már természetes, logikai alapon is nyilvánvaló. És ez az egyike azoknak az objektív elkerülhetetlenségeknek, melyek miatt még a mindenható Isten sem tud nem háromszögű háromszöget létrehozni.

E mögött az egyszerű elmélkedés mögött az evolúció alapvető törvényei tárulnak fel. Isten a három Hiposztázis egységében nyilatkoztatta ki magát. Az a szükségszerűség, hogy éppen három hiposztázisban, annak köszönhető, hogy a teremtésnek, az evolúciónak éppen a legmagasabbnak a legalacsonyabbhoz, a legalacsonyabbnak pedig a legmagasabbhoz való elkerülhetetlen leereszkedése és felemelkedése mellett kell végbemennie; eközben pedig a legmagasabb alapjainak meg kell maradniuk, hogy a legalacsonyabb feltétlenül visszatérhessen hozzá, és még szükségszerű volt az új képződmények számára egy centrumot létrehozni, centrumot a legmagasabbnak a legalacsonyabba és a legalacsonyabbnak a legmagasabba való átalakulásához.

Isten a kinyilatkoztatását a 3x3 Hierarchiára bízta. Eközben a hierarchikus lények egy részének meg kellett őriznie a hűséget az örökkévalóhoz, másik részének a fejlődést ellenállhatatlanul előre és lefelé kellett húznia, ahol a nemlétből egy újnak kellett megszületnie. A harmadik rész feladata pedig a *létesülés* előidézése volt.

A Hierarchiák lényeinek ilyen strukturálása annak köszönhető, hogy maga a három hiposztázisú Isten Önmagában szétvált. Geometriailag kifejezve azt kell mondani: a Hiposztázisai egységének háromszöge egyszer csúcsával lefelé kellett, hogy forduljon, másszor csúcsával felfelé fordulva kellett az őskinyilatkoztatásában maradnia. De az Atyai Világalap kinyilatkoztatása nem válhatott dualisztikussá, ezért a két háromszög önmagát egyfajta fedésben, hexagrammaként jelenítette meg, melyben központi, a hexagramma minden erejét egységbe vezető *hetedik* ponttá benne az Atyai Világalap legmagasabb, kimondhatatlan Énje vált. Így az őskinyilatkoztatás két háromszögének mindegyike „négyszögűvé" vált, de természetesen nem geometriai értelemben.

E kinyilatkoztatásnak a Hierarchiák általi szemlélése a teremtésben való részvételüket is megszervezte. Ez azonban kétharmad részüket arra kényszerítette, hogy a fejlődésnek csupán az egyoldalúságait segítsék: vagy úgy, hogy csak megőrizzék a hűséget az örökkévalóhoz és lemondjanak a fejlődésről, vagy úgy, hogy minden erejükkel az örökkévalótól való eltávolodásra törekedjenek. Ez volt az oka annak, hogy a fejlődés új ciklusában lemaradtak. Az első harmaduk luciferi jelleget öltött, a harmadik ahrimánit, a második, közöttük maradva, megőrizte a hűséget Isten új Hierarchiát teremtő szándékához, az örökkévalóság létével áthatva a teremtés, a fejlődés folyamatát. Isten ennek a teremtésnek a szándékát a második Hiposztázisára, Krisztusra bízta. Maguk a Hiposztázisok azonban eközben nem veszítették el egységüket. A fejlődés során ők minden tekintetben az *Egyisten „három fiaként"* lépnek kölcsönhatásba (30. ábra). A hexagramma formájában való megjelenésük az *elgondolt emberi lény ősfenoménja*. Ez a „modell", mondjuk így, amely a Teremtő szándékát megmagyarázza a teremtő lényeknek, a fejlődés számára pedig alapvető törvényszerűségeinek erőteljes „gombolyagját" tartalmazza.

30. ábra

Amikor az emberi evolúció már a Föld-eonban elkezdődött, akkor az ember egységes lénye, melyet a Kabbalában Adam Kadmonnak neveznek, a fejlődés három erejének hatására két típusra vált szét: azokra, akik meg akarták őrizni a hűségüket az Éghez, és azokra, akik készek „megművelni a Földet", és így öntudatra szert tenni, az alacsonyabb „éntől" a magasabb Én felé haladni az evolúció útján. Mindketten az egységes emberi lény, Ádám gyermekei, de az egyik gyermek: Ábel, a másik pedig: Káin.

Ez egy másik magyarázat lehet arra, hogy miért elkerülhetetlen tényezője a fejlődésnek a gonosz keletkezése.

*

A Szellemtudomány módszertanában a szám a fejlődés törvényének kifejezése. „A számok szimbolikájából kiindulva értjük meg az életet és a világot” (GA101, 1907. 09. 05.). Így az egyes szám az Isten világban való felbonthatatlan egységét fejezi ki, a kettő: a kinyilatkoztatás, a megjelenés száma. De olyan nincsen, hogy a kinyilatkoztatást ne Maga az Istenség uralja (amit valójában törekedtünk a 30. ábrán ábrázolni) Ezért minden kettesség mögött ott rejlik még az egységük is, mint a szintézisük, és ezért a három kettőből és egyből, a két oldalra irányuló kinyilatkoztatásból és a mögöttük álló Istenségből áll. A három: a kinyilatkoztató Istenség száma – az Istenségnek a kinyilatkoztatással való egyesülése” (uo.).

A hármasság princípiuma nem mindig gyümölcsöző a kettős, érzéki-érzékfeletti valóság megértésére. A gondolkodást könnyen absztrakcióra vezeti. Ez jól látható az előző vizsgálatunkból. Azért fordultunk hozzá, hogy úgymond megérintsük a kezdeti, a legelső előfeltételét annak, ami ahhoz vezetett, hogy az evolúcióban a gonosz leválik az abszolút jóról. Ennek a jelenségnek a megértése csak úgy válik lehetővé, ha a hetes szám ezotériájához fordulunk. A hét a tökéletesség száma, mondja Rudolf Steiner, ez a létesülés száma. Csak a létesülésen belül van értelme a „jó és a gonosz közötti különbségnek” (GA113, 1909. 08. 31.). Ennek a különbségnek a megismerésében a hetes a vezérfonal szerepét játssza. Ezért vizsgálatunkat átvezetjük a világ és az ember evolúciójának élő szöveti területére, emlékeztetve eközben a szám általunk felfedett módszertani sajátosságaira.

A mi evolúciós ciklusunk előtt más ciklusok is voltak. Azok során keletkeztek és fejlődtek a kilenc Hierarchia lényei. Nekik további fejlődésre volt szükségük, de az csak a tudat *felemelkedő* áramlatában tudott teljesen végbemenni. A mi ciklusunk a felemelkedés érdekében először abba a szükségszerűségbe vetette őket bele, hogy először leereszkedjenek, és ezzel még az egész evolúciójukat is kockáztassák. És ez a körülmény az Atyai Világalap őskinyilatkoztatásának jellegében gyökerezik. Az Atyai Világalap úgy döntött, hogy a fejlődésbe úgymond egy új fermentumot (enzimet) vezet be, amely nincsen a már létező Hierarchiák egyikében sem. Minden fejlődés magas rendű lények áldozathozatala a teremtés oltárán. Ettől növekszik a világban a jó mennyisége. És ebben áll a mi evolúciós ciklusunk értelme, de sajátossága az, hogy a világon a *legmagasabb rendű jó* születésének ciklusává kell válnia. Ezért a mi ciklusunkat **etikusnak** lehet nevezni. *A szeretetnek a szabadsággal való egyesülése a legmagasabb etikai cél*, és eléréséhez maga az Isten is feláldozta magát: „Az Atya elküldte a világba a Fiút.” És eközben még el kell mondani, hogy semmilyen szabadság sem keletkezne áldozatból, ha az áldozatot nem lehetne szintén *elvetni*. Így vált maga az etika, a moralitás *dialektikussá*.

Az ősi Szaturnusz eonjában a Trónok vagy Akaratszellemek hoztak áldozatot a teremtés oltárán. Akik az áldozatot elfogadták, a Kerubok voltak, akik felettük álló Hierarchiák. „Az áldozati füst[jük]”, mondja Rudolf Steiner a Kerubok szárnyaihoz emelkedik, és ebből születik az idő, vagyis a fejlődés, és egy új szubsztancia, a hő. És a hő lényege mindig ilyen marad – ez lényegében áldozat. Az áldozathozatal boldogságának érzéséből születik, ezt a boldogságot élik át az ősi Szaturnuszon az Akaratszellemek. A hő az áldozat külső megnyilvánulása.

Itt tehetünk egy feltételezést, és azt mondhatjuk, hogy a miénket megelőző evolúciós ciklusban a fejlődés princípiuma olyan volt, hogy a szeretetet szeretettel fogadták, és ez szülte a lényekben a

boldogság átélését. És semmi más sem volt. A mi ciklusunkban azonban valami más jött, mégpedig „az áldozat elutasítása”. Morális értelemben az elutasítás még az elfogadásnál is magasabb rendű, de szenvedést okozott, a leküzdött szenvedés pedig növeli a szeretetet, új erőt ad neki.

A fejlődésnek ez a princípiuma azért vált lehetővé, mert megszületett az idő. Akkor, az ősi Szaturnuszon, a hierarchikus lények egy fajtája, annak köszönhetően, hogy a Kerubok *elfogadták* a Trónok áldozatát, a Személyiségszellemek Én-lények szintjére emelkedtek, és az „állandóság” (öröklét) állapotából a „folyamatba” (fejlődésbe) léptek, *(idő)tartamot* kaptak. Ennek a tartamnak a hordozói, a valóságai ezek a Személyiségszellemek. Ők válnak Korszellemekké, a fejlődés pedig az időben haladhat úgy előre, mint hátra is, ahogyan *siettetheti* a számára megadott tempót, ugyanúgy *lassíthatja* is azt, vagyis lemaradhat.

De kövessük tovább, hogyan szövik a Hierarchiák annak a Szeretetnek hatalmas „szövetét”, melyben az evolúciós ciklusunk megvalósul, hogyan születnek benne az etika dialektikájának alapjai, abból pedig a jó és a gonosz szembenállása. A Trónok, feláldozva a fizikai szubsztanciát, magukból bátorságot, önfeláldozást, hűséget, önfeledtséget árasztanak ki. És ennek az áldozatnak a szemléléséből az egy fokkal alacsonyabban álló Bölcsességszellem-hierarchiáknál (Kyriotetes) egy impulzus születik, hogy kifejlesszék az *adományozó erényt*, fejlesszék a kegyelem önmagukból való adományozásának képességét, mint fő tulajdonságukat. „Ezeknek a szellemeknek a fő jellemzője az adományozó, a kegyelemként működő, adni képes erény. Ők a Világegyetem hatalmas Adományozói!” (GA132, 1911. 11. 07.). A Trónok pedig a „hatalmas áldozathozók”. Annak köszönhetően, amit a Bölcsességszellemek adnak az evolúciónak, azt szövedék és élet hatja át. Ez különösen a második eonban, az ősi Nap-eonban nyilvánul meg.

A Trónok a Nap-eonban folytatják saját szubsztanciájuk átadását, de itt megváltoznak a külső körülmények. Az ősi Szaturnuszon keletkezett idő valós hosszúságot kap. Benne a „hatalmas Adományozók” az evolúció oltárára már éteri szubsztanciát tesznek. Az eon saját életre, mint folyamatra tesz szert. Az „Adományozók” által az időben kiárasztott bölcsesség-áradatokat az Arkangyalok fogadják, akik ennek köszönhetően emelkednek ember-fokra (a Föld-eon emberfokára, de a Nap-eon feltételei között). Ők a Nap perifériájáról fényként tükrözik (reflektálják) azt vissza, és így keletkezik a *tér*. Eközben *a hő a levegő állapotáig sűrűsödik*, amely a kegyelmet adományozó Bölcsességszellemek külső megnyilvánulása.

A Napon azonban valami új is előlép az evolúcióban. Némely Kerub *elutasítja az áldozat*, és a belőle felszálló áldozati „füst” *elfogadását*, mivel ezek az időben és a rá jellemző keletkezésben és elmúlásban tárulnak fel.

Ezek a Kerubok elkülönülnek az időtől, s ennek köszönhetően megtörténik az időre és az örökkévalóság való szétválás; az örökkévalóság mint olyan, legyőzetett. *Az áldozat elutasításával kezdődik valójában az isteni elrendeltség elutasítása*. De vannak olyan lények is, akiknek megvan a vágyuk, hogy elfogadják az elutasított áldozatot. És akkor az áldozat – elfogadás viszonyt, amely *hatásában* alulról felfelé irányul, felülről lefelé irányuló áldozat – elutasítás – elfogadás viszony váltja fel. Így válik valósággá, a fejlődés élő szövetévé az Atyai Világalap hiposztázis-kinyilatkoztatásának két háromszöge, melyeket a 30. ábra mutat.

A fejlődésnek ezt az átorientálását veszik magukra egyes Bölcsességszellemek, de ezzel kénytelenek lemondani az örökkévalóról, az „állandóban” való legmagasabb létről. Ez azt jelenti, hogy *lemaradnak*.

Így keletkezik a Hierarchiák ahrimáni sora. Vesznek-e ezzel magukra valamilyen vétket? Nem, nem vesznek. Az elmaradásuk annak következménye, hogy a Kerubok egy része elutasította az áldozat elfogadását, hogy az egy alacsonyabb fejlődést szolgáljon, mint a Bölcsességszellemek fejlődése. És ezzel az Atyai Világalap akaratát teljesítik, hogy ne csak önmagukat nyilatkoztassák ki, hanem saját kinyilatkoztatásuknak: az időtartamnak, az idő telésének új minőséget adjanak.

Az áldozatról való lemondásnak köszönhetően és amiatt, hogy ahrimáni lények jutottak ehhez az áldozathoz, ennek szubsztanciája egyre durvábbá válik, és a Hold-eonban vízzé válik, amely ennek az áldozat-elutasításnak a külső kifejezése, és a szellemi ősforrásától egyre inkább eltávolodva, tőle elidegenedve, és ezzel együtt saját értelmétől elidegenedve, a Föld-eonban a halál állapotáig jut, amelynek kifejeződése a szilárd elem.

Az áldozat elutasított szubsztanciáját luciferi lények is birtokba veszik, akik ebben az esetben nem követik a Kerubok irányító impulzusait, hanem azoktól függetlenül cselekszenek, szabadon kiélik szenvedélyeiket és vágyaikat, és a normál fejlődésű istenek ellenfeleivé válnak.

Rudolf Steiner ezekre a legnagyobb világeseményekre a következő magyarázatot adja: „A bölcs világvezetés számára ez úgy volt megrendezve, hogy az istenek maguk hívták elő ellenségeiket. … az istenek mintegy előre látták: ha a továbbiakban is úgy fogunk teremteni, mint ahogyan ezt a Szaturnusztól a Napig [haladva] tettük, akkor sohasem keletkeznek szabad, a saját belátásuk szerint fellépő lények. És hogy ilyen lények tudjanak keletkezni, meg kellett engedni az ellenfeleink keletkezésének lehetőségét, hogy ellenállást találjunk abban, ami az időnek van alávetve. Ha pedig az áldozatot teljes egészében elfogadjuk, akkor az evolúció nekünk lesz alárendelve. Ezért nem fogjuk ezt tenni!” (uo. 1911. 11. 14.).

Előre látva, hogy néhány olvasó a gondolkodás „karamazovi” módjába kerül, Rudolf Steiner hozzáteszi: „Valaki itt bizonyára ezt mondja: Az istenekről a legjobb véleményem volt. De ez olyan, mint annál a spanyol királynál, aki amikor meghallgatta a világ felépítéséről szóló magyarázatokat, ezt mondta: Ha én lettem volna az Isten helyében, mindent egyszerűbbre építettem volna” (uo.). Rudolf Steiner a jó és a gonosz problémáját tanulmányozva, egy másik helyen azt mondja, hogy az embernek készen kell állnia kényelmetlen igazságokat magára venni.

*

A Hierarchiák kilenc fajtája az evolúcióban való részvételük jellege alapján három csoportra oszlik. Az elsőnél, a legmagasabbnál – ez az I. Hierarchia – az evolúcióban való feladat a világ *teremtése*, a másodiknál – „önmaga teremtése”. Ennek lényeinél ezért a mi ciklusunkban *szubjektív kívánságoknak* kell lenni. Emiatt képesek a fejlődésben olyan feladatokat magukra venni, melyek egyoldalú jelleget adnak neki. Ezért a II. Hierarchia lényei nem rendelkeznek az Atyai Világalap közvetlen látásával. Ők Istent a „kinyilatkoztatásaiban látják, abban, ahogyan megjeleníti magát az Arcán keresztül … [és] számukra lehetetlen bármi olyat tenni, amit maga az Isten nem akar” (GA110; 1909. 04. 18.(b)). Ezért a lemaradásuk feltételes jellegű. Ez az ő „adományozó erényüknek” egy másik formája.

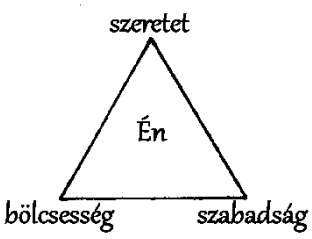
Más a helyzet a harmadik csoport, a III. Hierarchia lényeivel: Angyalok, Arkangyalok, Archék (Személyiségszellemek és Korszellemek). Az ő tudatszintjük nem teszi lehetővé, hogy felemelkedjenek a fejlődés magasabb céljaihoz és törvényeihez. Azonban ez lehetőséget ad számukra, hogy tudat és az akarat legszubjektívabb, legszemélyesebb formáját fejlesszék a Hierarchiák közül. Vagyis az ő

szférájukban születnek meg a szabadság teremtett lények általi megszerzésének első előfeltételei. De ez valami egyedi dolog a Világegyetem létében, ezért amikor a szabadság érzése először megjelenik, „szemtelenül" követik annak magasabb Hierarchiáktól érkező impulzusait. És ezért seregeik úgymond „komolyan" lemaradnak. A lemaradásuk visszafordíthatatlanná válhat. Az embereknél pedig természetesen még veszélyesebb módon jelenik meg a lemaradás.

„Az Angyaloknak – mondja Rudolf Steiner – nincs saját életük. A saját életük kinyilatkoztatás", magasabb lények kinyilatkoztatása (GA136, 1912. 04. 08.). Ezért amikor a II. Hierarchia lényei elkezdték a maguk számára úgymond „kisajátítani" az Akaratszellemek (Trónok) elutasított áldozatát, akkor a III. Hierarchia lényei is késztetést éreztek arra, hogy ezt tegyék. Néhányukat megragadta az a késztetés, hogy ne csupán a magasabban álló Hierarchiák lényeitől függjenek, hanem saját életet fejlesszenek magukban. És éppen ez a törekvésük, hangulatuk határozta meg a földi eonban a káiniták jellegét.

Ezeket az Angyalokat lázadóknak lehet nevezni. Az ember önállóságát készítették elő. De „ennek a következménye valami szörnyűség volt: a saját lényének megtagadása, a valótlanság, a hazugság". Ezt nem annak érdekében tették, hogy hazudjanak, hanem a saját életük fejlődése érdekében, ugyanakkor ennek következményeként létrejöttek a „hazugság szellemei", melyekben az igazság elferdítése *vált a létformájukká*. Az Angyaloknak ezt a kategóriáját luciferieknek nevezzük. Ők összezavarodtak a fejlődésben való részvételükben, lemaradtak az ősi Hold eonjában, ahol a vezetőjük egy lemaradt Mozgásszellem (Dynameis) volt – a II. Hierarchia lénye. Erős hatást gyakoroltak rájuk akkor az ahrimáni Arkangyalok, akik az ősi Nap eonjában maradtak le. A Föld eonjában lépett elő ciklusunk legmagasabb áldozathozója: Krisztus. Saját áldozathozatalát a végsőkig: az emberig vitte. És befogadta saját közegébe a gonosz emberi hordozóját: Júdást. Rudolf Steiner egy ilyen gondolatot hangsúlyoz: „Az érzékfeletti lények hatását lehet jónak vagy gonosznak bélyegezni, de magukat a lényeket sohasem (GA138, 1912. 08. 30.). Másik dolog a földi emberek. A gonoszra való *hajlam* tudat alatt mindegyikükben benne rejlik. Minden ember képes felvenni a gonoszt a hajlamai közé. Ez individuális fejlődésének alighanem minden fő tényezőjének köszönhető.

Ezek között az első helyen áll a szeretet és a szabadság. Sem az egyikre, sem a másikra nem tudna szert tenni, ha nem lenne számára adott a jó és a gonosz közötti választás szabadsága, beleértve az Igazság Szellemének (Szent Szellem) elfogadását vagy el nem fogadását, akinek impulzusai meg kell hogy termékenyítsék a kultúránkat, sőt az Életszellem elfogadását vagy el nem fogadását is, aki legyőzte a halált (Krisztus). Maga a választási lehetőség attól függ, hogy az ember mennyire fejlesztette saját individuális Énjét. És itt lép jogaiba az intelligencia, a gondolkodás. És az ember, amikor gondolkodni kezd, elkezd meghalni. Mintha egy ördögi kör jönne létre. Ez a kör csak etikai módon oldható fel: a gonosznak jóvá változtatásával. *Az „átváltoztatás" az „elutasítást" követő fejlődési kategória.* Az emberben az átváltoztatás motorja a következő triád (31. ábra). Központosító erőként az emberi Én lép benne elő. És mélyen téved mindenki, aki abban reménykedik, hogy Énjét itt egy magasabb lény helyettesítheti a saját Énjével.

31. ábra

Ez ugyanis Isten őskinyilatkoztatásának kifejeződése a teremtésben, az emberben. E háromszög elemeinek megismerése oda vezet, hogy megismerjük a jó és a gonosz együttlétezésének titkát.

A bölcsesség, mondja Rudolf Steiner, csak ott tud uralkodni, ahol a szeretet egy egységes lénye uralkodik. Ha pedig szeretet megy egyik lénytől a másik felé, akkor az csak olyan feltételek között tud végbemenni, ha az szabad adomány. Isteni erővel kell rendelkezni ahhoz, hogy a szabadságot, és így a szeretet erejét is újra és újra megszerezzük (publikálatlan előadás 1908. 02. 20.).

A létesülés alacsonyabb, kezdeti fokain az „Én" ellentétes a szeretettel. Teljes egészében egoizmus hatja át. A luciferi lények, akik az embernek a bölcsesség csíráját, az ő szubjektív individuális bölcsességét adományozzák, ezzel az individuális alacsonyabb „én" megszületését alapozták meg. Csak a Krisztus-princípium hatásának köszönhetően tud ez az „én" növekedni és egész környezetével összhangba kerülni. Amíg ez nem megy végbe, a luciferi folytatja az emberben a szétválasztó tevékenységét. Az embert mindattól, ami az embereket egybevezeti, elszigeteli, de ugyanakkor azt is megakadályozza, hogy úgymond „a szeretet osztatlan masszájába omoljanak" (uo.).

Ilyen módon két erővel van dolgunk, melyek az embert igazi feladatától két irányba vezetik. De ezek poláris szembenállásától erősödik az önálló Énje. És enélkül az önállóság nélkül az individuális szeretet lehetetlen lenne. „A szeretet és a bölcsesség princípiuma vezetett bennünket a lélekhez, a szellemhez, az Énhez. A gonosz ezen a szellemi tényen alapul". A gonosz keletkezése csak annak köszönhetően vált elkerülhetetlenné, hogy a Föld Istene a Szeretet Istene, és hogy önálló én-ember alakult ki (uo.).

A luciferi erőknek köszönhetően az ember elnyerte a szabadságot, de nekik köszönhetően szívta magába a gonosz erőit is. És ezért van az, hogy az ember, amikor individuálisan a jóhoz fordul, először a gonosz erőinek lesz alávetve, vagyis a szabadság elnyerését köszönheti nekik. De ez a fejlődésnek csak az előzetes szakasza. A szeretet erejének növekednie kell, hogy képessé váljon a gonoszt jóvá alakítani, és így egyidejűleg megfizetni a fejlődésért a tartozást a világnak. Krisztus pedig azért engedte meg a gonosz létezését, hogy megszülethessen a legnagyobb jó: a szeretetnek a szabadsággal való egyesítési képessége.

A bölcsesség, amely először intellektusként lépett belénk, belsőleg kapcsolatban áll a tévedés képességével. Az ember a teremtéstől a romboláshoz fordulhat. Ez pedig azt jelenti, hogy magunkban kell hordoznunk a betegség és a halál képességét. Ennek köszönhetően fejlesztjük ki magunkban a bennünket tökéletesítő erőket.

Végül, a legintellektuálisabb tevékenységben, a gondolkodásban, amikor ítéleteket alkotunk, képzeteket hozunk létre, a polárisan ellentétes princípiumok ütközésének kell végbemenni: az állításnak és tagadásnak, a fogalomnak és észlelésnek – és ezek mögött szimpátia és antipátia áll bennünk.

Rudolf Steiner ezt a folyamatot így magyarázza. Azt mondja, hogy akaratunkban két pólus van: az úgynevezett külső, a külvilágra irányuló és a nappali ébrenlét idején tudatosuló akarat, és a belső, alvó akarat, amely döntőrészt az alvás idején, de a test szerves folyamataiban nappal is tevékeny. Amikor az akaratunk, amely önmagában mélyen alvó, feltör, akkor az érzésig kivilágosodik. Míg a belső, alvó akarat antipatikus érzéseket kelt, addig a külső, éber akarat érzésben szimpátiával telt kapcsolatba hoz bennünket a világgal.

Ezután az érzés viszont a képzetek kialakításának folyamatába csapódik bele. Vagyis a képzetek az individuális Én-tevékenység összességéből alakulnak ki bennünk, habár az akarat és az érzés absztrahálódik bennük. „Mindaz, amit a logika negatív ítéleteknek nevez, az antipátia érzésének és ennek megfelelően az alvó akaratnak a képzetek világába való ütése" (GA208, 1921. 11. 06.). Ennek

megfelelően az éber akarat és a szimpátia érzése megerősítő ítéleteket idéz elő bennünk. Tovább emelkedve felfelé, a pozitív ítéletek a fény tapasztalásához vezetnek bennünket, a negatívak a sötétség tapasztalásához, máskor pedig a hang vagy a némaság tapasztalásához. Ez kiterjed a 12 érzékszervi észlelés egész rendszerére. Mivel pedig az érzékeléseken keresztül az emberbe áradó külvilág az istenek tevékenységével van áthatva, így az ember egészen az Isten – egyik esetben luciferi színezettel – vagy egy szó hangjának megtapasztalásáig jut. És ez kiterjed a 12 érzékszerv észlelésének teljes rendszerére, egészen Isten megtapasztalásáig: egyik esetben a luciferi színezetű Isten, a fényben való Isten megtapasztalásáig, a másik esetben pedig az ahrimáni színezetű Isten, a sötétségben való Isten megtapasztalásáig.

Ennyire hatalmasak a következmények, melyeket az ember individuális létesülése, az ítéleteiben, érzéseiben, akaratában a szimpátia és antipátia erők ütközése idéz elő. – „Érezni lehet az egyiptomi sírköveken és más alakokon, hogy bennük … művészi módon van ábrázolva ez a szimpátia-»igen« és antipátia-»nem«” (uo.).

Az alvó akaratból felemelkedő, és a lelki életünkben mindenféle antipatikus dolgot létrehozó erők a forrásai egoizmusnak, az ember világtól való elzáródásának, melyek ha túllépik ezeknek a folyamatoknak az egészséges határait, a gonoszt szülik. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy ennek az alvó, a szervezetet helyreállító erők hatásszférájába beavatkoznak a „sötétség lényei”, az ősi Szaturnuszon lemaradt archék, akik lemaradásának az evolúcióban betöltött pozitív szerepe éppen abban áll, hogy regenerálják a nappal fénye és a tudat fénye által lerombolt emberi fizikai testet, amely az ősi Szaturnuszról származik (l. GA122, 1901. 08. 21.); de hogy a lemaradt archék, akiknek mind a mai napig megvan a vágyuk, hogy az ősi Szaturnusz tüzes anyagában „fürödjenek”, amely ma az emberi vérbe van bezárva, „a jövőben a legrosszabb hatást éppen a vér legalacsonyabb vágyaira fogják gyakorolni, ha meg tudnak benne gyökerezni” (GA266-1, S.345). Ezek a szellemek az embert a mi gyökérrasszunk idején a gonosznak még nagyobb erejével fogják kísérteni, mint Lemúria luciferi szellemei és Atlantisz ahrimáni szellemei (GA107, 1909. 03. 22.)

De az ember mindkét fentebb mutatott irányba hatva tud gonoszt teremteni. Ezek külön-külön véve önmagukban általában nem produktívak. A Misztériumokban a tanítványoknak ezt mondták: „egyáltalán nem létezhet olyan jó, amelyre mint egy egyszer s mindenkorra adott nyugodt jóra lehet törekedni. Nem, a jó csak annak köszönhetően jön létre, hogy az ember, az ingához hasonlóan, képes mindkét irányba kilengeni, és belső erői segítségével megtalálni az egyensúly felállításának lehetőségét, megtalálni közöttük a középső helyzetet, a középső mértéket” (GA155, 1912. 05. 30), más szavakkal szintézisbe hozni őket. Az ellentéteket szintetizálva pedig az ember a világban egy új dolgot teremt, és eközben ő maga is fejlődik. És létezésének ez a fő feltétele, ha a középső úton, Krisztus útján akar haladni. Ennek köszönhetően az ember olyan állapotba kerül, melyben nincs egyetlen olyan minőség sem nála, amely ne lenne ambivalens, ne tartalmazná önmagában mind a pozitív, mind a negatív pólust, amely nem lehetne úgy jó, mint gonosz.

Vegyünk például egy olyan megkérdőjelezhetetlennek tűnő erényt, mint a bátorság. Két olyan szituáció van azonban, melyekbe ha az ember belekerül, „vagy elveszik a világ számára, a világ foglyul ejti őt, elerőtleníti, kimeríti, ahogyan ez a vakmerőség esetén történik, vagy a világ veszik el számára, ha megkeményedik az egoizmusában, ahogyan ez a gyávaság esetén történik” (uo.)

Ez alól a szabály alól még a szeretet sem kivétel. A vérségi, vak szülői szeretet az embert még meg is tudja ölni. A „máshitűek", „hitetlenek" irányában való gyűlöletet kultiváló vallásos szeretet szüli például az iszlám fundamentalizmust, melynek szélsőséges kifejezésévé vált mára az ISIS.

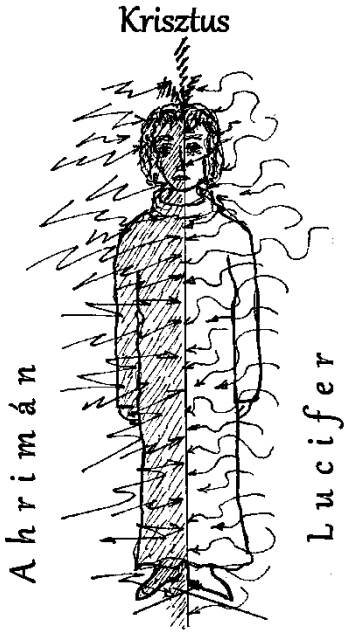
De az embernek nemcsak a belső lelki minőségei kétpólusúak, számára kétpólusúak a földön való fizikai létezés objektív tényeinek hatásai is. Vegyük például az általa tapasztalt fényt. A fény a maga érzékfeletti valóságában a fény luciferi elemi lényeinek összessége, és ők arra törekszenek, hogy már a mi korunkban megszabadítsák az embert – ahogy ők tartják – a földi béklyóktól, a földi nehézségtől. Ebben az értelemben az emberre még az égen ragyogó Nap is kísértő módon hat. Ezt sugallja nekünk: „Ó, ember, miért kellene a Földön maradnod, te magad is lény lehetsz a napsugárban. Akkor elkezded megvilágítani és boldoggá tenni a Földet. Akkor már nem lesz szükséged arra, hogy a Földön legyél, hogy megvilágosodj és boldoggá legyél" (1924. 03. 14.). Ezzel a kísértő Nappal harcol a sötétség, de ha az ember átadja neki adja át magát, akkor azt kockáztatja, hogy elvágja magát a létezés összes többi részétől. Ezért a fény és a sötétség között önmagunkban kell egyensúlyt kidolgozni. A normális fejlődésű istenek ezt a fehér fényt a világossárgáig, világosvörösig tompítják, a velük szemben álló sötétséget kékig, liláig világosítják. Így keletkezik a színskála. Ezek az istenek ezt mondják nekünk érzékfeletti módon: „A sötétség nem temethet el téged, mint lelket a Földön; képes vagy a rád ható földi nehézségnek ellenállni" (uo.) A sárgás-rózsaszínes fényben a krisztusi út fényét élheted át, amely az ahrimáni sötétség és a luciferi fehér fény között vezet. A szín megment bennünket, tompítja a fényt. A sárga és a piros nem engedi meg, hogy elhagyjuk a Földet, a lila, a kék nem engedi meg a sötétségnek, hogy eltemessen bennünket a földiben, hogy a nehézségi erő által a lélek elvesztéséhez vezessen bennünket.

Lucifer és Ahrimán között a hő elemben is állandó harc folyik az ember birtoklásáért, vagy a hőség, vagy a hideg segítségével. A hőben az ember mint énség feloldódik, a luciferi lények az emberi elégedettség-érzést kiszívják a világhőbe, a hidegben pedig az ember egész lényét szétszaggatja a fájdalom.

Végül maga az élet és a halál is szemben áll az emberrel, mint két egyoldalúság. Ez már a levegő összetételében is megnyilvánul: az oxigénben és a nitrogénben. Az oxigén, mondja Rudolf Steiner – Lucifer külső maszkja, a nitrogén pedig Ahrimáné. Ha az ember az akaratának működésében lehetővé teszi az oxigén lényeinek, hogy benne egyre erősebb tevékenységet ébresszenek fel, akkor végül elveszik abban a tevékenységben, elveszíti a szellemi alkotás lehetőségét. A nitrogénben pedig a semmibe fagy bele, nem egyszerűen meghal, hanem a nitrogén ahrimáni lényei bizonyos esetekben megfosztják az embert mindenféle létezéstől (ahogyan ez a cián bevételével történik).

Így jutunk az emberi fejlődés számára kivételesen fontos *hármasság* megértéséhez, *melyben Krisztus önmagát Lucifer és Ahrimán között jeleníti meg*. Ez ez emberi evolúció mondhatjuk végső igazsága. Az Antropozófia világba érkezése előtt erről az igazságról csak a magas beavatottak tudtak. Az ember, ha törekszik önmagában megvalósítani a „nem én, hanem maga Krisztus énbennem" princípiumát, magát éppen ebbe a konstellációba állítja, akkor pedig a Krisztushoz vezető út állandó harccá válik önmaga középső helyzetben való megtartásáért a két világpolaritás között. Ez a létesülés útja, amely állandóan abból áll, hogy a luciferit kioltja az ahrimáni által, és fordítva. Lényegében ez a gonosz jóvá alakításának útja. A gonosz akkor az ember fejlődésének, és nem az elpusztításának tényezőjévé válik.

Az ember egész lénye, a lényének egész soktagú struktúrája (hármasság, hetesség) lényegét tekintve egyszerűen két részből áll. Közülük az egyikre állandóan Ahrimán, a másikra pedig Lucifer hat.

32. ábra

Az emberben a krisztusi valójában csak egy *határ*, melyen az érte harcoló luciferi és ahrimáni hatás ütközik benne. Ennek a határnak nincsen „vastagsága”, egyszerűen határ és állandó átalakulás (32. ábra). Ez az egyik, sőt lehet, hogy a legfontosabb azok közül a „kényelmetlen igazságok” közül, melyekkel a gonosz titkát megismerő embernek meg kell küzdenie. De akkor kiderül, hogy ennek feltárása a megmentésünk, üdvösségünk titkának megismerését adja számunkra. Ezért a gonosz titkának megismerése „nem szolgálhat okul a pesszimizmusra, hanem a *felébredést* kell, hogy segítse” (GA185, 1918. 10. 26.).

Ha az ember nem fogadná magába a gonoszra való hajlamot, akkor nem lenne képes – különösen a tudati lélek korában – megtalálni a Krisztushoz való viszonyt, Akinek a kultúra minden megjelenését meg kell termékenyítenie, hogy azok „ne legyenek halott jelenségek” (uo.). Az ember lényegét tekintve egy etikai lény. A gonosz jóra fordítása elsősorban az ő feladata a Földön. És amikor ezt megoldja, akkor ezzel megmenti az egész világot, ő maga pedig felemelkedik a szabadság és szeretet lényeinek Hierarchiájába. Az Atyai Világalap ezt a hierarchiát a Szeráfok fölé tervezte helyezni: „Az embernek adott az a lehetőség, hogy önmagából kiindulva olyan célt érjen el, melyet valójában még a legmagasabb Szeráfok sem érhetnek el önmagukból kiindulva ...”(GA110; 1909. 04. 18.(b)).

Rudolf Steiner az „Emberiség képviselője” c. szoborcsoportjában az Ahrimán–Krisztus-Lucifer hármasnak ezt a konstellációját művészileg abszolút zseniálisan és ezoterikusan mérhetetlenül mélyen ábrázolta. Ennek a szobornak korunk számára ugyanolyan jelentősége van, mint az Ízisz-ábrázolásoknak az ősi egyiptomi kultúrkorszak számára.

Az ember által itt kapott feladat egyedisége kétségtelenül a világ egész létére kiterjed. Erre mutat rá az egyik evangéliumi vers, amely az egész világteológia számára botlatókövet képez. Krisztus ott ezt mondja az egyik „főnöknek”: „miért nevezel engem jónak? Senki sem jó, csak egyedül az Isten” (Lk 18,17).

Rudolf Steiner azt mondja, hogy ezt a verset egy másik verssel együtt kell nézni, ahol Krisztus ezt mondja: „Legyetek azért ti jók, miként a ti mennyei Atyátok jó.” (Mt 5,48). Ha meg akarjuk érteni az emberben azt a tendenciát, törekvést, mely a jóhoz vezet, „akkor a lényeg az, hogy valóban érthető legyen, hogy az a vélemény, miszerint valaki már jó tud lenne, tökéletesen hamis…A jó éppen olyan, hogy az ember *csak törekedni* tud rá, maga előtt tudva egy elérhetetlen példaképet, a jó ősképét”. Ilyen ősképre mutat rá Krisztus: „… jónak a *világ Ősalapját kell nevezni, mint az Istenben, vagyis az Atyában, Fiúban és Szellemben lévő egységet* (általunk kiemelve – G.B.), de Őt nem akként, ahogy a Földön vándorol (vagyis mint Jézus Krisztus), habár Őt (Jézus Krisztus) Krisztus mind átlelkesíti, mind átszellemiesíti” (GA343; 1921. 10. 08.(2)).

Az Atyai Világalap, mint a „három fiú” egysége mindent Krisztusra bízott, de Ő maga eközben a jó, a jóság legmagasabb, feltétlen ősfenoménja maradt.

Rudolf Steiner fából készült szoborcsoportja
„Az emberiség reprezentánsa”

*

Aligha kell arról beszélni, hogy a jó és a gonosz megismerésének, akármennyire is előrehaladt, nem szabad relativizálnia a gonosznak az evolúcióban játszott veszélyes szerepét vagy hogy arra ösztönözzön bennünket, hogy kompromisszumot kössünk vele. A gonosz hierarchikus hordozói, különösen a III. Hierarchia lényei, készek úgymond végigjátszani a szerepüket, készek az egész Világegyetemet az ember számára halálos útra vezetni. A gonosz pozitív szerepe tényszerűen csak abban áll, hogy jóvá lehet alakítani. Ha ez nem történik meg, akkor vagy az ember veszíti el a világot, vagy a világ veszíti el az embert. „*Ennek vagy annak az elkerülésében áll az, amit jónak nevezhetünk*” (GA155, 1912. 05. 30.) Hogyan hozzuk létre a jót? A gonosz ehhez a legjobb tanító.

Épp ezt a feladatot oldja meg az ember, ha egyesül Krisztussal az Ő Lucifer és Ahrimán közötti helyzetében. De ahogyan már mondtuk, ez „az utolsó igazság az emberről”, a földi evolúciójáról, ez sem áll mozdulatlanul. Ez is, mint minden más, fejlődik. A tudati lélek korában, különösen annak modern szakaszában, amely 1879-ben kezdődött Michael Arkangyalnak a történelmi folyamat vezetői küldetésébe való belépésével, két nem pusztán kultúrtörténelmileg, hanem összevolúciós jellegében is hatalmas folyamat zajlik. Ezek: Krisztus második eljövetele az *éteri erők világában*, és *Ahrimán földi inkarnációja*. Ezek fordulóponttá teszik a kultúrkorszak modern szakaszát az egész evolúciós ciklus számára. Ez teljesen egyedülálló fejlődési konstelláció.

Az 1879. évvel kezdődően az emberiségnek a következő, már magasabb tudati formához kell teljesen felemelkednie, amelyhez az első hozzáférést a szemlélő ítélőerő, a szemlélő szellem elsajátítása adja. Az ilyen gondolkodás utat nyit az ember számára a szabad akarathoz, melyre a morális intuíciók világában tesz szert. És az ahrimáni szellemek különös elszántsággal és éppen a mi korunkban állnak szemben az emberiség e kezdődő teljes felemelkedésével. Számukra a globális michaeli peresztrojka feltételei között egy meglehetősen kedvező lehetőség jön létre arra, hogy az egész múltbeli evolúciót (annak „gömbjeit") annullálják, és saját evolúciós ciklusukat kezdjék el. Ezért Rudolf Steiner korunkat jellemezve ezt mondja: „A mostani időtől kezdve az emberiség közegében *radikális gonosz* lép elő" (GA196, 1920. 02. 22.). Emiatt „a világot ma nemcsak az a veszély fenyegeti, hogy az ahrimániba siklik, hanem az is, hogy a Föld elveszíti misszióját" (GA196, 1920. 07. 18). Eközben „a hanyatlás olyan gyorsan történik, hogy nagyon kevés idő áll rendelkezésünkre…" (GA200, 1920. 10. 17.).

Ez a XX. század első negyedében hangzott el; a XXI. század első negyedében ezen nincs mit bizonyítani. Mögöttünk egy szörnyű kísértetként maradt az apokaliptikus XX. század. És amivel a XXI. században rendelkezünk: szellemi lényegét tekintve a szellem romjai, a kultúra romjai, az etika romjai. Az ilyen romok a fizikaiaknál sokkal szörnyűbbek. Eközben, figyelmeztet Rudolf Steiner, „a kultúra továbbra is romokba fog fordulni ... A külső földi lét, olyan mértékben, amennyire az a megelőző időknek az eredménye, *el fog múlni*, és teljesen hiábavalók azoknak a reményei, akik azt hiszik, hogy a gondolkodás, akarat régi szokásai meghosszabbíthatók (GA202, 1920. 12. 25.).

A régi civilizáció a XXI. század kezdetétől teljesen illuzórikus jelleget ölt. Makszimái (alapelvei) kísértetekként „járják be Európát" (ahogy Marx beszélt a bolsevizmusról), ahol két erő teljesen elvtelen, a megbékélésre semmilyen mértékben sem képes ádáz harca folyik:

1) ennek a civilizációnak a leggyorsabb eltemetéséért, új, egészséges alternatívája nélkül;

2) „a régi gondolkodási és akarati szokások megtartásáért"

Az elsőért a liberális-demokrata káiniták harcolnak, a másodikért a velük oppozícióban állók frontja, a konzervatív ábeliták. Közös és fő jellemzője mindkettőjüknek: teljes szellemi csőd; a teremtő ideák teljes hiánya, és ebből következően gyakorlati terméketlenség. Az első helyen a hatalomért való harc áll, de most a világhatalomért, az egész emberiség feletti hatalomért. És ahogyan csak – gondolják ezek is és azok is – ezt a hatalmat megkapjuk, láthatóvá válik, hogy mit kell tenni; krízisek mindig voltak, és mindig megtalálták a belőlük kivezető utat. – Ilyen könnyelműen tagadják a fejlődést, azt csak mennyiségi változásokban látván, vagyis csak civilizációs szempontból ítélik meg, miközben a fejlődésben gigantikus *minőségi* elakadás van. És ez a minőség az *emberi tudat formája.*

A világgonosz központjainak, a földi világunk felett álló okkult-politikai hatalmaknak az erői, akik az örökletes bűnnek alávetett ember szimbólumát képező pentagramma, de fejjel lefelé álló pentagramma alapelvén egyesülnek, és ragaszkodnak ahhoz, hogy az emberiség visszatérjen a csoporttudat ősi formáihoz, a krízis valódi jellegét bizonyos mértékben megértik, de ezzel a megértéssel csak ők maguk akarnak rendelkezni, és ezért szokatlanul erős és totális intézkedéseket tesznek, hogy elnyomják az emberek tudatát, leegyszerűsítsék, lesüllyesszék az individuális szellem szándékait. És semmi sem jellemzőbb, ahogyan Rudolf Steiner mondja, mint a tudat lefojtásának ténye a lakosság úgynevezett művelt rétegénél a történtek megértésével, a dolgok igazi helyzetének megértésével kapcsolatban (l. GA185, 1918. 10. 19.).

Ez volt a XX. század elején, és száz év elteltével ez a helyzet csak súlyosbodott. Csak a múltban a tömegeket marxista doktrínákkal hülyítették, most pedig, egyszerűen szólva, az okostelefonokba nyomják az orrukat, levéve róluk a legalább némi fejlődés feladatát. Elveszett minden érzékenység a szavak, a gondolatok sőt még a cselekedetek iránt is. „Kinyilatkoztatásokat" csak a kifinomult, de emellett szintén halott erotikában vagy a futballban, a „futball misztériumaiban" keresnek.

És mégis, bármennyire reménytelennek is tűnik a krízis, mégis mondhatjuk, „habár ez paradoxonnak hangzik: … minél szenvedősebb a modern kor, annál nagyobb gyümölcsöket adhat a jövő számára… de meg kell találnia azokat az embereket, akik képesek lehetnek nagy gondolatokat gondolni" (GA180, 1917. 12. 26.), lenne bátorságuk harcolni az igazságért és hordozni azt a lelkükben, hordozni egyenesen, komolyan, becsületesen, anélkül hogy a hazugsággal, a gonosszal kompromisszumot kötnének.

Ilyen ember kezdetben bizonyára nem túl sok lesz, de ők „kovászként" szolgálnak a jövőbeni megújulás számára, ha az Antropozófia által adományozott tudásra támaszkodva, azt mint a michaeli peresztrojkának, a kultúra megújításának nagy módszertanát átgondolva, megértik a krízis lényegét és a belőle való kijövetel módszerét. Igaz, ezt ma ez erősen megnehezíti a „radikális gonosz" előlépése.

*

A gonosz amiatt vált radikálissá, hogy az ő oldalán megnyilvánuló azúrák, a Személyiségszellemek rangján lemaradt ahrimáni lények megnyilvánulásai aktivizálódtak. Ez egy nagy és félelmetes erő. Rá, mondja Rudolf Steiner, még Michael is nagy aggodalommal tekint. Ezek közül a lények közül a legfontosabb a Nap Szférájában gyökerezve lép elő Krisztus ellenfeleként, ő az Antikrisztus.

Rudolf Steiner az egyik előadásában koncentrált leírást ad a teremtésről és az azúrák emberre gyakorolt hatásának elveiről. Idézzük majd ezt a közlését, hozzáadva eközben magunktól, hogy a jövő idő formáját, melyben kifejeződik, a mi időnkben már fel kell, hogy váltsa a jelen idő. Itt a világ teljes lendülettel haladó ahrimáni peresztrojkájának módszertani alapjait látjuk.

Nos, Rudolf Steiner így magyarázza nekünk: a Lemúriai korban ez ember asztráltestébe, ahol egyébként csak a Formaszellemek hatnának, luciferi szellemek léptek. A Formaszellemek, hogy ellenhassanak azoknak, megvédve tőlük az embert, betegséggel és szenvedéssel ruházták fel őt, amely kiegyensúlyozza az érzéki vágyakat és érdeklődéseket. Az ahrimáni szellemek az Atlantiszi korban érkeztek és ők tették lehetővé a tudatos bűnt és a tévedést. Az első esetben a világba a szenvedés, betegség és halál érkezett, a második esetben jött létre a karma, mely lehetővé teszi a tévedések kijavítását.

A mi időnkben még egy fajta lény hatol az emberbe. Lucifer az érzőlélekben telepedett meg, Ahrimán az értőlélekben, ahol a tévedés, a hazugság és a bűnre való késztetés keletkezik, harmadikként jön a tudati lélek, melynek tevékenysége „a fizikai test tudattalan átdolgozásában áll. És a közeledő jövőben ebbe a tudati lélekbe, de ezzel együtt abba is, amit emberi Énnek nevezünk – hiszen az Én a tudati lélekben emelkedik fel – azok a szellemi lények kúsznak be, akiket azúráknak nevezünk. Ezek a szellemek a gonosznak nagyobb erejét fogják fejleszteni, mint amilyenek valójában Atlantisz sátáni erői vagy a lemúriai korszak luciferi erői voltak.

A gonosz, melyet a luciferi szellemek hoztak az embereknek a szabadság áldásával együtt, teljesen megszűnik a földi kor (eon) során. Az ahrimáni szellemek által okozott gonosz a karmikus törvényszerűségek hatása során fog megszűnni. De az azurikus erők által okozott gonoszt ilyen módon nem lehet megváltani. Hiszen ezek az azurikus szellemek úgy fognak hatni, hogy az általuk megragadott – ez pedig az ember legmélyebb belsője lesz, a tudati lélek az Énnel együtt – *emberi Én egyesítve legyen a Föld érzéki világával*. Darabonként fogják elszakítani az Éntől, és azok amilyen mértékben a tudati lélekben gyökereznek, az ember olyan mértékben lesz kénytelen létének egy darabját a Földön hagyni. Amik az azurikus erők hatása alá esnek, *pótolhatatlan* veszteségek lesznek. Nem az egész ember válik zsákmányukká, de ezekkel az azurikus erőkkel az emberi szellemből darabokat vágnak ki. Ezek a lények ma azon a szellemen keresztül mutatkoznak meg, amely most *uralkodik, és amelyet csupán az érzékiségben való élet szellemének nevezhetünk, teljesen elfeledkezve az összes szellemi lényről és a szellemi világról* (általunk kiemelve – G.B.).

Azt mondhatjuk, hogy ma az azurikus lények inkább elméletileg kísértik az embert. Ma azt illetően vezetik az orránál fogva, hogy az Énje a fizikai világ eredménye. Ma egyfajta elméleti materializmussal kísértik őt. De a későbbiekben – és ez egyre nyilvánvalóbbá válik a rendezetlen érzéki szenvedélyek robbanásaiban, amelyek egyre inkább fellángolnak a Földön – elsötétítik az ember látását a szellemi lények és szellemi hatalmasságok tekintetében. Az ember semmit sem fog tudni és semmit nem is akar majd tudni a szellemi világról. Nemcsak arról lesz egyre inkább meggyőződve, hogy a magasabb morális ideák csak az állati ösztönök, késztetések magasabb átalakításai, nemcsak azt fogja megtudni, hogy az emberi gondolkodás annak az átalakítása, amivel az állat is rendelkezik, hogy az emberi alak rokonságban áll az állatival, hogy egész lényével az állatiságtól származik, hanem az ember komolyan is fogja venni ezt a nézetet és ezzel összhangban fog élni. … A nagyvárosokban, ahol értelmetlen szenvedélyek vad orgiái nyilvánulnak meg, már láthatjuk azoknak a szellemeknek a groteszk pokoli tüzeit, akiket azurikusnak nevezünk” (GA107, 1909. 03. 22.).

Az „értelmetlen szenvedélyek” ilyen „vad orgiái” közé tartozik korunkban az, ami a futballpályákon és a rock-koncerteken zajlik. És a kialakult helyzet szörnyűsége abban áll, hogy *nincs semmilyen lehetőség* ezt elmagyarázni azoknak az embereknek, akik az ilyen orgiáknak köszönhetően egyfajta tömegtudatba süppednek. Mit lehet szembeállítani azon földi emberek *milliárdjainak* (!), akik az egész bolygón egyszerre tombolnak a tévéképernyők előtt a futballmeccsek idején? Az emberi méltóság tagadásának ez a formája képes elsöpörni mindazt, ami az útjában áll. Az emberekkel elhitették, hogy ők így „kikapcsolódnak”, „pihennek”, a rock-koncerteket pedig valami nagyszerűnek, már majdnem misztériumi kulturális eseménynek tekintik (pedig ezek valójában fekete misztériumok). A dolgok durván materialista szemléletével ennek ellentmondani semmivel sem lehet. – Akárhogyan is mozog az ember, akármit is tapasztal meg eközben, egyszerűen minden itt marad, a fizikai világban, mivel rajta kívül semmilyen más világ nincsen! – Ez az uralkodó meggyőződés. De éppen ezért olyan hatékony a „dehumanizáció” módszertana.

Az azúrák a Napnak még a Földből való kiválása előtt elkülönültek az evolúciós ciklusunktól. Még a Hold-eonban kidolgozták a Szellemént (Manasz), de az Életszellemet (Budhi) nem, ezért ők a szó legmagasabb értelmében: *manaszi* módon egoisták. Alacsonyabb gondolatformáinkkal asztrális létformákat teremtünk számukra. „Mindenhol, ahol a mértéktelenségnek, bujaságnak hódolnak, egy olyan anyag van jelen, amelyben hatalmas azurikus erők rafinált intellektualitást árasztanak a világba… A fekete mágia éppen a érzékiség mocsarából nyeri az őt különösen keményen szolgáló erőket. A szexuális

rituálék arra szolgálnak, hogy az embereket ezekhez a körökhöz kössék" (GA93a; 1905. 10. 17.) – Valójában ez a fő titka a földgömbön diadalmasan végigvonuló úgynevezett „szexuális forradalomnak".

Az azúrák Kr. u. 666-ban támadták először az emberi individuális fejlődést (l. a „Gondisapuri Akadémia" témáját a következő előadásokban: GA182, 1918. 10. 16.; GA184, 1918. 10. 12., és a mi 7. fejezetünkben is). Akkor egy olyan civilizációt, kultúrát igyekeztek megalapítani, melynek szellemi vívmányaiban a tudati lélek ember általi kidolgozása dominált volna. És ezt majd 1000 évvel azt megelőzően, hogy ennek kora elkövetkezett! Vagyis az ahrimáni erők evolúciós törvényekkel való harcának különösen hatékony módszerét használták: meghatározott eredményeket idő előtt és ezért tökéletlenül elérni benne, amivel kizárják azok megfelelő időben való egészséges elérését.

Ha az a kísérlet sikeresen megvalósult volna, akkor a tudati lélek csak az ember úgymond kísértetét ragadta volna meg, a valódi ember pedig mindezek mögött maradt volna. És éppen ennek a kísérletnek az ismétlését tapasztaljuk a mai korban. Az azurikus lények az 1998-as évvel kezdve, a 666 éves ritmust használva, harmadik alkalommal indulnak rohamra a kultúra és a civilizáció ellen, hogy az embert megragadják a tudati lélekben, tisztán földi bölcsességet oltva belé, hogy lelkét a halállal rokonná tegyék, elszakítva őt a további fejlődéstől, a Szellemén individuális birtoklásától. Ahrimán inkarnációja pedig különösen kedvező feltételeket teremt ehhez.

Az ahrimáni szellem összes fajtája már hosszú idők óta készítette a kultúra és civilizáció összes tényezőjét oly módon, hogy azok kedvezőek legyenek Ahrimán inkarnációja számára. Most valami döntő dolognak kell végbemenni, az emberiséget nem pusztán világnézetileg, hanem szubsztancionálisan is le kell győzni. A fizikai test szubsztanciáját el kell szakítani a lelki-szellemi szubsztanciától (l. 7.fejezet). És ennek a Földön élő emberekben kell végbemenni.

*

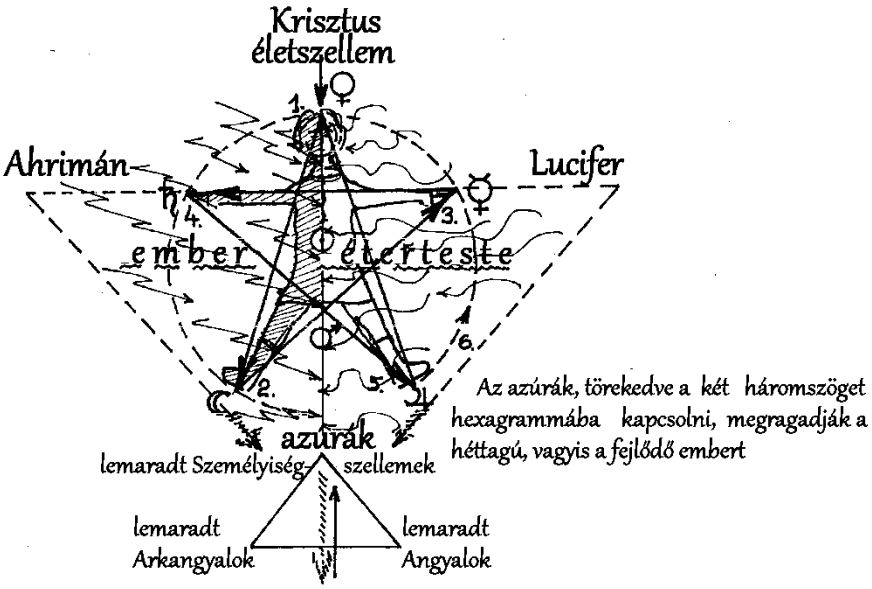
A lelki élet, a gondolkodás élete az embernél az étertestben gyökerezik. Ez a test, mint a konkrét földi ember teste, a szellemi magasságokba, a magas hierarchikus lények világába kiterjedve, rendelkezik úgymond a saját perifériájával is, ahol a szellem az emberben egyesül az anyaggal, ahol azoknak az egyikből a másikba való kölcsönös átjárása megy végbe. És éppen itt van az ahrimáni szellemek emberért vívott modern harcának központja, akire eszközként van szükségük ahhoz, hogy megsemmisítsék a fennálló evolúciót, és egy újat, az ő céljaiknak és érdekeiknek megfelelőt kezdjenek. Ez az *anyagiság* (alkímiai értelemben vett) *elemeinek* és a négy nekik megfelelő *éternek* a szférája. Ez a harc a modern civilizáció tényeinek sokaságában megjelenik, és ezeket éppen a jelzett értelemben kell érteni – akkor tudjuk megérteni azt, hogy mi megy végbe körülöttünk nap mint nap, és ami megértés nélkül azt a benyomást kelti, hogy az emberiség totális őrületbe zuhant.

Így a döntő *harc, melyben Ahrimán a lemaradt Személyiségszellem rangjában egyesíti és megszervezi minden erejét ahhoz, hogy fordulatot hajtson végre a számára szükséges evolúció felé, gyakorlatilag az* ***emberi étertestet alkotó négyféle éterért való harcként*** *valósul meg*. És mivel az éterek a természeti birodalmak alapját is képezik, ezért az ember elleni támadás belülről és kívülről is történik.

Ahhoz, hogy ebben a témában tovább haladjunk, szükséges legalább röviden érinteni az éterekről és elemekről való szellemtudományos tanítást. De előzetesen összefoglaljuk a 32. ábrán megadott témát.

Az isteni Hierarchiák három lénycsoportot képeznek, melyek közül mindháromba három fajtájuk tartozik. A háromság törvénye érvényesül itt. Ez a lemaradt lényekre is érvényes. Ezért mondhatjuk, hogy az azúrák bizonyos módon a lemaradt Angyalok és Arkangyalok szintézisét képezik, vagyis egyesítik magukban az emberre nézve legkárosabb tulajdonságaikat és hatásaikat, sőt új magasságba emelik azokat (ez a szintézis általános tulajdonsága). A tudati lelket, de végső soron az *ember magasabb Énjét, a Szellemént* támadják, arra törekszenek, hogy elzárják az ember elől az individuális Manasz birtokba vételéhez való hozzáférést, és ezt lényegileg úgy teszik, hogy úgymond „frontálisan" ellenállnak a Krisztus-impulzus, az Ő Életszelleme hatásának.

Nem lehet azt mondani, hogy ők ezt valahogy közvetlenül képesek voltak megtenni. Hiszen Krisztus még a pokolba való alászállásakor „elátkozta", „látens állapotba" hozta őket. De ez csak a Michael-korszak elejéig tarthatott. Most kiszabadulnak ebből a gátolt állapotból, és az embert luciferi-ahrimáni megragadottságában állítják maguk és Krisztus közé, ami *a mi korunkban különös erővel megy végbe a káiniták és ábeliták kibékíthetetlen szociális-politikai konfrontációjában*. Ez megakadályozza az embert abban, hogy a Szellemént úgymond „architrávként" helyezze a saját Jákin és Boáz oszlopaira (l. 3. fejezet). Vigyük be ezt az aspektust a 32. ábránkba, és így az ember számára az „utolsó igazságnak" egy másik, részletesebb sematikus kifejezését kapjuk abban a korban, amikor a radikális gonosz kinyilvánítja magát, és ehhez az ábrához fogunk igazodni a további vizsgálatainkban (33. ábra).

33. ábra

Az éterekről és az elemekről szóló szellemtudományos tanítások alapjai

Most ismét szükségünk van egyfajta tudás-"kompendiumra", amelyet szabadon használhatunk további vizsgálataink szellemtudományos megalapozására. Ez lehetővé teszi számunkra, képszerűen szólva, hogy témánk „kifutópályáján" kifejlesszük a szükséges gyorsulást, hogy felszálljunk arra a területre, ahol Ahrimán földi megtestesülése lényegének megértését keressük, és ezután sikeres „leszállást" hajtsunk végre a földi események fenomenológiájának területén, mely fenomenológia ennek a grandiózus kozmikus eseménynek a legkomolyabb tünetegyüttesét rejti magában.

A természettudományban hosszú ideig vita volt az éterek létezéséről, és ezt a vitát végül az éterek tagadásával zárták le. Rudolf Steiner megvilágítja, miért történt ez így, és rámutat az útra, amelyen lehetségessé válhat az éterek modern tudomány általi elismerése. „Fordítsuk figyelmünket – mondja ő – két dologra. Planck fizikus azt állítja, hogy ha az ember a fizikában egyáltalán az éterről szeretne beszélni, akkor mindenesetre az éternek semmilyen anyagi tulajdonságot nem szabad tulajdonítani. És Einstein relativitáselméletében vagy általában a relativitáselméletben kénytelenek voltak az étert megszüntetni.

De az étert nem szabad megszüntetni! Itt azzal van dolgunk, amire most csak utalni tudok. A helyzet inkább az, hogy abban a pillanatban, amikor a fizikai képleteinkben, vagyis a fizikában alkalmazott matematikai képletekben átlépünk az éterhez, akkor kénytelenek vagyunk az értékeket negatív módon beállítani ezekbe a képletekbe. … hiszen amikor a pozitív anyagtól a nulláig haladunk, akkor az éterben se nem a semmivel van dolgunk (ezt gondolja Einstein), se nem tisztán negatívval, amit úgy kell elképzelnünk, mint valamit (ez a véleménye Planck-nak) .. [vagyis] az étert úgy kell magunknak elképzelni, mint valamit, ami minőségekkel rendelkezik, melyek ugyanolyan módon ellentétesek az anyag minőségeivel, mint a negatív számok a pozitív számokkal… És itt a matematikai kitágítása [a negatívba] a számtengely kiterjesztése a negatívba [a negatív értékek területére] meghatározott jelentést kap a valóság számára is. ...Valóban kénytelennek tűnhetünk, hogy ugyanazt az utat, melyet a formális matematikában megteszünk a pozitívtól a negatívhoz, a fizikában is megtegyük, amikor a mérhető-anyagi hatástól átmegyünk az éteri hatásokhoz… És akkor a fizikában is kénytelenek leszünk imaginárius mennyiségeket alkalmazni a pozitív és a negatív mennyiségekre. Akkor jutunk el közvetlenül a természeti létben a mennyiségek közvetítéséhez…” (GA73, 1920. 03. 31..

Az éterek megismeréséhez vezető egyenes út azonban a szemlélő tudaton keresztül vezet, mellyel kapcsolatban annyira kibékíthetetlenül ütközött Kant és Goethe nézete. Kant azt „az értelem kalandjának” tekintette, Goethe pedig képesnek tartotta az embert, hogy szemlélő szellemben közvetlen megismeréssel behatoljon a világba, ahol végső soron az emberi szabadság és az emberi halhatatlanság gyökerezik.

A szemlélő ítélőerő ugyanis az érzékfelettihez vezető fejlődési indítja el. Magasabb szinten fejlesztve látó, néző tudathoz jutunk, melynek megnyílnak az imaginációk.

„Az éter külsőleg nem más, mint egy finom szubsztancialitás, amely ugyanakkor mindenütt annyira átlelkesített, hogy áramló gondolatok hatnak benne; valóságban a gondolatok külsőleg megtöltik az étert. Csak ilyen módon, a tudat kidolgozásán keresztül lehet eljutni ahhoz, amit valóban éternek kell nevezni. De ekkor az ember saját lelke és környezete között is bensőséges kapcsolatot ér el. Az érzékszervi szemlélődésben sohasem lehet olyan bensőséges viszonyba jutni a környezettel, mint a látó, néző tudat élményében, amelynek valóban semmilyen határa nincsen a belső és a külső között, de ahol beúszik és kiúszik – a saját lelki életbe és a saját lelki életből – az, ami gondolatokkal és gondolatokkal átlelkesített éterrel van megtöltve” (GA66, 1917. 03. 31.).

Ezeket a gondolatokat azért akartuk kiemelni, mivel lényegi módon egészítik ki azt, amiről a 2. fejezetben volt szó, de az ismereteinket is tovább mozdítja. Az éterek ugyanis úgymond összetevői a világ éterének, a világéteriségnek, amely az evolúciós ciklusunkat a szellem magasabb szféráiból alájőve, mint Krisztus Életszelleme tölti be. Ennek az életnek áll azonban ellen Ahrimán, különösen a lemaradt Személyiségszellemek Hierarchiáiban. És most Arkangyali rangban a Földre érkezik, és az emberek számára egy kivételesen fontos kérdés merül fel: hogyan fog viselkedni emberi testben, kozmikus céljait

követve? Hiszen Ahrimán minden földi cselekedetének kozmikus következményei lesznek az emberekre nézve.

*

Az éternek négy sajátos fajtájában, melyekről most szó van, nemcsak érzékfeletti létezése van. „A érzéki világ területén csak *fizikai és éteri* van (általunk kiemelve – G.B.), az előbbinek tere van, az utóbbinak idője”[22]. Ezt Rudolf Steiner egyik jegyzetfüzetében lehet olvasni. Vagyis az éternek időbeli létezése van. És hogyan másképpen lehetne ez, ha az éter az élet, az életet pedig az időtartam, a lezajlás jellemzi? Az életet szellemi elemi lények négy fajtájának (erről később) seregei hordozzák, metamorfizálják, és az idő fenoménjában, érintkezve a térrel, elkerülhetetlenül meg kell nyilvánulnia a lét érzéki oldalán. Rudolf Steiner azonban az egyik előadásában arról beszél, hogy az éter érzékfeletti szubsztancia, hogy „a Világegyetemben fizikai szervezet tulajdonképpen nincsen. *A Világegyetem rögtön az éteri szervezettel kezdődik.* Ott egyáltalán nincsen fizikai” (GA236, 1924. 06. 04.)

Amikor az ég kékségét érzékeljük, akkor a körülöttünk lévő étert érzékeljük. … Az ég kékségében teszi magát észlelhetővé. ...Az éter habár nem észlelhető, de az észlelhetőségig emelkedik annak a hatalmasságnak köszönhetően, amellyel megjeleníti magát a Világegyetemben, amikor hírt ad magáról, az ég kékjében feltárja magát”. Itt kezd hatni az érzékfeletti, bármit is mondjanak róla a materialisták (uo.). Ebből következik, hogy a világélet, amikor az individuális emberi szellem számára fenoménná válik, esztétikai és etikai kategória is. Az átmenet a szellemiből az anyagiba és vissza nagyon finom. „Amikor itt a Földön az éterről beszélünk, melyben élünk, amikor közeledünk a Földhöz, hogy aztán megszülessünk rajta, akkor különböző tulajdonságokat tulajdonítunk neki. De ez az éternek csak az egyik oldala. A másik oldala abban áll, hogy morálisan ható szubsztancia, hogy mindenütt morális impulzusok hatják át. Ahogy fény hatja át, úgy hatják át morális impulzusok…” (GA219, 1922. 11. 26.)

De eredetileg a fizikai-éteri Földön nincsenek morális impulzusok. Amikor az ember belép a földi inkarnációba, akkor „csak három dolog számára nem kap a szellemi világon belül semmiféle erőt, és ezek a *gondolkodás, beszéd és járás*”. Ugyanakkor „annak, ami itt a Földön a járás, a beszéd és a gondolkodás, megvan a szellemi világban az analógiája: az első a Hierarchiákon belüli orientálódás, a második a Világszó élő módon hangzóvá válása önmagában, a harmadik pedig a világgondolatok szellemi belső fellángolása” (uo.) E három képesség evolúciós elsajátításával az ember megteremtette individuális létesülésének alapját. És minden új megtestesülésekor ismétli, újra megteszi ezeket az evolúciós lépéseket. A gyermek úgymond „pre-morális” [moralitás előtti, moralitást megelőző], abban az értelemben, hogy amikor az égi képességek földivé alakulnak benne, akkor elveszíti a kozmikus moralitás tapasztalatát. Az őt körülvevő természeti jelenségek ha nem is antimorálisan, de nem morálisan, pre-morálisan beszélnek neki. De az emberi lény alapjaiban él a tudás arról, hogy a földi orientációnak megfelelő szellemi orientációt moralitás hatja át, hogy „a Logosz az emberben nem mint természeti jelenség, amorálisan beszél… a Logosz moralitással beszél. Ugyanígy a világgondolatok is ragyognak morális értelemben” (GA219, 1922. 11. 26.). E kettőnek köszönhetően az ember fizikai-éteri testben élve, tanulva járni, beszélni, gondolkodni, a földi világban morális lénnyé válik. Éppen azért válik azzá, mivel az éterisége a fizikai testtel való kapcsolatában érzéki-érzékfeletti módon jelenik meg. Ez az étertest hőből, fényből, kémiai és életéterből áll, és ez minden létesülés világélete. Az ember lelki-szellemi életének fejlődése mértékében nyilvánul meg kozmikus morális lénye, az ember biológiai fejlődésének

[22] Anthrohosophie. Wochenschrift für freies Geistesleben. Stuttgart, 1929, № 37, 1921.

folyamatában pedig a négy éter kapcsolatba kerül a négy elemben levő vetületével, melyek fizikailag az anyag négy halmazállapotában nyilatkoznak meg, ez a négy elem a „hő” („tűz”), a „levegő”, a „víz” és a „föld” eleme, melyek mögött, ahogyan más korábban emlékeztettünk, szellemi, morális minőségek és hierarchikus lények tevékenységei állnak. *Ilyen a földi élet fenoménjának lényege.*

Ha ezt a fejezet témájával kapcsolatba hozzuk, meg kell jegyeznünk, hogy Ahrimán ezzel a lényeggel természetesen szembeszáll. És itt kell keresnünk a kultúrkorszakunk modern szakaszában végbemenő morális hanyatlás okát. Bizonyos „nézeteket” inspirálva, melyek áthatják a társadalmi és kulturális életet, Ahrimán a „természetesre” apellál, ahol moralitás valójában nincsen, amíg az ember meg nem tanul járni, el nem sajátítja a beszédet, gondolkodást, ki nem fejleszti az érzések életét. Ahrimán arra törekszik, hogy a gyermek bizonyos fajta „természetességét” kiterjessze az egész életre, elhallgatva eközben azt, hogy habár a gyermek „pre-morális” is, de tökéletesen tiszta, hiszen lelkisége-szellemisége még a szellemi világban van. És persze teljesen aszexuális; de éppen ilyen lendülettel igyekeznek eltorzítani a „szexuális nevelés” segítségével, melyet a nevelési intézményekre és a szülőkre erőltetnek, kényszerítve őket arra, hogy az állam nevében szinte a születése napjától kezdve ezt hajtsák végre. Ilyet valójában még nem ismert a világ!

Ilyen módon az ember étertestének útja, melyen a morális világéterrel kerül kapcsolatba, akadályozva van. Másrészt pedig az étertestünket alkotó négy világéter, amely meg van fosztva a morális értelemtől, a fizikai, a fizikai-ahrimáni durva hatásának van kitéve, amely a Föld belsejében, a Föld elektromágnesességében gyökerezik. És akkor az élet fenoménja az emberben fundamentális, evolúciós torzulást kap.

*

Most vizsgáljuk meg a négy éter fő tulajdonságait külön-külön. Elsőként vegyük a hőétert. A párjában, hőéter – hőelem, megy végbe az *átmenet a szellemből az anyagba*. „A hőéterből – mondja Rudolf Steiner – születnek a Zodiákus hatása alatt az emberek. Hő-szülöttek …” (GA325, 1923. 12. 15.). Ez történt az evolúciós ciklusunk legelején. A világéter kezdte betölteni az őskinyilatkoztatást, belépve abba, mint Életszellem a Krisztus-Hiposztázisban. Aztán a leereszkedés során két fajtára osztódott, melyek közül az egyik a szellem materializálódásához vezető metamorfózisok során ment keresztül, a másik pedig megőrizte a kozmikus jellegét.

Az evolúciós ciklus elején az éter első fajtája hőként kezdett megjelenni, de megőrizve a kozmikus éter tulajdonságait. A hőnek akkor még nem volt anyagi hordozója. „Úgy alkothatunk magunknak elképzelést róla, ha a hő külső fogalmától áttérünk ahhoz, amit *lelki hőnek* nevezünk” (GA119, 1910. 03. 31.) A hő csak a Föld-eonban kezdett külső, ásványi tüzet létrehozni. De „a hő, vagy tűz az, ahol az anyagi lelkivé kezd válni. Van külső és belső, lelki tűz. Az átmenetet az ember csak belülről képes észlelni. A külső tűz kapu a lelkibe (GA110, 1909. 04. 12(b)).

A lelki hő az emberben egészen a fizikaiig tud hatni, akkor a vér melegebbé válik és másként cirkulál. És ilyen, a szellemiből született hő keletkezik az első eonban. Mondhatjuk így: A Föld az ősi Szaturnusz-eonban „a makrokozmoszból a szellemiség hatásának köszönhetően keletkezett, hasonlóan ahhoz, ahogy mi fel tudunk melegedni a lelki-szellemitől. Földünk első planetáris állapota azért volt hő-állapot volt, mivel a szellem a makrokozmoszból a saját egyesült, közös tevékenységét mint a saját hőjét nyilvánította meg… Amikor az ember lelki-szellemi benyomás következtében meleggé válik, akkor

ostobaság lenne megkérdezni, hogy miért vált meleggé. Ezt csak az tudja megérteni, aki már átélt hasonlót….

Amikor visszafelé megyünk a Szaturnuszhoz, minden anyagi véget ér, akkor fogjuk fel a *fizikainak* [anyaginak] *a szellemiből való közvetlen születését*" (GA119, 1910. 03. 31.). És ott véget ér az oksági viszony. Az Atyai Világalap őskinyilatkoztatásának pontjához érünk. És ami különösen fontos: Önmagát a Fiúban, mint a Teremtőben és Mindenhatóban nyilatkoztatja ki. Az Ő Életszellemében születik meg akkor egy új, fizikai, de még nem anyagi szubsztancia. És ez az etikai szubsztancia a lelki hő.

Az evolúció folyamán a lelki hő külső hőt teremtett, ez utóbbi pedig még sűrűbb halmazállapotokig sűrűsödött. De a Föld emberében, akinek a teste a négy említett elemből áll, valami különös történik: nem pusztán az anyagok átalakítása, átfordítása, mint a külső természetben, hanem az anyag megsemmisülése. Az ember szellemi-lelki lényként főként a hőorganizmusában él, abban bontakoztatja ki akaratát és gondolkodását. A Golgotai Misztérium után azt a képességet kapta, hogy testtől szabad tiszta gondolkodást fejlesszen, olyan gondolatokat hozzon létre, melyek tiszta képek, kiszűrve belőlük minden anyagit és megsemmisítve azt. Az ember éppen a hő szférájában megsemmisíti magában a Föld anyagát, kivonva belőle egy tisztán képi létet, amely kezdetben nélkülözi a valóságot, de annak köszönhetően, hogy az ember egyesül Krisztus erejével, hogy áthatja magát az Ő Életszellemének erejével, ez a gondolkodás az *evolúcióban új valósággá válik* (l. GA201, 1920. 05. 16.). Ilyen a hőéter és a hő elem úgymond hatalmas körforgása az evolucionálódó világban.

Most már nem szabad csodálkoznunk, hogy az ember testi folyamatai közül a melegítés folyamata a legmagasabb. „Benne Én-lelki tevékenységünk fejeződik ki, közvetlenül megnyilvánul… A belső hőben mintegy kivirágzik a szervezetben az összes többi folyamat. A hő képes szellemivé-lelkivé alakulni… Ez a legmagasabb, a legszebb dolog, hogy az emberi melegség erejével szellemivé-lelkivé alakulhat át... Ha az emberi földi szervezetben minden, aminek hővé kell válnia, azzá is válik, és utána az ember ezt a hőt helyes módon átalakítja, akkor a belső hőből keletkezik a többi lény iránti együttérzés és érdeklődés. … A Föld missziójának teljesülése során a hő együttérzéssé, részvétté alakul. *Az emberi organizmus tevékenységére nekünk mint hőt termelő, szellemet melegítő tevékenységre van szükségünk*… Ez az emberi organizmus missziója. Minden fizikai folyamat (a földi organizmus minden fizikai folyamata) az emberi szervezet vérének hőjében koronázódik meg; az ember pedig, mint mikrokozmosz, a rendeltetését úgy tölti be, ha ezt a belső hőt még egyszer átalakítja, hogy azt élő együttérzésként és szeretetként árassza mindenre, ami körbevesz bennünket (GA128, 1911. 03. 28.).

Az ember földi lelke fenoménjának ősfenoménja tehát a világlelkiség. És ez az Atyai Világalap Szeretete, amely magát kifelé a Fiú-Krisztuson keresztül jelenítette meg. És ez a Szeretet nem pusztán érzés, hanem *szubsztancia, az Életszellem, az evolúciós ciklus életének szubsztanciája*. Az embernek az egész fejlődésében az a feladata, hogy individuálisan fogadja magába ezt a lelkiséget, hogy teremtő, Én-lelki lénnyé váljon. És ennek az egyedülálló, megismételhetetlen emberi Énnek a teremtője Krisztus. És végül: „Az Én maga az a szellemi szervezet, amely önmagából fejlesztve erőket, uralkodik azon, amit önmagunkban mint hőt hordozunk, konfigurációt ad neki, konfigurálja azt: nemcsak kívülről korlátozza, hanem belsőleg konfigurációval hatja át. És a lelkit nem tudjuk megérteni, ha nem vesszük figyelembe az Énnek a hőre való közvetlen hatását. Az Én az emberben elsősorban az, ami mozgásba hozza az akaratot, akarati impulzusokat közöl.

Hogyan közöl az Én akarati impulzusokat? Más szempontból már beszéltünk arról, hogyan állnak kapcsolatban az akarati impulzusok a földiséggel, a gondolat-impulzusok … a képzet-impulzusok pedig a földönkívülivel. De amikor az Én az akarati impulzusokat egyben tartja, akkor hol fekteti le azt az utat, amelyen belépnek a szervezetbe, az egész emberi lénybe? Ez annak köszönhetően megy végbe, hogy az akarat mindenekelőtt az ember hőszervezetében hat" (GA202; 1920. 12. 17).

Továbbá a hő a vérkeringésben hatva, a levegőn keresztül akaratot küld belénk a folyadék-szervezetbe, aztán pedig hat az ember ásványi összetételére. Az Én tehát egységben tartja a mozgás, a tevékenység minden impulzusát.

Ennek eredményeként a hőben és a hőéterben van az a *híd, amely egyesíti az anyagi, érzéki módon észlelő embert a szellemmel*. **És nincsen más közvetlen egyesítése az anyagnak a szellemmel, azon kívül, mint ami az emberben végbemegy.** És visszatérve e fejezet fő témájához, hangsúlyozzuk, hogy Ahrimán, szembeszállva az ember természetes létesülésével, elsősorban az embernek a hőéterrel való kapcsolatát igyekszik megsemmisíteni. Részletesen megvizsgáljuk majd ezt a kérdést a 7. fejezetben, és akkor törekszünk majd emlékezni, hogy mit tudtunk meg az étereknek és az elemeknek az ember individuális létében és a makrokozmosszal való kapcsolatában betöltött, mindent meghatározó szerepéről.

*

Ahogyan már mondtuk, a négy éter a fizikai-anyagi világban a négy elemen keresztül nyilvánul meg, az anyag halmazállapotaiban feltárulva. Az igazi (de vannak nem igaziak is) rózsakeresztesek tanításában az elemek világát *„érzékalatti" világnak* nevezik. Ez a tűz, a levegő, a víz, és a föld világa (l. GA266-2, 1911. 03. 15). És ez az érzékalatti világ a valóban létezőnek csak a külső oldala, annak csak az illúziója. A valóságban pedig csak „szellemi lények vannak, akik a hő, a fény, a levegő segítségével adnak hírt magukról kívülre" (GA122, 1910. 08. 20.), vagyis a mi érzéki valóságunkban.

Nyilvánvalóan nem lesz hiba azt a következtetést levonni, hogy az éter és az elem egymáshoz úgy viszonyulnak, mint a *lény és a megjelenés*. Elválaszthatatlan egészet alkotnak, és ez egyik oldalával a szellemhez fordul, a másikkal pedig az anyaghoz. És ez tulajdonképpen első ízben ad jogot, hogy egy *egységes érzéki-érzékfeletti valóságról* beszéljünk. Ez az egység, ez az egész a három és fél eon folyamán fejlődött, melyekben a lények differenciálódtak, leereszkedtek-felemelkedtek, ettől pedig megváltozott a megjelenésük, a megjelenésük változó karaktere pedig még egy világ (önmagában) a saját fejlődési törvényeinek komplex összességével. Ennek jelentőségét csak akkor tudjuk méltó módon értékelni, ha elgondolkozunk azon, hogy az evolúcióban ahrimáni és luciferi lények is részt vesznek, akik lényegében a jelenségek, illúziók istenei. Arra törekszenek, hogy lényüket beleoltsák ebbe az illúzióba, ezzel helyettesítsék az illúzió valódi lényét, és így az illúziót az örökkévalóság jellegével ruházzák fel. Emiatt az Isten által elrendelt fejlődés összetettsége legalább *megháromszorozódik*. De emiatt a megismerésétől nem szabad meghátrálni. Ezt már láttuk (és még látni fogjuk) a hőéter természetének vizsgálatánál.

Most áttérünk a *fényéterre*.

*

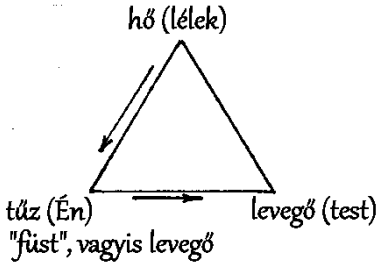
A fényéter az ősi Nap-eonban alakult ki. „Az ősi Nap elemi létében – mondja Rudolf Steiner – megkülönböztetünk hő- és gáz-, vagy levegőszerűt. … a hőnek a levegőszerűbe sűrűsödésével, vagyis az

elemi állapotnak egy sűrűbb állapotba való ereszkedéssel egy finomabbhoz való emelkedés – ha lehet így mondani – áll kapcsolatban, egy éteribbhez való emelkedés, úgyhogy míg a következő, a hő alatti elemi állapotot levegőszerűnek jelöljük, addig a hőnél magasabban álló, őutána következő állapotot fényszerű éternek kell neveznünk (GA122, 1910. 08. 20.).

Az ősi Szaturnuszon a hő még fény nélküli volt, az okkultizmusban úgy mondják, hogy „fekete tűz". A második eonban a tűz fényre tett szert magában – „sárgává" vált. „A Földön az emberek annyira előre jutottak, hogy a hőt meg tudták tartani saját belsőjükben, a piros vérben, míg a Szaturnuszon a hő kívül volt. Ezért a »tűz« [a Földön] piros" (GA266-1, 1908. 03. 14.). A tűz elemhez felemelkedve a szellemihez jutunk, amely bennünket mint Én hat át, ez a vérben fejeződik ki. És „ahogy az emberi léleknek a világlélekhez való viszonyát a levegő elemen keresztül észlelik, úgy a hőt mint az emberi szellemnek, az emberi Énnek a világszellemhez való viszonyát észlelik (GA205, 1921. 06. 28.).

Ez természetesen az az Én, amelyet a Hierarchiák adományoztak az embernek az evolúció során. Belőle alakul ki az árnyékszerű képmása, a földi anyagiság emberében való *megjelenése*, mint alacsonyabb „énje", a személyes tulajdona, melytől fel kell majd emelkednie Magának Krisztusnak a lényegi Énjéhez.

Ilyen módon a háromtagú ember bizonyos módon alapvető triádjával van dolgunk, melyben a szellem egyesül az anyaggal (34. ábra).

34. ábra

A fény az éteri megjelenése az érzékileg észlelhetőben. És Lucifer a hatásával ebbe avatkozik bele. Ez a hatás evolúciósan akkor jogosult, ha az emberre külsőleg hat, vagyis a személyisége nem perszonifikálja. Ekkor az cselekvésre hívja az ahrimáni elemet, ami a nehézségi erő keletkezésében fejeződik ki. Az ember ennek a nehézségi erőnek köszönhetően kapja saját világ-orientációja függőlegesének tapasztalatát, ami az ősfenoménjának hexagrammájában két tapasztalatban fejeződik ki: a fény felfelé törekszik (△), a nehézség pedig lefelé nyom (▽). Így jutunk saját ősfenoménunk felismeréséhez! A dolog, ahogy szokták mondani, nem vicces, ha meggondoljuk, hogy ennek az ősfenoménnak a hatását a Föld-eonban a Formaszellemek idézik elő. Itt a kezdetben aktív fényük az emberen keresztül kívülre hatolt és megvilágította a tárgyakat: „Az ember korábban a szemével világította meg a tárgyakat" (GA93a, 1905. 10. 31.).

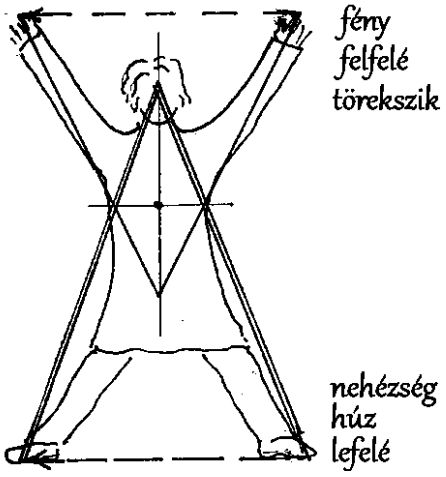
De ezzel a fénnyel alakult ki maga az ember is, csakúgy mint a külső tárgyak. Azt megelőzően pedig sötétség volt, az isteneknek nem volt szükségük fényre, mivel a tárgyak még nem voltak „szilárdak"; nem volt mit megvilágítani, a világ vizes állapotban volt, és az emberen keresztül akkor kémiai éter irányult a világba; de még korábban, amikor a Föld levegő-állapotban volt: életéter. Végül pedig felhangzott: „Legyen fény!" A Föld elkezdett sűrűsödni és az emberen keresztül megvilágítódni. És az ember ennek köszönhetően vette fel először saját alakját.

Amikor az ember a hőt belsővé tette, elkezdte fejleszteni vérének saját, a környezet hőmérsékletétől független hőjét, fizikai alapot hozott létre a belső lelki élet fejlődéséhez. A Világlélek az emberben megkapta hordozóját. A hő, tűzzé válva, előidézte az égés folyamatát, úgy a belsőt, mint a külsőt is, és az anyag létesülését az elmúlása kísérte.

A fény hatása is fokozatosan metamorfizálódott: míg korábban az emberből sugárzott, addig most kívülről kezdett belé áramlani. Az ember magába zárult, elkezdte a külvilágot a saját belsejében tükrözni, a fény a belsejében a tudat fényeként villant fel.

Aztán a kémiai étert is befogadta – ennek köszönhetően az ember elkezdte átérezni a világgal való rokonságát, szimpátiát és antipátiát az irányában – és az életétert is, melynek köszönhetően saját életre tett szert, melyet Jahve a levegővel együtt lélegzett belé. Az ember ilyen módon „élő lélekké" vált, hiszen az éterek és az elemek hatásával párhuzamosan formálódó három lélek csírájaként, továbbá a Manasz csírájaként belé lépett az Én.

Az Én összekötő láncszemmé vált a két háromszög között, melyeket egymásra helyezve egy olyan szféra jön létre, ahol az emberi szabadság születik. Így az ember ősfenoménja földi kifejezésre tett szert, a héttagú metamorfózisok törvényévé vált (35. ábra).

35. ábra

Az evolúciós ciklusunkban ez az esemény kulcsjelentőségű. Az Atyai Világalap máslétében egy *saját, új szubjektum* jött létre, és ez a szubjektum bizonyos módon „fordított" makrokozmosszá vált, melyben az őskinyilatkoztatás felülről lefelé – a szellemből az anyagba – való mozgása felfelé irányuló mozgássá vált: az anyagtól a szellem felé. Az őskinyilatkoztatás két háromszögéből az egyik, a csúcsával felfelé álló, egyfajta „fikszációvá" vált a kinyilatkoztatás ereszkedő hatásának magasságaiban, örökkévalóságában, a másik pedig, a csúcsával lefelé irányuló, a leereszkedés metodológiájává, a fejlődés materializálódásának alapelvévé vált.

Az emberben, mint a máslét szubjektumában, az őskinyilatkoztatás csúcsával lefelé néző háromszöge a világnak a mikrokozmosz individuális fejlődésén keresztüli, szellemhez való emelkedésének, visszatérésének kifejezésévé, metodológiájává vált, az őskinyilatkoztatás csúcsával felfelé néző háromszöge pedig a szubjektív hatás metodológiájává vált, melyben az ember kettős dolgot tapasztal: az anyagba, „a sötétségbe" való belesüppedés, a gonosszal való ütközés szükségszerűségét, és azt az objektumot, melyben az evolúciót a gonosznak a jóba való átalakulása idézi elő.

A két háromszög természetesen a máslét szubjektumában egyesül egy hexagramma formájában, melynek önmagában van még egy hetedik pontja is, az Én pontja. Ez teszi lehetővé a háromszögekbe zárt szándékokat működésbe lépni. A folyamatot az emberi Én impulzálja. Emiatt a héttagú hexagramma az ember ősfenoménját fejezi ki. Nem véletlenül volt a rózsakeresztesek számára a 35. ábrán mutatott forma meditációik tárgya.

*

De térjünk vissza az éterek és elemek vizsgálatához. A fényétertől a kémiai vagy hangéterhez való felemelkedés először az ősi Holdon történt, párhuzamosan a levegő sűrűsödésével és a víz elem keletkezésével.

A hangéter, a szellemi hang az anyagi létnek ad mértéket és számot, ezért még száméternek is nevezik. Az anyagiságban hatva annak kémiaiságát okozza, de nem durván – az éteri erők mindig poláris ellentétben állnak az anyagokban ható erőkkel, a kémiai szintézisekben „a kémiai … éter döntő módon a spektrum úgynevezett kémiai részében hat…" (GA313, 1921. 04. 12.) Az éteri erők a szintetizáló erőkben mint „analizáló" erők hatnak és fordítva. „Annak, aki – ha szabad így kifejeznem – a szellemi szemével kémiai analízist valósít meg, az anyagok szétválasztása után az így megmaradó kémiai anyag kísértete (szelleme) egy tömörebb, sűrűbb alakban jelenik meg" (uo.).

Ha a hangéternek megfelelő víz elemet a levegő elemmel hasonlítjuk össze, akkor rájövünk, hogy habár a levegő már az anyagi első formája (míg a hőt még nem szabad anyagnak nevezni, mivel lényegét tekintve nem térbeli, pontszerű, csak az időben bontakozik ki) és ezért már a centrális erők, a nehézségi erők szellemében hat (az éterektől eltérően, melyeket a periféria, a környezet erői jellemeznek), de hogy a vízben ezek az erők lényegesen nagyobb mértékben jelennek meg; és míg a levegős szubsztanciák még inkább a könnyűség, súlytalanság, illékonyság elemében vannak, addig a vizet a „lefelé esés" jellemzi, inkább a központhoz vonzódik. Ugyanakkor még nagy mozgékonysággal, folyékonysággal is rendelkezik. Az őt átható hangéter olyan erőket tartalmaz, melyek úgymond az „anyag táncát" idézik elő, elválasztják és egyesítik a teret szervező anyagokat. Így hat a szellemi hang a fizikaiban. A fülünk által észlelt hang pedig csak ennek a finom hangéternek a levegőben való megjelenése.

A hang a szellemi felé való irányultságában a „szférák harmóniájaként" mutatkozik meg. Az ősi Holdon az ember teljesen ebben a szférák zenéjében élt, ez a zene egésze szervezetének „beszélt". Az a hangszer volt, amelyen a kozmosz játszott. És a hallás szerve, amely akkor finomabb szerveződésű volt, közvetítette ezt a kozmosszal való kapcsolatát (l. GA145, 1913. 03. 22.). A földi eonban a „szférák harmóniája" akkor csendült fel, amikor a Földből kivált a Nap. Ekkor keletkezett a fény, mely pedig a fényéternél finomabb hangképző étert tartalmazott. Áthatotta a fényt, a magasságok felé haladva pedig a *Világszó* hangzásának kinyilatkoztatásáig finomodott. A Szó a szférák harmóniáját ahhoz hasonlóan kezdte áthatni, ahogy az embernél a gondolat áthatja a hangot, amitől az szóvá válik. „És ez a hullámokkal az egész teret betöltő, átható Szó, amely a hangéterbe árad, egyúttal az élet forrása, egy valóban igazi túláradó, hullámzó és (világszövetet) szövő élet" (GA122, 1910. 08. 18.).

Így jutottunk el a negyedik éterhez, az *életéterhez*. Ez a legfinomabb éter, ez alkotja az életet vagy „pránát" (l. 93a, 1905. 09. 30.). A szilárd elem, az anyag legnehezebb, fagyott, holt állapotának keletkezésével kapcsolatos. A következő módon alakult ki. A Föld tömörülésének folyamatában, miután kivált belőle a Nap, akkor a kezdetben élő hő ásványivá vált, az égés külső folyamataként lépett elő,

melynek eredményeképpen kiváltak azok az anyagok, melyeket az okkultizmusban „hamunak” neveznek. És a földi lények, akiknek ezt megelőzően magukban nem volt kemény csonttömegük, hanem csak finom fehérjeszerű szubsztanciát szívtak magukba, amely a Föld vizes masszájában képződött a hangéter hatására, elkezdték magukat „hamuval” áthatni. „Az pedig, ami a hamut az emberi testbe vonta, a gondolat volt, amely a hangot szóvá változtatta. A gondolat, a szó jelentése az égés folyamatában képződött hamut bevonta az élő szubsztanciába. És amilyen mértékben megsűrűsödött az Atlantiszi korszak végéig a csontrendszer, olyan mértékben hatotta át az embert a gondolat, az öntudat” (GA102, 1908. 03. 16.). Külsőleg pedig a Föld ásványi birodalma „az általános emberi fejlődésből való kitaszítás” által keletkezett. „Az ásványi képződmények nem egyebek, mint az, ami megkeményedve megmaradt a Holdnak a Földből való kiválása után. A lelkiség területéből csak az érzett vonzódást [hozzájuk], ami a Szaturnusz fokán maradt, vagyis csak fizikai formákat volt képes létrehozni” (GA13, S.245).

Az életéter és a szilárd elem meghatározott sajátosságokkal rendelkezik. Rudolf Steiner némely előadásában beszél arról, hogy az elemek a fizikai világban való megjelenésükben csak külsőleg élettelenek; valójában van életük, de a lét nagyon magas síkjain. A szilárd élete a legmagasabb síkon, a Maha-paranirvána síkon van; ez a sík a szilárdnak egy másik pólusa. A folyékony elem élete a Paranirvana síkon van, a levegőé a Nirvána síkon, a hőé a Budhi síkon van. Az étereknek szintén megvannak a pólusai. A fényéter a Devachánban él, a kémiai az asztrál síkon, és csak az életéter él a fizikai síkon. Itt a saját elemében van, ezért észleljük benne az életet. És mivel központja a fizikai síkon van, ezért *atomisztikus* éternek is nevezik (GA93a, 1905. 09. 30.).

Az atomizálás tulajdonságát a neki megfelelő szilárd elemben figyeljük meg. Például egy szilárd anyagot a végtelenségig lehet zúzni, az így keletkező részek egymástól függetlenek, és bizonyos értelemben mindegyiknek önmagán belül van a központja.

Ebben a folyamatban egy érdekes tény figyelhető meg. Rudolf Steiner azt mondja például a hamuról, hogy „a hamu az atomisztikus formáig való porlódás útján van… a hamu az anyagnak azon az útján van, amely arra készül, hogy ismét fogékonnyá váljon a szellemre. Ez azt jelenti, hogy a hamu, amely kellőképpen messzire jutott a hamuképződés útján, képessé válik befogadni az Univerzum képmását és egyfajta sejtet képezni. [Hézag a szövegben] Ilyen módon a hamu az, ami a kozmosz regenerációjának pontjában szolgál”. A hamu a megújulás erejét tartalmazza (GA344, 1922. 09. 20.). Ahogy ismert, kémiai reakciókban a hamu katalizátorként is szolgál.

És még azt is tudni kell, hogy „atomok abban az értelemben, ahogy erről egy kémikus beszél, nincsenek. Az, ami a testünk legapróbb részeiből lesz [a halál után] … az végső soron hő. Bizonyos módon az egész fizikai organizmusunk rövidebb vagy hosszabb idő alatt [akár évezredekig is tarthat, ha a csontrendszerről van szó] végül hővé alakul” (GA168, 1916. 02. 16.) Így a Trónok áldozatának szubsztanciája, miután áthaladt a sűrűsödés összes stádiumán, a „normális kerékvágásba” tér vissza.

Felosztó, „atomizáló” hatást maga az életéter is kifejt, de kissé más értelemben, mégpedig amikor külön élő sejteket hoz létre, és külön, individuális, önmagában zárt, egységes szervezeteket hoz létre. Ráadásul ez a folyamat az emberben éri el kulminációját, úgyhogy a szervezete arra is képessé válik, hogy befogadjon egy különálló individuális Ént. Az életéter és a szilárd elem tehát szükséges feltétele annak, hogy az ember individuális, öntudatos Én-lényként létesülhessen a Földön.

Ennek a vizsgálatnak a lezárásaként még megjegyezzük, hogy az elemek, magától értetődően érzékileg nem észlelhető, tisztán ideális lények. Az, amivel mint az anyagok halmazállapotával

találkozunk, csak az elemek *megnyilvánulásai* az anyagi világban. Eközben az elemeknek nincs közvetlen viszonyuk a konkrét anyagokhoz, ezért, például amikor a „víz" elemről beszélünk, ezalatt minden folyékonyat, beleértve az olvadt fémet is. Konkrét szubsztancia és anyag keletkezéséhez az elemek tevékenységét konkrét bolygók és csillagok szellemi hatásának, pontosabban a velük kapcsolatos lények hatásának kell áthatnia.

Valami hasonló helyzet van az éterekkel kapcsolatban is. Amikor azok egyesülnek az élő lények étertestében, akkor éteri formaképző erőkké válnak – annak köszönhetően, hogy az éterek, melyek önmagukban formaoldó tendenciával rendelkeznek, a bolygók és a Zodiákus szellemi hatása által metamorfizálódnak, és így válnak képessé arra, hogy belülről „gyúrják" a szervezet testi formáit.

* * *

Általános vonásokban ilyen a világélet rendszere, szervezete, mely a Krisztusi Életszellemtől a kemény, ásványi Föld elemi lényeiig, az ember szerves életéig terjed. Az egész lényekből és azok kölcsönhatásából áll, mivel az élet nem lehet egy egyszerűen beálló tény. Ha ténnyé válik, meghal. Az élet egy folyamat, amely szakadatlanul *megvalósítja* önmagát. Ezért valódi ember csak a létesülésben lehetséges. Az evolúció folyamatában az egész soktagú lénye eljutott oda, hogy ezt a létesülést, megvalósulást kezdje fokozatosan kivonni a természeti törvények hatószférájából, és magára vegye. Ebben áll további evolúciójának fő feltétele. Ennek az evolúciónak a modern szakaszában, a modern civilizáció, az „Új korszak" feltételei között, mely 1879-ben (vagy 1899-ben) kezdődött, felváltva a kali-juga korszakát, ennek a feltételnek a teljesítése attól függ, hogy az ember mennyire uralja lelkének és szellemének két új minőségét, melyekről a 2. és 3. fejezetekben beszéltünk. Az ilyen munka sikerének kulcsa attól függ, hogy az ember milyen szinten veszi birtokba a saját alacsonyabb „énjét", amely „én" valójában a kultúrtörténeti folyamat *magasabb eredményeinek* gyümölcse. Belőle, az ő szándékaiból kell az emberben az individuális magasabb fejlődés impulzusának lángra lobbannia. Az én-szellem „leegyszerűsítése", a kulturális értékek elhanyagolása, lerombolása az embert a lelkének halálához vezetik.

Teljesen nyilvánvaló, hogy ez a munka csak a megismeréssel, az evolúció értelmének, jelentőségének és rendeltetésének megértésével kezdődhet, és elsősorban annak megértésével, hogy az ember milyen módon helyezkedik el Én-lényével az egységes és ugyanakkor kettős, érzéki-érzékfeletti valóságban.

Ahogy Rudolf Steiner gazdag közléseiből következik, melyeknek egy részét felhasználtuk, hogy megértsük az éterek és elemek természetét, ebben a kérdésben a hőéterrel és hővel célszerű kezdeni. Az emberi Én a hőorganizmusának segítségével valósítja meg akarati megnyilvánulásait. Amikor például megyek, magyarázza Rudolf Steiner, „a saját Én-szervezetemmel a szervezetem hőszervezetébe avatkozom. Amit a hő a lábakban tesz, abban a mértékben, ahogyan a kemény részeket folyadékok hatják át, az közvetve az Én-szervezet következménye, de az Én-szervezet közvetlenül csak a hő-szervezetbe avatkozik. Ilyen módon, az egész szervezetben, a szilárd, vízszerű, gázszerű és hőszervezetben mindenütt az Én-szervezet beavatkozását látjuk, csak kerülő úton, a hőszervezeten keresztül" (GA316, 1924. 01. 02. S.18). Az pedig, amit az asztráltestünk él át mint érzést, már a levegő-szervezetünkben történik. Az étertest, az élet szervezete tartalmazza a képzeteket, de természetesen képi formában. És ez hat a víz-szervezetünkre. A szilárd szervezet képezi mindennek az alapját, támaszát. „És ebbe a megtartó vázba, a

csontozatba aztán betagozódik az önmagában differenciált vízszervezet … ebben a vízszervezetben pedig az étertest vibrál, és ebben a vízszervezetben születnek a gondolatok. … A gondolatok annak köszönhetően keletkeznek, hogy a folyadékok szervezetében egy meghatározott metamorfózisban az jelenti ki magát, amit a külvilágban mint hangot ismerünk… A levegő a hang hordozója, de csak közvetítő" A hang a levegőben a levegőt átható kémiai éter hatásának köszönhetően képződik (GA202, 1920. 12. 17.).

És mindenütt, hangsúlyozza Rudolf Steiner, „ahol tűz van, ott cselekvő erő van. Mindenütt, ahol tüzet látnak, legyen az egy égő gyufa, cselekvő akarat van jelen… A saját cselekvő akaratukkal a tűzzel kapcsolódva érzik magukat. … Tudniuk kell: hiszen ott vagyok, annak a lángnak a belsejében, mert az egy cselekvő akarat, ugyanúgy hozzám tartozik, mint az ujjam.

A levegőt saját lényükben csak akkor érzik, amikor azt mint bátorságot tapasztalják. Mindenütt, ahol szél előlép, a természetben fújó szél, saját lelküket mint bátorságot fogják észlelni … A bátorság: levegő. Ezt saját lelkükben kell átérezniük. A víz: az érzés külső megjelenése. Ahol érzés jelenik meg, ott belsőleg ugyanaz hat, mint ami külsőleg vízként lép elő. A víz: érzés. A föld pedig, a szilárd, ugyanaz, mint a gondolat. Hiszen a gondolatokban megfagy az élet" (GA316, 1924. 01. 06.)

De az ember e lelki betöltődéséhez elsődleges alap a hőszervezete. Az embernek ebbe a hőszervezetébe mindenekelőtt az Én-szervezet avatkozik be, amely a Föld eonban a Formaszellemek adományaként érkezik hozzánk az érzékfelettiből. Az Én-szervezet idézi elő a hő differenciálódását, és számunkra érzékelhető módon kezd abban élni. A szervezet többi részében az Én-szervezet a tudatunkat közvetve, a hőnek a bennünk lévő összes gázszerűre, folyékonyra és szilárdra gyakorolt hatásának köszönhetően éri el. „Ahogyan differenciálódik bennünk a máj, a tüdő stb., úgy differenciálódik a hőszervezetünk is, miközben ez a hőszervezet belsőleg állandóan változtatja a differenciálódását. Mozgékony differenciálódásban van. És ebben a belső hőszervezetben rejlik az, ami mindenekelőtt a lelki-szellemi tevékenységünkhöz csatlakozik" (GA201, 1920. 05. 16.).

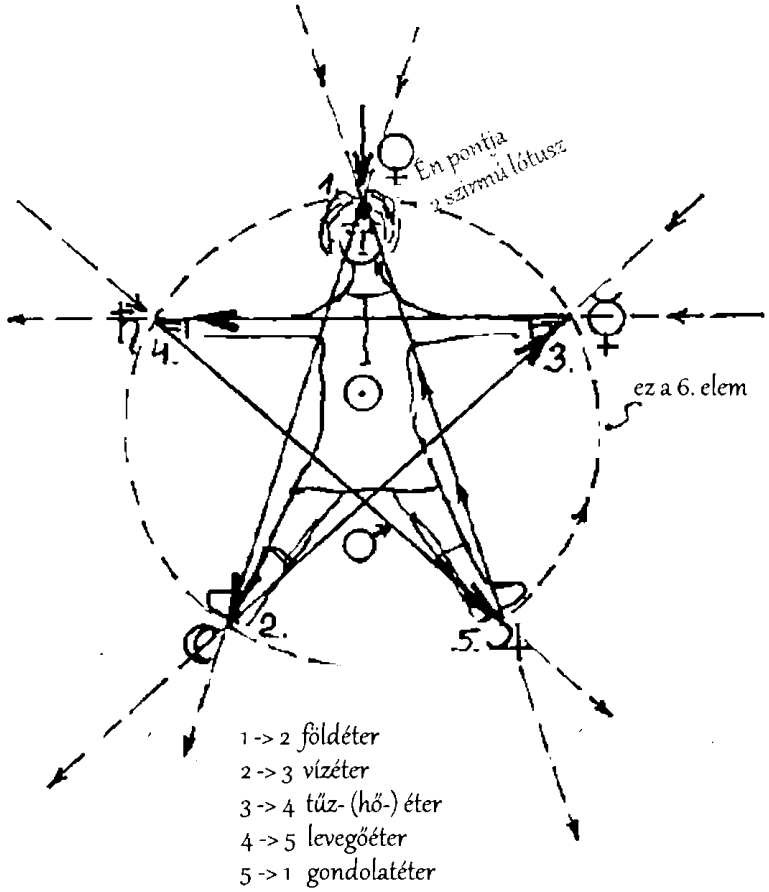
Mondhatjuk, hogy ezek „az ember kapui", melyeken keresztül az érzékfeletti valóság belép az érzésvilágunkba és kilép belőle, melyeken keresztül belép a szellem az anyagba, az anyag pedig a szellembe. És ezek a „kapuk" az életnek, az ember szüntelen létesülésének köszönhetően léteznek. Ilyen az anyagnak a szellemmel való közvetlen kapcsolata. Az összes többi kapcsolat: közvetett.

Minderre feltétlenül emlékeznünk kell, amikor a következő fejezetben annak vizsgálatával foglalkozunk, ami modern civilizációként, Ahrimán szándékaival betöltve, hatásos módon, a tudományos-technikai fejlődés legújabb vívmányai segítségével törekszik az étereket, elsősorban a hőétert lerombolni, és így az alapokig megnehezíteni az ember kapcsolatát a szellemmel.

*

Eddig a világéter két összetevőjének főleg az egyikével foglalkoztunk, azzal, amely bármely létesülés életét alkotja. A másik összetevője – a morális. Akkor jeleníti meg magát, amikor az éter az ember Énjével, lelkével és szellemével lép kapcsolatba. A világéter ezen összetevőjének szervezete az emberben olyan formát kap, amelyet a *pentagramma* szimbóluma fejez ki. A pentagramma minden oldala mentén a négy éter egyike hat, és ezt az embernek teljesen individuális lelki minőségként kell elsajátítania. Eközben egy másik, egy ötödik éter képződik: az emberi testen az öt éter vibrációja halad át,

az ötödik: a gondolat-éter, amely szubsztancionálisan az életéter egy bizonyos modifikációja, amely „értelmet ad a gondolatainknak” (GA114, 1909. 09. 21.).

36. ábra

„A kozmoszból jövő éteri áramlatok folyamatosan cirkulálnak az emberi testben. Az egyik ilyen áramlat a fejen keresztül lép be, onnan a jobb lábba megy, aztán a bal kézbe, aztán a jobb kézbe, majd a bal lábba és onnan vissza a fejbe. Képzeljenek el egy széttárt kezekkel álló embert, akkor az áramlat egy pentagrammát képez” (GA42/245, 1906. 11. 14.). Ezekkel az áramlatokkal alakul ki az ember, mint hármas lény, vagyis ezek hatásában a világéter mindkét összetevőjében megnyilvánul, de amikor az ember strukturálása pentagramma formájában történik, akkor ezáltal lelki életének alapját is lerakják, és még egy „ember-kapu” nyílik: a fizikai-éteri szervezetéből a lelkibe. Ehhez a múltbeli fejlődés folyamatában ezen éterek, éteri áramlatok egyike az embert a saját bőrébe zárta, elválasztotta a környezetétől, egy másik kiegyenesítette őt, függőlegesen álló lénnyé tette, aminek köszönhetően az ember elkezdte kialakítani a személyes karmáját. „A harmadik áramlat a tüdő fejlődésével a gégét alakította ki, és létrejött a beszéd. A negyedik áramlat az orrtövében alakított ki centrumot, és az ember öntudathoz jutott; csak önérzete volt” (uo.).

Ezeket az áramlatokat nyilvánvalóan úgy kell elképzelni, hogy az egész környező világot átszelik, és[23] minden egyes ember aurájában keresztezik egymást. Rudolf Steiner ezt mondja: „A bennünket körülvevő világban állandóan 5 éteri áramlat vesz körül bennünket” (GA266/1, S. 183). Az öntudatos ember számára az öt éteri áramlat, melyek az emberi étertest pentagrammájának alakjában jutnak

[23] Az embert, aki ebbe a pentagrammába van bezárva, úgy érdemes elképzelni, mint aki a két apokaliptikus oszlopon – Jákin és Boaz – áll (l. 9a ábra, 1.fejezet)

egységre, azt a feladatot állítja, hogy akaratlagosan, az Énből kiindulva alakítsa ki az individuális lelki életet, hogy irányítása alá vegye és rendezze a gondolkodási, akarati és érzési életét, hogy pozitivitást, elfogulatlanságot dolgozzon ki stb., vagyis aktívan uralja a világéter morális összetevőjét, hatását vésse bele a saját éteri folyamatába, amely akkor egyre szorosabb kapcsolatba kerül a makrokozmosz, a bolygók életével, és a tudatunk akkor magasabb fokra emelkedik. Így zárja Rudolf Steiner: „Ugyanazon az úton megyünk vissza, melyen érkeztünk, de tudatosan. Másmilyen igazi fejlődés nincsen" (uo. S. 177).

*

Most pedig emlékezzünk arra, hogy a fejlődést az ellentétek küzdelme, azok szintézisbe hozása hajtja. Mi ez a küzdelem az ember életfolyamatában, a két összetevőjében (a természetesben és a morálisban)? Erre a kérdésre kitűnő választ kapunk Rudolf Steiner egyik előadásában, ezért itt egy nagyobb részletet közlünk belőle.. Mellékesen megjegyezzük, hogy eközben azt kockáztatjuk, hogy csalódást okozunk azoknak az olvasóknak, akik számára az antropozófiai tudás még mindig csak információ marad. Mennyit lehet még idézni? – kiáltanak majd. – Mindezt mindenki maga is el tudja olvasni Rudolf Steiner könyveiben! – Ez az ellenvetésünk: a gyakorlatban lépten-nyomon azt kapjuk, hogy nem tudja! Ez egy frazeológia. A tapasztalat azt mutatja: az antropozófusok mennyire tanácstalanok lépten-nyomon az Antropozófia még legelemibb alapjainak tudásában is. Felhalmozták a külön ismeretek egyfajta halmazát, de eközben *tudásrendszerről* szó sem lehet. Hadd említsünk egyet a példák sokasága közül, melyek alátámasztják szomorú állításunk igazságát.

Egyszer, még az antropozófiai utam kezdetén, a 70-es években, sikerült részt vennem egy elismert dornachi tudós és egy moszkvai akadémikus találkozásán. Feltettem a vendégnek egy akkor engem erősen erősen izgató kérdést: Hogyan valósul meg az anyag kapcsolata a szellemmel a legközvetlenebb módon? (Vagyis ez az a kérdés volt, amellyel ebben a fejezetben foglalkozunk). Az akadémikusnál a kérdésem élő érdeklődést idézett elő, de az elismert tudós nem tudta rá a választ. Megpróbált valahogy kitérni előle, arról kezdett beszélni, hogy még a tudósok (filozófusok, metafizikusok, stb.) is hallgatnak erről, és a látvány kedvéért még az ujját is a szájába tette, és kissé megharapta: de hiszen hallgatnak! Én azonban – naivan – ragaszkodtam a kérdésemhez, és a harmadik kísérletem után, hogy választ kapjak, a tudós-antropozófus az Antropozófia 30 éves tanulmányozása és bizonyos fizikai kísérletek elvégzése után, még külsőleg sem tudta leplezni az ingerültségét a kitartásom miatt. Ó, ezek az oroszok, semmilyen illemet sem ismernek! - bizonyára ezt gondolta[24].

És most íme ez a nagy kivonat Rudolf Steiner 1914. július 16-i előadásából (GA155). Ez a kivonat lényegében egy „zárókőve" ez emberi élet – és nemcsak a földi, hanem az örök élet – megértése, az örök létesülés megértése hatalmas „korpuszának": „A levegőben az élő meghal, amikor belélegezzük…. A szemünkben meghal a fénysugár. Megöljük, hogy a szemünkkel észlelhessük. … Sokféle vonatkozásban ölünk.

… Egészen a fényéterig terjedően megöljük azt, ami belénk hatol, folyamatosan megöljük, hogy földi tudatunk legyen. Van azonban valami, amit földi létünkkel nem tudunk megölni … az úgynevezett kémiai étert és az életétert. ...De ez a két éter különösebben nem is vesz részt bennünk. Ha képesek

[24] Ezt a példát megemlítve egyáltalán nem akarjuk a problémát abszolutizálni. Sok másfajta tény is létezik. Antropozófiai természettudósainknak jelentős speciális művei vannak, melyekben a legérdekesebb empirikus anyagot mélyreható metodológiával sajátították el, és melyek következtetései a szellem anyagban való hatása további titkainak felfedezéséhez vezetnek.

lennénk a kémiai étert is elölni, akkor a fizikai testünkben állandóan hangoznának a szférák harmóniáinak hullámai … és fizikai testünkkel magunkban állandóan elölnénk őket. És ha az életétert is el tudnánk ölni, akkor állandóan a Földre áramló kozmikus életet ölnénk el magunkban.

Amikor bekövetkezett a luciferi csábítás, akkor az előrehaladó istenek kénytelenek voltak az embert olyan szférába helyezni, ahol a fényétertől lefelé a fizikai testében benne él a halál. Ekkor azonban ezek az előrehaladó istenek ezt mondták ...: »az ember elsajátította a jó és rossz megkülönböztetését, de az élet ne legyen övé. Az Élet fájáról ne egyék.« (Ter 3,22.). Az okkultizmus értelmében ezeket a szavakat így egészíthetjük ki: »és ne hallja, ami az anyag szelleméből [jön]«. … Ezek olyan régiók, melyeket elzártak az ember elől. Csak az ősi misztériumokban gyakorolt bizonyos eljárásokkal tették lehetővé a beavatottak számára, hogy kilépve a testükből, előzetesen szemlélhessék Krisztust, és még a szférák zenéjének hangjai és a világon átlüktető kozmikus élet is feltárult.

...Honnan jött Krisztus? *Azokból a régiókból jött, melyek Lucifer kísértése következtében az ember számára bezárultak* [l. 27. ábra], a szférák zenéjének területéről, a kozmikus élet területéről. Az embernek ezeket a területeket a földi idők kezdetén el kellett felejtenie a luciferi kísértés miatt. Krisztus azonban a Jordán-keresztelőnél emberi testbe költözött, és áthatotta ezt a testet a szférák zenéjének szellemiségével, a kozmikus élet szellemiségével, azzal, ami az emberi lélekhez tartozott még az első földi időiben… Az ember lelke tulajdonképpen rokon a szférák zenéjének területével és az Ige, az élő kozmikus éter területével. … Ezért érintenek így bennünket a Szellemtudomány szemszögéből is János Evangéliumának szavai: kezdetben, amikor az ember még nem volt kitéve a megkísértésnek, volt a Logosz. Az ember a Logoszhoz tartozott.

… Krisztusnak képesnek kellett lennie, hogy behatoljon mindabba, amit mi a fény holttesteként, a hő holttesteként, a levegő holttesteként stb. magunkban hordunk. Ő csak annak köszönhetően kerülhetett rokonságba az emberrel, hogy rokonságba került a halállal. És éreznünk kell a lelkünkben, hogy az Istennek meg kellett halnia, hogy betölthessen bennünket, akiket a halál tart fogva a luciferi kísértésen keresztül, és hogy azt mondhassuk: Krisztus mibennünk.

… A fény belép a növénybe, hogy átalakuljon benne, hogy élő szellem-elemként szülessen meg ismét benne. Az állatokba leereszkedik az ember által nem észlelt kémiai éter… Az állatok ezt az étert a víz szellemeivé változtatják. A növények a fényt a levegő szellemeivé változtatják. Az ember pedig a kozmikus éterben, az életéterben rejlőt metamorfizálja, azt metamorfizálja, ami lehetőséget ad neki élni, de azt, amire nem kap lehetőséget, hogy elölje magában, azt a föld szellemeivé változtatja.

Az ember aurát, ragyogó aurát terjeszt maga körül, melynek köszönhetően a Föld szellemi-földi eleme állandóan gazdagodik. A Földnek ez a földi-szellemi eleme tartalmazza mindazt, amit az ember mint morálist és mást, mint pl. az emberi minőségek, átad a Földnek, melyeket ő mint az életében kidolgozottakat hordoz magában. … az ember állandóan küldi a világba a saját *morális, intellektuális és esztétikai auráját*, és ez az aura, mint a Föld szelleme, tovább él aztán a földi szellemiségben. … Ahogy az üstökös maga után húzza a csóváját, úgy húzzuk mi is az egész földi életen át azt, amit mintegy »kipárologtatunk«, és ami a földi életünk során egy szellemi aurába gyűlik, amely habár fantomszerű, de mégis kisugározza a világba a morális és intellektuális vagyonunkat.

… Korábban ez a fantomszerű lény, melyet az ember kisugárzott, sokkal illékonyabb volt. De sűrűbbé vált, a Golgotai Misztérium idején határozottabb alakot öltött. És az ember ehhez a fantomszerű lényhez alapjellegként belekeveri azt, amit mint halált fogad magába, amikor elöli például a szembe jutó

fényt, stb. … Egy bizonyos értelemben ez a halottan született szellemi gyermek – ezek azok a földi-szellemi lények, melyeket kisugároz az ember, mivel átadja nekik a saját halálát." És ha Krisztus nem jött volna el, akkor az emberek a földi testekben állandóan olyan lényeket sugároznának ki, akikbe bevéső dött a halál. És ezzel a halállal állnának kapcsolatban az emberek morális minőségei, az objektív vétek és az objektív bűn. Az emberek halállal felruházott sűrű alakokat hoznának létre. „És ezeknek a sűrű képződményeknek … át kellene menniük a Földről a (jövendő) Jupiterre. Az ember a Földet halálra ítélte volna. A halott Föld halott Jupitert szülne!

… Abban, ami objektív bűnként, objektív vétekként elkülönül tőlünk, amit a karmánkban nem viszünk tovább, abba behatol az élő Krisztus és elevenné teszi azt. És amikor Ő azt elevenné teszi, akkor az élő Föld élő Jupiterré fejlődik. Ezek a Golgotai Misztérium következményei."

Nyolcadik szféra

Így most már van elképzelésünk arról, hogy a négy éter területén egy híd épült a Golgotai Misztériumtól a földi ember kezdetéig, a paradicsomi megkísértésének pillanatáig, melytől kezdve megmaradt benne az örökletes bűn, amely őt a materializmushoz vezette. Ezért az ember fejlődésben való visszafogása, amely őt eszközzé tette a világevolúció ahrimáni útra térítéséhez, Ahrimán elé azt a feladatot állítja, hogy az embert az étereken végzett gyilkos tevékenységében tartsa, hogy szüntesse meg a Golgotai Misztérium impulzusának az emberre és Földre való átalakító hatását.

Mondhatjuk, hogy az ilyen típusú fő intézkedések a mikrokozmosz pentagrammájának felborításával végzett fekete-mágikus manipulációk[25]. Az éteri erőknek és a rajtuk keresztül haladó szubsztanciáknak a magasabb világból a fejen keresztül kell az emberbe jutniuk. Ha a pentagramma felborul, akkor alulról jön – a Földből a lábakba. Ez pedig azt jelenti, hogy a Föld belső rétegeiből, ahol a fekete mágia gyökerezik. Akkor az tölti be az emberben a morális szférát. Tágabb értelemben ez az áramlat visszafordítja az ember egész evolúcióját, abba az állapotba fordítja, melyekben állati, növényi, sőt ásványi fokon volt. Ezért az okkult-politikai világerők komplotja a felborult pentagramma princípiuma szerint egyesül [komplot = bűnszövetség, összeesküvés], a *gonoszság* egyfajta *ősfenoménját* létrehozva így az emberiség társadalmi-politikai életében. Ez tulajdonképpen a *„radikális gonosz" megnyilvánulása*, mivel ebben az ősfenoménban minden magának az emberi lényiségnek az állandó eltiprását, *örökletes bűnének állandósítását* szolgálja.

Ez Ahrimán globális szándék-megvalósításának úgymond az általános metodológiája. A szándéka: az egész evolúciós ciklus felváltása. E célból civilizációs-kulturális jellegű intézkedések tömkelegét inspirálja, melyek célja, hogy meggátolja a Logosz behatolását az éterekbe és az elemekbe. Mindenekelőtt az intellektualizmust akarja a végletekig fokozni, megakadályozva, hogy az ember gondolati életét a spiritualizmus, az erkölcsi-vallási impulzusok, a lelkesedés hassa át, hiszen, ahogy Rudolf Steiner mondja, az erkölcsi eszmék, ideálok stimulálják a hőszervezetet, impulzusokként hatnak rájuk, a levegőszervezetben a fényforrások, a vízszervezetben a hangforrások, a földiben pedig az (éteri) életcsírák stimulálnak, impulzálnak, míg a hideg, absztrakt, elméleti ideák a hőszervezetre hűtő módon, a fény keletkezésére bénító módon, a hangra elölő módon, az életre pedig pusztító módon hatnak (GA202, 1920. 12. 18.).

[25] Ezek a manipulációk mára már a legtriviálisabb, de mégis rendkívül káros kifejezésre jutottak. Európában az ipar, amely a karácsonyi ünnepekre pentagramma alakú csillagokat gyárt, úgy erősíti rá a zsinórokat, hogy amikor az ablakokba akasztják őket (világítanak!), akkor fejre álljanak.

Az absztrakt materialista ideák negatív módon hatnak az ember érzésére és akaratára is. És mivel egy bizonyos szempontból az Én az akaratban éli ki magát és abban elsősorban az ember hőszervezetére hat, az asztráltest az érzésben éli ki magát és elsősorban a levegőszervezetre hat, az étertest a képzetekben éli ki magát és a vízszervezetre hat, ez a három szervezet pedig a külső éterekkel kapcsolatos: a hőéterrel, a fényéterrel, a kémiai éterrel (uo. 1920. 12. 17.), ezért kiderül, hogy a hideg, absztrakt gondolatokkal, antipatikus érzésekkel, amorális akarattal az ember a Föld étervilágát rombolja.

E célból Ahrimán intenzíven használja az úgynevezett „bukott étereket": az elektromosságot, mágnesességet, atomenergiát, az atomok radioaktív bomlási folyamatát.

Ennek megértéséhez a földi eon vizsgálatához kell fordulnunk még egyszer, a Világegyetem általános lemniszkátájának metszéspontjában elfoglalt helyzetében (27. ábra). Ez a helyzet kulcsjelentőségű az evolúciós ciklus egész hetességében. Ez pedig azt jelenti, hogy benne *meg kell, hogy legyenek az előfeltételek a héttagúságnak az oktávhoz, a 8. elemhez való végső felemelkedéséhez, amely a következő ciklus 1. elemévé válik*. Ez a héttagú metamorfózisok útján haladó fejlődés törvénye.

Ez a feladat a földi eont úgymond „kettőssé" teszi, két részre osztja. A felosztás köszönhető úgy a Földön zajló fejlődési folyamatok, mint az egész bolygórendszer Földre gyakorolt hatásának. Ezért a földi eon első része az egyik külső bolygó: a Mars domináns hatása alatt áll, a második pedig az egyik belső bolygó: a Merkúr domináns hatása alatt. Már ez az egy dolog is azt mutatja, hogy az evolúció menetében az egy eon kettéosztása a belsővé válás és ezzel együtt az önmagába zárkózás jellegét viselte, ami sajátos materializálódását is magával vonta.

Most a Föld fejlődési útjának a közepén található. Itt annak *tendenciája, hogy a héttagú metamorfózis 4. láncszeme maradjon, körülbelül megegyezik azzal a tendenciával, hogy az 5. láncszemmé váljon, vagyis a* ***nyolcadik*** *állapot előfutárává, amelynek ebben az esetben a Vulkán (hetedik) eonnak kell lennie*. E két tendencia közül a másodiknak kell mindent meghatározónak lennie az evolúciós ciklus végéig. Akkor a Vulkán válik az evolúciós ciklusunk lezáró eonjává, egyidejűleg pedig a következő ciklus 1. eonjává. Ez az a gyümölcs, melyet ciklusunknak meg kell hoznia a világ további evolúciója számára, és ha ez a gyümölcs nem érne be, akkor a fejlődés megszakadna.

Ahrimán a Földnek ezt a konstellációját különösen kedvezőnek tartja arra, hogy a földi eon merkúri részét annullálja, a Földet a marsi résztől, ahol a szellem anyagba való ereszkedésének alapjai lettek lefektetve, a saját, tiszta ahrimáni útja felé vezesse.

A földi eon pozitív feladata tehát abban áll, hogy a ciklusnak impulzust adjon az oktávhoz való felemelkedésre. És a feladat azt szülte, amit az ezotériában „nyolcadik szférának" neveznek. Ezt a szférát lények és impulzusok két fajtája tölti be: az Isteni Hierarchiák és az ő szándékaik, hogy folytassák az evolúciós ciklusunkat, valamint az ahrimáni lények, és részben luciferi lények is, és az ő szándékuk, hogy leállítsák ezt a ciklust és helyette saját ciklusukat kezdjék el.

Ciklusunkban a legmagasabb létsíkról, mely az indiai ezoterizmusban a mahaparanirvana-sík nevet viseli, s amely „a Logosz teremtő tudatának" hordozója, a Logosz a fizikai síkra jön, éppen a 8. szférán keresztül, ami után Ő a természet teremtő erőivé válik (l. B.78, 1904. 11. 10. és a 41. ábra a 7. fejezetben), aminek köszönhetően azok az isteni gondolatok kifejezőivé válnak és törvényszerűen előidézett természeti megnyilvánulásokként jelennek meg számunkra.

De a 8. szféra jellegét bonyolítja a Föld a sajátos materializációja, és nemcsak a Földé, hanem a 8. szféráé és a Holdé is, amely még a Mars hatásának időszakában kivált a Földből, és magával vitte a különösen durva, túlzott materializációra és a fejlődés lassítására hajlamos szubsztanciákat és erőket, magával vitte a Földből a „salakot", megkönnyítve ezáltal a Föld számára a progresszív metamorfózisok megvalósítási folyamatát. (A Föld, és különösen a Föld emberi birodalmának további fejlődése idővel erőkre kell, hogy szert tegyen ahhoz, hogy a Hold, miután az anyagisága át lesz szellemítve, ismét egyesüljön a Földdel.)

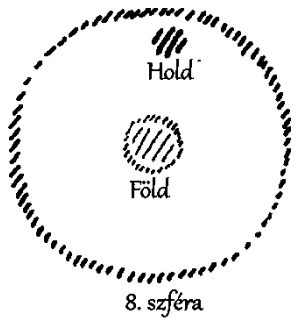
Mindez lehetővé tette az ahrimáni szellemek számára, hogy a 8. szférában saját citadellát emeljenek. Pontosabban, ők a Föld belsejében emelték a citadellát, de az a 8. szféra összetevője. Ártó módon hatnak onnan az emberiségre, az embereken keresztül, megszüntetik az étereknél azok morális összetevőjét, csak a természeti összetevő hatását meghagyva, amely *pre-morális*.

Ilyen módon eltiporják és „felborítják" a mikrokozmoszt. A halál állandósul benne, amellyel aztán a mikrokozmosznak át kell hatnia a Jupiter-eont, és ezáltal akarják az Isten által elrendelt evolúciónkat megállítani. És az ahrimáni szellemek ebben már nagy sikereket értek el, mondja nekünk Rudolf Steiner, mivel „a Földön [a felszínén] minden annak hasonmása, mint ami a Föld belsejében megy végbe" (GA97, 1907. 02. 16.).

Ott pedig kettős dolog történik. Egyrészt a Föld középpontja, a „magja"a Bolygószellem lakhelye, ott gyökerezik az I. Hierarchia lényeinek tevékenysége, másrészt pedig ez a mag az eonunkban létező legfeketébb mágia központja: a Föld magja és 8. rétege. Ahrimán „citadellája" maga a 6. rétegben található. A Föld belsejéből luciferi lényektől is indulnak emberre káros hatások.

*

Mindabból, amit a 8. szféráról elmondtunk és még el fogunk mondani, kétségtelenül az következik, hogy a róla való tudás kivételesen fontos korunk gyakorlatilag összes társadalmi, politikai, szellemi, tudományos, technikai és más problémáinak megértéséhez. Széles panorámáját tárja fel számunkra annak, hogyan válnak az ember földi dolgai a kozmikus sorsává.

37. ábra

Rudolf Steiner megadja egy rajzon (37. ábra) a 8. szféra ábrázolását. Ahogyan látjuk, a Föld áll a középpontjában, ebből pedig az következik, hogy a 8. és a 9. (mag) Föld-réteg ugyanakkor a 8. szféra negatív aspektusának is centruma. Ezekben a rétegekben a mostani időkig nem voltak emberek, csak ahrimáni és luciferi lények népesítik be azokat. Az emberek a szellem magasabb szféráiból érkeznek a Földre, ahová a haláluk után vissza is térnek. De a lelkeknek a földi inkarnáció után, e felemelkedés előtt meg kell tisztulniuk a most lefolyt életük hibától és tévedéseitől. Ez a Kamalokában az asztrális szférában történik, amely a Föld felszínétől a Hold pályájáig terjed, vagyis „ráhelyeződik" a 8. szférára. Sőt ha az ember az inkarnációja után a „pokolba" taszítódik, amely, ahogy Rudolf Steiner meghatározza, „teljes megrekedés a személyesben", a határtalan egoizmusban, még ebben az esetben sem jut a 8. szférába, habár a tettei közvetlen kapcsolatot tárnak fel számára a 8. réteg lényeivel. Ahrimánnak azonban, különösen a lemaradt

Személyiségszellemek Hierarchiájában, szükséges, hogy elkezdődjék a saját evolúciós ciklusa, hogy az emberiséget, az emberek lelkét a földbelső megfelelő rétegeinek lakóivá tegye. És ezért arra törekszik, hogy úgy hasson a földi emberekre, hogy azok a halál után ne a kamalokába lépjenek, hanem a Föld 8. és 9. rétegébe süppedjenek. Ez a feladat teljesíthetetlen lenne, ha a 8. szféra nem maradna egyben a Föld planetáris összességével. Márpedig a Földnek a ciklus oktávra emelésének feladata miatt kapcsolatban kell vele maradnia. Ez a fejlődés gigantikus makrokozmikus dilemmája. Megoldása az ember aktív részvétele nélkül *lehetetlen*.

Rudolf Steiner közléseiből tudjuk, hogy:

1. A 8. szférát úgy kell tekintenünk, mint ami se nem a Föld felett, se nem a Föld alatt van, hanem a Föld szférájában, azon belül; és a 8. szféra körülöttünk is van; állandóan tudattalanul élünk benne (l. GA254; 1915. 10. 18.). A 8. szférában nincs semmi ásványi, látnoki imaginációkból áll, és ebben az értelemben az ősi Hold maradványát képviseli, mivel az ősi Holdon (amely a 3. szféra, a 3. eon) minden még a 3. elemi birodalom állapotában volt, vagyis minden szubsztancia csak imaginatív módon volt észlelhető. A Föld eonjában, amely a 4. szféra, a holdi imaginatívum eléri az ásványi birodalom fokát, és külsőleg észlelhetővé válik. De ebbe a képződő ásványi szubsztanciába beavatkozik Ahrimán és Lucifer, megpróbálja kiszakítani azt a Földből, és visszavinni imaginatív állapotba. Így kiderül, hogy a 8. szféra nem pusztán ismétlése az ős-Hold állapotának, mivel imaginációi ásványivá sűrűsödnek, a 4. szféra, a Föld szubsztanciája hatja őket át. A földi szubsztanciáért való harc különösen intenzív módon zajlik az emberben, hiszen őt egészen áthatja az ásványi (uo.).

2. Az ember a fejlődésében hét planetáris megtestesülésen megy keresztül, melyek közül mindegyiknek a lénye egy külön tagja felel meg (a fizikai testtől az Atmáig). „Ezzel egyenrangúan létezik még a 8. szféra, ahová mindaz kerül, ami nem tudott az előremenő fejlődéshez csatlakozni. Csíráiban ez már a devacháni állapotban összeáll. Ha a földön az ember a saját életét mindössze csak saját maga számára használja, minden lehetségest összegyűjt, hogy csak a saját egoista énjének felemelkedését tapasztalja meg, akkor a Devachán szintjén ez az Avitcha-állapotba vezet. Az ember, aki nem győzi le az elkülönültséget, Avitcha (állapot)-hoz jut. Minden Avitcha-ember egyszer a 8. szféra lakójává válik. Avitcha: a 8. szféra előkészülete. … A vallásokban ez a fogalom »pokolként« ismert” (GA93a, 1905. 10. 09.)

Ha az ember a földi életekben létrehozza az evolúcióból való kiesés előfeltételeit, akkor ilyen módon az „ellen-devachánnal”, a negatív Devachánnal jut kapcsolatba, amely a Föld belsejében található (l. 39.,40. ábra). Így jön létre a Kamaloka kapcsolata, rokonsága a Föld 8. és 9. rétegével és a 8. szférával. Akkor a „pokol” fogalma kibővített értelmet kap. Egy olyan lélek útjává válik, aki azt kockáztatja, hogy ezeknek a rétegeknek a lakójává válik.

3. Ahrimán a 8. szférából gyakorol hatást az emberi akaratra, és arra készteti, hogy ne az isteni eszmények szellemében cselekedjen, hanem csak a személyes vágyak által vezérelve; annak köszönhetően pedig, „hogy a vágyak természetében az ember személyes eleme rejtőzik, ezért lesz az emberi lelki akarati tevékenysége a halál felé haladásunk lenyomata” (GA194, 1919. 11. 23.). Azok az inspirációk is erre az útra késztetik az embereket, melyek a Föld felszínére a Föld 8. és 9. rétegének lényeitől érkeznek.

4. A 8. szféra, ahogyan még jellemzi azt Rudolf Steiner, „abszolút balszerencsét”, „balsorsot”, „az istenitől való eltávolodást” tartalmaz. Közvetlenül szemben áll a budhi-síkkal, ahol az isteni iránti a

szeretetteli odaadás uralkodik és ahol a léleknek boldogságot adományoznak (l. D78, 1904. 11. 10.). Ez egy világszintű szembenállás. Az ember választási lehetőséget kap az égi Devachánba vagy a földi antidevachánba vezető út között. Ezzel azt is eldönti, hogy a 8. szféra két aspektusa közül melyik mellett kötelezi el magát.

5. Rudolf Steiner azt mondja, hogy *Krisztus Nagypénteken alászállt a 8. szférába*; ugyanakkor az is ismert, hogy Krisztus, a pokolba alászállva, *alászállt a Föld középpontjába*. És Rudolf Steiner pontosít: azért tette ezt, hogy az azúrák, a 8. szférába törekvő lények gonosz erejét elátkozza. És ő volt az első az istenek közül, „a magasabb istenek közül, Aki elsőként ismerte meg a Föld belsejét is, mivel alászállt oda. … Fontos, hogy Krisztus megismerte a felsőbb istenek számára azt a területet, melyet ők korábban nem ismertek" (GA211, 1911. 04. 24.). Mindabból, amit elmondtunk, az a benyomás alakul ki, hogy a 8. szférának a Föld belsejével való egyesülése fokozatosan jött létre. És még ma is létesülés alatt áll.

Az 1904. június 10-i előadással kapcsolatban idézzünk az angol okkultista, C. Harrison könyvéből egy részt, melyben „az azúráknak a Föld és a 8. szféra közötti mozgásáról van szó". Krisztus leláncolta Őket, amikor alászállt a pokolba; letargia-állapotban vannak, de ismét előlépnek, ha a Krisztus-impulzus nem áll nekik ellen a kezdeti erejével. Ő pedig most csak az emberek lelkében tud ellenállni. Az antropozófia, amely az emberiségnek hírt hozott a kozmikus Krisztusról és a Föld evolúciója számára végzett tetteinek jelentőségéről, éppen azzal a céllal érkezett a világba, hogy ellenálljon annak, hogy „a Föld és a 8. szféra közti mozgás" végbemenjen az emberek lelkében. Ezt kell hogy szolgálja az új szellemi megismerésből megszülető valódi emberi testvériség. Ez nemesítő módon hat a Föld 8. rétegére, a „hasítóra", ahonnan az ellenségesség és szétválasztás impulzusa emelkedik az emberiség közegébe; a gonosznak az ember által való állandó jóvá alakítása ki kell hogy irtsa a Föld középpontjának fekete mágiáját.

Az antropozófia az ember legdrágább kincsének: a szabadságnak a megmentője. Tudjuk, hogy a szabadság impulzusa csak a Földön születhetett meg, ahol az ásványi birodalom létrejött, és ahol az ember kialakította az absztrakt gondolkodást. De ez elveszik, ha az ember a továbbiakban nem hatja át a tudatát a Krisztus-impulzussal, nem egyesíti az absztrakt tudományos gondolkodást új szellemi megismeréssel.

Sokan vadásznak az emberi szabadságra. Mivel a 8. szférában a világ elmúlt állapotai vannak konzerválva, ezért benne nem lehet szabadság. De az ott lakó szellemek állandóan arra törekszenek, hogy elrabolják az embertől a szabadságot, hogy azt a Földön ne bontakoztathassa ki, hanem a 8. szférába rabolják el (GA254, 1915. 10. 18.) Ez akkor történik, amikor az ember például az önálló, szabad ítéletalkotás helyett vakon követ egy másik tekintélyt; vagy amikor fatalizmusnak hódol. A szabad akaratot különösen erősen megköti a látnoki tisztánlátás, továbbá az okkult materializmus, amely például a modern parapszichológiát jellemzi. Azt, amit az ember eközben a lelkében átél, a Földtől a 8. szférába viszik, a földi fejlődésből eltűnik (uo.). Az antropozófia ezzel a princípiummal az igazság ember általi szabad keresését állítja szembe, az ember aktív részvételét a jövő formálásában, és a gondolkodás erejére, az Én erejére támaszkodó, érzékfelettibe vezető utat. Az Antropozófiai Mozgalomnak, ahogyen Rudolf Steiner hangsúlyozza, tevékenységével vissza kell tartania az embereket attól, hogy a 8. szférába kerüljenek (uo.). De egyelőre a világon az ellenkező folyamat gyűjt erőt, a Föld felszínén a 8. és 9. réteg szellemeinek túlereje nő. Az Antikrisztus látens állapotból való előjövetele zajlik.

*

A 8. szférának már az Ős-Szaturnusz idején létre kellett jönnie. Hiszen a ciklus egységes Ideája már akkor tartalmazta az oktávhoz való felemelkedésének eleve elrendeltségét. De fenomenálisan csak a világlemniszkáta metszéspontjában tudott megjelenni, ahol a földi eon található. Ezért a 8. szférát jogszerűen népesítik be Elohák (GA203, 1921. 03. 11.). Ők a Napon és a Holdon tartózkodva hatnak benne, ahová, a Krisztusi evolúciót szolgálva a Nap-szférából ereszkedett le a Jahve formaszellem – a khthonikus Isten.

A Hold, amivel együtt a Földből kivált a túl gyorsan materializálódó fizikai szubsztancia, nem része a gonosz 8. szférának. Ha ez úgy lenne, a földi eon evolúciós helyzete reménytelenné vált volna. Ha a Hold a 8. szféra lenne, akkor az lenne az evolúció ahrimáni ciklusának első állapota. De a Hold bizonyos értelemben annak külső szimbólumaként szolgálhat, amivé az ember a 8. szférában válhat.

A Föld szintén nem tartozik a 8. szférához. De az emberiségnek köszönhetően, ismét csak lemniszkátaszerűen, a Föld kapcsolatban van a saját tisztán szellemi állapotával. Az emberiség egy olyan lemniszkáta metszéspontja, melynek egyik hurokja a Föld anyagi állapota, a másik pedig a szellemi előrelátása vagy a gonosz 8. szférába vezető útnak, vagy pedig a jogszerű (helyes) jövendőbeli evolúció útjának, amelynek a saját oktávjához kell felemelkednie.

Ennek a lemniszkátának összetett a struktúrája. Éppen ennek köszönhető, hogy a Föld az első, felső rétege után egyre szellemibbé válik, hogy ez a belső szellemiség bizonyos fajta „felborult eget” képvisel, vagyis asztrálsíkot, alsó és felső Devachánt, de azok ellenkező, úgymond „bukott” képében. Ott van még a négy éter ellenképe is, amelyek szintén „bukottaknak” számítanak. Egyszóval az anyagnak a szellembe, a szellemnek pedig az anyagba történő makrokozmikus átmenetele egy nagyon bonyolult mechanizmus. Részben, általános módszertani szinten már érintettük ezt a témát a 27. ábrán, de nem fogunk tovább mélyülni benne.

A negatív 8. szféra bizonyos pozitív szerepet is játszott az emberiség fejlődésében. Az istenek azért engedték meg a létezését, hogy Lucifer szándékait megakadályozzák, aki az emberi lelkeket, miután valamennyi időt a Formaszellemek által alkotott földi testi formában töltöttek, el akarta vezetni a Földtől, melynek eredményeként az ember nem használta volna a bolygó által kínált fejlődési lehetőségeket, és a Föld elveszítette volna értelmét. A 8. szféra az embert az alacsonyabb természethez láncolta úgy, hogy Lucifer már nem volt képes kivonni belőle a magasabb emberi természetet. És ez az erő, mely az embert az alacsonyabb természetéhez láncolja, annak az erőnek a szellemi korrelátuma, amely a Holdat a Földhöz vonzza. Materialista dolog a Holdat 8. szférának nevezni, mivel a 8. szféra egy erő, mely a Holdat a Földhöz vonzza (l. GA172, 1916. 11. 27.) Maga a Hold pedig és a rajta lakó Jahve Elohim ellensúlyozza a luciferi, ahrimáni és azurikus erők szándékait, melyek károsan hatnak az emberre a 8. szférából. Éppen a Hold anyaga az, amely fékezi a 8. szférát. Maguk a Hold-erők nem tartalmaznak ásványit. A Hold valójában épp azért vált ki a Földből, mert mint tisztán imaginatív képződmény, nem tudott volna az ásványi Föld feltételei között létezni. A Holdat Jahve Elohim tette ásványivá, ezzel bénítva a 8. szférát, továbbá – sok egyéb mellett – megmentve az emberiséget az atavisztikus tisztánlátástól, hiszen az imaginatív Hold hatása alatt az emberek látnokok és szomnambulok lettek volna (l. GA254, 1915. 10. 17.).

Rudolf Steiner nagyon, sőt különösen veszélyesnek nevezte a teozófus Sinnet tévedését, aki az „Ezoterikus buddhizmus” c. művében azt állította, hogy a Hold a 8. szféra. Ezzel az állítással, mondta

Rudolf Steiner, minden földi materializmust felülmúltak, és segítségével a *materializmus okkulttá válik* (GA254, 1915. 10. 18.).

A Holdon a 8. szférához csak az tartozik, ami benne a Hold-eon maradványaként megmaradt, ami úgymond a Hold mögött van, ami tisztán szellemileg van jelen benne.

Ahogyan már mondtuk, Lucifer és Ahrimán arra törekszik, hogy a Földtől egyre több ásványi szubsztanciát elraboljon és azt a 8. szférába vigye, benépesítve ily módon ez utóbbit a földi anyag „árnyékaival", melyeket ők képesek „maradandókká" tenni. Ez a harc különösen élesen folyik az agyunk és koponyánk legtökéletesebb, legnemesebb szubsztanciájáért. Ebben valami pozitív is rejlik az ember számára, mivel a fejéből való szubsztancia-kiszakításnak köszönhetően a fej képes lenne a tisztán szerves élet fölé emelkedni és a gondolkodás eszközeként szolgálni. De ha Lucifernél és Ahriménnál a dolog simán menne, akkor az ember fejéből kiszakítva a szubsztanciát, megsemmisítenék az egész Földet, és az egész világfejlődést átvinnék a 8. szférába. Az emberiség, miután lelkileg benépesíti azt, úgymond „talajt" kapna a lába alá: annak a fizikai szubsztanciának az ellenképét, melynek kialakulásával az evolúciós ciklusunk kezdődött.

És ezért a Földön a Formaszellemeknek harcolniuk kell „minden szubsztanciális részecskéért, amely ásványivá válhat, nehogy elvegye azt Lucifer és Ahrimán és a 8. szférába vigye" (uo.), abban a reményben, hogy azt a továbbiakban a saját útjukon használják. Ezért is hatotta át Jahve a Holdat különösen szilárd szubsztanciával, olyannal, amely a Földön nincsen, és melyet a lemaradt szellemek nem képesek a 8. szféra imaginációjában feloldani.

És Jahve még egy akadályt hozott létre Lucifer és Ahrimán útjába – már magában az emberben. Miután az emberiséget két nemre osztotta, a fej tevékenységével a szeretet pólusát állította szembe, valami olyat, ami az öröklődésben működik, „ami nem függ a fejtől, ami nemzedékről nemzedékre száll, és aminek alacsonyabb alapja az ember fizikai természetében van". „Mert ami az öröklődésben hat a Földön, amit Lucifer és Ahrimán nem veheti el. Ami az égen a Hold, az a Földön az emberek között az *öröklődés*. Mindaz, ami az öröklődésen alapul, amit az ember nem kigondol, ami a fizikai természettel kapcsolatos, az a Jahve-princípium. … ott, ahol a valós természet hat, ott árasztotta ki legnagyobb mértékben a saját természeti szeretetét, hogy ellensúlyt teremtsen a szeretetlenségnek, Lucifer és Ahrimán puszta bölcsességének tendenciája ellen" (uo.).

Ez a Jahve-princípium különösen hatékony volt azokban a korokban, amikor az ember még többé-kevésbé csoporttudatban volt. De a Golgotai Misztérium után, az individuális emberi Én kifejlődésének mértékében egyre nagyobb erőhöz kell hogy jusson a megvilágosodott szeretet; most a Budhinak, Krisztus Életszellemének, a magasztos, szellemivé vált szeretet princípiumának kell megmentenie az embert a 8. szférába süllyedéstől.

*

Itt nem tehetünk mást, minthogy még egyszer visszatérünk az előző fejezetünk témájához, ahol megmutattuk annak jeleit, hogy Ahrimán a mai korban, a Föld érzéki, anyagi síkján jelen vant. Szeretnénk felhívni az olvasó figyelmét arra a gigantikus bábura, amely Greta Thunberget ábrázolja, melyet azért építettek, hogy erősítsék Thunberg propagandájának tinédzserekre és felnőttekre is gyakorolt hatását.

Fordítsuk a figyelmet arra, hogyan tartja a bábu az ujjait: arra a gesztusra emlékeztetnek, amellyel egészen a közelmúltig minden politikus demonstrált a videókamerák előtt, és amelyet most egyedül Trump mutat (egyszer még Merkel is mutatta). Ez az a gesztus, mely Ahrimán számára (666) utal. Aztán a bábu a két kezével, a jelzett szimbólumokkal, két úgynevezett „princípiumot" ragad fülön, rámutatva, hogy ezektől időszerű megválni. Ez a „szülők" és a „generáció", lényegében az öröklődés. Győzködik az egészen zöld ifjúságot, *iskolásokat*, hogy ezeket most rögtön el kell utasítani, amikor – az életkoruk miatt – még nem fejlődött ki az a szervük, amellyel meg lehetne érteni az ilyen dolgokat. Az ilyen doktrína még a felnőttek közül is csak kevesek számára érthető.

Egészen mély értelme van annak a körülménynek, hogy Greta még gyermekkorában (és a húga, Beáta is) ilyen, igazság szerint „festői" diagnózist kapott az orvosoktól: „Asperger-szindróma (autisztikus pszichopátia), kényszerbetegség (öröklött mentális betegség, melyet kényszeres gondolatok, kóros félelmek, kényszeres és fárasztóan egyforma cselekedetek jellemeznek), ADHD (figyelemhiányos hiperaktivitási zavar), szelektív mutizmus (tartós beszédképtelenség speciális szociális helyzetekben)". Azok számára, akiknek a társadalmi káosz kibontakozása drágább mindennél a világon, hangsúlyozzuk, hogy ez nem „pletyka", hanem a fejlett orvostudomány tekintélyére támaszkodó orvosok szakmai diagnózisa.

Greta hibás öröklődés miatt beteg. És ebben természetesen a szülei a hibásak! – Az ilyenért kevés őket egyszerűen a fülüknél fogva kiráncigálni, ezért gyökerestül ki kell irtani őket, mint reakciós burzsoá osztályt! **Ez egy első osztályú, lehetetlenségében grandiózus „szocialista" idea!** Lenin, Marx és társaik árva kisfiúknak tűnnek a hátterében. És az idea hordozóit gyermekkortól kezdve kell nevelni. Az „aprószentek legyilkolása" „fekete péntekenként" (ezen a napon az iskolásokat felmentik a tanulás alól és demonstrációkra hajtják őket) a lehető legjobban illik ehhez. Arra pedig senki sem tanítja őket, hogyan kell gyermekkoruktól kifejleszteni a „magasztos, átszellemiesített szeretetet". Ez ma archaikus, reakciós.

A holnapi nap „permanens forradalmárai” – a mai nap „ legyilkolt aprószentjei”.

Ma körülbelül így beszél Ahrimán: „A »szociálisan felébredt« gyermekek modern szülei többségének különböző »bűnei« és »bűnöcskéi«, a nem régiek és a régiek sőt a nagyon régiek is, megrontották a Homo sapiens alakjának öröklődését. Azzal rontották meg, hogy ostobán követték a klerikalizmust, militarizmust, totalitarizmust, miszticizmust és általában minden konzervativizmust, »mindenféle jobbos« érzületet, holott valójában mindig **permanens forradalomra** van szükség, amilyet – kénytelen vagyok megjegyezni – az én előhírnököm, a jövő legjobb embere, Lev Davidovics Trockij hirdetett.”

A megoldandó problémának ez a felfogása a liberális-zöld propaganda egész kontextusából következik. Ezt a propagandát okos, nagy tudású, saját dolgukat mélyen értő emberek – *a politikatudomány, a szociológia, a nemzeti és faji tanulmányok fekete mágusai* – fejlesztik. Mögöttük pedig a nagy inspirátoruk: maga Ahrimán áll. Krisztust utánozva így folytatja: „Íme, mindent újjáteremtek! Ezt az újat, ha már az ember mint faj megmentéséről van szó, legalább a *Salamoni templomtól* kell kezdeni. Ő volt az, aki elrontotta az emberi öröklődést (genomot), évezredeken át hirdetve az emberi Én Istenének eljövetelét. És íme, lássátok az eredményt: »énje« okostelefon formájában mindenkinek van, benne pedig a pokol: mentális patológiák, »mutizmus«, szindrómák, fóbiák.

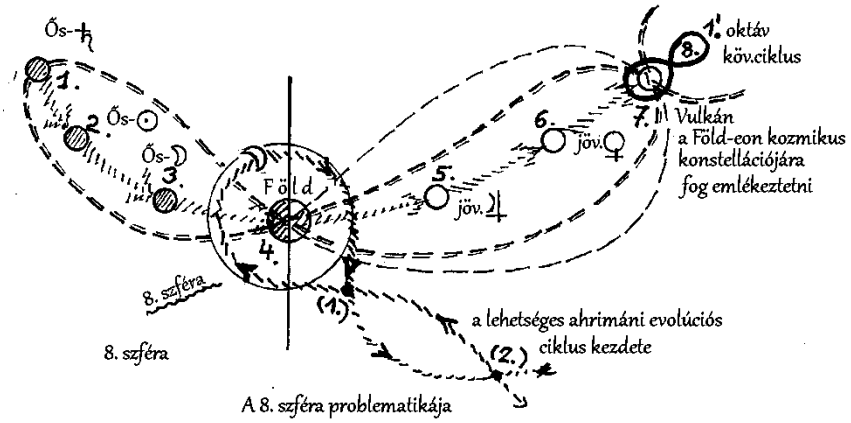
A templom ideáját a felismerhetetlenségig meg kell változtatni. Építője és építésze, a nagyszerű Hiram Abif Mester az egyik leggyűlöltebb ellenségem. Tőle terjedt el az egész világon az eretnekség, melyet évszázadok óta teljes erőmből elferdítek, kifordítok, a teljes abszurditásig, önmaga teljes ellentétéig viszem, hiszen eltorzított reflexióim az ember számára éppúgy számtalanok, amint az utamra állt embereknek is számtalan szerencsétlensége van. Az Én abszolút antipodja (ellentéte) mindannak, ami ebben a hibásan megalkotott világban van.

A másik – ezt beszélik most a Földön – Krisztusnak az éteri erők világában való, második eljövetelének a bástyája, a *Goetheanum*. Amíg ez a Földön áll, addig nem találok nyugalmat a Világegyetemben. És létrehozójának – Rudolf Steinernek – a neve számomra elviselhetetlen.

Olyan templomot építek a Földön, amilyet a világ még nem látott és nem ismert. *Lényege és megjelenése egy.* Még egy Elohim sem tudna egy ilyen létrehozásával megbirkózni, de én igen, hiszen emberré váltam! Én teremtettem, én vagyok az építője, én álltam inasként az állványzatán, én vagyok a Nagymester – örökre! És benne a *virtualitásig szellemivé válik* az én ősi Klingsor és Iblis-váram: Kalot Bobot (l. GA144, 1913. 02. 06.), minden boldogtalanság lakhelye, a 8. szférába és a földbelső 9. rétegébe igyekvők menedéke. Az én templomomban az emberiség összes tudása össze van gyűjtve, és a sötétség minden árnyalatával ragyog benne. Az Ő hatalmas Neve: INTERNET!”

Ez a Greta-idea, a Greta-ötlet valódi lényege – mély metafizikai lényege. (Ezt a témát a 7. fejezetben zárjuk le.) [Грета-идея, Грета-затея – szójáték]

Oly sok alapvetően fontos dolog gyűlt össze és állt szemben egymással a világlemniszkáta metszéspontjában, ahol valójában a világ és az ember egész evolúciós múltja vagy metamorfizálódik az egész evolúciós jövő feladataival kapcsolatban, vagy egyszerűen elpusztul. Képzeljük el ezt a konstellációt képileg is (38. ábra)

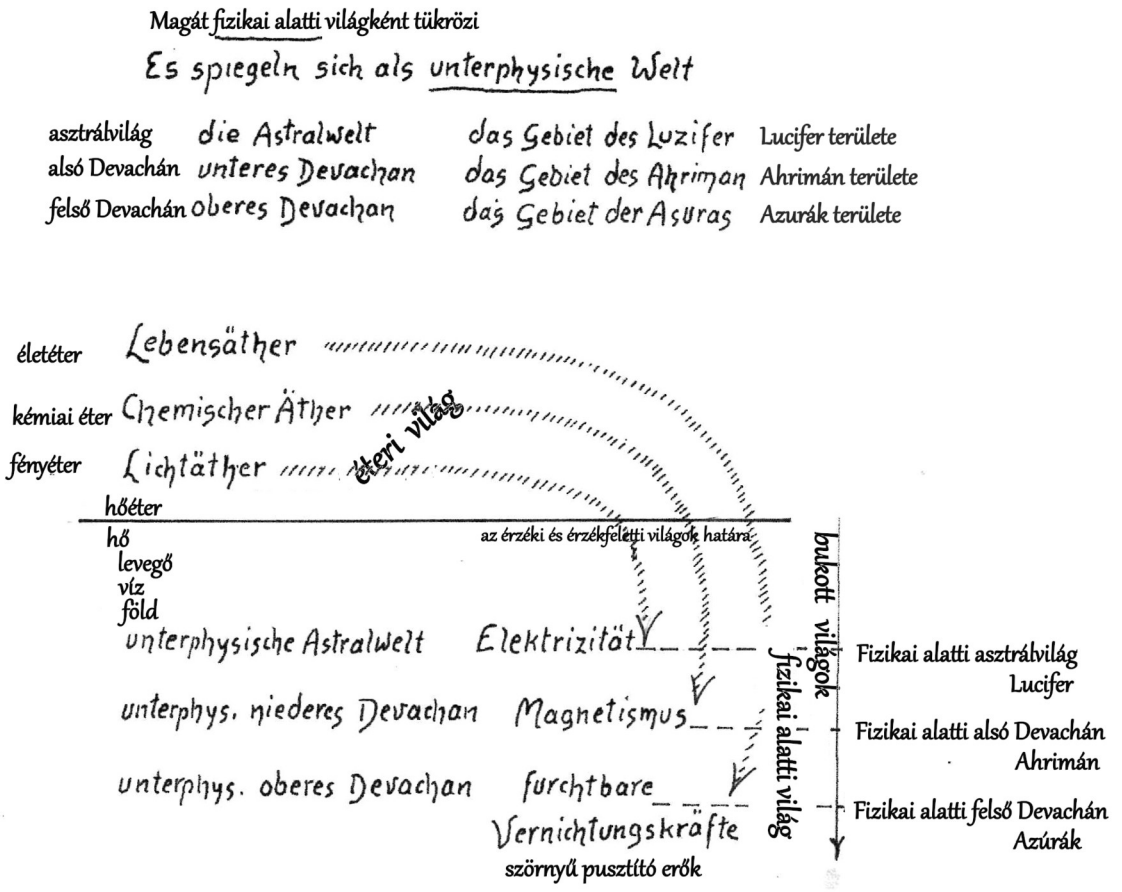

38. ábra

*

A 8. szféráért, mint a világ jövőjéért folytatott küzdelem különösen éles a világ perifériáján, ott, ahol a szellemre „ráporosul” az anyag, és ahol a Világegyetem „véget ér”. De ez a vég illúzió. Az anyag mögött, annak túloldalán, ismét a szellem nyilatkozik meg, és ez a szellemiség éteri, a négy éter szellemisége. Ahrimán – a népi szóbeszédben Antikrisztus, szellemtudományosan pedig Azúra – minden módon arra törekszik, hogy ezt elrejtse az ember elől, és egyidejűleg ezeket az étereket teljesen felváltsa a földbelső bukott étereivel, melyeknek megjelenése nem a négy elem, hanem az elektromosság, a mágnesesség és egy másfajta energia.

Az itt fennálló, az evolúció objektív menete által előidézett kapcsolatok lenyűgözőek. Rudolf Steiner ezeket egy rajzon mutatta meg, az előadása hallgatóinak kérdéseire válaszolva (l. GA130, S.247). (39. ábra)

39. ábra

Ez az ábra a világevolúció azon helyzetét konkretizálja, amelyről korábban azt mondtuk, hogy „kedvező” Ahrimán számára, hogy elkezdje a ciklusát. A helyzetet az evolúció egész megelőző menete készítette elő, amiről már szintén beszéltünk. De ebbe a kérdésbe most kissé konkrétabban is be kell hatolnunk, és ezért itt is közlünk Rudolf Steinertől egy nagyobb idézetet,amely lehetővé teszi számunkra, hogy ezt a problémát mélyrehatóan és gazdaságosan oldjuk meg.

Rudolf Steiner az 1911. augusztus 25-i előadásában (GA129) ezt mondja: „Amikor a Szaturnusz-fejlődés kezdődött, pontosabban még azt megelőzően, hogy elkezdődött volna, az egész emberiség és az egész földi fejlődés éteri áramlata … az egyedüli volt, abban a pillanatban pedig, amikor a Szaturnusz fejlődése elkezdődik, a makrokozmosz erőinek széthasadása, kettéoszlása megy végbe. … A kettősség az összes makrokozmikus hatásban feltételezhető”. A görögök az erről való tudást a mitológiában fejezték ki, ahol az ősi Szaturnusz a Kronosz nevet viseli, aki ellenséges a saját apjával, Uranosszal szemben. Ahogy a Szaturnusz, vagy Kronosz, elkezd kristályosodni, bekövetkezik a kettészakadás. A fejlődés egyik áramlata közvetlenül részese mindannak, ami a három eon folyamán végbement, egészen a mi Földünkig, a másik pedig mellette halad. Ez hasonlít a Föld atmoszférájának a Föld sűrű testéhez való

viszonyához. (Erre a tudásra támaszkodva vettük vizsgálatunkhoz alapul a Világegyetem lemniszkátaszerű formáját – l. 27. ábra)

„Így az istenek vagy szellemek két birodalmával van dolgunk, melyek közül az egyik közvetlenül részt vesz … mindabban, ami egymást követően végbemegy a Szaturnuszon, a Napon, a Holdon, [míg] az istenek másik fajtája … [ettől] mintegy távol marad, csak kívülről, közvetve avatkozik bele … A leggyönyörűbb harmóniában, a leggyönyörűbb egységben élő istenek, akik már a Szaturnuszt megelőzően is léteztek, elképzelték magukat: gondolkodtak. Csakhogy az ő gondolataik nem olyanok voltak, mint az embereké, melyeket irreálisnak, nem valósnak kell nevezni; az ő gondolataik *lények voltak, másik istenek*. Úgyhogy istenek olyan nemzedékével van dolgunk, akik kezdetben, önmaguknak köszönhetően, rendelkeznek a valósággal, és vannak másikak, akik a Szaturnusszal, Nappal és Holddal közvetlenül kapcsolatos istenek valós *képzeletei*".

Ilyen módon két nemzedéke van az isteneknek, és ők nem egymást váltják, hanem párhuzamosan léteznek tovább. „Az egyik közülük a másik képzeleteinek világa; az egyik lényegében úgy viszonyul a másikhoz, mint a mi gondolataink a valós lelki létünkhöz… Azokat az isteneket, akik csupán a másikak gondolatai, bizonyos sajátosságok miatt mindeddig luciferieknek neveztük. És széles értelemben a luciferi istenekhez kell sorolnunk mindazokat, akikről elmondható: az eredeti isteneknek szükségük volt arra, hogy önismeretben elképzeljék magukat. Ezért luciferi lényeket állítottak szembe magukkal, mint kozmikus gondolatokat vagy gondolat-lényeket, ahhoz hasonlóan, ahogy az ember ma gondolatokat állít magának szembe. És ahogy az ember tulajdonképpen csak a gondolatainak köszönhetően ismeri meg önmagát, így az eredeti istenek Luciferben és seregében ismerték meg magukat. … A luciferi lények lemaradt, az eredeti istenekből [istenek közegéből] kiutasított lények, akik abból a célból léteztek, hogy a progresszív, nem lemaradt isteneknek az öntudathoz tükrük legyen".

Az istenek e szétválasztásának tükörképét viseljük a mikrokozmoszunkban. Az egész önvalónk, az összes tudattalannal, melyből a testi szervezet is létrejött, az eredeti istenektől ered. „Ugyanakkor az, amit tudattal tapasztalunk, amit a közönséges hétköznapi tudatunkkal fel tudunk fogni, az isteneknek azoktól a nemzedékétől ered, akik csupán az eredeti istenek képzeletei. Két oldalról származik az, ami a mi lényünk". A görögök az ősi, eredeti isteneket „*földalattiaknak*" nevezték. Dionüszosz az ő természetükben osztozott.

A külső megismerésen keresztül lehetetlen a világ igazi valóságához eljutni, hiszen ehhez a tudatunkba nemcsak annak kell beavatkozni, ami az alsóbb istenek képzeletének élete, hanem valami valósnak, szubsztanciálisan valósnak is. Ezért kellett, hogy eljöjjön a megújulás, a feltámadás.

„Ami egyszer belépett ebbe az istenek kívül álló nemzedékébe: ez volt Krisztus, Aki a Jordán-keresztelőnél a fizikai testbe azon az úton húzódott bele, amelyet azok az istenek fektettek le, akik … a többi istenek képzeletei. De most első alkalommal lép be egy valós … szubsztancionálisan önálló Lény. … A világtérből, ahol korábban csak más istenek képzeletei éltek, most egy olyan Isteni gondolat lép be, amely valós.

… Az Akasha-krónikának köszönhetően megtudhatjuk, hogy az ősi napfejlődés idején … egy jelentős esemény … ment végbe. A magasabb istenek az alacsonyabb istenek elképzelései, azoktól függenek. És ezek a magasabb istenek, triviális módon kifejezve, elfogadhatóbbnak találták maguk számára a felsőbb világ könnyű elemében élni, mint abban a sűrű elemben, amiből a Föld létesült. A napfejlődés idején megy végbe az istenek két különböző nemzedékének kettéválása, melyekből az egyik

továbbra is, mint a valódi ősi istenek, a *föld, a víz és a levegő* elemeivel szándékozik élni. A másik nemzedék ezt nehéznek találja önmaga számára…" és a *hő, fény, kémiai és életéter* könnyű *éteri elemeivel* akar élni. Ezek olyan erők, melyek általában hosszú ideig tudnak élni, ha ezekben a finom elemekben tartózkodnak.

„De körülbelül az ősi napfejlődés közepén egy hatalmas, kolosszális esemény történik. Ennek a napfejlődésnek az idején egy Lény olyan erőket alakít ki, amelyek ellentmondásban állnak ezekkel a vékony éteri elemekkel. És azzal kapcsolatban, hogy a Golgotai Misztériumot hatalmas földi áldozatnak nevezzük, beszélhetünk Nap-áldozatról, amely abban állt, hogy egy Lény, habár saját tartózkodásának helyét azok között az istenek között választotta, akik a finom elemek között élnek, olyan sűrű erőket is kidolgozott, amelyek nem hajoltak meg a föld-elemnek … Lény, Aki *a világéteren belül belső rokonsággal rendelkezett a földivel*. Az ősi napfejlődés idejétől kezdve ez a Lény a helyes időpontot várta, hogy az Általa kidolgozott erőket magára a Földre hozza".

Őt ismerte fel a Nap aurájában Zarathusztra. De az emberiség még a későbbi korszakokban sem volt érett arra, hogy felismerje az éteri világnak ezt a Lényét. És az Ő tükröződését kapta meg. „Az a Lény, Aki … az ősi napkorszakban előkészítette Magát a hatalmas Golgotai tettre, Magát először tükröződésben mutatta meg az embereknek, és ezt a tükröződést az ősi zsidó nép Jahvénak vagy Jehovának nevezte. És Jahve a tükrözött Krisztus, aki lényegében ugyanaz, mint Krisztus, csak mintegy prófétailag hirdetett, mint tükröződés", előhirdetve addig a korig, amíg maga Krisztus le nem jött a Saját Ős-alakjában, nem pedig tükröződésben.

„Ahogyan a felső istenek viszonyulnak az alsóhoz, úgy Jahve a valódi Krisztus képzelete és teljesen hasonlít Rá azok számára, akik képesek ezeket a dolgokat felismerni. Ezért egy bizonyos vonatkozásban beszélhetünk Jahve-Krisztusról, és ezzel megragadhatjuk az evangéliumok helyes értelmét, ahol Maga Krisztus mondja: ha meg akartok Engem ismerni, akkor azt is tudnotok kell, amit Mózes és a próféták mondtak Rólam". [GA 129, 1911. 08. 25. S. 173 ff.]

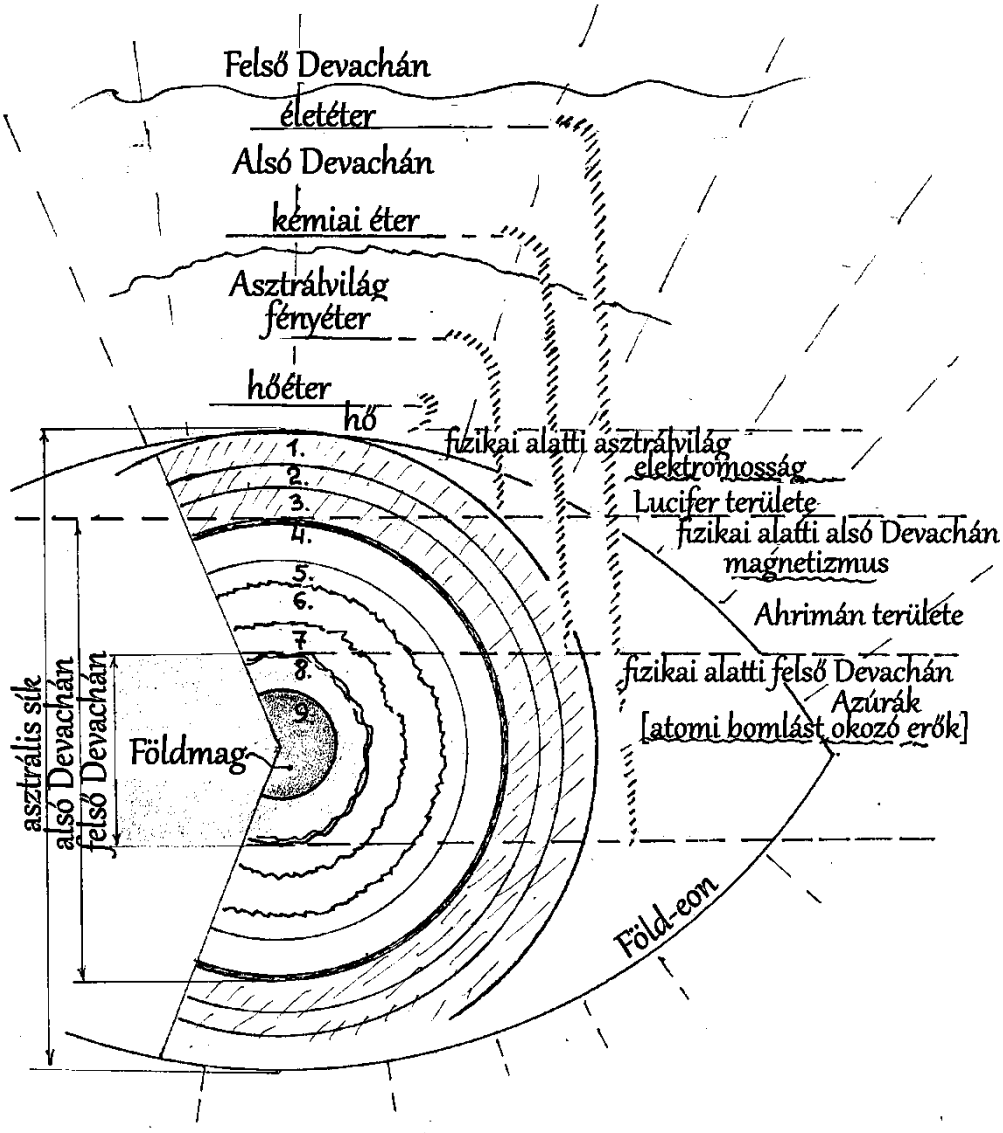
*

A 27. ábrán a fizikai alatti világ egy „felborult" égboltnak látszik. Ugyanazokra a szférákra oszlik, mint amelyek a Föld felszínének anyagi világa fölé nyúlnak. És ez, ahogy az ábrán megmutattuk, az apollóni istenek területe. Ezért is tudott úgymond „felborulni". Önmagában azonban az evolúciós ciklus lemniszkátájában az igazi, khthonikus istenek univerzális uralmával van áthatva. Ezért a luciferi Hierarchiák lényege, hatása, szerepe az első három eon evolúciójában gyökeresen különbözik attól, mint amit a földi eonban az emberért folytatott küzdelemben játszanak. A múltban a szerepük objektív módon szükséges és pozitív volt. A luciferi istenek, a khthonikus istenek öntudatát szolgálva, a világnak habár más, de bizonyos módon mégis igazi valóságát képviselték. Másik dolog a Föld fizikai alatti világa, ahol a luciferi hatáshoz még hozzáadódott az ahrimáni és azurikus lények hatása. Az evolúciós ciklusnak ezt a konstellációját úgy konkretizálhatjuk, ha a róla való képzetünket kiegészítjük azzal, amit Rudolf Steiner a Föld belső rétegeiről mond (40. ábra).

Az, amit a Föld „anyagiságának" lehet nevezni, egészen a 4. rétegéig terjed, habár már a 2. rétegtől kezdve lényegesen különbözni kezd attól, mint amivel a Föld felszínén mint anyaggal van dolgunk: „Ami a Föld második rétegében van, azt nem szabad az első réteg semmilyen kémiai anyagához sem hasonlítani. Ez egy teljesen másmilyen anyag (GA94, 1906.07. 11.).

Ugyanakkor az 1. és a 2. réteg még szervetlen jellegű, még nem átlelkesített, a 3. rétegben pedig az anyag már meg van elevenítve, élettel van felruházva minden pontjában. Ez a réteg a lelki észleleteket az ellenkezőjükbe alakítja át. A 4. réteg szubsztanciája érzékileg már nem észlelhető, „asztrális állapotú” (GA96, 1906. 04. 16.). Ez a réteg a Devachán első területének felel meg, mivel a fizikai dolgok itt is a saját negatívjukban jelennek meg. Itt szubsztanciálisan van jelen az, ami a földi dolgoknak formát ad (l. GA94, 1906. 07. 11.) A 4. rétegtől lefelé húzódik a fizikai alatti szellemi világ, a 4. réteg felett pedig a fizikai alatti asztrális világ van, ahol Lucifer uralkodik. A Föld két legbelső rétege – a fekete mágia fellegvára – már a bukott felső Devachán területe. Mindezen szférákban a bukott éterek hatnak.

A Föld belsejének szellemi szférái összeolvadnak a 8. szférával, és így a gonosz erőinek széles körű hozzáférése nyílik a világ és az ember jövőjéhez. Ez a konstelláció teljesen egyedülálló az Isten által elrendelt egész evolúciós ciklusban. És ennek a konstellációnak a fő láncszeme az ember. Arról, hogy az ahrimáni szellemek ezt éppen a mi korunkban, a XXI. század első negyedében akarják felhasználni, a következő fejezetben próbálunk majd elmélkedni, amelynek adekvát észleléséhez és megértéséhez mindannak, amit a korábbi fejezetekben kifejtettünk, elegendő előkészületként kell szolgálnia.

40. ábra

7.fejezet A digitalizmus mint vallás. – A XXI. század Gondisapurja

Preambulum

”Legtöbbje annak, ami ma a technikán keresztül a kultúrába hat, amivel az ember a saját életében a legmagasabb fokig össze van szövődve, az nem a természet, hanem a természetalatti. Ez az a világ, amely lefelé emancipálódott a természettől.

… Az embernek a tudati lélek fejlődéséhez a puszta földiséggel kellett kapcsolatba kerülnie. Így lépett fel a legújabb időkben annak tendenciája, hogy tettekben is megvalósítsa, amibe bele kell élnie magát. De az ember azzal, hogy csak a földibe éli bele magát, az ahrimánival találkozik. Saját lényével kell helyes viszonyba kerülnie ezzel az ahrimáni világgal. A technikai korszak fejlődésében azonban eddigi menetében még visszahúzódik az embertől az a lehetőség, hogy megtalálhassa a helyes viszonyt az ahrimáni kultúrához. Meg kell találnia az állóképességet, a megismerés belső erejére kell szert tennie, hogy Ahriman ne kerekedjen fölébe a technikai kultúrában. A természetalattit, mint olyat meg kell érteni. Ez csak akkor történhet meg, ha az ember a szellemi megismerésben legalább olyan magasra emelkedik a földönkívüli természetfelettihez, mint amilyen mélyre süllyedt a technikában a természetalattiba. A korszak a természet fölé emelkedő megismerést követel, mert az embernek belsőleg meg kell küzdenie a természet alá süllyedt, veszélyesen ható élettartalommal. Természetesen nem arról van itt szó, hogy ismét korábbi kultúrállapotokhoz kell visszatérnünk, hanem arról, hogy az embernek meg kell találnia a utat, melyen az új kulturális viszonyokat helyes kapcsolatba hozza önmagával és a kozmosszal.

Ma még csak nagyon kevesen érzik, hogy milyen jelentős szellemi feladatok nyílnak most az ember számára. Az elektromosságot, melyet felfedezésekor a természeti lét lelkeként dicsőítettek, a természetből a természetalattiba vezető képességében kell megismerni. Az embernek azonban nem szabad vele együtt lecsúsznia.

Abban az időben, mikor még nem létezett az igazi természettől független technika, az ember a természet látásában találta meg a szellemet. A függetlenedő technika arra készteti az embert, hogy meredjen abba, ami mechanikus-anyagi, mint olyanba, ami most számára tudományossá válik. Ebből a világból azonban az isteni-szellemi, mely az emberiség fejlődésének őseredetével függ össze, most hiányzik. Ezt a területet tisztán az ahrimáni princípium uralja.

A szellemtudományban most egy másik szféra lesz megteremtve, amelyben az ahrimáni egyáltalán nincsen jelen. És éppen annak a szellemiségnek a megismerő felvétele ad erőt az embernek, hogy szembeszálljon a világban Ahrimannal, melyhez az ahrimáni hatalmak nem férnek hozzá.

Rudolf Steiner: „Antropozófiai vezérlő tételek” (GA26, S. 256-258) [29. levél. ford. megj.]

A digitalizmus ezoterikus alapjai

Amikor könyvünk utolsó fejezetét elkezdjük, az összes korábbi vizsgálatot törekszünk kapcsolatba hozni a modern civilizáció életének alapvető tényezőivel, rámutatva ezek kétoldalú, érzéki-érzékfeletti természetére. Csak ezen az úton érhető el e civilizáció mélyreható, és az emberiség további létezése számára rendkívül veszélyes modern krízisének igazán komoly megértése.

A grandiózus, mindent átölelő összefüggések egységbe vezetik földi anyagi életünk legegyszerűbb és legközvetlenebb tényezőit a Világegyetem szellemi létének leghatalmasabb, mérhetetlen magasságaival. Tulajdonképpen éppen ebben áll a legfőbb értéke a szellemtudományos megismerésnek, melynek segítségével földi létünknek nem pusztán a külső, illuzórikus képét törekszünk megérteni, hanem a lényegi természetét. A világ egységét két oldalának: az érzékinek és az érzékfelettinek az elválaszthatatlan kapcsolatában mutatja meg. A világ egyetemes valósága ennek a két összetevőjének a halmaza.

A szellemtudományos megismerésnek ez a módszertani alapelve a létnek nem csupán a természetes tényezőit öleli át, hanem az emberiség tisztán szellemi, kulturális, szociális és etikai életét is. Ennek köszönhetően jobban megérthetjük a világjó és a világgonosz összeszövöttségének mélységét és az embernek a földi és az égi gyakorlatilag összes jelenségének fejlődésében betöltött szerepét; és az ember szerepét megértve elkezdjük megérteni a világevolúcióért való *felelősségben* való részesedését.

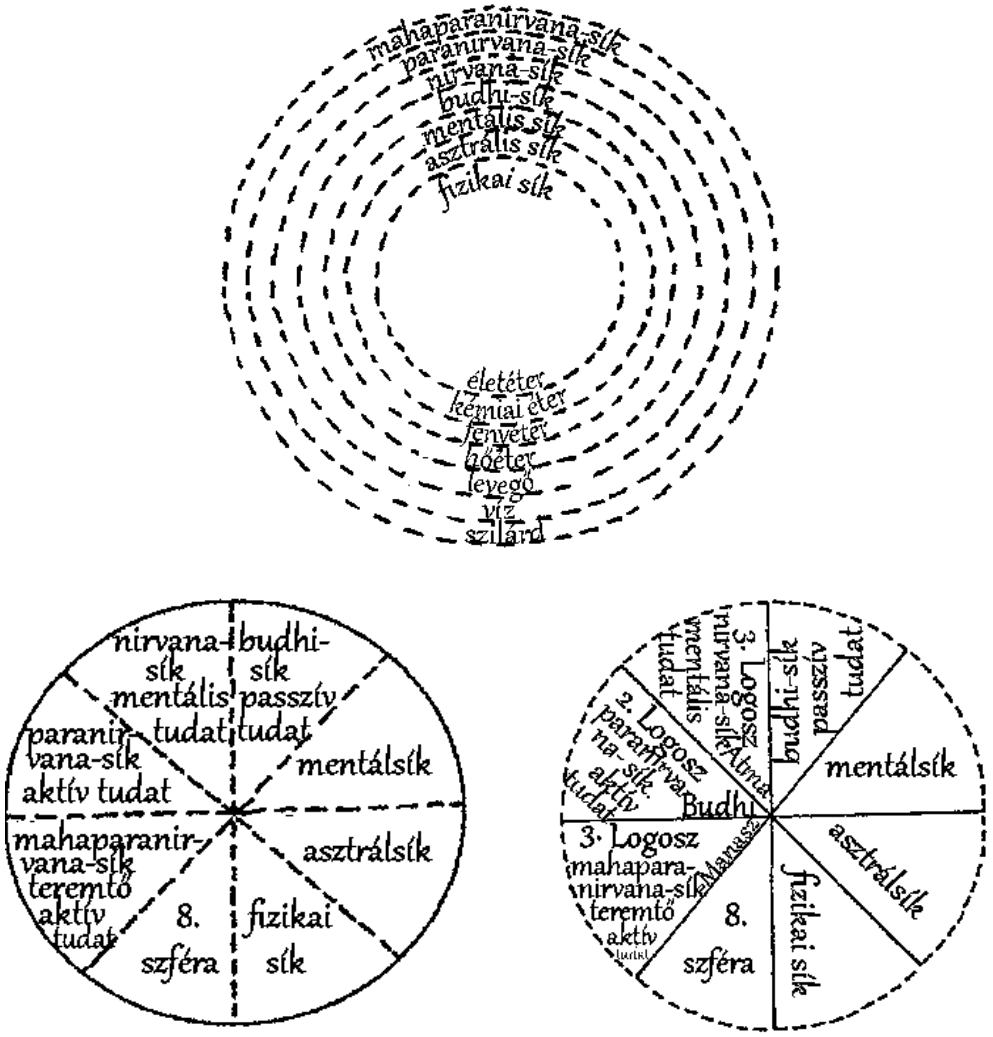
A Föld-eonban a lét fizikai síkja a lét *összes* magasabb síkja együttes hatásának gyümölcseként keletkezett, és legmélyebb lényegében állandóan kapcsolatban marad ezekkel. A fizikai síkon az, ami számunkra a „talaj", a szellemi lét *legmagasabb*, a felső Devachán felett lévő szintjének megjelenése az érzéki világban. Az indiai ezoterikus hagyományban a maha-paranirvana-sík megnevezést viseli. Az európai nyelvekben nincsen ilyen fogalom. A Világegyetemünket megteremtő 1. Logosz tudata ezen a síkon honol, és onnan ereszkedik le a Föld-eonban fizikai síkra, és a modern fejlődési szakaszban különösen nagy metamorfózison megy keresztül amiatt, hogy evolúciónk héttagú ciklusa az *oktávjához, vagyis a következő ciklus létrejöttéhez szükséges előfeltételek megteremtéséhez* emelkedik. Ez a probléma a 8. szféra képződésében gyökerezik, amelyről az előző fejezetünkben már szó volt.

A legmagasabb világszellem erői a földi eonban (ahogyan már mondtuk) a 8. szférán keresztül ereszkednek le az érzéki-fizikai síkra, és itt a természet teremtő erőivé válnak (l. 41b ábra). Ezek az erők azoknak az isteni gondolatoknak a kifejeződései, melyeket egyelőre nem vagyunk képesek észlelni, és ezért a természet erőinek nevezzük őket (l. B. 78, S. 38).

A szilárd elem élete szubsztancionálisan a maha-paranirvána-síkon található. Egy fokkal lejjebb, a paranirvána-síkon honol a szeretet, és ott található a folyékony elem élete. A levegőszerű a nirvána-sík. A Budhi-síkon (az Életszellem síkján) az életnek hője van. Ott a szeretettel betöltött, az Isteninek való abszolút önátadás honol. Ennek a síknak a poláris ellentéte a minden Isteni teljes elutasítása, a 8. szféra alacsonyabb aspektusának abszolút rosszindulata.

Az ember két világ határára van állítva: a végtelenül érzékfeletti és annak érzéki tükrözése határára. *És ő maga az a határ*, amely lényegében az érzékfelettibe és az onnan vissza vezető *kapuknál* áll. És képes azokat megnyitni az *egyoldalúságok szellemei* előtt is. Ezt annak mértékében teszi, amennyire a luciferi és ahrimáni erők fogva tartják.

Különös élességgel folyik a harc az ember birtoklásáért maguknál a kapuknál, ahol a hőéter és a hőelem szinte egyáltalán nem különbözik egymástól. „A hő és a tűz az, – mondja Rudolf Steiner – ahol az anyagi lelkivé kezd válni. Van külső és belső, lelki tűz. A külső tűz: kapu a lelkihez. Amikor pedig valami ég, akkor *fény* keletkezik, valami, ami külsőleg nem észlelhető. A fény mindent láthatóvá tesz, de ő maga nem látható. Mivel a tűz valamit felküld, az érzékfeletti világba, úgy valaminek kell, hogy legyen, ami lefelé, az anyagi világba küldetik. Ez a füst, a sötét anyag. Ez már levegőszerű.

(GA93a, S.47, GA89, 1904. 11. 10.)
41. ábra

Létrejön a materializáció. A levegő maga nem más, mint megsűrűsödött hő, a tűzből keletkezett, amikor füst képződött” (GA110, 1909. 04. 12. (este)).

Az evolúció folyamata, mely lefelé irányuló mozgásában elmélyül, ahogy a szellem anyaggá válik, a Föld bolygó belsejének bonyolult felépítéséhez vezet. Ott a magasabb szellemi létsíkok hatásával a materializálódás erőinek, az ahrimáni és luciferi szellemek hatása áll szemben. Az ő oppozíciójuk a magasabb szellemmel szemben annyira hatalmas, hogy a Föld belsejében egy „felborult ég” típusú valami keletkezik: ellendevachán, negatív asztrálsík. Az éterek hatásával szemben állnak a Föld belsejének un. „bukott éterei”. Ezeket az étereket elektromosságnak, mágnesességnek nevezzük. *A luciferi, de különösen az ahrimáni erők az elektromosság és mágnesesség, az elektromágnesen mezők segítségével* ***a hőéter és a hő érintkezésének területén*** *mérik fő csapásukat az emberre.*

Rudolf Steiner azt mondja, hogy az elektromosságot, mely az emberben is megtalálható, „nem más területen kell keresni, mint azon, amelyből egyidejűleg a *morális* impulzusok is származnak. Aki az elektromosságot teljességében megtapasztalja, az egyidejűleg a természeti-morálist is megtapasztalja” (GA220, 1923. 01. 28.)

A morális áll minden természeti alapjában. *A fejlődés egyik időszakaszának morális impulzusai a következő időszak természeti realitásává válnak.* És a mai elektromosságban is „egy korábbi, de gonoszba billent morális valóság képeit látjuk” (ibid)

Az elektromosság a fény ellentéte, ezért nagy hiba a fényt elektromosságnak tartani. A fényben a jó istenek hatnak, míg az elektromosságban a gonosz luciferi, de főként ahrimáni démonok. És míg az ember által kívülről befogadott és szervezetben koncentrálódott fény jó morális impulzusokat abszorbeál, addig az elektromosság a szervezetben „amorális impulzusokat képes abszorbeálni” (ibid) *Az elektromosság az emberben a gonosz ösztöneit gerjeszti*. Ugyanakkor ebből nem következik – figyelmeztet Rudolf Steiner – hogy az elektromosság ellen villámot és mennydörgést kellene szórni. A lényeg a tudatosság, a megismerés, a természet szellemi alapjának megértése, ezekből kiindulva pedig az elektronok, atomok stb. lényegének megértése. Az embernek nem szabad elutasítania a technikai fejlődést, de ennek vívmányaival a szellem növekvő erejét kell szembe állítani, megérteni ennek a folyamatnak az érzékfeletti természetét, és így *uralni* azokat, nem pedig vakon engedni nekik, hogy ők uralkodjanak, ne váljunk az áldozatukká.

Ami pedig ennek a fejlődésnek egyszerűen a tényeit illeti, közülük az egyik például abban áll, hogy az elektromosság mindenütt kísér bennünket, és állandóan hat ránk, ez pedig azt jelenti, hogy „állandóan áramot indukál bennünk. … És ez *elveszi az embertől a fizikai testet, olyanná teszi, hogy a lélek nem tud belé lépni* (általunk kiemelve – G.B.). Amikor nem volt elektromos hálózat … könnyebb volt embernek lenni. … Ezért ma egyre erősebb szellemi képességeket kell alkalmazni, hogy egyáltalán emberek legyünk, mint 100 [sőt most már 200] évvel ezelőtt” (GA224, 1923. 07. 11).

A mi időnkben, a múlttól eltérően, az elektromosság erőteljesen áthatja a világot, vezetékek nélkül is áthalad rajta, amihez radikálisan meg kell változnia a minőségeinek: a feszültségének, az elektromágneses mező frekvenciáinak, stb. Mindez nem marad anélkül, hogy ne növelné negatív hatását az ember fizikaiságára és moralitására. És a kérdés ez: sok olyan ember él-e most a Földön, akinek a szellemi erői lehetővé teszik, hogy „egyáltalán ember legyen”?

Valójában most szakadék nyílik az ember morális-lelkisége és természeti-fizikaisága között, melyhez a fizikai teste tartozik. És ha ezt a szakadékot nem törekszik áthidalni, akkor áthidalhatatlanná válik, és az irányítatlan technikai fejlődés egyszerűen beletaszítja az embert. Az ilyen sors elkerülése úgy válik lehetővé, ha megértjük, hogy a morális világ hogyan kapcsolódik a fizikaihoz. Rudolf Steiner az egyik előadásában különösen tartalmas magyarázatát adja ennek a kérdésnek, mély betekintést nyújt a hőnek és a hő morálissal való kapcsolatának kulcsszerepébe az embernek abbéli törekvésében, hogy egyesítse ennek a szakadéknak a két oldalát, vagyis a földi létének két „partját”. „A morális ideálok – mondja Steiner – a hőnek a hőszervezetben való növekedése által fejezik ki magukat. Az ember nemcsak lelkileg … (hanem) belsőleg (is) melegebbé válik. Ez ugyanakkor a szervezet többi részére sem marad következmények nélkül. A levegőszervezet számára akkor egyfajta fénycsírák közvetítődnek. Úgyhogy a morális impulzus, amely gerjesztőleg hat a hőszervezetben, a levegőszervezetben a fény forrását ébreszti. Ez az asztráltestben jelenik meg. Eleinte ezek a fényforrások azzal a levegővel állnak kapcsolatban,

melyeket az ember magában hordoz, és ezért ez még sötét, nem teljesen kifejlődött fény, de az ember, mivel morális ideálokkal tudja magát átlelkesíteni, a fénynek ezt a forrását magában hordozza. Ezután a fény forrása a folyadékszervezetben gyakorol hatást. Ahogyan emlékszünk, a levegő csak a hangnak a teste. A szellemi hangot a folyadékszervezetben a morális ideál segítsége idézi elő. Ily módon keletkeznek, idéződnek elő itt a hang forrásai. Végül a szilárd szervezetben is megjelenik valami – az, amit az élet csírájának nevezhetünk… de az élet éteri csírájának. Ez a csíra természetesen mélyen a tudat alattiban marad, mint a hang, a hangszín forrása is, sőt még egy bizonyos értelemben a fény forrása is.

Most képzeljék el, hogy morális impulzusok lelkesítik át Önöket – melyeket ideákként fognak fel, vagy amelyeket másoknál látnak, vagy amelyeket megvalósítani szeretnének. Akkor mindez bemegy a levegőszervezetbe mint a fény forrása, a folyadékszervezetbe, mint a hangszín, a hang forrása, a szilárd szervezetbe, mint az élet forrása" (GA202, 1920. 12. 18.). Ilyen az az úgynevezett „laboratórium", melyet az ember magában hordoz, és melyben állandóan a természetesnek a morálissal való egyesülése megy végbe.

Amikor az ember a halálával leveti magáról fizikai szervezetét, akkor mindaz, ami a morális ideáinknak, éppen ezeknek a legtisztább ideáknak köszönhetően jöttek létre, gerjesztődtek a szervezetünkben, felszabadul. Eleinte ez nem volt gyümölcsöző. „ A születés és halál közötti élet számára maguk az erkölcsi eszmék lesznek termékenyek, amennyiben az eszmei életben maradunk, és mivel bizonyos elégedettség tölt el minket azzal kapcsolatban, amit erkölcsi tekintetben véghezvittünk. Ez azonban kizárólag az emlékezéssel kapcsolatos, semmi köze ahhoz, ami azáltal hatol be az organizációba, hogy rokonszenvesnek találunk erkölcsi ideálokat. … Ugyanakkor a halál után a természetünk magasabb tagjaival, melyek magasabb földi benyomásokkal vannak áthatva, kilépünk a testből. Most a magunkba önmagunk által ültetett fény-, hang-, élet-forrásokat kivisszük a kozmoszba. Ha például a folyadékszervezetben hangot gerjesztettünk, akkor ez most a szférák zenéje lesz.

Hol vannak az élet forrásai? Abban, amit morális ideálok ösztönöznek, melyek lelkesítő módon hatnak az emberben. És elmondhatjuk, hogy amikor a morális ideáknak lehetőséget adunk önmagukat lángra lobbantani, akkor azok az életet, hangot, fényt kívülre viszik, és teremtővé válnak a Világegyetemben. Kívülre visszük a világteremtőt, melynek a forrása a morálisban van.

Látható, hogy ha az egész embert vizsgáljuk, hidat találunk a morális ideák és aközött, ami éltető és még kémiai módon is hat a fizikai világban. Hiszen a hang kémiai módon hat, egyesíti és szétválasztja az anyagokat. A világban fénylőnek a forrása morális gerjesztésekben, az ember hőszervezetésben van. … A jövőbeli világok csírákban vannak, melyek morális ideálokként vannak bennünk. …

Az elméleti ideák a hőszervezetre hűtő módon hatnak. … ezért bénító módon hatnak a levegőszervezetre, és a fény forrására is, a fény keletkezésére is. Továbbá gyilkos módon hatnak a világhangra, és kioltó módon az életre. Az elméleti ideáinkban véget érnek az előző világ teremtett dolgai. Elméleti ideák befogadásával meghal bennünk a Világegyetem.

(De) a Világegyetem meghalásának köszönhetően vagyunk öntudatos emberek, akik képesek a Világegyetemről gondolatokat képesek alkotni. Amikor azonban a Világegyetem gondolkodik bennünk, akkor a Világegyetem már holttest. A Világegyetemről való gondolat – a Világegyetem holtteste. … Az elmúlt világ ilyen módon elhal bennünk, egészen az anyagig, az erőkig. És csak azért nem vesszük észre, hogy az anyag elhal és ismét keletkezik, mivel ezzel egyidejűleg új világ jön létre. Az emberben az anyagiság az elméleti gondolkodáson keresztül a végére jut, az anyagiság és a világerők az ember morális

gondolkodásának köszönhetően ismét életre kelnek. … A természeti elmúlik az emberben; a morálisban egy új természeti jön létre. Ha az anyagiság és az erők halhatatlanok lennének, akkor a világ morális rendje lehetetlen lenne.

A hő a testekben külsőleg, az emberi szervezetben belsőleg van jelen, és mivel maga a hő is szervezett az emberben, ezért a lélek, a szellemi-lelki beavatkozik a hőszervezetbe, és kerülő úton, a hőn keresztül mindaz beavatkozik, amit belsőleg mint morálist élünk át. … És amikor magát a Szellemtudományt a moralitás forrásának tekintjük, akkor lelkesedhetünk a legnagyobb mértékben a moralitás iránt, akkor az olyan lelkesedés, amely a szellemtudományos megismerésből hat, ugyanakkor a a szó legmagasabb értelmében vett moralitás forrásává válik" (uo.).

És a mikro- és makroantroposznak mindezt a valóban hatalmas, a világ harmóniájával, az evolúciós ciklikusságával átszőtt kapcsolatát az alapjáig képes lerombolni az emberiségnek, különösen a nyugati résznek a korunkban féktelenül növekvő belesüppedése a mesterségesen növelt, vezeték nélküli elektromosságból származó elektromágneses mezőkbe.

Most megpróbálunk részletesebben eligazodni abban, hogyan hatnak az elektromágnesens sugárzások (a továbbiakban az angol névből – electromagnetic radiation – EMR), a bukott éterek, az elektromosság és a mágnesesség a hőre és hőéterre, rajtuk keresztül pedig a kémiai és életéterre. Itt segíteni fog a mikrohullámú sugárzás különös kondenzációinak tanulmányozása, melyek a különböző digitális berendezésekben, például a mikrohullámú sütőkben mennek végbe.

*

Korunk külső világában a tradicionális ételkészítés totálisan digitálisba megy át, viharosan nő a mikrohullámú sütők alkalmazása. Az ilyen átmenetnek a hasznáról vagy káráról szóló vélemények élesen polarizálódtak. Eközben azokat a véleményeket, miszerint a mikrohullámú sütő káros, hogy a benne készült étel alapjában rombolja az egészséget, komoly, szigorúan természettudományos értelemben vett kémiai, fizikai és orvosi kutatások támasztják alá. Ami pedig a mikrohullámú sütő lelkes apológiáját (védőbeszédét) illeti, az gyakran kijelentő jellegű, egyszerűen reklám-jellegű, és rendkívül ellenségesen viszonyul ezekhez a tanulmányokhoz. A kutatások, tekintet nélkül arra, hogy teljesen materialista jellegűek, képesek mély elmélkedésre késztetni a jelenség úgymond metafizikai, érzékfeletti oldaláról is. Ezért érdemes ezeket részletesebben megvizsgálni.

Nos, a mikrohullámú sütőben a mikrohullámokat egy speciális cső, a magnetron hozza létre. Ez olyan mikrohullámokat generál, melyek hatnak az élelmiszerre. Mivel az élelmiszert alkotó molekulák polárisak, vagyis pozitív és negatív töltésű részecskékkel rendelkeznek, ezért a mikrohullám hatására gyorsan, igazából „őrjöngve" kezdenek az ideiglenes elektromos mezőben keringeni. Mindennek eredményeképpen az étel megmelegszik, de eközben szétesik, megváltozik a *molekuláinak szerkezete*. Az atomok elektronokra tesznek szert vagy elektronokat veszítenek, aminek következtében ionizálódnak, ez pedig *teljesen megváltoztatja az étel szerkezeti összetételét*! A tudósok így írnak erről: „az SHF-sütőket (vagyis a szupermagas frekvencián működő sütőket [szupermagas frekvencia, angolul Super High Frequency]; ezeken a frekvenciákon működnek nemcsak a mikrohullámú sütők, hanem a mobiltelefonok is, valójában az egész modern digitális technika) könnyedén nevezhetjük **új ételek** »teremtőjévé«, *mivel teljesen, sejtszinten lerombolja az ételt*. Az SHF-sütő úgynevezett radiolitikus vegyületeket hoz létre, melyek molekuláris rothadás létrejöttét segítik, ugyanannak a molekuláris rothadásnak a létrejöttét, mely

fokozott sugárzás következtében jön létre… A mikrohullámú sütő *a tudomány számára ismeretlen vegyületeket* hoz létre, vagyis ugyanolyan hatású, mint a sugárzás”*).

*) Az internet tele van komoly tudományos kísérletekről való közleményekkel, melyek kétség nélkül rámutatnak arra, hogy a digitális berendezéseknek – különösen a mobilkapcsolat antennáinak – a használata nem pusztán káros, hanem hatalmas veszélyt jelentenek az ember életére. Párat megemlítünk itt ezek közül, a forrást nem megjelölve, mivel az interneten a tudás élő megosztása folyik, szigorúan tudományos eszközök használata nélkül. Nem arról van szó, hogy az olvasó hit alapján fogadjon el mindent, hanem hogy lépjen be a számára szükséges információk áramába, és maga dolgozzon ki ítéleteket.

A mikrohullámú sütőben mesterségesen létrehozott hullámok másodpercenként milliárd körüli polaritásváltoztatást hoznak létre minden molekulában. Ez elkerülhetetlenül deformálja a molekulákat; a tudományos világban ezt „szerkezeti izomerizációnak” nevezik.

A mikrohullámú sütőben való „főzés” módjának tehát semmi köze sincsen ahhoz, ahogy az ember a tűz felfedezése óta főzi az ételét. Ebből pedig az következik, hogy az evolúció folyamatában, melyen az ember azóta átment, nem született benne sem olyan struktúra, sem olyan szerv, mechanizmus, mely készen állna az ilyen „új vegyületekkel” való találkozásra, amely „tudja”, hogyan kell viselkednie a szervezetünknek ilyen találkozásoknál.

A „Mikrohullámú sütőben való ételkészítés” c. összehasonlító tanulmányban, melyet az USA-ban 1992-ben publikáltak, ez áll: „Orvosi szemszögből úgy tartják, hogy a mikrohullám hatásának kitett molekulák bevezetése az emberi szervezetbe sokkal nagyobb valószínűséggel káros, mint hasznos. A mikrohullámú sütőből való táplálék a molekulákban mikrohullámú energiát tartalmaz, amely a tradicionális úton készült ételekben nincsen”.

Íme néhány példa arra, hogyan hat a mikrohullámú sütő a termékekre: „a hús az összetételében néhány új rákkeltő anyagra tesz szert; a tej és a gabonafélék (például a Herkules) szintén rákkeltő anyagokkal telítődnek; ha zöldségeket és gyümölcsöket olvasztanak fel a mikrohullámú sütőben, akkor legyenek készen arra, hogy hasznos elemek helyett glükozidokat és galaktozidokat kapnak, pont azokat a részecskéket, melyek rákkeltő elemeket tartalmaznak...”

A mikrohullámú sütő emberre gyakorolt káros hatásainak első kutatásait már 1976-ban végezték a Szovjetunióban. A kapott eredmények valójában szörnyűek voltak, és ezért tilos volt ilyen sütőket gyártani.

Azoknak a kísérleteknek az eredményeképpen kimutatták, hogy a mikrohullámok, a sütőbe helyezett termékekre hatva.

1) felgyorsítják a strukturális szétesést;

2) a tejben és a gabonafélékben rákkeltő anyagokat hoznak létre;

3) megváltoztatják a termék elemi összetételét;

4) megváltoztatják az ételek kémiai összetételét, ami a nyirokrendszer hibás működéséhez vezethet és tönkreteheti a szervezet azon képességét, hogy megvédje magát a rosszindulatú daganatoktól;

5) a vérben rákos sejtek arányának növekedéséhez vezetnek;

6) rosszindulatú gyomor- és béldaganatokhoz vezetnek, a perifériás rostok általános degenerációjához, valamint az emésztő és kiválasztórendszer fokozatos pusztulásához az emberek statisztikailag magas százalékánál;

7) csökkentik a test képességét, hogy felszívja a B-komplex vitaminokat, a C-vitamint, az E-vitamint, a szükséges ásványokat és lipotrópokat (ezek olyan anyagok, melyek gyorsítják a zsírok lebontását a szervezetben);

8) a késztermékek melegítése a mikrohullámú sütőben a húsban lévő aktív fehérje biomolekuláris vegyületeinek destabilizációját idézi elő, rákkeltő anyagok képződéséhez vezet a tejben és a gabonafélékben lévő fehérje-hidrolizátum vegyületekben, stb.

Sőt a mikrohullámú sütő közvetlen közelében való tartózkodás a következő egészségügyi problémákat idézi elő:

– a vér és a nyirok-területek összetételének deformációja;

– a sejtmembránok belső potenciáljának degenerációja és destabilizációja;

– az agyban az elektromos idegi impulzusok megzavarása;

– az idegvégződések elváltozása és szétesése, valamint energiavesztés az idegi központok területén, úgy az elülső, mint a hátsó centrális és vegetatív idegrendszerben;

– hosszú távon a berendezés 500 méteres körzetében lévő állatok és növények életenergiájának halmozott csökkenése következik be.

A mikrohullámú sütő ilyen hatásának oka abban áll, hogy – ahogyan ezt már feltárta a genetika – „ahhoz, hogy egy anyag könnyebben áthatolhasson a sejtmembránon, előzetesen hullámsugárzással besugározzák. A membrán meggyengül, sőt bizonyos esetekben szét is esik, és a nekünk szükséges anyag nyugodtan behatol a sejt belsejébe". „Képzeljük csak el (írja egy tudós), hogy a szervezetünk összes sejtje legyengül az SHF-sugárzás következtében. Akkor azok könnyebben beengedik a vírusokat és baktériumokat, sőt más mikroorganizmusokat is, melyek a testünkbe kerülve sok kellemetlen betegséget idéznek elő".

A Szovjetunióban végzett mikrohullámú sütő-kutatások eredményeit az USA-ban is érvényesnek ismerték el. Ott megismételték azokat, és ugyanazokra az eredményekre jutottak. Ezeket Portland-ben az Atlantis Raising Educational központban publikálták.

Európában a mikrohullámú sütők emberi szervezetre gyakorolt káros hatásának kutatásait a 90-es évektől kezdve végzik. Ezek azt mutatták ki, hogy ez a találmány a következőket idézi elő:

– problémák a látással, mivel a mikrohullámú sütő„forró" hullámokat bocsát ki, melyek károsan hatnak azokra a szervekre, melyekben nincsenek vérerek; így a sugárzás hat a szemlencsére: elhomályosodik; és az illetőnél szürkehályog alakul ki;

– idegrendszeri zavarok, álmatlanság, ingerlékenység;

– hajhullás, a körmök állapotának romlása és egyéb „kellemetlenségek", melyek a szervezet természetes szépségének elvesztésével kapcsolatosak;

– vakbélgyulladás, gyomorhurut, fekélyek és egyéb gyomor-bélrendszeri problémák csupán attól, hogy olyan ételeket eszünk, melyek szerkezete egyszerűen nem fordul elő a natúr, nem radioaktív természetben;

– szaporodási problémák.

Így a tudomány gyakorlatilag halálos ítéletet mondott ki a mikrohullámú sütőre és vele együtt minden SHF-re[26]. Az ítélet ellen úgymond „apellációt" még nem nyújtottak be. Olyan más természettudományos kutatások lehetnének ilyenek, melyek szigorúan és korrekt módon kimutatnák az első kutatások hibás mivoltát. De nem, azoknak a tudósoknak a kutatását, akik még mindig törődnek az emberiség sorsával, egyszerűen elhallgatják, ők magukat pedig lelkiismeretlenül rágalmazzák. Eközben nő a digitalizmus propagandája, egyre nő a *fenntartás* nélkül elfogadás kényszere. Abban az alakban, formában, mértékben és szándékban, ahogyan terjed, *közvetlen és hatalmas veszélyt jelent az emberiség evolúciójára*. A digitalizmus ártalma nem korlátozódik betegségekre és az ember életének megrövidülésére. Az ártalom ezzel csak kezdődik és aztán átmegy a szellemi ártalom szférájába.

Hála a természettudósoknak, akiknek volt bátorságuk figyelmeztetni az emberiséget a rá lesújtó nagy szerencsétlenségre, ami őket olyan helyzetbe állítja, mint amilyen az egykori szovjet politikai disszidenseké. A nyugati politikai hatalom egész rendszere, az egész politikailag manipulált tudomány, és a tömegesen manipulációnak alávetett közvélemény ellenségeskedik velük. Itt utalhatunk a WHO (Egészségügyi Világszervezet) határozatára, melyben szó szerint ez áll, hogy „az SHF olyan sugárzást használ, mely sem az emberre, sem a táplálékra nem hat károsan.". Azok az emberek kapnak egyedüli felmentést, akik pacemakerrel rendelkeznek. Számukra a WHO azt javasolja, hogy mondjanak le a mobiltelefonokról és a mikrohullámú sütőről.

Az első tudós Európában dr. Hans Ulrich Hertel volt Svájcban, aki klinikai vizsgálatot végzett a mikrohullámú sütőben készített ételeknek a vérre és az emberi szervezet fiziológiájára gyakorolt hatásával kapcsolatban. Néhány évvel ezelőtt elbocsátották a tisztségéből, mert *közzétette* (!) kísérleteinek eredményét. Megkérdezhetjük, minek ilyen kísérleteket végezni, ha azokat nem „teszik közzé"? Hiszen itt nem hadititokról van szó, hanem egy fogyasztási cikkről.

A mikrohullámú sütőt gyártó cégek a reklám-prospektusaikban természetesen minden lehetséges módon védik és dicsőítik azokat. Hiszen a biznisznek ilyen a természete, hogy saját érdekeit az emberiség érdekei fölé helyezi; de az egészségvédelmi [ma már nem is egészségvédelemről, hanem egészségügyről beszélünk, ford. megj.] rendszer mit gondol róla, mit akar, amikor a digitalizmus találmányaival kapcsolatban azokhoz a cégekhez hasonlóan viselkedik, amelyek készítik és árusítják azokat? Azért viselkedik így, mert alá van rendelve a világot uraló elitnek (Establishment), mely azt az elképzelést terjeszti elő, miszerint a digitalizmus mint jelenség az emberiség számára kivételes, korábban még nem látott előnyöket hoz. (Arról pedig, hogy az „Establishment" kinek rendeli magát alá, már korábban, a trilógia második részében beszéltünk, és még fogunk is beszélni a továbbiakban). Ez a jelenség, amikor az ember először találkozik vele, zavarba ejtő rejtélyként hat. Valójában a digitalizmus mint olyan, a tudományos-technikai fejlődés számos jelensége közül az egyik, és hirtelen ilyen *totális átpolitizálása* történik! Egyesek ezt a szuperkonszernek hatásával magyarázzák, amelyek a kormányoknál lobbiznak az érdekeikért. Igen, ez így van, de csak addig, amíg a nagy politikai világcélok nem törődnek velük.

[26]Csak a főbb, végső pontok bemutatására szorítkoztunk, és ha kimerítő bizonyítékokat kellene idéznünk, melyeket tudományos folyóiratokban, interneten tettek közzé, akkor vastag kötetet kapnánk.

Vegyük például a dohányzás elleni harcot. A cigarettát előállító gigantikus cégek semmilyen pénzügyi hatalma sem mentette meg őket a dohányzás betiltására irányuló, valóban drákói világméretű intézkedésektől. Lépten-nyomon paradoxonokkal van dolgunk. Az USA atlanti-óceáni partvidékén például 25 km hosszú strandon betiltották a dohányzást. Ott valahol a közelben biztosan elhalad egy autópálya, melyen autók végeláthatatlan áradata halad, melyek kipufogógáza egyszerűen összehasonlíthatatlan a cigaretta füstjével. Úgyhogy ebben a cigarettával való kampányharcban egyáltalán nem az emberek egészségével való törődésről van szó.*) Korunkban egyszerűen nevetséges erről beszélni. A kampányt a tömegek feletti irányítás módszereinek kidolgozása terén folytatják, az eljövendő világdiktatúra pozíciójából. Hasonló célt követ a digitalizmus elültetése is. És csak annak célját kibogozva *tudunk majd válaszolni a kérdésre: kinek és miért szükséges a globalizmus és a diktatúra?* Ez a válasz pedig túlvezet bennünket az érzéki valóság határain.

*) Ott pedig, ahol ilyen „gondoskodást" mutatnak, ilyen eredményeket kapnak: létrehozták az un. „elektromos cigarettákat", melyek háromszáz ember halálához vezettek, és a használóik közül félmillióan az orvostudomány számára ismeretlen tüdőmegbetegedésben szenvednek (az újságokból származik a hír). És ezek csak azok, akiknek sikerült regisztrálniuk, valójában hányan is lehetnek?

A világban ma jelenlevő politikai helyzet egyelőre lelhetővé teszi a megismerés ilyen útján való haladást, és ezzel élni is kell. A tudós-disszidensek kutatásai teremtették meg úgyszólván az első precedenst. Az igazság általuk elkezdett keresésének kedvez, hogy a közeledő globális diktatúra szokásai eddig aránylag kaotikusan, szórványosan jelentek meg. Ezért hol ott, hol itt, sőt még a tömegsajtóban is, néha megjelennek meg olyan közlemények, melyek a *nyilvánvalót* támasztják alá: hogy a digitális berendezések, az általuk létrehozott elektromágneses sugárzások károsak az ember egészségére. Egyáltalán nem régen, 2018. szeptemberében, az egyik svájci újságban beismerték, hogy *bármely* digitális berendezés, melynek képernyője van, ha hozzáér az ember, tönkreteszi a bőrét. Ennek oka az, írja a lap, hogy pl. az okostelefonból érkező sugárzás a bőrt „szabad gyökökkel" telíti, és így árt neki. Gyorsabban öregszik, foltok, ráncok borítják. (Mi történik akkor a belső szervekben?). A cikket a „20 perc" c. lap publikálta, amely ingyenes terjesztésű. Senki sem meri azt „jobboldali elhajlással" vádolni, amit pedig a tudós-disszidensek vonatkozásában állandóan megtesznek.

Vannak ennél szörnyűbb példák is. Egy másik, még a „20 perc"-nél is baloldalibb lapban, a svájci ingyenes „Blick am Abend" c. lapban egy közlemény jelent meg (2018. 04. 19.), melyben arról volt szó, hogy egy svájci műszaki intézetben, a „Swiss TPH"-n [Svájci Trópusi és Közegészségügyi Intézet] kutatások folytak, melyek megmutatták, hogy a „mobiltelefon használata, a nagyfrekvenciájú elektromágnesen mezők miatt károsan hat a serdülők agyának bizonyos részére". Egy éven keresztül 700, 12 és 17 év közötti tanulót (ezek pedig már nem serdülők) figyeltek meg. A káros hatás az agy halánték-lebenyét érintette arról az oldalról, ahová beszélgetés idején gyakran helyezik a telefont. A kísérlet eredményeit az „Environmental Health Perspectives» c. lapban publikálták. Oroszországban hasonló kísérletekről már néhány évvel ezt megelőzően is írtak. Ott arról volt szó, hogy a mobiltelefon gyakori használatától az agy halántéklebenye egyszerűen megkásásodik, még a fényképét is mellékelték hozzá.

Ha elegendő mennyiségben gyűjtünk össze ilyen jellegű példákat és jól átgondoljuk őket, akkor arra a következtetésre juthatunk, hogy az SHF és bármely elektromágnes sugárzás ugyanazt törekszik velünk tenni, mint amit a táplálékokkal tesz a mikrohullámú sütőben: *arra törekszik, hogy „megfőzzön" bennünket, természetesen a maga módján: az izmok, az ízületek, a vér, a csontvelő struktúráját molekuláris és atomi szinten lerombolja.*

A mezők, melyekben most élünk, természetesen sokkal szétszórtabbak, jelentős módon gyengébbek, mint a mikrohullámú sütőben, de egész életünkben, állandóan bennük vagyunk, és ezért csak *idő kérdése*: ki és mikorra „készül el" a betegség vagy halál általi felhasználásra.

Akik ezt megértették, azok harcba lépnek életünk digitális eszközökkel való mértéktelen, egyre gyorsuló telítettsége ellen, akik nem értették meg, azok a digitalizmus lelkes rajongóinak seregét alkotják. Az egész emberiség polarizációja megy végbe. Két, egymással már ellenségeskedő táborra oszlik. És ami eközben különösen fontos: ez a polarizáció jelentős mértékben megfelel a társadalmi-politikai körök *politikai polarizációjának*, mely *az emberiséget két táborra osztja: „baloldaliakra" és „jobboldaliakra"*. Ez különösen fontos tünet!

A modern liberál-demokrata hatalom, amely ma a világban uralkodik, melyben különösen szoros egységre jutott a káini embertípus sok képviselője, meggondolatlanul, ellentmondást nem tűrően lép fel az egész civilizáció, az egész bolygó teljes, felgyorsuló digitalizációjáért. Ezzel szemben állnak a konzervatívok, a „jobbosok", a tradicionalisták, személyiségtípusuk alapján gyakran ábeliták. Körbejárva e két tábor politikai szembenállását, a digitalizáció kérdésében mi a „jobboldaliak" józan ítélőképessége felé hajlunk, hiszen azt az adott tudományos kísérletek is alaposan megerősítik.

Nem is olyan régen, a XX. század közepe táján az ő [mármint a józan ítélőképességgel rendelkezők] pozíciójuk *általánosan elfogadott és megkérdőjelezhetetlen* volt. Már akkor is ismert volt az EMR káros hatása az ember egészségére. Sőt a munkahelyen, lakásban maximálisan megengedett mezőre vonatkozó normatívákat határoztak meg. A munkahely károsnak számított, ha ott az EMR értéke elérte a 350 pW/m²-t [pico(10^{-12})Watt]. Így volt legalábbis a Szovjetunióban. Most még a mérőeszközökre is azt írják, hogy a norma: 800 pW/m². De az európaiak lakásában lépten-nyomon 1500-2000 pW/m² található. Arról, hogy mi a helyzet a munkahelyeken, a városi zónákban, amelyek teljesen le vannak fedve WLAN-okkal, ne is beszéljünk.

A kardinális ellenvetés ezekkel a vizsgálatainkkal szemben így hangzik: De miért nem érzi mindezt a legtöbb ember? Választ erre a kérdésre csak fokozatosan lehet megfogalmazni, és mi éppen ezzel foglalkozunk. Egyelőre előzetesen ezt mondjuk: amikor az amerikai szakértők Hirosimába érkeztek a bombázás után, hogy tanulmányozzák „kezük gyümölcsét", akkor *ők sem éreztek semmit sem* az első napon, de a következő napon már „késő volt érezni". A Curie-házaspár sem érzett semmit.

1945-ig, Japán atombombázásáig a világban meglehetősen egyszerűen fantasztikus elképzelések keringtek a radioaktív sugárzásnak az emberi szervezetre gyakorolt hatásával. Íme egy példa. 1929-ben megjelent egy lapban a „Borzsom" ásványvíz reklámja, és ott, ahogy olvashatjuk, ennek a víznek a gyógyító hatásaként éppen a **radioaktivitását** jelölték meg.

Ásványvíz-reklám 1929-ből

A képen a szöveg: VIGYÁZZON AZ EGÉSZSÉGÉRE!

IGYON TERMÉSZETES SZÉNSAVAS LÚGOS VIZET,

======= RADIOAKTÍV VIZET =======

(Itt jegyezzük meg, habár zárójelekben, hogy minden modern ember számára kivételesen jelentős az a tény, hogy Németország állami postaügyi minisztere, W. Boetsch még **1994**-ben ezt jövendölte: „**Az atomenergiáról szóló széleskörű diszkusszió azzal összehasonlítva, amit a mobil- [vezeték nélküli, telefon- vagy más] hálózat készít számunkra – csak egy könnyű szellőfúvás lesz**” (Info-Paket der Bürgerwelle e.v.“, 2001. (Vorstand Siegfried Zwerenz, Lindenweg 10. D-95643 Tirschenreuth), l. még könyvünk végén).)

Valami hasonlót kaptunk most a digitalizmussal. Kolosszális a haszna – győzködnek bennünket – kára pedig semmi; senki se érez tőle semmi károsat! Van néhány renegát orvos, aki mást állít, de ki fog önekik hinni?

De ők (és nemcsak az orvosok, hanem a legkülönbözőbb „renegátok” is) például a következőt állítják: „*A queenslandia Műszaki Egyetem szakemberei tízéves kutatásának eredményeképpen kiderült: a okostelefonok és kütyük az ausztrál 25 év alatti fiatalok egészségét 40,9 %-kal rombolták*. Azt is sikerült nekik kideríteni, hogy a modern kommunikációs és hírközlési eszközök mindennapi használata a 30 év alatti lakosság 23,5%-ának rontotta a fizikai állapotát.” Vagyis, mint a radioaktív sugárzás esetén is, magát az emberiség létét fenyegető nagy és reális veszéllyel van dolgunk.

Az orosz nyelvű interneten találunk egy olyan útmutatót, melynek ez a címe: „Az okostelefon sugárzásától való védelem 5 módja”, melyben ezt írják: „*szervezetünk nagyfrekvenciás hullámoknak való önkéntes kitétele* – **a történelem legnagyobb emberek feletti kísérlete**” [https://dzen.ru/a/XTLrKeMGLACtSIsA magyar nyelvű fordítása: https://telegra.ph/%C3%96t-m%C3%B3dja-annak-hogy-megv%C3%A9dje-mag%C3%A1t-az-okostelefon-sug%C3%A1rz%C3%A1s%C3%A1t%C3%B3l--Pyat-sposobov-zashchity-ot-izlucheniya-smartfona-09-28]. Itt az igazság magvával van dolgunk.

*

Trilógiánkkal az a szándékunk, hogy megmutassuk az olvasónak, hogy a közélet: a szociális, politikai, gazdasági szellemi stb. élet minden többé-kevésbé jelentős jelensége mögött okkult szándék, a szellemi világ lényeivel való meghatározott kapcsolat húzódik. A földi síkon ezeket emberek egészen szűk köre hajtja végre, akik tudatosan e lények szolgálatára szegődtek. És ezért bármennyire is kaotikusnak, esetlennek is tűnhet a fenomenológia, a külső élet tényei, valójában azok mély értelmet rejtenek.

Hogy ez az értelem ne deklaratívnak tűnjön, támasszuk alá még egy példával. Mindannyian jól tudjuk, hogy a 2018. év (és ilyen marad még 2019-ben is) úgymond „sláger-témája" a „klímaegyezmény" aláírása volt. A világ liberál-demokrata közössége ezt az aláírást megmentőnek tartja az emberi faj további léte szempontjából. A jobboldali oppozíció a problémát kitaláltnak nevezi, és nem akar gigantikus pénzeket fektetni a megoldásába. De elég gyengén állnak ki a pozíciójuk mellett, és a klímaegyezményt a világ összes vezető országa aláírta, az USA kivételével, mivel ott van *egy* ember, aki ezt nem akarja megtenni. Ez az ember Donald Trump.

Valaki ellenvetheti, hogy itt nem egymagáról van szó, hanem az általa képviselt erők klánjáról. Mi viszont arra hivatkozunk, hogy a világsajtó már kb. három éve próbál meggyőzni bennünket arról, hogy Trump egy furcsa *magányos* ember, hogy még a legközelebbi munkatársai is menekülnek előle.

Ez a „magányos ember" tehát ellenszegült a világ gigantikus baloldali erőinek, és elutasítja ennek a szerződésnek az aláírását. De hogy eközben mihez tartja magát Trump, mire támaszkodik, annak elmondásánál nehézségekbe ütközünk. De bennünket valami más érdekel ebben a történetben, mégpedig ez: ahhoz, hogy rákényszerítsék, éveken át nyomást gyakorolnak rá *bolygószintű időjárási anomália* formájában! Azt törekszenek megmutatni neki is és az egész emberiségnek is, hogy a klíma valójában melegszik. Ennek az anomáliának a *valódi* eredetéről nem is fogunk beszélni – ezt mindenki megértheti, aki megfigyeli, hogy meghatározott erők már évtizedek óta manipulálják az időjárást, a bolygó klímáját, és hogy milyen eszközök állnak ehhez a rendelkezésükre. Ezen a területen is vannak tudós-disszidensek, és ők írnak erről, például olyan berendezésekről szólva, mint a HAARP. Amikor 10 évvel ezelőtt vagy kicsit régebben Moszkvában hosszú időn keresztül rendkívüli hőség volt, és az egész többmilliós város fuldokolt a Moszkva körüli égő tőzeglápok füstjétől, akkor az Állami Dumában *tiltakozást* hirdettek a klímafegyver Amerika általi ilyen alkalmazása ellen. Európában pedig 2018-ban olyan irónia ütötte fel a fejét, hogy a *meteorológiai szakszolgálatoknak ahhoz, hogy helyesen jósolják meg az időjárást, ismerősökre van szükségük magasabb politikai körökben*! Azt akarjuk még ehhez hozzátenni, hogy ha valakit megijesztene, hogy a 2019-es év nyara még melegebb lesz, mint 2018-ban, hogy ezt csak a világpolitikában bekövetkező rendkívüli változások akadályozhatják meg. És ha ezek a változások egyszer bekövetkeznek, akkor valami más lesz: az iskolásokat a klíma melegítéséért fogják a harcosok demonstrációkra küldeni, ösztönözni fogják a hűtőszekrények gyártásának, a hús fogyasztásának növelését (mivel azok tárolására hűtőszekrényekre van szükség!), a dohányosok számának növelését, kandallók széles körű építését a lakásokban stb. És elhihetjük, hogy a klíma lehűlésében szintén a szén-dioxidot fogják bűnösnek nyilvánítani. Áh, ez egy őrült, őrült világ!

A tudósok még 30 évvel ezelőtt egy száraz évben azt írták, hogy mindkét amerikai kontinens felett észak-déli irányban gigantikus, akár 30 km magas, álló mágneshullámokat észleltek, melyek taszítják a velük egypólusúan feltöltött, óceánokon átvonuló légáramlatokat, aminek következtében e hullámok egyik oldalán megnő a légnyomás, és ezzel együtt a hőmérséklet, a másik oldalon pedig csökken, és ott esik az eső stb. Így volt ez a számunkra már „távoli" múltban. Most pedig a hírhedt HAARP beüzemelésével az időjárással, klímával való manipuláció lehetőségei az egész bolygón kolosszálisan megnőttek. A szakértők ezt a HAARP-t valódi fegyvernek, szuperfegyvernek tartják, mely képes adott koordinátákon az ózonréteg megsemmisítésére, melynek következtében a Napról szörnyű sugárzás kezd beszivárogni a teljesen védtelen légtérbe és meghatározott ország földfelszínére. És „ha egy korlátozott területen elektromágneses mezők magas feszültsége jelenik meg, akkor az kiegészítő ionizációhoz vezethet. Megjelenik egy úgynevezett ionlencse, melyen keresztül felerősödnek a Föld felé irányuló napáramlatok. Ezek a felszíni hőmérséklet növekedését idézik elő, ami szárazsághoz, tüzekhez és áradásokhoz vezet. Szó szerint felgyújtják az eget. Ez egy valódi klímafegyver, amely megváltoztatja az időjárást a világ kiválasztott helyein, és még helyi földrengéseket is elő tud idézni, azáltal, hogy a földkéregben a lemezek találkozásánál lévő feszültségzónákra hat". A gyanú szerint a 2019. nyarán Szibériában keletkező óriási erdőtüzeket (amikor két Svájcnyi területen égtek ki az erdők!) ilyen hatások idézték elő (l. az ábrát).

2018-ban Európában, Portugáliában, Spanyolországban a hőmérséklet heteken keresztül elérte a 48°C-t, Németországban pedig a 39°C-t. Még a tél vége felé is alumíniumot voltak kénytelenek permetezni (ún. Chemtrail), hogy ellenálljanak a Nap rendellenes nyomásának. Keleten pedig felhőszakadások voltak, az emberek gigantikus árvizektől szenvedtek. Minden vizet, melynek eső formájában a nyugati félteke felett kellett volna lehullania, a keleti féltekére űztek. Még a Szahara felett is esett az eső. Az európai folyókban elkezdtek meghalni a halak, elpusztult a termés, hatalmas emberi áldozatok voltak, csak a sajtó az, amely még a mai napig is hallgat erről. És ez rendkívül ijesztő tény. Valaki azért, hogy egyetlen embert legyőzzön, képes az *egész* emberiséget bármilyen szenvedésre ítélni! A modern politikai háborúnak ezt a realitását mindenkinek fel kell ismernie, és jogos aggodalmat kell éreznie amiatt, hogy ez a valaki hová vezet bennünket. Mi pedig ezt a kérdést tegyük fel magunknak: a világ „demokratikus közösségének" miért van ennyire erősen szüksége erre az egyezményre? A külsődleges magyarázatokat nem fogjuk érinteni, azok mind kitaláltak. A sajtó azonban 2018 októberében kissé fellebbentette a fátylat e titokról. Ugyanebben a „Blick am Abend"-ben (2018. 10. 08.) egy ilyen közleményt tettek: „A következő 10 évben eldől, hogy mi történik a környező világgal. Ilyen felhívást publikált ma az ENSZ éghajlatvédelmi Tanácsa (JPCC). Közel 90 szerző … egyértelműen kimondja benne: *a világnak meg kell húznia a nadrágszíjat*. (2019 közepén minderről már nyíltan és mindenütt beszéltek, kényszerítéshez folyamodva, hogy a fűtésért kiegészítést fizessenek.) A felállított 2°C-os cél helyett ott az áll, hogy **1,5°**C-kal kell korlátozni (Álljunk csak meg, a technika már vajon lehetővé teszi-e ezt ilyen pontossággal megtenni? Az egész Föld-bolygóra?! - G.B.) … Ha 2050-ig megszüntetjük a CO_2-kibocsátást, akkor sok problémát meg lehet oldani, olyanokat, mint az aszály, a helyi konfliktusok vagy az éhség. Mit kell ehhez tenni? – „A különböző fajta energiák használatakor elsőbbséget kell adni a zöld energiának, az étkezésben pedig időnként le kell mondani a húsról" (Számunkra már néhány évvel ezelőtt

világossá vált, hogy rögtön a dohányzás elleni harc után a húsfogyasztás elleni harc fog jönni, majd a borfogyasztás elleni is.)

Ugyanakkor (!) ismert – ez egy természettudományos tény – hogy az emberi tevékenység összes fajtája a Föld atmoszférájához 0,001-0,002% szén-dioxidot ad hozzá *). Gondoljuk ezt meg, és kérdezzük meg magunktól: mit csináljunk – sírjunk vagy nevessünk? Először nevetünk, de hatalmas könnyeket készítenek számunkra elő. Az olyan jelenségek, mint a bolsevizmus, nemzeti szocializmus, harc az „időjárás-felmelegedés" ellen a digitalizmus globális kampányának összetevőjeként, lényegüket, értelmüket, szándékukat tekintve, **azonos típusúak**, de külső hatásukat tekintve természetesen különbözőek. Ami közülük az utolsót illeti, annak különösségéről az általunk idézett feljegyzés szól. Abban a továbbiakban arra hívják fel a figyelmet, hogy „a hideg Svédországban már nincsen tüzelőolajjal való fűtés (lakóhelyiségeké), sőt Kínában olyan városok is megjelentek, melyek teljesen átálltak az elektromos fűtésre".

*) Az ember által termelt CO_2 összes mennyisége a bolygón felszabadult szén-dioxid összes mennyiségének kb. 1-3 %-a. Ez a mennyiség a légkör teljes összetételében 0,001-0,002%. Ez … hatalmas következményekkel jár: „kihalnak a fehér medvék, országok tűnnek el, milliók halnak éhen és természeti katasztrófák jönnek, ha nem sikerül a légkörnek ezt a parányi részét lényegesen csökkenteni".

Németországi rádióhírekben még tovább is mentek, és egyenesen arról beszéltek, hogy ha a klímaegyezményt aláírják, akkor az lehetővé teszi, hogy *a világon megszüntessék a szén, kőolaj és földgáz kitermelését, és hogy az egész szállítást, fűtést elektromos energiára lehessen átállítani*. Arról, hogy mennyi kőolajra, gázra vagy szénre lesz szükség, hogy ezt a szükséges energiamennyiséget elő lehessen állítani, egyetlen szó sem szól. Pedig a „zöld" szélturbinák mostanra már lejáratódtak, nem tartják azokat nyereségesnek[27].

A világ Trump-pal való harcának ez tehát a globális oka. Ez a harc a lét ezoterikus síkjához vezet. Rudolf Steiner ezt mondja: „A gonosz egyenesen az elektromosság erejéből jön a Földre" (GA273, 1917. 11. 04.). ***Ezért is kell ezt a Földet, az egész bolygót egyfajta „Leideni palackká" változtatni****, az energiának csak egy fajtáját meghagyva: az elektromosat, még erősebb elektromágnes mezőt létrehozva, benne pedig növelve az ember összes lakóhelyének és élete minden eszközének digitalizálását.* Az ilyen terv célja ahrimáni, és abban áll, hogy ez emberiséget az emberi fizikai testre való elektromágneses hatás útján véglegesen elszakítsák a szellemtől. Az általunk felhozott példában ez az „igazság pillanata".

*

De térjünk vissza a mikrohullámú sütőkhöz, és próbáljuk megérteni a hatásjellegüket a Szellemtudomány szemszögéből.

Számunkra már ismert, hogy az elektromosság és a mágnesesség: ezek éterek, de „bukott éterek", vagyis hatásukban a normál éterek ellen fordulnak. Az a „szörnyű pusztító erő", melyre Rudolf Steiner rámutatott azon az ábrán, melyet 39. szám alatt közöltünk – az a bukott életéter, vagyis amely minden élettel szembeszegül. Az anyag halálát kísérő radioaktív bomlásnál jelenik meg, ami lehetővé teszi a világ Lénye számára, hogy érzéki valóságban jelenjen meg. A radioaktív bomlás során az anyagilag

[27] A természeti erőforrások gazdaságos felhasználásáról sem fogunk beszélni. Már számos szabadalom létezik olyan motorok találmányára, amelyek a modern tudomány által nem ismert energiával, vagyis energiafogyasztás nélkül működnek. A gyakorlati megvalósításukhoz vezető út szándékosan el van zárva. Ehelyett nevetséges módszerekkel próbálják megoldani a problémát, pl. konyhai ételmaradékból való energia kinyerésével.

megnyilvánuló valóság „téglái” – az „atomok” – úgyszólván összeomlanak. A digitalizációnak köszönhetően ez a folyamat a hő és a hőéter támadásával kezdődik[28].

Az elektromosság – mint bukott fényéter, melynek eleme a levegő – különös módon hat a mikrohullámú sütőben, az alapjáig lerombolja a fénynek a természetes anyagcserével való kapcsolatát, melynek eredményeképpen a szervezetben hő keletkezik. Vagyis ez az éter támadja a hőétert és a hőt, melyen keresztül megy végbe az *átmenet a szellemtől az anyagba és fordítva*. Az emberi Én és az asztráltest, amely a tápanyagok lerombolását végzi a szervezetben, tudatos belső tevékenységet, vagyis idegi tevékenységet kelt. Íme ezt mondja erről Rudolf Steiner: „A rombolás eredményeként belső hő és a belső fény fizikai kifejeződése keletkezik … [vagyis] az idegrendszer. … nem az ideg, mint olyan [keletkezik], hanem idegi tevékenység, az, ami az idegben megy végbe, ami a képzetek, gondolkodás lehetőségét idézik elő az emberben… A belső hőt lényegében a fehérjét tartalmazó élelmek lerombolása határozza meg. A belső fényt az idézi elő, ami a szervezetben a zsíroknak, szénhidrátoknak köszönhetően megy végbe a szervezet belsejében [az asztráltest tevékenysége által] gerjesztett mozgás folyamatában” (publikálatlan előadás 1909. január 8.).

Az elektromosság hatása azonban a fizikai alatti asztrálvilágból ered, és az ellentétes a felső asztrálvilág és az emberi asztráltest hatásával. Ezért a mikrohullámú sütőben való „főzésnek” semmi köze sincsen a valódi, tűzön való valódi főzéshez. Hatást gyakorol a tápanyag atomi-molekuláris összetételére (mint az atomhasadásnál). Eközben az ételt hőhatás nem éri. Rezgések hatnak rá, benne a hő pedig belülről keletkezik, de nem a részecskék egymásnak súrlódásától, ahogyan a materialisták tartják, habár Rudolf Steiner is mondja, hogy a vezeték nélküli elektromosság hullámainak hatása „behatol a molekulákig, az atomokig” (GA93a, 1905. 09. 29.). A probléma azonban itt abban áll, hogy az atom szellemtudományos felfogása nem esik egybe a materialista értelmezésével. Ezek összeegyeztetése – ez egy olyan téma, mely mind e könyv, mind e könyv szerzője számára a „hatáskörén” kívül esik. Ezért itt korlátozódnunk kell a szellemtudományos ismeretek néhány tényére.

A Szellemtudomány számára az atom – mondja Rudolf Steiner – „nem lehet semmi más, mint fagyott elektromosság, fagyott hő, fagyott fény. Mindenben megsűrűsödött és megformálódott szellemet kell látni” (GA56, 1907. 10. 17.). A molekulákra pedig „az egész csillagos ég [hat], bárhol is legyen az”. A molekulában semmi más nincsen, mint a makrokozmosz erőinek koncentrációja. A molekula szerkezetét nem mikroszkóp alatt kell vizsgálni, hanem a csillagos égen, a csillagos ég csillagképeiben: a rezet az egyik csillagképben, az ónt a másikban, stb. (l. GA201, 1920. 04. 24.).

Az ilyen ismeretek lehetővé teszik számunkra, hogy egyfajta kompromisszumos meghatározását adjuk az atomnak, amely először is egy *elem* a hő, fény- stb. elemekkel egyenlő módon, másodszor pedig a fizikai szubsztancia *egész* lényegének minimális megjelenése az anyagi állapotig való megsűrűsödésében. Az atom elemnek saját étere van, amely az életéter egy fajtája. Rudolf Steiner a gondolatéterről, mint az ötödik, és az életéterrel rokon éterről beszél. Vegyük a bátorságot azt mondani, hogy a gondolatéter és az atométer rokonok egymással, és támasztékul Rudolf Steiner következő gondolata szolgáljon itt számunkra: „Az elektromosság pedig, ha egy meghatározott síkon megfigyeljük, ugyanaz mint az emberi gondolat. Az emberi gondolat ugyanaz a lényegiség, mint az elektromosság, csak egyszer belülről, másszor kívülről szemléljük.

[28] Egyelőre nem érintjük a természetes radioaktivitás kérdését, hogy az anyagi Földnek is el kell pusztulnia. Itt a pusztítás időzítéséről, mértékéről és módszereiről, valamint az emberi szervezetre gyakorolt hatásáról van szó.

Aki tehát tudja, hogy mi is az elektromosság, az tudja, hogy abban valami olyan él, ami megfagyott állapotban atomot képez. Itt egy híd van az emberi gondolattól az atomig. Megismerve a gondolatról, elektromosságról, atomról ezeket az okkult igazságokat, az emberek valami kivételesen fontosat tudnak meg a jövő és az egész 6. alfaj számára. Ők képesek lesznek *az atomokkal a gondolat erejével építeni*" (GA93, 1904. 12. 16.)

Az emberek intenzív SHF-hullámokkal való sugárzása és az étel mikrohullámú sütőben való készítésének digitalizációja – ez egy sánc ennek a jövőbeli emberi teremtésnek az útján, a gondolattal való közvetlen teremtő erő elnyerésének útján. A „főzött" anyagra a luciferi fizikai alatti asztrálvilág gyakorol hatást. Ehhez hozzáadódik a bukott kémiai éter, a mágnesesség hatása. Ez az éter normál állapotában az anyagokat a szférák harmóniájával egyesíti. A világon mindennek megvan a saját ritmusa, rezgő mozgásokat hajt végre. Az anyag molekulái a mikrohullámú sütőben „őrült" mozgásba jönnek (1 milliárd rezgés másodpercenként), és ezzel elszakadnak a szférák harmóniájának hatásától. Ez a harmónia biztosítja az anyagok természetes lebomlását is a főzés és anyagcsere folyamatában. A szférák harmóniáján kívül kerülve valami más történik velük: ezek [az „őrült" mozgások] megszakítják a kapcsolatot az életéterrel. Azt pedig, ahogyan már említettük, még *atomisztikus éternek* is nevezik. Hogyan másképp is történhetne ez? Hiszen a „téglákat", melyekből a földi lét összes formája áll, lényegileg a világ élete kell, hogy áthassa. Az ásványvilág is rendelkezik ezzel a világélettel, csak asztrális síkon. Ugyanakkor az életéter fizikai síkon hat. Az anyagok számára az életéter elvetése *teljes halálukat* jelenti.

És számunkra itt nem pusztán a mikrohullámú sütő létezése a fontos, hanem az a tény, hogy *az elektromágneses sugárzások minket magunkat törekszenek „megfőzni". A mikrohullámú sütők csak megjelenítik az elektromágneses sugárzást.* De egy bizonyos ellenfolyamat is kialakul bennük, amely az emberi táplálkozás objektív világfolyamatával szemben áll. A bukott éterek hatásával *evolúciósan* kezd bennünket visszavetni. Az anyagban lebomlik a struktúra, amely őt mint adott anyagot meghatároz. A mikrohullámú sütőben „főtt" fehérje már nem fehérje, a szénhidrát már nem szénhidrát. A továbbiakban megsemmisül az anyagnak a fénnyel és levegővel való kapcsolata. És igazuk van a tudós-disszidenseknek, akik megfigyelték, hogy a mikrohullámú sütőben készült étel a memória elvesztéséhez, a figyelem gyengüléséhez vezet, következésképpen csökkenti az intellektust, és idegrendszeri zavarokat idéz elő.

Az is érthetővé válik, hogy a mikrohullámú sütőben átalakult tápanyagokat a szervezet miért nem képes egészséges módon asszimilálni, hogy miért idéz elő lerakódásokat a szöveteiben. Hiszen ezek a – lényegében – *salakok*, a részleges atombomlás hulladéktermékei, maga a sütő pedig egyfajta kicsi reaktor. Nem pusztítja el a molekulákat és atomokat annyira, hogy radioaktivitás keletkezzen, de mégis közvetlen ráhatással kiveti őket az életből, megfosztja őket a szerkezetüktől, kiszakítja őket az élet törvényeiből, melyeknek megfelelően kialakultak, salakot, „molekuláris rothadást" képez, ahogyan ezt a tudós-disszidensek nevezik.

A Föld minden anyaga a radioaktív bomlás stádiuma felé halad. Így például a gránit már most radioaktívvá válik. A tápanyagok SHF-mezőkkel való feldolgozása a biológiai anyagokat *idő előtt* taszítja ebbe a stádiumba. Az ember erre egyáltalán nem áll készen, ezért az ilyen táplálék számára halálosan veszélyes.

Valaki ellenvetheti: de miért van az, hogy a mikrohullámú sütőben készült étel mégis táplál? A helyzet az, hogy a külső anyagok, ahogyan a Szellemtudomány tanítja, nem táplálnak bennünket, vagyis nem építik a fizikai testünket. Az étertest metamorfizálja, lerombolja, és lényegében teljesen eltaszítja ezeket az anyagokat, a fizikai testben önmaga hoz létre valami ezekhez hasonlót, de olyat, ami megfelel a szellemi, emberi lényünknek. Az anyagcsere is egyfajta dialektikus folyamat, melyben az étertestnek a külső anyagokkal való harcában, azok tagadásában szintézisek jönnek létre – az emberi fehérjék stb. A mikrohullámú sütőben „főtt" ún. táplálék, lényegében *megtéveszti* az étertestünket, mely az anyagcsere „dialektikája" helyett Ahrimán közvetlen élet elleni támadásait tapasztalja meg. És kezdetben ennek következményei a betegségek, melyeket az étertest evolúciós folyamatának fékezése okoz. *Az ilyen betegségek az individualitás számára nem teremnek jó karmikus gyümölcsöket.*

Az evolúcióban hátrafelé haladva, a mikrohullámú sütőben zajló folyamat megragadja a hőt és a hőétert, és Ahrimán, aki a a Föld 6. rétegében él és uralja az őstüzet, az ősi Szaturnusz tüzét, az érzéki és érzékfeletti világ határán találkozva vele. A Föld-eonban a Szaturnusz őstüze, melyet az ahrimáni és az azurikus erők megkaparintottak, csak arra képes, hogy minden élőt az alapjáig megsemmisítsen. Hatása mintegy befelé fordul, mindent, ami hozzáér, a semmi pontjába fordít. Ez a tűz tagadja a világéletet, mivel a Szaturnusz-eonban a világélet számára valami külső volt. És itt megint csak érdekes a tudós-disszidensek (nevezzük őket így) tapasztalata, hogy „a szokásos sütőkhöz képest, melyeknél a hő érzékelhető, bizonyos távolságra állva tőlük, a mikrohullámokat (a mikrohullámú sütőben) csak a sütőben lévő étel nyeli el, és nem hatnak a sütőn kívüli közegre".

A mikrohullámú sütőben való „melegítés" lényegében a szaturnuszi tűz megnyilvánulása a földi eon érzéki valóságában, amely a mi eonunkban csak abszolút halált hoz mindenre. Az éteri-fizikai valóság kibékíthetetlen ütközése megy végbe, mely mögött a szellemi világ, a Devachán élet-erő-lényei állnak, továbbá a fizikai alatti, a bukott felső és alsó Devachán ahrimáni és azurikus lényei. Ugyanez történik atomrobbanáskor is, csak más méretekben. Az atomrobbanás nem valódi fényt és hőt hoz létre, hanem a két említett Devachán éteri erőinek gigantikus konfliktusát jeleníti meg, mely kiárad az érzéki valóságba.

Érdemes még azon is elgondolkodni, hogy most a mikrohullámú sütőben gyakran génmódosított élelmiszereket főznek, melyeknél a csak fizikai és étertesttel rendelkező növényi képződményekhez gyakran asztráltesttel is rendelkező állat génjeit oltják be. Így az élelmiszereknek a gonosz szellemi lényeivel való telítettsége alaposan potenciálódik! Ebben az esetben még csak nem is salakot eszik az ember, a mikrohullámú sütőben ételt készítve, hanem a Föld legbelsőbb rétegeiből származó, fekete mágiával telített szörnyeket, és ezzel nemcsak önmagát pusztítja, hanem azok számára bejáratot, portált (kaput) nyit a földfelszín érzéki valóságába.

Így már a tudományos-technikai fejlődés segítségével az ahrimáni szellemek már az ember tudatalattiját, anyagcseréjének életét ostromolják, és arra törekszenek, hogy visszavessék az embert arra a szintre, melyen az ősi Szaturnusz eonjában volt. Törekszenek elfoglalni az emberi éteri és fizikai testeket, feloldani és a saját világukba elvinni azokat, az embert egyre inkább földivé akarják tenni, a Földet pedig átszellemiesíteni (l. GA232, 1923. 11. 24.) Így a Föld anyagiságát kivetik a 8. szférába, ami a Formaszellemeket arra kényszeríti, hogy küzdjenek minden részéért, hogy a lemaradt szellemek ne vigyék át az összes földi szubsztanciát az általuk kigondolt evolúció útjára. És ahogyan már mondtuk, a küzdelem különösen élesen folyik az agy szubsztanciájáért (melynek képződése mellesleg különösen kapcsolatos a táplálkozás, anyagcsere folyamatával), a leginkább szellemi szubsztanciáért, melynek köszönhetően képesek vagyunk gondolkodni és megkülönböztetni a jót a gonosztól. És érthető lesz

számunkra, hogy a modern civilizáció miért relativizálja a köztük lévő különbséget, és ahogy Rudolf Steiner mondja, a mi gyökérrasszunk arra van ítélve, hogy az **amoralitástól** pusztuljon el (l. GA91, S105).

Arra nincs lehetőségünk, hogy a kirobbanó digitális forradalomnak az emberre való összes hatásformáját elemezzük. Ebben a témában számos konkrét tudományos kérdés van, melyeket olyan antropozófusok dolgozhatnának ki, akik az antropozófiai tevékenység különböző speciális területének szentelték magukat: orvosok, fizikusok, a Keresztény Közösség papjai stb. De ők is szinte egyöntetűen állítják, hogy az elektromágneses sugárzásoknak nem lehet káros hatásuk az emberre. Rendkívül furcsa ezt hallani. Mellesleg ha mindazt számításba vesszük, amit a 4. fejezetben elmondtunk (és amiről még az epilógusban is szólni fogunk), akkor nem is furcsa, sőt törvényszerű. Csak ez egy rossz törvényszerűség.

Sőt a mikrohullámú sütőket gyártó cégek, megnyugtatva a fogyasztókat, biztosítják őket, hogy a káros hatások – melyeket nem tagadnak – csak 15 év múlva fejtik ki (érdekes, hogy ki, mikor és milyen módon kutatta ezt?), és ezért 10 évig „nyugodtan" lehet használni, és semmire sem kell gondolni. És elképesztő! – a fogyasztó nem is gondolkodik! És mi van, ha elmondjuk neki, hogy milyen szörnyű és visszafordíthatatlan károsodás lesz a magasabb világban, ahová a halála után lép, és a következő inkarnációjában? – Teljesen üres, értelmetlen vállalkozás!

A költő ezt mondta: „A bátrak bolondságának éneklünk dicsőséget" [Maxim Gorkij: Dal a sólyomról]. És mit kellene énekelni a „buták esztelenségének"?

* * *

Sokat beszéltünk arról, hogy a mikrohullámú sütőben való főzés káros hatással van az emberre. De a digitalizációnak sokféle káros hatása van. Ismételten elmondjuk, hogy az elektromágneses sugárzások (besugárzások) mindannyiunkat megpróbálnak „megfőzni". Ezt a hivatalos tudomány is elismeri, amikor azt mondja, hogy bár nincsenek „szenzorok", melyek érzékelnék az elektromágneses sugárzásokat, de a hatásuk érzékelhető a bőrön és általában a testen, például mint *hőhatás*, de fejfájás, fülzúgás, izom-, ízületi és csontfájdalmak formájában is. Ezeknek a hatásoknak az ember számára azonban sokkal lényegesebb a morális összetevője.

Az embernek az elektromágneses mezők teljesítményének és típusainak indokolatlan növekedése miatti morális károsodását az is magyarázza, hogy az embert az úgynevezett „doppelgängere" hatja át, azzal van összefűzve.

Így vázolja Rudolf Steiner ezt a fajta lényt. A lelkünkben mindig van valami, amit nem tudunk uralni, például az indulatok. Azokat Ahrimán uralja. Az emberben megvan az a tendencia, hogy „az emberi éteri lényének és asztrális lényének részei elkülönüljenek a többi lelki élettől és önállóvá váljanak, lehetővé téve Ahrimánnak, hogy ő alakítsa azokat. És Ahrimán emberi alakot ad nekik" (GA147, 1913. 08. 30.). Bizonyos gondolatokról is szó van, melyeket az emberek dédelgetnek. Így alakul a doppelgänger. „Mindig van *az emberi léleknek egy olyan része*, melynek Ahrimán adott emberi alakot. Szubsztancionálisan az étertest egy részéből képződött. … Miután elkülönül, objektívvé válik … hiszen Ahrimán arra törekszik, hogy mindent a fizikai világ törvényei közé úgymond préseljen" (uo.).

A doppelgänger szoros kapcsolatban áll a földi mágnesességgel, és azok az erők, melyek el akarják távolítani a világból a Golgotai Misztérium Impulzusát, igyekeznek erre ezt a kapcsolatot felhasználni. A határtalan digitalizáció a lehető legjobban segíti ezt.

A doppelgänger nem sokkal az ember születése előtt hatol bele az emberbe, és a továbbiakban ugyanúgy benne marad, mint a lelkünk is. „Ez egy olyan lény, amely éppen annak köszönheti az életet, hogy az embert használja arra, hogy abba a szférába kerüljön, melybe törekszik; ennek a lénynek kivételesen magas intelligenciája és jelentősen fejlett akarata van, de meg van fosztva az érzésektől, mindattól, amit emberi léleknek vagy jellegnek, kedélynek, érzésnek nevezünk. És így vonulunk át az életünkön, lélek és egy ilyen doppelgänger birtokában, aki sokkal, de sokkal okosabb nálunk, nagyon intellektuális, de az ő intellektusa mefisztói, ahrimáni, amihez egy ahrimáni akarat is hozzáadódik, egy nagyon erős akarat, olyan akarat, amely sokkal közelebb áll a természeti erőkhöz, mint a lélek által szabályozott emberi akaratunk.

A természettudomány a XIX. században felfedezte, hogy az idegrendszert elektromos erők hatják át. És ebben igaza van. De ha a természettudósok eközben azt gondolják, hogy a hozzánk tartozó, képzeteink életének alapul szolgáló idegi erőnek bármilyen köze is van az idegeinket átjáró elektromos mezőkhöz, akkor nincs igazuk. Hiszen az elektromos áramlatok olyan erők, melyek ettől a lénytől erednek, és nem a mi lényünkhöz tartoznak, vannak ugyan bennünk elektromos áramlatok, de azok tisztán ahrimáni természetűek.

Ezek a lények meg akarják hódítani a Földet, és ehhez testekre van szükségük; saját testük pedig nincsen, és amennyire szükségük van rá, az emberi testeket használják, mivel az emberi lelkek nem képesek azokat teljesen betölteni...

Csak egyetlen dolog van, amit abszolút nem viselnek el az emberi életben: ez a halál. Ezért azokat az emberi testeket, melyben laknak, kénytelenek hamarabb elhagyni, mint ahogyan eléri azokat a halál". De céljuk, hogy a halál után is az emberi testekben tartózkodjanak, „Ha nem történt volna meg a Golgotai Misztérium, ha Krisztus nem haladt volna át a Golgotai Misztériumon, akkor ezek a lények már rég kiharcolták volna a Földön annak lehetőségét, hogy az emberben maradjanak azután is …, miután a karma rendeltetése által meg kell halnia.

Uralni kezdték volna az emberi fejlődést".

„A doppelgänger … nem több és nem kevesebb, mint az összes, belülről spontán módon (nem külső sérülésen keresztül) keletkező fizikai megbetegedés iniciátora … Ezek a betegségek nem az emberi lélektől származnak, hanem ezektől a lényekből. Az ő testvére pedig … a luciferi testvér, aki az összes neuraszténiás, neurotikus betegség iniciátora, az összes olyan betegségé, amely egyáltalán nem betegség, hanem amelyek csak – ahogy mondják – hisztérikus betegségek".

„Vannak közöttük olyanok, akiknek különösen a keleti félteke: Európa, Ázsia, Afrika tetszik; az ott születő embereket választják ki, hogy az ő testüket használják. Mások a nyugati féltekén, Amerikában választanak testet" (GA178, 1917. 11. 16.).[29]

Mondhatjuk, hogy az embernek az elektromágneses sugárzással való „főzése" a doppelgänger erővel való telítése. És ennek a telítésnek megvan a társadalmi hatása. A mai kor társadalmi viszonyaiban lépten-

[29] R. L. Stevenson skót író „Dr. Jekyll és Mr. Hyde különös esete" című novellájában a doppelgänger egy csodálatos irodalmi képét adta. A történetnek van egy sikeres filmadaptációja Oroszországban.

nyomon nem emberek kommunikálnak, hanem a doppelgängereik. Csupán a századok alatt az emberekbe oltott külső korrektség leplezi ezt a tényt, de amikor ez a lepel az emberről hirtelen leesik, akkor a düh, kegyetlenség, bűncselekmények „civilizált" ember szemszögéből „megmagyarázhatatlan" megjelenésével van dolgunk.

*

Képzeljük el egy pillanatra az embernek az összképét, melyet legalábbis egy antropozófus orvosnak hordoznia kell magában (ezek az orvosok pedig valamiért szintén gyakran tagadják az elektromágneses sugárzás káros hatását az emberre!), sőt minden komoly antropozófusnak, és tegyük fel magunknak az alábbi kérdéseket: a táplálék digitális feldolgozása milyen romboló mechanizmust indít el benne? Mennyire hatalmasak a halálos következmények, melyeket az idéz elő, hogy a bukott éterek túlzottan behatolnak az emberi működésbe, amelyet a mesterségesen előidézett elektromágneses mezők emberre való hatása hatása tesz lehetővé?

Az ember egy egész, melynek részei *lényegi* kölcsönhatásban állnak egymással. És *az ember lényege: mikro-makrokozmikus*. Minden, az ember lényének okozott sérülés az ember összes részét és minden funkcióját áthatja, aztán pedig kiterjed a makrokozmikusra, tönkretéve az ember vele való kapcsolatát.

Rudolf Steiner az egyik előadásában egy egységes [holisztikus] leírását adja ennek az emberi egységnek és főbb részei kapcsolatának, ami lehetővé teszi számunkra, hogy konkrétan elképzeljük annak a rombolási folyamatnak a mechanizmusát, méreteit és visszafordíthatatlanságát, amelyet a digitális berendezések által létrehozott elektromágnes mezők hatása okoz.

Rudolf Steinernek az 1922. május 5-én tartott előadására gondolunk. Ebben Steiner rámutat a négytagú ember fizikai, éteri, asztrális testének és Énjének szoros összefüggésére a fizikai test elemeivel, az életfunkciókkal, a lelki élettel és végül az emberi tudat, a gondolkodás jelenségével [fenoménjával]. És ha ezt megismerjük, akkor számunkra mélyebben megnyílik annak az ahrimáni tervnek a hatóköre, amely el akarja vágni az embert a szellemtől.

„Íme a szervezet, bizonyos vonatkozásban az 1/10 része szilárd – mondja Rudolf Steiner, a gondolatát rajzokkal megvilágítva, de azokat most nem fogjuk megismételni – de a keményet is folyékony elem hatja át". Azt kapjuk, hogy az ember egy vízoszlop, melyben helyet kap a szilárd. De van még a levegőszervezet. Az hol belénk lép, hol kilép belőlünk, mivel lélegzünk. „Épp ezt a levegőszervezetet ragadja meg az asztráltest a felébredés során… A levegő a továbbiakban egy bizonyos folyamatot hajt végre; hatása az egész szervezetre kiterjed. Az oxigén megragadja a szenet, és szén-dioxid keletkezik. … Ugyanazon az úton megy végbe az asztráltest mozgása, amelyet a levegő tesz meg a szervezetünkben. A levegőfolyamat csak akkor levegőfolyamat, amikor alszunk, de amikor ébren vagyunk, akkor az asztráltest mozgása mintegy úszik abban, ami bennünk mint levegőfolyamat él. … A levegőnek ezek a folyamatai, melyek az ébrenlét során az asztráltest folyamatai is, állandóan nekiütköznek a vízszervezetnek. A vízszervezetben pedig nappal és éjjel is benne van az ember éterteste. És itt az asztráltest és az étertest kölcsönhatásával van dolgunk, de ezek fizikai tükröződésének kölcsönhatásával is: a levegő- és vízfolyamatokkal az emberben. … az emberben mindenekelőtt ezek a fizikai folyamatok zajlanak a légzés és a nedvek mozgása között. … De ez csak az asztráltest és étertest között végbemenő folyamatok tükröződése". Mindezt hő (és hőéter) hatja át. A szervezetet átható hő,

hőéter hullámain mozog az Én. Végül a szilárd a fejben az agyfolyadékban úszik, benne található a fej éteri része.

„A légzés a következő módon történik: önök belélegeznek, a légzés belülre nyomul, tovább megy a gerincvelő folyadékon át az agyvelőhöz. Ebben a nyomuló mozgásban egyidejűleg az asztralitás is az éteri fejhez törekszik, amikor ébren vagyunk. … Aztán állandóan a hő állapotainak játékával van dolgunk. Ezeket a vér mozgása közvetíti, ennek a hőtengernek a hullámain mozog bennünk az Énünk".

Az emberben a vizes nem önkényesen mozog, hanem ez a mozgás az étertest tükröződése. Ezt a testet az ember születéskor kapja. A kozmikus étert összehúzza ebbe a testbe, és az aztán egyesül az öröklött fizikai testtel. Ilyen módon azt, ami az étertesten belül van, a kozmoszból hozzuk magunkkal a fizikai testbe. „Ezért ha a gyermek agyi folyadékát a mozgásában kutatjuk, akkor mondhatjuk: ez valójában annak a fényképe, ami az ember azt megelőzően volt, hogy egyesült a fizikai testével", vagyis a megtermékenyülés előtt.

A légzéssel másként áll a dolog. A légzés nem kapcsolatos azzal, ami a születést megelőző időben történik. „A fejben a szellemi ember, a szellemi-lelki ember erősen kapcsolatos a fizikai emberrel; ők ott egységgé váltak. A mellkas-emberben ez nem így van, ott jobban szétválnak; a fizikai szervezet ott inkább a maga számára van, a szellemi lelki pedig – az ő maga számára.

Most pedig hasonlítsák ezt össze az álom állapotával. Az álom állapotában az Én és az asztráltest az egész ember számára rajta kívül van, tőle el van választva. De a mellkas-emberben … ezek egy kissé mindig el vannak választva. Hiszen ez a légzés- és szív-ember, a ritmikus ember az érzések számára képez szervezetet. És mivel a szellemi-lelki nem különösebben kapcsolatos a fizikai emberrel a ritmikus ember vonatkozásában... ezért az érzés az álmokhoz hasonlóan árad. Látják, ha az egész embert akarják vizsgálni, akkor figyelembe kell venni a lelki és a fizikai [a szilárd, folyékony, gázszerű, hő] kölcsönhatásának különböző fajtáit". A lelki a fizikaihoz a hőszervezetben áll a legközelebb. A szilárdba, a só-szervezetbe a lelki nem hat bele, ott az visszatükröződik. De éppen ennek köszönhetően kapunk tudatot. És csak annak köszönhetően tapasztaljuk a lelkit, hogy van bennünk egy belső tükör.

Aki „kevés sót választ ki, annál a gondolatoknak határozatlan kontúrjai vannak, hasonlóan a hibás tükörben való tükröződés kontúrjaihoz. … Aki túl sok sót választ ki, annál a gondolatok túltengenek a belsőjében. … Nagyon meghatározottakká válnak, de az ilyen ember pedánssá válik. … ha sok só választódik ki a szervezet összes többi részébe, de túl kevés a fejbe, akkor a gondolatok határozatlanokká válnak; az ember fantasztává válik, vagy lehet, hogy misztikussá". A belsőnkben az anyagi folyamatokkal kapcsolatos az, hogy milyen tulajdonságokkal van a lelki életünk felszerelve. A gondolatok változó jellege alapján diagnosztizálni lehet a betegségeket.

„A koponyánkon belül csak fizikai-szilárd emberként vagyunk. De a lelkiségünk belénk sugárzik. Úgyhogy a fejünket lerajzolva, mondhatjuk: először ott, belül terjed szét a lelkiség. És ez, úgy mondanám, tompított, tudat nélküli állapotban hagy minket. De oda, ahol a koponya csontja vannak, ez nem tud behatolni, ott mindenhol tükröződik, mindenütt belénk tükröződik. És csak akkor rendelkezünk lelkiséggel, amikor tükröződik. Úgyhogy a belsőnkben a lelkinek a minden oldalról való visszatükröződésével van dolgunk, melyet a koponyacsontok tükre vet vissza. Ez a helyzet" (GA212; 1922. 05. 05.).

Az ember víz-elemében van az Angyalok fizikai teste is, a levegő-elemében az Arkangyalok bizonyos megtestesülése történik, a hőben a Személyiségszellemeké. Ők mindannyian az éterekhez és elemekhez hasonlóan belépnek a fizikai testbe és kilépnek belőle (GA105; 1908. 08. 07.). Így jön létre és így működik az „ember", mint bonyolult harmonikus rendszer, amely szubsztanciák, hierarchikus lények, továbbá az ő saját individuális megnyilvánulásainak összességeként fejlődik. Erős elektromágnes mezők behatolása ebbe a rendszerbe egyfajta romboló mechanizmust indít el benne, amely belénk hatolva munkáját a továbbiakban automatikusan végzi, elemről elemre, funkcióról funkcióra haladva. Ez hosszan tarthat, amíg végül ledönti az embert, de akkor már késő lesz a sorsa miatt keseregnie.

*

De térjünk vissza azokhoz a vizsgálatokhoz, melyeknek szélesíteniük és mélyíteniük kell a tudásunkat arról, amit most megtudtunk. Az emberi táplálkozás, annak fizikai-lelki-szellemi funkciói és a makrokozmosz kölcsönhatása a Föld éves ciklusában még egy különösen fontos aspektussal rendelkezik. A hierarchikus lények nem pusztán áthatják az embert, hanem eközben kapcsolatba hozzák a kozmosszal és elsősorban a Földet körülvevő kozmosszal, melytől a Földön az évszakok váltakozása függ.

A Föld az éves ciklusban, csakúgy, mint az egész Világegyetem, kereszt-szerűen strukturálódik. Ez kifejeződik a négy évszakban, melyek mindegyikére a négy nagy keresztény ünnep egyike jut: Karácsony, Húsvét, Keresztelő János ünnepe (június 24.), Michael Arkangyal napja (szeptember 29.). Ezek az ünnepek szentelik meg az évszakokat.

Rudolf Steiner „Az év menetének átélése négy kozmikus imaginációban" c. nagyszerű előadásciklusában arról beszél, hogy a négy évszak mindegyike egy meghatározott Arkangyal vezetése alatt áll, ami abban fejeződik ki, hogy erők sugároznak ki belőle, melyek a kozmoszból jőve az emberbe hatolnak, és nemcsak lelkileg-szellemileg, hanem szerves lényként is alakítják őt. Segítenek az embernek adaptálni a külső természet belé áradó szubsztanciáit és hatásait. Az emberben zajló folyamatok ennek eredményeképpen másmilyenekké válnak, mint az őt körülvevő természetben. Ezeknek az Arkangyaloknak a hatása segítségével a szervezetben a külső tápanyagok tükrözése, elutasítása is megtörténik, és az ő alapjukon saját szubsztanciák létrehozása történik a fizikai testben az étertest, az asztráltest és az Én erőivel.

A téli évszakot irányító Arkangyal, a Karácsony Arkangyala: Gábriel. Karácsony idején kozmikusan hat a Földre, „felülről néz szelíden és szeretettel; áldást oszt, ő sző a téli felhőkben … hófehér ruhában" (GA229, 1923. 10. 13.). Ilyennek látszik az imaginatív tekintet számára. Nyáron pedig a Föld másik oldalára kerül, és a Földön át hatva, „mindazt hozza az embereknek, ami az ember *táplálékának erőiben* hat, azokban az erőkben, melyek formálják [őt], a tápláló plasztikus erőkben" (ugyanott). Télen a kozmoszból veszi ezeket az erőket, nyáron pedig beviszi őket az emberbe, az ember anyagcsere-rendszerébe. Ennek eredményeként a táplálkozás arra a képességre tesz szert, hogy az ember számára *gyógyítóvá* váljon.

Gábrielt követve Húsvét Arkangyala, Rafael következik, a tavaszi időszak Arkangyala. Ő irányítja az ember légzőrendszerét. Az év ciklusában hol felemelkedve, hol leszállva, Gábriel és Rafael olyan kölcsönhatásba lép egymással, hogy „Gábriel átadja a légzésnek azokat az erőit, melyek korábban az ember táplálkozásának impulzusaiban éltek. A táplálkozás erői [akkor] a gyógyítás erőivé válnak. … Ha

az, ami általában az emberben csak mint táplálék van jelen, a légzés titkaival töltődik fel, akkor a táplálék gyógyítóvá válik” (ugyanott). A gyógyító erők bennünk a táplálék metamorfizálódott erői.

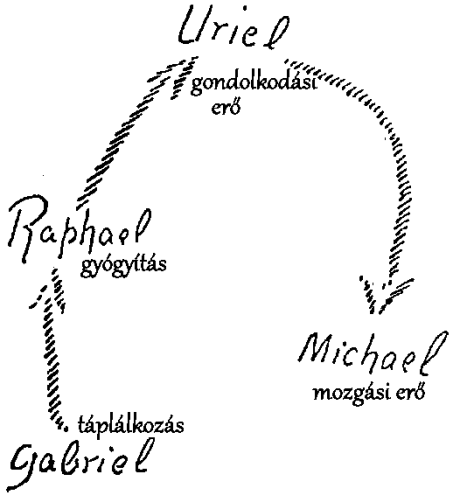
Ezután következik, mondja Rudolf Steiner, „az emberi fejben felgyúló gondolat, ez lényegében a különböző anyagokba zárt gyógyító impulzusok átalakított ereje” (ugyanott). És az ember, kézben tartva valamilyen gyógyító sót, gyógyító növényt, mondhatja: Te jóságos gyógyító erő, belém hatolva, belépve a légzésembe, hatva bennem, „a gondolkodás emberi erejének anyagi hordozójává” válsz (ugyanott). És ez azért történik, mivel Rafael a Gábrieltől a táplálékban átvettet gyógyítóba fordítja, majd átadja azt Urielnek, Keresztelő János nyári ünnepe Arkangyalának. Ekkor tulajdonképpen a gyógyítás ereje a *gondolkodás erejévé* válik.

Végül az őszi időszak Arkangyala, Michael, „átvéve Urieltől a gondolkodás erőt, felruházza azokat a kozmikus [meteor] vas erejével, melyből a kardját kovácsolja, a gondolkodás ezen erőit *akaratttá* alakítja át, az emberben pedig ezek a *mozgás erőivé* válnak”. Így jön létre a kozmosz erői és az éves körforgást átélő emberben zajló folyamatok közötti kölcsönhatás harmonikus rendszere (42. ábra).

Goethe tudott valamit a négy Arkangyal hatásáról a Föld éves ciklusában, és ezt így fejezte ki a „Faust” c. műben:

> S az ég erői itt hogy fel- s leszállnak,
> nyujtván aranyvedert egymásnak!
> (Jékely Zoltán)

Az erről való tudás az ahrimáni-azurikus szándéknak még egy oldalát megnyitja: elszakítani a testi embert a lelkétől és a szellemétől, és a 8. szférába vetni. Az ember, lévén hogy a természeti folyamatba lett bevonva, bizonyos fokon ki lett vetve a kozmikus világfolyamatokból. A Föld éves körforgását, melyet a nagy keresztény ünnepek szentelnek meg,

42. ábra (GA 229, 1923. 10. 13.)

(ezek közé tartozik a Keresztelés is, a Mennybemenetel is, a Szentháromság [Pünkösd] ünnepe is, és mindezt a megfelelő módon meg kell érteni), ha a mutatott módon éljük át, akkor az segít megőrizni sőt erősíteni ezt a kapcsolatot. Ha pedig ezt valaki – ellenkezőleg – el akarja szakítani, akkor *ezt természetesen a táplálkozással kezdve kell tennie*. Éppen ez az oka annak, hogy a civilizációnk ilyen kíméletlenül pusztítja az élelmiszereket. Ennek mindenfajta gazdasági magyarázata, utalások az éhség, a

kártevők elleni harcra: hazugság, képmutatás, amit már sokszorosan és meggyőzően bebizonyítottak a tudós-revizionisták.

Az élelmiszerek pusztítását a talajba juttatott *mérgező vegyi anyagok* mennyiségének folyamatos növelésével kezdik; aztán jön a *géntechnológia*, és végül a *táplálék készítésének digitalizációja*. Ilyen módon az egész hármas lényünk: a test, a lélek és a szellem pusztításának mechanizmusát indítják el bennünk. Az élelmiszerek pusztítása gyengíti a légzőrendszerünket. (A modern tudomány, melynek erről fogalma sincs, ma egészen sajnálatos állapotba került. A Bázeli Egyetem klinikáján módunk volt egy becsületes és kiváló orvos mérvadó véleményét meghallgatni erről. Ezt mondta: „Nem rendelkezünk módszerekkel. Nem gyógyítjuk a betegségeket. Csak a tünetek ellen harcolunk.”. Ezeket a szavakat táblákra lehetne gravírozni, és minden klinika bejáratánál kifüggeszteni).

A táplálkozási és légzési rendszerében meggyengült ember elveszíti az öngyógyulás képességét, aztán a gondolkodási képességet is elveszíti, *szellemi nyomorékká* válik, lévén hogy beteg a teste. Végül a szellem elveszíti minden mozgás iránti vágyát, és a civilizáció „mankót” ajánl neki – „gondolkodó” digitális berendezést, melyet jobb is, ha nem a kezében cipel, hanem a testébe implantálva, amihez nagy lépésekben vezet bennünket a digitalizáció folyamata.

Így már objektív szükségszerűségnek tűnik az ember szimbiózisa a géppel. A tudomány határozottan ebbe az irányba halad. A politikusok és a sajtó felkészíti a lakosságot a civilizáció ezen adományaival való lelkes találkozásra. Már most is hatnak az akaratunkra, alaposan aláásva azt. És nemcsak a gondolkodásban való akaratot, hanem egyszerűen az életben való akaratot. A Föld felszínén az embereknek már nem milliói, hanem *milliárdjai* hajtják a fejüket napi 10 sőt 15 órán keresztül a különböző képernyők: okostelefonok, számítógépek képernyői fölé – egyre kevesebb érezve szükségét a szellem és a test akarati megfeszítésének. (Nos, kivéve a hüvelykujjat, amellyel vég nélkül nyomkodni kell a képernyőt; melyen aztán – ezt elismeri a sajtó – bőrkeményedés jön létre. És ez az egyedüli káros hatása a digitalizációnak!) Már alakul egy osztály vagy egy rend, sőt az is lehet, hogy emberek faja, akik, amint a tudomány és a technika lehetőséget ad, virtuális „valóságban” fognak élni, csak számítógépes játékokkal fognak foglalkozni. Észre lehet venni, hogy a még a modern sport iránti szenvedély is kezd apránként ereklyévé válni. És a teljesen digitalizált ember nem fog időt fecsérelni ilyen hiábavalóságra. A betegségtől pedig a géntechnika és az orvos-komputer fogja megmenteni.

Amikor ezek a folyamatok globalizálódnak, kezdeményezőik az Afrikából és Ázsiából érkező migránsokban képlékenyebb anyagokat látnak, a 8. szférába irányuló „tranzit” bevándorlókat. Az európai őslakosokban kevésbé bíznak, hiszen „Auerbach pincéjének” törzsvendégei javíthatatlan bitangok! A kritikus pillanatban valamilyen érthetetlen módon felismerik Mefisztót és fellázadnak. Ezért róluk jobb lemondani. Azok kivételével, akik magukban szintézisre tudják hozni az ábeli és káini princípiumot, bár természetesen azurikus módon.

Exotéria pro és kontra digitalizmus

Most térjünk át a digitalizmus külső, exoterikus oldalára, mely számunkra a társadalmi, orvosi tapasztalatban jelenik meg. Részlegesen érintettük már ezt az oldalt a fentebbi vizsgálatokban, de most egy általánosított elképzelést próbálunk róla kidolgozni.

A digitalizmusnak a köz- és magánélet minden területére való további és minél intenzívebb bevezetése mellett szóló egyik fő érv az, hogy már nem lehet elutasítani, mert azokat már digitális alapokra helyezték. Vissza lehet-e ezt fordítani? És miért is kellene visszafordítani?

Nos, erre a kérdésre vannak valamilyen válaszok. A helyzet az, hogy a digitális civilizáció szokatlanul sebezhető. Egyfajta óriási csapóajtóhoz lehet hasonlítani, melyre az egész emberiség felmászott, a csapóajtónak van egyfajta „nyomógombja", melyet ha megnyomnak, az ajtó lenyílik, és mindaz, ami rajta van, ki tudja hová zuhan.

Ilyen „nyomógomb" volt a közelmúltig a szuperhatalmak vezetőinek különleges bőröndöcskéiben. Ha megnyomták volna, elkerülhetetlenül kitört volna a nukleáris világháború. Ha valaki azt gondolja, hogy a digitalizáció „nyomógombja" „civilizáltabb", mint a nukleáris nyomógomb, az mélyen téved. Ami pedig a legfontosabb: *ez a „nyomógomb" már meg van nyomva*! A nukleáris nyomógombhoz minimális számú embernek van hozzáférése, elsősorban a morális tökéletlenségük miatt. A digitális nyomógombbal teljesen ellenkező a helyzet. Azt megnyomni mindenkinek lehetséges, sőt tanácsos is. Az első kísértés, mely a megnyomásához vezet – az élet kényelme. A digitalizációnak köszönhetően ezek a kényelmek végtelenül nőnek. És nincs erő tartani magunkat és nem elfogadni azokat. Íme egy példa. A mikrohullámú sütő gyártóinak reklámjában közzétették az egyik vásárló hölgy levelét. Azt írta benne: „Annyira örültem, amikor megtudtam, hogy a mikrosütők nem károsak (a reklám biztosított erről!) Egyszerűen nem is tudom elképzelni, hogyan tudnék e nélkül a sütő nélkül élni". És ez a hangulat már az egész tömegtudatot megragadta.

A digitalizáció kísértése kettős: elégedettséget sőt élvezetet nyújt – már odáig fajultak a dolgok, hogy az „okos" készülékek olvasni fogják a fejünkben, mit szeretnénk, és rögtön végre is hajtják azt, sőt, a digitalizmus ideológiája minden élvezetre vonatkozó tilalmat eltöröl, melyek közül a legfontosabb a szex. A szex mára alighanem az élet legfontosabb élvezete fokára lett emelve, érte érdemes élni egyáltalán. Erről győz meg ma bennünket a közvéleményt alakító sajtó.

És ahhoz, hogy mindez sikeres legyen, meg kell erősíteni az emberekben azt a meggyőződést, hogy a digitális készülék csupa áldás, és a vele kapcsolatos elektromágneses sugárzás nem káros az emberi szervezetre. És ezzel nemcsak a tömegmédia foglalkozik, hanem a világban uralkodó összes politikai struktúra, sőt a tudomány és az orvoslás is. És amikor felismered, elkezded látni, érteni mindezt az összefüggést, akkor hogyan tudnád megállni, hogy ne aggódjál az emberiség sorsa miatt, aki ezen a „csapóajtón" áll, és nem látja, hogy már ki van nyitva, és a síkja már elkezdett lejteni?

*

Nézzük most meg, hogyan ágyazódik be a digitális technika az életbe. Mostanra felfedezték, hogyan lehet a számítógépek munkáját sokszorosára gyorsítani. Ez új generációs antennák (5G) bevezetésével jár, melyek az általuk indukált elektromágneses mező frekvenciáját 2,6 gigahertzről 3,5 gigahertzre emelik. Miért van erre *mindenkinek* szüksége? (A tudomány érdekeiről most hallgatunk.) Egy svájci újság erre

így válaszol: ez a nagyszerű felfedezés lehetővé teszi majd, hogy „egy filmet egy perc alatt letöltsünk”! De mennyire nagy ennek a kényelemnek az ára? A sajtóban mégiscsak felvillant egy közlemény arról, hogy az átjátszó antennák mennyiségének, feszültségének és frekvenciájának növekedése „**maradandó betegítő hatásokat fog előidézni az emberi szervezetben**”, más szavakkal krónikus betegségek keletkezéséhez járul hozzá. Néhány nap múlva megismételték a közleményt, és az állt benne, hogy a kutatások hibásak voltak. De Svájc nyugati kantonjaiban mégis erős tiltakozásba kezdtek *egyes kormánytagok* ezen antennák felállítása ellen, az emberek moratóriumot követeltek az 5G-re. De gondoljunk csak bele, milyen időket élünk! – A tiltakozásokat egy nap alatt lenyugtatták.

Továbbá érdemes figyelmet fordítani arra, hol helyezkednek el ezek az antennák. – Leggyakrabban kórházak, iskolák közelében, idősotthonok mellett vagy közvetlenül azok épületekein. Az utóbbi időkben pedig már antenna-”füzérek” jönnek létre. Minden cég igyekszik mindenhol elhelyezni az antennáit, ami miatt a valós szükséglet, hogy a „kommunikációt” biztosítsák, többszörös átfedésben van. Minek?

Az antennák számának, s ezzel az elektromágneses sugárzás mezőinek növekedésével párhuzamosan a digitális berendezések *fajtáinak* mennyisége is nő, melyek mindegyike saját, a többitől minőségileg különböző mezejét bocsátja ki. Az elmúlt években Európában az összes házat sürgősséggel digitális villanyórával látták el. Ezek minőségileg rosszabbak, mint a korábbiak: hibás információt adnak, spontán kigyulladnak – de ez senkit sem érdekel. Az ilyen mérőórák által termelt mező *60 működő okostelefon* mezejének felel meg. Ez azt jelenti, hogy ha a házunkban 5 ilyen mérőóra van, akkor az ugyanolyan, mintha folyamatosan *300 okostelefon* működne a közelünkben.

A „Zeiten Schrift” folyóiratban, melyet az EU-ban adnak ki, és az ember és a természet környezetvédelmének szentelnek, egy amerikai mérnökről szóló cikket közöltek. 5 évet dolgozott a „Szilikon-völgyben”, ahol minden tele van vezeték nélküli technikával, WLAN-okkal, és mindezt jól tűrte. De ahogy a házában digitális villanyórákat szereltek fel, elkezdett fejfájástól, álmatlanságtól, erős szívdobogástól szenvedni, és kénytelen volt másik lakóhelyet keresni. És ahogy átköltözött, az összes szenvedése megszűnt.[30]

Az elektromos mérőórák felszerelését a lakások digitális hőfelhasználás-mérőkkel való ellátása követte. Ezek sugárzása, szerintünk, még rosszabb, még borzalmasabb, mint a villanyóráké. A központi fűtés *minden* radiátorára felszerelik, és állandóan, még nyáron is, információt továbbítanak, vagyis elektromágneses mezőt bocsátanak ki.

Itt érdemes elmesélni a személyes tapasztalatunkat. A feleségemmel nem régen béreltünk egy lakást pár napra a Thun-tó közelében. Kifejezetten egy kis házat választottunk, saját fűtési rendszerrel. Ez egy régi paraszthház volt, melyet négylakásos panzióvá alakítottak át. Amikor odaérkeztünk, digitális hőmennyiségmérőt vettünk észre minden radiátoron. Nyár volt, de mindegyik működött, folyamatosan információt továbbítva a megfelelő cég számára arról, hogy a hőfogyasztás nulla. Nem írom le, mit kellett elviselnünk, míg eljött a másnap reggel. Reggel megkérdeztük a háziasszonyt, miért vannak ezek, hiszen saját olajfűtése van a háznak. És elmesélte, hogy egy férfiakból álló csoport érkezett hozzá (a cégtől) és rábeszélték a hőmennyiség-mérők felszerelésére. És mivel ebben a kérdésben ő rosszul igazodik el, ez lehetővé tette számukra, hogy rábeszéljék. Megkérdeztük: nem lehet-e ezeket a mérőket kikapcsolni? Azt válaszolta, hogy a pincében egy vasdobozt szereltek a falra, lehet, hogy ott van a kapcsoló, de a férfiak lakatot tettek a dobozra, annak kulcsát pedig magukkal vitték.

[30] Zeiten Schrift, № 29, 2018, S.3.

És így egy nagyon komoly kérdés merül fel: **hogyan kell mindezt érteni**? Némely Zoilos [amphipolisi Zoilos (Kr. e. 400-330 körül) állítólag minden és mindenki ellen beszélt, de főként Platón, Szókratész és Homérosz ellen] válasz helyett mondhatja: „Aki kíváncsi, hamar megöregszik". Tessék, Németországban egy nagyokos elutasította, hogy a házában digitális mérőket szereljenek fel, és az embereink leütötték, és a mérőket felszerelték. Egy másiknál, aki nem akart nekik ajtót nyitni, egyszerűen feltörték azt. (Ezt sajtóközleményekből vettük). És ezeket az embereket természetesen semmilyen módon sem fogják megbüntetni, hiszen miért is követnének el bűncselekményeket, amikor egyszerűen csak a munkájukat végzik?

Igen, ilyen „villanyszerelők" jelentek meg. Utópisztikus regényekben ők a „belső párt" részmunkaidős tagjai, olyan emberek, akikre a törvény nem vonatkozik, hiszen ők maguk írják a törvényt.

A folyamat pedig, hogy a lakosságot megragadják a digitalizáció áldásaival, tovább halad. A házakat digitális vízórákkal látják el. Ezek minden 8. vagy 16. másodpercben információt továbbítanak. Ezt megelőzően *évente egyszer* olvasták le az órákat, és ez tökéletesen elegendő volt. Aki elutasítja ezek beszerelését, attól elzárják a vizet.

A lakásokat digitális tűzoltó készülékekkel látják el. Svájcban kigyulladt egy ház egy óvatlan dohányos miatt – az újságokban párbeszédet folytattak arról, hogy jó lenne a lakásokba digitális készülékeket szerelni, melyek még a dohányfüst megjelenését is érzékelik. Ez segítene a dohányzás elleni harcot is logikus befejezésig vinni. Egész Európában megszüntetik a hagyományos vezetékes telefont. Most ott, ahol a lakásban áll – gyakran az éjjeliszekrényen, közvetlenül a fej mellett – még egy digitális berendezést kell beállítani, amely az SHF vételét közvetíti, és amely teljes értékű elektromágneses sugárzást hajt végre.

A tudósok arról értesítenek bennünket, hogy hamarosan lehetséges lesz az emberbe olyan chipet ültetni, amely az összes életfolyamatunkat követi, és egy meghatározott központba továbbít információt, ahol azt regisztrálják, és ahonnan rögtön jelzés érkezik azok zavara esetén.

Külsőleg véve, azt gondolva, hogy az elektromágneses sugárzás egyáltalán nem árt nekünk, ez egy nagy áldás. De az a baj, hogy a tudós-disszidensek kutatásainak eredményei tagadhatatlanul bizonyítják, hogy az elektromágneses sugárzás káros, *nagyon káros*. Egy valóban emberszerető könyvben, amely korunkban nagyon ritka, egy mélyen megalapozott általános következtetésre jutnak, mely így hangzik: „*A mesterséges elektromágneses mezőkkel szennyezett közegben nem lehet egészségessé válni vagy egészségesnek maradni*".[31]

A szerző arra hívja fel a figyelmet, hogy a világban állandóan nő az olyan megbetegedések száma, melyek keletkezési okáról az orvosoknak semmilyen elképzelésük sincsen – autoimmun betegségek, allergiák, pikkelysömör; senki sem tud és nem is akar tudni arról, hogy az elektromágneses mezők radikálisan megváltoztatják a mikrobiomot – a bélflórát, stb.

De a társadalmi környezet, melyben ma élünk, többé nem véd meg bennünket egyik intézetében sem az ilyen ártalmaktól. Ez a környezet optimizmussal teli, és igyekszik megörvendeztetni bennünket, biztosítva arról, hogy a Földön hamarosan „egyetlen zug" sem marad, melyet ne borítana elektromágneses mező – WLAN és más. A „Digitalizáció napján", melyet Svájcban most minden évben ünnepelnek, 2017-ben kihirdették, hogy a kormányzat „a zászlajára tűzte a digitalizációt" és egy kiváló

[31] Uwe Karstädt „Natürlich werden Sie gesund: Einsichten, die Ihr Leben verändern"

tervet állított össze, hogyan kell azt megvalósítani. A községeknek, falvaknak, városoknak és egész régióknak „okos falvakká", „okos városokká", „okos régiókká" kell válniuk. Ezt szorgalmazza „mind Svájc központi kormányzata, mind a kantonok kormányzatai". A „Digitális Svájc 2018" – ahogyan abban előrevetítették – közös munkával fog megvalósulni, melyben részt vesz „az összes állami szintű, továbbá a gazdálkodás, a tudomány, a civilek, a politikusok és a tömeg-média" hatalmi szerve. Az összes erő ilyen mértékű mozgósítása csak a világháborúba történő belépéskor valósult meg. Ez alkalommal ki hirdetett az emberiségnek világháborút? Digitális háborút? Valójában éppen erre a kérdésre törekszünk választ adni."

*

Tegyünk egy kisebb összefoglalást, számoljuk meg, a digitális paradicsom milyen készletével van jelenleg ellátva Európa átlagos állampolgára. Naponta 10-15 órát tartózkodik a számítógépének, okostelefonjának, mobiltelefonjának SHF-mezejében, elválaszthatatlanul beléjük bújva. A lakásában WLAN van, arról működik a televízió és a házi telefon. A telefonnak eközben saját vezeték nélküli kapcsolatot biztosító antennája is van. Lakásának ablakába egy gigantikus, erős antenna „ragyog". A radiátorokon minden szobában, továbbá a konyhában és a fürdőszobában digitális mérőóra van. Az elektromos áram és a víz mérőórái a pincéből vagy a folyosóról érik őt el sugárzásukkal. Eközben a fülében már vezeték nélküli fülhallgató van, és ezeknek köszönhetően a „nem-zene" és az elektromágneses sugarak már lényegében a fejébe vannak vezetve. Ebédre pedig gyorsan készít magának a mikrohullámú sütőben egy darab génmanipulált marhahúst, cápagénnel beoltott krumplival és paradicsommal. Vacsorára hamburgert eszik a McDonald's-ban, melyet szintén mikrohullámú sütőben készítettek. És mindezt évekig sőt évtizedekig elviseli – annyira hatalmas az evolúció által az emberbe helyezett „biztonsági tartalék", és ezért drasztikus intézkedésekre van szükség, hogy szétzúzzák [az embert]. De amit szinte lehetetlen elviselni: vannak konkrét emberek, akik mindezt úgy hozzák létre, hogy értik, amit létrehoznak, és ezeket „szükségesnek", „helyesnek" tartják!

Nem érzem – mondja a digitalizmus fanja – hogy mindez károsan hatna rám, egyáltalán nem érzem a sugárzásokat. Pontosítsuk, mit jelent ez a „nem érzem"? Természetesen az 5 ismert érzékszervet értik ez alatt. Senki sem látja, nem tapintja stb. az elektromágneses hullámokat, mezőket. Ez tény és ezzel senki sem száll vitába. De itt másról van szó: az elektromágneses sugárzás betegségeket idéz elő az emberben, a betegségek pedig ***tünetekben*** mutatkoznak meg. Svájcnak minden *negyedik* lakója, beleértve a gyerekeket is, nem tud altató nélkül aludni. (Jól pedig csak 5% alszik; érdekes lenne kutatni, kik ezek az emberek.) Minden *második* lakos legalább egyszer fordult életében segítségért pszichiáterhez. Ez a statisztika, de hogy hányan maradnak ki ebből, például azok, akiknél ugyan van pszichikai rendellenesség, de mégsem fordulnak orvoshoz? A világon katasztrofális módon növekszik a ráktól elhunytak száma (ráadásul ezt a statisztikában elrejtik, egyfajta „átlagos statisztikai" adatokat megadva, melyeket egyszerűen a fejükből vesznek), stb.

Oroszországban elvégezték a rák megjelenésére hatást gyakorló okostelefonok minősítését. Az ország volt tisztifőorvosa, Jevgenyij Inyiscsenko ennek kapcsán ezt mondta: „Ez természetesen *bizonyított*. Bármely hullámhatás hat az emberre. Ez nem pusztán emóció, hanem objektív adat". Németországban a sugárzás javasolt mértéke 0,6 Watt az ember testsúly-kilogrammjára vetítve, a Xiaomi Mi A1 modelljének sugárzása 1,75 Watt kilogrammonként. És ezért van, hogy az agy halántéklebenye az okostelefontól kásássá alakul.

Végtelenül hosszan lehetne sorolni a szörnyű példákat e téma kapcsán. És itt egy nagy és *rejtélyes* problémába ütközünk. *Európában (és bizonyára az **egész világon** is) szinte egyetlen orvos sem hajlandó hivatalosan olyan diagnózist adni, miszerint a páciensnél a megbetegedést az SHF-sugárzás idézte elő*. A betegségek bármely tünetét más okoknak tulajdonítják. A svájciaknál még az álmatlanságot is a munka elvesztésétől való félelem által előidézett nyugtalansággal magyarázzák. De hát a gyerekeknek is ez a félelme? Általában elismerik, hogy létezik „elektroszmog", és hogy valaki érzékeny rá. Ha ez pedig egy új allergia-forma, akkor meg is lehet tőle halni, nem?

A továbbiakban meg kívánjuk osztani az olvasóval a saját személyes tapasztalatunkat, mely bennünket tragikus érintkezésbe hozott azzal a totális tagadással, mellyel az orvostudomány viszonyul az elektromágneses sugárzás káros hatásának tényéhez. Ez a tapasztalat sokba került nekünk, de egyidejűleg lehetővé tette, ahogyan ezt a szociológusok nevezik, hogy „résztvevő megfigyelését"(a szociológiai kísérletek egyik leghatékonyabb módszerét) végezzük annak, amiről most mesélni szeretnénk.

* * *

2018-ban sok időt voltam kénytelen bázeli klinikákon tölteni, mindenekelőtt a bázeli egyetemi klinikán. Ez a gigantikus klinika egyidejűleg egy nagy tudományos központ is. Mindaz, ami ott történik, a modern konvencionális (vagy „akadémikus", ahogyan még nevezik Nyugaton) orvoslás leghaladóbb nézeteit tükrözi.

Ahogy bekerültem, gyorsan észrevettem, hogy ez már a megvalósult „leideni palack". Nem volt benne valójában „egyetlen zug sem", ahol el lehetett volna rejtőzni az SHF-sugárzás elől. Az összes folyosón pár méterenként WLAN-antennák fényei világítanak a mennyezetről, habár a „kommunikáció" számára egytizedük is elég lett volna, vagy teljesen nélkülözhetők lettek volna, mivel a klinikát kívülről is erős antennák veszik körül.

Amikor bevezettek a kórterembe, megláttam, hogy az egyik antenna mindössze 50 méternyire van az ablaktól. A helyzetem kritikusnak bizonyult, de nem volt kiút, és elhatároztam, hogy kibírom. Ugyanakkor már néhány óra múlva – éjfél után – rájöttem, hogy csak egy marad hátra: menekülni a kórteremből. Kimentem (jobb lenne azt mondani, kiugrottam) a folyosóra, és egy kedves, már idős nővér *könnyen megértett engem*. Áthelyezte az ágyamat az éjszakára kiürült szolgálati helyiségbe az épület mélyén, és ott sikerült valahogy kibírnom reggelig. Reggel pedig beszéltem a problémámról az orvosokkal. Ők azt válaszolták, hogy nincs számomra kiút, mivel az épületben mindent áthat az, amit én nem bírok elviselni. Ezt én magam is megértettem, és úgy döntöttem, hogy saját felelősségemre elutasítom a klinikán való gyógyítást, hiszen annak semmi értelme sem volt: a sugárzás romboló hatása messze felülmúlta volna a gyógyító hatást. Számomra egyszerűen nem volt kiút. És itt valami olyan tényt kell kiemelnem, amely, megkockáztatom, *egyetemes jelentőségű. Hatalmas veszély fenyegetett engem, mely az akár halálos is lehetett, ugyanakkor Svájcban, sőt egész Európában sincs egyetlen, sem orvosi, sem jogi, sem humanitárius hatóság sem, amely fel tudna lépni az életem védelmében! Az ő számukra, tekintet nélkül arra, amit hirdetnek, tekintet nélkül az ember élethez való jogának deklarációjára, én mintha nem is léteznék. Európában, a világon már mindent megtettek, hogy az SHF-sugárzástól megbetegedő emberek kiessenek a társadalomból, és hogy számukra semmi más ne maradjon, mint hogy meghaljanak. Az államok azt a feladatot tűzték maguk elé, hogy a területükön **egyetlen hely** (folt) **se** maradjon magas SHF-sugárzás nélkül!*

Az ügyeletes orvosok nem ellenezték, hogy visszautasítom a kezelést, mivel a létesítményükben mindent magas elektromágneses mező borított, de egyetlen feltétellel, hogy a visszautasítás következményeit vállalom. Én pedig vállaltam.

Amíg pakoltam a holmijaimat, a részlegbe érkezett egy csoport orvos az osztályvezetővel együtt. Rendkívüli csodálkozást fejeztek ki a tapasztalataimmal kapcsolatban, ezt mondva: a többiek miért nem érzik ezt a sugárzást? Törekedtem valamit magyarázni neki, a természettudományos ismereteikre alapozva, mivel valamikor bányászati főiskolát végeztem, ahol Moszkva egyik legerősebb fizika tanszéke volt. De valamiért elutasították, hogy erről a témáról beszéljünk, a csoportjukban lévő professzor pedig – már nem fiatal, nagyon tiszteletreméltó kinézetű férfi, akire egyetlen pillantást vetve meg lehetett érteni, hogy ez a tudós orvos nagy és megszolgált tekintéllyel rendelkezik – közölte: „Még feltételezni sem tudom, hogy az elektromágneses sugárzás károsan hathat az egészségre!”

Ellenvetettem, hogy egész sor teljesen szakmai tudományos kutatás van, mely az ellenkezőjét bizonyítja.

– Nem tudom, mik ezek a kutatások és ki vezeti őket – válaszolt a professzor.

Az osztályvezető, látva, hogy az a szándékom, hogy elutasítva a kezelést, elhagyjam a klinikát, keményen ezt mondta nekem:

– De önnek komoly betegsége van, még bele is halhat!

Erre én bosszúsan – a nehéz éjszaka után, és ráadásul valóban fizikailag kimerülve – így kiáltottam.

– Jobb később meghalni, mint most és itt!

A kópéságom szórakoztatta a csoportot. Aztán pedig a professzor, aláhúzva a korrektségét, ilyen beszélgetést folytatott velem:

– Megengedi? Ez puszta formalitás, felteszek önnek néhány kérdést.

Majd elkezdte kérdezni: Hányadika van ma? Milyen helyen vagyunk most? Hogy hívják a várost, melyben élünk? stb. A „vizsgát” „ragyogóan” kiálltam, a professzor teljes megelégedettségét fejezte ki, ugyanakkor kollégáinak azt tanácsolta, hogy irányítsanak át engem pszichiátriai szakértőhöz. A kollégák elhallgattak, ő pedig egy rövid eszmecsere után megismételte a tanácsát.

Ez a tanács, nem titkolom, megrendített. Törekedtem, hogy a megbecsült professzort igazoljam saját magam előtt. Ezt mondtam magamban: Ő bizonyára Svájcban született, egész életét ott élte le, és honnan és miért kellene tudnia, hogy az egykori Szovjetunióban volt egy professzor, akinek családneve Sznyezsnyevszkij, ő állította fel a „lassú lefolyású skizofrénia” diagnózisát, amelyet aztán elkezdtek a disszidensekre „ragasztani”, és börtönök helyett a KGB zárt elmegyógyintézeteibe küldték, ahol „kigyógyították” őket a „másként gondolkodásból”, a szovjetellenességből. E szervezet követői, hasonlóan a modern európai orvosoknak az elektromágnesen sugárzás „áldásához” való viszonyukhoz, „még feltételezni sem tudják”, hogy normális ember képes legyen kételkedni olyan javakban, mint a bolsevizmus-szocializmus”. Ilyen fajta intézetbe kerül Pjotr Sztarcsik, a Moszkvában jó ismert zeneszerző, aki különböző költők verseire írt gyönyörű dalokat. Például még egyszer megzenésítette Goethe „Hegycsúcsok” c. versét, zenét szerzett az ukrán filozófus, Szkovoroda „Isten a legjobb közgazdász” c. versére. Sok éven át baráti módon beszélgettünk vele az Antropozófia talaján, gyakran

részt vett az antropozófiai csoportunk munkájában. Ő egy olyan ember, aki állhatatos, teljesen pozitív keresztény társadalmi érzülettel rendelkezik. Két évig tartották az intézetben, haloperidollal tömték, melytől az egészséges ember megőrül. Isten ments, hogy bárki is átélje azt, amit Pjotr átélt. De kiállta, hiszen nemcsak lelkileg volt abszolút egészséges, hanem szellemileg is erős ember volt.

Pjotr Sztarcsik sorsa azért is mélyen bepecsételődött az emlékezetembe, mivel akkoriban az antropozófiai tevékenységem miatt a KGB engem is a disszidensek közé sorolt. És íme, sok év elteltével olyan helyzetbe kerültem Svájcban, mint amilyen elől menekültem a Szovjetunióban. – Volt min elgondolkodni.

Aznap a kórházban, rövidesen e beszélgetés után, a folyosón újra találkoztam az osztályvezetővel, és hogy valahogy „lekerekítsem" a professzorral folytatott beszélgetést, azt mondtam neki, hogy az elektromágneses sugárzás káros hatásának észlelése: küszöb-probléma. Egyesek számára már most is elviselhetetlen, de mivel a mezők feszültsége és formáik sokfélesége állandóan nő, idővel egyre több ember fogja érezni. Erre az osztályvezető ingerülten így válaszolt: **Óh, hát ki ne tudná ezt**?! Ezt azért hangsúlyozom, hogy az olvasó elgondolkodjon azon módszerek szörnyűségén, melyek segítségével a Földön az egész életet elektromágneses sugárzásokkal telítik. Kinek lehet erre erősen szüksége? Az erre a kérdésre kapott válasz nélkül egyetlen ember sem aludhat nyugodtan.

Ez volt „az igazság pillanata"! De nekem ez semmit sem adott. Az észérvek Európában teljesen megszűntek szerepet játszani. Ha a már ott uralkodó propagandát készpénznek vesszük, a kultúra természetes fejlődésének, akkor csak egy marad: azt gondolni, hogy egész Európának, egész lakosságának elment az esze; vagy mentalitását alapjáig az ahrimáni gondolkodásmód hatotta át.

Elmentem a klinikáról, és a kórtörténetembe azt jegyezték be, hogy ezt azért tettem, ment „**nem viselem el az elektroszmogot**"! – De hiszen „szmogot" az **összes** digitális berendezés létrehoz. **És ez elismert tény**! Ez azt jelenti, hogy a professzor tudott erről! Akkor hogyan értsem azt a jelenetet? Ezek után kétszer olyan szörnyű. És hol játszódott? – Az európai tudomány és humanizmus „templomában"!

Mivel a betegségem súlyosbodott, egy bizonyos idő múlva ismét ugyanarra a klinikára kerültem. A sors kegyes volt hozzám. Ekkor is egy okos, kedves nővér került elő, és egy orvos. Találtak számomra egy olyan helyet, ahol legalább valahogyan kibírtam. Gyógyulásról természetesen szó sem lehetett. A klinikát ugyanolyan betegen hagytam el, mint ahogyan bementem. Még a tüneteket sem sikerült megszüntetni. Csak megismertem a gyógyszerek egy sorát, melyek szükségesek voltak az esetemben, és a betegségből otthon lábaltam ki, még az antropozófus orvoslás segítségét is igénybe véve.

Emlékezve erre a történetre, ezt kérdezem magamtól: hol lennék, ha akkor nem találtam volna azokra a kedves emberekre? Ilyenek pedig, észre lehet venni, hogy egyre kevesebben vannak a klinikákon. Őket a tiszták nemzedéke váltja fel, melyben gyakran találni olyan fiatalokat, akik, úgy mondanám, hogy lelkileg és testileg sterilek. Korrektek lesznek, de a jövő biorobotjainak stílusában. – A digitális század orvosi személyzete! Szakmai krédójuk így hangzik: mene, tekel, fares. Én már megfigyeltem őket, és számomra ez ijesztő volt.

Emberek ezrei kényszerülnek az én szörnyű helyzetembe, akiknek úgy kell kórházba feküdniük, hogy nem bírják el az elektromágneses sugárzást. (Most pedig, a 2018-as évvel kezdve, Svájc összes kórházában áttértek arra, hogy az élelmiszert csak mikrohullámú sütőben készítik.) És mindezt a széles

tudományos, politikai és más nyilvánosság szeme láttára teszik. És ennek kapcsán csak ezt lehet mondani: szörnyű az a helyzet, amelybe Európa az utóbbi 10-15 év alatt került!*)

---

*) Amikor a könyv munkálatai már befejeződtek, egy érdekes és aktuális anyag került a kezembe, egy nyílt levél Németország Közlekedési és Digitális Infrastruktúráért Felelős Minisztérium minisztere, Andreas Scheuer számára (2018. 08. 28.), a „Digitális információs eszközök kérdésével foglalkozó orvosi munkacsoport, Stuttgart" (Ärztearbeitskreis digitale Medien Stuttgart. Kapcsolat: Dr. Jörg Schmid, Herwegstr. 7, 70197 Stuttgart. Mail: aerztebrief@online.de) írta. Idézzünk belőle. A levélben az elektromágneses sugárzás okozta megbetegedések 15 tünetét sorolják fel, majd ezt írják: „Tudományosan már régóta bizonyított, hogy ezeket és sok más tünetet az elektromágneses sugárzások idézik elő vagy azoknak köszönhetően rosszabbodnak. És mégis, sokan azok közül, akik a felsorolt tünetektől szenvednek, nem tudhatják meg a keletkezésük okait. Általában évek telnek el, mire felfedezik a betegségük és a nagyfrekvenciás sugárzás közötti kapcsolatot, gyakran csak azután, miután saját tapasztalatuk alapján győződnek meg arról, hogy azokon a helyeken, ahol a sugárzás gyenge, az egészségük állapota nyilvánvalóan javul vagy a tünetek teljesen eltűnnek.

A politika és a társadalom ezeket a pácienseket nem veszi komolyan vagy egyszerűen cáfolja. Állandóan annak a veszélynek vannak kitéve, hogy a szervezetük nem lesz képes kompenzálni az elektromágneses sugárzás hosszan tartó hatását, és akkor munka nélkülivé válnak, segítségre szorulnak és végül akaratuk ellenére a szociális segítőrendszertől válnak függővé, vagy üldözési mániát tulajdonítanak nekik, pszichiátriai kezelés alá vonják őket, és elmebetegnek kezdik őket tartani.

Az ilyen krónikus betegek állandóan kénytelenek költözni, hogy az SHF-sugárzásnak kevésbé kitett lakóhelyet találjanak. A pácienseink egy meghatározott része pincékben, autókban próbál alvóhelyet találni, éjszakánként erdőbe kimenni, hogy nyomorult viskókban éljenek, ahol a rendőrség és erdészek zaklatják őket, ember számára méltatlan körülmények között élnek.

Nem ritka, hogy olyan esetekkel találkozunk, amikor az elkeseredett páciensek, akik az SHF-sugárzásra erősebben érzékenyek, megfosztva a lakóhelyüktől, hazájuktól, öngyilkossággal vetnek véget életüknek. És ez egy demokratikus országban történik, melyben a lakhatási jogot törvény garantálja.

… az elektromosságra túlérzékeny betegek száma exponenciálisan nő. Most egy belső-deutsch [Németországon belüli] menekült-mozgalom politikailag generált születésével van dolgunk, melyet a felelős személyek nem akarnak figyelembe venni, és ezeket az embereket a sorsukra hagyják.

Mi, ökológiai és környezeti problémákkal foglalkozó orvosok nem tudjuk és nem akarjuk tovább tűrni a társadalomból kivetett emberek számának fatális növekedését … Ezen krónikus betegek számára elektromágneses sugárzástól mentes élettereket kell létrehozni, ahogyan ezt Svájcban már évek óta teszik.

É nemcsak az elektromágneses sugárzásra érzékeny, hanem az egészséges szervezetek is reagálnak az SHF-sugárzás káros hatására, gyengül náluk az immunrendszer, a sejtszintű anyagcsere, stb. Ezért feltétlenül szükséges **sugárzásmentes** helyek, zónák létrehozása az összes szociális és gyógyászati-terápiás intézményben, óvodákban, iskolákban, egyetemeken és az emberek találkozási helyein.

… **a vezeték nélküli kapcsolat az egész nép egészségét veszélyezteti**, rákbetegségek, degeneratív, idegbetegségek okozója. Ezeknek a technológiáknak a korlátlan, végtelenül elsietett bevezetése **felelőtlen**. … meg kell állítani és korlátozni kell ezeket".

És lehetetlen megállni, hogy röviden ne szóljunk az ilyen jellegű dokumentumok még egy másikáról is. Manfred Schpitzer, az ulmi pszichiáter és agykutató nemrég kiadott terjedelmes monográfiájára gondolunk, melynek címe: „Az okostelefon-epidémia" (Die Smartphone Epidemie). Maga a szerző ezt mondja róla: „Ha kritikusan beszélek arról, hogy az okostelefon folytán elhunytak száma messze meghaladja például a tüdőrákban elhunyt dohányzó emberek számát [de hiszen ezek milliók?!], akkor eredményként felháborodásig eljutó bizalmatlanságot aratok. És ez attól független, hogy mindezt dokumentumok támasztják alá".

A könyv preambulumában ez áll: „Még a befektetők és a vállalkozók is elgondolkodnak a (káros) következményeken (mármint az okostelefon-használat következményein). Az »Apple« főnöke nem ajánlotta az okostelefonok használatát az

iskolákban, Franciaország elnöke betiltotta ott azokat, Dél-Koreában pedig évek óta él a törvény, mely megvédi a fiatalokat a mobiltelefon használatának káros következményeitől.

Az okostelefon ártalmas az egészségre, az oktatásra és az egész társadalomra, és ez megbetegedések egész sorát okozza, mely vitathatatlanul bizonyított, de melynek mértékét csak kevesen ismerik fel".

Ilyen az okostelefon! Akkor pedig mit mondjunk az elektromos árammérőről, melynek ártalma 30 okostelefonéval egyenlő, vagy a házaink tetőin kinövő antenna-füzérekről.

*

A kórházban begyűjtött gazdag tapasztalat megkövetelte, hogy átgondoljam, mivel jelentősége messze meghaladta az én személyes „kálváriámat". Emlékeztem Rudolf Steiner egyik előrejelzésére, melyben ezt mondja: „A Nyugat radikális szárnya a bolsevizmusban éli ki magát, és a Nyugatnak át kell élnie, hogy az, amit nem akar és ami Keletre tolódik, egy nem túl távoli időben visszatér hozzá, visszatér az, amit ő oda távolított. És akkor ez egy »figyelemre méltó önismeret« lesz" (GA199. 1920. 08. 21.). Ma már konstatálható, hogy ez a „visszatérés" javában zajlik, és íme a „figyelemre méltó önismeretet" ma még csak azoknak hozza el, akik elegendően hosszú ideit értek Európa keleti részén. Ők könnyen felismerik ezt a jelenséget *Nyugaton*. *És ez nem tud nem sokkolni bennünket.* Évtizedekig élni a bolsevik diktatúra igája alatt, aztán mégiscsak Nyugatra szakadni, hogy a „szabadság levegőjét" szívjuk, és azt tapasztalni, hogy az már áporodott, és hogy ezt az áporodottságot már jól ismered. De bizonyos szempontból igaz, hogy mégiscsak más, ráadásul rossz értelemben „más". És a régi bolsevizmusnak ezt az újszerűségét rendkívül fontos átlátni és megérteni. Egy beszélgetés segített megérteni a felvilágosult orvos-tudósokkal való összeütközésemet a bázeli egyetem klinikáján az SHF-sugárzás kapcsán, amiről a lehető legrészletesebben fogok mesélni.

Van egy jó ismerősöm. Ő is antropozófus, és akárcsak én, szenved a mesterséges elektromágneses sugárzástól. Ő nem gyökeres svájci. A nagyapja és a nagyanyja osztrák volt, és még az Anschluss előtt sikeresen átköltöztek Svájcba. Az anyja egy olyan családból való franciához ment férjhez, akiknek az ő szülei segítettek valamiképpen a megszállás idején szintén áttelepülni Svájcba. Az ismerősöm egy helyi újságnál (vagy magazinnál) dolgozik, és időnként Dornachba látogat. És amikor onnan visszatér, Bázelen átutazva, találkozunk és beszélgetünk.

Az egyik utolsó találkozásunkkor meséltem neki a kórházi történetemről.

– Ez elképesztő! – kiáltott fel. Valami rendkívül hasonlót tapasztaltam én is. Szeretnéd-e, hogy elmondjam?

Természetesen nagyon akartam, és íme, ezt mondta el nekem.

– Nem annyira régen – kezdte – nekem is kórházba kellett feküdnöm. A kórház szintén megfelelt annak, amit te „leideni palacknak" hívsz. Ahogy bekerültem, egyszerűen nem tudtam, hová menjek. Éjjel két óránál többet nem aludtam. De micsoda alvás volt az! Látszólag alszol, aztán felébredsz – és rá kell jönnöd: lehet, hogy csak képzelődtél, hogy aludtál. Stb. Elkezdtem magyarázni a helyzetemet, az állapotomat az osztály vezetőnőjének, valahogy a segítséget kérve. Egyszer-kétszer meghallgatott, nem titkolva a szkepticizmusát, harmadjára pedig élesen és kategorikusan megkövetelte, hogy az erről a témáról való beszédet hagyjam abba, hiszen egyáltalán nem érti, miről van szó.

Azt javasoltam neki, hogy végezzen velem egy kísérletet. Azt mondtam, hogy néhányszor, de legalább 100-szor!, tartson engem felváltva a klinika kórtermében, aztán helyezzen át oda, ahol a sugárzás normán belüli, és eközben mindkét helyen mérjék meg a vérnyomásomat, végezzenek vér-analízist stb., és ha mind a 100-szor az jön ki, hogy a vérnyomás és a többi az elektromágneses mezőben romlik, a mezőn kívül pedig javul, akkor természettudományos bizonyítékot kap arra, hogy az elektromágneses sugárzás az embert beteggé teszi. Akkor pedig ezt tudományos felfedezésnek lehet nyilvánítani és Nobel-díjat kapni, mivel ez egyetemes jelentőségű felfedezés. De a javaslatom csak még jobban feldühítette.

El kellett hallgatnom, és ő pedig azt találta ki, hogy *rákényszerít*, hogy ne legyen a mező hatásáról semmilyen tapasztalatom.

Röviden felvázolom neked ennek a személynek a külsejét. Még fiatal nő volt, de már az osztály vezetője. Természetesen becsvágyó volt. A svájci korrektség kánonjai szerint teljesen elfogadhatatlan módon viselkedett velem. De az erre való képessége, számomra úgy tűnik, az ő született vonása volt. Meglehetősen vonzó külsejű volt, de arca a kissé kerekded vonásaival észrevehető hasonlóságot mutatott Lucifer kinézetével, ahogyan őt Rudolf Steiner ábrázolta. Volt benne valami mondhatnám fenségesen parancsoló, megkérdőjelezhetetlenül parancsoló, amely fellobbant a méltatlankodástól, ha valaki ellenszegült az ő akaratának, aki az ő alapvető érdekeit sértette.

Afféle Pallasz Athéné a digitális században – tettem hozzá.

Valószínűleg – fejezte ki egyetértését. De ahogy nekem tűnt, tudományos ismeretekkel még nem túl erősen volt felszerelkezve, de tetszettek neki a különböző digitális kütyük, melyekkel az orvostudományt felszerelték, szerette kipróbálni azok emberekre gyakorolt hatását. Sőt bizonyos gyerekesség jellemezte őt, mintha játszott volna az emberekkel. A gyermekek pedig, tudod, kegyetlenek is tudnak lenni. Hamar megértettem, hogy számára én nem annyira egy páciens vagyok, hanem inkább játékának objektuma, egy fehér laboratóriumi egér.

Amikor két ápoló kíséretében belépett a kórterembe, a nekem állított ultimátum után, hogy hallgassak el, gyorsan és érthetetlenül motyogott valamit. Ezt úgy értettem, hogy meg akarnak nálam valamit mérni, talán a légzésemet. Az ápolók gyorsan és ügyesen szabaddá tették a mellkasomat, néhány tapadókorongot erősítettek rá, melyek egy bizonyos, fehér zacskóval védett készülékhez csatlakoztak, azt biztosítótűvel a fehérneműmhöz tűzték, és készültek elmenni. Kérdeztem, mennyi ideig tart a mérés. Azt válaszolták, hogy végig, amíg a klinikán tartózkodok. Csodálkoztam, mivel ezt nem beszéltük meg. De rögtön elmentek. Velem pedig a következő történt. Már néhány perc múlva éreztem, hogy az egész mellkasomat sűrű felhőhöz, sőt folyadékhoz hasonló valami önti el, és blokkolja a légzésemet. Nem tudom, mi volt ez, lehet, hogy valamilyen új, még ismeretlen allergiaroham, melyet az elektromágneses sugárzás idézett elő.

Csengettem, és mindhárman ismét bejöttek a kórterembe, és a panaszomra válaszul elkezdtek győzködni, hogy mindez csupán képzelet stb. De már nem tudtam rájuk hallgatni. Egy borzalmas fulladási roham kezdődött nálam. Letéptem a mellkasomról a tapadókorongokat, és úgy tűnik, időben tettem, hiszen ha néhány másodpercet késtem volna, elvesztettem volna az eszméletemet. A doktornő, látva, hogy a szavakkal történő kapcsolat elveszett velem, vállon ragadott, és a már elakadó szemeimbe nézve előre-hátra kezdett ringani, jelezve, hogy én is ugyanezt tegyem. Elkezdtem lassan ringani, és lassanként magamhoz tértem, de még sokáig nem tudtam a légzésemet rendbe hozni. A doktornő és az ápolók fogták a készüléket és elmentek, semmiféle aggodalmat sem mutatva a történtek miatt, de ő

mégiscsak megijedt, és kicsit később bejött a kórterembe, és megkért, hogy ne tegyek panaszt a klinika vezetésénél. Én pedig ultimátumot adtam neki, hogy ha még egyszer megengedi magának, hogy hasonló kísérleteknek tegyen ki engem, akkor panaszt teszek. Csak láttad volna, mi történt vele. Az arcáról egy pillanat alatt elszállt a feltételes barátságosság, és megvetővé vált. Olyan düh- és gyűlöletszag áradt felém, mely, ahogy mondják, „nem e világból való". Hirtelen az a gondolatom támadt, hogy az életem valós veszélynek van kitéve ezen a klinikán, és az erre reagáló egóm felsikoltott: „Elment az eszed: Hiszen ez Svájc, ahol már ősidők óta axióma, hogy ebben az országban semmilyen rossz dolog nem történhet az emberrel!

A doktornő egy idő után magához tért, sőt még mosolygott is, ugyanakkor néhány napig, a kórterembe lépve, mintha nem is vette volna észre a létezésemet. Ő a gyógyító orvos, engem, a pácienst.

Az ismerős cigarettát vett elő és rágyújtott. A beszélgetésünkben szünet állt be.

– Ő svájci-e, ez a doktornő? – kérdeztem.

– Igen, kétségtelenül. De az a benyomásom keletkezett, hogy ez valami új, számunkra ismeretlen emberfaj, amely egyenesen most születik.

Nem kezdtem elmesélni a hasonló tapasztalatomat, hanem Bulver-Lytton „Vril vagy az emberiség jövője" c. regényére tereltem a beszélgetést.

– Olvastad-e? – kérdeztem. Az ismerősöm csodálkozva nézett rám, és semmit sem mondott, én pedig folytattam:

Az egódnak pedig igaza volt. Tudod, a szovjet időkben, amikor drákói módszerekkel ellenőriztek mindenkit, aki átlépte a határt, az történt, hogy svájci turistacsoportokat minden ellenőrzés nélkül engedtek át. A vámosok meg voltak róla győződve, hogy ezek az emberek nem engedik meg maguknak, hogy bármilyen engedélyezetlen dolgot behozzanak a határon. A népben egy olyan elképzelés élt, hogy a svájciak valamiféle Oikumené, az áldottak földjének lakói. Ám most …

Az ismerősöm félbeszakított: Bizonyára tudod, hogy Hitler atavisztikus tisztánlátással rendelkezett, és ahogy mondják, átélt egy találkozást a „szuperemberrel", ami sokkolta őt. És akkor azt mondta, hogy ez egy új faj, és számára szörnyű. Nekem ez után a kórház után az jutott eszembe: nem kell-e ezt a fajt digitálisnak nevezni? És elmosolyodott, ahogy a svájciak mindig tesznek, amikor a beszélgetés túl komolyra fordul.

– Próbáljuk meg összegezni, mire jutottunk a beszélgetésünk során – javasoltam. – Ezek az emberek – a tudósokra és orvosokra gondolok – nem akarják az ő maguk által kidolgozott módszerek, elvek segítségével kutatni az elektromágneses sugárzás egészségre gyakorolt káros hatását vizsgálni, a tüneteket felismerni. Aláhúzom, nem akarják azt tenni, amit a közvetlen szakmai kötelezettségükre való tekintettel kötelesek lennének tenni. És amikor a tudós-disszidensek ezt teszik, akkor minden módon megrágalmazzák, sőt börtönbe ültetik őket. Az a benyomásunk keletkezik, hogy a felvilágosodás korában a régi inkvizíció születik újjá. A tudást elvetik. És mi marad akkor? – a hit, a politikai létesítmények, az uralkodó ideológia dogmáiba vetett naiv, vak hit, mely a tudósok világát arra kényszeríti, hogy megváltoztassák tudományos alapelveiket.

– Akkor pedig kiderül– kiáltott fel az ismerősöm – hogy te és én az orvosok számára nem páciensek voltunk, hanem *eretnekek*! Az eretnekekkel pedig, ahogyan tudjuk, minden korban egyformán bántak.

– Igen, igen – vettem fel a gondolatát, szovjet módon ezt így fejezték ki: „ha az ellenség nem adja meg magát, akkor megsemmisítik”. És az orvosok mindezt megértik. Választás elé állítják őket: vagy a képmutatás, vagy pedig repülnek a tisztségükből, a szakmájukból. És még ott van a Strickt observance – „szigorú engedelmesség” követelménye, melynek sokan alá vannak vetve, és emiatt dühösek is.

Miért mi ketten vagyunk azok a „szerencsések”, akiknek e „hit” radikális megjelenésével kell találkozniuk? – Azért, mert a digitalizáció *az egész emberiség megbetegedéséhez* vezet, és ezért ki másnak, mint az orvostudománynak van vele elsősorban dolga? És itt emlékezni kell Rudolf Steiner szavaira arról, hogy a régi inkvizíció habár szörnyű volt, de megmutatja, hogy akkor „eretnekek” is voltak; a jövőben eretnekek nem lesznek, és ennek érdeme az orvosoké lesz!

Most képzeljék el, milyen benyomást kelthettünk ketten, akik az új „hit” templomában megjelentünk, és bátorkodtunk nyíltan tagadni azt!

Ekkor elváltunk, de az ismerősöm, néhány lépésre már eltávolodva, visszafordult és a kezét felém nyújtva, félig kérdőn így szólt:

– Végül pedig kiderül, hogy a tudós-revizionisták – ezek neoprotestánsok? – Ekkor mindketten felnevettünk.

———

Ilyen volt ez a számomra emlékezetes beszélgetés. De valamit még hozzá kell tenni. A beszélgetés során mindketten teljesen biztosak voltunk abban, hogy egy bizonyos módon úttörőkké váltunk, amikor arra a következtetésre jutottunk, hogy a digitalizmus lényegében a vallás egy új formája, és hatalmas volt a csodálkozásunk, hogy a beszélgetésünket mintegy fél évvel megelőzve, a 2018-as év legelején, Svájc legfőbb újsága, a „Die neue Zürcher Zeitung” nyíltan megvitatásra tette fel ezt a kérdést, egy olvasói vitát rendezve. A kérdést az újság így tette fel, ahogy mondják, „nem a szemöldökök közé, hanem egyenesen a szembe” [orosz frazeológia, jelentése: pontosan. Egy legenda szerint az egyik kozák megígérte Rettegett Iván cárnak, hogy az ellenség szemébe talál, de a lövés pontatlan volt, és a szemöldökét találta el. Ennek ellenére a cár megjutalmazta a kozákot és családját.]: A digitalizmus egy új vallás-e?” Továbbá: „Nem vált-e már régen a digitalizmus szektává, és milyen következményei vannak ennek mindannyiunk, az emberek és a társadalom számára?” Helyhiány miatt csak néhány véleményt idézünk a feltett kérdések kapcsán. Íme az egyik: „A digitalizmus egy olyan ideológia, amelyet sok híve a fanatikust jellemző, abszolútumra való igénnyel véd”.

Vagy itt van még egy ilyen vélemény: „A gépek vallását az ember, az emberiség iránti mélyen gyökerező megvetés vezérli. És következésképpen a nem túl távoli jövőben az ember a géppel egy új szuper-fajjá (szuper-fajtává) olvad össze”. És végül egy amerikai író, William Gibson véleménye, melyet a „Zeit” c. lapnak adott interjúban fejtett ki, és melyet a vita egyik résztvevője saját válaszaként illesztett be: „Ezek az emberek ateisták, nincs vallásuk; de ugyanilyen a mechanizmus is. Isten eljön és mindannyiunkat megment, de ebben esetben a technológia lesz az isten”.

És íme, az utolsó: 2019. szeptember 21-én Bernben, a kormány háza előtt tüntetés volt az 5G bevezetése és az „**erőszakos elektromágneses sugárzás**” ellen. A tiltakozás meglepően pontos formulája! A világban egy új, egyedülálló diktatúra állt fel: a *fiziológiai*! Ilyen még sohasem volt, és tessék, ha kiegészül a világnézet diktatúrájával (liberális-zöld), akkor arról kell beszélni, hogy a világot

még sohasem hallott erőszak tartja fogva. És itt egy egészen egyedi ahrimáni humor jelenik meg: az egyidejűleg fiziológiai és szellemi diktatúrát egyszerre a liberalizmus és demokrácia csúcsának hirdetik!

*

Az ismerősömmel való beszélgetés lehetővé tette számomra a kórházi ütközésemmel kapcsolatos gyötrő gondolataim befejezését. És megpróbáltam úgymond logikailag befejezett formába önteni azt, amit a professzor mondott. Ennek a formának ilyennek kellene lennie: „Még feltételezni sem tudom, hogy az elektromágneses sugárzás károsan hathat az egészségre!", mivel nincsenek receptorok, melyekkel azt érzékelni lehetne. Ez teljesen megfelel annak a valóság természetére vonatkozó szigorúan materialista nézetnek, mely, még Lenin meghatározása alapján, olyan „érzetekben [adott számunkra], melyet az érzeteink másolnak, fényképeznek, ábrázolnak, és melyek azoktól függetlenül léteznek".

Lehetőségem volt Moszkvában az egyik cég mérnökével beszélgetni, aki helyiségek elektromágneses sugárzástól való izolációjával foglalkozik. Amikor azt mondtam neki, hogy én szenvedek ezektől a sugárzásoktól, megkérdezte tőlem.

– De honnan tudja, hogy éppen ezektől szenved?

Azt válaszoltam, hogy érzem, de ő ellenkezett:

– Ilyen nem lehet, mivel nincsenek „szenzorok", melyek lehetővé tennék számunkra észlelni az elektromágnes hullámokat és mezőket.

Igen, ez így van, ezért a mezők érzékelésének kérdésében pontosítanunk kell, melyről már korábban elkezdtünk beszélni. Mi ad nekünk jogot arról beszélni, hogy érezzük a mesterséges elektromágneses sugárzás ránk gyakorolt káros hatását? Természetesen nem a látás, nem az ízlelés, nem a tapintás stb. A *tőlük eredő betegségek tüneteinek* észlelése ad erre jogot.

A professzorral való akkori beszélgetésben azt kellett mondanom neki: amikor elég erős mesterséges sugárzás mezejébe kerülök, akkor *rosszabbodik a közérzetem, emelkedik a vérnyomásom, fejfájás keletkezik, stb. És mivel ezt sokszor megfigyeltem, állandóan megfigyelem, ez arra kényszerít, hogy önállóan vonjak le következtetést a betegségtünetek okáról, nem megvárva, amíg az orvosok méltóztatnak ezt megtenni; és ez teljesen elegendő ahhoz, hogy azt állítsam: érzem az elektromágneses sugárzás szervezetre gyakorolt káros hatását.*

Ismert, hogy erre rögtön jönnek az ellenvetések abban a szellemben, hogy ugyanazokat a tüneteket különböző okok tucatjai képesek előidézni. De az is ismeretes, hogy az orvostudomány egyik legfontosabb feladata abban áll, hogy megjelenítse minden konkrét betegség tünetkomplexumát. Ezért a tudós-újprotestánsok (nevezzük őket így) ezen az úton haladnak. Ez az orvostudomány alapvető igazsága. Ez a hagyományos orvoslás („akadémikus orvoslás") fő útja. És ha valaki nem ezen az úton akar járni, mi ennek az oka?

Gondoljunk arra, mi volt a helyzet a radioaktív sugárzással. Az 5 érzékszervvel azt szintén nem lehet észlelni. Ezért az általa előidézett betegségek tüneteit tanulmányozták. Ott különösen gyors és tragikus volt a megjelenésük folyamata, és ez minden megoldott, ugyanakkor a mai napig úgy van, hogy ott, ahol a radioaktív sugárzás veszélyesen, de nem katasztrofálisan emelkedik, a lakosságot sokáig nem

értesítik (gazdasági megfontolásból), ő maga pedig közvetlenül nem érzi. Az emberek folytatják az életüket, csak azt észrevéve, hogy például elkezdett fájni a fejük, gyakrabban halnak meg rákban, stb.

A digitalizáció esetén a megbetegedések keletkezésének folyamata hosszabb, de következményei nem kevésbé szörnyűek, mint a megemelkedett radioaktivitásnál. Ugyanakkor ha valaki azt mondja, hogy elkezdett rosszul aludni, krónikus fáradtságtól szenved (sajtóközlemények alapján Svájcban emberek milliói ilyenek), idegessé vált, botrányokat okoz a családban, barátságtalan lett a munkatársakkal, stb., és megpróbálsz rámutatni az elektromágneses sugárzás hatására, akkor rögtön ellenkeznek: De hát én nem érzem azokat! Segíteni neki, akárcsak a radioaktív sugárzás esetén, fizikusok és orvosok tekintélyes, kutatásokkal alátámasztott véleménye tud, mellyel senki sem száll vitába. És mivel ők ezt nem teszik, vagyis nem teljesítik a közvetlen dolgukat: megvédeni a lakosság egészségét, ezért a kérdés ennek okairól politikai, sőt metafizikai szférába kerül. És mindenáron választ kell rá találni.

A modern tudomány, „szimbiózisba" lépve az uralkodó politikai akarattal, egy hatalmas, korszakos ***hamisítást*** *követ el. Tagadja a globális, veszélyes – minden ember számára veszélyes – jelenséget, felhasználva, hogy nem érzékelhető az öt érzékszervvel, és „elfeledkezve" végrehajtani az ilyenkor szükséges tetteket:* ***kutatásokat végezni, feltárva az elektromágneses sugárzás emberre gyakorolt káros hatásának tünetkomplexumát****.* Sőt, azokat, akik merészkednek ezeket feltárni, a hatalom kíméletlenül elnyomja. Ez ismét „az igazság pillanata".

Van még természetesen lehetőség a mikrohullámok, elektromágneses terek szervezetre gyakorolt káros hatásának közvetlen észlelésére (hiszen az embernek nem 5, hanem jelentősen több érzékszerve van, létezik például az életérzék), de most tartózkodunk attól, hogy erről beszéljünk. Ebben a kérdésben nehéz közös nyelvet találni azokkal az emberekkel, akiknél a mobiltelefon gyakori fülre helyezésével az agy halántékrésze kásává alakult, ők pedig azt állítják, hogy „semmit sem éreznek"!

Ha kívülről nincs segítség, akkor az embernek magának kell képesnek lennie azonosítani saját megbetegedéseinek tünetkomplexuma és a mesterséges elektromágneses sugárzás közötti kapcsolatot. *Ehhez számára elegendő az öt érzékszerv és egy kevés ész, megfigyelőképesség*. És akkor kiderül, hogy az ún. „szuperszenzitivitás" valójában nem lép túl ezeken a határokon.

*

A bolsevizmus stagnálása idején a Szovjetunióban elméletének apoteózisához jutott, mely ebben jelszóban talált kifejezést: Marx-Lenin tanítása azért mindenható, mert igaz! Ez egy teologéma. Európában újjászületve ez a jelszó teljesen más feltételek közé jut, de azok csak még kedvezőbbek számára az orosz feltételekkel összehasonlítva. Ott az orosz ember mentalitásához igazodó elmélet vallási jelleget öltött, az állami ünnepek egyre hasonlóbbakká váltak az egyháziakhoz. Nos, maga a bolsevizmus – ez ma teljesen bizonyított, aki pedig nem emlékszik, figyelje meg az életet Észak-Koreában, ahol a mai napig aktívan zajlanak misztériumok, melyeknek alapja a vezér múmiája – vallás volt. Európában, ahová most megérkezett, kiderült, hogy a „hitet" még az *emberi fiziológia tényévé* is lehet tenni, ráadásul tömegesen és a „hívek" legcsekélyebb erőfeszítése nélkül. Amit a Kereszténységben hatalmas szellemi erőfeszítések árán érnek el, azt mindenki megeszi a „mindennapi kenyérben". Igaz, eközben nem a Szent Szellem száll alá, hanem az elektromágneses sugárzás. És ez nem egyesít a szellemmel, hanem, ellenkezőleg, elszakít tőle, de éppen ez az új vallás célja. Ami pedig a követőjét illeti, az a lényeg, hogyan értjük a hitet. Mindenesetre az olyan hit Istenének, mint a digitalizmus, Ahrimánnak éppen erre van szüksége: hogy az elektromágneses sugárzást az emberek a Szent Szellem alászállásához hasonlóan éljék meg.

Nézzük meg ezt a reklámprospektust. Hiszen ez a digitalizmus vallásának **ikonja**. Az ateisták véleménye szerint a bizánci pravoszláv ikonok szintén reklámprospektusok. Azt szolgálják, hogy erősödjön a kapcsolata a hívőnek a hite tárgyával, gondolkodás nélkül erősítve azt, igaz, a hívő lelkének közvetlen *megnemesítése* által. De éppen ehhez hasonló feladatot lát el a reklám is, csak ellentétes jellel, szuggesztiót használva. A külső megjelenés, a történet – minden vallásnak megvan a maga sajátja. A digitalizmus reklámja nagyon *pontosan és effektív módon* viszi a benne hívők tudatalattijába az alapvető ideologémáit. Ezt szabad szemmel is láthatjuk.

A digitalizmus tisztán ahrimáni tervként való felfogása, mely terv az egész emberiséget egy új vallási formával kívánja behálózni, minden olyan kérdést elhárít, amely abból a kísérletből fakad, hogy megértsük – ha külsőleg vesszük – az emberiség életének minden szférájába való telepítésének, bevezetésének irracionális anomáliáját, ami, úgy tűnik, Ahrimán földi inkarnációjának *fő célját* képezi, mivel ez lesz a fő eszköze ahhoz, hogy megteremtse a 8. szférába irányuló bevándorló-áramlatot.

Ezeknek a lelkeknek akkor egy másik, ahrimáni evolúció építőanyagául kell szolgálniuk, a mi evolúciónk számára pedig elvesznek.

Az ilyen ahrimáni terv a gonosz zsenialitásáról beszél. *Nincs még egy olyan vallás a világon, mely a az emberi gyengeségeknek való engedékenység ilyen fokára jutott volna.* Megvallása semmi mást nem követel, mint minden szempontból kényelmet és kellemességet, a kényelem, a fogyasztás lejtőjén való passzív lecsúszást, a senki által el nem ítélt bűnre való hajlamot, stb. Ezen felül a technikai vívmányaival képes ez emberi szellem összetettségét lealacsonyítani, azt az illúziót létrehozva eközben, hogy az ember egyre intellektuálisabbá, majdhogynem zsenivé válik – ráadásul már serdülő korban.

A hitetlenség, a materializmus, az ateizmus megbízható akadályt képez a történések valódi lényegének meglátása előtt. Ki az, aki a korunkban például azon kezd el gondolkodni, hogy a Miatyánk első kérése nem az éhségtől való megmentésről szól, hanem olyan **táplálékról**, melyet testünk az év során Gábrielnek, a Karácsony Arkangyalának vezetésével kap, és mely a szellemünket szolgálja? Ezért van az, hogy a mikrohullámú sütő oly elementárisan helyettesíti a kenyeret „kövekkel", sőt még annál is kevesebbel: salakkal.

Emlékeztetek az első látogatásomra Svájcban. Akkor kellemesen meglepett a kenyerek ízletes fajtáinak sokfélesége, melyet Oroszországban a szovjet hatalom évei alatt gyökerestül kiirtottak. Most pedig már itt sincsen. Minden élelmiszerboltba fagyasztott tésztát szállítanak, és mikrohullámú sütőben sütik. A polcokon meleg, ropogós kenyér van, és az emberek szívesen vásárolják. És csak egy kisszámú „renegát" az, aki biológiailag tiszta, természetes tűzön sült kenyerekre vadászik.

*

Rudolf Steiner azt is mondta, hogy ha Ahrimánnak sikerülne számára kedvező feltételek között testet öltenie, akkor „grandiózus művészetek útján elhozná mindazt, amit tisztánlátásként mindig nagy munkával és erőfeszítéssel értek el …". Az emberek tisztánlátáshoz jutnának, folytatva az evést és ivást a korábbiak szerint, semmilyen erőfeszítést sem téve ennek során. Ebben az esetben Ahrimán egy hatalmas okkult iskolát alapítana, „ebben az okkult iskolában foglalkoznának a varázslás grandiózus művészetével, és ez emberiségre kiáradna az, amire mindig csak munkával tettek szert.

Másrészt nem szabad filiszteri módon azt feltételezni, hogy Ahrimán, amikor megjelenik a földön, egyfajta »krampuszként«[32] fog fellépni, és gonosztetteket fog az emberekkel szemben elkövetni. Ó nem, a kényelmek kedvelői, akik ma azt mondják: semmit sem akarunk tudni a Szellemtudományról – mindannyian a varázslata alá kerülnek, hiszen ő a varázsművészetével grandiózus módon képes mindenkit tisztánlátóvá tenni. De olyan módon tenné őket tisztánlátóvá, hogy mindegyikük rettenetesen tisztánlátóvá válna, de a többiektől eltérő módon: amit az egyik látna, azt nem látná a másik, nem látná a harmadik! Az emberek káoszba jutnának, és habár rendelkeznének a tisztánlátó bölcsesség alapjaival, de ez csak veszekedést és viszályt okozna, hiszen az emberek látomásai különbözőek lennének. Végül az emberek megelégednének a saját látomásaikkal, hiszen mindenki be tudna tekinteni a szellemi világba. Ennek következménye ismét az lenne, hogy az egész földi kultúra Ahrimán hatalma alá kerülne! Az emberek csak azért kerülnének Ahrimán hatalma alá, mivel nem sajátítanák el maguk azt, amit Ahrimán adna nekik. És a legrosszabb tanács, amit az embereknek akkor adni lehetne, ha ezt mondanák: maradjatok olyannak, mint amilyenek vagytok! Ahrimán majd mindnyájatokat tisztánlátóvá tesz, ha ezt

[32] Az ördög, mely Szent Miklóst gyötörte

akarjátok. Ti pedig majd ezt akarjátok, mivel Ahrimánnak nagy hatalma lesz! - Ennek a következménye az lenne, hogy a földön megvalósulna Ahrimán birodalma, az egész föld ahrimanizálódna és minden kultúra, amit az ember egész eddig kidolgozott, bizonyos módon meghalna. Megvalósulna mindaz, amit lényegében az egész modern emberiség tudatalatti tendenciában *szörnyen akar*" (GA191, 1919. 11. 15.).

Ilyen iskolák létesítése még nem történt meg, de egyfajta virtuális illúzió szemüvegébe már sokat tekintenek valami nagyobb reményében: és ők meg is kapják azt. A digitális elektromágneses berendezések segítségével elért látnoki tisztánlátással már régóta rendelkeznek a világ katonai laboratóriumaiban. Oroszországban a peresztrojka éveiben sokat meséltek ezekről. Az emberek elalszanak egy nagy elektromágneses gyűrűben, és egy olyan fajta világban ébrednek fel, mely erősen hasonlít a mi anyagi világunkra, és úgy bolyonganak benne, mintha valóságos lenne. Némelyek elveszítik a visszafelé vezető utat, és nem térnek vissza, vagyis meghalnak.

Ahhoz, hogy ellenálljunk Ahrimán „adományainak", mondja Rudolf Steiner, el kell venni Ahrimántól a jövő bölcsességét, mely tisztánlátó jellegű. „Mondhatják, hogy csak *egy* könyv van, nincs kétféle bölcsesség, csak *egy* van. De a kérdés az, hogy ezzel a könyvvel Ahrimán vagy Krisztus rendelkezik. Krisztus nem rendelkezhet vele, ha az emberek nem harcolnak érte". Az emberiségnek úgy kell érte harcolnia, hogy a szellemi tudás tartalmát állandó individuális erőfeszítések útján sajátítja el.

„Látják-e, folytatja Rudolf Steiner – ez a Szellemtudomány kozmikus munkája … [mely] abból áll, hogy a jövő tudása ne váljon és ne maradjon ahrimáni. … Ha az emberek egyszerű hitnél maradnak, akkor lelki süketségre, lelki ostobaságra ítélik magukat, és akkor nem fog beléjük hatolni az a bölcsesség, melyet Ahrimántól el kell venni. Tehát nem arról van szó, hogy az emberiség egyszerűen *befogadja a jövő bölcsességét*, hanem arról, hogy az emberiség a jövőnek ezt a bölcsességét **kidolgozza** magában, és hogy azok, akik ezt kidolgozzák, vegyék magukra a földi kultúra megmentésének kötelezettségét; hogy a földi kultúrát úgy mentsék meg Krisztus számára, mint az ősi Rishik, azok a beavatottak, akik azt a kötelezettséget vállalták magukra, hogy nem követik Lucifernek azt a követelését, hogy az emberiséget elvezessék a Földtől.

Mi a legtanulságosabb mindebben az ember számára? – Mindebben az a leglényegesebb, hogy a jövő bölcsességért is ugyanolyan harc szükséges, mint amilyet … az ősi beavatottaknak kellett vívniuk Lucifer ellen, lehetővé téve, hogy az emberek elsajátítsák a beszédet és a gondolkodás képességét. Ahogyan azoknak az ősi bölcsességbe beavatottaknak el kellett venniük Lucifertől azt, ami emberi értelemmé vált, úgy kell elvenni az ahrimáni hatalmaktól azt, ami a jövőben betekintéssé válik a dolgok belső lényegébe. Az ilyen dolgok erősen bejátszanak az élet sorai között, és most már magába az életbe is beavatkoznak" (uo.).

Rudolf Steiner az előadásban még elmondja, hogy az antropozófiai mozgalom egy barátját, amikor a háború idején sebesülten a műtőasztalon feküdt, különös megélések egész sora érte. Ezek közül az utolsó, közvetlenül a halála előtt olyan volt, hogy az egész környező levegő annyira sűrűvé vált számára, hogy mintha gránit nehezedett volna a lelkére. Ez helyes megélés, mondja Rudolf Steiner, és másoknak is lehet ilyen. Ez Ahrimán, aki a saját céljaiért vívott harcban nemcsak a levegőt igyekszik összesűríteni, hanem a vizet is, hogy a Föld megcsontosodjon, és idővel ne tudjon hő-állapotba átmenni. Ezért harcol Ahrimán. „Fontos döntés van abban tartalmaz, hogy az emberi lélek már képtelen a Szellemtudomány szellemi tartalma által lángra lobbanni. Hiszen a Föld megcsontosodásához az első lökést az emberi lelkek a lustasággal, a kényelemre szokással adják. És ha számításba veszik, hogy a megcsontosodás az ahrimáni

erők célja, akkor nem fognak csodálkozni, hogy ez a nyomás, az életnek gránittá válása azokhoz a tapasztalatokhoz tartozik, melyeken át kell menni a jövő bölcsessége iránti harcban". Az embereknek természetesen nem könnyű, mivel, ha meg akarják érteni a Szellemtudományt, még saját koponyájuk gránitjával is meg kell küzdeniük.

„Mindenkinek alapelvvé kell tennie saját maga számára, hogy a bölcsesség szenvedésen át való elérése semmilyen mértékben se térítse el őt az erre a bölcsességre való törekvéstől …

Az embereknek tudniuk kell, hogy az emberi lény a valóságban egyfajta *egyensúlyban van a luciferi és ahrimáni erők között, és azt, hogy hogyan vált Krisztus Lénye valóban az ember társává: kezdetben a Lucifer elleni, aztán pedig az Ahrimán elleni harcban.*

E tény fényében kell szemlélni általánosságban az emberiség egész evolúcióját" (uo.)

Ami pedig a kényelmet illeti, „az Atlantisz utáni korban Ahrimán a boldogság kultúráját akarja megalapítani" (GA171, 1916. 09. 24.), a „földi paradicsomot", melynek ideája Konsztantyin Merezskovszkijt annyira elbűvölte. Kiderül, hogy ez egyáltalán nem humanista, hanem ahrimáni idea. Hogy pedig valójában milyen ez a „paradicsom", azt már a mi korunkban megtapasztaljuk: valóságos pokol.

Egyetlen lelkileg egészséges ember sem fogja azt állítani, hogy szereti a szenvedést, a fájdalmat, de meg kell érteni a fejlődés összetettségét. A vajúdó nő által átélt fájdalom kevés dologhoz hasonlítható, de császármetszésre csak azon kevesek mennek, akik egészségi állapotuk miatt kénytelenek ahhoz fordulni.

Rudolf Steiner következő képén látható, ha a másolat jól visszaadja a színeket, hogy a jobb felső sarokban a Golgotára tekintő Lucifer hatalmas arca van a piros árnyalataival ábrázolva, a bal alsó sarokban pedig Ahrimán profilja van megrajzolva lila-indigó-fekete árnyalatokban. Ha beleéljük magunkat e kép alakjaiba, akkor meg lehet érezni a Hierarchiák által, a szeretet és szabadság kedvéért megteremtett ember létesülési kozmikus szenvedésének hatalmas, viharos, teljes Misztériumdrámáját.

Rudolf Steiner akvarellje: „Golgotai Misztérium”.

A jobb felső sarokban Lucifer hatalmas arca, piros árnyalatokkal ábrázolva; a bal alsó sarokban Ahrimán profilja fekete alapon. A két fehér alak a kéken: a halottakhoz leszálló Krisztus.

* * *

A digitalizmusnak, mint az egyetemes Egyház új formájának létrehozása az emberi közösségek szociális struktúrájának fundamentális megváltoztatását igényli az egész bolygón. Az ilyen formák meglévő sokféleségét egyetlen struktúrának kell felváltania, amely az emberek között kizár minden szociális, kulturális, nemzeti, faji, végül pedig bizonyára nemi különbséget is. És ennek a struktúrának a kialakulása már megkezdődött. Semmilyen módon nincs formalizálva, és úgyszólván de facto a „földi paradicsomot” jellemző egyszerűséggel zajlik, a ferde síkon való lecsúszás természetességével, amiatt, hogy a kényelem érdekében az egész életet egyre inkább áthatja a digitalizmus.

Igaz, nem mondhatjuk, hogy ezt a folyamatot ne lökdösték és irányították volna tudatosan is, főként a politikai, gazdasági és tudományos elit köreiben. Ott egyfajta központi erő hat a régi alapelvnek megfelelően: „az okost nem lehet kényszeríteni, ő maga megy a szükségesség felé”. Ezek az elitek

felismerték, hogy ha nem fogadják el hitre a digitalizmus áldását, akkor elveszítik a hatalmat és a vele járó jólétet. Így viselkedve természetesen **elárulják** az emberiséget, de kit izgat ez ebben a korban?

Ezek az elitek alkotják az emberiség születő egységes, egységesített és lényegében egyházi szociális struktúrájának első rétegét. Minden időkben kiváltságos helyzetüket ez alkalommal az ingatja meg, hogy ők is ki vannak téve az elektromágneses sugárzás káros hatásának. Ahrimán könyörtelen. Ez alkalommal önfeláldozást is követel tőlük a neki való szolgálatban. És ezért az utóbbi időben, az 5G bevezetésével, a köreikben észrevehető egyfajta megingás, aggodalom. De – késő! A „szigorú engedelmesség" rendszere nem engedi ki őket a keze közül; akkor sem fogja kiengedni, amikor a 8. szférába kell esniük!

A második réteg: a szakemberek, a „diszkrét" emberek, akik pszichés felépítésük alapján „digitálok". Zárkózottak, hallgatagok, nehézségekkel küzdenek a kommunikációban, nem szeretnek a másik szemébe nézni, ritkán beszélnek a szépségről, és általában nehezen értik – miért van rá szükség? Legfeljebb a funkcionális hasznát veszik észre.

Ez a pszichológiai embertípus eddig még sosem került ilyen kockázatos helyzetbe, mint a digitalizmus elültetésének korában. Ahrimán megvalósította a legmerészebb törekvéseiket, a digitalizmusban nekik adta az egész „világot". És még ha évezredek is telnek el, nem értik meg, hogy ez egy egérfogó, ahogy mondta egy ember, „a digitalizmus egy béklyó az ember testén, értelmén és érzésein".

A digitál [a digitális ember] nem visel el senkit, akinek nem tetszik, hogy elektromágneses mezőkkel legyen besugározva.

Ez a réteg a digitalizmus vallásának „harci osztagaként", a jövőbeli „fegyverhordozó rend" csírájaként alakul. Tagjai már most féltékenyen ügyelnek az új „eretnekek": a „neoprotestánsok" és azok megnyilvánulásaira, akik érezve az SHF egészségre gyakorolt káros hatását, nem akarnak hallgatni erről. Személyes példáim vannak arra, hogyan nyilvánul meg már most ezeknek a „fegyverhordozóknak" a mentalitása. Egyszer a feleségünkkel, amikor lakhelyet akartunk változtatni, megnéztünk egy lakást. Én, ahogy ezt mindig teszem, elhatároztam, hogy megmérem benne az elektromágneses mezőt, de ahogy elővettem a mérőeszközt, a lakás bérlője leplezetlen haraggal azonnal ránk szólt: „Ha önöknek nem tetszik az elektromágneses mező, akkor menjenek az erdőbe lakni!"

A Svájcban a szociális viszonyokban még mindig elég magas szinten megőrződött korrektség szempontjából ez megengedhetetlen, de ami a legfontosabb, semmivel sem motivált durvaság volt, egyszerűen arcátlanság. Hasonlóval például a vallási etikett templomban, mecsetben való megsértésekor lehet találkozni, és az érthető. Ebben az esetben is, a lakásban, a vallási türelmetlenség megnyilvánulása volt ez a durvaság.

Az olvasó figyelmét itt egy pszichológiai jelenségre szeretnénk fordítani, mely megmutatja, mennyire hatalmas az a potenciál, melyből a „fegyverhordozók" képződnek. Ilyen jelenséget nagyon gyakran, lépten-nyomon meg lehet figyelni. Ha valaki, aki az SHF-től szenved, beszél erről annak, aki ezt nem érzi, akkor annál *spontán* módon fellobban az ilyen emberrel szembeni elutasítás, a vágy, hogy eltaszítsa magától, sőt hogy valahogy kényszerítse arra, hogy ne érezze ezt. Szinte mindig rögtön az ellenvetés hangnemével mondja: Én pedig nem, ezt nem érzem. És ebben a frázisban meghallható a nem tudatosodott embertelenség hangja.

Ez nagyon hasonlít arra, ami akkor keletkezik, amikor például az egyik azt mondja: Protestáns vagyok, a másik pedig rögtön rávágja (szellemében pedig ellenveti): Én pedig nem az, hanem katolikus vagyok. Ez még erősebben jelenik meg, amikor az egyik ezt mondja: Én katolikus vagyok, a másik pedig válaszként ezt: Én nem, én pravoszláv vagyok! És a legmagasabb fokú spontán antipátia akkor lobban fel, amikor az egyik ezt mondja: Én keresztény vagyok, a másik pedig így vág vissza: Én nem, én muzulmán vagyok!

Az általunk leírt pszichológiai jelenséget mindenki megfigyelheti, aki csak egy kevéssé kiélezi a figyelmességét, még önmagában is. Ez elég nyilvánvalóan megmutatja, hogy az új vallás istene majdnem mindannyiunkban benne ül, egyházának akaratlan „hívőjévé" téve bennünket.

A világnak a digitalizmus korában születő szociális struktúrájában még egy réteget képez a mind a múltban, mind a jelenben legelterjedtebb személyiségtípus, melyet (a „tudományosság" kedvéért!) „nyárspolgár vulgaris-"nak, vagyis „közönséges nyárspolgárnak" nevezünk. Mindig ő marad az életjavak, a civilizáció javainak fő és problémamentes fogyasztójává minden időkben, kezdve a kerék, mint technikai eszköz feltalálásától egészen a kivégzési eszközig való felhasználásáig.

A „nyárspolgár vulgaris" sohasem gondolkodik el annak kárán és hasznán, amit fogyaszt, ha ezt a hatalom ajánlja neki. Számára a reklám annak kifejezése, hogy megengedhető és kívánatos, hogy azt fogyassza, amit az javasol. Ő nem emocionális, a javakat rágógumiként veszi és használja: monoton módon, egyformán, és természetesen egyfajta elégedettséggel. A digitális világközösség struktúrájának ez a harmadik rétege. Ez a réteg a világ összes részén egyforma.

A negyedik réteghez tartozik az emberiség legnagyobb része. Ezek olyan emberek, akik fejlődésükben a lélektest és az érzőlélek közötti helyzetben, „örök gyerekkorban" rekedtek. Csak azt szeretik, ami egyszerűen tetszik nekik, és készek arra, hogy éjjel-nappal ezzel játsszanak, míg elegük nem lesz: rúgják a mezőn a labdát, kosárlabda-kosárba dobják, felnőttként nagy vasúti modellekkel bajlódjanak, stb. A számítógép, az okostelefon minden szándékukat messze felülmúló szórakozást ajándékozott nekik, melyet egész életükben nem fognak kimeríteni. Számukra ez megnyitotta az „univerzumot". Korábban álmodni sem mertek arról, hogy ilyen mértékben játsszanak. Ezt teszik napi 10-15 órában, a digitális eszközök képernyőit bámulva, amikor lefekszenek, az okostelefont a párnájuk alá helyezik, napközben pedig a szívük melletti zsebükben hordják vagy egyáltalán ki sem engedik a kezükből. Ha megfosztják őket ezektől, teljesen nyomorultan érzik magukat. Szintén egyformák az egész világon: Londonban, Tokióban, Moszkvában.

* * *

Ahhoz, hogy az általunk felvázolt, már majdnem kialakult szociális rétegződés sikeresen tudjon tovább létezni, szükséges egy elbűvölő *elmélet* és egy erőteljes műszaki alap. Az alap már létezik. Most erről fogunk beszélni, de az olvasó ne siessen negatív következtetések levonásával. Nagy tér nyílik az elmélkedésre.

Először egy könyvsorozatról szeretnénk beszélni, melyet Oroszországban az új évszázad tízes éveiben publikáltak. Szerzői egy olyan módszert javasolnak, mellyel Oroszország gyorsan és hatékonyan el tudná hárítani a peresztrojka előidézett pusztulást, és ismét szuperhatalommá válhatna. Ezt szerintük úgy lehetne elérni, ha széleskörűen bevezetnék az úgynevezett „*záró technológiákat*". Ezek annyira

hatékonyak, hogy képesek meglévő egész iparágakat „lezárni”, és azt valami egészen új, miniatürizált, környezetbarát, lényegesen gazdaságosabb stb. technológiával helyettesíteni.

A könyvekben egész sor ilyen technológia leírása szerepel, melyek már szabadalmaztatottak, de melynek gyakorlati bevezetése valami rejtélyes módon szigorúan tilos. A szerzők szerint Oroszország kritikus állapotát figyelembe véve, ezt a tilalmat meg kell szegni.

Íme néhány példája ezeknek a technológiáknak. Van egy szabadalom egy bizonyos találmányra, amely külső kialakításában egy kisebb, egycsaládos ház méretű, de képes egy modern kőolaj-feldolgozó üzem monstrumát helyettesíteni, amely hihetetlenül szennyezi a környezetet korommal, és mindenféle semmire sem való hulladékkal. Az új létesítménynél egyáltalán nem lesz hulladék, a termelékenység pedig egyáltalán nem lesz kevesebb, mint a régi üzemnél. Vagy még egy berendezés. Két ember két táskában el tudja azokat vinni, de segítségével egy nap leforgása alatt meg lehet tisztítani egy reménytelenül szennyezett víztározót, ivásra alkalmassá téve a vizét. Ilyen berendezéssel egy egész tengeri öblöt is meg lehet tisztítani. És ezt már megtették.

Még szovjet tudósok fejlesztették ki ezeket a technológiákat, és ez arról tanúskodik, hogy a szovjet tudomány kétszintű volt. Nekünk közülük az egyikről meséltek, de erről a másikról csak most szerzünk tudomást.

Valami hasonló Nyugaton is létezik. Eközben mind Keleten, mind Nyugaton a tudomány és technika e második, titkos szintje sokkal magasabb, grandiózusabb, mint az, amiről az említett könyvek mint „záró technológiáról” szólnak. És ez a szint hébe-hóba már évtizedek óta ad hírt nekünk a létezéséről.

Azt gondoljuk, hogy a tudományos-technikai fejlődés második szintje, mely a számunkra ismert fejlődést erősen megelőzi, Tesla felfedezéseivel kezdődött. Ebből a mérnökből ma a digitális forradalom egyfajta „Marxát” csinálják. És ez tünet értékű. Ő látnoki tisztánlátással rendelkezett, saját maga beszélt erről[33]. A félálom-félébrenlét állapotában bizonyos világokba lépett be, ahol a felfedezéseinek ideáit kész formában *érzékelte*, aztán pedig mérnöki ismeretei segítségével átgondolta, és megpróbálta azokat műszaki berendezésekben, főként az elektrotechnikában megvalósítani.

Azt mondják, és nem alaptalanul, hogy Tesla tudott az éteri világ létezéséről, és olyan motort akart építeni, amely ezzel a kifogyhatatlan energiával működik. Nos, lehet, hogy mindez igaz, ugyanakkor milyen Teslának az éterről való ilyen tudása Rudolf Steinernek a Világegyetem éteri összetevőjéről szóló kolosszális tanításához képest? De az emberiség erről már száz éve semmit sem akar tudni. Csak azok az ismeretek érdeklik, melyek közvetlenül bevezethetők a technikába, és hogy ez mit jelent az ember számára, azon gondolkodjanak a papok!

Rudolf Steiner azt mondja, hogy az asztrál-világban a jövő nyitottan fekszik, és ezért az előkészületlen emberek számára az ahhoz való tudatos hozzáférés le van zárva. De már mondtuk, hogy az intellektualizmus századában az ember és Ahrimán alagutat ás az emberi agy „vastagságán”, egymás felé haladva. Tesla esetében ez az alagút át lett fúrva, mivel Tesla született extraszensz volt. Ahrimán arra használta őt, hogy néhány olyan felfedezést osszon meg az emberiséggel, melyekre az egyáltalán *nem állt készen*.

[33] Az egészséges ezotériában ez atavisztikusnak számít, mivel csökkent tudatállapotban jön létre, nem irányítható, és bármilyen szellemi lény előidézheti

Tesla sok fanatikus rajongója régóta nehezményezi, hogy az „ostoba bürokraták” az ő idejében minden módon zavarták, hogy felfedezéseit gyakorlatban megvalósítsa. Ugyanakkor gondoljuk meg, milyen lenne a világ, ha ők ezt nem tették volna. Most Oroszországban kevesen vannak, akik kételkednek abban, hogy az úgynevezett „tunguszkai meteorit” Tesla kezének műve volt. Bizonyítékot találtak arra, hogy Tesla a XXI. század elején Oroszországba látogatott, és kérdezősködött, hol van Szibériában olyan terület, ahol egyetlen ember sem él. Ez a „meteorit” egy gigantikus teljesítményű elektromos töltés volt, melyet ezer kilométer távolságra küldtek. Robbanásának ereje egy atombomba robbanásáéval, vagy akár egy hidrogénbombáéval egyezett meg (10-50 megatonna). Képzeljük el egy pillanatra, hogy ezt a találmányt az I. világháború kezdetét megelőzően bevették volna a világ hadseregeinek fegyverzetébe!

Tesla találmányai számára a külvilágba vezető kijárat zárva volt, de azok megmaradtak. És mivel az emberiség akkor, de ma még inkább, morálisan éretlen volt arra, hogy a saját hasznára használja azokat[34], ezért ezek kidolgozását elzárták a külvilág elől. Így keletkezett a tudományos-technikai fejlődés második, titkos szintje. Ott úgy dolgoznak, hogy a materialista természettudomány semmilyen klasszikus dogmája sem korlátozza őket, és ezért sokszorosan megelőzik a mi tudományos-technikai fejlődésünket. De ezt az egész tudományt és technikát egy olyan körbe zárták, melyben csak olyan beavatott emberek vannak, akik egy különleges közösségként vannak megszervezve, szigorú belső fegyelemmel, ahol mindenkit esküvel köteleztek a titoktartásra, stb.

Éppen ott fedezték fel a *gravitáció*, mint csökkenthető és növelhető energia *titkát*. Ez a repülő szerkezetek egy teljesen új típusát hozta létre, és az anyag új, eddig ismeretlen, egészen elképesztő tulajdonságait fedte fel. Ott a digitalizáció az általunk ismerthez képest bizonyára 50 évvel előrehaladt. Ott a géntechnológia is és még sok minden más is, amiről egyelőre keveset tudunk, a külső tudomány számára hallatlan sikereket ért el, a számunkra történő bemutatásukat pedig csodának tartjuk, „földönkívüliek” és mások érkezésének nyilvánítjuk.

Ilyen „demonstrációt” már százezernyit rögzítettek, például az UFO-két. Emberek százezrei kerültek kapcsolatba velük. De ezeknek teljesen hamis értelmezést adnak, mintha ezekben az „objektumokban” más bolygók (sőt más galaxisok) lakói látogatnák a Földet, pedig számos fényképfelvételen jól látszik, hogy ezek masszív fémszerkezetek, melyek formáiban a Föld lakói számára semmi ismeretlen nincsen. A személyzetük: robotok, igaz, a hivatalos tudomány számára még ismeretlenek. Bennük láthatólag már megvalósult az elektronika és a szerves struktúrák szimbiózisa. Gépi, de analitikus gondolkodással rendelkeznek. Érdekes, hogy az UFO-k személyzete körülbelül a múlt századig emberekből állt, de aztán robotok váltották fel őket. Ez a váltás mindenekelőtt azzal magyarázható, hogy az UFO-k gigantikus elektromágneses mezőt hoznak létre, és ember nem maradhat bennük hosszú ideig.

A sajtó, mely széleskörűen, szakadatlanul propagálja az „idegenek” ideáját, olyan hírekkel intrikál bennünket, miszerint az USA hírszerző szolgálata állítólag rendelkezik repülőszerencsétlenség áldozatául esett idegenek holttesteivel. Vannak olyan videófelvételek, melyek még a boncolásukat is mutatják, és látható, hogy az ilyen testek struktúrája mintha szerves lenne, de ezek nem földönkívüli és nem emberszerű lények. Ezek biorobotok – a földi ember keze által létrehozott alkotások.

[34] Nagyjából ugyanebben az időben akarta Rudolf Steiner az un. „Strader-gép” ideáját megadni, egy olyan berendezését, amely képes „lezárni” az összes modern technológiát, és azt egy új, az ember számára egészséges alapra helyezni, és a környezet káros sugárzásait (radioaktív, elektromágneses, stb.) semlegesíteni, de ezt az emberek morális éretlensége és a fennálló társadalmi berendezkedés tökéletlensége miatt nem tette, hiszen az ilyen technika számára a szociális hármas tagozódásra van szükség.

Az ember számára rejtélyesek maradnak a különböző fajta fényjelenségek is, melyek néha intelligens tulajdonságokat jelenítenek meg, melyeket az UFO-k különös fajtájának tartanak, de ezek valójában csak olyan tünetek, melyek a repülő objektum súlyvesztése miatt jönnek létre, a súlytalanságba való átmenetükkel. Némelyik közülük pedig egyszerű „cirkuszi mutatvány", melyet a technika új lehetőségei segítségével rendeznek arra, hogy a föld lakóit megtévesszék. De hogy miért? – az már egy külön kérdés.

*

A tudományos-technikai fejlődés e titkos világának planetáris, államok feletti jellege van. És megmutatja a mindennapi világunknak, hogy e két világ technikai lehetőségei egyszerűen összehasonlíthatatlanok. És ebbe a fegyverkezés is beletartozik. És ezért túl meggondolatlan ezt a tényt figyelmen kívül hagyni, sőt kinevetni. A szuperhatalmak féltékenyen követik egymás legapróbb eredményeit is a haditechnika területén, itt pedig egyre nagyobb nyilvánvalósággal ad hírt egyfajta szupercivilizáció a létezéséről, melynek ereje előtt a mi civilizációnk teljesen tehetetlen. A földönkívüliek propagandájának az a célja, hogy megzavarja az embereket e gondolat tudatosításában, mivel rögtön ezt követően egy kardinális kérdés merül fel: *mi akkor ez az egész, számunkra ismerős, a világban zajló politikai hatalmi harc, a világerőknek ez a polarizációja*?

És még egy kérdés, amely bennünket, „földieket" nem tud nem aggasztani. A materialista civilizációban, melyet a megfelelő ideológia hat át, mindent meghatározó szerepet játszik a marxista filozófia tézise, miszerint a lét határozza meg a tudatot. Emiatt jogunk van, hogy azt mondjuk, hogy a tudományos-technikai fejlődés rejtett világában a technikai fejlődés az őt szolgáló emberek közösségében *világnézetileg* is tükröződik. Ezt a gondolatot erősíti az általunk megnevezett könyvek publikációja a „záró technológiákról". Míg Nyugaton a tudományos-technikai fejlődés rejtett szintjének demonstrálásait nem engedik ki a tudományos fantasztikum világából, addig a „záró technológiáról" könyveket író emberek doktrínájuk világnézeti oldalát is megmutatják. Ezt a doktrínát kétségtelenül egész szerző-kollektíva dolgozta ki: tudósok, szakértők, publicisták. És mindannyian szovjet típusú emberek, nem pusztán materialisták, hanem akik a materializmust egyfajta vallásként vallják. Szociális-politikai orientációjukban főként a sztálini idők bolsevizmusához maradnak hűek, melyet a XXI. század elejének új feltételeihez szeretnének igazítani. Doktrínájukban a tudomány, vallás, művészet, politika, népek közötti viszonyok univerzális szintézisét javasolják megvalósítani *a materializmus új interpretációjának bázisán*, melyben mindent, ami korábban a szellem meghatározásaként létezett, az anyagnak tulajdonítanak. A fizika, kémia, biológia, kibernetika területén történő szuper új felfedezések állítólag egyszerűen kényszerítenek, hogy ezt tegyük, maga a tények ereje kényszerít erre.

Nem kell attól tartanunk, biztosítanak bennünket, hogy egy ilyen metaelmélet a gyakorlatban megvalósítva embertelenné teszi az emberek társadalmi életét. Ez csak a nyugati világban történik, ahol szintén megy egy ilyen elmélet létrehozása és megvalósítása, sőt *gyorsabban*, mint Oroszországban, de ahol már most is egyfajta „Árnyék-közösség", egy szuperintelligencia irányít, a gonosz a legmagasabb fokán. És Oroszországnak, hogy legyőzze a gonoszt, meg kell előznie a Nyugatot a záró technológiákban. Erre vannak esélyek. Az esélyek a jó oldalán vannak. „A mai világban – írják a sorozat egyik könyvében – az fog győzni, aki az altruizmus társadalmát tudja létrehozni – azt a társadalmat, mely mindenki javáról gondoskodik".[35]

[35] Rogyion Ruszov, Maxim Kalasnyikov: A szuperember oroszul beszél. Moszkva. „Asztrel", 2006, S. 461.

A doktrína etikai pátosza egyrészt a hidegháborúban az ellenséggel való szembenállás ideológiájára épített régi szovjet „a kommunizmus építőjének erkölcsi kódexét" galvanizálja, másrészt enged a peresztrojka-korszak irányzatainak: még Isten létezését is megengedi, de ezt úgy teszi, hogy végül is a legcsekélyebb alapja sem marad az Isten ideájának, sem az etikának. A szerzők ezt írják: „Annak tanúivá válunk, hogy a korábbi tudomány, mely tagadta Istent, és a Világegyetemre, mint a tudatot nélkülöző, halott anyag gyűjteményére tekintett, kihal".[36] De egy olyan világ épül, melyben mindenkinek lehetősége lesz olyan Istent elképzelni, *amilyet csak akar*. Egyesek számára legyen ő a hatalmas »Valami«, az »ideák világa«, mások számára az „értelem morfogenetikus mezeje", melynek „legsűrűbb hordozója" „éppen az élő anyag", ismét mások számára: „értelmi Kontinuum", vagy „természettudományos világtitok",végül egyszerűen „információ".

Van-e alapja annak, hogy Istenre a hagyományos vallási elképzelések szellemében, tisztán spirituális értelemben gondoljunk? – Aligha, hiszen „minden létező alapja az »anyag-energia-információ hármasa«, és ezek a »tér-idő« koordináta-rendszerében léteznek". Az anyag a tértengellyel, az információ az időtengellyel kapcsolatos. Az energia pedig az „anyag-információ" és a „tér-idő" párok kölcsönös átjárását biztosítja (vagyis a háromság ideája is elfogadott). Emellett a világban bármely megfigyelt objektumot vizsgálhatunk hullámként is, részecskeként is. Ez pedig azt jelenti, hogy minden tárgy egyszerre durva, látható dolog, valamint „*láthatatlan mezők képződménye*".

Ahogy látjuk, ez egy egyszerű és „elrendezett" elképzelésrendszer. És ezzel az ún. transzmaterialistán értelmezhető „*kvantum-vallás*" módszertani alapjait fektetik le. Igen, benne megszűnik a régi materializmus sok előítélete, melyek szekta-jelleget adtak neki. Új formájában bátran közelít a szellem kategóriáihoz, és a maga módján újraértelmezi azokat. És akkor, például *amit az okkultizmusban „éternek" neveznek, az itt „reálisan létező áramlatok, melyek lényegesen különböznek az általunk az atomvilág területén ismert hullámfolyamatoktól ...kiderül, hogy mi az atomközi térből, ebből az áramlásból állunk"*[37] (minden kiemelés tőlünk – G.B.).

Nem szabad azt gondolni, hogy ezek szabad spekulációk a tudományos fantasztikum határán. Nem, most a tiszteletre méltó szovjet akadémikus, V.V. Kazancsejev véleményét idéztük, amely az *elméleti és a kísérleti fizika* adatain alapul. „Már vannak tények – állítja az akadémikus – hogy ebben a finom világban a kölcsönhatások a fény sebességénél is lényegesen nagyobb sebességgel mennek végbe. Vagyis létezik egyfajta »időenergia«. … A strukturált »semmi«, az éter egy különös mező, melynek segítségével csodálatos hatásokat és *univerzális kölcsönhatásokat* lehet elérni *a Világegyetem hatalmas világában*"[38].

Nyugaton egyszerűen egy új társadalmiságot építenek, digitalizmussal felszerelve, megváltoztatva úgymond a létet, az pedig gyorsan – és ezt megfigyelhetjük – változtatja a tudatot. Keleten nincs ehhez elegendő anyagi eszköz, és ott, az időt nem vesztegetve, rögtön a tudatra hatnak, a jövőbeli lét feltételeihez terelve azt. Nos, a valós élet mind azon, mind ezen körülmények esetén megmutatja, hogy még a exoterikus tudomány fejlődése is kezd az ezoterikus tudomány (vagyis a rejtett tudományos-technikai fejlődés), ahogy mondják, nyomába lépni. Az ilyen típusú jelenségekhez tartozik például a tudósok által nemrég kifejtett merész hipotézis, miszerint azok az események, melyeket a csillagászok a csillagok világában megfigyelnek, nem évmilliókkal korábban történtek, hanem a megfigyelésük pillanatával *egyidejűleg* zajlanak. A Szellemtudomány szempontjából az ilyen fajta hipotézisek arról

[36] uo. S. 544
[37] M. Kalasnyikov, Sz. Kugusev: A harmadik projekt Moszkva. „Asztrel", 2006, III.kötet, 490.o.
[38] uo.

tanúskodnak, hogy a hagyományos természettudomány érintkezésbe kerül az úgynevezett „tér-idő kontinuum” csak szellemtudományosan megoldott titkával, a tér keletkezésének a fény, fényéter születésével való kapcsolatának kérdésével. Ilyen módon még egy jelenségét találjuk annak, amikor a Szellemtudomány a materialista természettudomány „sarkára” lép.

Ez még konkrétabban megjelenik, ha a „tér-idő” párról áttérünk e doktrína által említett „anyag-információ” párhoz. Ekkor ismét vissza kell térnünk a mikrohullámú sütőhöz, és egy olyan felfedezésről kell beszélni, melyet a hagyományos természettudomány tett, de amely aligha illeszkedik abba bele. A mikrohullámú mezőben „*torziós komponenst*” észleltek. Ez a fajta mező, ahogyan már mondottuk, az anyag egyik ismert tünetével sem rendelkezik: sem tömeggel, sem töltéssel. Az *információ hordozójának* tartják, de ez mit jelent: a reflexív gondolkodás anyagának? A mező létezését kísérletileg bizonyították. Ez pedig azt jelenti, hogy a kísérlet annyira kifinomult volt, hogy annak során érintkezés történt az életéterrel, az atomisztikus éterrel rokonságban álló gondolatéter *elemével*. A valóságban ilyen az élet az „atomközi térben”. Elpusztítva ezt az életet, az ember és a kozmosz kapcsolatrendszerének pusztítási mechanizmusát indítjuk el a mikrohullámú sütő segítségével, mely kapcsolatrendszer az Arkangyalok éves, évszakos tevékenységével valósul meg a következő fokokon keresztül: táplálkozás – légzés (gyógyulás) – gondolkodási erő – mozgás.

Így a civilizáció modern krízisének egyre újabb összetevői jelennek meg. Elidegenedve minden múltbeli dologtól, a civilizáció nemcsak a szupertudomány és szupertechnika zárt, titkos társadalmiságában tör előre, hanem a hétköznapi életben is, ahol ezek fejlődése egy olyan fázisba kerül, melyben gyökeres módon megváltoztatják a szociális viszonyok minden létező, tradicionális formáját, mivel radikálisan megváltoztatják az emberi személiség típusát. Ezt követően pedig egyre inkább megnyilvánul a szellemi ősokoknak az evolúció anyagi következményeivel való kapcsolata. Vagyis a Szellemtudomány, vele együtt pedig a michaeli peresztrojka egyre meggyőzőbben kíván belépni a világba.

Az ahrimáni és a luciferi erők arra törekszenek, hogy minden lehetségest szembeállítsanak ezzel, és elsősorban természetesen a saját organonjukat, a saját módszertanukat. És ilyen a digitalizmus módszertana. Megismerve ennek aspektusait az általunk tárgyalt könyvekben, minden nehézség nélkül arra következtetésre jutunk, hogy a záró technológiák területén tett fantasztikus találmányoknak, a génmanipuláció eredményeinek sem az a célja, hogy megjavítsák a világot, hogy „jóllakassák” az egész emberiséget, stb. Számukra ez azt jelentené, hogy ágyúval lőnek verebekre. Az ő céljuk, hogy *megváltoztassák magát az embert*, hogy másfajta lényt csináljanak belőle, és ezt a lehető leggyorsabban tegyék, mielőtt a természetes evolúciónak és az individuális fejlődésnek köszönhetően tudna mássá válni.

A materialista tudósok jól tudják, hogy az értelmes ember tudatát az agy ásványosodási képessége teszi lehetővé, és ezért úgy gondolják, hogy az ember teljes alávezetése a materiális szférába tökéletessé tenné az ő értelmükben. Az ember agya úgy működik, mint a komputer. A neuron ugyanolyan, mint a chip, csak biológiai alapokon épül fel. A mesterséges intelligencia gyakorlatilag már létrejött, és sok paramétere alapján megelőzi az emberit. Génmanipulációt használva hamarosan lehetővé válik számítógépet biológiai alapokon is létrehozni. Egyszóval a természettudományos fejlődés megteremti a feltételeket lényegében az ember *faji* transzformációjához. Az exoterikus tudományos-technikai fejlődés egybeolvad az ezoterikus természettudományos fejlődéssel, és akkor egy iszonyatos képződmény jön létre: a *senki által sem irányítható szuperember*. Ennek elkerüléséhez globalizálni kell, egy új szuperelit kontrollja alá kell vonni az összes emberi viszonyt. Ahogy a világhatalom központjában (a fejreállított

pentagrammában) gondolják, ilyen a világdiktatúra *objektív* szükségszerűsége, de ez egy új típusú világdiktatúra, melytől állítólag „egyáltalán nem kellene félni”.

„Az ember és a gép (a számítógépről van szó – szerző) szimbiózisa, a természetes és a mesterséges kereszteződése egy teljesen új értelmes lényt szül” (uo. 2.kötet, 699. o.) – így gondolják a neomaterializmus, a szupermaterializmus ideológiájának létrehozói. Ennek a lénynek már nevet is adtak: „ljuden”. „Van alapunk feltételezni – írják később az általunk idézett szerzők – hogy a ljuden *tudattalanul* fog gondolkodni, ahhoz hasonlóan, ahogyan lélegzünk, eszünk, mozgunk – teljesen automatikusan, ezen nem elgondolkodva… Tehát a ljudenek *a reflex szintjén fognak gondolkodni* (általunk kiemelve – G.B.). A közvetlen »ember-számítógép« interfészben fognak működni”[39].

Az ilyen ljudenek keletkezésével a társadalmiság új típusa is létrejön. „Akár tetszik, akár nem, mellettünk, sapiensek mellett holografikus *integrál-közösségek (értelmes szervezetek, melyek emberek sokaságából állnak)* is létrejönnek …”[40] - egyfajta megaszámítógépek, melyeknek az elemei ezek a szuperemberek lesznek.

Megvalósul az ember dédelgetett álma: halhatatlanságra tesz szert. Ragyogó, a mostanira semmiben sem hasonlító új világ fog uralkodni a Földön, „a neuroszoc, az embernek a géppel való egységes ötvözete…” Ebben „35-40 évig élünk mint biológiai faj, aztán pedig a *tudatunkat áthelyezzük a szilíciumba*; és ezek a robotok lényegében emberek maradnak, csak olyanok, akik az öregséget nem ismerik, akik a közeli és a távoli kozmoszt magukévá tudják tenni. Nem lesz majd szükségük levegőre és szerves ételre, de a korábbiaknak megfelelően emberek maradnak. Ilyen a »technológiai szingularitás«, melyhez gyorsan és elkerülhetetlenül közeledünk. És hogy ebbe belekerüljünk és emberek maradjunk, egyetlen lehetőségünk van: megváltozni”. Vagyis „áttérni a kvarcra”. És ilyen módon megváltoztatva magunkat, elkerülhetetlenül meg kell változtatni a „társadalmat és az élethez való viszonyunkat...”[41]

Az új civilizáció módszertanának poszt-szovjet szószólói értik, hogy tervüknek ellenségei is vannak. Kik azok? Itt a tömegolvasónak az ezotéria kérdéseiben való tudatlanságát kihasználva, egy ravaszul kigondolt labirintust építenek, teljesen egyesíthetetlen elemeket egyesítve benne. Külsőleg véve ez a labirintus egy teljes zagyvaság, de hogy ezt megértsük, szükséges valamit tudni a szellemi áramlatok történelméről, de kinek van most erre szüksége?

Szerzőink arra is megragadják az alkalmat, hogy bókoljanak Rudolf Steiner irányában, elismerve, hogy a „leghumanisztikusabb és legkönyörületesebb társadalmi gondolkodási áramlat” egyikét hozta létre a XX. század elején.[42] De rögtön ezután megismétlik az ellene szóló régi rágalmat, mondván, hogy állítólag Crowley által vezetett „Golden Dawn”-ban kezdett, és majdnem ezzel az „okkult huligánnal” hasonló módon gondolkodott. Ilyen módon a „sötétség atyáinak” ezt a rágalmát most a GRU orosz katonai hírszerzés köreiben is felvetették. A megfelelő következtetéseket tegye meg maga az olvasó. Azok nagyon jelentékenyek lehetnek.

Az általunk idézett szerzők a továbbiakban arról írnak, hogy a világkormány „hívei” „kulturális paradigma-váltást” kíséreltek meg, hogy az emberiség mentalitását egy másik, rosszabb irányba változtassák meg. Ehhez pedig az „Új évszázad” kereszténységellenes ideológiáját, a „New Age”-et

[39] Uo. 1083. o.
[40] Uo. 3. könyv, 928. o.
[41] I. Bosenko, M. Kalasnyikov: „Az emberiség jövője. A hatalom nyitott kódja: a harmadik évezred rejtélye”, Moszkva „Asztrel” 2007. 123. o.
[42] M. Kalasnyikov, Sz. Kugusev: Harmadik projekt. 715. o.

bocsátották útjára a tömegek számára. Ez az ideológia szintén a XX. század elején keletkezett. Sok mindenben a teozófiából nőtt ki. Kulcsfigurái közé lehet sorolni „madam” (ellenségei, kifordítva ezt a szavacskát, folyamatosan gúnyolni próbálják) Blavatszkaját és az ismert sátánistát, Aleister Crowley-t. Hitler fasizmusa, az ún. „konzervatív forradalom” szintén a „New Age” szüleménye. A „világvallás” projektje, amely mögött az Albert Gore-ral hasonlóan gondolkodó Edinburgh hercege áll, aki az angol királyi ház tagja, ugyanannak a teozófiai mozgalomnak a folytatása.[43]

Egy közismert szólást átváltoztatva mondhatjuk: ami az európaiaknak a fejében van, az az orosznak a nyelvén. [orosz szólás: Ami a józan embernek a fejében van, az a részeg embernek a nyelvén] Mostanra teljesen érthetővé vált számunkra, hová vezetnek bennünket, ha megvalósulnak a svájci „Okos-falvak” és „Okos-városok”: az ember „kvarcra” való átfordításához. És senkit sem kell majd kényszeríteni. Azokból, aki meg akarják majd tenni ezt az átfordulást, hosszú sor keletkezik (mint a boltokban az okostelefonok új márkáiért), és ki kell majd választani az „arra érdemeseket”.

A festő Vasznyecovnak van egy képe, melynek címe: „Lovag a keresztútnál”. A mai korban új tartalommal telt meg, de a lényege a korábbi maradt. Az ember a következő faji metamorfózisához került, és azt egzisztenciálisan éli meg. Meg kell változnia a tudatformájának, azzal együtt pedig természetesen az élete egész jellegének is. Azon a kövön, melyre az orosz Bylina harcosa elgondolkodva tekint, ma ez van írva – ha balra mész – feloldódsz a fantasztikus misztikában, a látnoki tisztánlátásban, visszatérsz a csoporttudathoz; ha jobbra mész – az értelmed határtalanná válik, hatalmas információtömeggel fogsz rendelkezni és az elnyel téged; ha egyenesen mész, elsajátítod a szemlélő ítélőképességet, és megnyílnak előtted az örökkévalóság kapui.

Vasznyecov: Lovag a keresztútnál

*

Nos, megvizsgáltuk röviden a *digitalizmus ahrimáni módszertanának alapvetéseit, mely egyidejűleg az ideológiáját is képezi*. Ez az ideológia természetesen teljesen tudományellenes, még a hagyományos természettudomány nézőpontjából is, de metafizikája az evolúcióról való szellemi tudásra támaszkodik, s ezt az evolúciót félreértelmezni, sőt megszüntetni akarja.

Keleten (Oroszországban) úgy döntöttek, hogy hangosan beszélnek erről a módszertanról, de saját módszertan-értelmezésükbe (az ahrimánival szemben) a *luciferizmus* vonásait vittek, mivel Keleten a

[43] M. Kalasnyikov, I. Borsenko: Az emberiség jövője. 2006. 125.o.

személyiség ábeli típusa uralkodik. Rudolf Steiner azt mondja, hogy az orosz szellemi életben lényegében a halál és a gonosz problémája uralkodik, ebből ered a kifejtett doktrína morális pátosza. Ha lényegre törően akarjuk kifejezni, ez úgy illik hozzá [a pátosz a doktrínához, ford. megj.], engedjék meg, hogy ezt mondjam, mint tehénhez a nyereg, de az orosz ábeliták sehogy sem tudnak pátosz nélkül meglenni, ezért koronázták meg a bolsevizmust „a kommunizmus építőinek erkölcsi kódexével". A *gonosz, a bűn* problémáját a luciferi erők arra használják, „hogy a lelkeket elidegenítsék a földi élettől a földi-testi élet bűnére, bűnösségére vonatkozó hangulat-koncentrálás, gondolkodásmód útján".

Nyugaton a *hajlam és a születés* problémája dominál, és ott Ahrimán minden erőfeszítést arra tesz, hogy az embert összezavarja az érzéki létben, hogy megalapítsa a jó és a boldogság birodalmát, ahol minden csak az emberek anyagi ösztöneit és hajlamait szolgálná (GA171, 1916. 09. 24.). De ha a Földön Paradicsom alakul ki, akkor az alsó „én" elhalványul, a magasabb Én pedig eltávolodik tőle. Keleten az ábeli princípium uralmának feltételei között ez az élet „örömeitől" való luciferizált elidegenedés útján érhető el. Létre kell hozni a digitális „mindenki gondoskodása mindenki javáért társadalmát", ami valójában egy számítógép gondoskodása az összes számítógép javáról. Ez egyszerűen egy szörnyű utópia.

Az ahrimáni vallás (nevezzük, ahogy akarjuk, akár kereszténységnek, ha Isten: információ) „kiválasztottjainak" „kvarcra" való áttérése a lélek 8. szférába való bukását fogja jelenteni, és azok a formák, melyekben az emberi intellektus információ-bitek formájában megőrződik, a Föld 8. és 9. rétegének szellemei számára szolgálnak lakhelyként. Rudolf Steiner látta és vázolta ezt a jövőt. Akkor, mondja, mivel az emberek csak durván anyagit gondolnak az ásványi, növényi, állati sőt az emberi birodalomban is, „ezek az emberi gondolatok, melyek semmilyen valósággal nem rendelkeznek, egyszer egyetlen csapásra megkapják ezt a valóságot… Akkor a Földből olyan lények szörnyű fajzata sarjad majd ki, amelyek jellegük alapján az ásványi és növényi birodalom között állnak, és automataszerű lények alakját öltik, szupergazdag, intenzív értelemmel. Ezzel a mozgással, mely megragadja a Földet, mintha egy hálóval lenne körbevéve, pókhálóval, szörnyű pókokkal, kolosszális bölcsességű pókokkal, melyek azonban szerveződésükben nem érnek fel még a növényi léthez sem, szörnyű pókokkal, melyek egymásba fognak gabalyodni, melyek külső mozgásaikban mindazt fogják imitálni, amit az emberek az árnyszerű intellektusukkal agyaltak ki, amely nem teszi lehetővé, hogy engedjék magukat ösztönözni azáltal, aminek új imaginációkon és általában a Szellemtudományon keresztül kell érkeznie. Mindaz, amit az emberek olyan gondolatokban gondolnak, melyek irreálisak, létezést nyer. Ahogyan ma a Földet levegőréteg borítja, úgy fogják egykor sáskarajokként borzalmas ásványi-növényi pókok borítani, melyek nagyon értelmesen, de szörnyen rosszindulatúan fognak egymásba fonódni. És az embernek, mivel nem életesíti az árnyszerű intellektuális fogalmait, ahelyett hogy a XIX. század utolsó harmadától egyesítse saját lényét azokkal a lényekkel, akik le akarnak ereszkedni [az emberekhez], lényét ezekkel a szörnyű ásványi-növényi pók-állatokkal kell egyesítenie. Ő maga együtt fog élni ezekkel a pók-állatokkal, és a világlétben való további fejlődését abban a fejlődésben kell keresnie, melyet akkor ezek a pókszerű állatok vesznek fel. [Ilyenek lesznek valójában a »ljudenek«]

Látják, az általam elmondott valami olyan, ami a földi emberi fejlődés valóságában rejlik, és azok közül az emberek közül sokan, akik távol tartják az emberiséget a szellemtudományos megismerés felvételétől, ma **felismer*ik. Hiszen vannak olyan emberek, akik a póklétesülés tudatos összekötői a földi emberiségben*** (általunk kiemelve – G.B.). De az embernek ma nem szabad megijednie az ilyen jellegű leírásoktól" (GA204, 1921. 05. 13.)

A fejlődésnek ez a perspektívája még elég távol van a mi korunktól. Akkor jön el az ideje, amikor a Föld ismét egyesül a Holddal, de az ahrimáni hatás stílusa, módszere olyan, hogy állandóan előre akarja hozni a jövőbeli eseményeket, azokat *idő előtt* akarja megvalósítani, amikor még nem alakultak ki ehhez az objektív feltételek, és ezzel ezt a szörnyű perspektívát majdnem elkerülhetetlenné teszi. Ahrimán azt reméli a digitalizmust teljesen abnormális tempóban kiépítve, hogy már most, a mi korunkban megvalósítja ezt a jövőt. És éppen *ez* áll azok mögött az erőfeszítések mögött, hogy minél előbb létrehozzák a biorobotokat, hogy az embert szimbiózisba hozzák a digitális géppel, és becsapják őt a „kvarcra" való áttérés ideájával. Az is szimbolikus, hogy az internetet „világhálónak" nevezik.

A világsajtó jó hírként hoz nekünk egy közleményt arról, hogy Németországban azt a döntést hozták, hogy energikusan és mielőbb új (5G) antennák telepítésével megszüntetik az országban a még megmaradt „fehér foltokat", azokat a helyeket, melyeket nem fed le SVF sugárzás a gyors számítógépek számára. A társadalmi struktúra összes rétege, melyekről fentebb beszéltünk, ezt megtudván örömteli izgalmat él át az új fejlődés kapcsán. Nos, ez a fejlődés nem szégyenlős, az emberi élet más szféráit is készül megragadni.

Gondisapur-1-től Gondisapur-2-ig

A 6. kultúrkorszakban *az ember szellemi fejlődése következtében* a fajok kezdenek kihalni. Ahrimán ezt már most el akarja érni. Erőszakkal! A fajok fizikai összekeverésével! Jacques Attali (a trilógia 2. részében írtunk róla) bázeli előadásában az emberiséget nyíltan háborúval fenyegette, ha önkéntesen nem hajlik erre a keveredésre. És a teremben senki sem kérdezte meg a fejjel lefelé álló pentagrammának ezt a „kreatúráját": De hát te ki vagy? Honnan jöttél? Ki hatalmazott fel, hogy ilyen nyíltan fenyegesd az emberiséget?

Korábban egyetlen diktátor sem engedett meg magának ilyesmit. Sem Sztálin, sem Hitler, sem Mao Cetung nem mondta, hogy ha az emberiség nem fogadja el az ideológiáját, akkor világháborút idéz elő számára. Ugyanakkor maga Ahrimán – az más kérdés.

Az 5700-as évektől kezdve a nemek egy emberben való egyesülési folyamata kezdődik. Ezt egy gigantikus *metamorfózis fogja kísérni, melynek eredményeképpen az ember fizikai teste nem fog kemény, ásványi szubsztanciákat tartalmazni*. Ahrimánnak ezt az egyesítést most kell megtennie. Sebészeti úton! Igaz, a szexuális forradalomnak, mint általában a szabadság alapvető részének a jegyében. Ahrimán cselekedeteinek ilyen a stílusa és módszere.

Ez a módszer nem új. Róla ír Jean-Jacques Rousseau a „Társadalmi szerződés" c. művében, ahol I. Péter oroszországi reformjait jellemezve, azokat a francia nevelő cselekedeteihez hasonlítja, aki tanítványát úgy neveli, „hogy az gyermekkorában mindenkit ámulatba ejtsen, és kevésbé gondoskodik arról, hogy felnőttkorában mi lesz vele". Ma a nevelés és oktatás ilyen módszere *univerzálissá* vált, a világ minden iskolájában ezt alkalmazzák, sőt még az iskolát megelőző nevelésben is, de ennek forrását a Kr.u. VII. évszázadban kell keresnünk. Akkor egy olyan esemény történt, amely a külső történelemtudományban szinte semmilyen megvilágítást nem kapott. Az európaiak mind a mai napig nem értették meg, pedig fatális következményei a legerősebb módon mutatkoztak meg és fognak megmutatkozni az egész nyugati civilizáció sorsában.

Rudolf Steiner volt ténylegesen az egyetlen ember, aki feltárta ennek az eseménynek a titkát, és ezzel kulcsot adott az utóbbi közel másfél évezred valódi történelmének megértéséhez, kulcsot adott a materialista civilizációnk forrásainak megértéséhez.

Figyelmünket arra fordította, hogy amikor a keresztény császárok az egyházi hierarchiákkal egyhangú kölcsönösséggel kezdték Görögországban bezárni a filozófiai iskolákat és elüldözni a filozófusokat, akkor a görög tudósság fénye végül az akkori Perzsia egy meghatározott helyén, Szudhoz közel, Gondisapur [Bondarev így írja: Gondi-Sapur. ford. megj] városban gyűlt össze, ahol egy akadémia jött létre. Emiatt ezt Gondisapuri Akadémianak hívják .

Az akadémia megalapításának pontos éve nem maradt meg. Lehetséges, hogy ez a IV. évszázad második felében történt, ezután az akadémia néhány évszázad folyamán növekedett és erősödött*). Az emigránsok három hulláma adta az akadémia szellemi töltését. Az első Antiókhiából érkezett. Amikor elkezdődött az antik bölcsesség, a görög filozófusok üldözése, akkor azok Perzsiába menekültek. Antiókhiát Edessza követte. A IV-V. században tulajdonképpen ez volt a Kelet szellemi központja. Akadémiáján [Edessza akadémiáján] virágzott fel az ismert hét „szép művészet": a grammatika, a retorika, a dialektika stb. 489-ben a bizánci császár, Zénón Iszarikusz parancsára bezárták, tudósait és

filozófusait pedig a birodalmon kívülre üldözték. A VI. században, amikor Jusztinianusz folytatta az üldözést, akkor az athéni platonikus iskola filozófusai érkeztek Gondi-Sapurba.

---

* Van egy olyan legenda, mely szerint mindez 350-ben kezdődött, amikor egy bizonyos Badema kolostort és iskolát alapított egy Gondi-Sapur helyen. Ez idő tájt II. Sapur, a tudományok nagy barátja uralkodott.

A materialista történelem szemszögéből ez az akadémia egyenesen azon idők „fénysugara volt a sötét birodalomban". Benne pompás színben virult az összes tudomány: a filozófia, az orvostudomány, az asztrológia, a természettudomány stb. közösségének csokra. Sőt, abban az akadémiában a tudományos módszertan már a IV., V., VI. évszázadban erősen emlékeztetett a modernre, az orvostudományban és a pedagógiában pedig az egyszerűen ugyanaz maradt. És mindez a fanatizmus, a viszály és a világi kultúra elleni üldözések sötétségébe való merülés hátterében zajlott, melyek a kialakuló keresztény civilizáció területén történtek.

Már a VIII. évszázadban, amikor az akadémia magában Gondisapurban elhalványult, az impulzusa Harun Al Rasid (766-809) akadémiáján kinőtt és megerősödött. A kor kiemelkedő tudósainak, filozófusainak, művészeinek, költőinek sokaságát gyűjtötte össze udvarába, és minden feltételt megteremtett számukra a munkához és alkotáshoz. Egyfajta univerzális akadémia jött létre, melyben virágzott a kifinomult tudományosság és műveltség. Folytatták Arisztotelész és Platon műveinek fordítását perzsáról arabra, melyet még Gondisapurban kezdtek el. A későbbiekben Harun udvarának tudományosságát olyan jelentős gondolkodók folytatták, mint Farabi (870-950), Avicenna (980-1037), Ibn Baja (XI.sz. vége-1139), Maimonidész (1135-1204), Averroes (1126-1198). Közülük az utolsó Európa születő világi kulturális életében egy egész tudományos irányzatot fektetett le. Képviselői közé tartozott Pico della Mirandola és Giordano Bruno.

Tulajdonképpen az egész természettudományos korszak, kezdetétől a napjainkig, a Gondisapuri Akadémia gyermeke, de fő impulzusának megértésében van egy buktató. A helyzet az, mondja Rudolf Steiner, hogy „a Gondisapuri Akadémia az embert meg akarta kímélni az igazságra való törekvéstől, meg akarta kímélni a további fejlődés számára szükséges erőfeszítéstől, ilyen módon azt akarta feltárni, amit saját maga az ahrimáni úton történt kinyilatkoztatás során kapott. A Gondisapuri Akadémia, melynek utolsó árnyékai, kísértete a modern kor természettudományos illúziójában vannak, ez az akadémia az embert *tisztán földi lénnyé* akarta tenni" (GA184, 1918. 10. 12.)

Ennek az akadémiának a tevékenysége a kultúra olyan fantasztikus jelensége volt, melyhez hasonló még sosem volt a földön. Az, amit ott tanítottak, óriási ellentétben áll azzal, ami a Golgotai Eseménynek köszönhetően kialakult. Gondisapur bölcsei az embernek mindent átfogó tudományt akartak adni, amely helyettesítette volna a tudati lélek erőfeszítéseit, de mely az embert teljesen földi lénnyé tette volna. Mélyen a földibe, az érzékfeletti-földibe kellett az embereknek tekinteni, de elvágva a Szelleméhez stb. vezető fejlődéstől. Veszélyes és kolosszális jelenség! És ez az akkor ismert egész civilizációs világra el akart terjedni.

«… Averroes, az arab-spanyol tudós ezt mondta: amikor az ember meghal, lelkének szubsztanciája az egyetemes lelkiségbe ömlik; az embernek semmilyen saját individualitása sincsen, hanem mindaz, ami az egyes emberben a lélek, az csak az egyetemes lélek tükröződése. – Miért mondta ezt Averroes? Azért, mert ez Gondisapur bölcsességének az az ága, amely azt magyarázta az embereknek, hogy nem kell

mindenkinek külön-külön tudati lelket fejleszteni, hanem a tudati lélek bölcsességének magasabbról kell alászállnia, mint kinyilatkoztatás. De akkor ez ahrimáni kinyilatkoztatás lenne!" (uo.).

Egyetlen fejezet egy kis töredékének keretein belül nincs lehetőségünk, hogy többé-kevésbé részletesen megvizsgáljuk a Gondisapur-jelenséget a világtörténelem és világkultúra kontextusában, továbbá ezoterikus síkját is. De segítségünkre lesz Rudolf Steiner egy terjedelmes közlése. Benne, sok más mellett, a történelmi létesülés ritmikáját is megmagyarázza, melyet Ahrimán is használ, és melyet már mi is számtalanszor megemlítettünk.

Ezt mondja: „A Golgotai Misztérium 333 évvel előzte meg a korszak közepét. Ezen időpont után ugyancsak 333 évvel szándékozták bizonyos szellemi erők a Föld fejlődését egészen más irányba terelni, mint amerre ez a Golgotai Misztérium következtében végül is terelődött. 333 év a 333. után, az 666; ez az az évszám, amelyről olyan megindultan emlékezik meg az Apokalipszis írója… Bizonyos szellemi erők intenciói szerint itt valaminek történnie kellett volna az emberiséggel és meg is történt volna, ha nem következik be a Golgotai Misztérium. A 333. év, az értőlélek vagy kedélylélek kultúrájának csúcspontja után, az emberiség számára kiszabott lefelé menő utat arra használták volna fel, hogy az emberiséget egészen más irányba tereljék, mint amerre azoknak az isteni lényeknek a szándékai szerint kellett haladnia, akik kezdettől fogva, a szaturnuszi idők óta, kapcsolatban álltak vele. Ezt úgy akarták elérni, hogy az emberiség a *tudati lelket*, melyet annak minden tartalmával csak később kellett volna megkapnia, egyfajta kinyilatkoztatás révén már 666-ban megkapta volna. És ha ez megtörtént volna, ha valóra váltak volna bizonyos lények szándékai, akik szemben álltak az emberiség fejlődésével, de magukhoz akarják ragadni az emberiség fejlődését, akkor az emberiséget már 666-ban meglepték volna a tudati lélek adományával, amely csak egy későbbi időpontban volt esedékes. …

Az ahrimáni és luciferi erők már 666-ban bele akarták oltani az emberbe azt, aminek csak a mi korunk közepén jön el az ideje, tehát csak 1080 évvel 1413 után, vagyis 2493-ban kell bekövetkeznie, csak akkor kell az embernek saját személyiségének tudatos megértése terén odáig jutnia. ...

Meg akarták adni az embernek a tudati lelket, és ezzel olyan természetet adtak volna neki, amely lehetetlenné tette volna számára, hogy megtalálja az utat a Szelleménhez, az Életszellemhez, és a Szellememberhez. Elvágták volna jövőbeni útját, és egészen más fejlődési útra vitték volna az embert.

A történtek nem úgy játszódtak le, ahogy akarták, nem ebben a különleges, fenomenális, nagyszerű, de ördögi formában, habár nyomai mégis megtalálhatók a történelemben." (GA182, 1918. 10. 16.)

Akkoriban számos ember ahrimáni lények egyfajta kiszolgálójaként működött. Ilyenek voltak Jusztiniánusz, Zénón Iszarikusz, stb. Az ő közreműködésükkel „a 666 felé közeledő években a gondisapuri perzsa akadémián valóban a legválogatottabb tudósok gyűltek össze, akik a régi Görögországból jöttek át, és nem vették figyelembe a Golgotai Misztériumot. A Gondisapuri Akadémián tanítottak azok, akiket a luciferi-ahrimáni erők inspiráltak. ...

Ha tehát teljes sikerrel járt volna a Gondisapuri Akadémia szándéka, akkor a 7. században itt is, ott is, magas tudású, és magas tudásuk folytán rendkívül zseniális emberek támadtak volna, akiknek az lett volna a feladatuk, hogy bejárják Észak-Afrikát, Nyugat-Ázsiát, Dél-Európát, általában Európát, és elterjesszék a Gondisapuri Akadémia szándékai szerinti 666-os kultúrát. Ez a kultúra mindenekelőtt arra lett volna hivatva, hogy az embert teljesen saját személyiségére állítsa, teljes mértékben elhozza máris a tudati lelket" (uo.).

Ez egy olyan kultúra lenne, „amely mellett egészen csekély lenne mindaz, amit ma a külső világban tudunk. … A Golgotai Misztérium eltérítette a világot ettől a számára veszedelmes iránytól.” Ugyanakkor a Golgotai Misztérium olyan eseményként történt meg, melyet „közönséges emberi erővel haláláig senki sem érthetett meg”, és akkor az európai emberiség köreiben megjelent „a halottak részéről jövő inspiráció, amit Tertulliánusznál és sok másnál megfigyelhetünk. Ez aztán az emberek lelkületét egészen másra, a Golgotai Misztériumra irányította, nem arra, aminek a Gondisapuri Akadémiáról kellett volna kiindulnia. Az terjedt el, ami megakadályozta az emberiség üdvére, a Gondisapuri Akadémia szándékai szerinti magas fokú, de ördögi bölcsesség létrejöttét. ...”

Rudolf Steiner ezt is mondja: „Az olyan események azonban, mint amit a Gondisapuri Akadémia tervezett, bizonyos mértékben a világ külső fejlődésének kulisszái mögött zajlanak le. Az érzékfeletti síkon folynak le. Az emberek kapcsolatban állnak ugyan velük, de maguk az események mindenképpen az érzékfeletti régiókban játszódnak le. Ezért sem a Gondisapuri Akadémia által tervezett eseményeket, sem a Golgotai Misztériumot nem ítélhetjük meg pusztán aszerint, ami a fizikai síkon történik. Az ilyen eseményekbe a szokottnál sokkal mélyebben kell behatolnunk, ha jellemezni akarjuk őket.

Azért valami megmaradt az emberiségben abból, aminek akkor meg kellett volna történnie, és ami csak tompítva lett ...

Valami mégis történt az emberiséggel! Az történt, hogy az emberiség, amelyre akkor a gondisapuri impulzus, ez az újperzsa-impulzus hatott, amely *nem megfelelő időben újra előhozta a Zarathusztra-impulzust*, az egész emberiség, ha szabad triviálisan kifejezni magam, belsőleg egészen a fizikai testiségig „megroppant”. Az emberiség akkor olyan impulzust kapott, amely a fizikai testiségig hat, és amellyel azóta vele születünk. Ez az impulzus nem más, mint az, amit az imént jellemeztem: az emberiségbe beoltották azt a betegséget, amelynek kitörése az Atyaisten tagadásához vezet.

Szeretném, ha jól megértenének: a civilizált emberiség testében ma tövis van. Szent Pál sokszor említi ezt a tövist, prófétikusan szól erről a tövisről; mint különlegesen előrehaladott emberben, benne már az ő korában megvolt, mások tulajdonképpen csak a VII. században kapták meg.

Ez a tövis azonban egyre inkább növekedni fog, egyre jelentőségteljesebb lesz. Ha ma megismerkednek egy olyan emberrel, aki teljesen átadja magát ennek a tövisnek, ennek a betegségnek – mert ez a tövis a fizikaiban ül, ez valóban betegség – akkor ez az ember ateistává, istentagadóvá válik. Az ateizmusra való hajlam tulajdonképpen minden emberben megvan, aki a modern civilizáció keretein belül él, a kérdés csak az, hogy követi-e ezt a hajlamát. Az ember magában hordozza azt a betegséget, amely arra készteti, hogy tagadja Istent, pedig természetéből tulajdonképpen az következne, hogy elismerje. Az emberi természet akkor bizonyos mértékben mineralizálódott, hátrébb mozdult a fejlődésben, úgyhogy mindannyian magunkban hordozzuk az istentagadás betegségét.

Ez a betegség sok mindent okoz az emberben. A korábbinál jelentősebb vonzóerőt idéz elő az ember lelke és teste között, jelentősebbet, mint amilyen az emberi természetnek egyáltalán a sajátja”. És ez képes arra, hogy a lelket a halálba vezesse.

„Nem kevesebbet akartak ugyanis akkoriban a gondisaphuri bölcsek – amit bizonyos titkos társaságok dilettánsabb formában ma ismét akarnak –, minthogy az embert e Föld számára nagyon naggyá, nagyon bölccsé tegyék, de ennek a bölcsességnek a bevésése következtében lelkének részt kelljen vennie a halálban, hogy amikor átmegy a halál kapuján, ne akarjon részt venni a szellemi életben, és ne

akarjon többé inkarnálódni. Egyenesen el akarták vágni az útját a további fejlődéshez. Saját maguk számára, egy egészen más világ számára akarták megnyerni az embert, hogy a földi életben konzerválják...” (uo.)

Ha tudunk erről, akkor megkapjuk a legmélyebb választ a kérdésünkre: *miért nem érzi kortársaink túlnyomó része az SHF-sugárzás hatását?* Most megértjük ezeknek a sugárzásoknak a testnek a szellemtől és a lélektől való elidegenítésében játszott szerepét is. A test pedig éppen elidegenedik tőlük, amikor a lélek természetellenes módon vonzódik hozzá. Ez kétféleképpen valósul meg: egyrészt az embernek a szellemtől való elidegenedése miatt, másrészt „fulladás” miatt, a léleknek a testbe való fulladása miatt. Egészében pedig teljesen világossá válik, hogy a célokat, melyekkel Gondisapur a mórok Európába való betörésével áthatotta az egész európai kultúrát és civilizációt, Ahrimán most megerősíteni törekszik földi inkarnációja idején, a digitalizmus vallásának elültetésével téve ezt. Ez a szó teljes értelmében való megismétlése mindannak, amit Gondisapur első impulzusa, Gondisapur 1 hozott. Háromszor 666 év (Szórát száma) elteltével a világ „felnyergelte” *Gondisapur 2*-t. Alapvető hatásmódja ugyanaz, mint első alkalommal is: idő előtt, ez alkalommal már *erőszakosan*, kényszeríteni az embereket arra, amire még nincsenek készen, „kiégetni” a jövőt, „túlfűtve” a jelent.

* * *

Gondisapur első impulzusa, mely lökést adott az emberi logikus gondolkodásnak, a fizikai szintre való teljes leereszkedésre késztette azt, és az embert csak a külső földi dolgok megértésére tette képessé, ezzel fektetve le a modern tudomány alapjait, ilyen módon az egész modern, ma már kultúrának aligha nevezhető civilizáció általános módszertanává, organonjává vált (ezt Francis Bacon írta le, aki előző megtestesülésében a Gondisapuri Akadémia aktív személyisége volt). Ebben a civilizációban a tudományos-technikai fejlődés mindent meghatározó princípiummá vált. Ezért különösen fontos a figyelmet oda irányítani, ahol a csúcspontján van. Ez pedig a tudomány és technika fejlődésének rejtett szintje. És ha még a külső, szokásos fejlődésük is ilyen lényeges módon megváltoztatja az embert, akkor felmerül a kérdés: milyen az emberek meglehetősen nagy körének helyzete, állapota, szocialitása, mentalitása, amely ebbe az előrehaladó fejlődésébe van integrálva?

A tudományos-technikai fejlődés ezt a szintjét nem tudja a végtelenségig titokban tartani. És lehet, hogy nagyon hamar nyíltan feltárja magát. Olyan emberek fogják felfedni magukat, akik olyan erőkkel, fegyverzettel rendelkeznek, melyekkel mi, a közönséges emberiség, teljesen tehetetlenek vagyunk. A káiniták és ábeliták egész világra kiterjedő szembenállása akkor gyerekjátéknak bizonyul. De mi lesz, ha e pártok egyikének oldalára állnak?

A tudományos-technikai fejlődés második szintjén tett észveszejtő – mivel annyira távol állnak attól, amit ismerünk – felfedezéseknek a gyakorlati megvalósítása elkerülhetetlenül, visszavonhatatlanul és véglegesen meg kell győznie az alkotóit arról, hogy a Világegyetemre vetett materialista tekintet az *egyetlen helyes*. Emellett nagy szerepet játszanak az ember önmegvalósítási lehetőségei, melyeket nem korlátoz a tér és az idő ismert felfogása. Hiszen számára megnyílik a szuperemberré válás perspektívája. És összehasonlítja magát azoknak a „fajával”, akik a szellem reménytelenül alacsony komplexitásával maradtak és maradniuk is kellett. Az ilyen világnézet nem tud nem hatni a felgyorsult tudományos-technikai fejlődés zárt közösségének szociális szerkezetére. Nem tud nem *kasztszerű* lenni. És ezért ez

egy nagyon valós és komoly kérdés: mire várjunk, mi lesz velünk, amikor egy ilyen, lényegében új emberfaj foglal helyet közöttünk?

Hogy ez valamikor beköszönt, Bulwer-Lytton angol író és okkultista előre meglátta, és erről a „Vril, vagy az emberiség jövője" c. regényében írt. Lytton meghatározott érzékfeletti tapasztalatokkal rendelkezett. Ezeket a regényében is kifejezte, természetes, ilyen esetben művészi képiséget adva ezeknek. A regényben arról van szó, hogy a Föld belsejében egy különleges emberfaj él. Lelki felépítésük, anyagi életüknek minden tényezője erősen különbözik azoktól, melyekkel mi a Föld felszínén rendelkezünk. A morális életelveik is másmilyenek. Elsőre úgy tűnhet, hogy azok magasabbak a mieinknél, de az a moralitás teljesen más. Alapjukat *kemény racionalitás* képezi. Annak józan értékelése, hogy mi hasznos az egész, a kollektíva számára, *teljesen* meghatározza az egyes emberek viselkedésének jellegét. (Valaki mondhatja: ebben semmi csoda sincsen. Ugyanilyen volt már a szovjethatalom idején is! De a helyzet az, hogy az a hatalom azurikus volt). Végső soron minden individuálist fel kell áldozni. Még maga az individualitás is, tekintet nélkül arra, hogy fejlettebbnek tűnik, mint mi, a Föld felszínén élő emberek, a valóságban teljesen elszegényedett, meg lett fosztva a szabad alkotói kereséstől, a fantázia szárnyalásától, a jó és a gonosz problémájának megoldására irányuló aktív szabad magatartástól stb.

A Bulwer által leírt emberiség hatalmas természeti energiával tudott rendelkezni, mely a növények növekedési erejével rokon. Nem fogjuk itt érinteni ennek az energiának a természetéről való kérdést, és azt a kérdést sem, hogy a regény egyben prófétai leírása is jogos használatának a jövő szociális életében, de fordítsuk a figyelmünket arra, hogy az ennek alapján felépített technikát a regény olyan szuperfegyvernek írja le, mellyel szemben a „felszín" emberei tökéletesen tehetetleneknek bizonyulnak, ha találkoznak vele.

A regény végén a hőse, évekkel a földi felszínre való visszatérése után mély aggodalommal gondolkodik azon, hogy mi lesz, amikor ez a faj szintén kijön a felszínre, ami előbb vagy utóbb okvetlenül bekövetkezik. És ezt mondja: „Ennek a földi életnek az eredményeivel, kimenetelével csalódott emberként, mint az emberek többsége is, ülök esténként egyedül és csodálkozom, hogy tudtam lemondani annyi mindenről [amit a Föld belsejében látott], még ha ez a legnagyobb veszélyekkel és szokatlan körülményekkel is járt.

És mégis, amikor arra gondolok, hogy állandóan fejlődik egy bizonyos faj azokon a területeken, melyek távol vannak a tekintetünktől, és melyek létezését egyelőre tagadja a tudósságunk, hogy ott olyan erők bontakoznak ki, melyek reménytelenül beárnyékolják a számunkra ismert természeti erők munkáját, eredményeit, hogy ott olyan életvezetési szabályok alakulnak, melyek *poláris ellentétben* állnak a mi szociális és politikai életünket meghatározó gondolatvilágunkkal, akkor annál mélyebben és őszintébben reménykedek abban, hogy évszázadok telnek még el, mielőtt a világsors által előidézett rombolók megjelennek a mi napfényes világunkban. … (és) keserű kötelességemnek tartottam, hogy figyelmeztessem a társaimat erre az emberiségre váró jövőre!"

Bámulatos szavak, melyek szokatlanul pontosan írják le azt, amit most mondani akarunk! Csak egy kiegészítést kell tenni Bulwer regényéhez, hogy megértsük, milyen valóság volt az, ami ősképként szolgált irodalmi fantáziája számára, s melyet ő érzékfeletti módon észlelt. Ez a Föld belső rétegeinek valósága volt, melyet Rudolf Steiner leír, olyan valóság, melyben azurikus lények élnek, akik számára valóban a kemény, ásványi föld bizonyul „égnek". És ők azok, akik a digitális berendezéseknek köszönhetően a földi emberek által a számukra önmagukban megnyitott portálokon keresztül jönnek ki a

földi felszínre. Az ember asztralitását benépesítve egy új fajba fordítják át őket, az azuriták fajába, nem pedig a „ljudenekébe". Az ilyen emberek legfőbb tulajdonsága az lesz, hogy ők „nem-istenek", vagyis sosem lépnek a 10. Hierarchiába, hiszen az ő vezetőik hierarchikus, de lemaradó lények, lényegében a-zúrák, vagyis szó szerinti fordításban nem-istenek.

Ennek megértésében megzavarhat bennünket az arról való tudás, hogy a Föld 8. rétegében és a magjában gyökerezik a fekete mágia. De ezt a képzetet is pontosítani kell. Először is, ne felejtsük el, hogy ez az érzékfeletti lények világa, és semmit sem tudunk a „szocialitásukról" mondani. Ez a szocialitás csak az „anti-világgal" való ütközésekor jelenik meg közöttünk, amilyennek azon lények számára a mi, moralitással így vagy úgy áthatott világunk látszik. De ők önmagukban nem amorálisak, hanem *moralitáson kívüliek*. És amikor az emberbe költözve abba a világunkba lépnek, melyet ők teljesen tagadnak, akkor a moralitás szférájában ez a tagadás számunkra a tradicionális fejlődési úton haladó emberek amoralitásához hasonlónak látszik.

Vegyünk egy példát, hogy szemléletessé tegyük az elmondottakat. A méhek világában van egy válfaj, melyet heréknek neveznek. Ők a faj szaporodásához szükségesek, de amikor ez a szükséglet megszűnik, akkor a munkás (dolgozó) méhek megsemmisítik őket. Ezt tisztán *racionális* alapon teszik. Ha a méheknek ezt a magatartását kivetítjük az emberi társadalomra, és elképzeljük, hogy a „herék" ebben az esetben makacsul ellenállnának a megsemmisítésüknek, akkor könnyű elképzelni, milyen dühöt idézne ez elő a „dolgozóknál", Érdekes, hogy éppen valami hasonlót lehet megfigyelni a káiniták és ábeliták, a jelenlegi „jobboldal" és „baloldal" évezredes szembenállásában, melyben a természeti szükségszerűséget a szociális helyettesíti. A közöttük zajló harc *fajon belüli* harc jellegét öltötte magára.

Aligha gondolhatjuk, hogy a Föld 8. és 9. rétegének „szociálissága" hasonlít az orkok társadalmára, melyet Tolkien festői módon ábrázolt a „Gyűrűk ura" c. művében. Ilyen társadalmak addig keletkeznek, ameddig tart a földi emberek ütközése az ahrimáni lények akaratával, hogy a mi evolúciónkat a sajátjukkal helyettesítsék. És ez az akarat okvetlenül „balszerencsét", szenvedést kell, hogy magával hozzon. Ezek a fogalmak keletkezésüket a moralitás világa és a gonosz szembenállásának köszönhetik. De ha egy olyan emberi kaszt jön létre, amely valóban kiesik az Isten által elrendelt evolúciónkból, akkor az összes szociális kapcsolat alapjává az válik, ami lényegét tekintve Ahrimánhoz közel áll: puszta értelem és racionalizmus. Éppen ezek képezik a bulweri földalatti lakók „moralitásának" alapját, bázisát. A mi korunkban azoknak az embereknek a kasztjában jönnek fel a Föld felszínére, akik a digitalizmusba vetett „hitüket" – mely az eljövendő „tudásnak" csak palliatívuma az egész földi emberiség számára – már a tudás, az anyag örökkévalóságáról, mindenütt jelenvalóságáról való tudás szintjére emelték. Az ilyen materializmus a tudat fogalmaiban gondolkodó számára elháríthatatlan, cáfolhatatlan. Ezt Rudolf Steiner is felismerte. Ahhoz, hogy ennek ellen lehessen állni, egy másik tudati formára van szükség. És hogy ennek kidolgozásához kedvező feltételek jöjjenek létre, az emberiség a szociális életét háromtagúra kell, hogy strukturálja, meg kell hogy alapítsa a szociális hármas tagozódást, ahogyan azt Rudolf Steiner felvázolja. És ezt az új, a Michael-korszaknak megfelelő szociálisságot fenyegeti a földalatti lakók „kijövetele" a földi (szociális!) felszínre (amitől a bulweri regény főhőse is fél). Azzal fenyegeti, hogy saját szellemiségüket, mely ahrimáni, azurikus típusú, az emberi testek anyagiságával egyesítik, és ennek a „felszínnek" a lakóira a saját, azurikus szociális struktúrájukat kényszerítik. És ha ezt megértjük, akkor feltárul számunkra a földön dúló politikai háború egész kolosszális, kozmikus jelentősége, amely háború alapjában egyik szociális struktúrának egy másikra való lecseréléséhez vezet. De mivel az embereknek nincsenek e kérdéshez kapcsolódó valóban progresszív ideáik, ismereteik, ezért teljesen lehetetlen, vad

doktrínákat gondolnak ki, melyek az emberiséget permanens „balszerencse” állapotába vetik. És csak a szellemtudomány teszi lehetővé az emberek számára, hogy kemény talajra tegyenek szert ennek a végeláthatatlan „balszerencsének” a tengerében. Ez a talaj a *szociális hármas tagozódás*.

*

Bulwer-Lytton földalatti lakói számára az ég a Föld ásványi kérge, első rétege. Ez a materialista világnézet nagyszerű képe, amely ezt a kérget a tér-idő világegyetemének végtelen távlataiba viszi át.

Ennek a témának egy bizonyos „motívuma” jelent meg Herbiger fantasztikus elméletében, ahol azt állítja, hogy bolygórendszerünk egy gigantikus (végtelen), jégből álló burokba van zárva.

Nem fogunk ezzel az elmélettel foglalkozni, de megjegyezzük, hogy az UFO-k építése a Harmadik Birodalomban kezdődött. És érdemes lenne figyelmesebben megvizsgálni az SS-embereket. A magjuk, az elit a lehető legrövidebb idő belül valamilyen módon képes volt egy valóban új faj vonásait elsajátítani. Ők valóban az összes számunkra közeli földi viszonyok *felettinek* élték meg magukat. Amikor Németország kapitulált, akkor egyáltalán nem tartották magukat legyőzöttnek. Mintha magasabban álltak volna a győzelem és vereség fogalmánál. És azt mondták, hogy visszatérnek, ha ehhez kedvezőbb feltételek alakulnak ki.

A baloldali-demokrata világuralom magjában erről tudnak valamit, és ez bennük pánikszerű félelmet, mondhatnánk metafizikai félelmet idéz elő. Ez a „fasizmus újjáéledése” veszélyének egyenesen sámánisztikus kántálásában fejeződik ki, pedig külső jelei nincsenek ennek, ha pedig vannak is, akkor a világban uralkodó „liberális” gondolkodásmódhoz képest azok elég csekélyek.

A „baloldaliak”, vagy legalábbis az okkult-politikai elitjük, tudnak a tudományos-technikai fejlődés második szintjéről is. És nem mondhatni, hogy az az ő kezükben van. Nem, az harmadik erőnek marad mind a „baloldaliakhoz”, mind a „jobboldaliakhoz” viszonyítva, egyfajta önmagában való dolognak.

A baloldaliak gigantikus erőfeszítéseket tesznek, hogy ezt a fejlődést valamilyen módon utolérjék, ahogyan ez a Szovjetunióban történt, ahol hatalmas eszközöket fordítottak az alaptudományok fejlesztésére, a kozmoszba való jutásra, de eközben tudják, hogy tisztán technikai eszközökkel nem sokra lehet itt jutni. Megértik, hogy ha annak a világnak a szociális struktúrája nyíltan megjeleníti magát a mi világunkban, akkor minden ma létező, az államiság által előidézett szociális struktúra bizonytalansága mellett csak az marad nekik, hogy alárendelődjenek annak a hatalomnak. Ezért minden emberi társadalom meglévő struktúráját valami radikálisan újjal kell felváltani. Ennek a feladatnak a megoldását a saját útjaikon keresik, melyek kezdete a történelem előtti múltba nyúlik vissza, a vége pedig a modern krízis zsákutcájába vezet.

Említettük már, hogy a mi korunkban a kultúra és civilizáció egész élete „fekete misévé” vált. És csak ennek a fekete misének az útjain haladhatnak előre a „baloldali út” okkultistái. Eközben tudják, hogy valami olyan történik, ami megváltoztatja az ember *faji* tulajdonságait. Tudják, hogy a jobboldaliakkal való konfrontációjuk e változások legmélyére nyúlik. És tudják, hogy – mint bármely fajok közötti küzdelemben – csak akkor lehet győzni, ha megszüntetik a saját fajon belüli ellenfelüket. Az pedig nemcsak a jobboldaliakban, hanem magukban a baloldaliakban is gyökerezik. Ez: a fehér faj. Meg kell őt szüntetni. És hogy ezt a keresztény etika szemszögéből rendkívül amorális szándékot leplezzék, a világsajtó a „fasizmus újjászületése” veszélyét kiáltja.

Tudjuk, hogy a világon minden fejlődésnek van kitéve. A fajok is fejlődnek, vagyis születnek, egy bizonyos ideig léteznek, majd kihalnak. A fehér faj ebben az értelemben még tele van fejlődési erőkkel, valójában a jövő evolúciójának még hatalmas feladatai állnak előtte, beleértve a távoli jövőét is. Rudolf Steiner azt mondta, hogy éppen a fehér fajtól kell, hogy származzanak a testiségnek a jövőbeli, a mainál magasabban álló fajai, típusai, melyekbe végül az **összes** lélek testet ölt (hacsak nem azon az úton mennek, mely az emberiség gonosz fajába vezet). A fajok fejlődésnek vannak kitéve, következésképpen öregedésnek is. Innen érthetővé válik, hogy a fajok modern tömeges fizikai keveredése, melyet meghatározott okkult-politikai erők mesterségesen próbálnak bevezetni, az egész emberiséget visszaveti a fejlődésben.

A fehér emberiség egyik fő feladata az individuális tudat felemelése (megnemesítés útján) olyan szintre, hogy lehetővé váljon a két nem egy emberben való egyesülése. Ehhez a szaporodás folyamatának szellemivé kell válnia, ennek a szómágia segítségével, vagyis a Logosz erejével kell megvalósulnia. Ez az emberi individualitás magas, valóban szent állapota lesz. Akkor, magától értetődően, meg kell hogy szűnjön a káiniták és ábeliták szembenállása.

Itt egy evolúciós, nem pedig társadalmi-politikai feladatról van szó. Ez egy hatalmas, összetett feladat, melyben meg kell valósulniuk azon *okok* fő *következményeinek*, melyek már a földi ember *teremtésekor* le lettek fektetve. Itt nem engedhetjük meg magunknak ennek olyan részletes kifejtését, ahogyan azt a Szellemtudomány adja nekünk, de Rudolf Steinernek van egy közlése, ahol megadja számunkra ennek kvintesszenciáját. Megtaláljuk benne valójában mindannak a kérdésnek az egységbe való olvadását, melyeket a vizsgálatainkban törekedtünk megválaszolni. Éljünk ezzel a ragyogó lehetőséggel, és idézzünk egy hosszú részletet Rudolf Steiner egy előadásából. Arról beszél benne, hogy Hiram Abiffal közölték, hogy születik egy fia, akiről nem fog tudni, és akitől az emberek egy új faja fog származni. Ez nem más lesz, mint a két nem egybeolvadása a jövőben. Emellett „az ősi női kultúrát a férfi kultúra fogja felváltani. A női, mint fizikai forma, kihal, és a férfinak magában rendelkeznie kell azzal az erővel, hogy individuumot teremtsen önmagából. … Amikor az ember eléri azokat az erőket, hogy úgy fejlessze a gégéjét, hogy a szó teremtővé váljon, hogy az ember a szó által önmagához hasonlót tudjon teremteni, akkor minden teremtő erő a férfi nemhez kerül. Akkor az emberhez kerül az, amit egykor az istenek teremtettek.

Mikor veszett el a szó? – Amikor a két nem keletkezett. A szó el lett temetve, el lett rejtve. Káin fiainak csak az ősapjuknak volt meg. Hiram Abifnak legalább egy próféciát kellett kapnia róla. De ezt követően nemsokára megölték.

A szó el lett temetve, de itt van. Ha nem lett volna eltemetve, az ember önteremtő lenne, mint az Elohim. Ezért a „szó” a szabadkőművességben nem az igazi, hanem a hamis szó. Az igazi szó el lett rejtve. A tíz parancsolat kőbe van vésve, mely az igaz szót tartalmazza. Mi az a tíz parancsolat? A morális világrend törvényei. Az olyan külső viszonyokat támasztják alá, amilyennek azok a két nemhez tartozó emberek hatása alatt bizonyulnak. Ezekre a parancsolatokra nem lesz szükség, amikor nem lesz két nem. A jelenlegi emberi rend(szer) a két nem hatása alatt keletkezett.

Így a szabadkőművességben megvannak az elveszett szóra való emlékezés őrzői, mely szót azoknak kell megszerezniük, akik szabadkőművesként dolgoznak, és ezt akkor szerzik meg, amikor a passzív férfibölcsesség önmagában aktivitást ébreszt. Ezért a szabadkőműves ezt mondja: mindaz, ami nem a világban elterjedt tudományból ered, az ősidők női papuralmából származott. Ezt nem akarjuk egyszerűen

átvenni, a lét új spirálját akarjuk képezni, nekünk a férfiúi, káini tudáshoz kell intuíciót adnunk. Ezt lehetetlenség lenne megtenni, ha a férfiaktól az erőt amiatt vennénk el, hogy a nő részese legyen a titok megismerésének. Abban a pillanatban, amikor ezt elmondanánk a nők előtt, akkor mindennek általában el kellene veszítenie az érvényességét.

Ilyen módon szükségszerű volt, hogy a női nemet ne vonják be a szabadkőművességbe. Ez azzal áll kapcsolatban, hogy a szó szerve a nemmel, a szexualitással áll kapcsolatban. Ezért van az, hogy a férfi mutáción megy át a nemi érettséggel. Ez a mutáció nem mást fejez ki, mint a beszéd szervének és a nemiség szervének az ősi összetartozását. Azt is meg fogják érteni, amit a szabadkőműves mond: általában csak a férfi hivatott arra, hogy az elvesztett szót kiejtse, és kívülre árassza, csak a férfi módon felépített gége képes mondani és megérteni azt, ami az elveszett szón keresztül elérhető. Ha ezt így értjük, akkor érthetővé válik, hogy a nőnek nincs lehetővé téve, hogy új dolgot hozzon létre az ajkaival. – Komikus hallgatni a tudós embereket, amikor azzal magyarázzák a nők páholyba való befogadásának elutasítását, hogy azok pletykálnak. – A női gége csökevényes maradt. A férfi gége pedig a jövő szervévé alakul át.

Ahogyan látják, a dolog a mély és jelentős kapcsolatokban áll, és a „kőműves" kifejezést betű szerint lehet venni. Ezért Görögország és Róma idejében a kőművesek voltak annak építői, ami a szépséget fejezte ki: székesegyház, templom. ...

De a helyzethez még az is hozzátartozik, hogy annak egy részét, ami a szabadkőművesek egyesülése által jött létre, az ősi papi [női] bölcsességtől kellett venni. Így a női bölcsesség és a férfi törekvések keveredéséről van szó. Lényegében a szabadkőművesség titka még nem tárult fel, azt még nem szabad kiadni, még nincsen itt. Ez a titok azt képviseli, amit majd akkor mondanak ki, amikor a szót belülről a szaporodás ereje fogja jellemezni".

A XVIII. században a szabadkőművességen belül még beszéltek hasonló dolgokról, de aztán ezek felismerése a külvilággal való kapcsolat elvesztésével elveszett. „De emellett világosnak kell lenni, hogy a szabadkőművességben az összes létező szimbólum az ősi papi bölcsességből eredt, és a szimbólumok tartalma még nem lépett elő. Az igazi női bölcsesség fokozatosan elveszik. Ezért is vesztek el az úgynevezett magas fokok, a női bölcsesség őrzői. Csak az marad, amit János-szabadkőművességnek nevezünk, amely csak világi dolgokkal foglalkozik, és csak azokban ért valamit. És ez megint csak teljesen természetes, hiszen a materializmus fejlődésével a papi bölcsességnek el kell vesznie. És minek kell most történnie? Az ősi bölcsesség eltűnt. A külsőben kell élnünk. Mi következik ebből? Ebből az következik, hogy ismét egyfajta javulásnak kell érkeznie, amikor a nemeken kívül álló bölcsesség jelenik meg, amely nem áll kapcsolatban sem a női, sem a férfi bölcsességgel, sem a női bibliaisággal, sem a férfi Templomlegendával. És ezt a bölcsességet az Antropozófiában találjuk meg. Ebben a bölcsességben mindkét nem megérti magát. Itt a nőben a benne található férfi működik, a férfiban az működik, ami megint csak nemen kívüli. Itt a megismerésben a férfiség és nőiség magasabb síkjai találkoznak. Ezért teljesen természetes, hogy az okkult alapokat szabadkőművességként hozták el, de most egy új kezdetnek kell létrejönnie. Ez az, amit kettős spirálnak neveznek (l. a Rák csillagjegy szimbólumát). Így tekerednek napjainkban a dolgok. Így kell elgondolni az egyik dolognak a másikba való átmenetelét. Ezért az antropozófia nem támaszkodik sem a bibliai legendára, sem a Templomlegendára, hanem mindenben a bölcsesség magját keresi, melynek ismét a nemeken kívül kell állnia. Így láthatják, hogyan alapoz az Antropozófia világot, hogyan hoz harmóniát.

Hogyan egyesül ez a mi gyökérfajunkban [a 7 kultúrkorszak összességében]? A gyökérfajunk azt ismétli, ami már korábban volt. Annak ellentétét, ami már a lemúriai korban létezett, a gyökérfajunk világosan kifejezte szellemi területen. Az oppozíciónak azért kellett megjelennie, mivel a női nem ősibb, és leszálló vonalon van, míg a férfi nem felszálló vonalon található, és azt a magerőt keresi magában, mellyel a nő rendelkezett. Ha az alacsonyabb területeken maradunk, akkor az okkultizmusnak köszönhetően pontos megkülönböztetést kell tennünk: annak, aki Atlantisz faji embere, nincs szüksége arra, hogy Atlantisz lelki embere is legyen. Ezért a lélek sincs kapcsolatban a nemmel. A női nemű lelkek afelé a pillanat felé haladnak, ahol a férfiak által maguknak készített testet belakhatják, és akkor egyetlen nem lesz a Földön.

Míg a férfiak a nőivel oppozícióban álltak, addig hallgatniuk kellett. A nemek kapcsolata azzal volt előkészítve, hogy a XVIII. században örökbefogadó páholyokat alapítottak. Az elsőt közülük 1775-ben alapították. Ott a szabadkőművesség más szimbólumokkal foglalkozott, mint a férfi páholyokban. A nők ilyen örökbefogadó páholyokba való felvételével készítették elő a nemek kapcsolatát". Ilyen páholy tagja volt Jelena Blavatszkaja. „Az egész középkorban hatalmas előkészületeket tettek ahhoz, hogy szellemi módon megteremtsenek a férfiban egy másik nemet. Az ember koncentráció útján kezdetben gondolatként teremtette meg azt, aminek a jövőben létként kell majd benne létrejönnie. Ezért az egész középkorban az ehhez való előkészületként volt elterjesztve Mária kultusza. Ez nem más, mint koncentráció arra, hogy megszülessen a női a férfiban, míg a nő ugyanehhez a célhoz megy Jézus kultuszában. A Mária-kultusz ebből az alapból eredt. És végül, ahogyan önök maguk is látják, milyen zűrzavarnak kellett keletkezni az ismert rend megjelenésével, mely ismét a női bölcsességet akarja visszaszerezni. Ott a világ feletti uralomra megy ki a dolog. Ha az ősi bölcsességgel akarnak maradni, akkor az ősi erők számára kell a világot meghódítani. És van ilyen rend – ez a jezsuiták rendje[44]. Ez tudatosan ilyen célt tűzött ki maga elé. Ezért van az, hogy a jezsuiták és a szabadkőművesek ennyire élesen szemben állnak egymással" (GA93, 1905. 10. 23. 1. előadás, S215-227).

*

[44] „Ez a rend (a jezsuita) a Mária-kultusszal szemben egy férfi ideált választott. A férfi elvet képviseli: a keresztet rózsák nélkül" (GA93, 1905. 10. 23.)

Így beszélt Rudolf Steiner 1905-ben, viszont ami utána történt – I. Világháború, bolsevista fordulat Oroszországban, polgárháború, II. Világháború, stb. – és a mai napig is történik, arról már elég sokat beszéltünk. – Végbement az „árnyéktestvérek" megengedhetetlen elfordulása az igazi feladataiktól; a nemek evolúciós egyesülésének problémája az un. „szexuális forradalom" valószínűtlen perverzióinak permanens, egyetemes folyamatává alakult, az egypólusú világuralom úgy a „fiúk", mint az „atyák" tevékenységének mindent meghatározó indítékává vált. Az ilyen cselekvési mód nem tudta nem maga után vonni Ahrimán és Lucifer jelenlétének gigantikus növekedését a kultúra és a civilizáció szinte minden tényezőjében.

Jelenleg Ahrimán az Azúra rangjában, mint Antikrisztus egységes frontot épít minden ellen, aminek a világ és az ember evolúciójában jogszerűen később kell végbemennie. Munkájában a leghatékonyabb módszere az, hogy a jót a *számára nem megfelelő helyre helyezze*. Akkor az gonoszként jelenik meg.

Az emberiségnek még nagyon sokáig kell foglalkoznia a fejlődése elleni harcnak ezzel a módszerével. Így például már most próbálkozások folynak a nem megváltoztatására, eltorzítva annak természetét, az 5700-as évek után pedig Ahrimán azért kezd harcot, hogy az embert visszatartsa a szaporodás régi formájában. És az embereknek akkor majd meg kell érteniük a taktikaváltását. Rudolf Steiner ezt mondja: „Az ahrimáni erők, melyek most oly erősen hatnak az emberi fejlődés impulzusaira, egy bizonyos értelemben el tudnák torzítani ezt a fejlődést. Akkor – egyáltalán nem az ember javára – az embereket a VI. évezred után ugyanabban a fizikai életben tarthatnák vissza. De akkor nagyon erősen elvadulnának. ... Az ahrimáni erőknek ez a törekvésük: az emberiséget minél tovább a Földhöz láncolni és ilyen módon elvezetni a normális fejlődésétől". A normális fejlődés esetén pedig „az ember mint szellemi-lelki lény – hogy szemléletesen fejezzük ki – zajt fog csapni a felhőkben, az esőben, a villámlásban és a viharban, a földi dolgokban. Egy bizonyos módon át fog vibrálni a természeti jelenségeken; aztán pedig az ember földihez való viszonya még szellemibbé válik (GA196, 1920. 01. 18.)

Ahrimán már most igyekszik előrehozni ezt a földihez való szellemibb viszonyt, de természetesen a saját módján, a léleknek a „kvarcra" való átvitelének ideájával csábítva. Ebben az esetben nem kell azt gondolni, hogy az emberiséget a fizikai síkról a robotokkal való kiszorítása fenyegeti, nem, az azúráknak szükségük van az emberekre, a fizikaiból, éteriből, asztrálisból és Énből álló négytagú emberre. De a földihez akarják az embereket láncolni, hogy haláluk után mint kísértetek a 8. szférát népesítsék be. A szilikon alapú biorobotok pedig a saját útjukon haladnak, és szörnyű „pókszerű" lényeket nemzenek, akik az embereket fogják gyötörni mindaddig, amíg azok vagy a 8. szférába nem települnek, vagy úrrá nem lesznek ezeken a lényeken, amit már most el kell kezdeni. És itt kivételesen fontos megérteni, hogy a *digitalizáció és a szexualizáció – az azúrák egységes tervének két oldala*. Ahhoz, hogy ezt a tervet tömegesen, bolygószinten megvalósítsák, *szocializálni* kell, az összes emberi közösség szociális struktúráját vele összhangban kell átépíteni. A tudományos-technikai fejlődés fentebb megmutatott közösségében, feltételezésünk szerint ez a folyamat már messze előrehaladt az ahrimáni jövőbe. Ez az egész baloldali világmozgalmat arra készteti, hogy ugyanezt tegye. De a maga módján. Itt is az összes erő egy másfajta és egyetemes szociális struktúra bevezetéséért való harcban feszül, amely struktúra a baloldaliak véleménye szerint az emberiség feletti hatalmukat meg kell hogy erősítse és örökre megszilárdítsa.

Az ilyen struktúra lényegéről való nyílt beszédtől egyelőre tartózkodnak. Ezt a struktúrát közvetve a világ tömegtájékoztatási eszközei honosítják belénk, szuggesztív módon, állhatatosan, és ezt állandóan és mindenütt teszik. Hogy saját szemünkkel meggyőződjünk erről, akkor modern nyelven szólva a

tudatunkat észlelő üzemmódba kell helyeznünk, vagyis a tömegtájékoztatás közléseit oly módon felvéve, hogy ne ragadjunk be a konkrét tartalmukra (ami pedig általában üres is, hamis is), hanem próbájuk meg felvenni az úgymond alapötletét, mely áthalad rajtuk, de egyenesen nem fejeződik ki. Egyfajta „dédelgetett kívánságként" jelenik meg, melyet a tömegeknek maguknak kell megérteniük, úgy, mint a *saját* kívánságukként felfogni, és akkor, amikor erről kívülről hallanak, nem kezdenek tiltakozni ellene, hanem, ellenkezőleg, saját kívánságuk teljesüléseként fogadják.

Ezen az úton a szuggesztió tömegeszközeivel már nagyon sokat tettek. Azt sugallják nekünk, hogy szinte elkerülhetetlen az emberiség két kasztra válása: az új elit, az urak kasztjára, és a „szükségtelen" emberek (a „herék") kasztjára, a munka robotizációja miatt. De ez csak egyfajta alhangja a fő ideának, mely abban áll, hogy felújítsuk a régi indiai kasztrendszert, de nem formálisan, jogilag nem megerősítve, hanem teljesen – engedtessék meg így nevezni – a kulturális fejlődés uralkodó tendenciáinak szellemében, az új, digitális világvallás feladataival összhangban.

Ebben a rendszerben az első kasztot az „új bráhminok", vagyis a szellemi tekintélyek, a „papok", „papnők" kasztját, az utánzás, sőt imádat tárgyait, azok a nők kell hogy képezzék, akik okvetlenül feketék, és bi-, transz- stb. szexuálisak, akik saját nemüket megváltoztatták, „harmadik" neművé váltak. Ez lesz az első kaszt első alkasztja, a második alkasztot az ugyanilyen fajta férfiak képezik.

A második kasztba, mint új „ksatriák", a két alkasztjába az ugyanilyen típusú nők és férfiak fognak tartozni, de a fehérek. A harmadik kasztot a fekete férfiak és nők fogják képezni, akik szokásos, „triviális" szexuális irányultságúak. A negyedik kasztot – az új „sudrákat", a lenézetteket, a fehér nők és férfiak fogják alkotni, „akik magukban állandóan az újjászülető fasizmus veszélyét hordozzák", a szexuális és digitális „fejlődés" ellenzői.

Az ilyen propagandának azért van sikere, mert az ember továbbra is megőrzi magában az ősi kettős természetét. Ez, mondja Rudolf Steiner, az „5. Atlantisz utáni korban [kultúrában] is tartalmazza egyrészt az embert, másrészt az emberben ülő alacsonyabb, állati természetet. Az ember egy bizonyos mértékig *kentaur*: magában, az asztralitásában tartalmazza az alacsonyabb, állati természetét" (GA178, 1917. 11. 25.). *A tapasztalt ideológus-okkultisták ezt lökdösik kívülre, prioritássá téve a szociális életben.* Trilógiánk 2. részében írtunk erről, az Európa és egész nyugati világ járdáin történt „csodálatos női fenekek ragyogó kiállításáról" szólva. Manapság azt is megfigyelhetjük, hogy a „különösen kreatív" női természetűek milyen ügyesen utánozzák járásban a poroszkáló fiatal kancákat.

A szexuális forradalom, mint az új és egyetemes szociális struktúra bevezetésének alapja teljes egészében kielégíti az azúrákat, mivel ők maguk a Föld belsejének fizikai alattiságában abban a rétegben gyökereznek, amelyben azok az erők vannak, amelyek kapcsolódnak a *szaporodáshoz* (GA96, 1906. 04. 16.). A szexuális forradalom egész un. „fenomenológiája" számukra nem pusztán a moráltalanság gyakorlása, hanem annak a feladatuknak a hatékony megoldása, hogy az egész evolúció jellegét megváltoztassák. Ehhez először az emberek világnézetére kell hatni, aztán ezeknek a változtatásoknak megfelelő életgyakorlatot kell elültetni, majd pedig várni, amíg *mindez genetikai szintre száll alá, és öröklődővé válik.*

E munkának a mérete és sikere egyszerűen döbbenetes. Rudolf Steiner ezt mondja: „A lelkiismeret elszakadása attól, amit mi állandóan mint igazságot jellemzünk, a XX. században korábban nem látott csúcsokat ért el. Ennek következményei még rosszabbak, ha az emberek ezt *egyáltalán nem veszik észre*; de éppen ez jellemzi korunkat" (GA174, 1917. 01. 01.). De mi vegyük észre! A modern ifjúság már 14,

15, 16 évesen olyan szexuális kísérletezésen megy át, melyről Casanova még csak nem is álmodott. A múltban az ilyen „tapasztalat” kiült az ember arcára. Rögtön látható volt rajta, hogy ez egy szörnyű kéjenc, egy züllött ember. De a modern ifjú „kísérletezők” arca tiszta, fényes, ártatlan marad. A szociális kapcsolatokban ők morálisak, jók. Ennek oka abban gyökerezik, hogy „nem tudják, mit tesznek”. És ebben a nevelés és oktatás iskolai rendszere a bűnös. **Az egész modern iskola, beleértve az óvodát is, egy szörnyű laboratórium, ahol az emberekből kiirtják a lelkiismeretet, lényegében irtják ki, egészen genetikai szintig!** Emellett pedig a Föld fejlődése számára a morális impulzusok, melyek az emberekben hatnak és „a szellemi világba lépnek, gyümölcstermő magokká válnak a későbbi földi időszakok számára. … a magasabb Hierarchiák szellemei ezt (aztán) lehozzák … az emberi képzelő gondolkodás számára, általában az emberi gondolkodás számára. Ha elképzeljük, hogy valamelyik korszak a Földön teljesen amorálisan folyna … akkor a következő földi korszakban … a lelki életben hitványságnak kellene uralkodnia. …

Amorálisnak lenni azt jelenti, mint elvenni a Földtől az életmagvakat, a földi fizikai folyamatba belenyomni, ahol azok a következő földi korszakban a bomlás magvaivá válnak … Azok akkor mindazt kioltják, aminek élő módon kell lelkiként élnie” (GA159, 1915. 03. 14.)[45].

*

Mindkét általunk felvázolt társadalmi struktúra azurikus. Ezekben az ember *magában szintézisre juttatja a káini és az ábeli princípiumot, de teljes mértékben luciferi-ahrimáni módon*, ami arra teszi őt alkalmassá, hogy amikor átmegy a halál kapuján, a 8. szférát népesítse be. A két struktúra egymással – itt a fogalmakat Marxtól kölcsönözzük – az „alap” és a „felépítmény” elve szerint kapcsolódik. Az egyikük a civilizációt rombolja le, a másikuk a kultúrát. Mindkettő a destrukció ahrimáni és luciferi princípiumainak összetett összefonódását képezi, amikor e két fajta lény az emberiség földi szellemi dolgaiba avatkozik.

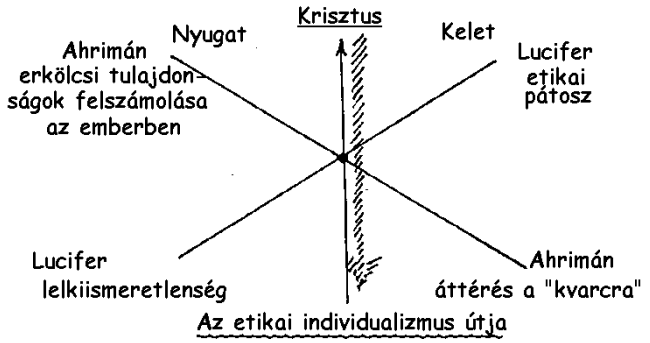
A fejlődés korábbi korszakaiban minden másképp volt. Lucifer akkor az emberiség egységes lényének emberi személyiségekre való differenciálódását segítette, Krisztus „fivére” volt. Lucifer ebben a tevékenységében arra a szükségszerűségre jutott, hogy megkísértse az embert, hogy rávegye, hogy „egyen a tudás fájáról”, ami az ember fejlődésében az ellentmondások bonyolult komplexumát idézte elő. Az embert az ószövetségi időkben elvezették az értő megismerés csíráihoz, továbbá a csoportos moralitás megismeréséhez és elismeréséhez, ami az újszövetségi időkben fokozatosan amoralitássá fajzott, különösen Nyugaton, ami miatt a Kelet őt abban hibáztatja, hogy a „gonosz fellegvárává” vált. *Maga a keresztény egyház luciferizálódott, az ószövetségi morális alapelvek megerősítésének pillérévé vált, semmit sem akarva tudni az* ***etikai individualizmusról****.*

Ahrimán az ősi korszakokban a földi emberiség kultúrfolyamatának létesülésében szinte egyáltalán nem jelent meg. De annak mértékében, ahogyan az ember szert tesz az individuális Énre, egyre növekvő érdeklődést kezdett mutatni iránta. Korunkban az ahrimáni kísértés a materializmus dominanciájában fejeződik ki, ráadásul még Keleten is, ami ott abban a naiv hitben jelenik meg, hogy halhatatlanságra lehet szert tenni „a kvarcra való áttéréssel”. Nyugaton ez az emberi lélek lényegi minőségeinek „buzgó” felszámolásában jelenik meg, az életkényelmek kísértésében a szellemi érdekek csakúgy, mint a

[45] Az egyik izraeli antropozófus barátom levelet írt nekem, melyben ezt a kérdést teszi fel: „lehet-e z emberiséget érvényesnek venni?” Nem tudom, mit válaszoljak erre.

felebarátunk érdekeinek teljes elfelejtése mellett, az égi paradicsomnak a „földi paradicsom” létrehozásával való felváltásában.

Ami képes ezeket az összetett ellentéteket feloldani, az az etikai individualizmus útja, melynek lényegét és megvalósításának módját különösen konkrétan írja le Rudolf Steiner a „Szabadság filozófiájában”, és módszertanilag az ismeretelmélete támasztja alá. Ezoterikus elmélyítésük az embernek a négy éter moralitásával való kapcsolatának erősödését jelenti. *Mindez együtt véve az ember számára a fejlődésnek egyidejűleg a morális, vallási, esztétikai és evolúciós feladatait adja. Az embernek ezek a feladatai a Kereszténység megvalósításának eljövendő korszakában*, mely az előkészítő szakaszát váltja fel (43. ábra).

43. ábra

Ennek ellenhatva az azúrák, a Sátán, az Antikrisztus arra törekszenek, hogy idő előtt valósítsák meg a távoli jövő fejlődési feladatait. Ehhez az egész kultúrkorszakot, még a gyökérfajt is, sőt az evolúciós folyamat formaállapotát (glóbuszt) is néhány évtizedbe, a jelen pillanatába akarják „belegyömöszölni”.

De minden alkalommal, amikor az ember a szellemtudományos munka segítségével szert tesz az igazságra, akkor hozzájárul a fejlődés helyes irányának és természetes ritmusának a helyreállításához. Ahhoz, hogy eljussunk az igazsághoz, szükséges:

1) metamorfizálni a reflektáló tudatunk formáját

2) a morális intuíciók világába vezető úton haladni

3) törekedni arra, hogy önmagunkban a bölcsességet, a szeretetet és a szabadságot elszakíthatatlan egységbe vezessük.

Epilógus

Most az maradt számunkra, hogy még egy kérdést megvizsgáljunk, melyben az ebben a könyvben folytatott vizsgálatunk minden fő szála összefut.

2018-ban először lett kiadva Rudolf Steiner – tartalmuk alapján kivételesen gazdag és jelentős – előadásainak gyűjteménye, melyeket a XX. század legelején tartott. Ezek közül az egyikben ezt mondja:

„Mindaz, ami az emberiség fejlődésében megelőzte Krisztus megjelenését [emberi testben], előkészület volt ehhez a megjelenéshez; mindaz pedig, ami Krisztus megjelenését követi, Belőle ered. Krisztus a világ Központja. Ő az a Szó, amely az egész fejlődés közepében áll (GA91, 1906. 09. 13., S.241).

Isten feláldozta Magát, lejőve a világunk és az evolúciós ciklusunk középpontjába, lényegében szólva az *Atyai Világalap őskinyilatkoztatásának középpontjába*! Így Krisztus „a világ Szívét" képezte. Három év földi lét után Krisztus Jézus feláldozta magát a kereszten. Így „»a világ Élete« előkészítette az emberiség közegébe való saját leereszkedését, ami három világnapig [eon] tartott … aztán teljesen egyesült a világgal *a Föld középpontjában*, ahol ez a Föld a saját legmagasabb sűrűsödését éri el" (Uo. S.242).

A világ „megsűrűsödése", vagyis valójában az Atyai Világalaptól való eltávolodása a Hierarchiák lemaradó, luciferi és ahrimáni lényeinek aktív közreműködésével történt. A hatásuk fokozatosan vált a világgonosszá, és az növekedő erővel áll ellen Krisztusnak éppen a Golgotán történt Önmaga feláldozásának Misztériumában és az azt követő hatásának folyamatában az emberiség közegében. Szem előtt kell tartani, hogy a Golgotai Misztérium nem egyfajta „egyszeri jelenség" volt. Az, mint a negyedik dimenzió (az idő) fenoménja, nem áll a tér uralma alatt, a fejlődést kivezeti a három dimenzióból, a tulajdonképpeni térből, az ásványi tömörödésből, az elkülönülésből, melynek köszönhetően az ember magát mint külön individuális lényt tudta felismerni, ismét az időbe vezeti, az élet folyamatába, segítve az embert, hogy úrrá legyen az egoista elkülönültségen, hogy a szellemmel való individuális egyesülés útjára lépjen, szabaddá váljon, és erőit a világba árasztva megmentse magát is és az egész természetet is az ásványi birodalommal bezárólag, növényi állapotba vezetve azt.

Az embernek közvetlenül adott lemniszkátájában a Golgotai Misztérium marad a fő, állandóan ható esemény, mely dinamikus egységbe vezeti benne a múltat, a jelent és a jövőt. A Golgotai Misztérium, mint az idő tiszta lényege, mindenütt jelen van és örök.

Az ötödik fejezetben beszéltünk a Golgotai Misztérium három létesüléséről. Ezek közül a legfontosabb a Föld középpontjában volt. Éppen ott folyik Isten döntő vitája a világgonosszal a világ egész további sorsáról: hogy a világ az Istentől rendelt evolúció útján haladjon-e tovább, vagy az evolúciónak egy új ciklusa jöjjön létre, melynek Lucifer és Ahrimán szándékai szellemében kell végbemennie.

A világgonosz legerőteljesebb megnyilvánulása a Golgotai Misztériummal való ellenhatásában a Gondisapuri Akadémia. Hatásának értelme és jelentősége messze túlmutat a VII. században. Az egész természettudományos kor, melyben mi is élünk, „Gondisapur akadémiájának gyermeke", mondja Rudolf Steiner (GA184, S.287). És keletkezésének forrásait még Ferekidész és Platón korában kell keresni. A benne [a Gondisapuri Akadémiában] ható ahrimáni impulzus „az embert tisztán földi lénnyé akarja tenni" (uo., S.298), mindent átfogó tudományt adva neki, „mely teljességgel helyettesítené a tudati lélek erőfeszítéseit, de amely az embert teljes egészében földi lénnyé tenné" (uo. 184).

Gondisapur bölcseinek ez a törekvése a mi korunkban ér a csúcspontjára. Az „embert kvarcra átfordítani" szándéka is ilyen. Ebben az esetben az emberek a bennük lévő Szelleménnel Lucifer birodalmába, a 8. szférába távoznának, és többé nem térnének vissza inkarnációkba, a fizikai testek pedig, a benne lévő *Szellemén-szubsztanciával együtt* Ahrimánévá válnának és „kezdeti agyagként" a saját evolúciós ciklusának első eonja általa történő létrehozását szolgálnák. *És ez a szándéka a digitalizmus már nem vallásának, hanem misztériumának.*

Ahrimán és Lucifer Nyugatról is megjeleníti a Golgotai Misztérium Impulzusával szembeni ellenhatását. Csak Rudolf Steinertől tudhatjuk meg, hogyan történt ez még a korszakunk kezdete előtt Közép-Amerika fekete-mágia-misztériumaiban. Hogyan jöttek azok ott létre? Tudjuk, hogy a luciferi szellemeket az ősi Hold korszakától kezdve tarthatjuk lemaradónak, az ahrimániakat az ősi Nap korszakától. A Föld korszakában a luciferi szellemek a lemúriai korban (paradicsomi kísértés), az ahrimániak pedig az atlantiszi korban váltak az ember veszélyes kísértőivé. Az atlantiszi kort a végén erőteljes fekete mágia hatotta át. Valójában éppen a fekete mágiától pusztult el. Az emberiség progresszív része az elpusztult atlantiszi kontinensről Keletre ment, és mindenki, akinél a fizikai test túlzott materializációja, megkeményedése, a fejlődés számára szükséges plaszticitás elvesztése történt, Nyugatra. Feltételezésünk szerint ott, az amerikai kontinensen Atlantisz fekete mágiája a misztériumoknak abban a különös fajtájában vert gyökeret, amelyekről Rudolf Steiner beszélt nekünk, mivel eljött az idő, amikor az embereknek tudniuk kell erről. Ezek „Amerika nagy részén [terjedtek el]. … **ha győztek volna** … akkor a[z emberi] **lelkeket száműzték volna a Földről**" (GA171, 1916. 09. 24., S.103). *Vagyis azok célja ugyanaz volt, mint Gondisapurban is*, de Ahrimán más úton közeledett felé.

Az Atlantiszt benépesítő emberek a Nagy Szellemet imádták, akinek a neve a később Kínában megőrzött „Tao" szóhoz hasonlóan hangzott. És már az atlantiszi korban kezdett ennek a Szellemnek egy ahrimáni fajtája kialakulni, amely megközelítőleg így nevezte magát: „Taotl" (l. GA171, 1916. 09.18., S.57). Ő vált az atlantiszi dekadens mágiát az Atlantisz utáni korban terjesztő misztériumok pártfogójává. Az ezekben kapott beavatás „célja az volt, hogy az egész földi életet, az emberek földi életét is olyan merevségbe, megrekedésbe, megdermedésbe, mechanizáltságba vezesse, hogy erre a földi élet fölé egy bolygót lehessen alapozni … egy különleges luciferi bolygót …" és az emberekből kiszorult lelkeket át lehessen arra költöztetni.

Ez a bolygó nem lehetett akkor az ahrimáni evolúció első bolygója (eonja), mivel az még egyszerűen nem létezik, és azt feltételezzük, hogy itt a *8. szféráról van szó*, ahová a gondisapuri impulzus szellemében ható modern digitális forradalom is törekszik kilökni az embereket. A digitalizációban tulajdonképpen mindkét fajta Krisztussal szembeni ellenhatás működik, az ahrimáni és a luciferi, amely „minden önállóság, minden belső, lelki mozgás megsemmisítésére" irányul (uo.). A Taotl-misztériumokban azokat az erőket dogozták ki, „melyek az embert képessé teszik ilyen *mechanizált földi birodalom* létrehozására. Ehhez az embernek mindenekelőtt ismernie kellett a nagy kozmikus titkokat, az összes nagy kozmikus titkot, ami arra vonatkozik, ami a Világegyetemben hat és él, és hatásait a földi létben megnyilvánítja. A kozmosznak ez a bölcsessége valójában mint olyan, az összes Misztériumban megjelenik, a jókban is és a gonoszakban is, hiszen az igazság mindig ugyanaz. A kérdés csak az, hogy milyen módon kapják meg, és hogy jó vagy gonosz értelemben alkalmazzák.

És így a kozmosz bölcsességét, ami semmi rosszat sem tartalmaz, sőt szent titkokat ölel át, ezt a bölcsességet gondosan megőrizték a Taotl-beavatottak. Senkivel sem közölték, kivéve azokat, akik a helyes, Taotl-módon lett beavatva … és csak azután közölték velük a kozmosz titkairól való tanítást. Hiszen ezeket a titkokat a beavatásnak köszönhetően a lélek teljesen meghatározott konstitúciójában kapták … melynél az ember szimpátiát, hajlamot táplált ahhoz, hogy ezeket a titkokat a földön oly módon alkalmazza, hogy a halálnak ez a mechanikus, megdermedt birodalma jöjjön létre. Így kellett ezeket megkapniuk … senki olyannal sem közölhették ezt a bölcsességet, aki korábban nem foglalkozott egy bizonyos módon *gyilkossággal*. És úgy volt, hogy az első gyilkosság során csak bizonyos titkokat közöltek, a további gyilkosságoknál további, magasabb titkokat. A gyilkosságoknak tökéletesen

meghatározott feltételek mellett kellett végbemenniük. A személyt, akit meg kellett ölni, egyfajta szerkezetre helyezték; ez egy ravatalra emlékeztetett, és egy vagy két lépcsőfok vezetett hozzá minden oldalról. A gyilkosságra kijelölt felemelkedett erre a szerkezetre és a ravatalra fektették, melynek homorú volt a felülete, úgy, hogy a háta erősen meggörbült. Aztán különleges módon odakötözték ehhez az eszközhöz, úgy, hogy a gyomra kidudorodott, aztán pedig a beavatandó egy meghatározott metszéssel – melyre megtanították – kivágta ezt a kidudorodó gyomrot" (uo.).

A gyomrot azután egy különös ceremóniával feláldozták Taotl istennek. Ennek következtében a beavatottak és a beavatandók magukban egy különleges érzésirányt fejlesztettek. Aközött, akit megöltek és aközött, aki ölt, egyfajta kölcsönhatás jött létre, „kapcsolat keletkezett a megölt és a beavatandó – nem a gyilkos, hanem a beavatandó – között; a beavatandó számára egy lehetőség keletkezett, hogy a másik lélek vigye magával, vagyis a szükséges pillanatban maga is el tudja hagyni a földet", és hogy ne térjen rá vissza. *Ilyen volt a modern, szivárványos reményekkel teli intelligens „kvarcra való áttérés" akkori barbár analógja.*

Természetesen, zárja Rudolf Steiner, ezek a misztériumok a legfelháborítóbb fajtájúak voltak, és teljes értelmében ahriméniak. Ezen az úton a földi evolúció természetesen nem tudott volna előre menni, és az emberinek minden értelme megsemmisült volna. Ezért másfajta Misztériumokat alapítottak ugyanezeken a területeken, amelyek célja az volt, hogy ellenhassanak az előbbi misztériumok szörnyűségének.

„Ezek olyan misztériumok voltak, melyekben egy olyan lény élt, aki nem szállt alá földi inkarnációba, de akit az emberek atavisztikus tisztánlátással szemlélni tudtak … És ez a lény Teckatlipoka volt. Így hívták őt; bizonyos módon rokonságban állt – habár sokkal alacsonyabb Hierarchiához tartozott – Jahve Istennel, és a másik féltekén gyakorolt ellenhatást azoknak a szörnyű (Taotl-)misztériumoknak.

Teckatlipoka tanítása hamar kijött a Misztériumokból, és exoterikusan kezdett terjedni… ugyanakkor Taotl tanítása ezoterikus maradt, és csak a bemutatott módon lehetett hozzá eljutni. Az ahrimáni erők azonban arra törekedtek – most úgy beszélek, ahogyan Ahrimán gondolja ezt – hogy megmentsék az emberiséget Teckatlipoka Istentől. Azon a féltekén szembeállítottak vele még egy

szellemet, hasonlót ahhoz a szellemhez, akit Goethe Mefisztóként írt le. Rokon vele. Azzal a szóval jelölték, ami megközelítőleg így hangzik: Kvetszalkoatl… szintén nem inkarnálódott közvetlenül, a szimbóluma az volt, ami a keleti féltekén a Merkúr-bot. A nyugati féltekén ez a szellem bizonyos mágikus erők segítségével veszélyes betegségekkel tudott olyan embereket felruházni, akiket el akart pusztítani, azt kívánva, hogy elszakítsa őket az aránylag jó Teckatlipoka Istentől. ...

És egy meghatározott időben az történt, hogy e kultúrán belül, ott, ahol Közép-Amerika található, született egy lény, egy meghatározott feladattal. A mexikóiaknak, Mexikó ősi lakosságának, egy meghatározott szemlélete volt ennek a lénynek a létére vonatkozóan. Azt mondták, hogy ez a lény annak köszönhetően érkezett a világba, hogy egy Szűz szülte őt, mint fiút, szeplőtelenül fogantatva, földön túli erőknek köszönhetően egy szárnyas lénytől, aki az égből érkezett. … a gyermek körülbelül 33 éves korig jutott, és körülbelül az időszámításunk szerinti 1. évben született. … Ennek a lénynek egy teljesen meghatározott feladata volt.

És abban az időben, megint csak Közép-Amerikában, született egy ember, már a születésétől kezdve arra rendeltetett, hogy magas Taotl-beavatott legyen. Már a korábbi földi inkarnációiban magas beavatást ért el az adott úton, és annak köszönhetően, hogy már sokszor nagyon sokszor végrehajtotta az általunk felvázolt gyomor-kivágási eljárást, így fokozatosan magas földi-földfeletti tudásra tett szert. Ő egy hatalmas, ha nem a leghatalmasabb fekete mágus volt, akit látott a Föld rajta járni… Amikor megközelítőleg 30 éves lett, nagy döntés előtt állt: ne váljon-e önálló emberi individualitásként a folytatódó beavatásokon keresztül annyira hatalmassá, hogy megtudja az alapvető titkot és ennek segítségével a későbbi emberi földi evolúciónak egy olyan löketet adjon, hogy az emberiség a 4. és 5. Atlantisz utáni korban annyira elsötétüljön, hogy olyan állapot következzen, melyre ebben a korszakban az ahrimáni erők törekszenek?

És egy harc kezdődött közte és a Szűz által szült lény között, mely három évig tartott, ahogy a kutatás mutatja… A Szűz által szült lény olyan nevet viselt, mely ha a mi nyelvünkön fejezzük ki, körülbelül így hangzott: Witzliputzli … egy emberi lény. … A hároméves háború azzal fejeződött be, hogy Witzliputzli ezt a nagy mágust megfeszítésre tudta átadni, és a megfeszítésen keresztül nemcsak a testét semmisítették meg, hanem a lelkét is megkötözték, úgyhogy erőtlen maradt a munkájában, és a tudás erőtlenné vált, a tudás, amit Taotl-tól sajátított el, meg lett ölve.

Ilyen módon Witzliputzli arra a képességre tett szert, hogy mindazokat a lelkeket, akik az említett módon vonzódást kaptak, hogy Lucifert kövessék és elhagyják a Földet, ismét visszakapja a földi élet számára, hogy ismét beléjük vésni a további inkarnációkban való földi élet iránti szükségszerűséget...

Így megszűnt élni az, ami tovább tudott volna élni azokon a területeken, ha a Taotl-misztérium meghozta volna a gyümölcseit. Ugyanakkor az éteri világban bizonyos módon tovább él az, ami megmaradt, mint erő, mint annak következménye, amivel azokban a misztériumokban foglalkoztak. Mindezek az erők továbbra is léteznek, érzékalatti módon léteznek… Ezek az erők itt vannak, bizonyos módon a hétköznapi élet vulkáni rétege alatt találhatók. Úgyhogy mindabba, ami az 5. Atlantisz utáni korban alakul az ember lelki fejlődése kapcsán … behatol … az, ami a nyugati féltekén történt folyamatok kísérteteként folytatja az utóhatását...

Vitzliputzliban azok az emberek egy Szűztől született naplényt tiszteltek … (ő) a Golgotai Misztérium ismeretlen kortársa volt a nyugati féltekén" (uo. S.57-64).

*

Mindezt megismerve lehetőséget kapunk arra, hogy részletesen megvizsgáljuk a Föld fő eseményének, a Golgotai Misztériumot a három aspektusában. Megjelenik egy lehetőség, hogy kitöltsünk egy nagy hézagot a Golgotai Misztérium-felfogásunkban, mely az egész emberiség számára ment végbe. E nélkül a tudás nélkül a földi evolúció az atlantisziból az Atlantisz utáni korszakba való átmenet két részre esik szét, és közülük az egyik mintegy elvész az ismeretlenbe. Valójában pedig itt az egységének grandiózus megnyilvánulásáról van szó. Annak történelme, ami Atlantiszról Keletre távozott, ismert számunkra, de az egység másik része, ahogy most látjuk, kolosszális tükörképe annak, ami Palesztinában történt.

Az amerikai kontinensen a Golgotai Misztérium nem mint a legmagasabb Isten, hanem mint az *ember* dolga ismétlődött meg. És az ember ott ehhez méltónak bizonyult, habár a feladatai természetesen sokkal egyszerűbbek voltak, mint az Istennek. Ott a Golgotai Misztérium, mondhatjuk, olyanként történt, amilyennek mintegy lennie kellett: a gonosz megfeszítésének, elátkozásának. És ennek a feladatnak a megoldását az ember vette magára. Palesztinában azonban Isten megengedte, hogy olyan cselekedet kövessenek el Rajta, melyre maga a gonosz szolgált rá. Így egy hatalmas ősképét adták annak, hogy *a gonoszt jóvá kell alakítani*. Csak így lehet őt véglegesen legyőzni. De egy dolog az evolúció hatalmas törvényei, és egy másik a földi lét valóságában való gyakorlati megvalósítása. A két esemény hasonlít egymásra abban, hogy itt is és ott is a gonosz elvarázslása történt, látens állapotba vezette őt az Isten is és az ember is. De Isten elvarázsolta az azurikus erejét és ezzel egy időre lebénította az emberekre gyakorolt hatását, időt adva ezzel számukra, hogy megerősödjenek az Énjükben, hogy képesekké váljanak magukra venni a gonosz jóvá alakításának munkáját. Nyugaton lehetővé vált, hogy megsemmisítsék a gonosz fő emberi hordozóját, és ezzel legalább egy időre határt állítsanak a fekete mágiának a földön. Az ember így kiegészítette, bizonyos értelemben befejezte az Isten tettét – az Antikrisztus elvarázslását – amit Ő Nagypénteken hajtott végre a Föld középpontjában. De ez a befejezés nem végleges, „Taotl misztériuma" ilyen vagy olyan formában folytatja a földi útját, és állandóan az a feladat keletkezik, hogy látens állapotba vezessék azt, ami által az éretlen embereket megóvják attól, hogy Lucifer birodalmába menjenek. *Az ember Vitzliputzli tettét* k*orunkban a szellemi tudáson keresztül hajtja végre, amely lehetőséget ad számára, hogy megértse a végbementek értelmét. Így járul hozzá a Golgotai Misztériumhoz.* Nem a fekete mágusoknak, hanem az embereknek kell az Isteni bölcsességet megszerezniük és a legjobban alkalmazniuk. A tudás pedig erő, élő, szellemi ismeret, mely a *szemlélő ítélőerő* segítségével érhető el, és amely az embert a morális tökéletesség felé vezeti.

Ha a Golgotai Misztérium nyugati megfelelőjéről beszélünk, akkor meg kell értenünk, hogy a Taotl-misztérium egy gigantikus portál volt, melyen keresztül a Föld 8. és 9. rétegének azurikus erői a Föld felszínére jöttek, és benépesítették az emberek lelkét, kilökve azokat a testekből. Vitzliputzli ennek véget vetett, és ez Atlantisz jó örökségének egy alkotó hozzájárulása volt az Atlantisz utáni kultúrába. Ő ezt úgymond egyszeri, misztériumi módon tette. Keleten ez a folyamat évezredekre húzódott szét. De itt is és ott is az emberek a korszakunk kezdetén haladékot kaptak, a gonosz elleni harc úgymond könnyített módját. De íme a mi korszakunkban, a XIX. század végétől kezdve, amikor Michael Arkangyal uralma köszöntött be, *és ő a világ hatalmas peresztrojkájába kezdett, a világgonosz kiszabadult az ősi varázslat alól, és egy nyugtalanító kérdés merül fel: megszülettek-e azok, ez alkalommal a sok „Vitzliputzli", akik képesek a gonoszt ismét megfeszíteni, megfosztani az erejétől, elvarázsolni? A Palesztinában végbement Golgotai Misztérium az anyagi világ háromdimenziós terében nem ismétlődik meg, de azt, ami*

Mexikóban történt, az emberiségnek újra és újra meg kell tennie. De ennek már nem egyszerűen a gonosz elvarázslásának kell lennie, hanem a gonosz jóvá alakítása hatalmas tettének, ami után a gonosz már nem éled fel, vagyis az új „vitzliputzliknak" Parszifálként, manicheusokként kell hatniuk.

Krisztus a gonosz feletti győzelmet azzal aratta, hogy legyőzte a legnagyobb gonoszt, a halált, és ezzel erőt és impulzust adott az embereknek. hogy önmagukban legyőzzék a halált: először a gondolkodásban, a megismerésben, majd az érzésben, a lélekben, morálisan megnemesítve azt, és ezzel lehetővé téve, hogy morális intuíciókhoz jusson, végül pedig az akaratban, szabad tettekben. Eközben a Kereszténység fehér mágiája is szerepet kezd játszani, a gonosznak a gyakorlati, tevékeny jóvá alakítása, továbbá az új, lényegét tekintve mélyen keresztény beavatás útjának ember általi megvalósítása.

A Golgotai Misztérium, hogy mindehhez impulzust adjon, úgymond három oldalra nyílt meg – *az élet teljességére*. Emlékeznünk kell a 27. ábrára (174.o.), azon a Föld középpontja a világlemniszkáta középpontjával, metszéspontjával egybeeső módon van ábrázolva. Hozzá alulról, az igazi, khthonikus istenek világából olyan erők lépnek fel, melyek a Föld belsejét a magasabb Hierarchiák ezen Istenek számára teszik lakóhelyükké. Szintén az ő erejükkel a 8. szféra is elő van készítve a metamorfózis világtörvénye hatására, mely a héttagú ciklusunkat az oktávjába viszi át, ezzel előkészítve a *következő ciklus első eonját*. De a világlemniszkáta felső hurokjából a földi eon felé lépett a Föld középpontjában, vagyis *a világlemniszkáta metszéspontjában* fészkelő luciferi, ahrimáni és azurikus istenek hatása, ami a fejlődés hatalmas krízisét idézte elő. Krisztus ezt úgy oldotta meg, hogy a halált örök életté alakította. És ez a Golgotai Misztériumban a Föld középpontjában történt. A Földnek a világlemniszkáta luciferi hurokja felé fordult felszínén a Golgotai Misztérium létesülésével egy olyan út kezdete lett lefektetve, melyen a Krisztus-impulzus a keresztény egyház formáját öltötte: lényegét tekintve misztériumi, megjelenését tekintve pedig világi. A Földnek a világlemniszkáta khthonikus istenek hurokja felé fordult felszínén a Golgotai Misztérium, mondhatjuk így, *szubsztanciálisan* ment végbe, a feltámadás valós szubsztanciájával betöltve az embert is és a természeti birodalmat is.

A lemaradó szellemek a Golgotai Misztériumnak ellenhatva a Gondisapuri Akadémia működését készítették elő a világlemniszkáta felső hurkában, eltorzítva a kultúr-történelmi folyamatot, az alsó hurokban pedig a Taotl-misztériumokat, ősi hatásukban és hatásuk későbbi visszhangjaiban, például a „fekete misében" vagy a földi élet olyan mechanizálásában, hogy az emberi Én ne tudjon földi szociális rendben élni.

A Föld középpontjában, lényegében a Világegyetem középpontjában végbemenő Golgotai Misztériummal szembeni ellenhatás a XXI. évszázad első negyedében különösen erőssé vált. Itt Európában, a Kelet és az Amerikáig terjedő Nyugat közt a Középben, az ősi ellenhatás a digitalizmus formáját öltötte, melyben a tudomány (tudományos-technikai fejlődés) a hittel, a digitalizmus új fantasztikus vallásával és ennek a hitnek a módszerével kapcsolódik össze, mely az embert újra egyesíti az érzékfeletti valósággal.

A világlemniszkátán belüli földi konstellációnak megfelelően, felülről a lemniszkátából romboló hatást gyakorolnak a mesterségesen növesztett elektromágneses mezők segítségével az ember gondolkodására, az individuális szellemére. Alulról a testet megölő hatás érkezik. Középen a digitalizmus az emberi lelket második halálhoz vezeti, melyről az Apokalipszis szól, mely esetén nem lesz feltámadás. Ez a digitalizmus hármas ellenhatása a Golgotai Misztérium három aspektusának, létesülésének. És ezt az emberen keresztül hozzák létre.

Rudolf Steiner nem egyszer, különböző oldalakról rámutatott, hogy a XX. századnak az ember egész további evolúciója számára döntő jelentősége van a ciklusunkban, ezért hatalmas erők, kolosszális bölcsesség érkezett akkor a segítségére, de azokat ő szinte egyáltalán nem használta, amitől a század apokaliptikus jelleget öltött. *Mi, emberek, az egész emberiség,* ***elvesztettük*** *(remélni kell, hogy csak ideiglenesen) a létünkért folytatott csatát*. És a XXI. század első negyedében ennek következményeit tapasztaljuk. Ezek szörnyűek. Az összes néppel az történik, ami Németországgal történt a II. Világháború után, ahogyan mondtuk, „a lábukat törlik beléjük" a legalacsonyabb fajtájú és szintű emberek. Az úgynevezett „tömegek" pedig a digitális eszközök képernyőire, vagyis a Taotl földalatti világaiba vezető portálokra szegezték mereven a tekintetüket, és tömör sorokban (Lock-step, l. a trilógiánk II. részét, 5. fejezet) menetelnek oda, ahol a szakmájuk specialistái most már nem a gyomrot, hanem a lelket vágják ki, kivágják, ami után a sötét 8. szférába vezetik őket. Ki fogja ezúttal őket onnan kihozni?

Összegzés

Kétféle lesz. Először összegezzük trilógiánk mindhárom részének *társadalmi-politikai témáit*, mivel ez az utolsó kötet. Az pedig ilyen lesz:

A modern liberális és szociáldemokraták által elkövetett összes társadalmi, politikai, szellemi, nemzeti, állami, műszaki, gazdasági és egyéb gyalázat élén ***a szabadkőműves köténnyt öltő és kezükben rituális kalapácsokat tartó, ironikus, szarkasztikus „sötétség atyái" állnak****. Ez egy általuk rendezett globális világ-burleszk, ha tisztán exoterikusan beszélünk róla. Sokaknak, nagyon sokaknak, ez rettenetesen tetszik, szórakoztatja őket, pénzt, hatalmat, büntetlenséget adva nekik. De ugyanúgy sokak számára úgy hangzik, mint Chopin Gyászindulója.*

Aki bizonyítékokat követel, figyelmesen nézze és tanulmányozza azt, amit a római pápa, a modern kor burleszkjeinek legtehetségesebb dramaturgja csinál. Lehet, hogy néha túlságosan elragadtatja magát és elveszíti az arányérzékét, de lehet, hogy ennek a burleszknek a plakátján ezt olvasta: mene-tekel-fares.

Most pedig összegezzük e könyv utolsó fejezetét.

1. A digitalizáció önmagában a világban végbemenő tudományos-technikai fejlődés gyümölcse, de abban olyan fázist képez, melyben kilépett az emberiség kontrollja alól, és nem az ember szellemi fejlődésre való felszabadítását szolgálja, hanem egyre inkább a fizikai-lelki-szellemi leépülését és rabosítását.

2. A digitalizáció, csakúgy mint a tudományos-technikai fejlődés többi jelentős vívmánya, társadalmi hatással rendelkezik, lényegi hatást gyakorol a társadalmi élet gyakorlatilag összes szférájára, de az emberek személyes életére is. Ez a digitalizációt elkerülhetetlenül a politikai harccal telített élet tényezőjévé is teszi.

3. A politikai élet a modern világban céljaiban és az azok elérését szolgáló eszközeiben is a rendkívül korrupt, torz, elferdültt. Mindez nyomot hagy a digitalizmusnak a modern társadalomban betöltött helyzetében, veszélyes eszközzé teszi azt a világ és az emberiség feletti uralomért folytatott harcban. Ezzel kapcsolatban az egész emberiség két táborra szakadt: a digitalizmus szokatlanul gyors

tempóban haladó fejlődésének és a gyakorlati életbe történő bevezetésének támogatóira és ellenzőire. És ennek a szakadásnak fiziológiai alapja is van.

4. Ez a szakadás teljesen kibékíthetetlenné téve ismétli és erősíti az emberiség politikai polarizációját, a „baloldaliak" és „jobboldaliak" egyetemes és kibékíthetetlen politikai szembenállását. Ebben a helyzetben a hit és a tudás szembenállása új formához érkezett. Ebben az új formában felcserélték történelmi helyüket: a digitalizmusban való hitre támaszkodnak a baloldaliak, a káiniták politikai erői, az emberi szervezetre gyakorolt káros hatásáról való tudásra támaszkodik a „jobboldal", a „baloldaliak" liberál-demokrata uralmának oppozíciója.

5. Az említett szembenállások az emberiséget **evolúciós meghiúsulás** megtapasztalásának veszélyéhez vezették. Ennek elkerüléséhez tudni kell, hogy *a digitális berendezések számának kontroll nélküli, korlátlan növelése, amit az elektromágnesen mezők feszültségének folyamatos növekedése kísér, nem rendelkezik valódi műszaki, gazdasági, fogyasztói alapokkal. Minden embernek fel kell ismernie, hogy a digitalizmus egyik legfontosabb célja az, hogy kontroll alá helyezzék az emberiséget, és elszakítsák az embert a szellemtől, olyan módon, hogy a testiségére hatva szakítják meg a szellem és a lélek kapcsolatát a testtel, hogy az embert reménytelen, anyag általi rabszolgasorsra ítéljék.*

6. Amiatt, hogy az elektromágneses sugárzás állandóan növekvő feszültsége és formáinak gyarapodó sokfélesége károsan hat az emberek egészségére, és hogy a hatalom nem akar ennek határt szabni, a digitális forradalom megvalósítását az ***emberiség elleni bűncselekménynek*** kell tekinteni!

7. A tudományos-technikai fejlődés modern szakaszában az anyagi eszközöket és emberiség haladó tudományos potenciálját más, az ember számára ártalmatlan kommunikációs és információ-átadási eszközök fejlesztésére kell irányítani, e célra a Föld természetes elektromágneses mezőit használva, létrehozva a hő, fény stb. princípiumain alapuló technikát (itt számításba kell venni, hogy ilyen fejlesztések valószínűleg már léteznek, de ahogyan sok más, az emberi egészségre ártalmatlan műszaki találmánynál is, ipari gyártásuk nem engedélyezett). Addig is, ahogyan ez a radioaktív sugárzásnál történik, a megengedett elektromágneses sugárzásra vonatkozóan sokkal szigorúbb *normákat* kell bevezetni.

– Radikálisan csökkenteni kell lakott területeken az átjátszó antennák mennyiségét, amihez például a kommunikációs szolgáltatásokat nyújtó cégek számát államonként egyre kell csökkenteni.

– A munkahelyeken az elektromágneses mezők feszültsége nem szabad, hogy meghaladja a 300 μV/m² értéket. A sugárzó berendezéseket speciális helyiségekben kell elkülöníteni, a munkahelyekre pedig csak a képernyőket és a billentyűzeteket legyen szabad kivinni. A munkásoknak speciális védőruhát, fejvédőt, kesztyűt is kelljen biztosítani, melyek megvédik az SHF-től, és elektromágneses mezők semlegesítésére szolgáló – már létező! – eszközöket kell alkalmazni.

– Mivel az elektromágneses sugárzás különösen veszélyes abban a korban, amikor az ember fizikai szervezete és a lelki-szellemi képességei alakulnak ki, emiatt a WLAN-t, a digitális berendezéseket be kell tiltani az óvodákban és iskolákban, tiltani kell a gyermekek mobiltelefon-használatát, az informatika alapjainak és a számítógépes munka oktatását csak a felsőbb osztályokban szabad bevezetni.

– A kórházakban, idősotthonokban vissza kell térni a természetes elektromágneses mezőkhöz. Be kell tiltani az olyan digitális berendezéseket, melyeket közvetlenül a beteg testére helyeznek és

tönkreteszik a bioritmusát; az orvosokat arra kell sarkallni, hogy a számítógép képernyője helyett ismét a beteg emberhez forduljanak.

– A természetes elektromágneses mezőt kell a lakóházakban, pihenőhelyeken helyreállítani. Be kell tiltani az elektromos energia, víz, és különösen a hő mérésére szolgáló digitális eszközök használatát, melyek a lakóhelyeken nem hagynak „egyetlen zugot sem WLAN nélkül".

– Valamennyi időre visszatérni az alternatív vezetékes telefonhoz és a vezetékes televíziós műsorszóráshoz.

Nem szabad ösztönözni az ún. „home office" bevezetését, mely egyrészt leigázza az embert, 24 órára kiterjesztve a munkaidejét, másrészt – a modern digitális technika jellegéből adódóan – arra kényszeríti a dolgozót, hogy éjjel-nappal rombolja saját maga, a családja és a szomszédai egészségét, és ezzel szégyentelenül megszegve az otthon sérthetetlenségének törvényét.

Az információk, a tudás számára könyvtár, olvasóterem jellegű központokat kell létesíteni, speciálisan felszerelt helyiségekkel.

– A vezeték nélküli SHF-kapcsolatot a különösen fontos állami és hadi létesítmények körére kell korlátozni.

– Tájékoztatni kell az egész lakosságot, de különösen az orvosokat a mesterséges elektromágneses sugárzások egészségkárosító hatásáról, népszerűsíteni kell az ezzel a témával kapcsolatos tudományos kutatásokat.

– Az ún. „zöldek" szervezetei és pártjai számára minden munkájuk fő tartalma az emberiség ellen elkövetett leírt bűntettek elleni harcnak kell lennie.

Végül különösen fontos, hogy szigorú nemzetközi ellenőrzést hozzunk létre a HAARP típusú berendezések telepítése felett, melyek globális veszélyt jelentenek a Föld klímájára, egész államok biztonságára és embertömegek egészségére és szabadságára. Klímaváltozás valóban történik, de nem az emberi tevékenységből származó CO_2-kibocsátás eredményeként. A HAARP a szörnyű időjárás-manipulációjával nem teszi lehetővé e probléma tudományos tanulmányozását, pánikot kelt és még sosem látott bolygószintű diktatúra felállításához vezet.

– Az isteni Hierarchiák és az elhunyt emberek lelkei állandóan dolgoznak a Föld természetének és éghajlatának változásán, figyelembe véve eközben a földön élő emberiség lelki-szellemi és morális-társadalmi tevékenységének jellegét. Ily módon a klíma változásának problémáját csak szellemtudományosan lehet igazán tanulmányozni, megoldani pedig az ember magas szellemi fejlődésének útján, spiritualitással és moralitással áthatva a belső életét és belső tevékenységét.

A trilógiánknak ebben az utolsó részében egyáltalán nem érintettük a jövő politikájának kérdését, a közeli években való lefolyását, mivel – és erről meg vagyunk győződve – az a forgatókönyv folytatja hatását, melyet a 2. részben vázoltunk. Az évek múltán természetesen új részletek, fordulatok, kanyarok adódnak hozzá. Az egyik ilyen „kanyart" épp most kell észrevennünk, mivel az általunk prognosztizált forgatókönyv egy meghatározott fejlődési irányának esetén, nem félünk kijelenteni, világtörténelmi jelentőségre tesz szert, ráadásul olyanra, amilyennel a világtörténelem egyetlen eseménye sem rendelkezett. Ezen kívül pedig közvetlen kapcsolata van a „baloldaliak" és „jobboldaliak" hatalmas szembenállásával, mellyel a trilógiánkban oly sokat foglalkoztunk. „Hatalmas" logikai befejezésévé válhat, csak ez az emberi balszerencse logikája lesz.

Vlagyimir Putyin 2020-as javaslatára gondolunk, öt ország – USA, Oroszország, Franciaország, Kína és Nagy-Britannia – konferenciájának összehívására, melyet Jalta-2-nek nevezne. Ez a javaslat kétségtelenül szónoki jellegű, de, ahogyan ma szeretik mondani, „példamutató". A politikai fogalmaknak a világban már több mint száz éve uralkodó nézőpontjából ez a javaslat abszurd, de szó szerint „abszurd" abban az értelemben, amilyen abszurd volt a Szovjetunió, az USA és Nagy-Britannia Hitler-ellenes koalíciója, melyre egészen nyíltan rámutatott „Jalta-1" konferencia, melyre egy évvel a világháború befejezése előtt került sor, és melynek állítólag az volt a célja, hogy a háborút követő sok évre szilárd békét hozzanak létre, de ennek a koalíciónak két résztvevője – Churchill fultoni beszédével – már 1946-ban meghirdette a harmadik háborút, melynek a neve „hidegháború" volt. És ez a III. világháború volt, melyet politikai módszerekkel és a világ perifériáján zajló kis háborúk segítségével vívtak. Éppen a mi időnkben közeledik ennek a háborúnak a vége, és nincs igazuk azoknak, akik azt gondolják, hogy a gorbacsovi peresztrojkával lett vége.

A II. és a III. világháború befejezésének analógiája, ha nem is a tartalom, de a forma alapján, és főleg lényegében, teljesen nyilvánvaló, és ezért a Jalta-2 elnevezés nagyon találó. Arra hivatott, hogy zavart, pánikot keltsen az új koalícióval szemben ellenséges erők sorában, és ennek következményeként meneküljenek a soraiból azok, akiknek még van mint veszíteniük.

Ilyen konferencia összehívása valójában egyelőre nem is lehetséges, és nem is különösebben szükséges. Fontos itt elmondani, hogy a III., politikai világháború a végéhez közeledik, rámutatni, kik benne a győztesek, és tanácsolni nekik, hogy gondolkodjanak el a háború utáni világról. De eközben egyelőre érthetetlen marad, kit érint a „nürnbergi per".

Foglalkozzunk azonban magával a Putyin-javaslatnak a vizsgálatával, mely javaslat sokak számára váratlannak, érthetetlennek sőt rejtélyesnek bizonyult. Mindenekelőtt el kell mondani, hogy a hely, ahol ezt a javaslatot megtette (Jeruzsálemben a Holokauszt Napja alkalmából összehívott legnagyobb nemzetközi fórumon), a motivációja (a nácizmus növekvő újjászületése a világon), és az a tény, hogy ezt Oroszország elnöke tette – mindez nagyszerű szimptomatológia, mely annak helyességét támasztja alá, amiről a trilógiánk II. részéhez írt epilógusban írtunk.

A javaslat jelentésének külsőleges politikai magyarázatát az interneten találtuk meg, Mihail Hazin konzervatív politológus cikkében, melynek címe: „Ki lesz a »megváltó áldozat«"; vagyis a folyamatban levő politikai háború vesztes oldala. A cikkben ez áll: „A helyzet a következő. Már mondtam, hogy az »új Jalta« ideája arra épül, hogy a pénzügyi globalizmus, a »nyugati« globális projekt (mely több évtizeden át meghatározta a világrendet) győztes hatalmainak joguk van az új világrend meghatározására. Mellesleg megjegyzem, hogy a »Jalta-2« elnevezést kategorikusan elfogadhatatlannak tartom, mivel a Jaltai

konferencián egy valódi háború győztesei találkoztak, és ott néhány ország elvesztette a szuverenitását és megszállás alá került. Az »új Jalta« pedig csak egyszerűen egy formátum, ugyanolyan joggal lehetne »új bécsi kongresszusnak« is nevezni. Csak egy kérdés merül fel: mi az a »pénzügyi globalizmus«? Ki az, aki képviseli, és ki határozza meg az alapelveit és pozícióit? Ki fogja perszonifikálni a veszteseket? Ez a határozatlanság problémákat okoz a jövőbeli győztes hatalmak számára, akik közé tartozik az USA (Trump már több, mint 3 éve aktívan küzd a bankárok, a »nyugati« projekt elitje ellen) és Kína … [Hszi Csin-ping harca a nyugatiakkal-»komszomolistákkal«]. Nemrégen Putyin is az orosz elit liberális része (vagyis a »nyugati« projekt leányvállalata) elleni harchoz csatlakozott. A győztesek csoportjába tartozik valószínűleg India is (melyhez Nagy-Britannia is nyíltan csatlakozni akar). És akkor ott van még Macron, aki ugyanazt akarja, mint annak idején de Gaulle, kiugrani a lúzerek csapdájából. Már csak egy kérdés van: hogyan magyarázzuk meg az embereknek, hogy valójában kit győzünk le".

Mindezt nagyon érdekes tudni, de a szerző a továbbiakban szerintünk téved, amikor erre a kérdésre próbál válaszolni: „Ki tudja ezt a gonoszt (vagyis azt, akit legyőzünk), ország-névvel perszonifikálni"? Ezt írja: „Egyre erősödik az az érzésem, hogy a »Lengyelország – Ukrajna – Pribaltikum«-hármas válik ilyen áldozattá". Ez már csak azért sem lehet, mert ez *túl kicsi egy ilyen gigantikus projekthez*. Ahhoz, hogy válaszoljunk erre a kérdésre, szükséges, hogy behatoljunk az adott „háború" (előzetesen tegyük idézőjelek közé) lényegének megértéséhez, és ne támaszkodjunk a múlt eseményeinek teljesen profán értelmezésére.

A helyzet az, hogy a III., 1946 után „hidegnek" nevezett háború valójában 1917-ben kezdődött, amikor Oroszországban végbement a bolsevik fordulat. Ilyen módon még egy „százéves háború" közeledő befejezésével van dolgunk. A második világháború ennek csak egy epizódja volt.

Annak a fordulatnak a vezetői mélyen meg voltak győződve arról, hogy vagy ők győznek világméretekben, vagy előbb-utóbb a kapitalista világ „mély államai" zúzzák szét őket. De nem sikerült győzniük. Lenin „államfővé" vált, valójában Oroszország új cárjává, Trockij pedig ragaszkodott ahhoz, hogy a forradalomnak „permanens" jelleget adjanak.

A „mély államoknak" való ellenállás valóban létrejött, de nem tradicionális úton, intervencióval (habár Oroszországban előadták azt a színdarabot), hanem a fejlődés törvényeivel való bizonyos viszonyban. A kapitalista világ szűk okkult-politika köreiben megvan az arról való tudás, hogy a földi események szellemi ősfenomenológiájában megérett a kapitalista formációnak egy törvényszerű, szocialistával való leváltása, és hogy ez a váltás minden evolúciós folyamat dialektikájával összhangban történik, az ellentétek harcában. Ezért Lenin-Trockij nemzetközi szocializmusával elkerülhetetlenül nemzeti szocializmust kellett szembeállítani. És ezeknek a köröknek a véleménye szerint ennek kellett végeznie azzal a „tűzvésszel", amelyt Keleten oly veszélyesen kezdet terjedni. Így is tettek.

Valójában pedig, éppen ősfenomén jelleggel, a szociális hármas tagozódás szocializmusa közeledett a Föld társadalmi világához. A bolsevista szocializmus ellenséges viszonyba került vele, és ezzel megállíthatatlan stagnálásra ítélte magát. Egy meghatározott időre a leninizmusnak a sztálinizmusba való transzformációs útjával találtak kiutat. Ez utóbbi szilárdan a „szocializmus építése egyetlen országban" pozíciójába állt.

Egy bizonyos fajta szintetikus úton haladt Kína, ahol Mao Ce-tung, Sztálint utánozva, az állami szocializmus diktatúráját, de eközben a „permanens forradalom" ideáját is használta, elindítva az ún. „kulturális forradalmat". Igen, ez a forradalom kegyetlen volt, mint ahogy általában kegyetlen minden

fajok közti harc, de mellékesen megjegyezzük, hogy neki köszönhetően Kínának sikerült elkerülnie a gorbacsovi peresztrojkát, mivel előre alaposan kiirtotta annak kádereit.

A II. világháború – melyre a „százéves háború” legkomolyabb csatájaként kell tekinteni – előkészítésénél, két egymást kölcsönösen kizáró forgatókönyv keletkezett, mivel a külső erőviszonyok a világban nem feleltek meg az igazi irányultságuknak. Arról volt szó, hogyan verjék át a többieket. A forgatókönyvek közül az első ismert. Ezt természetellenesnek kell nevezni, és most könnyű megérteni. A második forgatókönyvről a trilógia második részében beszéltünk. Az nem valósult meg, és nem mondhatjuk, hogy jobb lett volna az elsőnél. Bármelyikük után folytatódott volna a 3. világháború, az magától nem képes véget érni, és ennek oka a kiinduló előfeltételeiben rejlik.

*

Ezek az előfeltételek nem a világ politikai, gazdasági viszonyai voltak, hanem egy elmélet, mégpedig az osztályharc marxista elmélete. Marx ezt a burzsoázia és munkásosztály közötti állítólagosan létező dialektikus ellentétre építette, miszerint a kapitalizmus mint tézis, elkerülhetetlenül előidézi a tagadását, az antitézisét, és ez az antitézis a proletariátus, a kapitalizmus fejlődési törvények által előidézett „sírásója”. De a dialektikus triádnak van még egy eleme: a szintézis. És íme, ha a marxizmus első két előfeltételét előzetesen elfogadhatjuk, akkor a dialektikájában a szintézissel egyáltalán nem dialektikusan áll a dolog. A szintézis a proletariátus győzelme a burzsoázia felett, és a burzsoázia „mint osztály” azt követő felszámolása (megszüntetése), ami a gyakorlatban a fizikai megsemmisítésébe fordult.

Marx a saját elméletéhez Hegel dialektikáját használta, de ezt teljesen barbár módon tette. A tiszta gondolatok önmozgási szférájából átvitte a társadalmi-gazdasági viszonyokra, nem elgondolkodva, sőt nem is tudva arról, hogy ebben a szférában a létező dialektikája működik, melyben az individuális és ez vagy az a társadalmi egész áll dialektikusan egymással szemben. Bármelyik két princípium egyszerű szembenállása csak egy véget nem érő harc, például a természetben a fajok közti harc. Ugyanakkor makrokozmikus értelemben ez a fajok közti harc is dialektikus, de törvényei az érzékfelettiben maradnak, nem ismerik fel az egymással összeütközésbe kerülő fajok. Az emberi birodalomban a dialektikus folyamatnak mind a törvénye, mind a jelensége az emberi értelem terméke, létezésének formáját adják, ami különösen fontos a tiszta gondolkodás számára, a társadalmi szférában pedig tágas teret nyújt az elmeszülemények számára.

Röviden, Marx – Hegel dialektikáját manipulálva – bevitte az emberek szociális viszonyaiba a természeti fajok közötti harc „elméletét”, ráadásul annak teljesen materialista felfogásában. Nem fogjuk most felvetni a bűne kérdését. Az ő idejében az individuális fejlődés folyamata még csak közelítette az embert a létező dialektikájának felfedezéséhez. A szellemtudomány csak a XIX. század végén érkezett segítségül. A század közepe a materializmus fejlődésének csúcspontja, a halott reflexió és a racionalitás túlsúlyának időszaka. Hatalmas azurikus lények használták ki a tudomány emberének ezt az állapotát. Ők azok, akik lényegében a marxista dialektikus materializmus és az osztályharc elméletének a szerzői.

Marx ezt írta a „Komunista kiáltványában”: „Kísértet járja be Európát, a kommunizmus kísértete”, de írhatta volna egyenesen ezt: „az azurizmus kísértete”.

A burzsoá tézis a saját antitézisének vadállatszerű (a szónak nem a sértő, hanem egyenes értelmében) törekvéseire teljes kölcsönösséggel válaszol: azt mint fajt szintén megszüntetni igyekszik. Az

ehhez a célhoz vezető úton manőverezik: engedményeket tesz, kompromisszumokat köt, sőt liberál-demokratává válik. Emiatt a múlt század 60-as éveitől kezdve Nyugaton a születő „földi paradicsom" körvonalai is kezdtek kirajzolódni. Ez mély irigységet keltett a „szocialista tábor" lakóinak széles rétegeiben, és erősen gyengítette az „osztálytudatukat", ami alaposan megkönnyítette a peresztrojka bevezetését.

De mára ennek a paradicsomnak egyszer s mindenkorra vége. A „jobboldali" politikus, Orbán lehetővé tette Magyarországon a 12 órás munkanap bevezetését. Svájcban olyan törvény készül, amely megengedi a **67 órás munkahét** előírását! 2020 januárjában ott népszavazást tartottak, melyen ezt a kérdést tették fel: Akarják-e Svájc lakosai, hogy olcsó (vagyis olcsóbb lakbérű) lakás épüljön? Azt válaszolták, hogy *nem akarják*! Bázel kanton volt az egyedüli, melynek vezetése nem engedte meghamisítani a népszavazás eredményeit, és ott a lakosság 60%-a *támogatta olcsó lakás építését*. Hiszen ez így a természetes! – A népszavazás megtartásának valódi motívuma az volt, hogy a svájciak jómódú rétege nem akart továbbra is a „sudrákkal", az alacsony jövedelmű rétegekkel elkeveredve élni. És így a svájci nyárspolgár félelitnek a legmagasabb fokon antiszociális megnyilvánulása számára széles út nyílt.

Ezek az első jelei annak az „új világrendnek", amely a világtársadalom jobbra tolódásával keletkezik. A nem túl távoli jövőben a digitális forradalom lehetővé teszi, hogy az összes fajta munka ha nem is mind a 100, de legalább 90%-ánál az embereket robotokkal helyettesítsék. Akkor valósul majd meg a proletár antitézis faji megszüntetése, és ez ennek a „rendnek" olyan tulajdonságokat ad, melyektől az emberiséget jobb lenne megkímélni.

Az USA-ban a „szél által elfújtaknak" (M. Mitchell: Elfújta a szél) valós esélyük van bosszút állni az egykori északi republikánusok degradálódott utódaival való harcukban (akik valójában az USA-ban a „deep state"-et alkotják). Ezért állnak ki Trumpért. A birodalmi Nagy-Britannia a segítségükre siet. A BREXIT tette számára lehetővé, hogy a „Jalta-2" „kvintettjének" teljes értékű tagjává váljon. Számára visszataszító az, ami Európában történik, a Németország bomló tetemén való élősködés. Ez sehová sem vezet. Nagy-Britannia felismeri a saját politikai baklövését is a múltban, ami miatt a „Jalta-1" trióba került, ahol Roosevelt számukra nem kevésbé, hanem sokkal jobban elfogadhatatlan volt, mint Sztálin. De mit lehetett akkor tenni? – Hess küldetése meghiúsult, Churchill pedig részeges volt. De a világban az erőviszonyok ma másmilyenek, mivel a „százéves háború" a befejeződéséhez közeledik, és minden lehetségest meg kell tenni, elkerülvén a „lúzerek" közé kerülést.

*

Keresve a „megváltó áldozatot" „Jalta-2" számára, szükséges, hogy ne Lengyelországra, Észtországra, stb. gondoljunk, hanem az USA „mély államára". A világon valójában nem kettő, hanem három erő harca folyik. A harmadik erő, a „baloldaliak" és a „jobboldaliak" mellett – ez az „állam az államban", amely a régi kapitalizmus-tézis részét képezi. A világban semmi által sem korlátozott hatalomhoz jutva reménytelenül degradálódott, úgy szellemileg, mint morálisan. Ennek a körnek az emberei maguk számára a legfőbb veszélyt abban látják, ami őket változtatásra kényszeríti, hogy „megfiatalodjanak", hogy agyilag cselekvőképesebbé váljanak. Ezek távolról sem „fausti" lelkek, hanem Auerbach pincéjének törzslakói. Annak érdekében, hogy status quo-jukat megőrizzék, készek arra, hogy kollaboráns módon a saját „sírásójuk", a baloldaliak pozíciójára álljanak, és a szegregációt, mely ellen Lincoln nemes társai, a valódi republikánusok harcoltak, a fehér fajra helyezzék át. A fekete fajjal, úgy

döntöttek, békésebb lesz élnünk. És ezért még Mefisztó köpenyére is ráültek. Reménytelen vállalkozás – le fogják őket onnan dobni! És pontosan ez az, amit Trump el akar érni.

Ők és a szatellitjeik azok, akiknek az összes európai országban „bűnbakokká" kell hogy váljanak „Jalta-2" számára.

És mint fog jelenteni a világ, az emberiség számára, ha Jalta-2 az egyoldalú ábeliták kizárólagos uralma alá kerül? Akkor a szociális és a szellemi fejlődés hátrálni kezd, lehet, hogy egészen a feudalizmus restaurációjáig, egészen eddig: „Natur ist Sünde, Geist ist Teufel..." („A bűn a természet, a sátán a szellem", Faust, 2. rész). De ezen az úton először olyan régi erények kerülnek vissza jogaikba, melyek közül már sok idejemúlt. És ez sokaknak tetszeni fog.

Ami az „antitézist" (ez most nem proletár, hanem egyszerűen „baloldali") illeti, megérti, hogy vereség esetén egyszerűen mint „fajt", a kihalás fenyegeti. Ezért végső soron kész a felkelésre. Martin Schulz, aki nem olyan régen még Németország kancellárjának szerepére pályázott, a német „trónra" pályázók vitájában nyíltan deklarálta: „Csak egy percre van szükség, hogy a fiatalokat felkelésre lázítsuk". Kétségtelenül nem a jobboldali fiatalokra gondolt, és nem csak a deutsch-okra, hanem a sokmilliós migráns fiatalságra, akik az európai élet feltételei között mindnyájan balra hajlanak.

Az „antitézis" politikai köreiben pedig még emlékeznek, hogy 1917-ben a „baloldaliak" Oroszországban ezt hirdették: Az imperialista háborút polgárháborúba fordítjuk! És átfordították! És győztek, és osztatlan hatalomhoz jutottak. Így történhet az EU-ban és az USA-ban is; csak az „imperialista" háború helyett most a fasizmus, mint világszintű veszély újjászületéséről beszélnek. Nos ha ezek a háborúk kirobbannak – a polgári háborúk, Európa összes országában, majd az egész világon – akkor hamarosan egy általános irányíthatatlan csetepatéba olvadnak, ami után az emberiség létezésében egy hosszan tartó szünet áll be.

A IV. világháború vagy a „százéves háború" befejező szakaszának ilyen forgatókönyv-menete esetén Oroszország kísértésbe eshet, hogy „Európa segítségére igyekezzen". Képes lesz ezt megtenni, mivel most a liberál-demokrata ellenzéknek Európában semmilyen perspektívája sincsen. Kína is ugyanezt tapasztalhatja. Még az is lehet, hogy hívják őket, sőt hogy előre megegyeznek erről a „Jalta-2"-n, de menet közben … Ezt a témát azonban nem folytatjuk, mivel elég bizonytalan állapotban van.

Aki el akar rajta elmélkedni, csak azt tanácsoljuk, hogy ne feledje, hogy a „Jalta-2" kvintett belülről ugyanannyira ellentmondásos, mint a „Jalta-1" trió. És ez okvetlenül meg fog nyilvánulni, és akkor majd ismét, akárcsak a II. világháború esetén, a profán világban a bekövetkező eseményekről mint teljesen váratlanokról fognak beszélni, pedig már most is gondolkodnak rajtuk.

Ugyanakkor gondoljuk át, milyen változások várhatják a közeljövőben Oroszországot, melynek elkerülhetetlenül nagyon lényeges szerepet kell játszani az ellene vívott „hidegháború" befejezésénél. A „Jalta-2" államainak ötösében a helyzete (csakúgy, mint Kínáé), kettős. Az a szándéka, hogy nem akar a liberál-demokrata Nyugattal összeolvadni, egybeesik Trump politikai kurzusának hasonló szándékával az USA-ban és Nagy-Britanniában. De legmélyebb lényegüket tekintve Oroszország és az angolszász világ: antipódus, teljesen más a múltjuk: a távoli és a közeli is, a nem régi társadalmi és politikai múlt.

Nyugaton egészében még élnek és „reneszánszukat" várják struktúrájának fő princípiumai: a monarchizmus, a klerikalizmus, az imperializmus, a kapitalizmus. Ezek részben Oroszországban is élnek, de ott még erős befolyást gyakorol a bolsevizmus 70 éves uralmának öröksége. Igen, a szocializmus

akkor eltorzult formát öltött, de ez nem valami elavult dolog torzulása, hanem a történelem metafizikai erőinek a világba lépő szociális hármas tagozódással, annak korával való harci formája volt. A szocializmus jelensége abban az időben nem torzulhatott el teljesen, ezért eltorzult formában is számos vonzereje jelent meg a lakosság széles rétegei számára. És ez felejthetetlen volt. Amikor a gorbacsovi peresztrojka elkezdődött, akkor a „szocialista táborban" sokan reménykedtek, hogy ezt a peresztrojkát az „emberarcú szocializmus" felállítása koronázza. Ez a várakozás még az oroszországinál is erősebb volt Kelet-Németországban, ahol, mellesleg, a peresztrojka ugyanolyan módon ment végbe, mint Oroszországban. Az „újraegyesítés" cimkéje alatt Németország keleti részének a nyugati általi legprimitívebb, bűnös lerablása ment végbe. Abszolút szörnyű tény, és nem lehet nem egyetérteni azokkal a konzervatív orosz politológusokkal, akik most ezt az „újraegyesítést" „ellenséges elfoglalásnak" nevezik. Valójában pedig Kelet-Németország lakosságának nem kevesebb, mint 2/3-a egyáltalán nem akarta a kapitalizmusnak, pláne nem a teljesen vad formájának restaurációját, és feltételezem, hogy Nyugat-Németországnak kell újraegyesülnie Kelet-Németországgal, nem pedig fordítva, amikor létre lesz benne hozva az emberarcú szocializmus.

A szociális-történelmi előfeltételek kettős jellege olyan feltételek között, amikor ennyire megnyilvánultak a Putyin mögött álló, Oroszországban uralkodó erők, akik a jelek szerint az egész állami rendszer reorganizációját elkezdték, a rendszer alternatívái sorának meglétét teszi lehetővé. Az egyik abban áll, hogy Oroszországban keletkezhet egy monarchikus-vallási-szocialista struktúra. És abban az esetben, ha ezen az úton az agresszív bolsevista örökség érvényesül, amely szélsőjobboldali sztálinista erők formájában van jelen, akkor minden aránylag gyorsan „pravoszláv csucshe"-ba csúszik át. Már most egyre gyakrabban hallani olyan hangokat, hogy eljött az idő Rettegett Iván opricsnyináját feltámasztani. Ez a veszély annál inkább is nagy, mivel a putyini adminisztráció a baloldallal való harcában szembesül a gigantikus ország vezetéséhez szükséges káderek problémájával, akárcsak annak idején a lenini adminisztráció, miután megszerezte a hatalmat. Jelenleg ezek a káderek mind a peresztrojka idejéből valók, sőt jelentős mértékben a bolsevik bürokratizmus iskoláját sajátították el. És ők alkotják Oroszországban a mély államot. Ha még emlékszünk arra, hogy „fejlődésünk" motorjai nagyon sokáig a „szervek" voltak, úgy a „pravoszláv csucshe" kísértete már nem tűnik teljesen valószínűtlennek.

És általában, a mutatott úton (sőt akár az eurázsai projekt változatában is) haladva Oroszország sohasem jut egészséges kölcsönhatásra a Nyugattal. Ennek biztosítéka a mi kivételes szlavofilizmusunk, amely most különös erővel van jelen a szovjetbarát hazafiak köreiben, ahol az a meggyőződés uralkodik, hogy Oroszország szövetsége a Nyugattal csak akkor lehetséges, ha Oroszország ostobán, gyermeki módon tátott a szájjal elkezdi azok bölcs tanításait hallgatni, és meghalni a csodálkozástól, amikor azok elkezdi „a bolhát patkolni". Ha Oroszország ilyen hozzáállással érkezik Európa segítségére a kritikus pillanatban érkezve, az katasztrófával fog végződni mind Európa, mind önmaga számára.

De van egy másik alternatívánk is. Ez abban áll, hogy Oroszország népeinek az emberarcú szocializmusra – ami csak a szociális hármas tagozódás szocializmusa lehet – való egészséges várakozására támaszkodva megpróbáljuk ezt a háromtagúságot megvalósítani. Akkor Európa követni fog minket. Ehhez persze szinte egyáltalán nincsenek meg a feltételek, ugyanakkor egy kritikus pillanatban bármi megtörténhet!

Ami pedig egy ilyen lépés világtörténelmi, sőt makrokozmikus determináltságát illeti, az egyszerűen hatalmas. Európában is érzik ezt. Ez látszik például abban, hogy végre észrevették és elkezdtek aggódni amiatt, hogy a kilátástalan szociális-politikai háborújukban nincsen *központ*, az kétpólusúvá vált, csak két

erő polarizációjára redukálódott. És mi az, ami valóban és produktív módon ilyen központtá válhatna? – Csak a szociális hármas tagozódás „pártja” (az egyszerűség kedvéért, feltételesen nevezzük így). Csak abban az esetben tudna elkezdődni a „baloldaliak” és „jobboldaliak” metamorfózisa, gyengülne a szélsőségességük, létrejönne a produktív kompromisszumok, engedmények alapja, de ami a legfontosabb: elkezdenének kialakulni a valódi individuális szabadság valós feltételei, a durván egoisztikus ipari viszonyok testvéri viszonyokká transzformálódnának, minden emberi jog állam által garantált valódi egyenlősége uralkodna. Egy élő mozgalom jönne létre, a tőke produktív, egészséges keringése, és sok-sok más dolog, ami a civilizáció és kultúra kapuján kopog, mint a megélénkülés, megújulás erői.

A szociális hármas tagozódás impulzusa már a XIX. század első negyedétől kezdve kezdett megnyilvánulni. Megvalósítása Kaspar Hauser küldetésének része volt, ugyanakkor a sötét erőknek sikerült meghiúsítaniuk. A XX. század elején Oroszországban a szociális hármas tagozódás *természetes módon* kezdett megjelenni a társadalmi-gazdasági szerkezetének némely elemében, például a faluközösségben, de a nyugati titkos társaságok (erről Rudolf Steiner tájékoztat) felismerték ezt, és ezért is hajtották végre a bolsevista fordulatot. A XX. századnak ugyancsak az elején Rudolf Steiner közvetlenül kifejtette a szociális hármas tagozódás alapelveit, de az európai értelmiség, a politikai intézetek nem reagáltak erre, ami Európát, de különösen Közép-Európát, abba a pusztító folyamatba vetette, melynek soron következő stádiumát ma megfigyelhetjük. De tekintet nélkül minderre a megrázkódtatásra, ezek ellenére sőt ezeknek köszönhetően Európa népeinél egy szemfelnyílásnak kellett volna következnie, kulturális, politikai, közvetlenül antropozófiai erők központjának kellett volna létrejönni, amely képes lett volna a 90-es években hírt adni magáról a baloldali és jobboldali erők szembenállásában, és önmagát kellett volna szembeállítania a gorbacsovi peresztrojka destruktív szándékának. Ugyanakkor ez sem történt meg. Ebben az egész folyamatban természetesen végzetes volt Rudolf Steiner idő előtti távozása a fizikai síkról és az Általános Antropozófiai Társaság ezt követő stagnálása. De mi lesz ezután? Felébrednek-e a lelkek, hogy a civilizációba feltámadási impulzusokat hozzanak, vagy még szörnyűbb megpróbáltatások várnak ránk? Ne kételkedjünk, *azok mindaddig folytatódnak, amíg a szociális hármas tagozódás nem foglalja el azt a helyet, amely Michael Arkangyal vezetésének korszakában őt megilleti, amíg az államok szociális struktúrájukat nem kezdik a szociális hármas tagozódásnak megfelelően átépíteni.*

Befejezés

Befejezésként az marad hátra, hogy elgondoljuk, mégis mit kell várnunk a digitalizmus különös növekedésétől a közeljövőben.

Az egyik jó barátunk, aki antropozófus és Németországban él, a levelében, hivatkozva az ún. „kis Apokalipszisre", melyet a Márk Evangéliuma tartalmaz, ahol Krisztus, az éteri erők világában történő második eljöveteléről szólva, ezt mondja: „… azokban a napokban olyan nyomorúság lesz, amilyen a teremtés kezdete óta nem volt … és nem lesz. És ha az Úr nem rövidítené meg azokat a napokat, akkor egyetlen test sem menekülne meg; de a választottakért, akiket Ő választott ki, megrövidítette azokat a napokat (Mk 13,19-20) – ezt a kérdést teszi fel: De hát nem a mi napjainkról van ott szó? Nem éppen ez vár hamarosan mindannyiunkra?

Ezzel a kérdéssel magára is hagyjuk az olvasónkat.

Epilógus
a trilógia mindhárom részéhez

Lehetséges, hogy néhányak számára, akik írtak már tudományos témájú könyvet, ismerős a gondolkodó szellemüknek az a jelensége, hogy amikor a mű már készen van, amikor a gondolkodási, megismerési kör befejeződött, egy idő múlva az ideák egyfajta kikristályosodása megy végbe, és akkor annak is írásos kifejezést akar adni. Akkor a megírt könyvnek az nem egy kivonata, még kevésbé annotációja vagy összefoglalója lesz, hanem valami olyan, amit leginkább a gabonaszemhez, a maghoz lehet hasonlítani. A növény, miután átment a növekedési, virágzási, érlelődési stádiumon, a magot továbbra is magában tartja, filozófiai nyelven kifejezve: megőrizve megszüntetett [Hegel: aufheben] formában, de ez a mag valami más, mint azok. Ilyen a megvalósított gondolati munka kikristályosodása.

Így született meg az epilógus a trilógia 2. részéhez, de a „Makrokozmosz és mikrokozmosz" második kötetének az eleje is, ahol az első kötet még egyszer megjelent, de „megőrizve megszüntetett formában", most pedig ez az epilógus is, mely a trilógia három részének tartalmából nőtt ki.

———

Az olvasó a trilógiának ebben az utolsó részében a világ modern társadalmi és politikai életében megjelenő aktuális, legégetőbb problémák vizsgálatát találta, a szellemtudományos módszertan, az Antropozófia sarokpontjainak bemutatásával összekötve vagy attól elszakítva. Ez a trilógia többi részében is így van, sőt, az összes többi könyvünkben is. Az Antropozófiával való munkánknak ez a módszere. Jogosultságát sőt szükségszerűségét abban látjuk, hogy Rudolf Steiner a világ számára nem egyszerűen az érzékfeletti valóságról szóló tanítást és a megismerés új módszertanát adta, hanem a tudati lélek korának, melyben élünk, az *organonját*.

A civilizáció fejlődéstörténetében az első organont (eszközt, szerszámot) Arisztotelész alkotta meg logikai művek gyűjteménye formájában, melyet Arisztotelész görög követői „szerszámosnak" neveztek. Ennek keletkezését az tette lehetővé, hogy Arisztotelész korában az emberi tudat kivételes jelentőségű metamorfózisa ment végbe, melynek eredményeként a csoporttudat régi embere individualitássá kezdett válni, az élő, képi, „mitológiai" gondolkodásról a fogalmi, absztrakt gondolkodásra tért át.

Nincs szükség annak bizonyítására, hogy ez a metamorfózis az emberi élet, kultúra összes tényezőjének gyökeres változását idézte elő, annak kialakulásához vezetett, amit ma szokásosan civilizációnak nevezünk.

Az ember földi megtestesülésében a tudat és gondolkodás új formájával elszakadt a szellemi lények világától, elzárult a közvetlen inspirációktól, melyek korábban tevékenységének összes formáját megtermékenyítették. Tevékenységének motívumait kénytelen volt egyre nagyobb mértékben saját maga keresni a saját gondolatai világában, melyek fokozatosan hideg, árnyszerű, halott absztrakció-jelleget öltöttek, melyekkel ugyanakkor szabadon elmélyülhetett a számára csak érzéki észlelésekben adott valóság megismerésében. És ennek az útnak a kezdetén különös jelentőségre tett szert az a probléma, hogy hogyan használja a születő értelmét, miközben jelentősen legyengült benne a magasabb, isteni értelem hatása? Arisztotelész a logika tudományának létrehozásával adott választ erre a kérdésre.

A XVI. század végén – XVII. század elején Francis Bacon univerzális összegzését adta ennek az emberi fejlődési útnak, megalkotva „új Organonját”, melyet az „Új Organon, avagy a természet értelmezésének igazi útmutatója” c. könyvében fejtett ki. Ebben teljes egészében az arisztotelészi Organonból indult ki, de abban az általa vett tökéletesen materialista formában, melyet az az idő során kapott, de amely kezdetben, a Görögország Misztériumaiban nevelkedett Arisztotelésznél azt egyáltalán nem jellemezte.

A baconi Organon a materializmus korában eszközzé vált minden, a gyakorlati életet meghatározó megismerő élet számára. Valójában belőle rügyezett ki később a megismerésnek és az életnek is a marxista módszertana, és korunkban a civilizáció neki köszönhetően jutott abba a siralmas állapotba, amely teljes hanyatlással fenyegeti. Ez azért megy végbe, mert Bacon Organonja teljesen *kimerítette* a teremtő erejét. Most egy tökéletesen halott képződmény, mely az életet csak megölni képes.

A XIX. század legvégén – a XX. század elején segítség érkezett a szellemi világból az emberiség számára: Rudolf Steiner hozzáfogott a 3. Organon megalkotásához. – Ez az általa elhozott Szellemtudomány metodológiája, az Antropozófia. (Mivel a „metodológia” szó absztrakt jellegű, szívesebben használjuk a „metodoszófia” szót, melyet úgy kell érteni, mint az Isteni bölcsesség megismerésének eszközét.)

Rudolf Steiner Organonja helyreállította az élő, spirituális tudat és megismerés jogait, amely ismét meglátja az érzékfeletti valóságot, de *tisztán individuális alapon*, melyet az ember annak eredményeképpen tud kiküzdeni, hogy inkarnációk sorában használta Arisztotelész logikáját, de a baconi Organont is.

Az antropozófiai Organon Arisztotelész után elsőként váltja fel az organonnak magát az alapjait, az ismeretelméletét. Rudolf Steiner ezt az elméletet *előfeltételmentessé* tette, és csak a tradíció miatt nevezik még mindig „elméletnek”, de valójában egy új beavatási tudománynak, annak a minden idők Királyi tudományának a kezdete, amelyben összeér és amelyből ered az összes földi kultúra és civilizáció minden szándéka, mivel ez határozza meg a magasabb szellemnek az emberrel, és az embernek a szellemmel való kapcsolatának jellegét és erejét.

Az előfeltételmentes ismeretelmélet a születő magasabb individuális emberi, s nem pusztán az érzéki világbeli létnek köszönhető Én-tudat univerzális szuverenitásának lényegét tárja fel. Ezzel a tudattal az ember a megismerés új formáját is kapja, olyan megismerést, mely egyidejűleg mikrokozmikusan és makrokozmikusan is megvalósul, az *egységes érzéki-érzékfeletti valóság* megismerését. Ilyen alapja van az új Organonnak, a tudati lélek korszaka Organonjának, melynek hatása kiterjed a hét kultúrkorszak teljes ciklusának végéig.

Keletkezésének előfeltételei még az arisztotelészi Organon születése előtt kialakultak, amikor a 3., ős-egyiptomi kultúrkorszakban valami olyan jelent meg, amit *ős-organonnak* lehet nevezni. Ez a *Salamoni Templom* volt. A templom létrehozása tekinthető dialektikusnak, csakhogy ez nem a fogalmi gondolkodás művészete volt, hanem a **létező dialektikája**. Megmutatja a fejlődést, evolúciót mozgató élet princípiumának a hatását az eonunk legelejétől, sőt az egész, a *hét* eonból álló evolúciós ciklus elejétől.

A trilógia mindhárom részében érintettük már ezt a kérdést, rámutatva, hogy a fejlődés csak azért vált lehetővé, mivel az Atyai Világalap a kinyilatkoztatásával kénytelen volt a Saját össztudatát redukálni,

ami számára hatalmas áldozatot jelentett, a további teremtés folyamatában pedig mozgató princípiummá vált, amely két princípium – a szellem alászállása és felemelkedése – ellentmondásának formáját öltötte. Idővel ebből az ellentmondásból keletkezett a jó és a gonosz együttlétezése és egyidejűleg szembenállása.

Mindennek köszönhetően, amikor létrejött a földi eon, az egységes emberi lénynek – Adam Kadmon – két emberi – mondjuk így – altípusra, mint fajtára kellett szétválnia. Ezeknek az altípusoknak az egyike, mondhatjuk, természetes módon, a saját kozmikus tudatát használva, megőrizte hajlamát, hogy hű maradjon a magasabb léthez, a másik készséggel közeledett az új, érzéki-anyagi valósághoz.

Az új feltételek között érlelődő emberi lélek ennek köszönhetően feladatot és lehetőséget is kapott, hogy megvalósítsa ennek a két altípusnak az egységét, felemelkedve magában az *összember* Adam Kadmon tisztán individuális alapon történő újjászületéséhez. Ilyen a létező dialektikájának a működése.

Az emberi faj két altípusra való szétválása önmagában nem volt gonosz, hanem egyszerűen evolúciós szükségszerűség volt, de az evolúció menetében a szellemnek az anyagiba való egyre nagyobb belesüllyedése, ami egyidejűleg az Istenitől való elszakadás is volt, magával vonta az emberben a magasabb, habár még csoportos tudatának az elsötétedését. Ennek következtében az individuális „én” első formájának, az alacsonyabb „énnek” a megszerzéséért azzal fizetett, hogy önmagában a gonosz erői gigantikus módon megnövekedtek. Az ember elfelejtette, hogy fejlődésének legmagasabb princípiuma az Atyai Világalap őskinyilatkoztatásában *szeretetként és áldozatként* jelent meg. Ezért az evolúciót úgy kell értenie, hogy ő maga is szeretettel kell, hogy feláldozza magát a saját isteni teremtésének oltárán. Ez a módja a fejlődésének, mely őt mint külön embert ismét az Atyai Világalap ölébe vezeti.

*

Az emberi lény két altípusának létezéséről ad hírt számunkra az Ószövetség abban a mítoszban, mely Ádám és Éva két fiának: Ábelnek és Káinnak a születéséről szól, de ezen kívül ennek kifejtése történik az úgynevezett „Templomlegendában”, melyet a Christian Rosenkreutz által a XV. században alapított Rózsakeresztes Rendben alkottak meg. Ez a legenda ezoterikus módon, kolosszálisan elmélyíti a mítoszt. A Templomlegendában elmondják, hogy Káint egy Eloha nemzette, aki Évával egyesült. Ebből az következik, pontosítja Rudolf Steiner, hogy Káin fiai „azoknak az Elohaknak a fiai, akik a Hold korszakában [eonjában] az Elohák Hierarchiájában egy kissé lemaradtak. A Hold korszakában kámával van dolgunk [asztrális matéria, az asztráltestekbe vésve, melyeket akkor kaptak az emberi monádok]. Ez a »*káma*«, vagy tűz, akkoriban bölcsességgel volt áthatva” (GA93, S.62, 1904. 11. 04.).

A többi Eloha, a nem lemaradó Elohák „nem maradtak meg a bölcsesség és a tűz házasságánál; kiléptek abból. És amikor az embert formázták, akkor már nem voltak szenvedéllyel áthatva, és az [Ádámtól és Évától született] embert nyugodt, letisztult bölcsességgel ruházták fel. És ez volt valójában Jahve vagy Jehova vallása, egy szenvedélyektől teljesen mentes bölcsesség. … Ezért [a megölt Ábelt helyettesítő] Sét fiainál letisztult, kiegyensúlyozott bölcsességgel rendelkező vallásos emberekkel van dolgunk, Káin fiaiban pedig – azokkal, akik impulzív elemmel rendelkeznek, akik lángolnak és bölcsesség iránt lelkesedést tudnak fejleszteni. Ez a két nemzedék [emberek nemzedéke] tevékenykedett minden fajon, minden időn keresztül. Káin fiainak szenvedélyeiből keletkezett minden művészet és tudomány, Ábel-Sét utódaiból keletezett a letisztult jámborság és a lelkesedés nélküli bölcsesség” (ibid). Nekünk pedig az erről való tudásból kiindulva az marad, hogy számot adjunk magunknak arról, milyen

hatalmas kezdeti, *archetipikus* különbség van a két faj, mondjuk úgy, az ember két altípusa között, hogy ne csodálkozzunk, miért váltak oly radikálissá a köztük lévő ellentétek, és miért kell nagyon nagy figyelmet szentelni ennek.

A Kereszténység korában, annak köszönhetően, hogy Krisztus elhozta a Földre a legmagasabb isteni Kámát, az Életszellemet, a Buddhit, a legmagasabb, isteni szeretetet, az emberek között, akiknek van hajlama a jámborság kialakítására, a bölcsesség fiai között a legmagasabb jámborság készül elő, mely most lelkesedéssel is rendelkezhet. Ez a keresztény jámborság. De ha a Kereszténység túl „gyorsan felölelne minden embert, akkor még ha meg is tudná őket szeretettel tölteni, de az egyes individuális emberi szív nem lenne ebben jelen. Ez nem szabad jámborság lenne, Krisztus nem testvérként, hanem csak úrként születne meg benne" (ibid). Ezért Káin utódainak még az egész 5. kultúrkorszak folyamán hatniuk kell.

Ők állandóan fejlesztik a világi elemet, az egész történelmi fejlődésnek azt adják, hogy fizikai síkon előlépjen (ibid S.64). És ezen az úton végül a materializmus zsákutcájába jutottak. A materializmus világi elemében „a személyes, az egoizmus fejlődik, mely a mindenki mindenki elleni háborúhoz vezet" (ibid).

Ilyen az emberiség két altípusának általános evolúciós és világkonstellációja, amely *ősfenomén* jelleggel meghatározza magatartásukat a földön. Ha még egyszer visszatérünk a keletkezésük pillanatához, akkor nehézséget tapasztalunk, ha meg akarjuk határozni, a Földi eont teremtő Elohák közül melyikük volt szükségesebb a földi evolúcióhoz, melyikeket kell jóknak tartani, melyikeket kell a fejlődésben eltévedteknek, gonoszra hajlóknak: a lemaradókat, az Atyai Világalap kinyilatkoztatása aláereszkedésének önmagukat teljes mértékben átadókat, vagy akik megőrzik hűségüket az Ő legmagasabb szándékaihoz, melyekhez ma az embernek ismét fel kell emelkedni.

Az ő szembenállásuk a létezésnek éppen azt a dialektikáját fejezi ki, mely a legmagasabb, és *ősfenomén* jellegű, melynek köszönhetően *az ember feladata, hogy megvalósítsa önmagában a két altípus, sőt azok hierarchikus princípiumának a szintézisét is*. És aki ezt megvalósítja, a felemelkedő fejlődés soha véget nem érő fázisába lép.

Ez a feladat az egész földi eon folyamán érik. Ugyanannyira személyes, emberi, mint amennyire univerzálisan evolúciós. Megoldásának feltétele azt volt, hogy az ember legalább az alacsonyabb, de individuális „énjére" tegyen szert, amely benne a reflexiónak köszönhetően van meg. Ehhez pedig a történelmi életet kellett fejleszteni, melynek során az embernek a jó és a gonosz együttlétezésének és harcának kimondhatatlan rejtélyével kellett szembenéznie. Mindennek köszönhetően a két altípus kibékíthetetlen ellenséggé vált a szellemi, szociális, politikai élet szférájában, és **fajon belüli** háborút viselnek egymással. Ez külső módon elsőként a Salamoni Templom építése idején jelent meg.

*

Rudolf Steiner ezt mondja: „… és az ősi beavatottat, akit megismertettek a Salamoni Templommal, amikor megkérdezték: miért építették a Salamoni Templomot? – megközelítőleg így válaszolt volna: hogy legyen a Földön egy jel, melyet láthattak azok az erők, amelyek azokat a lelkeket vezetik, akik utat keresnek a földi testekbe. … Az volt a Föld csillaga-középpontja, mely különösen erősen ragyogott a szellemi magasságokba" (GA171, S.226-227).

Megkérdezhetjük magunktól: és hogyan léptek fel ezek az erők, amíg még nem létezett a Templom? – Korábban a törzsek, fajok Szellemeinek hatásával vezették a Földre a lelkeket magasabb, de teljesen csoporttudattal. A Templom felépítése azt jelentette, hogy új korszak érkezett, melyben a lelkek, az egyes emberi monádok aktív individualizációja kezdődött, akiknek a karmája egészen más volt, mint a csoportemberek tömegének. És az ilyen fejlődésben előrehaladott lelkeket a Földön a Salamoni Templom „csillaga" alapján vezették.

Ehhez még számításba kell venni, hogy szellemileg az ős-egyiptomi kultúrkorszak azzal koronázta meg a két megelőző kultúrát, hogy az ember individuálisan megtapasztalta a *teret*, tudatosította azt a tényt, hogy az ember fizikailag függőlegesen álló lény, ami után különös aktualitásra tesz szert a *lelki és szellemi „kiegyenesedés"* feladata, ami magával vonja az individuális Én birtoklását. Az egyiptomi piramisok, templomok, obeliszkek annak a *tartósságban*, mozdíthatatlanságban való ősi létnek a nagyságát, kozmikusságát jelenítik meg, mint a tér három dimenzióját. Emiatt „a Salamoni Templom a világtartalom szimbolikus, térbeli alakja volt" (GA187, 1918. 12. 24. S.34). Az architektúrájába, a belsejébe pedig a *fejlődésnek* alávetett ember soktagú lényének ezoterikája lett beágyazva.

Ezzel összhangban épült fel Noé bárkája is, melynek méretei, arányai megfeleltek az emberi test méreteinek, arányainak. Noé előtt, az Atlantiszi és a Lemúriai korszakban az ember még nem épített olyan „hajót", „melyben az asztralitás vizein át tudott volna a földi létbe úszni. … Az ember az asztralitás vizeitől érkezett, Noé Bárkája hozta őt át [ide]. A Bárka olyan mű, melyet öntudatlan isteni erők hoztak létre" (GA93, S.145, 1905. 05. 22.).

Az emberi test arányait fektették le a Salamoni Templom építészetében is, de az „Jahve nevében", az ő parancsára lett felépítve. Jahve pedig az ember háromtagú testét Énnel látta el. A továbbiakban pedig a négyszög (ezt fejezték ki a templomkapuk) a zsidóknál ötszöggé vált, az adódott hozzá, amit Krisztusnak kellett elhoznia az ember számára: a magasabb Önmagát.

Az ember négyszögű kapun keresztül lépett a templomba. Amikor áthaladt rajtuk, a négytagúságból az öttagúság megtapasztalására, vagyis a jövendő állapotára ébredt, hiszen a Templom belseje úgy volt felépítve, hogy átölelje az ember öttagúságát. Az ötödik princípiumot a Frigyláda felett lebegő két Kerub őrizte, hiszen a még nem alászállt ötödik princípiumot két magasabb lénynek: Az Életszellemnek (Budhi) és a Szelleménnek (Manasz) kellett őriznie. „Ez az embernek a *manasz*-fejlődésbe való belépését jelentette" (ibid), de tegyük hozzá, nem egyszerűen az evolúció által előidézve, hanem olyan fejlődésbe, melybe az embert Krisztus vezeti. Akkor az ember evolúciója, melyet önmaga az evolúció természeti törvényhez hasonlóan idézett elő, véget ért. És jaj annak, aki azt feltételezi, hogy a Szelleménnel is bizonyos „automatikus" módon rendelkezhet, hogy a beavatás feltétlenül meghozza a gyümölcseit, csak végre kell hajtani a megfelelő előírásokat. Ehhez hasonlóan sok keresztény már évszázadok óta reménykedik „belépni az égi birodalomba", ha a szükséges számú térdelést és imát elvégzi. A Salamoni Templom kezdettől fogva Krisztus eljövetelére irányult, akinek Arca Jahve volt.

Az elmondottakból érthetővé válik, hogy a Salamoni Templom egyfajta egyetemes, földi-kozmikus, isteni-emberi *eszköz*, egyfajta ős-Organon volt, amelyre az embernek azért volt szüksége, hogy „a magasabb Ént a szelleme, a bölcsessége, a Salamoni bölcsesség által megépített házzal vegye körül" (ibid). Ehhez a munkához számára is és az istenek számára is „eszközre" volt szükség. És a templom a kultúrkorszakok későbbi fejlődéséhez eszközzé vált, melyek maguktól fokozatosan zsákutcába kezdtek

kerültek, és csak Krisztus segítsége vezette ki őket onnan, ha a fejlődésben előre jutott keresztények tudtak ehhez a segítséghez fordulni.

*

A Templom, az ősi térbeli világ csúcsává válva, lefektette annak kezdetét, hogy az ember az idő tudatos megtapasztalásába lépjen. (Annak leírását, hogy ezt milyen módon fejezték ki a Templomban, most mellőzzük.) Az idő kategóriái pedig: a múlt, a jelen és a jövő. Ezek dialektikus egységben vannak, ahogyan a 9 és a 9a ábrán megmutattuk. És ezek egyúttal az evolúciós folyamat héttagú metamorfózisának is a kategóriái.

Szóval előttünk van a Salamoni Templom, mely az ősi világban szellemileg obeliszkhez hasonló módon emelkedik, kijelölve *függőlegest*, mely mentén a szellem leereszkedik a Földre és visszaemelkedik a saját magasságaiba. Az obeliszket a magasságban maga a földi eon Isten-Teremtője, Jahve Elohim koronázza meg. Az „obeliszk" alapjánál azok az emberek gyűlnek össze, akik az individuális Énjüket keresik. Jahve megparancsolta Salamonnak, hogy Számukra építsen fel a Saját Neve Templomát. Ez a név az ősi időkben titkosnak, kimondhatatlannak számított. Csak különleges ünnepek alkalmával az istentisztelet idején ejtették ki a papok nagy áhítattal. Ilyen a Templom-obeliszk „csillaga", mely iránytűként szolgál az olyan lelkeket vezető erők számára, akik a földi megtestesülésben individuálisan képesek csatlakozni Isten Nevéhez.

A földi síkon a Templom-obeliszk egy kapu, egy „portál", melyen keresztül a Templomba és egyidejűleg az isteni Szellem érzékfeletti világába lehet lépni. A Templom-obeliszket, a Merkúr-boton a két kígyóhoz hasonlóan, az ember ábeli és káini altípusai fonják körbe; Mózes ezzel a bottal fakasztott vizet a sziklából. A bot az ember hármas kiegyenesedésének szimbóluma, a fizikainak, lelkinek és szelleminek.

És ez a hatalmas szimbólum a régi kor emberének lelkébe belepecsételte annak megértését, hogy a fejlődéséhez le kell jönnie a Földre és felemelkednie a szellemhez. Így fejezte ki a Templom a létesülés ideáját. A Templom volt a földi eon fő függőlegese. És a függőleges, kezdetben okkult módon (vagyis titokban), csak a beavatottak számára jeleníti meg a vízszintesen elterülő időtengely egész szükségszerűségét Így az emberek tudatában a világkereszt úgy rajzolódik ki, mint az isteni kinyilatkoztatás fő szimbóluma, és mint a születő metodoszófia fő princípiuma.

Az érzékfeletti síkon a kereszt kiterjed a világ múltjába és jövőjébe is. A jövőben a Salamoni Templommal egyidejűleg előidézte saját hatalmas ellenképét is. Ez pedig, ahogy most már tudhatjuk, a Rudolf Steiner által felépített **Goetheanum**.

Így még a Kr. e. első évezred elején le lett fektetve a fejlődésnek, mondjuk így, általános vonala, amely a 3. kultúrkorszakból az 5.-be megy, melynek a 4. kultúrkorszakban van egy bizonyos pontja, az „idők fordulója". Ennek a vonalnak döntő jelentősége van a hét kultúrkorszakból álló egész ciklus evolúciója számára, melynek során a makrokozmosz általi mikrokozmosz teremtésének fordított jelleget kell öltenie. És ehhez megfelelő eszközt kell az emberek kezébe kell adni. Egy ilyen eszköz – mint organonról beszélünk róla – fő lényegévé vált a Golgotai Misztérium. A Golgotai Misztérium a híd támaszához hasonlóan lehetőséget adott a fejlődés „generális" vonalának, hogy rá támaszkodjon, eközben

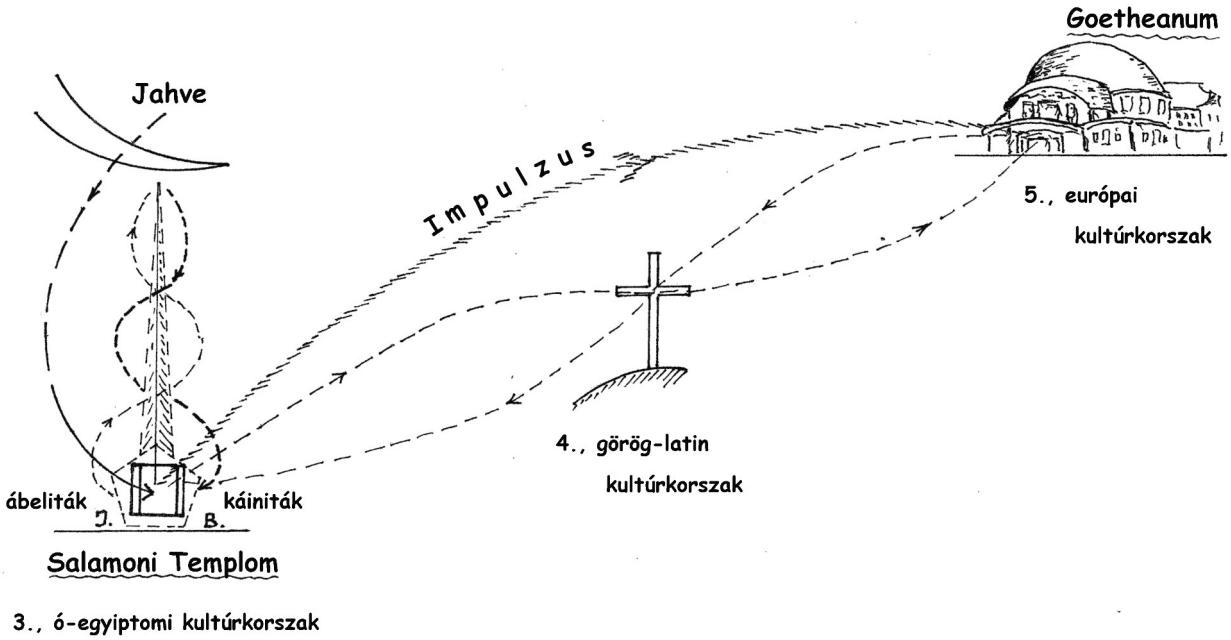
az időben mozgékony jelleget öltve, és a kultúrkorszakok metamorfózisának metszéspontjává válva. A Golgotai Misztérium magát az evolúciós vonalat lemniszkátává alakítja.

A Salamoni Templom indította el az első három kultúrkorszak metamorfózisát az utolsó háromba, a 4. korszak pedig csomóponttá vált. Az 5. kultúrkorszakban a Goetheanum a négy elmúlt korszaknak a két utolsóba való metamorfózisának metszéspontjává válik, amit a trilógia második részében a 16., 17., 18. rajzon mutattunk meg.

Az egész Goetheanum a metamorfózis princípiumának zseniális kifejezése, és elsősorban *időbeli*. Ideája a Salamoni Templomban lett kihordva. Rudolf Steiner 12 spruch-ot (meditációt) adott a zodiákusjelek szellemének átélésére; ezek közül az egyiknek, mégpedig a Baknak (a január, a Karácsony és a Keresztelő jele) a spruchja egészen zseniálisan fejezi ki a létesülés mély lényegét, feltárja az idő titkát, amelyből a Goetheanum született:

A jövő nyugodjon a múlton,
A múlt érezze meg a jövőt a jelen erős léte számára.
A belső élet-szembenállásban erősödjék a világlények őrsége,
Virágozzék az élethatás ereje.
A múlt hordja ki a jövőt! (GA40, a német eredetiből fordította: Gellért Ferenc)

Véleményünk szerint ez valójában egy mágikus formula, mellyel összhangban nemzette az Univerzum a Goetheanumot. Ezzel a formulával az ember rendelkezik a számára közvetlenül adottban (l. 9. és 9a ábra); ezért a Goetheanum rózsaszín (déli) ablakához ezek a szavak tartoznak: „A világ épít. Látom az Épületet. És az Épület emberré válik” („Die Welt baut. Ich schaue den Bau. *Und der Bau wird Mensch”).*

44. ábra

*

„A salamoni tisztánlátó bölcsesség számára – mondja Rudolf Steiner – feltárult a templom terve, melynek az emberiség fejlődését kellett formáival kifejeznie". És ő építette fel „a mikrokozmosz templomát … melyben *belsővé vált a külvilágban [a Makrokozmoszban] működő összes erő*"(GA265, S.363, 383). De mivel ez a templom az individualizálódó ember metodoszófiájává vált, ezért a felváltására meg kellett, hogy jelenjen a Makrokozmosz temploma, melyet a mikrokozmosz erőiből emelnek. És a Goetheanum lett ez a templom. De ahhoz, hogy egy ilyen hatalmas metamorfózis lehetővé váljon, Maga az Isten kellett, hogy leereszkedjen a Földre az Isten Neve helyett, maga az Isteni Én, amely, már nem a templomban rejtőzve mondaná: „Én vagyok az ÉN VAGYOK". Az Isten, a legmagasabb egységes Isten a Maga Fiú-Hiposztázisában az ember belső tulajdonává kell, hogy váljon. És Magának az Istennek az emberben való belsővé válásával a Föld *fejlődésében* a csúcsa jelent meg. És akkor a fejlődésben fel kellett tárulkozniuk a mikrokozmoszt romboló erőknek. A fejlődés mintegy kívülre kezd fordulni, a mikrokozmosznak, a maga korlátozottságában lerombolódva, a makrokozmoszig kell tágulnia. „Az isteni-szellemi erőknek fokozatosan hátra kell lépniük az embertől, neki saját magának kell a makrokozmoszra hatnia. Ahelyett, hogy *elvesz*, el kell kezdenie *átadni*" (ibid).

Emiatt az időbeli fejlődésben egybeáradt a Salamoni Templom összeomlása és a Kereszténység felemelkedése, fejlődése. „A Salamoni Templom a világtartalom szimbolikus, térbeli alakja volt, a Kereszténység, mint időbeli jelenség, a világ új alakjává vált. … A Kereszténységben a következőt fontos megérteni: a földi fejlődés a Golgotai Misztériumig tartott, utána jött a Golgotai Misztérium, és minden fejlődés az emberiség közegébe kiáradó Krisztuson keresztül ment ilyen vagy olyan módon tovább. – *A Kereszténységet csak az érti meg, aki az időben haladó képeken keresztül érti meg.* … Aki a világ megismerésének azt a lelkét keresi, amilyen az 2000 évvel ezelőtt volt, az azt a lelket az ószövetségi judaizmusban találja meg. Ebbe a lélekbe lett besüppesztve a Kereszténység magja; mindabba, ami térbelileg fejeződhetett ki, egy új magja lett helyezve annak, ami csak az időben vált kifejezhetővé. *A lét után a létesülés lett*" (GA187, S.34-35, 1918. 12. 24.).

Így a Salamoni Templom lénye és a Kereszténység lénye ellentétessé vált, ami alaposan megbonyolította az emberiség útját.

*

A Kereszténység abban a *lélekben* született, amely az ősi zsidóságé volt, folytatja Rudolf Steiner. „A *szellemet* pedig a görögségben találta meg Kereszténység. … Valójában az Evangéliumok, ahogyan azokat átörökítették a világnak …. lényegében a görög szellemen haladtak át. A gondolatok, melyekkel a világ a Kereszténységről tud gondolkodni, a görög szellemi bölcsességhez tartoznak". A Kereszténység *testét* pedig a rómaiság adta – „abban az értelemben, ahogyan a test az emberiség szociális struktúrája". De a Kereszténység lényege természetesen Magával Krisztus Jézussal érkezett.

És a szellem, lélek és test e hármasságától, melybe egykor megtestesült a Kereszténység, a világ előre haladó fejlődésében lemaradtak bizonyos *luciferi és ahrimáni jellegű* **árnyak**. „Vannak árnyak … a görögségtől, árnyak a római császárságtól". Ugyanígy van árny a Salamoni Templomtól is: „Az, ami a Salamoni Templom titka volt, szinte kivétel nélkül, kevés kivétellel, átment korunk minden szabadkőműves és más titkos társaságába. … (ami) ezeken a titkos társaságokon keresztül folytatja életét, az az ősi judaizmus árnyéka, Jehova ezoterikus szolgálatának árnyéka, még azokban az esetekben is, amikor ezek a társaságok kizárják a zsidóságot" (GA187, S36-40, 1918. 12. 24.).

Ma a római birodalom árnyéka a római katolicizmus. „Ez az árnyék nem a Kereszténység, ez csak a régi római birodalom árnyéka” (ibid).

„A görög szellem árnyéka … tekintet nélkül ennek a görögségnek minden esztétikai stb. jelentős tartalmára, tekintet nélkül a ősgörögség egész ránk gyakorolt hatására – ez a modern művelt világ világnézete, amely világ mindent arra használt fel, hogy az emberiség felett kitörjön ez a szörnyű katasztrófa [az 1. világháború] … Minden csak a maga idején jogosult. ...

Az arisztotelizmus még mindig valami az ősi görög világból valót jeleníti meg, de az arisztotelizmus új öltözékben már materializmus. … *A korunkon keresztül, mint az Angyalok trombitahangja jön a felhívás, hogy mindezt a valódi lényegükben lássuk meg, az árnyékon keresztül a fényre lássunk*” (ibid). De az árnyékok erősen és kitartóan mutatkoznak meg a mai hatalomgyakorlókon keresztül, akikről olyan sok szó volt a vizsgálatainkban. Ők maguk, mondja Rudolf Steiner, kevéssé vagy egyáltalán nem szenvednek a világot betöltő határtalan fájdalomtól. Erről minden egyszerű, szenvedő embernek feltétlenül tudnia kell, és ennek megfelelően kell cselekednie.

*

Az emberiség kultúrtörténeti életének ezekbe az árnyakba való belesüppedését nem hagyták kihasználatlanul a luciferi és az ahrimáni szellemek, akik az egész Isten által elrendelt evolúciót a saját útjukra akarják terelni. Hogyan csinálják ezt?

Arisztotelész Organonja volt a már külső, földi kultúrába belépett ember individuális szellemének első hatalmas alkotása, ahol a fogalmi (és nem képi) gondolkodásnak kellett domináló képességgé válnia. Ez az Organon az emberi fejlődés fő elve számára gyökeres változás hajnala volt: az ember makrokozmosz általi létrehozását fel kellett, hogy váltsa a makrokozmosz mikrokozmosz általi létrehozásának feladata. Le lett fektetve az 5. kultúrkorszak jövőbeli fejlődésének alapja, melyben az ember individuális lelkének legmagasabb tagját, a tudati lelket kell birtokolnia. Történelmileg az ilyen fejlődés folyamatának keletről nyugatra kellett volna haladnia, egész Európára szétterjedve. De Arisztotelésznek ez az impulzusa keletre lett fordítva, amit kezdetben elősegített az, hogy Közép- és Nyugat-Európa népei nagyon lassan léptek be a kultúrtörténeti folyamatba, mely keletről közeledett feléjük. Egy ember leleményesen úgy jellemezte Európának ezt az állapotát, hogy azt mondta, hogy a Római Birodalom bukása után az európaiak ezer évig nem jártak fürdőbe.

Arisztotelész impulzusának keletre fordulásában azonban döntő szerepet a jellege alapján világi, de Ahrimán által okkult módon beavatott gondisapuri kultúra játszotta. Gondisapurban Arisztotelészt lefordították arab nyelvre, de nem görögről, hanem perzsáról, ami már jelentős mértékben csökkentette, elhomályosította Organonjának értelmét. Gondisapur, mint a kultúra központja (akadémiája), mint impulzus a IV-VII. századokban a tudati lélek kultúráját fejleszti! Vagyis ezt ezer évvel a korszakának beköszönte előtt teszi, ami igaz jele az ahrimáni impulzus evolúciós hatásának, amely arra törekszik, hogy minél jobban siettesse az eseményeket, hogy ne adjon nekik lehetőséget helyesen, a számukra megfelelő, evolúciósan lehetővé váló időben kibontakozni. És ez a kultúra nemcsak eltorzította Arisztotelész Organonját, hanem egy bizonyos fajta *ős-organonná* is vált, a Salamoni Templom ős-organonjának antipódusává. Ennek következtében éppen ez a kultúra nemzette Francis Bacon „Új Organonját”. Ezért

nem véletlen, hogy annak írója, maga Bacon, ahogy Rudolf Steiner közli, annak a Harun al Rasidnak volt az újrainkarnálódása, aki Gondisapur kultúrájának ismert képviselői közül az egyik legkiemelkedőbb.

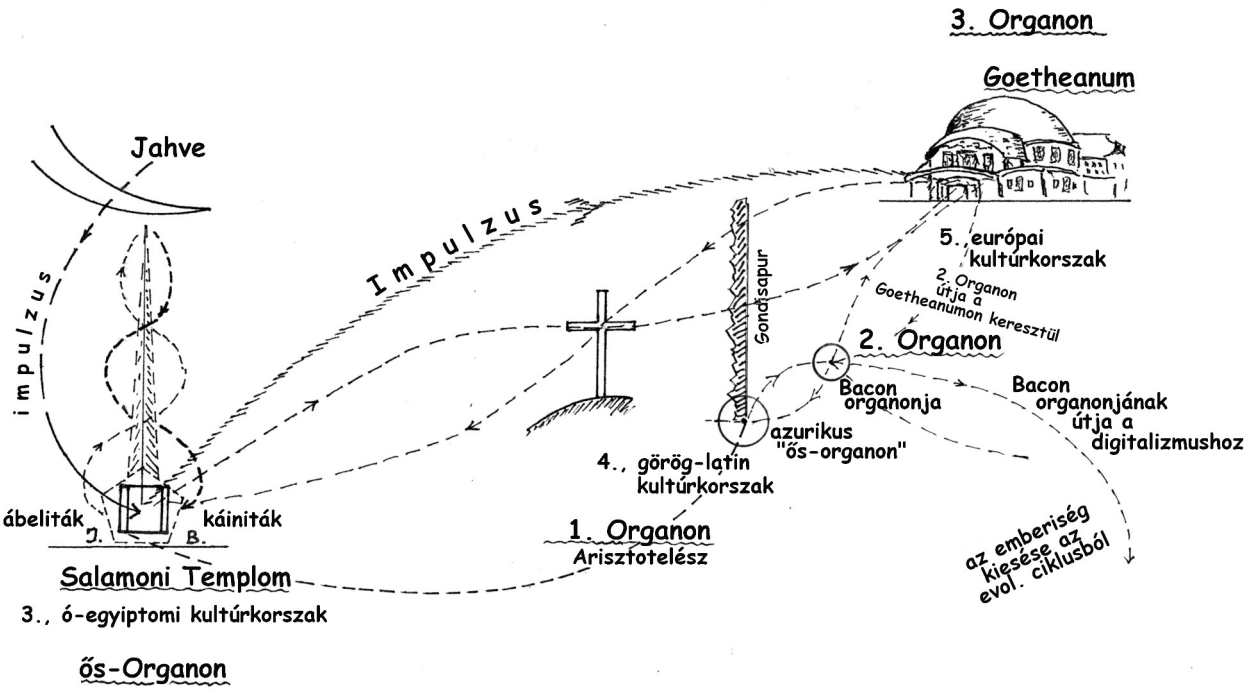
Így Gondisapur *akadállyá* vált Arisztotelész Organonjának természetes, az európai fejlődés feladatainak megfelelő, nyugatra való mozgása útján. Ha ez nem történt volna, akkor az európai kultúra habár az értő, intellektuális, absztrakt gondolkodáshoz, a dialektikus logikához fordult volta, de mindez a kultúrát az élő gondolkodás kimunkálásához, a gondolkodás észlelő erejéhez vezette volna, és a *Közép-Európában született goetheanizmus* uralkodó pozíciót tudott volna elfoglalni egész Európa kultúrájában, és akkor az egész világtörténelem más, kevésbé tragikus és veszélyes úton haladt volna.

Habár az európaiaknak mindenképpen át kellett volna haladniuk a materializmus „völgyén", de ebben a másik esetben csak az értő gondolkodás végső cizellálásához járult volna hozzá, ennek az értő gondolkodásnak köszönhetően rendelkezünk individuális alsóbb „énnel", ami egyedüli kiindulópontja annak, hogy törekedni lehessen felemelkedni a magasabb Énhez. De más történt. Az „arisztotelészi Organont" a mórok hozták be Európába, csapást mérve ezzel Európára.

Kr. u. 1000-ben (a Salamoni Templom Kr. e. 1000-ben épült), mondja Rudolf Steiner, valami új dolog tudott jönni, de az nem tudta áttörni azoknak az erőknek az ellenállását, melyek a mórokkal érkeztek Európába. És Európa ahrimanizálódásának nagyon jelentős tüneteként mutat rá az építőművészetre, melyben a román stílusú építészet valóban keresztény kerek boltozatát kiszorította a csúcsív, melyben „legközvetlenebb módon látható a kereszténységellenes impulzus… ez Ahrimán jele. Így hatott Ahrimán mint antikrisztus az építőművészetben… és nem hagyta a normannok [lényegében keresztény] művészetét fejlődni" (GA284, S.167-168, 1904. 03. 17.) – És ez a csúcsos córdobai mór ív van jelen az ortodox templomok „hagymakupolás" formájában!

Összességében a gondisapuri impulzus. melyet a mórok hoztak be, Európa kulturális és szellemi fejlődését Bacon Organonjának létrehozásához és univerzális hatásához vezette. Így luciferi-ahrimáni fejlődés került bele a kultúrkorszakok „fő" vonalába. És ez, már a mi korunkban, Bacon Organonjából egy következő, a *digitalizmus* „kultúrájának" már teljesen ahrimáni organonját építi fel a maga globális, de mindössze virtuális jellegével.

Ugyanakkor nem szabad csak negatívan viszonyulni mindehhez. A Közép-Európában született kultúrimpulzus, melynek legkiemelkedőbb képviselői a deutsch idealista filozófusok – Fichte, Hegel, Schelling – voltak, továbbá Goethe és a hozzá közelálló irodalmi irányzat, képes volt a baconi Organont egy meghatározott módon *asszimilálni* és a fejlődés javára fordítani, a metamorfózisról való tanítás szerves részévé tenni, mely viszont Rudolf Steiner antropozófiai Organonjának vált szegletkövévé.

45. ábra

*

Az európai kultúrában asszimilálódott baconi Organont az arisztotelészi után 2. organonnak lehet nevezni. Az Antropozófiával ilyen módon a 3. Organon érkezett a világba. A baconi Organon metamorfózisa Rudolf Steiner előfeltételmentes ismeretelméletében valósul meg, mely a logika maradandó jellegét a gondolkodás (tudat) észlelő erejének, ezt követően pedig a tudat magasabb fokainak létesülésévé, és az azt követő – tradíció szerint így mondjuk – természetismeretté alakítja, melyhez Goethe természetismerete szolgált előfeltételként, amely a materialista természet- és emberismeretet szellemtudományosba alakítja, ahol az érzéki empirizmus kitágul az idea, mint valódi teremtő erő világlétesülésben való hatásának szemléléséig és az érzéki világ burka mögött rejtőző érzékfeletti hatás közvetlen észleléséig, ahol áthidalódik a szakadék hit és tudás között, és a megismerést morális-vallási és művészi elemek itatják át. A tudati lélek korának természettudománya így lett kivezetve a materializmus reménytelen zsákutcájából az igazi, érzéki-érzékfeletti evolúció széles útjára. A megismerésnek ezeket az alapigazságait meg kell érteni, át kell magunkat ezeknek adni, aktívan részt véve a modern és a következő korok új Templomának, a szellemi Goetheanumnak az építésében, amelynek az érzéki valóság világában a *harmadik* vetületét is meg kell kapnia.

Az első Goetheanumot, a Makrokozmoszt felépítő mikrokozmosz szellemi Templomának első vetületét felgyújtották. Ezt az ignaciánusok [Loyolai Szent Ignác követői] és az „árnyékfivérek” – Freud nyelvén kifejezve – „fenékiszapja” tette. Vizsgálataink különös erővel mutatják meg számunkra, mennyire irdatlan volt ez a bűntett. De ennek is megvan az ősforrása a Salamoni Templom építésében.

A feladatot, hogy azt felépítse, Salamon király-pap – „az ábeliták legkiemelkedőbb képviselője” – Jahvétól kapta. A 3. kultúrkorszakban „képviselőik csupán a papságban voltak”. Salamon pedig a papi

bölcsességet külső hatalomba fordította. „A királyság mint külső intézmény a papi uralomból ered” (GA93, 1905. 10. 23., S220).

Salamon azonban Sét utódja volt, nyugodt, világos, letisztult bölcsességgel rendelkezett, a technika, a művészet pedig, mely az alulról, emberi akaratból kidolgozott bölcsességből eredt, számára idegen volt. Azokkal nem rendelkezett. (l. GA93, 1904. 11. 04.). Ezért a Templom építésével Hiram Abifot bízta meg, ő volt az első, „aki a valódi emberi Ént saját tulajdonává tette” (GA265, S365-370), amit Salamonról nem lehet elmondani, akinek az Énje „csak az Angyalok »magasabb Énjének« tükröződése az atavisztikus. álomszerű-tisztánlátó tudatban” (ibid). Hiram még „a beavatottak képviselője Káin fiai közül a 4. és 5. alfajban (kultúrkorszakban)” (GA93, 1904. 11. 04.). És Rudolf Steiner még azt mondja róla, hogy művészetében olyan messzire jutott, „hogy eljutott magára a határra, amely mögött a magasabb világok *szemlélése* kezdődik; csak egy vékony fal maradt neki, hogy áttörje, amely a beavatástól elválasztotta őt” (GA265, S.367).

Hiram Abif nekifog az építkezésnek, mely érzéki-érzékfeletti jellegű volt, a magasabb, egyetemes lét érzéki, fizikai szintű vetületei szőtték át. Ennek az építésnek a során áttörte azt a „vékony falat”, elérte a beavatást, és már mint beavatott fejezte be a Templom építését, örök időkre annak Nagymesterévé válva, a Templom pedig „titkos testvériségek Templomává vált … És benne a legszentebb: a titkos testvériségek tartózkodási helye” (GA93, 1904. 11. 04.)

Abban az időben, amikor Krisztus Jézus a földön járt, Hiram Abif Jánosként, az Apokalipszis írójaként testesült meg. Rudolf Steiner elmondja, hogy ez a János volt a Lázár is, akit már az *új módon avatott be Maga Krisztus*. Később, a tudati lélek korának legelején Lázár-János ismét megtestesült, és ez Christian Rosenkreutz volt. Ő alapította meg a Rózsakeresztes Rendet. (Mellékesen megjegyezzük, hogy a világban később elszaporodó „rózsakeresztes páholyoknak” ehhez a Rendhez semmi közük; azokban az okkult témákkal csak viccelődnek, és okkultista-szerencsétlenek saját dicsvágyukat élik ki). E rend tagjai számára (később pedig az új korszak egész emberisége számára) Christian Rosenkreutz alaposan megújította a régi beavatási tudományt. És elkezdte impulzálni az akkori világi életet annak a közelgő Organonnak a princípiumaival, melyet Rudolf Steiner alkotott meg már a XX. században. Így *nevelkedett* jelenünk a múlt ölén! „Az, amit Christian Rosenkreutz a »Templomlegendája« segítségével a testvériségen keresztül a világba hozott, azt mint feladatot állították maguknak [az igazi] rózsakeresztesek: egyáltalán nem csak a vallásos jámborságot kell tanítani, hanem a tudományt is”, eközben megismerni nemcsak „a külvilágot, hanem a spirituális erőket is, és így két oldalról belépni a 6. (és természetesen az 5.) alfajba” (ibid, S.67), Így készült elő az Antropozófia megérkezése a világba.

*

A Salamoni Templom építése közben Hiram Abif és Salamon közé állt Sába királynője, Balkis. Ahogy Rudolf Steiner magyarázza, ő azt a csillagbölcsességet fejezi ki, amely korábban kapcsolatban állt a lélek atavisztikus erőivel, melyek Salamonban szimbolizálódnak (ezért ő Salamon „menyasszonya”). De már Salamon korától elkezdődött annak a kornak a hajnala, melyben a bölcsességnek a régi atavisztikus erőktől új erőkhöz kellett átmenniük, melyeket az Én dolgoz ki (l. GA265, S.365-370). Ezért Balkis igazi „vőlegényévé” Hiram Abif vált, akinél az Én az ő személyes tulajdonává vált.

Rudolf Steiner másutt ezt mondja: „Sába királynője – az ezotéria nyelvén *minden női alak* a lelket jelenti – *az emberiség Lelke*, amelynek választást kell tennie a nyugodt, letisztult, de a Földet nem meghódító jámborság és a Földet meghódító bölcsesség között – vagyis a szenvedélyek megtisztításán és a Földdel összekapcsolódott bölcsességen át. Ő a *valódi emberi lélek* képviselője, aki Hiram és Salamon között áll, és a 4. és 5. alfajban (kultúrkorszakban) Hirammal köti össze magát …" (GA93, S.66.1904. 11. 04.). Ezért teljesen természetes, hogy Salamon és Hiram között sorsdöntő harc alakul Balkis-ért. Salamonban féltékenység ébred, Hiramot pedig emellett még a mesterlegények is elárulják, akik magukat már mestereknek hívják. Felháborodtak, hogy Hiram nem akarja őket erre a szintre emelni, és megölték.

És íme, ez az akkor Hiram és Salamon között kialakult harc Balkis-ért, ez az a harc, amely azóta is kibékíthetetlen ellenfelekké teszi az ábelitákat és káinitákat. Ez indította őket korunkban a Goetheanumnak, *kibékülésük szimbólumának* a felgyújtására! Elvakultságukban mindketten azt tartják, hogy a „világ lelke" csak egyikükhöz szabad, hogy tartozzon. És az emberiségnél nincsen keservesebb tévedés, mint ez. De hogyan is érthetik meg, hogy ez a lélek most és a továbbiakban csak a szintetikus típusú emberé lehet, aki önmagában egységbe vezeti a káini és ábeli princípiumot? 3 évezredre nyúlt ez a gyilkos harcuk, a papok és a páholyok harca (itt emlékeznünk kell az albigensekre, a katarokra és a templomosokra is), a napjainkban pedig olyan őrületet ért el, hogy úgy tűnik, az egyikek és a másikak is képesek inkább elpusztítani mind az emberiséget, de még a Földet is, mintsem hogy kompromisszumokat keressenek.

Ezek is és azok is „vabank"-ra mentek [= mindent kockáztatni. A francia „va banque"-ból. Zolnay Vilmos: A hamiskártyások nyelve]. és íme a kérdés: vannak-e a világban olyan erők, melyek képesek „kényszerzubbonyt" húzni a vezetőikre, hiszen azok létezésük értelmét abban látják, hogy sorban a második évszázadot is apokaliptikussá tegyék?

Pontosan azért érkezett a világba az Antropozófia, hogy mindezt elmagyarázza az embereknek.

*

Az Antropozófia a XIX. század legvégén érkezett, amikor befejeződött az 5000 évig tartó „sötét korszak", a kali-juga, az emberiség materializmusba való elkerülhetetlen belesüppedése, melynek köszönhetően az egyes embernek a saját „magányában" meg kell szereznie az alacsonyabb „énjét" egészen a virtuozitás szintjéig, hogy aztán fel tudjon emelkedni a magasabb Énjéhez. Az alacsonyabb „énjének" úgymond az árnyékában kell elkezdenie megtapasztalni a magasabb Én lehetséges birtoklásától való lelkesedést.

A kali-juga után megérkezett a „világos korszak"; az pedig a kozmikus törvényeknek, ritmusoknak megfelelően 2500 évig tart. Beköszöntése egybeesett Michael Arkangyalnak a földi történelmi fejlődés úgymond irányítói szerepkörébe való lépésével. Ezzel kapcsolatban az összes földi viszony és maga a földi ember számára egy mély peresztrojkájának kell kezdődnie. Az egész evolúciós folyamatnak totális és végső felemelkedés jellegét kell öltenie.

Mindezzel kapcsolatban jött létre az új templom felépítésének szükségszerűsége, amely bekeretezi a földön a felnőtt emberi Ént. Ennek a templomnak természetesen minden szempontból a Salamoni Templom ellentétévé kell válnia, ahogy ellentétesek a fejlődésben a tézis és az antitézis. A felépítéséhez

új eszközre, építési tudományára, és új építőkre, új „mesterlegényekre” van szükség. Rudolf Steiner vált ennek az építkezésnek a Nagymesterévé, melynek első érzéki alakja az első Goetheanum. Már Rudolf Steiner halála után terve alapján felépítették a második Goetheanumot, és az még a mai napig is áll a földön, a jövőbeli szintézisét keresve a „mesterlegényeknél” a harmadik Goetheanum formájában. És ez egy *alapvető* hármasság.

Rudolf Steiner egy grandiózus tanítást fejlesztett az érzékfeletti világról, széleskörűen feltárta azt, ami a Salamoni Templomban mély ezoterikus titok volt. Az Antropozófiai Társaságba egyesítette azokat, akik hallgatni akartak rá, szociális szervezeti formát keresve az új „mesterlegények” számára, akik előtt az áll, hogy az új épülő Templom „állványzatára emelkedjenek”, amihez új eszközt kellett számukra adni.

Rudolf Steiner munkáját a kívül álló ábeliták és káiniták intenzív ellenségessége vette körül. A szellem új Erődjét minden oldalról ostorozni kezdték, és eközben akadály nélkül behatoltak a belsejébe is. De ez még nem volt baj. A baj abban állt, hogy Rudolf Steiner követői közül sokan nem tudtak ezzel harcolni. Egyesek számára a korábbiaknak megfelelően nem vált kötelező teljesítendő dogmává Krisztus parancsolata: „Legyetek szelídek, mint a galambok, és ravaszak, mint a kígyók”, mások maguk számára lehetségesnek tartották rögtön két székre ülni: a páholyban és az Antropozófiai Társaságban; ők nem értették, hogy még egy időfordulat történt. Az antropozófiai bölcsességet a páholyokban bevezetett szokások alapján, információs „csecsebecsékre”-re darabolták, és arra törekedtek (és törekszenek a mai napig), hogy egyszerűen játsszanak velük, okkult témákon spekulálva. Rudolf Steinernek természetesen valódi tanítványai is voltak egy meghatározott kontingensben, de hogy ez milyen volt, arról most nehéz képzetet alkotni.

Mindezek miatt az antropozófiai munka menetében nem oldódott meg a „mesterlegények” fő kérdése: nem sajátították el az „építő” munkához szükséges eszközt. A társaságban összegyűlt káiniták és ábeliták között nőtt a konfrontáció. Egy időben az a konfrontáció nemzedékek összeférhetetlenségének jellegét öltötte. Az ifjúság létrehozott egy speciális „*Szabad* antropozófiai társaságot” (mintha a meglévő AT nem lenne szabad!). Az Antropozófia számára ebből semmi előny sem származott. Ebben a szabadságot ahhoz hasonlóan értelmezték, mint ahogy ma a „zöld” mozgalomban értik. De az idősebb generáció a „baloldaliakhoz” való mai viszonyukhoz hasonlóan viszonyult hozzá: zavarodottan, félénken. Így az Antropozófiai Társaságban már 100 évvel ezelőtt megjelentek annak az „ősfenoménjai”, ami most a kultúrát is és a civilizációt is eltemeti. És ez nem meglepő, ha számításba vesszük az *Antropozófia egész fenoménjának általános ősfenomén jellegét*.

Az Antropozófiának a világba való természetes belépése következtében keletkező összes „szembenállás” eredményeként – melyek önmagukban szintén természetesek voltak, és már csak amiatt is, hogy nem akartak velük dolgozni, és azért nem akartak, mert az emberek nem akartak változni – destruktív jelleget öltöttek – az Antropozófiai Társaságban egyre erősebben megjelent az ellenállás magával Rudolf Steinerrel szemben. Egyre gyakrabban kezdett a tagoktól elhangzani: az antropozófiát elfogadjuk, de dr. Steinert nem; menjen el. (És jelenleg minden így is lett: az Általános Antropozófiai Társaság vezetősége egész struktúrájában állandóan fenntartja a módot, hogy elszakítsa az Antropozófiát Rudolf Steinertől, és egyre több tag van, akik készségesen követik ezeket a „vezértételeket”.)

A Társaság (a jelenlegi fogalmak szerinti) „baloldali” tagjainak kezdett úgy tűnni, hogy Rudolf Steiner túl „tekintélyelvű” (manapság egyenesen a „jobboldaliak” közé sorolnák). Az ignaciánusok pedig ezekhez a tiltakozásokhoz mint a „Steinerrel” való egyenes harc elkendőzött formájához fordultak.

Steiner szerintük „minden idők és minden nép” leghatalmasabb eretneke, aki a katolikus egyház római birodalmának magára a létezésére jelent veszélyt. Ugyanakkor a „baloldaliak” naivitásukban gyakran eszközül szolgáltak e harcban számukra.

Minderről beszélve a legkevésbé sem egyszerűsítjük le a dolgok helyzetét. Csak át kell gondolni az Antropozófia mérhetetlen *ezoterikus* mélységét, melynek köszönhetően abból, amivel a külső kultúra és civilizáció él, gyötrődik, semminek sincs joga elnyerni a triviális jellegét. Így például a fejlődés elkerülhetetlen, természetes motorja az egyik nemzedék tagadása a másik által, de lássuk csak, mivé alakult a mai „Greta-mozgalom”!

Így született újjá és érlelődött a Nagy Hiram Mester elárulása a mesterlegényei által. Hogy a „galambokat” a „kígyók bölcsességéhez” fordítsa, az egyszerű káinitáknak pedig elmagyarázza, milyen szörnyű tévedésben vannak, átadva magukat a külvilág életének, Rudolf Steiner elkezdte a *történelmi szimptomatológia metodoszófiájának* kifejlesztését. amihez szükséges volt feltárni a társadalmi és politikai kulisszák titkait. Ez természetesen mértéktelen dühöt idézett elő ezeken a színfalak mögötti területeken, amely elkerülhetetlenül tükröződött az Antropozófiai Társaság két szék között „ülő” tagjain. A páholyok vezetésének rájuk gyakorolt nyomása növekedett, egyszerűen kezdték nekik „magyarázni”, hogy „Steiner” ezzel „elárulja” az okkult titkokat stb.

Az Antropozófiai Társaságban a krízis annyira hatalmassá vált, hogy Rudolf Steiner azzal az alternatívával szembesült, hogy bezárja a már létező Társaságot, és néhány hű, mindent megértő tanítványával szellemi, de lehet, hogy szociális módon is a föld alá megy, és az antropozófiai munkát ott folytatja, arra várva, hogy az Antropozófia világba lépése számára kedvezőbb idők köszöntenek be. Ugyanakkor jól tudta, hogy az emberiséget ezáltal a sors önkényére hagyják, hogy a michaeli peresztrojka egy határozatlan időre leáll, és a világba még szörnyűbb csapások jönnek, mint azok, amelyeket a világháború okozott. Akkor 1948-ra az emberiség struktúrája nyilván valóban olyan utópia jelleget öltött volna, melyről George Orwell írt abban az évben.

Rudolf Steiner megkérdezte a Hierarchiákat, Michael Arkangyalt, hogy mit tegyen, de azok hallgattak. A nagy beavatottak is megpróbáltatásoknak vannak kitéve. – Rudolf Steinernek a morális intuíciók világában magának kellett választ találnia a kérdésére. És azt a döntést hozta, hogy még egy, lényegében kockázatos kísérletet tesz, hogy a beteg civilizációnak még egy impulzust adjon a szellemi megújuláshoz, s ehhez különös módon kellett felszólítani a „mesterlegényeket”, hogy megértsék közvetlen feladataikat, meg kellett szakítani az értelmük alvását, amely, mint ismert, „szörnyeket szül”. Rudolf Steiner 1923/24 karácsonyára jelölte ki annak az eseménynek a levezetését, mely a „Karácsonyi gyűlés” elnevezést kapta. Akkor volt a Goethanum leégésének első évfordulója.

Rudolf Steiner ezt a Gyűlést, az ősi Hiramhoz hasonlóan, három kalapácsütéssel kezdte. Ezzel az ezoterikus munka ősi hagyományai iránti tiszteletét akarta kinyilvánítani, továbbá a Gyűlés résztvevőit egy magasabb éberségre hívni. Eközben joga volt reménykedni, hogy a résztvevők megértik, amennyire ő ezt elmagyarázta, hogy a kalapács szimbólumának az ő kezeiben más a jelentősége, mint Hiramnál. Hiram kalapácsa a Tao jelét formázta. Azt „keletről nyugat felé haladó horizontvonal”, és a rá merőleges vonal alkotja (GA265, S.385-386). Az új Nagymester kezében a horizont vonala, az idő végbement fordulatával kapcsolatban nyugatról keletre fordul. A világ összes ezoterikusa számára a „Fény keletről” megváltozott a „Fény nyugatról” princípiumra. – Ex *oxidente* lux. Ezt a fényt kellett a világba hozni – az Antropozófiai Társaságon keresztül – az antropozófiai Szellemtudománynak és Michael Arkangyal Új

Misztériumainak, melyet Rudolf Steiner külső, szociális síkon szándékozott megalapítani (de ezoterikus jellegük teljes megőrzésével), hogy az emberiség általi további „építkezés" a világban jó jelleget hordozzon, és a földi fejlődés el tudja érni a céljait.

A régi kalapáccsal a mikrokozmosz Temploma (ahogyan már elmondtuk) a Makrokozmosz erőiből lett felépítve, az új Templom építése során mindennek fordítva kellene lennie. Rudolf Steiner az ehhez szükséges munkások előkészítésére könyvel tucatjait írta, évtizedek alatt előadások ezreit tartotta, felépítette velük együtt az 1. Goetheanumot, az ezoterikus iskola új típusát hozta létre, lefektette az új orvostudomány, az új művészet, az új technológia alapjait, melyek megfelelnek a feladatoknak és a metodoszófia, a jelen és a jövendő korszakok Új Organonja lehetőségeinek. – Valójában Rudolf Steinernek komoly alapja volt abban reménykedni, hogy a Gyűlésen megértik őt, és akkor valóban megkezdődik a „mesterlegények" alkotó munkája, elkezdenek mesterekké válni. Akkor nem ismétlődik meg Hiram Abif tragédiája, újra alakul (átalakul) az Antropozófiai Társaság, amely az antropozófusok Közösségévé válik, akik mély, élő, forró érdeklődéssel állnak az Antropozófia metodoszófiájának elsajátításához, amely arra hivatott, hogy az alapjáig megváltoztassa a világot mind a jelen, mind a jövő feladatainak szellemében; megteremtődik az összes feltétel Ábel és Káin – az egységes embertípus két altípusa – utódainak testvéri szövetségéhez, akik önzetlenséget fejlesztve magukban, szeretettel fognak együtt dolgozni az élet összes szférájának átalakításán és átszellemiesítésén, megteremtve az alapokat a jövőbeni felemelkedéshez, az „építés" képességéhez nemcsak a szervetlenben, hanem az élőben is, arra, hogy egykor a fejlődést az elektromosság áramlataiban és a mindenki mindenki elleni háborúban tönkremenő és elpusztuló gyökérfajunkból át lehessen vezetni az új, hatodik gyökérfajba.

A rituális Tau-kalapács három ütésével, melyet a világ hatalmas új építkezésének Nagymestere hajtott végre, mely építkezésnek Michael Arkangyal korszakának eljövetelével kellett elkezdődnie, meghirdették az Új Organon létrejöttét, melyet joggal lehet a *Szent Grál Organonjának* nevezni, hiszen „ez a Tau-jel egy egészen új hatalmat (Macht) szimbolizál, amely a szabadságon alapul, és a természet egészen új erejének fejlődésében áll", ez olyan erő, melyek „költői kifejezését a Szent Grál alakjában kapta" (GA93, S.285-286).

A Tau jelében olyan mozgatóerő fejeződik ki, amely az önzetlen szeretetnek köszönhetően hozható mozgásba. És ezzel az erővel lehet majd gépeket mozgásba hozni (l. S.285-286). Rudolf Steiner jól értette, hogy eljött a technicizmus kora, de nem a materialista, hanem az okkult technicizmusé, és hogy ebben a korban az embernek egy új Templomot kell felépítenie, egy új világot, melyben az anyagtól a szellemhez való áttérés fog dominálni. Ezért a jövőben a mechanikus és a morális át fogják egymást hatni. És ez az, ami a mechanizmusok mozgatóerejévé válik. Ez a „jövő ideája, a *fő erő*, amelyet majd bevésnek a kultúrába. Nem egyszerűen a víz és a gőz, hanem a spirituális erő, a spirituális morál hozza működésbe a gépeket" (S.286)

Az ősi „Királyi művészetnek" ezért új formát kell kapnia. Ez a művészet egész eddig a „kultúránk lelke" volt (S.287-288), és *nem élőt* épített, mivel jellege alapján *férfi*-művészet volt; most pedig fokozatosan át kell térnie az *élő* építéséhez, amihez le kell küzdeni a férfi és női közötti ellentétet (ibid, S.286), ***kezdve a férfi és női bölcsesség ellentétével***.

Hiram Abif idejétől kezdve a káiniták rendelkeztek a Királyi művészettel, és ez joggal marad így marad manapság is, ugyanakkor ebből az következik, hogy rajtuk van a felelősség az egész irányért, mely mentén a tudományos-technikai fejlődés mozog. És Rudolf Steiner még 1904-ben előre figyelmeztetett:

„A dolgok vagy kaotikusan haladnak tovább, ahogyan a mai napig halad az ipar és a technika, és akkor ez oda vezet, hogy az, aki ezekkel a dolgokkal rendelkezik, hatalmas csapást tud okozni, vagy ezt a *szabadkőművesség morális formáiba* öntik", ami éppen a valódi célja (S.114). [A GA93 német kiadása tartalmazza ezt a kiegészítést: Ez utóbbi mondat Marie Steiner-von Sivers jegyzeteiben így hangzik: „Ezek a dolgok vagy kaotikusan mennek tovább, ahogy az ipar és a technika eddig tette, vagy harmonikusan, ahogyan ez a szabadkőművesség célja, akkor a legmagasabb fejlődés következik be."]

Ma látjuk, hogy a tudományos-technikai fejlődés helytelen, csak az ahrimáni úton haladt, és a technicizmus káoszba hullott. Rudolf Steiner rámutatott a vezeték nélküli távíró felfedezésére, és azt mondta, hogy ezzel egy hatalmas és *veszélyes* fejlődés kezdete lett lefektetve; ma ez már oda vezetett, amit digitalizmusnak nevezünk. De a tudományos technikai fejlődésnek nem szabad kikerülnie az emberi értelem és moralitás kontrollja alól, ehhez pedig már a XXI. század eljövetele előtt szükségessé vált olyan technikát kifejleszteni, amely egészen más, nemcsak materialista, hanem spirituális elveken alapul, amihez a világba, igaz, nem a bolsevizmust, hanem a szociális hármas tagozódást kellett volna bevezetni. Az Antropozófia világba lépésével lehetővé vált a technicizmus ezoterikus oldalának megismerése. Ez annyira átfogó, hogy megértéséhez az Antropozófia egész tartalmára szükség van. Rudolf Steiner éppen ezt az alapot hozta létre. Az ő előfeltételmentes ismeretelmélete magába öleli a fizika atomisztikus tanítását is, mivel „az emberi gondolatok ugyanaz, mint az elektromosság, ha egyszer belülről, másszor kívülről tekintünk rá.

Ha valaki tudja, hogy mi az elektromosság, az tudja azt is, hogy abban valami olyan él, ami fagyott állapotban atomot képez. Itt az emberi gondolatoktól az atomhoz vezető híddal rendelkezünk. … (ezek) kicsi kondenzált monádok – kondenzált elektromosság. Abban a pillanatban, amikor az emberek megismerik ezeket az elemi igazságokat a gondolatokról, az elektromosságról és az atomról, abban a pillanatban valami olyat ismernek meg, ami a *legfontosabbá* válik a jövő, az egész 6. [szláv-germán] kultúrkorszak számára. Atomokkal fognak építeni a gondolat erejének segítségével" (S.113).

Ilyen sok dolog volt a Karácsonyi Gyűlésnek egyedül a nyitó rituáléjában. Egyáltalán valaki megértette a résztvevők közül? Erre a kérdésre nem tudunk válaszolni, de a Karácsonyi Gyűlést követő események megmutatták, hogy az akkori kor antropozófusai között nem voltak olyanok, akik ilyen értéssel rendelkezvén képesek lettek volna *hatni* az események akkori menetére, és helyes irányt tudtak volna annak adni.

*

A Karácsonyi Gyűlés résztvevőinek fel kellett mutatniuk, hogy legalább valamilyen mértékben rendelkeznek a szemlélő ítélőerővel, hogy legalább valamilyen mértékben képesek közeledni a morális intuíciók világához. De ez nem történt meg. Még a Karácsonyi Gyűlés jegyzőkönyveiben is jól látható, miként mutatkozott ez meg. Ha azokat olvasva, egy szóval akarnánk őket jellemezni, a szó ez lenne: *trivialitás*. A Gyűlés résztvevői a beszélgetést néha tőle idegen témára akarják terelni. Rudolf Steiner így fordul hozzájuk: „Természetesen szükséges, ha a Gyűlésnek folytatódnia kell, hogy a barátok közegében elhangozzék az, amit a barátok vagy delegáltak, akik idejöttek, a szívükben hordoznak. Ebben a pillanatban, amikor egészen mindent átölelő, általános viták zajlanak, azt kérem, hogy arról folyjon a beszéd, ami az ember szívében van az Antropozófiai Társasággal kapcsolatban, melyet itt meg kell alapítani" (GA260, S.175) – de mintha nem hallanák őt! Bizonyos mértékig a „két szék között ülők"

meghatározott részének Rudolf Steiner tevékenységével való szembenállása is megjelent ott. (Törekedtünk ezt megmutatni a „Karácsonyi Gyűlés az idő megváltozott feltételeiben” c. könyvünkben; l. https://anthroposophie-methodologie.org/)

*

Mindezek ellenére, amikor a Karácsonyi Gyűlés véget ért, Rudolf Steiner azt mondta, hogy a Hierarchiák kinyilatkoztatásai, melyeket megtapasztalt, még széleskörűbbé, még erőteljesebbé váltak. Michael Arkangyal Rudolf Steineren keresztül az emberiségnek adományozta az Ezoterikus Iskolát, melynek az új, michaeli beavatás központjává kell válnia. Mindez azt mutatja, hogy Rudolf Steiner tettét a magasabb világ elfogadta. A továbbiak a Gyűlés résztvevőinek, a létrehozott Általános Antropozófiai Társaság valamennyi tagjára hárultak. Időt kaptak, melynek során meg kellett volna érlelődniük a Karácsonyi Gyűlés megértéséhez, és antropozófus módon elkezdeni dolgozni, ahogy ezt már kifejeztük, az új Templom építési feladatainak a szellemében. De a triviális számukra legyőzhetetlenné vált. Marie Steiner mondta, a Gyűlés tagjaira gondolva, hogy „sok [volt] az elhívott, de kevés a kiválasztott”. Nem értette annak értelmét Ita Wegman sem. Ő gyógyította Rudolf Steinert, amikor súlyosan megbetegedett, és meg volt róla győződve, hogy az oppozíció és a meg nem értés volt halálának az oka. A Karma megkövetelte a sikertelenség ellensúlyozását, és Rudolf Steinert elhívták a fizikai síkról.

*

Rudolf Steiner távozása után növekvő erővel nyilvánult meg azoknak az egyoldalúsága, akik egyszerre két székre akartak ülni. Itt a fontos az, hogy ők követték Rudolf Steinert, mivel az ő nagymesteri pozícióját, úgy tűnik, senki sem kérdőjelezte meg. Ezt még a páholyokban is elismerték, habár azt állították, hogy „letévedt” az útról. Amikor pedig ő már nem volt, akkor a Társaság élén még ugyan Rudolf Steiner által kinevezett, de az „árnytestvérek” szemében „profán” emberek voltak; a páholyok előírásai szerint nekik engedelmeskedni még *tiltva* is volt. Bármilyen módon is le kellett őket cserélni, a Társaság egész „profán” irányító struktúráját. Az egész Általános Antropozófiai Társaságot, de ami a legfontosabb: Rudolf Steiner örökségét, a gigantikus archívumát, a művei kiadási jogát stb. a saját kezükbe kellett venniük. Ezen dolgoztak évtizedeken át, gyakran csupán megvárva, amíg kihalnak Rudolf Steiner becsületes követői, de először a Társaságban kezdték szítani a gyilkos háborút. A két tábornak az Antropozófiai Társaságon belül akkor kialakult szembenállása nagyon emlékeztetett a „baloldaliak” és „jobboldaliak” modern szembenállására, sőt, véleményünk szerint ez utóbbinak az ősfenoménja volt. Mindez a Társaság és az összes antropozófiai munka megállíthatatlan, a mai napig is tartó stagnálásához vezetett.

*

Amikor a Rudolf Steiner irányában megnyilvánult érthetetlenségről beszélünk, az összes antropozófusra gondolunk, beleértve azokat is, akik jelentős alkotó nyomot hagytak az antropozófiai Mozgalom történetében. De ez nem jelenti, hogy azt javasoljuk, hogy felejtsük el a rájuk való jó emlékezetet, és hogy kritikusan viselkedjünk irányukban. A kritika egyáltalán nem tartozik a feladataink közé. A kutatásaink, ha „kritikusak” is, mégis inkább a kanti „Tiszta ész *kritikája*” értelmében. De Kantnak tiszta fogalmakkal volt dolga, nekünk pedig: társadalmi, politikai tényekkel, konkrét

személyiségekkel. Minden vizsgálódásunk fő tárgya az *értelem* és annak *metamorfózisai*. Ezért is döntöttünk a biográfia megírásának tapasztalatára, mint az új ismeretelmélet egyfajta perszonifikációjára. Ami pedig a Társaság korábbi tagjainak a kritikáját illeti, úgy ennek a kritikának a száját már az a puszta gondolat bezárja, hogy a mostani földön élő antropozófusok közül egy sem mondhatja, hogy azok közé a nehéz feltételek közé kerülve képes lett volna-e helyesen viselkedni.

Csak azért fordulunk annak a krízisnek a vizsgálatához, melyben ma a világon az Antropozófia összes dolga található, merthogy ennek a krízisnek végül mégiscsak véget kell érnie. Meg kell kezdeni elhárítani, ehhez pedig ismerni kell a forrásait, okait, jellegét, és ezek ismeretében el kell vetni minden hamis „korrektséget", minden tabut, melyeket erre a témára az Antropozófia nem-barátai helyeztek.

És azt gondoljuk, hogy ahhoz, hogy megtisztítsuk az Antropozófia útját a jövőbe haladásához, még egyszer az alapjáig át kell szervezni a meglévő Általános Antropozófiai Társaságot, hogy benne teremtő módon, valóban szabadon dolgozhassanak együtt úgy az „égi bölcsesség" hívei, mint a kultúra világának aktív építői. Ilyen helyzetet semmilyen előírással sem lehet létrehozni. Meg kell változtatni az *antropozófiai munka jellegét*, a hangsúlyokat helyesen kell benne elrendezni. Csak a nagy személyes érdekeltség, a dolog iránti szeretet képes az embert jobbra változtatni. És ilyen dologgá kell hogy váljon az antropozófiai Organon elsajátításáért való munka.

Rudolf Steiner műveinek egyszerű olvasása, ismerkedés velük, még ha évtizedekig is tart, az Antropozófiába való belépésnek csak szükséges, de előzetes stádiuma. Ebben a stádiumban a Makrokozmosz építi a mikrokozmoszt. De ennek nem szabad örökké tartania, habár sokaknak éppen így a kényelmes. Az Antropozófia csak azok segítségével tudja megoldani a valódi feladatait, akik a „mesterlegény" fokozatról képesek „mester" fokozatra emelkedni, hogy képessé váljon a saját mikrokozmosz erőivel építeni a Makrokozmoszt.

Ilyen munkára senkit sem lehet kényszeríteni. Csak ennek a hatalmas, világtörténelmi, sőt egyetemes-evolúciós szerepnek a megértése tudja felmelegíteni a szívet, elültetni a lelkekben a hatalmas reményt az Atyai Világalappal való jövőbeli újraegyesülésre. Akkor a dolgozók között majd ismét a szeretet, a kölcsönös segítség fog uralkodni, lelkesedés ragadja meg őket, az elégedettségüknek nem lesz vége, és ez lehetővé teszi számukra, hogy a Fehér Páholy Mestereihez hasonlóan egymás között eljussanak a „bölcsességhez és lelki harmóniához".

Azok pedig, akik nem értik, hogy két szék közé nem lehet ülni, és az összes ignaciánusnak, aki magát antropozófusnak adja ki, el kell mennie az útról, „melyen a többiek mennek, akik élni akarnak" (Gabriela Mistral). Ugyanakkor ezt önként nem fogják megtenni. Az ő jelenlétük bizonyos mértékben hasznos is az antropozófusoknak: lehetővé teszik a gyakorlati készségeink kidolgozását az antropozófiai Organon elsajátításában. Elegendő szellemi erőpotenciál létrehozására van szükségünk, mely lehetővé teszi, hogy ellenálljunk nekik. A köreinkben való provokációiknak – legyen az az „Emberiség reprezentánsa" fából készült szoborcsoport porától való „lemosakodás", akár az, hogy az alkotójának társszerzőt tulajdonítanak (könnyű elképzelni, mekkora lennie Edith Marion felháborodása, ha ezt valaki az életében próbálta volna megtenni), akár az, hogy a biográfiai anyag felhasználásával „azsúros", kígyó módjára harapdált árnyat vetnek a múlt összes megbecsült antropozófusára, akár Rudolf Steiner műveinek mormon kiadása mormon magyarázatokkal – nem lesz vége. Ezeket *le kell lepleznünk* – nyilvánosan, alaposan, metodoszófiai módon. Néha ilyen leleplezéshez fordulnak az ignaciánusok a páholyokkal, a

káinitákkal való ezeréves harcukban, de tragikus tévedés lenne ezekben az esetekben azt gondolni, hogy az ignaciánusok az Antropozófia barátjaivá válnak. Azok örökre az Antropozófia ellenségei.

Megvádolhatnak bennünket azzal, hogy túlságosa leegyszerűsítettük az Antropozófiai Társaság történelmében előforduló tragikus események leírását. Nem fogunk ezzel vitára kelni, csak azt mondjuk, hogy célunk a *lényegük* megmutatása volt. Ezt a bemutatót ki lehetne göngyölíteni egy hatalmas pannóba, mely nem férne el két vastag kötetben sem, de meggyőződésünk, hogy annak a kutatásnak a végeredménye ugyanaz lenne, mint ennek, de természetesen akkor sokkal meggyőzőbbnek látszana.

Nos, az epilógusunkat azzal a reménnyel fejezzük be, hogy eljön majd az idő, amikor mi mindannyian, káiniták és ábeliták és azok, akik magukban ezek kettősségét már egységbe, testvéri szeretetbe vezették – kimeríthetetlen lelkesedéssel feltöltődve annak egyre szélesedő megértésétől, hogy milyen hatalmas, hallatlan fordulatot idéz elő az örök sorsunkban az Antropozófia – barátilag kézen fogva megyünk a hatodik, szláv-germán kultúrkorszak Napja felé, amely már a mi korunkban felkel, melyben a 3. Organon, a Szent Grál Organonja új minőségekre tesz szert.

„Az összhang, az objektív összhang az érzékelésekben és érzésekben, az emberiségre valóban kiárasztott objektív élet a szeretetben – ez a feltétele az élő birtoklásának” (GA93, S.278).

„**Das menschliches, Allzumenschlihes**“ (Nitzsche) (emberi, túlságosan is emberi):

Az élete kilencedik évtizedébe lépő embernek objektív joga van végrendeletre gondolni. És ezt az epilógust végrendeletként kívánjuk azon antropozófusok következő nemzedékeire hagyni, akik ebbe a világba jönnek és jönni fognak.

Rudolf Steiner téli napfordulós (karácsonyi) meditációja

Nézd a Napot
Az éjféli órában.
Kövekkel építkezz
Az élettelen alapokon.

Így találd meg mélyre szállva
És a halál éjjelén
A teremtés új kezdetét,
A reggel üde hatalmát.

Engedd megnyilatkozni a magasságokat,
Az istenek örök szavát,
A mélységek kell őrizzék
A békés rejteket.

Sötétben élve
Teremts egy Napot.
Anyagban szőve
Ismerd meg a szellemi boldogságot. (GA40, a német eredetiből fordította: Gellért Ferenc)

Függelék

Ha valaki valamikor megkérdezi: Létezik-e bármi olyan dokumentum, mely világosan és röviden megmutatja a XXI. század első negyedében civilizációnk szürrealizmusát? – akkor bátran megmutathatjuk a következő cikket, melyet az interneten 2019. június 11-én publikáltak.

Alekszej Ivanov:

Egy degenerált svéd lány,
mint a globális őrület lobogója

’Egyszer volt. hol nem volt, élt egyszer egy különös lány, akinek a neve: Greta Tintin Eleonora Ernman Thunberg. Amikor 11 éves volt, átfogó depresszióba esett, egy bizonyos időre abbahagyta az iskolába járást, abbahagyta a beszélgetést, abbahagyta az evést. Az orvosok hamar sokrétű diagnózist állítottak fel Greta és húga, Beata számára: Asperger-szindróma (autisztikus pszichopátia), obszesszív-kompulzív zavar (kényszerbetegség, öröklődő mentális megbetegedés, melyet kényszergondolatok, kóros félelmek, kényszeres és unalmasan azonos cselekedetek jellemeznek), ADHD (figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar), szelektív mutizmus (tartós beszédképtelenség speciális szociális helyzetekben).

Greta számára a klímaváltozás rögeszmévé vált. Itt természetesen szerepet játszott, hogy a lány megfigyelte szülei tevékenységét, akik balliberális aktivistaként tevékenykedtek környezetvédelmi síkon (az éghajlat témájára fókuszálva) valamint a bevándorlás növeléséért és a mentális betegek jogaiért folytatott küzdelemben. Néhány szó a szülőkről: az apa, Svante Fritz Vilhelm Ernman Thunberg, színész (a kémiai Nobel-díjas (1903) Svante August Arrhenius leszármazottja, aki jelentős szerepet játszott abban, hogy a Svéd Királyi Akadémia megtagadta a Nobel-bizottság döntésének jóváhagyását ahhoz, hogy az 1905-ös kémiai Nobel-díjat és az 1906-os kémiai Nobel-díjat a nagy orosz tudósnak, Dmitrij Mengyelejevnek ítéljék; az anya, Malena Ernmann, más néven Sara Magdalena Ernman, opera-énekesnő, az Eurovízió-2009 résztvevője.

Greta a betegsége miatt képes volt hosszú éveken keresztül egyetlen feladatra koncentrálni, bármi is történjék. Amikor meghallott valamilyen környezetvédelmi mesét, akkor teljes egészében, fanatikus buzgalommal az adott témának szentelte magát. Lemondott a húsról, a halról, a tejtermékekről, a tenger gyümölcseiről, a tojásról, a mézről, a bőrből, szőrméből, selyemből, gyapjúból és más állati eredetű anyagból készített termékekről. Saját családtagjait arra kényszerítette, hogy vegánokká váljanak, a házban

napelemeket telepítsenek, az elérhető távolságokban kizárólag biciklivel közlekedjenek, és utasítsák el a repülős közlekedést (ami természetesen negatív módon hatott az anya zenei karrierjére), mivel a repülők meglehetősen nagy szén-dioxid-lábnyomot hagynak. Ráadásul pedig arra kényszerítette a szüleit, hogy „menekültek" számára adják oda a külvárosi villájukat menedékhely gyanánt.

2018. augusztus 20-án a 15 éves Greta Thunberg elutasította, hogy iskolába járjon mindaddig, amíg a politikusok nem fordítanak figyelmet a globális felmelegedés problémájára. Készített egy plakátot ezzel a szlogennel: Skolstrejk For Klimate („Iskolai klíma-sztrájk"), nyomtatott egy csomó szórólapot rövid magyarázó szöveggel, és leült a riksdag/parlament épületet melletti macskaköves járdára. Mondhatnánk: na és akkor mi van? Kit érdekelnek egy skizofrén serdülő szeszélyei?

De ugyanezen a napon a lányt a közösségi hálózatokon felkapták. A hét végére ugyanilyen skizofrének tucatjai csatlakoztak hozzá. A „sztrájkról" hírt adtak a legnagyobb svéd tömegtájékoztatási eszközök. Sokan támogatásukat fejezték ki Svédország uralkodó szociál-demokrata munkáspártjából, a zöldek pártjából, a baloldali párttól, a centrum-párttól.

Szeptember 8-án Greta bejelentette, hogy nem szándékozik leállni, meghirdette a folyamatos „Péntekek a jövőért" mozgalmat, a világon mindenkit hívott, hogy csatlakozzon a harcához. És valóban: ifjú aktivisták kezdtek mindenütt tiltakozó akcióba a parlamentek és más közigazgatási épületek környékén, tudósításokat közzétéve az Instagramon #Fridaysforfuture és #Climatestrike hashtag-gel ellátva. Brit, amerikai, német, kanadai, holland, ausztrál, dán, finn, osztrák, cseh, japán, svájci, új-zélandi, kolumbiai és más iskolások az iskolából ellógva utcára vonultak. Egyetemisták tömegei csatlakoztak hozzájuk, Greta véleménye szerint a klíma-krízis miatt az oktatás értelmetlenné válik. A szülei gyorsan megírtak és kiadtak egy könyvet „Jelenetek a szívből" címmel, mely arról ad hírt, hogyan kényszerítette őket a gyerekek mentális betegségei még inkább „elgondolkodni a bolygó egészségéről". A svéd liberális elemzőközpont, a Fores bevette őt a szakértői tanácsba.

2018. decemberében Thunberg kétszer lépett fel az ENSZ-ben, és találkozott az ENSZ főtitkárával, António Guterres-sel, aki helyeselte az „iskolai klíma-sztrájkokat". 2019. januárjában ellátogatott a davosi fórumba, a világ politikai és üzleti vezetőnek tapsa közepette döntő cselekedetekre tett felhívást: „Önök azt mondják, hogy az élet nem fekete-fehér. De ez nem igaz. Vagy csökkentjük a felmelegedést 1,5°C-al, vagy nem. Azt akarom, hogy mindannyian úgy viselkedjenek, mintha égne a házuk. Mivel éppen ez történik". 2019 februárjában a fiatal környezetvédő fellépett az Európai társadalmi-gazdasági bizottság konferenciáján.

Kezdeményezése vírusszerűen terjed. 2019. március 15-én a soron következő „Iskolai klíma-sztrájk” keretében kb. 2.000 akciót hajtottak végre 123 országban; a résztvevők száma 1,6 millió embert tett ki. A német kancellár, Angela Merkel ezeket a rendezvényeket „nagyon jó kezdeményezéseknek” nevezte. Az USA volt elnöke, Barack Obama hála-tweet-et írt a „bátor, saját ügyük iránt odaadó fiatal vezetőkről, mint a 16 éves Greta Thunberg, akiknek Svédország parlamentje előtti tiltakozásai vezettek a mozgalom létrejöttéhez.”

2019. március 29-31-ig Berlinbe látogatott, ahol már 25 ezres tömeg előtt lépett fel, akik a Brandenburgi kapu előtt gyűltek össze. Különdíjat kapott az „Arany kamera” német mozi- és televíziós díj átadási ünnepségén. Április elején Greta nagy feltűnést keltett a brit alsó házban, ami után Michael Goub (környezetvédelmi, élelmezési és szociális fejlesztési miniszter Theresa May kabinetjében, önjelölt cionista és ex-kokainista, a Nagy-Britannia miniszterelnökségéért folyó mostani választási kampánynak az egyik vezetője) izgatottan ezt mondta: „Amikor önt hallgattam, nemcsak csodálatot, hanem felelősségérzetet és bűntudatot is éreztem. Felismertem, hogy a cselekedeteink nem elegendőek. Grétának köszönhetően számomra világossá vált, hogy ideje tenni”.

Ugyanabban a hónapban tapsvihar övezte a fellépését az Európai Parlamentben, Strasbourgban, ahol kritizálta a résztvevőket amiatt, hogy „három sürgős csúcstalálkozó volt a brexit miatt, és nulla sürgős csúcstalálkozó a klíma és a környezet rombolása miatt”. Májusban részt vett egy bécsi konferencián, melyet Kalifornia volt kormányzója, Arnold Schwarzenegger szervezett abból a célból, hogy felgyorsítsák a párizsi klímaegyezmény teljesítését (ahogy ismert, Donald Trump 2017. 06. 01-én hivatalosan közölte, hogy kilép a „Párizsi megállapodásból”; Oroszország a megállapodást aláírta, de nem ratifikálta). Ezen a konferencián Greta ismételten találkozott Guterres-sel, Schwarzeneggerrel, a „zöld” osztrák elnökkel, Alexander Van der Bellen-nel.

Találkozott Ferenc pápával és Jean-Claude Juncker-rel, érte lelkesednek a hollywoodi csillagok és a gigantikus médiaholdingok. Jacques Tilly szobrász egy ijesztő szoborkompozíciót adott az aktivistáknak, mely a dühös Grétát ábrázolja, aki egy férfit és egy nőt tart fülüknél fogva a levegőben, „a szülők nemzedéke” felirattal. Thunberget Svédországban az „év nőjének” hirdették ki, a legnépszerűbb amerikai folyóirat, a Time pedig őt nevezte meg a 2019-es év 100 legbefolyásosabb ember közül az egyiknek. Június 7-én az Amnesty International (melyet az Európai Bizottság, nyugati kormányok egész sora, a Clinton-klán stb. szponzorál) Grétát a legmagasabb díjukkal: a „Lelkiismeret Követe” kitüntetéssel jutalmazták.

Az újságírók sorban állnak, hogy interjút készítsenek vele. Mindig szokatlanul összeszedettnek, konoknak tűnik. „Greta csodálatos könnyedséggel használja a bonyolult politikai terminusokat” – jegyzi meg a The Telegraph. A lány azt állítja, hogy számtalan beszédét saját maga írja. Gondosan gyűjti az információt azoktól, akik a Facebook-on a barátai. „A betegség másmilyenné tett engem, de azt tartom, hogy nem olyannak lenni, mint mások, ez ajándék. Ez segít nekem abban, hogy a dolgokra más szögből tekintsek. Nehéz engem becsapni, a dolgokat a valódi fényükben látom. Az emberek napról-napra hallgatnak rám” – mondja. Még egy idézet: „Én mintegy meghalok belül, ha nem tiltakozom”. Még: „Nem akarom, hogy abban reménykedjenek, hogy jobb lesz. Azt akarom, hogy pánikoljanak. Azt akarom, hogy érezzék azt a rettegést, melyet én érzek minden nap”. Vagyis a beteg arról álmodozik, hogy az kényszerbetegség tüneteit átadja egész környezetének.

A Greta iránti tisztelet kvázi vallásos jelleget ölt. „Greta Thunberg korunk prófétája! Teljesen összehasonlítható a bibliai prófétákkal” – közli Anna Ardin, a svéd szociál-demokrata és radikális feminista (akit állítólag Julian Assange megerőszakolt, és aki most egy törpe álkeresztény szekta „diakonisszája”). Greta édesanyja, Malena Ernman természetfeletti képességeket tulajdonít a lányának; szavait idézi az EurAsia Daily portál: „Greta azon kevés emberek közé tartozik, akik a szén-dioxid-gázt szabad szemmel is tudják látni. Látta, hogyan áradnak ki az üvegházhatású gázok a kályhacsöveinkből, felemelkedve a széllel együtt szállnak, és a légkört gigantikus láthatatlan szemétdombbá változtatják”. A dolog odáig fajult, hogy a svédországi Malmö város Limhamn kerületében az evangélikus egyház kijelentette: „Jézus Greta Thunberget választotta utódául”.

(Kérdezzük meg magunkat: mire emlékeztet bennünket a bábu ujjainak e gesztusa)

A svéd riksdag baloldali párti képviselői és a norvég storting szocialista baloldali párti képviselői (mindkét struktúra ökoszocialistákat, neomarxistákat, trockistákat, LMBTQ-aktivistákat és radikális feministákat egyesít) Greta Thunberget Nobel-békedíjra jelölték.

Abban, hogy „Greta Thunberg” egy projekt, ne kételkedjünk. Első kezdeményezőként a baloldali irányzat skandináv globalistái léptek fel. Egy ideig a projektet Ingmar Rentzhog svéd kommunikációs szakember és üzletember (aki nem mulasztotta el, hogy Greta nevét felhasználva, dollármilliókat vonzzon a We Don’t Have Time ökológiai vállalkozásához) és Helena Iles, a stockholmi Iles kommunikációs iroda tulajdonosa (aki egyébként a lány anyjának régi barátnője) felügyelte. 2018-2019 telétől kezdve a projekt kiszélesítésével olyan szuper komoly nemzetek feletti struktúrák foglalkoztak, mint a Római klub

(március 14-én speciális felhívást tett Greta támogatására). A közvetlen vezetést a Soros-alapítvány és a „globális Marshall-terv" szervezete végzi (ez utóbbit az USA volt alelnöke, Albert Gore vezeti, fő alakjai között ugyanaz a Soros György bukkan elő), melyek tapasztalt képviselői Thunberg alatt „edzői stábot" alkottak, inspirálnak s mutatják a szükséges irányt, hosszú beszédeket faragnak, védelmet biztosítanak, a nemkívánatos embereket lekapcsolják. Sok fényképen és videón Greta mellett látni lehet a fiatal német politológust, Luisa-Maria Neubauert, a Soros-féle „Nyílt társadalom" és a Bill és Melinda Gates-féle ONE globalista alap funkcionáriusát.

„Etikátlan dolog egy gyermeket ilyen célokra használni" – jegyzi meg félénken a Göteborgs-Posten svéd kiadása. Az ő számukra minden etikus. „Milyen szépen alakul minden. »Az autista-aktivista lány kényelmetlen igazsága«, ezt mondjátok? Igen, igen, természetesen: valahol a saját milliárdos birtokán Al Gore a kezét dörzsöli, míg pezsgőt tölt Soros Györgynek, annak ellenére, hogy a pezsgő szintén CO_2-t bocsát ki" írja cikkében a „Vzgljád" internet-újság számára írott cikkében Igor Malcev[*M].

A klíma-vörösgárdisták [hunveibin= a kínai vörösgárdisták] serege és egy megszállott lány, mint a „zöld" mozgalom szimbóluma egy új világrend felé ...'[*B]

2019. július végén a nyugati sajtó tájékoztatta a világ nyilvánosságát, hogy Gretát egy évre elengedték az iskolából, valaki a rendelkezésére bocsátott egy vitorlást – egy versenyjachtot, melyen az Atlanti-óceánon (!?) keresztül az USA-ba viszik, ahol a klíma felmelegedése ellen, lényegében a Föld bolygó éghajlati és geológiai ciklikussága ellen fog küzdeni. „Küldetését" Szibériában és a Föld más helyeinek sokaságán hallatlan erdőtüzek kísérik, melyek eredményeképpen gigantikus szén-dioxid-mennyiség kerül kibocsátásra, de eltűnik a Föld zöld takarója is, amely ennek a szén-dioxidnak a fő elnyelője. De ez ellen nem folytatnak harcot; időnként elkapják a gyújtogatókat, de ebből semmi sem következik. De miért, kérdezzük, gyermeki állapotba esve.

Hozzunk még egy példát arra, hogyan védelmezik az elit különféle típusai az időjárás felmelegedése elleni harc szükségszerűségét. Melbourne-ben van az (állítólag független) un. „Breakthrough National Centre for Climate Recovery". 2014-ben hozták létre. Képviselője Ausztrália véderőinek volt vezetője, az Ausztrál Királyi Haditengerészet admirálisa, Chris Barrie. A központ publikált egy jelentést, és Barrie a bevezetőjében azt mondja, hogy írói „feltárták a kendőzetlen igazságot arról a kilátástalan helyzetről, melyben az ember és a bolygónk van, hogy az emberi élet a földön a legszörnyűbb formájú eltűnés felé vezető útra kerülhet". A helyzet az, hogy a tanulmány – melyet két nagyon jelentős tisztségviselő vezet: David Spart, aki egykor a Royal Dutch Schell-nél dolgozott, és Ian Dunlop, aki az Ausztrál szénvállalat volt képviselője – szerzői megállapították, hogy a szén-dioxid-kibocsátás a maximumát (melyiket?) 2030-ban éri el. És azzal a hipotézissel állnak elő, hogy a globális középhőmérséklet eléri a 30°C-ot, 2100-ra pedig az 50°C-ot.

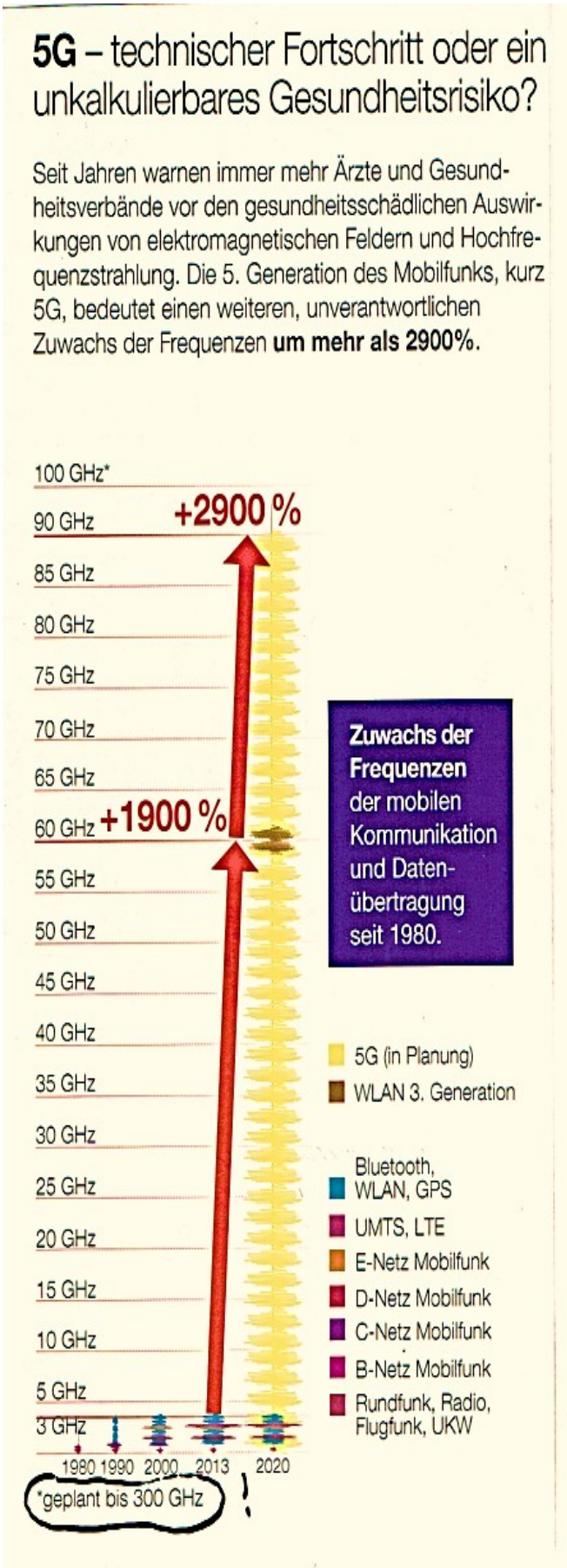
[*M] Igor Malcev cikke: https://vz.ru/opinions/2019/4/26/974820.html
[*B] a cikk, melyet Bondarev idéz: https://zavtra.ru/events/degenerativnaya_shvedskaya_devochka_kak_novoe_znamya_global_nogo_bezumiya

Micsoda szörnyűség, nem igaz? Mit is tegyünk? A kérdésünkre Barry admirális ad választ: „Erős, határozott vezetésre van szükségünk a kormányzatban, az üzleti életben és a közösségekben, hogy az emberiség számára szilárd jövőt biztosítsunk”! Egyenesen mondva, diktatúrára van szükség. De íme tudósok Zürichben egy felfedezést tettek (erről 2019. július elején írt a sajtó és beszélt a rádió), hogy ha a föld üres területein mindenütt erdőket ültetünk, akkor azok az üvegházhatású gázok kibocsátását 2/3-dal csökkentik! A tudósok még egy grafikont is bemutattak, melyen megmutatták, hol és mennyit kell ültetni.

Ez a felfedezés nem új, régóta ismerjük, és régóta és sokat beszélnek nekünk erről. Még a sztálini időkben Oroszország déli részén kiterjedt védelmező erdősávokat ültettek. Ezek pozitív hatása óriási volt. De barbár, kíméletlen módon irtják az erdőket, a talajt egyre inkább mérgező vegyszerekkel telítik, tisztázatlan okokból gigantikus területeken égnek ki az erdők. De ez ellen nem tüntetnek péntekenként iskolások.

A bolygó klímája természetesen romlik, felmelegedés, jégolvadás zajlik, de ennek más okai vannak, nem pedig a szén-dioxid 0,002%-os növekedése a Föld atmoszférájában. Folyik például a föld alulról történő felmelegedése. Ennek okát senki sem tudja, de nyilván geológiai eredetű. Ez melegíti a gleccsereket. Gondoljuk el, hogy a Föld egy gigantikus élő szervezet, megvannak a saját, csillagászatilag, geológiailag és szervesen kifejeződő ciklusai. Ezekkel gondosan kell bánni, a Föld életét oltalmazni kell, de készen kell állni különböző meglepetésekre is, melyeket hozott és hoz az embereknek.

„**5G** – technikai fejlődés vagy kiszámíthatatlan rizikó az egészség számára?

Már évek óta orvosok és egészségügyi szervezetek egyre nagyobb száma figyelmeztet az elektromágneses mezők és a magas frekvenciájú sugárzások egészségre káros hatására. A mobilkommunikáció 5G generációjának, röviden az 5G-nek a bevezetése a frekvenciák további felelőtlen, **akár 2900%-os** (az 1980-as évekhez viszonyítva) növekedését jelenti. [Kínában pedig már hozzáfogtak a 6G kidolgozásához. De hiszen lesz még 7G és 8G is!]”

A grafikonon jobb oldalán, sötét alapon a szöveg: „A mobilkommunikáció frekvenciájának és az információátvitelnek a növekedése 1980 óta”.

Alul, feketével bekarikázott megjegyzés: tervezett (frekvencianövelés) 300 GHz-ig”.

Ez az egyszerű grafikon, ha elgondolkodunk rajta, lényegében az emberiség feletti halálos ítélet, mely már most egyre növekvő tempóban valósul meg. De ezt akár Nyugat-Európában is nagyon kevesek ismerik fel. Keleten, például Oroszországban, egyáltalán senki sem tud erről, és senki sem gondolkodik róla. Ennek okai egyrészt az ország területének terjedelme, másrészt az a tény, hogy az okostelefon birtoklása nemcsak a vidékeken minősül a büszkeség tárgyának; az orosz mentalitás bizonyos sajátosságai is szerepet játszanak ebben. A digitális kitettség úgymond „ügyében” is megint csak „az egész bolygó élére” kerültünk. Még a múlt század 70-es éveiben, ha nem is az egész ország területén, de a központjában, Moszkvában, elkezdődött a lakosság elektromágneses szuper magas frekvenciával való tömeges kényszersugárzása. Akkor jelentek meg az ilyen besugárzás első tünetei is: gyors túlzott fáradékonyság, fejfájások, álmatlanság, melyektől ma a gazdasági és éghajlati szempontból is virágzó Svájcban 4 millió ember (a lakosság 60%-a) szenved!

Az emberiséget fenyegető új katasztrófával kapcsolatos nyugtalanságban segít, ha megismerkedünk annak konkrét eseteivel, hogy milyen kifejezhetetlenül szenvednek a sugárzástól azok az emberek, akiket most „szuperszenzitívnek” neveznek. Ők csoportokba szerveződnek, és törekszenek az éjszakát gépkocsikban az erdőkben tölteni, ahonnan a rendőrség elűzi őket. Van, aki a saját háza pincéjében keres menedéket. Svájcban az ilyen emberek számára már lakóterületeket kezdtek létrehozni, létrejött egy szociális szolgálat, melynek dolgozói segítenek az ilyen embereknek olyan élelmiszereket kapni, melyeket a boltokban nem tudnak megvásárolni, az ott kaphatók magas sugárterhelése miatt. Félhivatalosan már beismerik, hogy Európa lakói között az ilyen emberek aránya eléri a 10%-ot, és gyorsan növekszik a számuk.